

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

YÜCEL DERGİSİ VE
DERGİ ETRAFINDA GELİŞEN
EDEBİ FAALİYETLER

744857

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. Şerif AKTAŞ

HAZIRLAYAN
Elvan TORUN
2001104252

ANKARA-2004

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

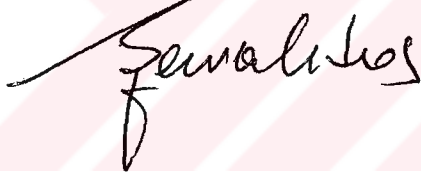
Elvan TORUN' a ait "Yücel Dergisi Ve Dergi Etrafında Gelişen Edebî Faaliyetler" adlı çalışma, jürimiz tarafından Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

(İmza)

Başkan

Akademik Unvanı, Adı Soyadı

Prof. Dr. Şerif AKTAŞ

(İmza)

Üye

Akademik Unvanı, Adı Soyadı

Prof. Dr. Belkıs GÜRSOY

(İmza)

Üye

Akademik Unvanı, Adı Soyadı

Yrd. Doç. Dr. Kayahan ÖZGÜL

ÖNSÖZ

Tanzimat'ın ilânıyla birlikte sosyal ve siyasal alanda kendini bulmaya çalışan Osmanlı Devleti'nde birçok yenilik ülke gündemini meşgul etmeye başlar. Osmanlı bu tarihten itibaren hızla gelişen Avrupa Devletleri'nin farkına varmaya başlamıştır. Avrupa'da gelişimi sağlayan en önemli sosyal kurumlardan biri de basındır. Basının gücünün farkedilmesi ve Osmanlı'da bir basın hayatının oluşması fazla uzun sürmez. Şaşılabilecek bir şekilde hızla gelişimini tamamlamaya çalışan basın bazı dönemlerde sansüre uğrasa da artık başlamış olan gelişim süreci durmayacaktır.

Cumhuriyet'in ilânından sonra da basının sosyal ve siyasal hayatımızı yakından etkilemeye devam ettiği görülmüştür. Lâtin harflerinin kabulüyle Türkçe yayınlanmaya başlayan dergiler ve gazeteler ülkedeki okur-yazarlık profiline ciddi katkılarda bulunmuştur. Bu dönemde Türkçe yayınlanan kültür, sanat ve edebiyat dergileri de dönemin kültürel atmosferini sayfalarına taşımıştır.

1935 yılında yayın hayatına başlayan Yücel dergisi yeniliklerin sindirilmeye çalışıldığı bir döneme tanıklık etmeye başlar. Kemâlist ideolojiye kendine rehber edinen dergi ülkedeki genç nüfusa seslenmek amacıyla yola çıkmıştır. Yayınlandığı dönemde kendi grubundaki diğer dergilere göre (Varlık hariç) ciddi bir satış seviyesine ulaşmıştır. Bir dönemin iyi tahlil edilmesi için Yücel'in incelenmesi, üzerinde konuşulması, ve tartışılması gerekmektedir. Biz bu düşüncelerle yola çıkarak Yücel'i bazı yönleriyle anlamaya ve anlamlandırmaya çalıştık.

Bu çerçevede öncelikle 1935-1956 yılları arasında yayınlanan derginin bütün nüshalarına ulaşmaya çalıştık. Bu çalışmamız neticesinde derginin toplam 163 sayı çıkarıldığını gördük ve tüm nüshalara ulaştık. Bu incelemiz

neticesinde oluşan dizinde derginin yayın hayatı boyunca dergiye yazı yazan isimleri soyadlarına göre alfabetik sırayla listeledik. Bu sıralamada yazar adı, eser adı, yazının yayınlandığı yıl-ay-sayı ve yazının türüne yer verdik.

Yücel'in döneminde kendini bir dergi olarak nasıl ifâde ettiğini inceleyerek bizzat derginin kendisinin, kendisine bakış açısını yakalamaya çalıştık. Böylelikle Yücel'in yayın politikasını tespit ettik. Kemâlizm'den güç alan ve Kemâlist ideolojiye hizmet ederek Kemâlizm'e güç veren dergi sosyal ve siyâsi hadiselerle bu pencereden bakmıştır. Neo-Hümanizm adıyla başlatılmaya çalışılan Türk Rönesansı'na inanmış ve bunun için hümanist anlayışa destek vermiştir. Bu sebeple dergide yer alan Neo-Hümanizm yazılarını da bir değerlendirmeye tabi tuttuk.

Derginin edebî yönü ise çalışmamızın ikinci bölümünü oluşturdu. Bu bölümde inkılâp edebiyatına Yücel'in bakış açısının ne yönde olduğunu tespit için tenkit yazılarını ve anketleri inceledik. Daha sonra dergide yapılan edebî faaliyetleri konularına göre gruplandırdık. Dergide dönemin tercüme hayatı, Türk Dili yazıları, Türk Edebiyat Tarihi yazıları, Dünya Edebiyatı'ndan önemli şahsiyetleri anlatan yazıları, Edebiyat teori yazılarını ayrı başlıklar altında inceledik. Dergi'den önemli gördüğümüz yazıları aynen alarak derginin daha iyi tahlil edileceği düşüncesiyle ekler kısmını oluşturduk. Çalışmamızda Millî Kütüphâne ve Türk Tarih Kurumu'ndan yararlandık.

Bu çalışmam sırasında benden desteğini esirgemeyen ve fikirleriyle önümde geniş ufuklar açan danışman hocam sayın Prof. Dr. Şerif AKTAŞ'a teşekkürü bir borç bilirim. Aynı zamanda fikirlerinden istifade ettiğim diğer hocalarıma özellikle bu alanda yetkin olan Yr. Doç. Dr. Kayahan ÖZGÜL'e teşekkür ederim. Bu uzun ve yorucu dönemde beni sonsuz hoşgörü ve sevgileriyle kucaklayan ve her yaptığım işin arkasında duran aileme (özellikle küçük kardeşim Nuran TORUN'a) teşekkür ederim. Dostlarım ve aynı zamanda öğretmen arkadaşlarım Hacer ÇİMEN, Özgür ÖZALP, Gülderen

ÖZTÜRKER, Bünyamin ÖZDEMİR ve Ömür ÇOBAN'a bu dönemde onlara verdiğim tüm sıkıntılara rağmen benimle olan dostluklarını kesmedikleri için sonsuz teşekkür ederim. Yaptığımız çalışmanın bir dönemin karanlıkta kalmış küçük bir noktasını aydınlatması en büyük mutluluğumuz olacaktır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	iv
GİRİŞ	1
I. BÖLÜM	6
YÜCEL'İN KENDİNİ İFÂDE ETTİĞİ YAZILAR	6
A) Yücel'in Yazı Kadrosu	6
B) Yücel ve Sosyal-Siyasî Hayat	9
C) Yücel'in İdealindeki Okuyucu ve Yayın Politikası	19
D) Yücel'in Edebî Vaziyeti	25
E) Yücel'de Neo-Hümanist Yazılar	33
II. BÖLÜM	42
YÜCEL DERGİSİ'NDE EDEBİYAT YAZILARI	42
A) Yücel'in İnkılâp Edebiyatına Bakış Açısını Yansıtan Yazılar	42
a) Anketler	43
b) Tenkit Yazıları	59
B) Konularına Göre Edebiyat Yazılarının Değerlendirilmesi	75
a) Yücel'de Tercüme Hayatımızı Anlatan Yazılar	75
b) Yücel'de Edebiyat Teori Yazıları	81
c) Yücel'de Dünya Edebiyatından Önemli Şahsiyetler	93
d) Türk Edebiyat Tarihi Yazıları	121
e) Yücel'de Dil Yazıları	140
SONUÇ	152
EKLER	157
EK - 1: EK-YÜCEL'İN KENDİNİ İFÂDE ETTİĞİ YAZILAR	157
EK-1: A - Beş Sene içinde Yücel için neler Söylendi	157
EK-1: B - İlk Kapanışın Acıklı Hikâyesi: I	166
EK-1: C - İlk Kapanışın Acıklı Hikâyesi: II	170
EK - 1: D - İlk Kapanışın Acıklı Hikâyesi: III	174
EK - 1: E - İlk Kapanışın Acıklı Hikâyesi: IV	180
EK - 1: F - İkinci Kapanışın Acıklı Hikâyesi: I	185
EK - 2: İNKILÂP EDEBİYATIYLA İLGİLİ YAZILAR	192
EK - 2: A - "Türk Edebiyatının En Güzel Hikâyeleri"	192
EK - 2: B - Romanımız Üzerine	197

EK- 3: DİL YAZILARI	203
EK - 3: A - Öz Türkçe'ye Doğru	203
EK - 3: B - Türkçe ve Nevaî	207
EK - 3: C - İsmet İnönü'nün Dil Bayramı Münasebetile Türk Milletine Hitâbı	210
EK - 4: EDEBİYAT TEORİSİ YAZILARI	212
EK - 4: A - Şiir Meselesi ve Eflâtun ile Muhammet	212
EK - 5: YÜCEL'DE KARİKATÜRİST	217
EK-5: A -Bizim Cemal Nadir	217
EK - 6: DÜNYA EDEBİYATINDAN ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER.....	219
EK - 6: A - Honore De Balzak - I	219
EK - 6: B - Honore De Balzak - II	224
EK - 6: C - Honore De Balzak - III	229
EK - 6: D - Honore De Balzak - IV	234
EK - 6: E - Dostoyevski - I	238
EK - 6: F - Dostoyevski - II	242
EK - 6: G - Dostoyevski - III	244
EK - 6: H - Dostoyevski - IV	248
EK - 6: İ - Dostoyevski - V	251
EK - 6: J - Dostoyevski - VI	255
EK - 6: K - Dostoyevski - VII	260
ÖZET	284
SUMMARY.....	286
DERGİDEKİ YAZILARIN İNDEKSİ.....	267
KAYNAKÇA.....	351

GİRİŞ

Bugün, basın-yayın hayatı şüphesiz insanlığın gidişatını belirlemede büyük bir role sahiptir. Arkeolojik araştırmalar neticesinde “3400 yıl önce Nil kıyılarında bulunan bir tablet” (Enver Behnan Şapolyo, Türk Gazetecilik Tarihi ve Her Yönü ile Basın, Ankara, 1969, s.11) dünyanın ilk gazetesi kabul edilmektedir. O günden bugüne insanlar haberleşme ve iletişim kurma isteklerini gelişen basın hayatıyla birlikte tatmin etmeye çalışmışlardır. Giderek basın, hayatımızda yadsınamayacak bir yere sahip olmuştur.

Avrupa’da basın alanında ilk ciddi hamlelerin yapılmaya başlandığı tarih ortaçağın sonlarına rastlamaktadır. Bu hareketlenmeyle birlikte Avrupa karanlık bir dönemden (skolastik dönem) bir anda silkinerek reform ve rönesans hareketlerini gerçekleştirecektir. Avrupa’da bir dönemin aydınlanması gazeteciliğin doğmasıyla başlar.

Bizde basın-yayın hayatının başladığı tarih, tanzimatın sonlarına rastlamaktadır. Avrupa’ya kapılarımızı açtığımız bu yıllar Batı’yla ilk sıcak temasların yaşandığı yıllardır. Batı’ya göre daha geç tanıştığımız basın hayatı kısa sürede gelişimini tamamlamak için büyük adımlar atmıştır.

“Ülkemizde ilk dergi 1861 tarihini taşımaktadır: Mecmuai Fünun. Bu tarihten bir yıl önce (devlet girişiminden, desteğinden uzak) ilk Türk gazetesi yayınlanmaya başlar: Tercüman-ı Ahvâl” (Vedat Günyol, Sanat ve Edebiyat Dergileri, s.7, Alan Yayınları, İstanbul, 1986). Tanzimat fermanından sonra Osmanlı Batı’nın fikrî alt yapısını değerlendirmek için Batı’nın neşir hayatını yakından takip etmiştir. Türkiye’de basın hayatının oluşumunu sağlayan isimler Batı’yı yakından tanıyan hatta çoğunlukla bir dönem Batı’da yaşamış isimlerdir.

“Türkiye’de gazeteciliğin ve dergiciliğin Abdülaziz döneminde başlamış olduğu söylenebilir. Tarihçiler gazete ve dergi sayısının bu dönemde rekor düzeye ulaştığını söylüyorlar.” (Türkiye’de Dergiler Ansiklopediler, Gelişim Yayınları, İstanbul, 1984, s.8) 1877’de tahttan indirilen Sultan Abdülaziz’den sonra basın bir özgürlük dönemine girer. Bu dönemde basın-yayın hayatı devlet için tehlike içerebilecek bir düzeyde yayın yapmaya başlar. Bu durum henüz kısa bir tarihi olan basınımızın tedbirle karşılanmasına yol açar. Abdülhamit’le birlikte sıkı bir istibdat dönemine girmeden önce basın kendisine düşen payı 20 Eylül 1877’de yayımlanan Sıkı Yönetim Kararnâmesi’yle alır. Kararnâmenin basınla ilgili kısmında şöyle denilmektedir: “Hükümet zihinleri kurcalayacak yayın yapan gazeteleri derhal kapatabilir ve her türlü cemiyetleri yasak edebilir.”(Hıfzı Topuz, 100 Soruda Türk Basın Tarihi, 1973, İstanbul) Genel istibdat anlayışı çerçevesinde basına uygulanan bu ilk sansür hükümetler gerek gördükçe zaman zaman uygulanacak ve bu dönemlerde dergiler, gazeteler kapatılacaktır.

Mecmua-i Fünun’dan sonra Türkiye’de çıkan belli başlı dergiler şunlardır: Servet-i Fünun(1861), Genç Kalemler(1911), Halka Doğru(1913), Edebiyat-ı Umumiye(1916), YeniMecmua(1917), Dergâh(1921), ResimİAy(1924), Hayat(1926), Fikirler(1927), Güneş(1927), Meşale(1928), Kültür Haftası(1936), Yücel(1935), İnsan(1938), Çığır(1933), Ağaç(1936), Ayda Bir(1935), Ülkü(1933), Varlık(1933), Tercüme Mecmuası(1946), Çınaraltı(1941), Büyük Doğu(1943), Yurt ve Dünya(1941), Yürüyüş(1941), Seçilmiş Hikâyeler(1947), Kaynak(1948), Yaprak(1949), Aile(1947), Türk Folklor Araştırmaları Dergisi(1949), Yığın(1946), Türk Dili(1951), Yeryüzü(1951), Ufuklar ve Yeni Ufuklar(1952), Mavi(1952), Yenilik(1952), Türk Düşüncesi(1953), Şairler Yaprığı(1954) 1955 yılına kadar ülkemizin düşün ve sanat hareketlerine ciddi etkilerde bulunan sanat, kültür ve edebiyat dergilerinden bir kısmını buraya aldık.

Kültür, sanat ve edebiyat dergileri dönemlerindeki kültürel atmosferlerin adeta canlı birer takipçisi olmuşlardır. Böyle olunca bir döneme ait dergi incelemesi o devrin düşün çabalarının gelişimini izlemek ve sanatsal faaliyetlerin hangi mecralara doğru aktığını tespit etmek adına önemli olmuştur. Cumhuriyetin ilânından sonra Türkiye’de yayınlanan dergiler değişen dünyayla birlikte sürekli olarak kendisini yenilemeye çalışan Türkiye Cumhuriyeti’nin önemli yapı taşlarından olmuşlardır. Her biri ayrı dünya görüşleriyle ortaya çıkmış ve yarına yönelik fikrî yapılanmalara destek vermiştir. Yeri geldiğinde bir edebî grubu bünyesinde toplayan, yeri geldiğinde bir ideolojinin bayraktarlığını yapan dergiler dönemlerinin entelektüel kesiminin de toplanma yeri olmuştur. Şimdi kısaca ülkemizde Yücel dergisi yayınlanana kadar kültür, edebiyat ve sanat dergilerine bir göz atalım: 1891 yılında yayın hayatına atılan Servet-i Fünun önceleri fen ve askerlik konularının işlendiği bir dergi olarak çıkmıştır. Daha sonra önemli edebiyat ve fikir adamlarının dergiye katılmasıyla bir döneme damgasını vuran bir dergi hâlini alır. “1896’da T.Fikret’in 1901’de de Hüseyin Cahit’in yönetiminde sanat ve edebiyata kapısını aralamışsa da, savaş yıllarında kişiliksiz bir yaşam sürer. Ancak Cumhuriyet döneminde Uyanış adını alıp, genç sanatçıları çevresinde toplayarak 1944’e kadar onunla bir işleve gönül bağlar.” (Türkiye’de Dergiler Ansiklopediler, Gelişim Yayınları, İstanbul, 1984, s.85)

15 Nisan 1921 yayın hayatına başlayan Dergâh’sa “Cumhuriyet sonrası sanat ve edebiyat dergilerine önderlik etmiş” ((Türkiye’de Dergiler Ansiklopediler, Gelişim Yayınları, İstanbul, 1984, s.86) bir dergidir. Döneminde Yahya Kemal, Halide Edip, Ahmet Haşim, Yakup Kadri, Ahmet Hamdi, Falih Rıfkı, Ahmet Kutsi, Mehmet Emin gibi önemli isimlere ev sahipliği yapar. “Dergi, Kurtuluş Savaşı’mızın zaferini kutsayan ölçülü bir tutumla ileriye yönelik özelemler içindedir; mektepten memlekete parolası doğrultusunda ulusal kaynaklara uzanan arayışları sergiler.”(Türkiye’de Dergiler Ansiklopediler, Gelişim Yayınları, İstanbul, 1984, s.86)

Bazı dergilerse dönemlerinde aykırı duruşlarıyla dikkatleri üzerlerine çekmişlerdir. 1924-1931 yılları arasında yayınlanan Resimli Ay böyle bir dergidir. "... Eski kalıp düşüncelere savaş açan tek atak dergi" (Türkiye'de Dergiler Ansiklopediler, Gelişim Yayınları, İstanbul, 1984, s.88)

Yakup Kadri, Reşat Nuri, Mehmet Rauf gibi döneminin ünlü simâlarını toplayan dergi asıl kimliğini dergiye sonradan katılan Suat Derviş, Ercüment Behzat Lav, Sabahattin Ali ve Nazım Hikmet'in katılmasıyla bulur. "Nâzım Hikmet'in 'Putları Kırıyoruz' başlıklı yazılarıyla eskinin köhne ve sahte değerlerine savaş açtı. Derginin 1929 tarihli sayısında Nâzım'ın 'Abdülhâk Hamit dâhi değildir yazısı yıllar sonra yaprak dergisinde Orhan Veli'nin 'Şair-i Azâm' diye belirtilen aynı kişinin dizelerinin baş içeriğini sergileyen yazısında bulacaktı yankısını." (Türkiye'de Dergiler Ansiklopediler, Gelişim Yayınları, İstanbul, 1984, s.88)

1926-1929 yılları arasında çıkan Hayat Mecmuası ve 1927-1950 arasında çıkan Fikirler dergisi Kemâlist ideoloji çerçevesinde hareket etmişlerdir. 1928'de yayınlanan Meşale sekiz sayılık kısa yaşamında sadece Yedi Meşaleciler'e ev sahipliği yapmıştır.

1938-1943 yılları arasında Hilmi Ziya Ülken'in sorumluluğunda çıkan "İnsan" dergisi Atatürk devrimleriyle ortaya çıkan "Türk Rönesansı" fikrinin peşinden giderler. Bu konuda Yücel'de aynı doğrultuda hareket etmiştir. "İnsan dergisinin rönesansı Batı yöntemlerini kullanarak dogmalardan kurtulmuş salt aklın güdümünde ve hümanist bir yaklaşımla kendi öz varlığını su yüzüne çıkarma yolunda bir atılımdı. Hümanizma Arayıcılığı ile kendimizi bulmak özlemi, 1940'ta Yücelciler de benimsenmiş , ama ne yazık , ne İnsan ne de Yücel dergisinde bu yolda umulan ve istenilen ürünler verilmemiştir." (Türkiye'de Dergiler Ansiklopediler, Gelişim Yayınları, İstanbul, 1984, s.91)

Mart 1936 ve Temmuz 1936 arasında çıkarılan Ağaç dergisi “mistik ve idealist bir anlayışla” (Türkiye’de Dergiler Ansiklopediler, Gelişim Yayınları, İstanbul, 1984, s.92) çıkarılmıştır. 1933-1949 yılları arasında çıkan Ülkü ise Ankara Halkevi’nin bir yayın organıdır. Dergi Atatürk devrimlerine gönülden bağlı olarak devrimleri halka katarma çabasıdadır. A.Kutsi Tecer yönetimindeki dergi daha çok edebiyata ve folklorla ağırlık veren bir dergi olmuştur.

15 Temmuz 1933’te edebiyat ve kültür dünyasında gerçek anlamıyla bir varlık olabilmek için çıkan Varlık Dergisi ilk sayısında kendisini şöyle ifade eder: “Memlekette bir tek hakiki sanat mecmuası yok. İnkılâbın her sahada varlıklar yaratmak işine girişmiş olduğu bir devirde acısı hissedilen bir boşluğu doldurmak, duyulan bir ihtiyaca cevap vermek gayesiyledir ki varlık çıkıyor.” (Türkiye’de Dergiler Ansiklopediler, Gelişim Yayınları, İstanbul, 1984, s.94) Varlık dergisi esas olarak kendisini Atatürkçü düşünce çerçevesinde şekillendirmiştir.

Yücel dergisi yayınlanana kadar Türkiye’de kültür, sanat ve edebiyat dergilerinin ne durumda olduğunu kısaca vermeye çalıştık. İşte Yücel bu şartlar içinde 1935 Şubat ayında Türk kültür hayatına yeni bir soluk olarak girmiştir.

I. BÖLÜM

YÜCEL'İN KENDİNİ İFÂDE ETTİĞİ YAZILAR

Bu başlık altında derginin bütün bir yapısını anlatan yazıları inceleyeceğiz. Ayrıca derginin bizde bıraktığı genel izlenimleri de dergi hakkında fikir vermesi açısından buraya alacağız. Bu yazıları biz dört başlık altında inceleyeceğiz. Bunlar:

A) Yücel'in Yazı Kadrosu

Bu başlık altında Yücel' in 153 sayılık yayın hayatı süresince dergiyi ayakta tutan ana isimler üzerinde duracağız. Bu konuda dergi bize doğrudan doğruya kaynaklık etmektedir. Mart 1940 sayısı ile altıncı yılına giren dergi bu sayıda bizlere yazı kadrosunu ve dergiyi ayakta tutan ana isimleri tanıtmıştır. Bunlar dergide soyadı sırasına göre verilmiştir. Düşünürlerimiz kendilerini kendi kalemleriyle okuyucuya anlatmışlardır. Bu sebeplerle yazıyı aynen buraya alıyoruz:

"BİLEN, ARİF HİKMET: 1913'de Ceyhan'da doğdum. Amerika'da Perdue üniversitesinin makine mühendisliği kısmından mezunum. Cumhuriyet prensiplerini ve medeniyet hamlelerini köylü damarlarına aşılayabilmek için vatanımın bakımsız köşelerinde çalışmak istiyorum. Yücel'e şimdiye kadar bu hamlelere sebep olmuş insanların hayatlarını tercüme ediyordum. Bundan sonra bu yolda daha faideli olmaya çalışacağım.

BURİAN, ORHAN: 1914'te İstanbul'da doğdum. Kabataş Lisesi'nden ve Cambridge üniversitesi edebiyat fakültesinden mezunum. Sistemle aramak ve ilk önce kendini aramakla işe başlamak lâzım geldiğine inanıyorum.

ÇAĞLAR, BEHÇET KEMAL: 1908'de Erzincan'da doğdum. Çiftçi bir babanın ve köylü bir ananın oğluyum. Son uzun yolculuklarımda memleketi gördüm ve tohum toprağa döner gibi halka ve memlekete döndüm. Ondan ve onun anlayacağı şekilde sesler vermeğe çalışacağım. Eski deneme ve çabalamalarıma katlanan okuyucularıma selâm.

ENATA, MUHTAR F. : 1913'de İstanbul'da doğdum. İstanbul Hukuk Fakültesi'nden mezunum. Arkadaşım Yusuf Mardin'le Yücel' i kurduğumuz günden beri onun tertip ve tanzim işi ile meşgulüm. Yücel yeni vechesinde çıkarken ona aynı cazibeyi ve tenevüğü muhafaza ettirmeği üzerime almış bulunuyorum.

ERTEM, MUSTAFA: 1909'da Drama'da doğdum. İzmir Amerikan College'den ve İstanbul Hukuk Fakültesi'nden mezunum. Bugüne kadar Yücel için zevkle okunabilecek yazı ve hikâyeler terceme ettim. Bundan sonra da imkân nispetinde aynı mahiyette tercemeler yapmağa çalışacağım.

GÜLER, CEMAL NADİR: 1902'de Bursa'da doğdum. Babam Bulgaristan muhacirlerinden, annem Bursa yerlilerindendir. İki taraf ailem de esnaftır. Kısmen Bursa Sultanîsi'nde, kısmen Bilecik İdadîsi'nde okudum. Kendimi bildim bileli resim yaparım. İlk eserim 1920'de Diken mecmuasında çıktı. Sanattaki gayem tarihinde bir Nasreddin Hoca, bir Karagöz yaşıyan Türk mîzâhını Türk nükte ve çizgileriyle ifâde edebilmektir.

GÜNYOL, VEDAT F. : 1912'de İstanbul'da doğdum. İstanbul Hukuk Fakültesi'nden mezunum. Yücel'in teknik işleriyle uğraştığım kadar, ona dağınık mevzulardaki tercüme ve yazılarımla bir şeyler katmaya gayret ettim. Bundan sonraki mesaimi bu dağınıklıktan kurtarmağa ve esaslaştırmaya çalışacağım.

MARDİN, YUSUF: 1916'da İstanbul'da doğdum. Robert College'den mezunum. İstanbul Hukuk Fakültesi'nin son sınıfındayım. Yücel' i Muhtar Enata ile birlikte 1935'de tesis ettik. Şiire girebilecek her ruh yeniliğinin klâsik şekiller içinde de mümkün olacağına inanıyorum.

NEBİ, OSMAN: 1912'de Afyon'un Güney köyünde doğmuştur. İstanbul Hukuk Fakültesi'nden mezundur. Götingen üniversitesinde doktora yapmaktadır. - Diğerleri gibi bu yazıyı kendisinden istemeğe bu yüzden vakit bulunamamıştır. – Senelerce Yücel'in tertip ve idaresiyle meşgul olduğu gibi kendine has şiir ve nesirlerini de mecmuamızda neşretmiştir. Tahsilini bitirdikten sonra arkadaşımızın aynı şekilde çalışmaları ile kuvvet kazanacağız ümidindeyiz.

PINAR, SAFFETTİN: 1914'te İstanbul'da doğdum. İstanbul Hukuk Fakültesi'nden ve İktisat ve İctimaiyat Enstitüsü'nden mezunum. Yücel' e bir taraftan sanat heyecanımı bir taraftan ilim arayışımı veren yazılar yazıyorum. Bunlara daha olgun olacağını sandığım yenilerini katacağım.

RASİN, İSMET: 1916'da İstanbul'da doğdum. Robert College'den mezunum ve İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne devam ediyorum. Başlıca inandıklarım: Irkımın üstünlüğü, her şeyde en sonuna kadar öz Türkçülük; cemiyette fert hürriyetinin ve soydaş haysiyetinin yüksek tutulması lüzumu; insanın mücadele etmekle her şeyi başarabileceği. . .

ŞEHSUVAROĞLU, HALUK: 1913'de İstanbul'da doğdum. Hukuk fakültesinden mezunum. Yücel' e şimdiye kadar hikâyelerimle sanat ve makalelerimle fikir cephesinden hizmet etmeğe çalıştım. Bundan sonra her iki kısımda da daha fazla hazırlanmış olarak çalışacağım." (S.61,s.5)

Görüldüğü gibi Yücel'in her yönden donanımlı bir yazı kadrosu vardır. İyi öğrenim görmüş bu kesimin ortak tarafı ise memleket için çalışma

isteğidir. Atatürk ilkelerine sıkı sıkıya bağlı olarak memleketi fikir ve sanat alanında kalkındırmayı prensip hâline getirmişlerdir.

B) Yücel ve Sosyal-Siyasî Hayat

Yücel aylık fikir ve sanat mecmuasıdır. Bu sebeple dergide siyasî ve sosyal hayatı yakından takip eden yazılar görmekteyiz. M. Kemal Atatürk'ün 1923'de Cumhuriyet'i ilân etmesiyle birlikte modern Türkiye her alanda yapılanmaya başlamıştır. Her başlangıcın hareketli olduğunu düşünecek olursak Cumhuriyet Türkiyesi de bu dönemde içten içe kaynamaktadır. Sanatta, edebiyatta, sosyal hayatta, siyasette büyük değişimler vardır. Yücel Kemâlist politikaya hizmet eden bir dergidir. Bu sebeple de dergi bu değişimlere zaman zaman tepkili, zaman zaman yüreklendirici bir tutum içinde yayın hayatını sürdürmüştür.

Yücel'in ikinci cildi "Duygusuz Gençler" (S.7, s.1) isimli bir yazıyla başlar. Yazının içeriğine baktığımızda karşımıza İstanbul Pendik'te bir grup gençliğin "Türk dilinden başka dillerde şarkılar söylemeğe yeltenmesi" nin protesto edildiğini görmekteyiz. Büyük mücadeleler verilerek kurtarılan bu topraklarda bu gibi züppelerin azınlıkta olmasının içimizi rahatlattığından bahsedilmektedir. Eğer Yücel yazarları yetmiş yıl sonrasını görme imkânını bulsalar azınlıktaki bu kesimin ne kadar hızla çoğaldığını hayretler içinde görebilirlerdi.

26. sayıda Yücel kendisini "Atatürk'ün ve Halkevinin Çocukları"(S.26, s.41) başlığı altında ortaya koyar. Halkevleri Atatürk'ün kurduğu, inkılâpları yaymak ve geliştirmek adına bir nevi okul vazifesini gören birimlerdir. Bu yazıda halkevlerinin önemi dile getirilmiştir. Yazıda "Atatürk'ün safına lâyük beş on gönüllü nefer yetiştirmek, bizi okuyan ve okuyacak olan bir kamûyu elimizden geldiği kadar bu yollarda aydınlatmak ve dava büyüklerine kendilerini anıyan ve seven ve izlerinde yürüyen kimselerin değerini ve

düzenini bildirmek şevk azmindeyiz.”(S.26, s.41) Yazı B. K. Çağlar imzasıyla yayınlanmıştır. Bu noktada Çağlar derginin ve aynı zamanda kendisinin de sanat anlayışını şu şekilde dile getirmiştir: “Sanatı cemiyet için ve ideal için ve bizzat sanat olduğu için de bu kadar çok sayıyor ve seviyoruz.”(S.26,s.41) Cemiyet için, ideal için ve en önemlisi de sanatı sanat olması sebebiyle değerli görmek yüksek bir düşünce yapısının ürünüdür.

İsmet Rasin’in 30. sayıda yayımlanan “Türkçülük Propagandası Gerek”(S.30, s.201) isimli yazısı da Yücel’in siyasî duruşunu belirlemek adına önemlidir. Rasin incelediğimiz başka yazılarında da ırkçı tutumuyla göze çarpmıştır. Bu yazısında Rasin nasıl siyasî sınırlarımız varsa ırkî sınırlarımız da vardır demektedir. Siyasî sınırlarımız resmi olarak harita üzerinde belirlenmiştir. Bunun dışında ırkî sınır vardır ki bu da dilin konuşulduğu yerler olarak kendini gösterir. Yazı “Bizim ırkî sınırlarımız acaba nedir?” sorusuyla devam eder. Daha sonra yazar Cenup sınırından bahseder. Çünkü burada Türklük ve Araplık karşı karşıyadır. Karşı tarafımızda bulunanların müslüman olması bizi garp sınırındaki gibi karşı taraftakinden ayırmaz. Bu da Cenup sınırındaki Türkler’i karşı tarafın kucağına atmaktadır. Orada bir Türk bir kere dilini kaybetti mi artık onu Araptan ayıran hiçbir şey kalmamış demektir. Bu yüzden Rasin’e göre bu sınırdaki Türklük gerilemektedir.

Bu gerileme ilk olarak kendini dil alanında göstermektedir. Yazarımıza göre mecburen iletişim kurmak zorunda kalan Türk ile Arap bir iletişim dili seçmeye çalışır. “Arap kısır zekası ve kaba ruhu ile Türkçe’yi bir türlü kavrayamadığı için Türk Arapça’yı parlak zekâsıyla kavlıyor ve Arapça konuşma dili oluyor.” (S.30, s.202) Yazar Türk olmayı överken acımasız bir şekilde Arap olmayı yermektedir. Karşımıza bilinçsiz bir mücadele tablosu çıkmaktadır.

Yazının bu yerinde yazarımız ırkçı bir tutumla şöyle der: “Demek ki Arap kabiliyetsizliğine karşı mükâfat görmüş, Türk kabiliyetinin cezasını

çekmiş oluyor.”(S.30, s.202) Bu cümlede de Türkçülük propagandasının dozunun kaçtığı görülmektedir. Bütün dünyayı saran ırkçı tutumlar bizde de bu dönemde baş göstermiştir. Yalnız bu tutumlar Türk insanının karakterine uygun olmadığı için kendine uygulama alanı bulamamıştır.

Bu durumda çözüm halkı aydınlatmaktır. Ancak yazarımız aydınlatma tâbirinin arkasından adeta bir kışkırtma hareketini okuyucuya aşılama çalışmaktadır. Yazar söylemleriyle bu durumu anlamsız bir kısır döngüye sürüklemektedir. Şöyle ki: “Bu gün Anadolu’da rasgele birine ‘sen kimsin?’ diye sorunca çok defa alacağımız cevap ‘Türküm’ değil ‘Müslümanım’dır. Bu cevabın Orta Anadolu’da bir zararı olmayabilir, ama Cenup sınırimızda bu cevap büyük bir tehlikedir. Türkün cevabı daima grurla ‘Türküm’ olmalıdır. Bu hiçbir ihmale ve hiçbir tehire gelmeyecek kadar hayati bir meseledir, çünkü her geçen gün bizim zararımıza geçiyor. Halkımızı Türkçü yapmalıyız.”Görüldüğü gibi yazıda Türklük ruhu eritilirse bunu hiçbir şeyin telâfi edemeyeceğini ve bu yüzden acilen ve çokça Türklük propagandası yapılması gereği üzerinde durulur.

Çağlar dergiden zaman zaman Türkiye Cumhuriyeti insanlarına cumhuriyeti korumak ve yaşatmak adına çağrılar yapmaktadır. Çağlar Cumhuriyet Türkiyesi’ni “İnşacı ve Fetihci Cumhuriyet” (S.33, s.81) diye tanımlamaktadır. Yeni rejimi bir yandan oluşturma, bir yandan da eskiyi yeni rejimle kıyaslayarak yıpratma politikasıyla hareket etmektedir Çağlar. Bu yazının başlıklarından bile yazarın üslûbu ve anlayışı rahatlıkla anlaşılabilir: “Vatan Arsası Üstüne Bir Yeni Bina”, “İnsan İradesinin Tanrılaşması”, “Cumhuriyet Sistemi Türkten Şeref Alacak”, “17 Milyon Bir Aile Efradı Gibi”, “Aman Gevşemiyelim”, “Bize Düşen Vazife”. Bütün bu başlıklarda da görüldüğü üzere Çağlar tamamiyle halka seslenmekte ve biraz da halkı bu konuda hırslandırmaya çalışmaktadır. Bu bir anlamda böyle bir itici kuvvetin olması açısından önemli diğer yandan cumhuriyeti ve Atatürkçü anlayışı yanlış tanıtabilme ihtimalinden dolayı tehlikelidir.

Dergi ÷lkedeki siyasî gelişmelere de çok duyarlıdır. 1938 yılının en önemli siyasî meselelerinden biri “Hatay” sorunudur. Yücel bu meseleyi de sayfalarına taşıyarak bir kamûoyu oluşturmaya çalışmıştır. Hatay meselesi hakkındaki farklı görüşleri řu şekilde kamûya sunmuştur:

“Cenevre taahhütlerinin, Hatay Türklüğünü kendi yurdunda hür ve hâkim kılmak demek olan ruh ve mânasının yerine getirilmediğini gören Türkiye, vazife ve mesuliyetinin gerektirdiğı yeni bir hareket tarzı seçmek serbestliğini elde eder. Buna sebep olmak, ne Fransa’ya, ne Suriye’ye ne de sulha hizmet etmektir.”(Ulus)

“İçtimai inkılâpların en büyüğü, mezolitik ecdadımızı göçebe hayatından şehirli hayatına intikal ettiren, bize hububat ziraatını ve ehlileşmiş hayvanları tanıttıran inkılâp Anadolu’dan gelmiştir.” (Prof. Eugene Pittard)

“Her şeye rağmen, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransa Cumhuriyeti Hükümeti arasında Cenevre’de imza olunan vesikaların tayin ettiği rejimin birinci safhası Hatay Türklüğünün yüksek azim ve enerjisi ile başlamıştır. Başka türlü olmazdı ve bundan sonra da olamaz.” (Kemal Atatürk)

“Pek yakın bir gelecekte Hatay kurtuluş gecesini bir Adana, bir Erzurum kurtuluş gecesine gibi, hep beraber candan kutlayacağız. Buna inancımız sonsuzdur. Çünkü arkamıza amacını büyük Ata’sının dehasında hız alarak kuvvetleştiren on yedi milyon Türk kardeşimiz bu karanlığı gideren nurdan meşaledir.”(Hataylı Bir Genç)

“Artık, ışıkları sönmüş, gönlü hıçkırarak bir Hatay yok. Gönüllerinde Yüce Ata’nın yaktığı bir ateş, dağlarında Atası, milleti ve ana yurdu için şakıyan mes’ud kuşlar var. Bu elbette olacaktı. Çünkü birkaç yıl önce

idealimizin enginliğini ve kudsiliğini kalplerimize, onlara hâkim olan en büyük insan hâk etmişti. Ne mutlu Türküm diyene! . . .”(Hatay Gecesinde Bir Hataylı)

. . . “Başka bir şey doyurmaz istiklâl açlarını! . . . Erkekler kollarını, kadınlar saçlarını – Yangına verirler de her yer baca kesilir; İskendurun Antakya bir Kartaca kesilir.”(Behçet Kemal Çağlar) (S.35, syf:195)

Yücel İnkılâp Türkiye’si’ni fotoğraflarla da anlatma ihtiyacı duymuştur. Bu fotoğraflar İnkılâp Türkiye’si’nin öncesini ve sonrasını göstermek adına birer sembol olarak hazırlanmıştır. “Büyük Harp felâketlerle bitmişti. Türk âlemi için ufuklar karanlık ve kapalı idi.” (S.45,s.128) Yazısının üstünde bulutların simsiyah çerçevelediği bir manzara fotoğrafı görülmektedir. Dergi bu fotoğraflarla harp sonrası Türkiye’si’nin kötü manzarasını okuyucularına aktarmaya çalışmıştır. Bunun arkasından “Onbeş Yılın Destanı”(1923-1938) diye yazılan manzum sözler fotoğraflarla desteklenmiştir. Biz bu manzum sözleri dergiden aynen alarak Yücel’in Türkiye manzarasına dair ipuçları vermek istiyoruz: “Türk evlatları şarapnel yağmurları altında canlarını feda ederek. . . / Ve Türk anaları sırtlarında güller taşıyarak. . . / Bize bu günleri hazırladılar. Vatanı kurtardılar.” Yücel yeni Türkiye’yi anlatırken bazen abes kaçacak kıyaslamalar yapmaktadır. Ayı oynatan bir çingene resminin altında “Dün ayı oynatmaktan zevk alıyorduk.”; modern tiyatro oyunlarını gösteren resmin altında ise “Bugün zevke sanat hâkimdir” yazısı vardır. Türk insanının sanat anlayışını ayı oynatmaya indirmek ne derece doğrudur tartışılır. Birkaç örnekle derginin inkılâplara bakış açısını vermeye çalıştık. Eskiyle yeninin sırf yeniyi yüceltmek anlayışıyla kıyaslanması sağlıklı sonuçlar vermemiştir.

Derginin 45. sayısının kapağında “Ben ölmedim.” yazısı vardır. Atatürk’ün o dönem ağır hasta olduğundan yola çıkarsak bunun moral amaçlı bir kapak yazısı olduğunu düşünüyoruz. Zaten bunun dışında Atatürk’ün hastalığına dair herhangi bir ibareye rastlanmamıştır. 46. sayının kapağında ise:

“İstanbul(A. A.) – Atatürk’ün müdavi ve müşavir tabipleri tarafından verilen rapor suretidir: Reiscumhur Atatürk’ün umumi hallerindeki vehamet dün gece saat 24’te neşredilen tebliğden sonra her an artarak bugün 10 ikinciteşrin 938 Perşembe sabahı saat 9, 05 geçe büyük şefimiz derin koma içinde terki hayat etmişlerdir.

Müdavi Tabipler: Prof. Dr. Neşet Ömer İrdelp

Prof. Dr. M. Kemal Öke

Dr. Nihat Reşat Belger

Müşavir Tabipler: Prof. Dr. Âkil Muhtar Özden

Prof. Dr. Hayrullah Diker

Prof. Dr. Süreyya H. Serter

Dr. M. Kâmil Berk

Dr. Abravaya Marmaralı”(S.46, Kapak)

Yücel’in 46. sayısının kapağı bu şekilde son derece üzücü bir haberi duyuracak şekilde düzenlenmiştir. Bu sayı tamamiyle Atatürk yazılarına ayrılmıştır. Bunların bir kısmı Atatürk’ün ölümü üzerine kaleme alınan yas içerikli yazılardır; bir kısmı da Atatürk’ün Türkiye Cumhuriyeti için yaptıklarını anlatan yazılardır. Çağlar dergide Ankaralı Aşık Ömer mahlasıyla halk edebiyatına öykünen şiirler yazmıştır. Fakat bu şiirler taklitten öteye geçememiştir. Bunlardan biri de Atatürk’ün ölümü üzerine yazdığı aşağıya aldığımız şiirdir:

Ankaralı Aşık Ömer’in Ağıdı

Yok gayrı bizlere uyku dünek vay
Kime bel bağıyak kime dönek vay
Vay amansız ecel alçak felek vay
Türklük yüreğini dağlasın gayrı
Cihan da bizimle ağlasın gayrı.
Ağla gözüm ağla yaşlar yaşlar dil olsun
Kurumuş dereler baştan sel olsun
Çiçek kara açsın çayır kül olsun.
Türklük yüreğini dağlasın gayrı
Cihan da bizimle ağlasın gayrı

En büyük en güzel en yiğit kayıp
 Dereler denizler çağlar ağlayıp
 Rabbim de göz yaşı dökmezse ayıp
 Türklük yüreğini dağlasın gayrı
 Cihan da bizimle ağlasın gayrı
 Her gittiği yere o şan verirdi
 Arslan bakışını görse erirdi
 Kaşları yeleden nişan verirdi
 Türklük yüreğini dağlasın gayrı
 Cihan da bizimle ağlasın gayrı
 Bakışları şimşek gibi çakardı
 Yarını görürdü düne bakardı
 Kürsüye çıkdı mı arşa çıkardı
 Türklük yüreğini dağlasın gayrı
 Cihan da bizimle ağlasın gayrı
 Her belâyı önder arda atardı
 Dermandı her derde hemen yeterdi
 Babamızı elimizden tutardı
 Türklük yüreğini dağlasın gayrı
 Cihan da bizimle ağlasın gayrı
 Kaybını yıldızlar bile bilirler
 Kırıl kanatlar sola yeşerler
 Kurt kuş duyup cenazene geleler
 Türklük yüreğini dağlasın gayrı
 Cihan da bizimle ağlasın gayrı
 Millet atan gitti başın sağolsun
 Ölümü devr açsın yeni çağ olsun
 Dağlar birer birer yanar dağ olsun
 Türklük yüreğini dağlasın gayrı
 Cihan da bizimle ağlasın gayrı
 Gitti her ocağın söndü alevi
 Yer yüzü dediğin bir ölü evi
 Cihan türbe olsa almaz o devri
 Türklük yüreğini dağlasın şimdi
 Cihan da bizimle ağlasın şimdi
 Dönmüş denizler gözyaşı tasına
 Dünya ortak çıkmış Türkün yasına
 Her evden bir ölü çıkmışcasına
 Türklük yüreğini dağlasın şimdi
 Cihan da bizimle ağlasın şimdi
 Gökler ağıtlardan titriyor kat kat
 Düştü üstümüze gerilen kanat
 Onsuz dünya yarım insanlık sakat
 Türklük yüreğini dağlasın şimdi
 Cihan da bizimle ağlasın şimdi
 O hep dolu tuttu boş atmadıydı
 Söz verince yaptı aldatmadıydı
 Onbeş yıl tek burun kanatmadıydı
 Türklük yüreğini dağlasın şimdi
 Cihan da bizimle ağlasın şimdi
 Bizdendi sevinci bizdendi derdi

Biz uyurduk o bizleri beklerdi
 Uyudu nöbeti bizlere verdi
 Türklük yüreğini ağlasın şimdi
 Cihan da bizimle ağlasın şimdi
 Kuru yapraklara benzedik bu güz
 Her göz kan içinde sapsarı her yüz
 Milyonlarınız bir babadan öksüzüz
 Türklük yüreğini ağlasın şimdi
 Cihan da bizimle ağlasın şimdi
 Gök düşsün toprağa belensin
 Mezarına gece yıldız elensin
 Şehitler doğrulsun nöbet dolansın
 Türklük yüreğini ağlasın şimdi
 Cihan da bizimle ağlasın şimdi
 Dünya hem kabır olur hem onu gömer
 Yıldızlar kandildir semalar kemer
 Sus boğula yazdın sus Âşık Ömer
 Türklük yüreğini ağlasın şimdi
 Cihan da bizimle ağlasın şimdi (S.46,s.190)

Atatürk'ün ölümünden sonra Yücel kapanıncaya kadar her sayıda iki sayfasını Atatürk yazılarına ayırmıştır.

Yücel irticayla savaşı da görev bilmiştir. İsmet İnönü'nün 1939 yılında "İrticayı bulduğumuz yerde boğmak boynumuzun borcudur! . ." (S.49,s.1) sözü üzerine dergide zaman zaman inkılâp düşmanlarına ve inkılâp düşmanlarına seslenilmiştir. Nasıl ki Hz. Muhammet'in ölümüyle İslâm dünyası müslümanların siyasî çekişmelerine sahne olmuşsa, Atatürk'ün ölümünden sonra da inkılâp düşmanları baş göstermiştir. "Vaktinde susmasını biliriz; umduğunuz fırsat gelmiş değildir, ve hiç gelmeyecektir de. Bir şeyin aleyhindeyseniz, zamanında söylemeliydiniz; o kadar cesur değilseniz, hiç olmazsa susmasını bilseydiniz; sizi lehinde yazmaya zorlayan da yoktu ya! . . . O zaman lehinde yaz yaz şimdi aleyhinde bulun; buna ne derler? En hafif Tâbirle Döneklik!" Görüldüğü gibi Çağlar'ın inkılâp düşmanlarına karşı üslûbu çok serttir.

Atatürk'ün ölümünün birinci yıl dönümünde dergi "Ona kalb olmak için yaşıyoruz." (S.57, s.97) diye bir başlık atar ve "Geçen yılın bu günlerindeki endişeden uzak, artık matemimizle baş başayız. Kederiyle dövünmemek için

tek çare eseriyle övünmektir. İliklerimize kadar Kemâlistiz! Atatürk'le dopdoluyuz. Atatürk bizde devam ediyor. Her şeyimiz ondan geliyor. Müslümanlar kalübelâdan beri mümin olabilirler; biz, Atatürk'den sonra ancak ve tam kendimizi bulduğumuza kaniiz.” Burada da görüldüğü gibi Kemâlist ideoloji her yönüyle kutsallaştırılmaya çalışılmaktadır. Dönemin baskın rejim anlayışı olduğu için de kendisini her yönüyle halka anlatmaya çalışmaktadır.

Daha önce de belirttiğimiz gibi Yücel ülke meselelerine son derece duyarlıdır. 1939 Erzincan depremine de dergide gereği kadar yer verilmiştir. Çağlar'ın bu konu üzerine yazılmış bir şiirini derginin bu konudaki duyarlılığını anlatabilmek düşüncesiyle buraya alıyoruz.

Benim Zelzelem

Mezar toprağıdır üstümdeki dam;
İlâhım kayboldu ve çöktü semam;
Bütün başlangıçlar; dediler:“Tamam!”
Yele dökülmekte ve kopmakta gem. . .
Bende bir yar açıp savuştu her yâr,
İçim, yerleşmemiş çökmüş bir diyâr;
Bende kıymetlerin zelzelesi var,,
Hangi sütunlara tutunsam bilmem. . .
Kubbe, mihrap, eşik, şimdi yanyana;
Bende de kıyıldı binlerce cana,
Benzedi ruhum da bir Erzincan'a
Beni baştan başa yıktı zelzelem. . .
Gönlüme sokulup kalmayı bilmiş
Meğer eğretiymiş, benden değilmiş:
-Baktım-duygularım yere serilmiş
Ben enkaz altından silkindiğim dem.
Batıl mabetlere harcadıklarım
Olsa da dökülmüş, kırılmış, yarım
Elimin altında ne ise varım;
Kendimin yapısı olacak Kâbem. (S.60,s.203)

Yücel Atatürk'ün kurduğu halkevlerini de bu konudaki yazılarıyla desteklemiştir. Bu yüzden dergide sık sık halkevlerinin uygulamaları tartışılmakta ve halkevleri övülmektedir. Halkevleri halktan gelip yine halka gittiğimizin simgeleştiği; Atatürk'ün halkçılık politikasının bir uzantısı olan

kurumlardır. Derginin Atatürkçü düşüncenin bir yayın organı olduğu gerçeğini göz önüne alırsak bu destek gerekli bir destek gibi görünmektedir.

II. Dünya Savaşı'nın çıkmasıyla birlikte birkaç sayısını bir arada çıkarmaya çalışan dergi savaşa karşı da duyarlıdır. Türkiye bu dönemde savaşa girmek ile girmemek arasında bocalamaktadır. Yücel'se bizim gibi savaşa girmeyen ülkelere kendilerini savaşın getireceği olumsuz durumlardan kurtarmaları için gelişme fikrini önermektedir. Gelişmiş bir ülke savaş sonrası bütün dünyaya hâkim olacak olan buhrandan kendisini rahatlıkla koruyabilecektir. Türkiye için de böyle bir durum söz konusudur.

II. Dünya Savaşı bitmiş ve bütün dünya bir harp sonu buhranına girmiştir. Yücel bu noktada Türk insanını Kemalizm'e tutunmaya çağırır. Kemalizm'i yürekten benimseyenlerin buhranı çabucak atlatacağı savunulmaktadır.

Dönem öyle bir dönemdir ki sosyal ve siyasî hadiseler karşısında hassasiyet üst sınırlardadır. Bu yüzden dergi "Fikir ve Kanaat Hürriyeti İstiyoruz"(S.129-131,s.243) diye bir başlık atar. Bu başlık altında dönemin fikrî hareketlerini okuyucularına aktarır. "Solcu veya komünist propagandası yapıyorlar diye bazı öğretmenler ve profesörler hakkında ağır kararlar alınıyormuş. Bir kere 'solcu' yu 'komünist' ten ayırt etmek lâzımdır. Komünist, merkezi Moskova'da bulunan ve kendisi nerede olursa olsun, Sovyet Rusya emrinde çalışmak üzere Komünist Parti'ye giren adamdır. Bir kimse solcu, sosyalist, marksist olur da komünistlikle hiçbir alâkası bulunmayabilir. Sol fikirlere engel olmak için komünist damgasını yapıştırmak, geri zihniyetin elinde kolay bir silahtır."(S.129-131, s.243) Galiba o yıllarda başlayan bu suçlama hâla etkisini korumaktadır. Çünkü komünistlik hâla bizde adeta bir küfür gibi kullanılmaktadır.

Yücel'in komünizmle savaş konusunu 135. sayıda Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencilerinin "Komünizmle Savaş Beyanı"nı sayfalarında yayımlamasıyla sürdürdüğünü görmekteyiz. Bu gençler komünizmle savaş konusunda Atatürk'ün şu sözlerinin peşinden gitmektedirler: "Komünizm her görüldüğü yerde ezilmeli."(say:135, s.460) Komünizme direnmenin tek yolunun ise Atatürk milliyetçiliğine gönülden bağlılık olduğunu vurgulayarak beyanlarını sonlandırırlar.

40'lı yıllardan itibaren dergide modernleşme adına çıplaklığın ön plâna çıkarıldığını görüyoruz. Bu çıplaklık unsuru ise sanat kaygısı adı altında sunulmuştur. Fotoğraf sanatı çıplaklıkla özdeş olarak ortaya konulmuştur. Yücel de modernleşme yanlısı bir dergi olarak bazen uç noktalarda gezinmiş ve derginin imajını zedelemiştir.

C) Yücel'in İdealindeki Okuyucu ve Yayın Politikası

Yücel'in yayın politikasını ele vermesi açısından derginin kendisinin, kendisini anlattığı yazılar önemlidir. Bu yazılar bize dergi hakkında birebir veri sunmaktadır. Yücel 1935 Şubat ayında çıkan ilk sayısının önsözünde çıkış sebebini şu sözlerle ortaya koymuştur: "Yücel gençlik, kültür ve bilgi cöngüdür. Amacı gençlik için çalışmak ve gençliğin yücelmesinde bir varlık olmaktır. Bu amaca erişmek için bugünkü devrimi başaran Büyük Önder'in çizdiği devrim prensiplerinden ayrılmayacağız." (S.1, s.1) Yücel'in bu ilk manifestosu yayın hayatı boyunca geçerliliğini korumuş denilebilir. (Atatürk devrimlerinden ayrılmamak prensibiyle) Bu ilk manifestoda da gördüğümüz gibi Yücel öncelikle Kemâlist gençliğe hitâb etmek istemektedir. Dergi bu gençliği kazanırsa ülkedeki fikrî kalkınmaya hizmet edebileceğini düşünmektedir.

İkinci sayısının önsözünde ise genç Yücel haksız tenkitlere cevap vermektedir. Çünkü döneminin ileri gelen bir gazetecisi tarafından

(gazetecinin ismi belirtilmemiştir) ısırgan otuna benzetilmiştir. Yücel her zaman tenkitlere açık olduğunu zaten söylemektedir. Fakat daha ikinci sayıda bu kadar ağır bir saldırı Yücel'in tahammül sınırlarını zorlamıştır. Dergi bu tarz tenkitlerin kasıtlı yapıldığını düşünmektedir.

Yücel Temmuz 1935'de altıncı sayısı ile birinci cildini bitirir. Okuyucuları tarafından büyük ilgi ve alâkayla karşılandığını söyleyen Yücel hem birinci cildi bitirmenin heyecanı içindedir hem de ikinci cilde başlamak için büyük bir inanç içindedir.

Yücel III. cildine "İkinci Yılımıza Başlarken" (S.13, s.1) isimli bir yazıyla başlamıştır. Bu yazıda Yücel hem kendisiyle gurur duymakta hem de kendisine ufak ufak özeleştirimler yapmaktadır. Yazıda Yücelciler ilk sayılarının kendileri için tecrübe olduğunu ama giderek daha titiz bir çalışma içinde oldukları konusunun altını çizmektedirler. Ve bu sayıda Yücel kendi yayın politikasını şu sözlerle sunar bizlere: "Her fikre hürmet ettik. Bazen birbirimize aykırı düşünceleri yan yana koyduk ve hiçbir zaman okuyucularımızın kafalarına, telâkkilerine tahakküm etmemek, onları düşüncelerinde daima serbest bırakmak istedik." Bu söylemden de anlaşıldığı üzere Yücel her türlü düşüncüyü bünyesinde toplamayı amaçlamaktadır. Fakat yayın hayatı boyunca bu fikre ne kadar hizmet etmiştir tartışılır. Çünkü daha önce de belirttiğimiz gibi dergi Kemâlist politika etrafında şekillenmiştir. Bu sebeple her ne kadar her fikre hürmet edeceğini söylese de Kemâlizm adına oluşturduğu otokratik tavrından vazgeçmez.

Onuncu cildine 55. sayısı ile birlikte ulaşan dergi bu sayıda yaptıklarının ve yapacaklarının bir muhasebesini yapmıştır. Dergi on ciltlik serüvenini şu şekilde anlatmaktadır: "Bu nüshasıyla Yücel onuncu cildine başlıyor. Yakında neşir hayatının altıncı yılına da girecek olan mecmuamız son senelerde hiçbir fikir ve sanat mecmuasına nasip olmayan bir rağbete mazhar olmuş ve ilmî bir mecmua bu memlekette beş yüzden fazla kari

bulamaz şeklindeki zihniyeti tashih etmiştir.”(Onuncu Cildimize Başlarken (S.55, s.1) Bu söylenenlerden de anlaşılacağı üzere dergi döneminde iyi bir satış rakamı yakalamıştır.

Yücel 1942'nin Şubat sayısından sonra üç aylık bir süre zarfında çıkarılamamıştır. Bunun sebebini dergi şu sözlerle açıklamaktadır: “Yücel'i çıkaran arkadaşlardan birçoğunun yurt hizmetine çağrılmış bulunması dolayısıyla dergi bir müddet çıkarılamamıştır.”(Okuyucularımızla Başbaşa,(S.85-87, s.2) II. Dünya Savaşı'yla birlikte bütün dünyada değişen dengeler sistemi dergiyi de etkilemiştir. Türkiye'nin II. Dünya Savaşı'na girmesiyle birlikte yayın hayatında da doğal olarak bir duraklama başlamıştır. Dergi 1942 yılında mart, nisan ve mayıs sayılarını bir arada çıkarmıştır.

“Yücel bir Kemâlist fikir dergisidir ve her zaman öyle kalacaktır.”(Biz Kemâlistleriz,(S.134, s.412) şiarıyla ortaya çıkan dergi zaman zaman Kemâlist ruha yapılan ihânetlere karşı son derece mücadeleci bir tavır takınmıştır. Bu da dergiyi zaman zaman itici bir hâle sokmuştur. Kemâlist politikanın bir anlamda yerli-yersiz kullanılması sebebiyle dergi döneminde bazı kesimler tarafından sık sık eleştirilmiştir.

Dergi 138. sayısında “İliklerinize Kadar Kemâlist Değilseniz Bu Sahifeyi Okumayınız.”(S.138, s.107) diye bir başlık atar. Bu başlığın altında Atatürk ve inkılâplarla ilgili sorular yer almaktadır. Dergi okuyucularına Kemâlist bir test yapmaktadır. Bu sorulardan bir tanesini örnek olması açısından buraya alıyoruz: ” ‘Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar olacaktır. ', cümlesini Atatürk ne zaman ve hangi vesileyle söylemiştir?” Dergi Kemâlist olma durumunu bu türlü testlerle ölçmeye çalışarak ne yapmak istemiş bilmiyoruz. Fakat bir kimse bu ve buna benzer soruları cevaplayabiliyor diye Kemâlist olamaz; cevaplayamıyor diye de Kemâlist değildir denilemez.

1948 yılında siyaset sahasında yer alan Cumhuriyet Halk Partisi ve Demokrat Parti okullarda din dersi okutulması konusunu gündeme getirmiştir. Yücel bunu inkılâplardan feragat olarak algılamaktadır. Bu konuda dergi iki partiyi şu şekilde değerlendirmektedir: “İki partide de Kemalizm’i kavrayamayanlar, ileriye göremeyenler ekseriyette. Atatürk’e, hayatında, yarı korku ile yarı hayranlıkla ayak uydurmaya çalışanlar, şimdi başsız ve başarısız debelenip duruyorlar.” (Bir Avuç Acı Gerçek, sayı140, s.185) Yücelciler aynı zamanda bu sayıda, gelecek sayıda bir son yazısı yayımlayarak işlerine kapanacaklarını belirtirler. Bunun sebebini de şu cümlede izâh ederler: “Ciddî fikir hamlelerinin tutunacağı zamanı beklemek üzere, kendi içimize kapanacağız.” Buradan da anlayacağımız üzere Yücel bazı siyasî baskılardan dolayı kapanacağının sinyallerini vermektedir.

Derginin 141 ve 142. sayısı birarada yayımlanmıştır. Ve dergi bu sayıların başında “Bir Avuç Acı Gerçek Vesilesiyle ÜÇ MEKTUP” başlıklı bir yazı yayımlar. Yazının alt başlığı “İçimize Kapanacağız Sözünü Geri Alıyoruz.”dur. Buradan da anlaşılacağı üzere dergi mücadeleye karar vermiştir. Tabi bir de içine kapanma meselesini okuyucularına aktarma çabası içindedir. Birinci mektubun altında “Lausanne, Temmuz, 1948, İmza Mahfuzdur” yazısı vardır. Yazı Yücel’in bir önceki sayıda yayımlanan “İçimize Kapanacağız” yazısına sitem niteliğindedir. İsmi vermek istemeyen okuyucu dergiyi kapanmaması yolunda iknâya çalışmaktadır. Derginin kapanma sebebinin siyasî baskılar olduğunu daha önce belirtmiştik. Okuyucu bunun bir sebep olamayacağını şu sözlerle izâh eder:” Sözün kısası şu ki, dünya ileriye gittiği nisbette, geriye de gidiyor. Her memlekette partiler var, particiler var. Yani siyaset mutaassıpları var. Koyu particiler hiçbir yerde eksik değil. . . Ama, bunun yanında, her memlekette sağ duyu sahipleri de var, müsemahalı insanlar da var.” (S.141, s.248) Okuyucu bu sözlerin ardından da memleketteki siyasî havayı yansıtan şu ifâdeleri kullanır:” Bizde parti işi de bundan farklı değil. Önceleri bir tek partimiz vardı. Herkes bir örnek düşünölsün, isteniyordu. İki partimiz oldu. Yine öyle isteniyor. Bizim partiler

tek kafalı, iki vücutlu bir garibeye benziyor. Bir türlü düşünürler ama, gidişleri mücadeleli, aynı yolu takip etseler bile, birbirlerine çarpmaları mukadderdir. Bu çarpmalı yürüyüş kurtarıcı prensiplerimizi de sarsmakta. Yücel'in gocunmaya hakkı yok değil. Mesela lâiklik prensibi fena halde sarsılmakta. Okullara din derslerini iade etmek gün meselesi. Tekkeler açılsın diyenler bile var." (S.141, s.248) Okuyucunun bu konudaki tespitleri doğrudur. Yücel gerçekten de bu sebeplerle kendi içine çekilmeyi düşünmektedir. Okuyucumuz Yücel gibi ilerici fikirlere sahip bir derginin ilk hayal kırıklığında bu sahayı terk etmesini anlamsız bulmaktadır. Bunun yerine derginin mücadelesine devam etmesini öğütlemektedir. Bunun dışında iki mektup daha yayımlar dergi. Bu mektuplarda da gönderenlerin ismi yoktur. Onlar da Yücel'i tekrar yayın hayatında görmek istediklerini dile getirirler

Nurullah Ataç'ın 6. 11. 1944 tarihinde Ulus gazetesinde yayımlanan "Yücelciler'e Bir Mektup"(S.103,s.97) isimli yazısı Ataç'ın kendisine Yücel sayfalarında yöneltilen suçlamalara bir cevap niteliğindedir. Ataç bu cevabı verirken derginin eksik taraflarını da dile getirmiştir. Yücel sayfalarında Ataç'a çok eleştiride bulunulmuştur. Ataç da buna bir açık mektupla karşılık vermiştir. Ataç bu yazıyı Yücel'in yayımlamayacağını düşündüğü için Ulus Gazetesi'ne verir. Fakat Yücelciler yine Ataç'ı haksız konuma düşürecek şekilde mektubu kendi sayfalarında aynen yayımlarlar. Ataç ve dergi arasında adeta bir soğuk savaş vardır. Ataç eleştirilerine şu sözlerle başlar: "Derginizi sevmem demiyeceğim; nasıl diyebilirim ki sayfalarında C. Sıtkı Tarancı, F. Hüsnü Dağlarca gibi zamanımızın en iyi şairlerinden saydığım şahsiyetlerin de imzalarını gördüm. Yeni şiirimizden parçalar toplayıp bir kitap, bir antoloji çıkartmışsınız; benzerleri arasında bence bugün de en iyisi, en zengini odur. Artık tükenmiştir sanıyorum; biraz daha büyülterek, sonraki şairleri de katarak yeniden bastırırsanız keşke. . . Ama Yücel'de, bir nasıl söylüyeyim? Bir talebe-i ulum havası var ki işte o hava ile uzlaşamıyorum, sanki nefesimi daraltıyor. Nedir o her sayfanın altına koyduğunuz 'vecizeler' atasözleri? Bir resim bastınız mı, hemen 'falancanın koleksiyonundan'

diyorsunuz; falancanın evinde o tabloların, heykellerin asılları mı varmış? Yo!. . . Çocuk özentisi derler böyle şeylere, Çoğu yazınızda da yüksek perdeden konuşuyor, bildiklerinizi, öğrendiklerinizi içinize sindirmeyip şöyle serivermek istiyorsunuz. . .” dedikten sonra kendisine yöneltilen suçlamaların asılsızlığı üzerinde durmuştur. Ataç dergiyi amatör olmakla eleştirmiştir. Aynı zamanda bu amatör ruhun dergiye getirdiği güzelliklerden de bahsetmektedir.

Yücel Nisan 1947 sayısında Cemal Nadir’in ölüm haberini verir okuyucularına. Bu sebeple de derginin büyük bir kısmı Cemal Nadir yazılarına ayırır. Çünkü Nadir 125 sayı boyunca derginin karikatüristliğini yapmıştır. Siyasî, sosyal ve edebî mevzularda çizdiği karikatürler döneminin bir aynası olmuştur. Bu sayıda Nadir’in ölümü üzerine yazılan yas içerikli yazılar ve Nadir’in karikatürlerini bulmaktayız.

Yücel 143. 144. ve 145. sayılarının bir arada yayımlandığı 28 Ekim 1948 tarihli sayıdan itibaren iki yıllık bir kapanma sürecine girer. Bu sayılar da tamamen Atatürk yazılarına ayrılmıştır. Yücel kapanırken adeta bir özleyiş halinde Atatürk’e sarılmaktadır.

1950 yılında dergi daha da güçlenmiş şekilde yeniden çıkmaya başlar. Bu çıkışında “Yücel Ruhu” nu yaşatmak isteğinden bahseder ki bu ruhun beslendiği kaynak Kemalizm’dir. Yücel hem kendisini hem de beslendiği kaynağı yaşatmak için yeniden yayın hayatındadır. Bir anlamda hem Kemalizm’e can verir hem de Kemalizm’den can alır. Bu sayılarında inkılâp düşmanlarına dikkat çekmeye çalışmıştır. İnkılâbın en büyük düşmanı da softalık ve yobazlık olarak görülmektedir. 1950’den sonra dergi sekiz sayı çıktıktan sonra sessiz sedasız tekrar kapanır. Kasım 1955’te zenginleştirilmiş bir içerikle yeniden yayın hayatına atılır. Fakat dergi bu on sayılık serisinde son kez Türk okuyucusuyla buluşur. Bundan sonra dergi bir daha yayınlanmaz.

Dergide “Dünyadan Tuhaf Şeyler” başlığı altında bütün dünyadan ilginç haberlere yer verilmiştir. Bu haberler bazen milletlerin o dönemdeki yaşayışlarıyla ilgili ip uçları vermekte, bazen güldürmekte, şaşırtmakta, düşündürmektedir. Bazen de tuhaf gözüyle bakılan teknolojik hadiseler vardır ki bugün bizi sadece gülümsetmektedir.

Türk Hümanizması’nı yakalamak ve öze dönmek adına Türk büyükleri hakkında yazılara yer verilmiştir. Ayrıca Türkler’in tarihteki zaferlerine dair yazılar vardır. Bunun kendini toparlamaya çalışan bir millete moral takviyesi olması adına yapıldığını düşünüyoruz. Yalnız zaman zaman aşırı milliyetçi tutumlar, içine girilerek bir tarih yazıcısının en çok ihtiyacı olan, objektiflikten uzaklaşmıştır.

Türk’lerin asker bir millet oluşu sürekli vurgulanmıştır. İstiklâl Harbi ve Türk’lerin diğer zaferleri iç içe geçmiş bir şekilde verilerek geçmişten günümüze Türk’lerin parlak sayfalarının altı çizilmiştir. Yücel bazı sayfalarında Türkiye’de basılan diğer dergi ve gazeteleri tenkitten geri kalmamıştır. Büyük Doğu, Akşam, Vatan, Ulus, Yurt ve Dünya vb. bunlar arasındadır. özellikle Necip Fazıl’ın Büyük Doğu’su bu eleştirilerden payını fazlasıyla almıştır.

D) Yücel’in Edebî Vaziyeti

Yücel dergide bir edebî misyon da oluşturmak istemektedir. Bu misyonun adı “İnkılâp Edebiyatı”dır. Evet tek kelimeyle Yücel inkılâbın edebiyatını yapmaya çalışmıştır. Ve bu konuda gençlere davet niteliğinde şöyle bir çağrıda bulunmaktadır: “Genç sanatkâr arkadaşlar! . . . Yücel’in etrafında toplanamaz mıyız? Mahsüllerimiz bir arada, sesimiz daha toplu çıkabilir; sanat burcunda bir bayrağımız olur, onu yürütmesini ve yükseltmesini daha kolay ve daha iyi başarabiliriz:Eli kalem tutan Türk

gençlerini Yücel'in etrafında toplanmağa davet ediyoruz.”(El Ele Verelim Genç Arkadaşlar,(S.36, s.237)

Yücel böyle bir davet yapmaktadır fakat bu davete icâbet edecek olan gençlik için uygun zemini oluşturmamaktadır. Çünkü dergi bazen Kemalizm adına sanatı ideolojik kaygılarla sınıflandırmaya çalışmıştır. Kemâlizmi benimseyen ve benimsemeyen sanat anlayışı oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu anlamda Yücel millî edebiyat akımının oluşmasına destek vermiş fakat bazı katı tutumları sebebiyle bünyesinde hiçbir edebî grubu barındıramamıştır. Döneminde her ne kadar iyi bir satış tirajı yakalamış bir dergi olsa da bu yönleriyle dönemin baskın siyasî duruşuna mahkûm da olmuştur.

Dergi diğer dergi ve gazetelerle de zaman zaman bir atışma içine girmektedir. Yücel 24. sayısının giriş yazısı olan “Acemi ve Garazkâr Bir Taş”(S.24, s.201) böyle bir atışmaya örnektir. Atışmanın mevzuu Yücel'in 1937 senesinde düzenlemiş olduğu “Memleketimizdeki En Güzel Hikâye” yarışmasına Cumhuriyet Gazetesi'nin 19 ikinci kânun 1937 sayısında eleştiride bulunulmuş olmasıdır. Cumhuriyet Gazetesi Yücel'i bu müsabakayı çok fazla önemsemek konusunda eleştirmektedir. Öyle ki derginin bu yarışmayı nobel ödüllü yarışmalarla bir tuttuğu bile söylenmektedir. Oysa Yücel'in böyle bir iddiası yoktur. Çünkü yarışma sadece memleket çapındaki eserleri incelemeye yöneliktir. Bu yüzden Yücel bu yazının dergiye acemi ve garazkâr bir taş gibi atıldığını iddia etmektedir. Bu atılan taşların Yücel'i yıldırmayacağı ise şu sözlerle açıklanır: “Tam yolla ve tam hızla ileri giderken bize atılacak taşlardan korkmuyoruz. Zira karşımızda en iyiyi isteyen ve takdir eden, en güzeli anlıyan ve arayan binlerce münevver ve genç var.”

Derginin şiir anlayışı ortaya net olarak B. Kemâl Çağlar tarafından konulmuştur. Çağlar'a ve Yücelcilere göre Türk şiiri muhayyilede bir afyon etkisi yaratmaktadır. Türk şiirinden kast edilen ise divân şiiridir.Şiiri bu bakış açısıyla değerlendirmekle şiire basit bir mâna yüklenmiştir. Şartlardan

bağımsız olarak şiiri tanımlamaya çalışsak şiirin ruha afyon etkisi yapması olumlu bir özellik olarak bile sayılabilir. Yalnız birçok alanda ilerlemek isteyen bu ülke insanların bu şekilde bir şiir anlayışına ihtiyacı yoktur. Onlar ruhlarını dinginleştirecek değil coşturacak şiirlere ihtiyaç duymaktadır. Bu anlamda şairin görüşlerinin dönemin ihtiyaçlarıyla örtüşmesi dolayısıyla sosyolojik açıdan doğru olduğunu düşünüyoruz. Fakat şiirin ideolojinin emrine sokulmasının yanlışlığına da değinmeden geçemeyeceğiz. Çağlar bu tanımlamayı inkılâpçı ruhunun bastırılmayan heyecanı ile yapmaktadır. Bir yerde dönem de bu anlayışı gerekli kılmaktadır. Çağlar kendisine dönemin edebî atmosferinde böyle bir rol biçmiştir. Ve üstlendiği bu rolle edebî ortamlarda istediği gibi ahkâm kesmiştir. Bu da Çağlar' ın bazen yanlış hükümler vermesine sebep olmuştur.

Şiirde bir başka önemli husus “şiire meselenin girmesi”(Çağlar, Şair Kime Derler ve Bizce Güzel Şiir Ndir?, (S.41, s.171) dir ki bu da şiiri inkılâpların hizmetine sokmak amaçlı bir anlayıştır. Çünkü dönem inkılâpları yayma dönemidir ve bu dönemde yapılanlar bu anlayış çerçevesinde mübahtır. Çağlar böyle olmazsa bizi ne gibi bir sonucun beklediğini şu şekilde izâh eder: “Bugünkü Fransız ve İngiliz şairi, harp sonunun immanını kaybetmiş, çözülp dağılmış, imman ve hatta hayat muvazenesini bir türlü kuramamış bir cemiyette yaşıyor: bu cemiyetin bütün insanlığını ve bilhassa bazı zavallı müstemlike halkını gülünç bahanelerle ve sinsî metotlarla istismar ettiğinin farkında olduğun için geniş ve insanî düşündükçe ufanan ve bugünkü rejime ruhen isyan eden bir kafa ve vîddan taşıyor.”(S.41, s.171) Görüldüğü gibi Çağlar rejime en ufak bir İhânete tahammül edememektedir. Böyle bir şeyi düşünmek bile rejime çok büyük bir İhânettir. Türkiye'nin şairlerini ise bu konuda sert bir dille uyarır: “Halbûki, bir Türk şair için böyle şeyler varid midir? Yeni baştan kendini ve vatanını yapan bir cemiyet içinde; muhayyilesi, düşüncesi ve duygusu ile zaten yapıcı ve yaratıcı olmak haysiyetini taşıyan şairin bu cemiyette âsi ve hattâ bigâne olabilmesi için sapıtmış olması Lâzımdır... Türkiye'nin şairi davanın bayraktarı olmak

mevkiindedir” diyen Çağlar sanatı direkt olarak inkılâpların emrine sokmaktadır.

Çağlar'ın 47. sayıda yer alan “Sanatkârları Davet”(S.47,s.237) isimli yazısı da inkılâp edebiyatı için bir çağrıdır. Çağlar bunu yaparken adeta bir peygamber edasıyla konuşmaktadır. Şöyle ki:”Türk sanatının Türk özüne dönmesini bekliyoruz. Yalnız dönmek değil bir uçtan girmek değil onunla haşrı neşrolmasını, millî hidayete ermesini bekliyoruz. Türk sanatının özentiden vazgeçip yaratıcılığa geçmesini istiyoruz.” Burada millî hidâyet tamlaması edebiyatın millîleşmesi meselesinin kutsal bir hadise gibi ortaya konulduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Onuncu cildine 55. sayısıyla birlikte ulaşan dergi bu sayıda yaptıklarının ve yapacaklarının bir muhasebesini yapmıştır. Dergi on ciltlik serüvenini şu şekilde anlatmaktadır: “Bu nüshasıyla Yücel onuncu cildine başlıyor. Yakında neşir hayatının altıncı yılına da girecek olan mecmuamız son senelerde hiçbir fikir ve sanat mecmuasına nasip olmayan bir rağbete mazhar olmuş ve ilmî bir mecmua bu memlekette beş yüzden fazla kari bulamaz şeklindeki zihniyeti tashiî etmiştir.”(Onuncu Cildimize Başlarken,(S.55, s.1)

Yücel'in 55. sayısında yapacakları öncelikle Yücel yayınlarından bir kütüphâne oluşturmak olarak ortaya konulur. Yücel kütüphânesi iki bölüme ayrılmaktadır. Bunlar:

“1) Herkesi alâkadar eden eğlenceli, lüzumlu ve faydalı mevzular; bilgilerin ana hatları, edebî eserler vs. HEROKUR kütüphânesini teşkil edecektir.

2) İkinci kütüphâne ÖZOKUR ismini taşımakta ve memleketin fikir ve kültür hayatı için büyük bir hazine olma karakterine haiz bulunmaktadır.

Burada Türk ve Dünya klâsikleri toplanacak ve bu kısım edebî, felsefî, içtimaî, bedîî ve tarihî eserler ihtiva edecektir.”(Yayınlarımız,(S.68-71, s.51)

Dergi böyle bir ayrıma niçin gerek duymuş bilmiyoruz. Okuru HEROKUR ve ÖZOKUR gibi bir ayrıma tabi tutmakla da okuyucuları sınıflandırmıştır. Bu ayrımın derecesi nedir ya da okuyucunun seviyesini ölçmeye yönelik bir yöntem mi geliştirildi bilemiyoruz.Bu sebeple de yapılan ayrımın amacı net olarak ortaya çıkarılamamıştır.

Dünyanın en tanınmış modern ve klâsik romanlarının özetleri dergide yer almıştır. Bu özetleme gayretinin tercümeciliğimizin henüz istenilen boyutta olamamasından kaynaklandığını düşünüyoruz. Dergi böylelikle Türk halkını dünya edebiyatıyla tanıştırmaya çalışmaktadır.

Yücel’in edebiyat tarihine bakış açısı da hayli ilginçtir. Çünkü dergi 58. sayısında yer alan “Bize Göre Türk Edebiyat Tarihi”(S.58-59, s.153) isimli yazıda arzûladıkları edebiyat tarihi yazıcılığını dile getirir. Fakat dergi bir milletin 600 senelik köklü bir edebiyat şubesini, divân edebiyatını, yok sayan bir model öne sürer ki ilginç olan nokta da budur. Yok saymakla elbette yok edemezsiniz. Derginin divân edebiyatını kabullenmeme sebebi ise bizim öz edebiyatımızın divân edebiyatı olamayacağı düşüncesindendir. Dergide yer alan şu ifâdeler bunun bir göstergesidir: “Bu itibarla, Divân edebiyatı sadece yazarları bakımından saf, duyguları çarpık ve dili bozuk; kısaca ancak üçte biri yerli bir edebiyattır. O hâlde filan asırda Türk Edebiyatı denildi mi ilk akla gelen yerli, öz, duygusu ve dili yazıcısı gibi Türk bir edebiyat. . . şimdilik sadece halk edebiyatı deyip geçtiğimiz edebiyat olmak lâzım gelir.”

Galip Arcan “Yücelle Baş Başa”(S.83, s.204) isimli yazısında Yücel’i “Gülbüz, yakışıklı, vakur ve dinamik ruhlu bir genç”e benzetir. Yazısında Genç nesilde şiir ve edebiyat zevkini oluşturan derginin bir konuda eksikliğini dile getirir. Bu eksiklik edebiyatın tiyatro şubesinde derginin yeteri kadar

kendini göstermeyiştir. Arcan bu konuda genç arkadaşların yüreklendirilmesi ve Yücel'in de onlara ev sahipliği yapmasını istemektedir.

Bir anlamda dergide Atatürk edebiyatı da yapılmıştır denilebilir. Derginin bizzat Atatürk tarafından desteklendiği de düşünülecek olursa Atatürk kendi edebiyat şubesini de yine kendisi oluşturmuştur diyebiliriz. Dergi her sayıda muhakkak M. K. Atatürk'e bir yönüyle değinmiştir. Hatta sadece Atatürk yazılarının bulunduğu bazı özel sayılar da oluşturulmuştur. Örneğin Yücel'in 91-92-93. sayıları tamamen Atatürk yazılarına ayrılmıştır. Dergi böyle bir misyon üstlenmekten grur duymaktadır. Çağlar derginin bu sayılarında Süleyman Dede'nin Hz.Muhammet sevgisini anlatmak için yazdığı mevlütünü Atatürk sevgisini anlatmak için tekrar yazmıştır. Çağlar bu sevgi gösterisinde acaba aşırıya kaçmış mıdır? Ya da yazdığı bu taklit şiir acaba Atatürk sevgisini ne kadar anlatabilmiştir? Bu sorulara cevap olabileceğini düşünerek Atatürk mevlütünün bir kısmını buraya alıyoruz:

Yurdu halkı her kim ol evvel ana
Her işi asan ede Allah ona
Millet adın zikredelim bir kere
Vâcip oldur cümle işte Türklere;
Şevk ile "Türküm" dese bir dem lisan
Dökülür cümle hüzn misli hazan;
İsmi pâkin pâk olur zikreyleyen
Her murada erişir "Türküm" diyen;
Mağra devri anda evler vâri idi;
Türk yetişkin başkalar barbar idi.
Kim ki Hakkı sevdi ikrar eyledi:
Dil, yazı, ev. . . Cümle ol vareyledi.
Rehberi irfan olan Türkü tanı
İlk koşan o ilk sapâna hayvanı
Ger dilersiz bulasız oddan necat
Can verin tek isteyin Türk'e hayat
Ey azizler işte başlarız söze:
Bir vasiyet kılarız illa size
Ol vasiyet kim derim her kim tuta
Misk gibi kokusu canlarda tüte.
Genç nesil irfanı müzdat eylesin
Halka ersin halkı irşat eylesin.
Halka anlatsın ki Türktür tacidar.
Türke Türk kaldıkça imkân, hamle var.
Haktaâla çün yarattı Türkü ilk. . .

Dedi: Üç kıtada olsun ona mülk
 (Mustafa) nurunu alnına koydu
 Bil (Kemal) in nurudur bu nur dedi.
 Kıldı nur ilk Türkün alnında karar.
 Kaldı anın ile nice rüzgâr.
 Gayrısıyle Türkte oldu böyle fark
 Nura gark oldu bu yüzden garbû şark
 Kim ki Türke bâş olur hasmın kırar
 Bil ki ol nur etmiş alnında karar
 İşbu nur ile olur gafil reşit
 Hânü hakan bay gedâ cümle şehit
 Ermek üzere Mustafa'nın ruhuna
 Hamle eyler can verir yurt uğruna.
 Bir alından bir alına kaydı o
 Cengizin Timurun alınıdaydı o
 Fatihin alnında raksan oldu ol
 Sanma hiçbir anda noksan oldu ol
 Erdi umman üzre Hayreddin'e o
 Yine oydu yine oydu yine o
 Her büyük alnına nur-u şehap
 Türke her zülmette meş'al, maHitâb
 Mümkünü yok başka kavme aline
 Gezdi işbu nur alından aline
 Geçti böyle nice ay nice sene
 Vakt erişti Bin sekiz yüz seksene
 Geldi çün ol rahmeten lil âlemin
 Gitti nur onda karar etti hemin
 Ger dilersiz bulasız oddan necat
 Mustafayı ba Kemale esselât
 Ol Zübeyde Mustafa'nın ânnesi
 Ol sedefden doğdu ol dür dânesi
 Gün gelip oldu Rizadan hamile
 Vakti erişti hafta ü eyyam ile
 Mustafa'nın gelmesi oldu yakın
 Çok alametler belirdi gelmedin
 Zülmet içre kaynayıp gitmişti Türk
 Sânasın ol nuru kaybetmişti Türk. . .
 Dedi gördüm ol habibin anesi
 Bir acep nur kim güneş pervanesi
 Berk urup indi' yatâğa nagihan
 Göklere dek nur ile doldu cihan
 Nûrdan bir parmak açtı bahr ederek
 Oldu Asya kıt'ası birden döşek
 Piri tarih tuttu elden yat dedi
 Gökte bir gök bayrak hali vâir idi
 Tatlılaştı birden umman suları
 Her biri kesme bir yıldız almış tuğları
 Zahir oldu atlı serden geçtiler
 Atları' ummânı birden içtiler
 Yer kesilmiş suyu' geçti ordular
 Birden etrafıma növbet durdular

Bildim anladım ki ol halkın beyi
 Eyledi tasmim cihana gelmeyi
 Doğrulup yerden şehitler saf saf
 Kâbe misali kıldılar evim tavaf
 Yarılıp çıktı divardan nagehan
 Geldi üç hatun bana oldu ayan
 Çevre yanıma konup konuştular
 Mustafayı birbirine muştular
 Biri Yavuz, biri Fatih, biri Timur ânesi
 Dediler eşsiz bunun dürdanesi
 Bu senin oğlun gibi kadri cemil
 Bir anaya vermemiştir ol Celil
 Mustafanın Mustafası doğmada
 Müjde kim Türkün atası doğmada.
 Bu gelen Türkün yeni imkânıdır
 Bu gelen insanların insanıdır
 Ger dilersiz bulasız şevkü necât
 Mustafayı bâ kemale esselât
 Der Zübeyde çünkü vakt oldu tamam
 Kim vücade gele ol hayrülenam
 Susadım gayet harareten kati
 Eyledim ret cam dolusu şerbeti
 Kupkuruydu bende ol lahza ağız
 Geldi Tomris etti ikramı kımız
 İçtim anı oldu cismim nura gark
 Nûr ile beynimde yoktu zerre fark
 Geldi bir bozkurt ayağıyle revan
 Arkamı sıvadı kuvvetle hemân
 Seyrederken dört yanım hayranü lâl
 Şemsin emsâli tulû etti Kemal
 Türk elinde ruhlar oldu şâdüman
 An olup eşya bile bulmuştu can
 Cümle zerratı vatan etti seda
 Çağırışuben dediler ki merhaba
 Merhaba ey yâr ey yâr merhaba
 Merhaba ey baş hâlaskâr merhaba
 Merhaba ey Türklüğün matlubu sen
 Merhaba ey milletin mahbubu sen
 Merhaba ey canı canan merhaba
 Merhaba ey canı canan merhaba
 Merhaba ey derde derman merhaba
 "Merhaba ey asi millet melcei"
 Merhaba ey inkılâplar menşei
 Gözleri gök alnı hem bedri münir
 Ey kamû düşmüşlere sen destigir.
 Ey gönüller derdinin dermanı sen
 Padişaha karşı halk fermanı sen (S.91-92-93.s.20-23)

Bu mevlütte de görüldüğü gibi Atatürk sevgisi Çağlar'da bir devlet adamına duyulan sevgiden çok bir din sevgi gibi tezâhür etmektedir.

E) Neo-Hümanist Yazılar

Yücel'in ilk Neo-hümanizmin yazısı 2. sayıda Fevzi Muhip'in "Neo-Hümanizm"(S.2,s.7) isimli yazısıyla karşımıza çıkar. Makale önce Neo-Hümanizm'in genel bir tanımıyla başlar . Bu tanım şöyledir: "Onu, alışılmış anlamlardan birisinin benzerliğiyle aydınlatmak gerekirse, denilebilir ki ulusal Türk devriminden doğan yeni çekim başlı başına ve evrensel bir (Neo-hümanizm) aylaşmasıdır."

Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere Neo-hümanizm ilhâmını Avrupa'da skolastik dönemden sonra ortaya çıkan hümanizm anlayışından alan fakat beslendiği kaynak itibariyle Türk Ulusal Devrimi'ne dayanan bir nevi hümanizma anlayışının Türkiye'deki versiyonudur. Devrimin beslendiği kaynak ise bizi Türk Halk Edebiyatı'na götürür. Makalede sırasıyla Hümanizm ve Neo-hümanizm arasındaki benzerliklere ve farklılıklara yer verilmiştir. Bunlar:

"1) Hümanizm kendisine Greko-Latin kültürünü kaynak olarak almış ve ondan başka kaynaklara bakmamıştır. Oysa Neo-hümanizm Hümanizmi de aşarak ondan daha eski ve daha orijinal bir kültür kaynağına ulaşmıştır. Bu kültür kaynağı TÜRKO-SÜMERO-HÜN kültür kaynağıdır.

2) Eski Hümanizm sadece bir sosyal sınıfın çıkarı için değil tüm insanlığın çıkarı için ortaya çıkmıştı. Neo-hümanizm de ülkede sadece bir sınıf için değil bütün sınıflar için ortaya çıkmıştır. Zaten bizde sınıf olgusu gelişmemiştir.

3) İki akım da ekonomik sıkıntılara çare olmak için ortaya çıkmamıştır. Güçlerini kültür ve bilgiden almışlardır. Ve buna hizmet etmektedirler.

4) Neo-hümanizm ekonomik olarak devletçilik politikasını benimser. Humanisme ise özelleştirmeyi desteklemektedir."

Neo-hümanizm gücünü Türk zaferlerinden almaktadır. Bu sebeple sağlam temeller üzerinde gelişimine devam etmektedir.

Hümanizm Descartes'ın metodik şüphe yolunu tutarken Neo-hümanizm doğruya ulaşmak için inancı ön plâna alır. Bu konu Fevzi Muhip'in 4. sayıda yer alan "İnandırıcı Akıl" isimli makalesinde şu şekilde dile getirilmektedir. ". . . R. Descartes'ın şüphesi nasıl yöntemli bir şüphe ise başı boş ve rasgele bir işkil değilse neo-hümanizmin inancı da öylece yollu ve yöntemli bir inançtır. Bilgisiz ve körü körüne inanç değildir." (S.4,syf:7)

Yücel birinci cildinde Neo-hümanizm akımını genel hatlarıyla okuyucuya tanıtmaya çalışmıştır. Dergi bu konuda okuyucuya yol göstermeye çalışmıştır. Kökü Tanzimat'a dayanan Batı hayranlığının bir yansıması gibidir Neo-hümanizm. Bütün bu söylemler bir kavram kargaşasının ürünü gibi gözükmemektedir. Çünkü Neo-hümanizm aslında Türk devrimidir. Acaba bu durum "Atatürk devrimciliğine ne kadar yakışır?" tartışılabilir. Yazımızın ilerleyen kısımlarında bu konuyu tekrar ele alacağız.

İkinci ciltte karşımıza çıkan ilk neo-hümanist yazı yine Fevzi Muhip'e ait "Orta Devletçilik"(S.9,s.95-96) adını taşıyan yazıdır. Makale Neo-hümanist anlayışın ekonomik alanda uygulanması için önerdiği orta devletçilik anlayışı üzerinedir. Orta devletçilik makalede şu şekilde tanımlanmaktadır: "Orta devletçilik siyasal ve kültürel alanda devletin yetkisini tam ve bütün olarak tanımaktır. Siyasal ve ekonomik alanda ise devlete tam ve bütün değil ancak ferdin tek başına başaramadığını gördüğü işlere münhasır bir yetki tanımıştır." Bu tanımlama bize Atatürk'ün devletçilik anlayışını hatırlatmaktadır. Atatürk'ün devletçilik anlayışı ise Prof. Dr. Hamza Eroğlu tarafından şu sözlerle ortaya konulur: "Devletçilik, Türkiye'nin toplumsal ihtiyaçlarına cevap veren, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına ve gelişmesine olanak kazandıran bir politik uygulamadır. Devletçilik bir politik uygulama ve yöntem olarak Türk toplumunun gerçeği üzerine inşa edilmiştir.Bu binanın temelinde uzak görüşü, fikir ve ideali ile Atatürk vardır." (Prof.Dr.Hamza Eroğlu, Atatürk ve Devletçilik,Atatürk ve Atatürkçülüğe İlişkin Makaleler, MEB yayınları. 2003,Ankara) Bu iki tanımdaki benzerlik göz önüne

alınırsa aslında Neo-hümanist anlayışın orta devletçilik adıyla ortaya koyduğu ekonomik modelin Atatürk'ün devletçilik anlayışı olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Devletin ekonomik alanda da egemenlik kurma sebebi olarak genel harp gösterilmektedir. Bununla beraber İtalya ve Almanya'daki aşırı sosyal ve ekonomik hareketlilik ise despotluk olarak nitelendirilmektedir. Yine makalenin bir bölümünde şöyle bir karşılaştırma görmekteyiz: "Orta devletçilik ne soviyetisme (Communisme'i burada hiç ağza almağa değer bulmuyoruz. Çünkü o bir realite gerçek değil, büsbütün bir tasarı tasavvurdur.) Ne fascisme ve ne de National-Socialisme gibi, sosyal ve ekonomik hayatı, yüzde yüz bir devlet tutsaklığı, devlet köleliği altına koymuş değildir."

Dergi "Yücel Altıncı Yılına Girerken"(S.61, s.5) başlıklı yazısında "Hümanizma'nın arayıcılığı ile kendimizi bulmak" olarak rotasını okuyucularına bildirir. Bu yazının ardından da Hümanizma anlayışıyla ilgili Yücel yazarları müşterek bir yazı yayımlar. Burada öncelikli olarak humanizma anlayışı genel olarak okuyucuya anlatılır. Buna göre : "Biz hümanizmayı yeni görüş ve duyuları mutlak ve tek bir eskiye icra etmek şeklinde değil, asırların yüklediği nas ve dogmalardan silkinerek asla, köke, insana gitmek şeklinde anlıyoruz. Garp camialarının bu silkiniş ve uyanışı yaparken bu araniş ve inceleyiş yolunun ucunda Eski Yunan'ı bulması, Eski Yunan sanat ve fikir sistemini bütün çıplaklığı ve asilliği ile aranılanı temsil etmesindedir. Başka bir deyişle, biz hümanizmayı 'beşerî varlığın aslî karakterlerine tabi olarak içtimai zümrenin organizasyonuna ait bütün meseleleri yeniden tetkik etmek' manasında alıyoruz."(S.61, s.6)

"Türk varlığının aslî karakterlerine tabi olarak yeni Türk cemiyetinin organizasyonuna ait bütün meseleleri yeniden tetkik etmek: İşte Türk Hümanizması! . . . Türk varlığının aslî sanat tezahürlerini tutmaya çalışırken bizden gayrı medeniyetlerin yüklediği nas ve dogmaların eseri olan divân

edebiyatını, edebiyat-ı cedideyi ilh. atlamak, hayır onların içinden geçmek, onları bu gözle ayıklamak ve öteye, ileriye, asla, köke gitmek zarureti ile karşı karşıya gelmiş oluyoruz.”(S.61, s.6)

“Türkiye’de, bugünkü sanat telâkki ve kıymetlerinin mihengine vurulunca orijinal ve som sanat malzemesi olarak kalabilen tek sanat janrı ve şubesi ‘halk sanatı’dır. Biz halk sanatını ölü, folklore ait bir kıymet olarak değil, bugün yaşıyan, yaşamağa hak kazanmış olan hayati bir kıymet diye göz önünde bulundurmak fikir ve niyetindeyiz. Halk sanatında kendimiz varız. Hümanizmanın arayıcılığı ile bulacağımız kendimizin bütünü değilse bile bir parçası onda yatıyor.”(S.61, s.7)

62. sayıdan itibaren “Hümanizma ve Biz” başlıklı bir yazı dizisi başlar. Orhan Burian’ın kaleme aldığı bu yazılar konuya tüm yönleriyle hâkim olabilmek açısından önemlidir. Burian ilk olarak İtalya’da başlayan bu akımın özünü şu şekilde ifâde eder: “Klâsikleri herhangi peşin verilme bir hükümle değil, sırf ihtiva ettikleri bedîî zenginlikleri görmek için okurken hümanistler yavaş yavaş o eserlerin arkasındaki hâkim telâkkilerle de temasa geldiler; klâsik ve bilhassa Eski Yunan’ın felsefî görüş ve düşünüşünü tanımış oldular. Bu görüş ve düşünüş insan zihnini işgal eden her meseleyi içine alıyordu: hayat ve ölüm hakkında, tabiat ve sanat hakkında, fert ve cemiyet hakkındaydı. Vakıa kilisede aynı meseleleri tetkik eder ve hepsine şamil bir hâl tarzı ileri sürer; fakat kilise kendi hâl tarzının kayıtsız, şartsız doğru olduğunu söyler ve öylece kabulünü ister. Klâsikleri okuyan hümanistler gördüler ki eskiler aynı meseleleri, hem kilise gibi din kuvvetine dayanmadan ve hem hatasızlık idiasında bulunmadan tetkik etmişlerdir. Şu hâlde, 1. Bu meseleler nasıl Eski Yunan’da herkes tarafından düşünülebiliyorduyduysa şimdi de düşünülebilir; 2. Şu veya bu hiçbir düşünüş hakkında, doğru olmak ve kabul edilmek zaruridir, denemez. İşte hümnizma ceryanının ikinci, ve Avrupa’da yaptığı inkılâp bakımından mühim olan safhası budur.”(S.62, s.72)

Böylelikle kilisenin dogmalarının tahakkümünden kurtuluş da Avrupa için

başlayacaktır. Aynı zamanda bu kurtuluş hümanist hareketin başlangıcı da olacaktır.

“Hümanistler insana insanlığını, yani başlı başına bir varlık olarak ehemmiyetini kabul ettirmek için Eski Yunan’ı örnek tutmasını öğretirler.”(Burian, Hümanizma ve Biz II, (S.63, s.122) Avrupa Eski Yunan’ı okudukça insanın değerli olduğu fikrini benimsemiştir. Bu noktada kilisenin insanı bir avuç balçıktan ibaret değersiz bir varlık olarak görmesi devri sona ermiştir.

Avrupa’da hümanist akımla birlikte ortaya çıkan en önemli şey naslardan kurtulmak ve devletçi olmaktır. Bizde zaten Cumhuriyet’le birlikte bu şartlar hâli hazırda mevcuttur. Bundan sonra Burian’a göre bize düşen görev: “Tarih içinde Türk olarak; geçmiş ve gelecekte insan olarak” (Burian, Hümanizma ve Biz III, (S.64, s.173) varlığımızın farkında olmaktır. Bu sebeple artık Türk insanının bu anlayış çerçevesinde kendini keşfe çıkması gereklidir.

Yücel hümanizma anlayışı çerçevesinde edebiyata bakış açısını ise şu şekilde anlatmaktadır: “Türklerin ümmet devrinden evvel epik bir edebiyatı vardı. Destanlar birbiri ardınca söylenir ve yayılırdı. Ninnilerden mersiyelelere kadar her çeşit edebî mahsülde birinci plânda daima gittiği ve ahde vefayı terennüm eden bu eski edebiyat üzerinde her zaman mümkün olan etüdleri yapacağız.”(Türk Sanatının Ana Mayası, sayı 65, s.221) Görüldüğü gibi dergi hümanizma anlayışı çerçevesinde İslâmiyetten önce oluşan edebiyatı Türkler’in öz edebiyatı olarak görmektedir. Buna sebep olarak da bu dönemlerde Türk Edebiyatı’nın kendi özünden uzaklaştığı* düşüncesini öne sürer dergi. Dolayısıyla İslâmi tesir altındaki büyük bir dönem yok sayılır.

Behice Boran “Sosyoloji Bakımından Hümanizma”(S.66, s.267) isimli yazısında hümanizmanın rönesansla birlikte gelişen sosyal bir hadise

olduğunun altını çizer. Hümanizma deyince akla hemen klâsik eserleri okumak gelmektedir ki bu da eski Yunan'a dönüşü çağrıştırmaktadır. Oysa Behice Boran'a göre hümanizma feodalite ile yöneltlen Avrupa'ya geçmişten gelen bir ışık vazifesi görmüştür. Boran bunu şu şekilde ifâde eder "Feodalizm Eski Yunan ve Roma'nın eriştiği tekâmül derecesine nazaran daha geri bir cemiyet bünyesine maliktir."(S.66, s.268) Durum böyle olunca hümanizma bir geriye dönüş hareketi olmaktan çıkmaktadır. Boran bizde hümanizma anlayışının yaygınlaşması için şu soruların cevap bulmasını istemektedir: "a) Hümanizma sadece mekteplerde Yunanca ve Latince öğretmek, klâsikleri bilmek değildir. Bütün bir zihniyetin ifâdesidir. Bu zihniyeti benimsemek istiyor muyuz? Sualine cevap aramalıyız. b) Hümanizmanın başlıca ehemmiyeti kabul etmekte olduğumuz garp kültürünün köklerini öğrenmek değildir; yani yalnız tarihî bir kıymeti ifâde etmez. Bir dünya görüşü olarak mevcut cemiyet hayatında bir fonksiyon görürse hümanizma kökleşebilir. c) Bugünkü sosyal bünyemizin şartlarına hümanist zihniyet uygun mudur? Bu da araştırılmalıdır."(S.66, s.271) Boran bu sorularla bizdeki hümanizma anlayışına yeni bir boyut kazandırmaktadır. Hümanizma'nın cemiyet içinde etkilerini gösterebilmesiyle gerçek anlamda yaşanabileceğini savunmaktadır.

Çağlar hümanizmanın arayıcılığı ile kendimizi bulmak davasını kutsallaştırır. Onun Ankara halkevinde sergilenen halkoyunlarını anlattığı şu cümleler kastettiğimiz noktayı daha iyi aydınlatmaktadır: "Davul, etraftan bütün iğreti ve çarpık hayalleri kovan, kubbe taşarak kulakları başka sesler için sağır edip, ruhları istilâya muvaffak olan âhengiyle bütün havayı dolduruyor. Uzuvar, zaman zaman, yer yer, bir hayalî mabedin girinti ve çıkıntılarını, kubbe ve mihraplarını, inip kalkışları sallanıp doğruluşlarıyla boşluğa çiziyorlar ve arada bir endamlar, sütunlar gibi, boy atarak bu mânevi inşayı tamamlıyorlar ve bu atmosferik mâbedin içinde ruh bütün coşkunuğu ile vecde geliyor, ıstırap ve şevk, bütün ağır başlılığı ve çalaklığı ile kendini gösteriyor."(Çağlar, Halk Sanatının Zaferi, (S.73, s.4) Görüldüğü gibi Çağlar

bütün sanatçı kudretini davasını anlatmak için seferber etmiştir. Aşık Veysel de bu gecede yerini almıştır. Çağlar onu da aynı coşkulu ifâdeyle dillendirmiştir: “Yerle göğün arasında bütün çığlıkların, ne de olsa, cevapsız kalmasına alışmış Anadolu halkının, sazını bağrına basıp başını önüne eğerek bir şeyler mırıldanmasının bütün hikmeti ve merareti o gün âmâ ve ve asîl halk şairinin terennümleriyle bin kat daha, iyi ve derin tebarüz etti.” Neo-hümanist anlayışın beslendiği kaynaklardan birinin de halk edebiyatı olduğu düşünülürse bu övgü haklı da bir övgüdür.

Yücel’in tutunduğu Türk Hümanizma’sı mevzuunda bir yanlışa düştüğünü düşünüyoruz. Hümanizma olgusu bize Avrupa kaynaklı olarak girmiştir. Yalnız bundan önceki yazılarımızda da ifâde ettiğimiz gibi Avrupa’da hümanizm koyu bir taassubun hâkim olduğu bir dönemde ortaya çıkmıştır. Bu dönemde insan tarih boyunca yaşayıp yaşayabileceği en büyük işkencelere marûz kalmıştır. İçine şeytan girdi diye yakılan kadınlar, kliseyi eleştirdiği için yakılan kitaplar, bulaşıcı hastalıkların neden olduğu kitle ölümleri ve feodal beylerin ezdiği köylüler, bunların göstergesidir. Bizde ise hiçbir zaman insan bu derece değersizleşmemiştir. Bizde devletlerin en gelişmiş dönemlerinde bile sınıfsal bir ayrıma rastlanmamaktadır. Bu yüzden Türk hümanizması adına yapılan şey aslında edebiyatı ve sanatı millileştirmek olmuştur. Bu çabalara ‘hümanizma’ adını vermek acaba neo-hümanist anlayışa batılı bir duruş kazandırmak için midir? Yücel’in edebiyatta ve sanatta millî zevk ve anlayışı hâkim kılma çabasını şu cümleler bize aktarmaktadır: “Tam Türk olmayan bugünkü Türk edebiyatını Türkleştirmek için tek çare: Duygu, düşünce, ifâde, aksiyon, tem ve idrak bakımından halka gitmek ve benliğimize, kendimize dönmektir. Türk edebiyatı, tarihî orjinleri olan halk destanı, halk Hikâyesi, halk türküleri, halk manileri. . . gibi millî kaynaklara, bunların en ilklerine ve orjinallerine kadar gerilemek, o millî ve yaratıcı halk şahaserlerinden aldığı hızla yeni cemiyetin içine atılmak ve onun ifâdesi olmak zorundadır. Ve bu yeni cemiyet, büyük şehirlerdeki mahdut okumuşların değil; bütün Türkiye’nin 17 milyonluk cemiyetidir.”(Heyecanlı ve

Genç Okuyucularımız Merak Etmesin (S.82, s.149) Aslında gaye İslâmiyet tesirinde gelişen edebiyatı yok saymaktır. Çünkü bu edebiyat Arap ve Fars edebiyatlarından etkilenmiştir. Ama İslâmiyet tesiri altındaki insanı Avrupa'dan ithal hümanizma anlayışıyla yok saymak büyük bir yanlış da beraberinde getirmiştir. Halka dönmek adına yapılan şeylerle yine halktan uzak kalınmıştır.

Şinasi Özdenoğlu “Hümanizmayı Yaratmak Meselesi” (S.134, s.413) isimli makalesinde hümanizmanın oluşma merhalelerini anlatırken Batı'nın bu merhâleye ulaşmak için klâsik eserlerden güç aldığına altı çizier. Özdenoğlu bizim klâsik edebiyatımızın divân edebiyatı olduğunu; Divân edebiyatının ise hümanist anlayışa uygun olmadığını belirtir. Ona göre Divân edebiyatı tek yönlüdür. Biz gerçekten hümanizmayı yaratmak istiyorsak klâsik eser olarak Avrupa'nın kabul ettiği klâsikleri benimsemeliyiz. Tercüme faaliyetleri hızlandırıldığı takdirde bu klâsiklere ulaşacağımız dile getirilir. Aslında Özdenoğlu bizde hümanizmanın gelişemeyeceği fikrini farkında olmasa da ifâde etmiştir. Çünkü kültürel bir farklılık vardır ki böyle bir durumda Türk insanı nasıl öze dönecektir? Bilinmez. Burada Türk insanının keşfedeceği kendi özü değil Batılı insanın özü olacaktır. Bu da bir kültür kargaşasının ve bozulmanın ilk adımları olabilir.

Hümanist anlayışın bu dönemde bütün dünyada nasıl anlaşılması gerektiğini Charles Baudown şu şekilde ifâde eder: “Her devirde, hümanizma çehre değiştimelidir. Çünkü hümanizma her an, kültürün seyrini, insanların ihtiyaçlarına yöneltmek zorundadır. Bugünkü hümanistin vazifesi, sınaî ve Millî hodbinliklerin felaket halini alan anarşisi üstünde, insan aklını, sosyal grupların teşkiline yöneltmek ve aynı zamanda, böylece kuvvetlenmiş olan grupların gittikçe artan tazyikına karşı insanı korumak değil midir?” (Hümanizma Üzerine, 1950, (S.1, syf:17)

Bizde hümanizmanın ancak Yunan klâsiklerini okumakla gerçekleşeceğini savunan isimlerden biri de Firuzân Hüsrev Tökin'dir. Bizde böyle bir hümanist hareketin uyanmayışının sebeplerini ise şöyle açıklar: "Bize gelince, Türkler Anadolu'ya geldiklerinde, bütün Batı dünyasının uyanışını olgunlaşmasını hazırlamış olan bir kültür hazinesinin üstüne oturdular. Fakat, ne yazık ki, bu kültürden hiçbir zaman faydalanmadılar. Osmanlı Türkleri bütün tarihleri boyunca bu kültüre yabancı kaldılar. Türkiye'de Batı'da olduğu gibi bir hümanizma hareketi olamamıştır. Osmanlı İmparatorluğu kapalı bir cemiyetti; dışarıdan içeriye karşı tesir kapılarını kapamıştı. Batı'da olduğu gibi, bir hümanist harekete imkân verecek sosyal ve ruhi şartlara malik değildi." (Bizde Hümanizma, 1950 (S.6, s.43) Osmanlı döneminde Yanyalı Esat Efendi ve Katip Çelebi; Tanzimat döneminde ise Ahmet Mithat ve Halit Ziya dışında Batı'yla temasa geçen yoktur. Yazar bunu büyük bir eksiklik olarak görmekte ve biran önce Yunan klâsiklerini okumamızın gereği üzerinde durmaktadır. Ayrıca Tanzimat'ın yapması gereken rönesans hâmlerini bizde Atatürk'ün yaptığını belirtmektedir.

Yücel bu hümanizma anlayışı çerçevesinde halk edebiyatına sayfalarında sıkça yer vermiştir. Halk edebiyatı araştırmalarına, halk edebiyatı örneklerine yer vermiştir. Ayrıca dergide Yunan mitolojisine ait edebî ürünlere ve dünya klâsiklerinden çeviri çalışmalarına da rastlamaktayız.

II. BÖLÜM

YÜCEL DERGİSİ'NDE EDEBİYAT YAZILARI

Yücel dergisinde edebiyat yazılarını incelediğimizde ortaya şöyle bir sınıflama çıktı

Tezimiz “Yücel Dergisi ve Dergi Etrafında Gelişen Edebî Faaliyetler” olduğu için biz derginin edebî duruşunu belirleyici yazılar ağırlıklı olmak üzere gruptandırmanın içine giren diğer yazıları da ele alacağız. Bütün bu değerlendirmelerimiz sonucunda da Yücel’in edebî duruşu konusunda sonuç kısmında toplu bir değerlendirmede bulunacağız.

A) Yücel’in İnkılâp Edebiyatına Bakış Açısını Yansıtan Yazılar

Yücel’de inkılâp edebiyatının izlerini sürerken karşımıza iki önemli yazı grubu çıktı. Bunlardan biri anketler bir diğeri edebî tenkit yazılarıdır. Özellikle bu iki grup yazıyı seçmemizin kendimize göre haklı gerekçeleri var. Anketler edebiyat üzerine yapılan anketlerdir. Bu anketler dönemlerinde doğrudan doğruya edebî meseleleri sayfalarında tartışmaya açtıkları için dönem edebiyatı için adeta bir harman yeri olmuştur. Edebî tenkit yazıları için de aynı şey daha fazla olmak üzere söylenebilir. Böyle olunca biz bu harman yerinde inkılâp edebiyatının döneminde ne durumda olduğunu sorgulamaya çalıştık. Sorgulamalarımız neticesinde ulaştığımız sonuç en kısa olarak “Yücel inkılâp edebiyatına doğrudan doğruya hizmet etmiştir” diye özetlenebilir. Zaten değerlendirmelerimizde bu durum net bir şekilde ortaya konulmuştur.

a) Anketler

Edebiyat üzerine Yücel'de yapılan anketler dönemin edebiyat ve kültür ortamlarının oluşmasında büyük rol sahibi olmuşlardır. Bunun için dergideki anketler bizim için önemli birer vesikadır. Yapılan bu anketler dönemin edebiyat ortamlarının nabzını ölçmek adına önemli bir işlevi yerine getirmişlerdir. Bu anketler vesilesiyle önemli simâlar dergi etrafında toplanmış ve Türk Edebiyatı'na bir yön verilmeye çalışılmıştır. Aşağıda derginin yayın hayatı boyunca hazırlanan anketlerin listesini görüyorsunuz.

Dergide karşımıza çıkan ilk anket İhsan Aygün'ün hazırladığı "Gençler Diyorlar Ki" isimli ankettir. (S.3 s.16-18) Üçüncü sayıdan başlayarak 11. sayıya kadar devam eden "Gençler Diyorlar Ki" isimli ankette İnkılâp edebiyatı olarak adlandırabileceğimiz yeni Türkiye'nin edebiyat anlayışıyla ilgili fikirleri bulmaktayız. Dönemin genç edebiyatçılarına uygulanan bu anket, İnkılâp edebiyatına bizzat bu akıma hizmet edenler tarafından göz atılması yani içeriden bir bakış geliştirilmiş olması sebebiyle önemlidir. Bir anlamda İnkılâp edebiyatının kalemleri bu anketler sayesinde kendi özeleştirilerini de yaparlar. Bunun dışında kimliklerini ve gelmek istedikleri noktayı okuyucuya sunarlar. İhsan Aygün bu anketleri düzenlemesinin sebeplerini şu şekilde açıklamaktadır: "Biz bugün yalnız Cumhuriyet devrinde yetişen genç ediplerimize sorulmak üzere birer anket tertip ettik. Bu gençler arasında eskilerden daha ileriye, daha canlı ve hızlı gitmiş olanlar vardır"(S.3 s.16-18) Aygün bu söylemiyle yukarıda ortaya attığımız tezleri desteklemektedir. "Gençler Diyorlar Ki" anketi dönemin edebiyatçılarından sırasıyla şu soruların cevabını istemektedir:

- 1-Edebiyata nasıl başladınız?
- 2-İlk neşredilen yazınız ve bu neşir esnasındaki heyecanınız?
- 3-Bizim eskilerden okuyup sevdikleriniz?
- 4-Ecnebilerden okuyup sevdikleriniz ?

Yıl	Ay	Cilt Sayı	Yazar Adı	Eser Adı	Eser Çevirmeni	Türü	Sayfa No
1935	Nisan	1	3	Yaşar Nabi Nayır	Gençler Diyorlar ki	Anket	16-18
1935	Mayıs	1	4	Nahit Sırrı İltan	Gençler Diyorlar ki	Anket	19-20
1935	Haziran	1	5	Behçet Kemal Çağlar	Gençler Diyorlar ki	Anket	11-14
1935	Eylül	2	7	Ahmet Muhip	Gençler Diyorlar ki	Anket	13-16
1935	Ekim	2	8	Sabahattin Ali	Gençler Diyorlar ki	Anket	57
1935	Kasım	2	9	Feridun Fazıl	Gençler Diyorlar ki	Anket	103-104
1935	Aralık	2	10	C. Sıtkı Tarancı	Gençler Diyorlar ki	Anket	141-144
1936	Ocak	2	11	İhsan Aygün	Hangi Eserlerimizi Garp Dillerine Çevirmeliyiz	Anket	178-179
1936	Şubat	2	12	İhsan Aygün	Hangi Eserlerimizi Garp Dillerine Çevirmeliyiz	Anket	227-229
1936	Eylül	IV	19	Yücel	En Çok Sevdığınız ve Tekrar Tekrar Okuduğunuz Beş Kitap	Anket	18-19
1936	Ekim	IV	20	Yücel	Sanatta Ekol Var mıdır?	Anket	56-57
1937	Şubat	IV	24	Yücel	Sanata Düşen Vazife ve Sanatın Cemiyetteki Rolü	Anket	206-208
1937	Mart	V	25	Yücel	İnkılap ve Sanat	Anket	5-6

Yıl	Ay	Cilt Sayı	Yazar Adı	Eser Adı	Eser Çevirmeni	Türü	Sayfa No
1937	Haziran	V	Yücel	Sanat ve İnkılâp		Anket	134-135
1937	Temmuz	V	Yücel	Sanat ve İnkılâp		Anket	168-171
1937	Ağustos	V	Yücel	Sanat, Gençlik ve İnkılap		Anket	213-214
1937	Eylül	VI	Yücel	Sanat Ve İnkılâp		Anket	10-11
1937	Kasım	VI	Yücel	Gençlik Sanat ve İnkılâp		Anket	98-100
1941	Mart	XIII	Yücel	Türk Çocuklarına Ne Gibi Masal Ve Hikâyeler Okutmali		Anket	21
1941	Nisan	XIII	Yücel	Türk Çocuklarına Ne Gibi Masal Ve Hikâyeler Okutmali		Anket	66-71
1945	Mayıs	XVIIII	Yücel	Yarım Kalan Bir Soruşturma		Anket	101-103
1948	Haziran	XXIII	Yücel	Memleket Davası Uğrunda Bir Anket Fikre ve Sanata Zincir Vuruluyor		Anket	224-226
1950	Mart	1	Yücel	Yahya Kemal'e Göre Sanat ve Sanat Anlayışı		Anket	29-30
1950	Temmuz	2	Yücel	Anket I		Anket	5-6
1950	Temmuz	2	Yücel	Anket II		Anket	10-13

5-Eski edebiyat hakkındaki fikirleriniz?Bu edebiyatın bugüne tesirleri var mıdır?

6-Bugünkü edebiyatımız hakkında dağınık diyorlar. Ne gibi bir toplanış vaziyeti düşünüyorsunuz?

7-Genç neslin en kuvvetli şair ve yazarları?

8-Son dil cereyanını nasıl buluyorsunuz?

Biz incelememizde genç ediplerimizin İnkılâp edebiyatına bakış açılarını tespit etmeye ve ortak noktalarını çıkarmaya çalışacağız. Anketin İnkılâp edebiyatıyla bağlantılı olarak bizi ilgilendiren soruları 5., 6., 7. sorularıdır. Anketin uygulandığı ilk şahsiyet Yaşar Nabi Nayır'dır. Anketin 5. sorusuna Nayır'ın verdiği cevap, bizde İnkılâp edebiyatını oluşturma adına yapılan politik destekli çıkışlardan biri gibi görünmektedir. Şöyle demektedir Nayır:"Eski edebiyatımız hatta onunla çok fazla meşgul olanların eserlerini de ele alsak bugünkü edebiyatımız üzerinde hissedilecek bir tesir sahibi değildir."(S.3,s.17) Bu ifâde iddialı, iddialı olduğu kadar da öfkeli bir hava estirmektedir. Bu acaba derginin Kemâlist politikasının mı bir yansımasıdır?Bu iddiamızı destekleyebilmek için Yalçın Küçük 'ün "Aydın Üzerine Tezler (1830-1980) " isimli kitabından şu bölümü alacağız:"Ayrıca unutulmamalı Anadolu ihtilalı kendi çelişkilerini çözme gücünü bulamayan bir burjuva-demokratik devrim oldu. Her devrim gibi kendi yakın geçmişi ile bağlarının olduğundan çok daha zayıf olduğunu kanıtlamak durumunda kaldı. Kemâlist ideoloji, Tanzimat ve Meşrutiyet'te yapılanları küçümsemeyi, kendini kanıtlamanın en güvenilir daha doğru bir deyişle abartmanın en güvenilir yolu saydı."(Yalçın Küçük,Aydın Üzerine Tezler 1830-1980 , 3.basım ,1990 ,İstanbul) Dergide İnkılâp edebiyatıyla ilgili diğer yazılarda da buna benzer bir tablo karşımıza çıkmaktadır.

Nahit Sırrı da aynı soruya Yaşar Nabi ile benzer tarzda bir cevap verir. "Biraz evvelki suali tekrar etmek ve eski edebiyatımız sözüyle tanzimattan önceki edebiyatı mı kastediyorsunuz? Diye sormak mecburiyetindeyim. Şayet

böyle ise, bu eski edebiyatın bugünküler üzerinde hiçbir esaslı tesiri bulunduğu ihtimal vermediğimi söyleyeceğim. Hele Nedim devrinden de geriye gidilecek olursa yok denecek kadar azdır sanırım”(S.4 s.19) Bu cevap da yukarıda ortaya attığımız tezi doğrular niteliktedir.

Kemalizm'in dergideki en ateşli savunucusu B. K. Çağlar ise soruya daha gerçekçi bir bakış açısıyla yaklaşır. Şöyle ki:”Bir taraftan halkın ruhuna inmeyen bir taraftan da klasiklerden ilhâm almayan edebiyat nasıl öz ve beklenen edebiyat olacaktır.”(S.5,s.11) Dönemin genç Hikâye yazarı S. Ali ise eski edebiyatın döneminin mahsulü olduğundan ve halktan uzak kaldığı için devrin kapanmasıyla birlikte öldüğünden söz eder. Eski edebiyatın bugünkü edebiyat üzerinde tesirinin çok olduğundan ve hatta bugünkü edebiyatçıların hakla Hitâb ediyoruz söylemlerinin arkasında eski gazelhanların görüldüğünden söz eder. S. Ali'nin bu tespitin çok yerinde olduğunun düşünüyoruz. Farklı bir bakış açısı sunmaktadır S. Ali. Bugünkülerin de dünküler gibi halkın sorunlarına birebir inmediğinden yakınmaktadır.(S.8,s.57) Şekil itibarıyla eskiden tamamen ayrıldığını söyleyen bugünküler özde aslında onlarla aynıdır.

C. Sıtkı Tarancı'nın bu soruya cevabı devrin bütününe yöneltilen bir tenkit mahiyetindedir.”İnsan ruhunun Edebî taraflarını ihmal edip bir zümrenin hasis menfaatleriyle meşgul, bütün ideali bir rejim değişmesini özlemekten ibaret küçük ve mahdut şairlerin yanında Divân edebiyatı şairleri ne kadar asil, bize ne kadar daha yakın duruyorlar.”(S.10 s.141) C. Sıtkı ile aynı görüşü iki binli yıllarda İskender Pala paylaşmaktadır: “. . . Zaten ideolojik yıllar sanat eserlerini boğan yıllardır. Sanat eserini ortaya koymak yerine ideolojinin söylemlerini dile getirecek şeyler yaparsınız. Sanatınızı ideolojinin eline verirsiniz bu bir ülke için kayıptır. Biz bu kayıp yılları çok yaşadık. Türkiye'de sadece sanat eseri ortaya koyabilen süreç devam etseydi, sözgelimi Türkiye Cumhuriyeti kurulduğunda Atatürk kendi edebiyatını ortaya çıkarabilecek meclisleri oluşturuyordu ama daha sonra bunların arkası

kesildi. Cumhuriyetin ilk yıllarında cumhuriyetin romancısı, hikâyecisi, şairi vardı. Ama daha sonra modern edebiyat dediğimiz günlere geleşiye kadar cılız bir iki soluk dışında toplumun önünde, bizi şekillendirecek şairler, romancılar çıkmadı. Bunlar hep ideolog oldu önce, sonra şair oldu.”(E Dergisi, (S.64, Ağustos 2004) İskender Pala da ideolojilerin ağır bastığı yıllarda sanat eserlerinin oluşumu için uygun ortamların oluşmadığını belirtmektedir.

Anketin” Bugünkü edebiyatımız hakkında dağınık diyorlar. Ne gibi bir toplanış vaziyeti düşünüyorsunuz?”sorusu yeni bir döneme giren edebiyatın tam olarak kendini toparlayamayışı üzerine sorulan bir sorudur. Yaşar Nabi Nayır bir geçiş dönemi olmasından dolayı, bu dağınıklığı normal görür. Fakat daha çok edebiyatçılarımızın dağınıklığının ve birbirine olan düşmanca tavırlarının bu ortamı oluşturduğunu düşünmektedir. B. K. Çağlar bu dağınıklığın edebiyatçılarımızı bir mecmua etrafına toplamakla giderilebileceği fikrini öne sürer. Tabi kastettiği mecmua da “Yücel” dir. Edebiyatçıların dağınıklığı hususunda varılan bir başka ortak nokta ise edebiyatçıların hocalarını taklit ediyor olmaları konusudur. C. S. Tarancı da edebiyatımızın dağınık olduğunu kabul eder ve toplanmanın okuyucunun iyi ve kötüyü seçebilme yetisiyle ilgili olduğunu söyler. Hemen ardından da okuyucunun bu seviyede olmadığını ekler.”Zaman her şeyi halleder.”(S.10 s.142) cevabıyla C. Sıtkı bu durumun panikle karşılanmaması gerektiğini savunur.

Yaşar Nabi ve Nahit Sırrı “Genç neslin en kuvvetli şair ve yazıcıları kimdir?”sorusunda isim beyan etmez. B. K Çağlar ise şu isimleri sıralar:”Ömer Bedrettin, Ahmet Muhip, Yaşar Nabi, Orhan Şaik, Hamit Macit, Sabahattin Ali, Vasfi Mahir, Cahit Sıtkı.”(S.5,s.11) Sabahattin Ali ise”Edebiyatta bir ışık gibi parlamak isteyen şair ve yazıcıların olduğu ama henüz tam olarak kendilerini gösteremedikleri için isim vermeyeceğini”(S.8 s.57) söylemektedir. Feridun Fazıl:”Mehmet Akif, Necip Fazıl, Ahmet Muhip,

Cahit Sıtkı, Ahmet Hamdi, Şevket Hıfzı, Sait Faik, Samet Ağaoğlu, Reşad Cemal, Sabahattin Ali”(S.9,s.104) isimlerini sayar. Cahit Sıtkı:”Peyâmi Safa, Necip Fazıl, Ahmet Kutsi, Ahmet Hamdi, Sadri Ertem”(S.10,s.144) dedikten sonra “Halk Burhan Cahit edebiyatından anlıyor .”dedikten sonra halkın edebî anlayışına bir eleştiride bulunur. Burhan Cahit konusu Alemdar Yalçın’ın “Cumhuriyet Dönemi Türk Romanı” isimli kitabında şu şekilde aydınlatılır:”Genel olarak yazdığı aşk romanlarıyla tanınan Burhan Cahit... kalitesi tartışılabilir olsa da ele aldığı sosyal ve siyasâl meseleler açısından dikkate değer.” (Alemdar Yalçın,Cumhuriyet Dönemi Türk Romanı, Ankara, Aralık 1998)

11. sayıdan itibaren yine Aygün’ün hazırladığı başka bir anketle karşılaşmaktayız.”Hangi Eserlerimizi Garp Dillerine Çevirmeliyiz.” isimli ankette Türk Edebiyatı’nın evrensel boyutu sorgulanır ve anket iki sayı devam eder. 11. ve 12. sayıda bu anketlere yer verilmiştir. Ankete katılanlardan Peyâmi Safa, harpten sonraki edebiyatımızın zayıf olduğuna değinir. Bu yüzden bütün olarak bir eser değil de eserlerden parçaların tercüme edilmesi gerektiğini dile getirerek şöyle bir liste verir: ”Refik Halid: Memleket Hikâyeleri, Yakup Kadri:Nur Baba, Falih Rıfkı:Roman, Reşat Nuri:Taş Parçası, Yesari: Culluk, Halide Edip:Kalp Ağrısı, Zinonun Oğlu, Ahmet Haşim: Gurabhane-i Laklakan, Bize Göre. Selami İzzet ve Behçet Kemal’in şiirleri.”(S.11,s.178) Nurullah Ataç da ankete verdiği cevapta Nâzım Hikmet’in şiirlerini tercüme için kimsenin tavsiye beklemediği konusuna değinir. Bunun dışında Nurullah Ataç’a göre şu eserler çevrilmelidir: “Falih Rıfkı: Roman, Nâzım Hikmet: Şiirler, Yakup Kadri:Ankara”(S.11,s.178)

Cemil Sena Ongun’un cevabı ilginçtir.”Esas itibarıyla henüz garp Lisanlarına edilecek beynelmilel kıymette ne İlmî ne Edebî bir eser neşretmiş değiliz.”(S.11,s.179) Nâzım Hikmet ise “Garp dillerine çevrilecek edebiyat eserlerini, bilhassa yeni, radikal, proleten imzaların, orasından seçmek gerekir.” (S.11,s.179) diyerek politik bir cevap verir. Daha sonra da şu isimleri

sıralar: “Kerim Sadi:Ansiklopedideki Vahşi, Sabahattin Ali, Niyazi Remzi, Yusuf Ziya, Ahmet Haşim, Yakup Kadri, Orhan Seyfi, Faruk Nafiz, Halit Rıfki.”

Orhan Seyfi'nin cevabı da bizim İnkılâp edebiyatına bakışımızı etkileyebilecek, aykırı bir cevaptır. ” Bu kıymette eserlerimiz varsa bunları zahmet edip tercüme ettirmemize gerek yoktur. Nasıl diğer dillerde yazılanlar dünyanın her köşesine dağılıyorsa bunlar da aynı hızla dağılırlar.” (S.11,s.179)

Behçet Kemal, bizim garp dillerine çevrilebilecek eserlerimiz olduğu gibi garp dillerinden de bize çevrilecek eserler olduğuna inanmaktadır. Bu cevapla Çağlar bizim o dönemdeki önemli bir eksikliğimizi de dile getirir. Falih Rıfki, Yakup Kadri, Peyâmi Safa, Reşat Nuri, Şevket Süreyya, Burhan Asaf isimlerinin eserlerinin garp dillerine çevrilebileceğini söyler.

Bu cevabın ardından Çağlar ilginç bir teklifte bulunur.”Hangi Eserlerin Tez Elden Dilimize Çevrilmesi Gerekir.”diye bir anket düzenlemeyi teklif eder. Böyle bir anketin edebiyatımız için daha yararlı olacağı fikrindedir.(S.12,s.228-229) Necip Ali Küçüka'ya göre ise: “Atatürk:Nutuk, Ziya Gökalp:Türkçülüğün Esasları, Yakup Kadri ve Falih Rıfki'nın eserleri çevrilmelidir .(S.12,s.229)

Faruk Nafiz Çamlıbel:”Yahya Kemal'in bütün yazıları ile Yakup Kadri'nin “Erenlerin Bağından” adlı eserlerinin bazı parçalarını garp dillerine çevirebiliriz.” (S.12,s.229)

Hilmi Ziya'ya göre ise Yahya Kemal, Necip Fazıl, Ahmet Haşim'in eserlerinin garp dillerine çevrilmesi gerekir.(S.12,s.229)

19. sayıdaki, “En Çok Sevdiğiniz ve Tekrar Tekrar Okuduğunuz Beş Kitap.” isimli anket ülke düzeyinde popüler Edebî ürünleri tespit adına düzenlenmektedir. Anket dönemin sanatkâr ve düşünürlerine yöneltilmiştir. Faruk Nafiz, Fazıl Hüsni, Peyâmi Safa, Nâzım Hikmet gibi edebiyatçı kimliklerin yanında Cemal Nadir Güler gibi önemli bir karikatürist ve yine dönemin ünlü bir tıp doktoru olan Süheyl Ünver de ankete katılmıştır. Böylelikle anketin geçerliliği artmıştır. Ankette dikkatimizi çeken bazı isimler üzerinde ortak kanaatlerin oluşmuş olmasıdır. Anketde en çok ismi geçen edebiyatçılar S. Ali ve Dostoyevski olmuştur. Ankette bir başka ilginç nokta ise bazı isimlerin, birbirlerinin eserlerini tavsiye etmeleri olmuştur ki bunda düşünce yapısı olarak benzerliğin önemli olduğunu düşünüyoruz. Fazıl Hüsni en sevdiği eserler arasında “Bir Tereddütün Romanı”nı verirken Peyâmi Safa da Fazıl Hüsni’nün şiirlerini okuduğunu belirtir. N. Hikmet, Sabahattin Ali’nin “Kağı”sını, S. Ali ise N. Hikmet’in “Tarantu Babu’ya Mektuplar”ını okumaktadır. Bu ankette savaş edebiyatının yapılıyor ve aynı şekilde okunuyor olduğunu da görmekteyiz. (S.19,s.18-19)

20. sayıda “Sanatta Ekol Var mıdır?” isimli başka bir anket başlatılmıştır. Bu konu da zaman zaman edebiyat çevrelerinde tartışılmaktadır. Anketde “Evet ekol gereklidir?” diyen Cemal Nadir bu cevabının ardından bu ekol meselesine ince bir eleştiride bulunur. Nadir’e göre gerçek sanatçı olmayan şahsiyetlerin bir ekol etrafında toplanarak kendilerini göstermeye çalışmaları yanlıştır. Yakup Kadri ve Kemâlettin Kami ise ekolün büyük bir şahsiyet tarafından başlatılıp yine o şahsiyetle bittiği noktasında birleşirler. ?”(S.20syf:56)

24. sayıda “Kültürlülerin Görüşü” üst başlığında ve “Sanata Düşen Vazife ve Sanatın Cemiyetteki Rolü...” alt başlığıyla bir anket başlatılmıştır.”Sanatın cemiyetteki rolü nedir? Sanatımızın ne yolda inkişaf edebileceğini düşünüyorsunuz?Etrafta sizi sevindiren sanat kımıldanmaları görüyor musunuz?”(S.24,s.206-208)sorularına cevap aranır.

Necip Ali Küçüka bu ciltte anketimize ilk cevap veren isimdir. Küçüka hem sanatın cemiyete hem de cemiyetin sanata etkileri olduğunu söylemektedir. Küçüka'nın ikinci soruya verdiği cevap ise şöyledir: "Her milletin kendine has bir hüviyeti vardır. Bizim sanatımız da bu hüviyet içinde kendini gösterecektir. Fakat diğer memleketlerdeki sanat hareketlerine de gözlerimizi yummamamız Lâzımdır. Çünkü sanat başka cemiyetlerin de sanat hareketlerinden etkilenir." (S.24,s.206-208) sözleriyle sanatımızın kendini yapılandırma döneminde olduğunu söyler. "Edebiyatta ümit verecek bir sanat kımıldanması vardır. Sabahattin Ali, Sait Faik gibi gençlerin görüş ufukları hakikâten yenidir. Ben Nâzım Hikmet'in sanatından siyasî düşüncelerinden tamamıyla uzak olarak diyebilirim ki hiçbir şey anlamıyorum. Yakup Kadri, Falih, Peyâmi Safa gibi romancı ve muharripler her millette öğrenmeye değer sanatkârlardır. ." (sayı124 Syf:207) Yakup Kadri, Falih Rıfkı ve Peyâmi Safa'nın ortak noktası millî edebiyata hizmet ediyor oluşlarıdır ki, bu noktada Nâzım için yapılan değerlendirmenin siyasî gerekçelerle objektif olmadığını düşünüyoruz.

25. sayıdan itibaren yine "Kültürlülerin Görüşü" üst başlığında ve "İnkılâp ve Sanat" alt başlığıyla yeni bir anketle baş başayız. Nafi Atuf Kansu ankete cevap yazısının başında Türk inkılâbına büyük bir Sadâkatle bağlılığını vurgulamıştır. Kansu bunu şu şekilde ifâde eder : "Türk inkılabı millî ve İnsanî bütün beşer müesseselerinde en mükemmeli hedef bilen ve buna doğru hiç durmadan ilerleyen daimi bir duruşu ifâde eden bir İnkılâptır." (S.25, s.5-6) Bu ifâdelerde Türk inkılâbına duyulan büyük güvenin yanında Türkiye Cumhuriyeti için hırsla çalışma azminin de olduğu görülmektedir.

Hasan Ali Yücel sanatın cemiyet üzerindeki rolünü öz bir şekilde şöyle ifâdelendirir: "Şu halde insanlık için sanat, kuşun ötmesi, ağacın çiçeklenmesi gibi tabi bir şeydir. Lâzım mı değil mi diye münakaşasını yersiz bulurum." (S.27,s.92-94) Bu sözlerle H. A. Yücel ankete de bir eleştiride bulunur. H. A. Yücel devri toplu olarak değerlendirirken de "Bundan sonraki

safha tam bir kudretle kendimize dönmek ve kendimizi kendimizde aramak olacaktır.”(S.27,s.92-94) der. Türk sanatının geleceği hakkında ise son derece ümitlidir. Şöyle ki “Şimdiki devir, bence, bu mukayese İmkânından doğan bir tereddüt devri ve bu tereddütten çıkan bir sanat açlığı çağıdır. Çırpıştırma eserlere para verecek kimse kalmamak üzeredir. Onun için ben Türk sanatının yarını hesabına bugünkü halinden memnunun ve ümitliyim.”(S.27,s.92-94)

Kazım Nami Duru’nun cevapları da İnkılâp sanatını destekler niteliktedir. Çünkü ona göre İnkılâp sosyal bir harekettir. Sosyal hareketler de içinde his barındırır. Bunun için İnkılâp beraberinde İnkılâp sanatını da doğurur.(S.28,s.134-135) Yazarımıza göre inkılâpla birlikte aşk anlayışı bile zamanla değişir.”Bu çağda hâla sakın bir tavırla ve hasta bir iniltiyle aşk şiirleri yazmak anormaldir. Çağ neyi gerektiriyorsa edebiyatta yönünü o tarafa çevirmelidir.”(S.28,s.134-135)

Yüksek bir millî edebiyat oluşturmak için mazimize dönüp destanlardan ve folklordan yararlanılmasının gereğini vurgulayan Duru derginin benimsemiş olduğu Neo- Hümanist anlayışa da bu düşünceleriyle hizmet etmektedir.

Anket dahilinde, bugün de hâla sorgulanan ”halka inmek “ deyimi ele alınır. Anketin uygulandığı Muzaffer Şerif gündeme getirir bu konuyu. Bu tâbirin kendisinin nerede olduğunu bilmeyen entellektüellerin lafı olduğu konusuna dikkat çekerek, bu konuyu şu şekilde açar.”Elde ettiği bilgi ve nimetleriyle mücehhez olduğu zaman entelektüel, ancak kök varlıkla bu haşır-neşir olma akışı içinden geçerek kültürümüze can katabilecek ve bizi kendi keyfiyetlerimizle beynelmilel seviyeye çıkaracak yeni bir şiir, yeni bir beste, yeni bir tiyatro verebilecektir.”(S.29,s.168-171)Bu tanım içinde memleketin ihtiyacı olan entelektüel alt yapının ne gibi niteliklere sahip olması gerektiğine de dikkat çekilmektedir.

Türk inkılâbı henüz çok yenidir ve kendisini gerçekleştirebilmek adına sosyal, siyasal, ekonomik, sanatsal ve ilmî bütün şubelerin desteğini almak durumundadır. Hüseyin Namık Orkun bu anket dahilinde “İnkılâp dahilinde ilmin vazifeleri neler olmalıdır?” sorusuna verdiği cevapla ilmi de inkılâplar hizmetine sokmaktadır.”İlmin vazifesi inkılabın ideolojisini yaymaktır. İttiat ve Terakki’nin Ziya Gökalp’i vardı. O, devletin ideolojisi ile uğraşır, onu formüle eder ve münevverlere sunardı. Şimdiyse onun yeri boş kalmıştır.”(S.30,s.213-214)

Ülkede uluslararası seviyede sanatkâr yetiştirebilmek için bu istidatların tespit edilerek takdir edilmesi gerekliliği vurgulanır. Aynı zamanda bu gençlerin devlet tarafından Avrupa’ya gönderilmesinin gerekliliğine de değinilir. Böylelikle ülkenin sanat şubesine hizmet edecek olan gençler Avrupa’daki sanat ortamlarına da yabancı kalmayacaklardır.

73. sayıdan itibaren yeni bir anket başlamaktadır.”Türk Çocuklarına Ne Gibi Masal ve Hikâyeler Anlatılmalı” isimli ankette ülkenin geleceği olan çocukları besleyecek kaynaklar tespit edilmeye çalışılmıştır. Anket 73 ve 74. sayılar boyunca devam etmiştir. Bunun yanında anket edebî bir tür olarak masalın ve hikâyenin ele alındığı edebî bir ortamın oluşmasına da yardımcı olmuş ve dönemin çocuk edebiyatına ciddi katkılarda bulunmuştur.

Prof. Dr. Mustafa Şefik Tunç Türk çocuğuna, Türk an’anesinden gelen masalların okutulması gereği üzerinde durur.(S.73,s.21)

Dönemin sanat alanındaki popüler anlayışı “Halk Sanatı” denilen bir kavramdır ki bazen bu popülerlik duruma göre kullanılmaktadır. İzlenimlerimize göre her kesimden insan bilinçli, bilinçsiz “Halk Sanatı” denilen popüleriteye tutunmuş ve bu popüleriteyle kendilerine sanat alanında yer edinmeye çalışmıştır. Nitekim bu ankette de bu durumun zaman zaman kullanıldığını göreceğiz.

Anketin ikinci cevaplayıcısı da Mustafa Ş. Tunç'la aynı yönde bir cevap verir. Dr. Ziya Orhan "Türk çocuklarına Türk tarihinin veya zekasının yarattığı ve tarihe mal olmuş olan efsaneler, masallar veya kahramanlık hikâyeleri muhakkak suretle anlatılmalıdır." fikrindedir.(S.73,s.21)

Tabii ankete cevap veren isimlerin masal ve hikâye konusunda önerileri de vardır. Mustafa Ş. Tunç, meşrutiyetten cumhuriyete kadar çocuk edebiyatı alanında eserler vermiş isimleri sayar. Böylelikle çocuk edebiyatının yakın geçmişine de bir göz atılmış olmaktadır. Bunlar: "Tevfik Fikret, İbrahim Alaaddin, O. Seyfi, Ziya Gökalp ve Saracettin." Dr. Ziya Orhan İse bizzat Türk ve Dünya çocuk edebiyatından örnekler verir:"Grimm Biraderler, Andersen Masalları, Kyber'in Hayvan Hikâyeleri, Yunan mitolojisinden alınmış masallar, Şark Masalları(Tasfiyeye tabii tutulmak kaydıyla), Güliiver'in Maceraları, Denizci Sinbad, Don Kişot, Robenson ve Twain'in Hikâyeleri."

74. sayıda "Çocuklara Masal Söylemeli Mi?" sorusuna cevap veren Kazım Nami Duru, masalın çocuk muhayyelesinin gelişimi için önemine değinir."Masalların aslı, eski millî mitolojiler veya destanlardır; bugün, millî edebiyatın temeli olan folklor da buna dahildir. Çoğu, ahlâki birer gayeyi istihdaf eder. İçlerinde hayalin yeri çoktur; fakat uydurma değildir. Şiir ve edebiyat terbiyesine yarar. Çocukluğunda çok masal dinleyen, muhayyile zenginliği bakımından, daha iyi sanatkâr olur."(S.74, s.66-71) Cevaplarda ortak nokta olarak buluşulan bir başka konu ise masal anlatıcısının önemidir. Teknolojide meydana gelen gelişmelerin, masal dünyasına da etkisi mevzubahis edilmiştir. O dönem yeni yeni ortaya çıkan çizgi filmlerin(miki film diye geçer) çocuk psikolojisi üzerine olumlu tesirleri de söz konusu edilmiştir.

Prof. Sabri Esat Siyavuşgil ise cevabında bütün dünya çocuk edebiyatı konusunda yapılan bir yanlış Anatole France'ın ağzından şu şekilde anlatır."Çocukları, kendileri için yazılmış kitaplar kadar bizar eden, bıktıran hiçbir şey yoktur." Daha sonra bu yargıyı desteklemek için Siyavuşgil şu

örneği verir:”Diğer cihetten çocukların derin bir zevkle okudukları kitaplara bakalım. Bir Don Kişot’ta, bir Robenson’da, bir Gülliver’de hiç de böyle usandırıcı ve kasvet verici bir hava esmez. Çünkü ne Cervantes, ne Foe ne de Swift eserlerini çocuklar için yazmışlardır.”(S.74, s.66-71) Çocukların okuma alışkanlığının azalmasını da sinemanın kitapların yerini tutmasına bağlar.

“Bugün bütün dünya çocuk edebiyatındaki krizin büyük sebebi, çocuklara roman yazmanın kolay, çocuk işi olduğuna dair umumi bir kanaattir.”(S.74, s.66-71) diyen Siyavuşgil, çocuk edebiyatının yeterince anlaşılamayışına bir gönderme yapmaktadır. Görüldüğü gibi bu ankette hem çocuk edebiyatı sorgulanıyor hem de Türk çocuğuna okuma alışkanlığı kazandırılmaya çalışılıyor.

Sayfa 103’ten itibaren “Yarım Kalan Bir Soruşturma”(S.103, s.101-103) adında bir anket başlatılmıştır. Dergi bu anketi yapmalarının sebebini şu şekilde açıklar:”Yücel Hürmanizmanın aracılığı ile kendimizi bulma yolundaki faaliyetlerine başladığı zaman aşağıda okuyacağınız soruşturmayı yapmıştır. Sorduğumuz sualleri ve aldığımız cevapları size burada veriyoruz.” diyerek sorularını sıralar.

“1. Bugün yabancı dil bilmeyen gençlerimizin umumi kültürünü temin edecek bir fikir edebiyat Kütüphânesine sahip miyiz?Sahipsek, bu kütüphâneyi teşkil eden başlıca eserler hangileridir?

2. Bu eserlerin eski harfli olanlarından yeni harflerle çıkarılmaya değenleri hangileridir?

3. Eski harflerle yazılmış bu eserleri, yeni harflere oldukları gibi mi, yoksa kısaltarak yahut sadeleştirerek mi nakletmeliyiz?

4. Yabancı dil bilen gençlerimizin de, umumi kültürleri için elzem olan Türk kitapları hangileridir?” (S.103, s.101-103)

Ankete üç ismin cevap verdiğini görüyoruz. Bunlar Nurullah Ataç, H. Ziya Uşaklıgil, Mükrimin Halil Yinanç. Ataç'ın cevabı anarşist bir yaklaşım içerir: "Kapatın şu kitapları, tabiata, etrafınıza, insanlara bakın. Onları okuyun. Onları anlamaya çalışın. Sanıyor musunuz ki onları okumağı, anlamağı bilmezseniz, kitapları okumağı, anlamağı becerebilirsiniz. . . . O kitaplar, okuduğum bütün o kitaplar yüzünden ruhum fakir kaldı." (S.103,s.101-103)

H. Ziya Uşaklıgil ve Mükrimin Halil Yinanç ise bizde böyle bir kütüphânenin olmadığına dikkat çekerler.

Tercüme faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesiyle ancak böyle bir kütüphânenin oluşturulabileceği savunulur. Halit Ziya Uşaklıgil, eski yazıyla yazılmış eserlerin sadeleştirilerek günümüze aktarılması taraftarıdır. Mükrimin H. Yinanç ise bu konuya farklı bir bakış açısı getirerek şunları ifâde eder: "Telhis etmek gayet tehlikeli bir yoldur. Çünkü eski muharrirleri kullandıkları Üslûbun içinde öyle kelime Kitâbeleri ve mecazlar vardır ki, bu telhis esnasında, onlar mahvolur ve muharrirlerin kıymeti hiç iner." (S.103,s.101-103) Bu duruma çözüm olarak da yeni lisana aktarılan kitapların bir sayfasına, eski üslûbuyla, hiç değiştirilmeden metnin orjinalinin; öbür sayfasına ise sadeleştirilmiş şeklinin basılması gerektiğini dile getirir. Yeni bir kütüphâne içinse iki yazarımızın cevabı da ciddi bir elemanın yapılması üzerinedir.

Sayı 140'da "Memleket Davası Uğrunda Bir Anket" üst başlığıyla "Fikre ve Sanata Zincir Vuruluyor" alt başlığıyla yeni bir ankete başlanmıştır. Bu anket dönemin yayın hayatına hükümet tarafından uygulanmak istenen bir sansür dolayısıyla yapılmaktadır. Resmi Gazetenin 13. 3. 1948 tarihli ve 6856 sayılı nüshasında çıkan habere göre "Faydalı ve öğretici olduğu Basın ve Yayın Genel Müdürlüğü'nce kabul edilen kitaplar" neşredilebilecektir. Dergi bu kararın Türk münevverleri üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu belirlemeye yönelik bir anket hazırlamıştır. Ankete cevap veren isimler 1948

Türkiye'sinde yayın hakkı bulunan ve yayınlar çıkartan münevverlerdir. Bunlar: "Osman Nebioğlu, Burhan Felek, Şevket Rodo, Cemal Hakkı Selek, Cevat Fehmi Başkut, Ahmet Halit Yaşaroğlu"dur. Hükümetin bu kararını o dönem yaşanan sosyal ve siyâsal hadiselerle bağlamak bir yönden doğru olabilir.

Yukarıda saydığımız bütün isimler bu kararı tepkiyle karşılamışlardır. Karar zaten henüz tam rayına oturmamış olan yayın hayatının işini daha da zorlaştırmıştır. Bu kararın zaten geride olan yayın hayatımızı daha da geriye götüreceği konusunda ankete katılanlar hemfikirdir. Cevat Fehmi Başkut'un cevabı bu kararın en zayıf noktasını ortaya çıkarmaktadır. Şöyle ki: "Hiçbir hakiki sanatkâr tasavvur edemem ki eserine çok yüksek veya çok yüksek biraz altında kıymetli diye bir mertebe tayini istirhamı ile Millî Eğitim Bakanlığı'na arzuhal versin. O halde sanat eserleri daima pahalı kağıtla basılacak demektir. İnşallah bunun cezasını milletçe çekmeyiz."(S.140, s.224-226) En iyi hükümet bile bir sanat eserine sunulduğu kitle kadar ve zaman kadar iyi değer biçemeyecektir.

1950 yılında tekrar yayın hayatına dönen ve yedinci sayıda kapanmak sinyallerini veren Yücel aşağıdaki soruları ihtiva eden yine memleketin edebî ortamının nabzını tutan bir anket hazırlamıştır. Buna göre:

- 1) Son yirmi yılın en iyi üç romanı hangisidir?
- 2) Son yirmi yılın en kötü üç romanı hangisidir?
- 3) Son yirmi yılın fikir terbiyemiz açısından en mühim üç yazarı hangisidir?
- 4) Son yirmi yılın fikir terbiyemiz açısından en kötü üç yazarı hangisidir.

Sorularına cevap aranmaktadır. Buna göre son yirmi yılın en iyi romanları şunlardır: "Yaban, Sinekli Bakkal, Kuyucaklı Yusuf, Fehim Bey ve

Biz, Ayaşlı ve Kiracıları, Benerci Kendini Neden Öldürdü” Son yirmi yılın en kötü üç romanı hangisidir sorusuna ise anketimize katılanların genelde cevap vermek istemedikleri görülür. Bu soru yuvarlak laflarla geçiştirilir. Fakat cevap verenler arasında Sabahattin Ali ve Peyâmi Safa gibi bugün hâla çok okunan yazarlarımızın isimlerini verenler de vardır.

Son yirmi yılın fikir terbiyemize etkide bulunan en mühim üç yazarı sorusunda öne çıkan isimler ise şunlardır: “Nâzım Hikmet, Halide Edip, Falih Rıfkı, Nurullah Ataç, Sabahattin Ali, Nihal Atsız, Cemal Nadir Güler” . Fikir hayatımıza etki eden en kötü yazarlar ise şöyle sıralanır: “Nihal Atsız, Esat Mahmut Karakurt, Kerime Nadir, Muazzez Tahsin, Abidin Daver, Suat Kemal Yetkin, Nihat Erim, İsmail Hakkı Baltacıoğlu, Vedat Nedim Tör, Hasan Ali Yücel, İsmail Hakkı Tonguç, Fuat Köprülü, Refik Halit Karay, Necip Fazıl Kısakürek” . Bu ankette de görüldüğü üzere dönemin edebî ortamı yine edebiyatçılar tarafından tartışılmış ve döneme üstten bir bakış açısıyla bakılamaya çalışılmıştır. Tabi bu cevaplar o dönem için verilmiş yüzde yüz hükümler değildir. Dönemin sosyal, siyasal ve kültürel havası fertler üzerinde ayrı ayrı tesir yapmıştır. Cevaplara bu doğrultuda bakmak yerinde olacaktır. (1950 (S.7,s.5-6/10-13)

b) Tenkit Yazıları

Tenkit yazıları da anketler gibi dönemlerinin edebî ortamlarının nabzını tutan yazılardır. Biz Yücel’de tenkit yazılarını incelerken dönemi de edebî açıdan değerlendirmiş olacağız. Tenkit yazıları çoğunlukla, bizim, dönemin edebî ortamını sağlıklı bir şekilde değerlendirmemize yardımcı olacaktır.

İnceleyeceğimiz ilk tenkit yazısını ikinci ciltte M. S. Kepenek’in, “Bu da Benim Sesim”(S.7, s.26) isimli tenkit yazısıdır. Tenkit edilen kitap Fevzi Ahmet’e aittir. İnkılâp edebiyatı adı altında ortaya konulan ucuz edebî ürünlere bir karşı çıkıştır bu tenkit yazısı. Sadece millî heyecanların şiir

yazmak için yeterli olmayacağı üzerinde durulmuştur. Bu duruma şu şekilde sert bir çıkış yapmıştır yazarımız: “Madem ki yurduna iş, temiz iş görmek istiyor, daha fazla iş istemeden evvel gördüğü küçük bir işi baştan savma değil layıkıyla güzel bir şekilde yapmalıydı. Bu kitabın içindekiler acaba neden serbest vezinle yazılmış. Her genç gibi bilmiyor muydu ki bu alanda Nâzım’dan başka muvaffak olmuş hiçbir genç yoktur.”Vezinsiz ve kafiyesi bozuk şiirlerin ay-yıldıza saygısızlık olduğundan bahsedilmiştir. Her dönem gerçek edebiyat ortamları ve onun yanında bu ortamların taklitleri mevcuttur. Yazımızda böyle bir örnekle karşı karşıyayız.

“Peyâmi Safa geçenlerde yazdığı bir makaleyle yavan şiirin bütün mesuliyetini hece veznine yüklemek istiyor.”(Ayın Kültür Hareketleri, (S.30 s.238) sözleriyle başlayan bir başka tenkit yazımızda da şiir formları üzerine bir tartışma görülmektedir. Bu da aslında bir tenkidi tenkit yazısıdır. P. Safa tenkidinden dolayı tenkit edilmektedir. Peyâmi Safa hece veznini Türk şiirine sokan Ziya Gökalp ve arkadaşlarını eleştirir. Hece vezninin siyâsî bir görüşle, Türk şiirine yanlış ve ters bir yoldan girdiğini söylemektedir. Bu fikir aslında hece vezninin henüz hakiki sahasına intikal edemediği şeklinde dile getirilseydi daha doğru olabilirdi. Yazımızda savunulan ise şiirdeki yavanlığın formdan değil henüz şiirin bünyesine tam olarak iştirak edilememesinden kaynaklandığı yönündedir. Çünkü bu konuda ciddi anlamda ümit veren genç istidatlar vardır. Bu sebeple bu tenkidin zamansız yapıldığını düşünmekteyiz.

Yeni şiir anlayışı ve bu anlayışın temsilcileri tenkit edilirken aynı zamanda şiirimiz bir gelişme sürecine de tabi tutulmaktadır. Fazıl Hüsnü Dağlarca yeni şiirin temsilcilerindendir. Onun “Çocuk ve Allah” isimli şiir kitabı Şehsuvaroğlu tarafından tenkite tabi tutulmuştur. (Çocuk ve Allah, (S.68-71, s.90) Ona göre: “Şiir artık mutantan mısralarla, kulağımıza kafamıza hitâb etmek yolundan ayrılmış ve bizi insan denilen muammanın karmakarışık ruh düğümleri ile ve yirminci asır medeniyetinin bugünkü meseleleriyle karşı karşıya getirmiştir. Riyadan, tekliften sıyrılan şiir insana bütün çıplaklığı ile

kendi içini, şuurunun altındaki Hakikâtleri gösteriyor.” Bu sözler 20. asrın birey olma yolunda ilerleyen insanların bu durumlarının şiire kaynaklık edişini anlatmaktadır. Sosyal değişimler görüldüğü gibi edebiyatı da birebir etkilemektedir.

Dönem şiirde birçok yeniliklerin yapılmaya çalışıldığı bir dönem olunca bu yenilikleri oluşturan şairler de doğal olarak hataya düşmektedirler. Cahit Sıtkı Tarancı'nın “Şiirde Vezin Taassubu”(S.78, s.250) isimli yazısı bu yanlışları dile getirmektedir. Bu yanlış şu şekilde ifâde eder şairimiz: “Bu şairlerin her biri, kendi kullandığı vezinden gayrisi ile yazılan şiirlere bir kıymet atfetmemek gibi dar bir şiir anlayışıyla müteharriktir.” Dönem hem arûzla, hem heceyle, hem de serbest vezinle şiirlerin oluşturulduğu bir dönemdir. Böyle bir bakış açısı şairi kullandığı vezin dışında diğer vezinlerle yazılmış şiirin lezzetinden mahrum bırakmaktadır. C. Sıtkı bu tür şairlere şöyle seslenir: “O halde, şiirde vezin taassubu gösteren şairin şairliğinden şüphe ettiğimi söylemekten çekinmeyeceğim.”

1941 yılında ortaya çıkan GARİP akımı da Yücel sayfalarında tartışılmış ve tenkide uğramıştır. Yeni şiiri savunanlar, eleştirenler, yok etmeye çalışanlar ve orta yolu bulmaya çalışanlar durmadan yeni şiir hakkında görüşlerini dile getirmişlerdir. Hikmet Dizdaroğlu “Yeni Şiirimiz ve Bir Antoloji”(S.136, syf:533) isimli yazısında bütün bu fikirleri bir araya getirmiştir.

Dönemin edebî hareketlerini takip eden eserlerden de bahsedilmiştir. İhsan Naim'in “Büyük Harpten Sonrakiler Hakkında”(S.7, s.32) isimli tenkit yazısı Feridun Fazıl'ın hazırlamış olduğu “Büyük Harpten Sonrakiler” isimli şiir antolojisi hakkında bir yazıdır. Bu tenkitimiz olumlu ve bu yöndeki antolojileri destekleyici bir tenkittir. Feridun Fazıl'ın bu antolojisi son on beş yirmi yılın şiir hayatını anlamamıza yardımcı olacak bir kitap mahiyetindedir.

Kitap tenkit yazımızda şu şekilde tanıtılmaktadır: “Kitap ayrıca da birçoklarına rağmen Türk şiirinin geniş bir Tekâmül ve ilerleyiş yaptığıının bir belgesidir. Antolojideki şairlerin içinde Faruk Nafiz, Kemâlettin Kami, eskilerin yanında bütün ‘Meşaleciler’le birlikte kendisini oldukça büyük ve yeni bir tecrübeye riske etmiş Ahmet Hamdi, kendine has bir formülü olanların içinde bilhassa son günlerde ismi etrafında en çok konuşulan Ahmet Muhip ile Cahit Sıtkı, Şevket Hıfzı, Ercüment Behzat ve Atatürk’e en güzel şiir yazmış olan Behçet Kemal var.” Antolojinin eksik tarafı Ahmet Haşim ve Yahya Kemal gibi yeni Türk şiirinin öncülerinin antolojiye alınmaması olarak gösterilir. Edebî hayatları büyük harpten önce de başlamış olsa bu öncü isimler antolojiye dahil edilmelidir fikri desteklenmiştir.

Tenkit sadece bir eseri olumsuz yönleriyle değerlendirmek demek değil aynı zamanda bir eseri olumlu yönleriyle de değerlendirmek anlamına gelir. İşte Orhan Burian’ın “Kurtuluştan Sonrakiler” isimli şiir antolojisi Hikmet Dizdaroğlu tarafından böyle olumlu bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. (Kurtuluştan Sonrakiler, (S.119 , s.12) Bu şiir antolojisi savaş sonrası oluşan yeni şiirin temsilcilerini bir kitapta toplamak maksadını gütmüş ve de maksadına başarıyla ulaşmıştır.

Orhan Burian’ın III. ciltte “Sanatkâr ve Sanatı”((S.17, s.190), isimli yazısı sanata ve sanatçıya dair bir yazıdır. Burian memleketimizde sanatkâr ve sanatın algılanışını sorgular. Burian’a göre bizim memleketimizde sanata ve sanatçıya bakış ancak onun bir mektebe dahil olması ve programını ilân etmesiyle mümkündür..Bunu şu şekilde ifâde eder Burian: “Bu telâkkiye göre edip edipliğinin bir ideolojisini yapmadıkça yaratıcılığı rasgele olmaktan çıkamaz.”Bu bir gruba dahil olma ve ondan güç alma mantığıyla yapılmaktadır. Bunun etrafının farkında olan gerçek bir okuyucu için tehlikeli olduğu aşikârdır. Bu iki şekilde bir tehlike doğurur. Bunlardan birisi okuyucunun okuduğu şeyde çeşitli güzellikler aramaktansa sanatçı ve bağlı bulunduğu mektep arasında benzerlik aramasıdır. Bu da sanatkâr için bir

kayıptır. Çünkü okuyucu eseri tüm yönleriyle değerlendiremez. Bu durumun bir diğer zararı ise okuyucuya olur. Çünkü okuyucu bu anlayışla dar bir bakış açısıyla esere bakar. Bu da sanatkarın hitâb ettiği kitle adına bir kayıptır. Çünkü okuyucu eseri tüm yönleriyle değerlendiremez. Okuyucu sanatkâra başlı başına bir değer biçemeyebilir.

Burian'a göre bazen edebî nesiller toplu bir bakış açısına da sahip olur. Bu imkânsız bir şey değildir. Yalnız bu bakış açısına genelde içtimai büyük hadiseler sonunda varılmaktadır.”Yalnız bu içtimai tesirlerin sanatkârları bu birleştirme kuvvetini olduğundan fazla büyötmeye, hususiyetle, onu yanlış şekilde manalandırmamaya bakmalıyız. Sanat bir politika değildir.” Sanatçı sanatına ve vîdanına karşı mesuliyet taşıdıkça ortaya çıkan eserler de hem Türk hem de dünya edebiyatında yerini bulacaktır.

Ve bir eserin millî özellikler taşıyabilmesi için şunların olması gerektiğini dile getirir Burian: “Ne sanatı cemiyete uşak yapmakla bir roman millî olur, ne sanatı sanata uşak yapmakla edebî. . . İçten gelme bir hissi, görenin yahut işitenin hatırasına nakşolacak surette, ifâdelendiren her sanat eserine millî diyebiliriz. Çünkü o, memleket tarihinde bu iki hassası ile almıştır veya alacaktır.” Yazı şu şekilde sonlandırılır: “Halk kitlesinin zevki sanat eserine değerini vermekte gecikebilir, fakat vermemezlik etmez, edemez. İnsan ruhunun derinliklerine inen, kök duygularına dayanan her sanat eseri er-geç tanınır, ve bu tanınıştâ onun ne sanat programı sorulur, ne de edebiyat mekteplerine hısımlığı aranır.”

Orhan Burian “Sanat ve İyman” isimli yazısında sanatın varlığını sorgular. ((S.22, s.126) Yazısının sonunda ise B. K. Çağlar'a bir gönderme yapar: “B. K. Çağlar, bizden içtimaiyatçıların horde ruhu dedikleri ruhla duyup yaptıklarımızı sanatlaştırmamızı istiyor. Fakat bunda fertle kâinat çatışması kalmadığına göre anlatılacak ne olabilir ki?... Çağlar'ın tasarladığı Ankara

sanatı, bana kalırsa doğmayacaktır; çünkü Ankara, ferdi ve faniliği içinde eriten bir iymandır. Ve her iman gibi onun büyüklüğü de ona dilsiz bir inanışta, bizim dilsiz inanışımızdadır.” Bu tenkitin cevabı Çağlar tarafından geciktirilmez. 23. sayıda Çağlar yine aynı başlığı kullanarak (Sanat ve İyman) Burian’a cevap verir.(S.23,s.161-162) Bu cevabıyla da ”Ankara Edebiyatı” da denilen inkılâp edebiyatını temellendirmeye çalışır. Çağlar aşağıdaki manzumeyle de cevabının karşı tarafa olan tesirini artırmaya çalışır.

Sanat ve iman at başı beraber yürür.
İnanmıyan yaratamaz.
İnanmıyan insan değildir ki sanatkâr olabilsin.
Dilsiz imanı dile getirmek sanatkârın işidir.
İyman dile gelince sanat olur.
İymanı dile getirebilen insana sanatkâr derler.
İlk şiir imanı terennümle meydana çıktı.

Çağlar yazısını ”Biz de sanat Türkün sanatı, Türkün kaynaşışının ve coşuşunun ifâdesi olsun diyoruz.” sözleriyle sonlandırır.

A. Teleme’nin ”Basma Kalıp Fikirlerle, Edebî Zevke ve Zevk Taassubuna Dair” (1950 (S.2, s.45), isimli yazısı edebî zevklerimizin nasıl küçük yaştan itibaren parsellendiğine dair bir yazıdır. Yazar bu yazısında bir anlamda ön yargılara hücum ediyor ve okuyucuyu geniş bir perspektiften hayata ve edebiyata bakmaya yöneltiyor. ”Bize ‘şu güzeldir!’ deniyor, kabul ediyoruz. ‘A. Hamit en büyük şairdir!’ deniyor, öyledir diyor, dilimize pelesenk ediyoruz....Zamanla bu zevk telkinlerinin kölesi oluyor, gerçek şiire, Cahit Sıtkı’ların, Fazıl Hüsni’lerin, Bedri Rahmi’lerin şiirlerine sırtımızı çeviriyor, hatta düşman kesiliyoruz. Bu bir taraflı zevk telkini, talebenin daha gelişmemiş zekâsına, duygusuna tepeden inme yapılan, ona kıyaslama serbestliği vermeyen bu telkin sürüp gidiyor.... Din telkini gibi bir şey . Küçücüksünüz. Körpe dimağınıza gök yüzünün esrarları, ilhamları yerleştiriliyor. Hindistan’da doğmuşsanız faraza Budist oluyorsunuz, Roma’da doğmuşsanız katolik, Şam’da dünyaya gelmişseniz de müslüman gel zaman git zaman bir gün büyüyorsunuz. Düşünmeye, aklınızı kullanmaya

alıştırılmıyorsanız, sittin sene koyu budist, katolik veya müslüman kalıyorsunuz. Üstelik inancınızın esiri olup, başka türlü düşünenlere düşman kesiliyorsunuz.... İşte din zahitleri ne ise zevk zahitleri de o. Taassub dinde de kırıcı gelenekte de, zevkte de. Bundan kurtulmanın çaresi yalnız ve yalnız kültürde, ama Alain'in dediği gibi, o da deve de kulak kabilinden az."

Yazarımız bu sözlerin ardından bizim memleketimizde zevk taassubuna kurban giden edebiyatçılarımıza örnekler veriyor : " Onlara göre, bu günün gerçek şiiri değersiz. Çünkü eskisi gibi gülden, bülbülden bahsetmiyor, insanların dertlerini dile getiriyor nasırdan bahsediyor, hapisten bahsediliyor, olur olmaz hürriyetten bahsediyor. Onlarca Yaban romanı kötü çünkü bize pembeye boyalı gruplar, seherler ardından güllük gülistanlık gösterilen köyün zıddı."

Sayı 15'de Muhtar M. Körükçü'nün "Yaran Meclisi"(S.15, s.135) isimli tenkit yazısı bizi o dönem edebî tartışmalarının yapıldığı ortamlardan birine götürür. Gençlerden birinin anket muharrirliğine heves etmesi ve bunun ardından kopan yaygaralar söz konusu edilmiştir."Bu gençlerden birisi geçen gün yarân meclisine gidiyor. Oturanlar: Güzide edip İsmail Habip, ulu şair Faruk Nafiz, dahi espritüeller Yusuf Ziya ve Orhan Seyfi. Hepsi atıp-tutuyor, 'al takdirini, ver takdirimi' fetvasınca birbirinin meddahı mîzâhçılar atıp-tutuyor:Kime? Gençlere. Senelerden beri gazete sütunlarında birbirini metheden bu zevatı muhtereme gençleri yaygara koparmakla, iddiacılıkla itham ediyorlar;Yavuz hırsız hikâyesi." Bu tenkitle Körükçü bir nevi gençlerin avukatlığına soyunmuştur. Gençleri acımasızca eleştirenleri ise daha büyük bir acımasızlıkla eleştirmektedir.

Önce "Gençlerin gözünü ihtiras bürüdü" lafının boşluğunu ispata çalışır. Orda burda mebus olmak için uğraşanların gençlerin ihtiraslarından söz edemeyeceği şeklinde bir cevap verir. Yusuf Ziya ve Orhan Seyfi'nin sürekli birbirlerini överek bir yerlere gelmeye çalışmaları da komik olarak

yorumlanır: “Arkadaşı Yusuf Ziya’nın şairliğinin ipe sapa gelmeyeceğini Orhan Seyfi de anlamış ki fıkraları tercüme olunsun diyor. Dostum o zaman Yusuf Ziya değil Refik Halit terceme olunuyor demektir.” Bu sözlerde iki taraflı bir iğneleme vardır. Gençlerin iyi sanatçıları inkâr ediyor diye itham edilmelerine de “Halide Edip’i, Falih Rıfkı’yı, Haşim’i, Yahya Kemal’i yolu ne olursa olsun N. Hikmet’i niye inkâr etmiyoruz.” sözleriyle cevap verilir. Ve bu grubun çıkardıkları antolojiye Halide Edip gibi büyük bir romancıyı almamaları eleştirilir. Antoloji konusandaki bu kızgınlık şu şekilde dile getirilir: “Neden esasen hassas bir şair olmadığını itiraf eden B. Kemal’i alıyorsunuz da Necip Fazıl’ı, Kemâlettin Kami’yi, Necmettin Halil’i, Ahmet Muhip’i almıyorsunuz? Siz dört şair birleşseniz Kemâlettin Kami’nin bir şiirini yazabilir misiniz?” Ve tenkitimiz şu şekilde sert bir dille bitirilir: “Beğenilmeye ihtiyacımız yok diyorsunuz. İşte buna kargalar bile güler. Bu konuda gürültü ve yaygara niye?” Tenkit oldukça ağır bir dille kaleme alınmıştır.

Bundan sonra 16. sayıda “Beğenmek ve Beğenmemek”(S.16, s.141) başlığı altında bir başka tenkit göze çarpmaktadır ki yine bu tenkit de gençlere yapılan haksız eleştirilere bir karşı cevap niteliğindedir. “Gençler artık bizi beğenmiyor.” diye dert yananlara karşı gençleri haklı çıkartan bir yazıdır bu. Tenkitte önce beğenin getireceği tehlikeler üzerinde durulur. Çünkü beğeni beraberinde duraklamayı getirmektedir. Bu durum şu sözlerle dile getirilir: “Beğenilen yerde hareket yoktur, orada kalınır: Beğenilen yerde ve beğenilenle baş başa yaşanır. Ruh orada sükûn hâlinedir; artık yeni bir şey aramaz; yeni bir hamle yapmaz. Ve beğenilen kabuğunu yırtamaz.” Uygarlığın gelişmesinde beğenmemenin oynadığı büyük rol; beğendiğimizin esiri oluşumuz ve onun ilerisine geçemeyişimizden bahsedilir. Ve yazımız şu şekilde sonlandırılır: “Bu vaziyet şikâyet edilecek, dert yanılacak bir şey değildir. ‘Gençler bizi beğensinler’ demek onların düşüncelerine tahammül etmemek yarının daha mükemmel olması için bir tehlikedir.”

Cumhuriyet Türkiye'si Kurtuluş Savaşı'yla tarihin en zor savaşlarından birini vermiştir. Fakat bu savaşın sanat alanındaki yansımaları maalesef bu zorlu vatan savunmasını dilsiz bırakmıştır. H. Y. Şehsuvaroğlu'nun "Harp Edebiyatı" (S.31, s.1) isimli yazısı edebiyatımızdaki bu durumu tenkit etmektedir. Yapılan birkaç çalışma Harp Edebiyatı için yetersizdir. Başta Fransa olmak üzere bütün Avrupa milletleri cihan harbi de dahil olmak üzere geçirmiş oldukları savaşları sanatın imbiğinden geçirerek grurla insanlarına ve insanlığa sunmuşlardır. Avrupa'nın bu alandaki tutumuyla bizim tutumumuzu karşılaştıran yazar bizde şair, ressam, müzisyen, romancı sanatın her dalında yer alan sanatçıları Kurtuluş Savaşı ve Çanakkale Savaşları hakkında milletin ruhunu kavrayacak şaheserler yaratmaya davet etmektedir. Bu şaheserler ortaya konulurken de "sanat için sanat" ya da "toplum için sanat" diyenlerin ötesinde bir birliktelik oluşturulmasının gereğine değinilir. Çünkü bu eserler milletimizin saf ruhunu besleyecektir. Anadolu bu şekilde can bulacaktır diyen Şehsuvaroğlu şüphesiz haklıdır. O gün için erkenden sezilen bir tehlike dile getirilmiştir. Fakat bugünden geriye doğru baktığımızda acınacak şekilde hâla yakın tarihimizde yaşanan ve Türk insanının adeta genlerine işlemiş olan bu büyük savaşın dilsiz bırakıldığı görülebilir.

Millî roman tamlaması memleket edebiyat çevrelerinde o dönem sıkça kullanılmaktadır. Fakat millî romanla ne anlatılmak istenmektedir? Bunu kimse bilmiyor. İşte Halit Ziya "Millî Roman"(1950 (S.3 , s.8) isimli yazısında bu meseleyi aydınlatmaktadır. Daha doğrusu bu meselenin ne kadar 'nereye çeksen oraya gidebilecek' bir mesele olduğunu aydınlatmaktadır.

"Bizde millî roman yoktur, millî roman yazmak lâzımdır' diyen, kim bilir ne geniş ehliyet selâhiyet sahibi olan zevat tarafından bile şu yok dedikleri ve yazılmasına lüzum gösterdikleri roman çeşidinin nasıl bir nesne olduğunu gösterecek bir söz işitmedim." Halit Ziya Türkiye'de yazılan ve Türk'lerin yaşam şeklini anlatan her romanın millî olabileceğini belirtir. Bu yüzden millî

roman diye bir ayrıma gitmenin yanlışlığına değinilir. Üstelik mahiyeti bir türlü anlaşılamayan bu millî roman meselesi olur-olmadık kişiler tarafından orda burda nutuk atmak için malzeme yapılmaktadır.

Tanzimatla birlikte edebiyatımıza giren yeni türler şüphesiz birçok tartışmayı da beraberinde getirmiştir. Roman da bize bir edebî tür olarak tanzimatla birlikte girmiş ve birçok tartışmayı da beraberinde getirmiştir. Roman türü üzerine dergide bu türü geliştirmeye yönelik yazılara yer verilmiştir.

Halûk Y. Şehsuvaroğlu'nun dönemin en popüler hikâye yazarı olan S. Ali hakkındaki değerlendirmesinde S. Ali'nin "Değirmen" isimli kitabından sonra çıkan "Kağrı" isimli kitabı ele alınmıştır(S.18 , s.255) S. Ali hikâyelerinde sadece muhayyilesini kullanmamıştır. Yaşanan hayatı bütün gerçekliği ile önümüze sermektedir. Bunu şu şekilde ifâde eder yazar: "Dekoru yerlidir. Kahramanları bizdendir, anlattığı köylüyü, amele, patronu, memuru tanıyoruz. Bu genç sanatkar iyi duyuyor ve duyduğunu güzel anlatmasını biliyor. Lisana Hâkimdir, tekniği kuvvetlidir." Hikâyeciliğimizin bu yeni ismi yazıdan da anlaşılacağı üzere bir hayli ümit vadetmektedir.

Döneminde kendine bir mecra bulmaya çalışan edebiyatçılarımıza yöneltilen tenkitlere cevap M. M. Körükçü'nün "Kuyucaklı Yusuf" (S.28, syf:150) isimli tenkit yazısıyla dile getirilmiştir. Edebiyatımıza yöneltilen en büyük eleştiri "Memleket edebiyatı yok, edebiyatta memleket yok, gençler yazmıyor" şeklindedir. Bu eleştirileri kısmen de olsa çürütecek kıymette bir eser basılmıştır ki o da Sabahattin Ali'nin "Kuyucaklı Yusuf"udur. Kuyucaklı Yusuf tam manasıyla millî bir romandır. Bu tespit şu cümlelerle dile getirilir: "Orda bizim memleketimizde geçen, bizim adetlerimizi, bizim ananelerimizi, bizim hayat görüşümüzü anlatan bir hikâye okuyoruz,...Oradaki köy ve onu okuyan her Anadolu'lu kendi köyünü, kendi kasabasını9 bulur." Sabahattin Ali küçük hikâye yazarlığındaki başarısını romana taşımıştır. Ve ortaya tam

manasıyla millî roman çıkmıştır. Yazarımız “Kuyucaklı Yusuf”un millî romanın bir başlangıcı olduğunu vurgular.

S. Ali henüz yaşarken herkesin ortak noktada buluştuğu isim olmayı başarmış gibi gözükmektedir. Çünkü ismi sürekli övgü sözcükleri içinde geçmektedir.

Hikâyeciliğimizin ümit veren bu isminden sonra şiirimizin ümit veren isimlerinden F. Hüsnü Dağlarca ülkemizin içinde bulunduğu şiir ortamı da dikkate alınarak H. Y. Şehsuvaroğlu tarafından bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Birçok şiir kitabının rafları süslediği dönemde F. Hüsnü Dağlarca’nın “Havaya Çizilen Dünya” isimli şiir kitabı dikkatleri üzerine çekmiştir.”Fazıl Hüsnü bizi kendine has bir vezinle geniş ve renkli muhayyilesinin dünyasına çekiyor. O dünyada sanat tomurcukları var. Zamanın o tomurcukları olgunlaştırmasını bekleyelim.”((S.18 , s.255) Diyen Şehsuvaroğlu bu genç şairi edebiyatımız için bir müjde olarak kabûl eder ve onun güzel eserlerini beklememiz gerektiğini düşünür.

Reşat Nuri’nin yeni basılan “Gökyüzü” isimli hikâyesi Sabiha Özsoy tarafından tenkit edilmiştir. (S.30 , s.227) R. Nuri’nin okurları onun iyi eserler kaleme almasına alışkındır. Fakat Güntekin’in bu hikâyesi diğerleriyle aynı kuvvette değildir.Bu yazıda eserin R.Nuri’nin önceki eserlerine göre zayıf bir eser olduğuna dikkat çekilmiştir.

CHP tarafından düzenlenen roman ve hikâye mükafatını Halide Edip Adivar’ın “Sinekli Bakkal” isimli romanı kazanmıştır. İkinciliği “Yaban”, üçüncülüğü ise “Fehim bey ve Biz” almıştır.”Sinekli Bakkal” Samet Ağaoğlu tarafından(S.85-87 , s.5), “Yaban” Nasuhi Baydar(S.85-87, s.10), ve “Fehim Bey ve Biz” ise Prof. Fahri Ecevit(S.85-87, s.15), tarafından tenkit edilmiştir. Nasuhi Baydar yazısında bu müsabakada birinciliği tezli roman olması sebebiyle Yaban’ın hakettiğini belirtmekten de geri durmaz.

1933 yılında ölen Ahmet Haşim'e yapılan vefasızlığı H. Y. Şehsuvaroğlu "Ahmet Haşim"(S.28, s.121) adlı yazısında dile getirmiştir. Haşim öldüğü zaman arkasından ağlayanlar şimdi yoktur. Bu da Haşim gibi büyük bir şairin unutulma tehlikesiyle baş başa olduğunu gösterir. "Haşim'in ölümüne sızlanan kalemler dört yıl var ki dinmeyen bir sükût içindedirler. Her yıl hatırası bizden biraz daha uzaklaşıyor. Eyüpteki mezar biraz daha derinleşiyor. İsmi şaşırıyoruz. Öldüğü tarihi unuttuk."

Bazen de dergideki tenkit yazıları münekkitleri tenkit eder. (S.29, s.198) N. F. D'ye göre söz konusu münekkit öncelikle Akif'i Türk vatanının yegane şairi olarak tanıtmıştır; ardından de mahalle kahvesi şairi olarak tanıtmıştır. Bunlar da zaman zaman münekkitlerin ne gibi tutarsızlıklara düştüklerine bir örnek olarak verilmiştir. Yalnız bahsi geçen münekkitin Haşim hakkında yazdıkları da bir öncekinden geri kalmayacak mahiyettedir. "Haşim'i her ölüm yıl dönümünde analım, bunun dışında onu her zaman anlamaya çalışalım söylemleri de münekkitimizi kızdırmaktadır. Ona göre Haşim bırak yılda bir anılmayı; asırda bir bile anmaya değmeyecektir. Henüz Ahmet Haşim'in sanatkâr tarafını iyice tanımıyoruz ki onu yılda bir hatırlamayı düşünelim. Fakat Fuzulî başta asırlardan beri bütün Türk şairleri mezarlarına inmesini bekledikleri böyle bir nurdan mahrumdurlar ve edebiyat tarihimizin ölümünden beter karanlığı içinde yatıyorlar."

B. K. Çağlar "Şair Kime Derler ve Bizce Güzel Şiir Nedir?" (S.41, s.71) yazısında "Türkiye'nin şairi de davanın bayraktarı olmak mevkiindedir" demektedir. Zaten dönemin en büyük meselelerinden biri edebiyatın neyi dillendireceği meselesidir. Edebiyatçı Çağlar ve taraftarlarına göre inkılâpları, harbi, yeni Türkiye'yi dillendirmelidir edebiyatımız. Oysa diğer tarafta bu şekilde dava sözcüsü olmak istemeyip kendi sanat anlayışını oluşturan şahsiyetler vardır. Fakat Çağlar böyle bir lüksümüzün olamayacağını özellikle vurgular. Çağlar davanın adamıdır ve onun bu düşünceleri politik kaygılar içermektedir.

Daha önce de belirttiğimiz gibi B. Kemal derginin yayın politikasını ortaya koyan isimdir. Aynı zamanda “Ankara Sanatı” diye tanımladığı Yeni Türkiye’nin sanat anlayışının edebiyat kolunu oluşturmaya çalışmaktadır. Çağlar “Sanatta Umumi Bir Tasfiye Lâzım”((S.60, s.201) isimli yazısında asırlarca süren ve bizim edebiyatımız diye ortaya konulan Divân edebiyatını eleştirmektedir. Çağlar sadece Divân Edebiyatı’nı eleştirmekle kalmaz aynı zamanda şu sözlerle Avrupa hayranı edebiyatçıları da eleştirir: “Divân edebiyatının Şiraz aşısı meyvaları kadar bu günkü beş on gencin Avrupa merkezlerindeki bulanık edebiyat ortamlarından sızdırılmış acayip ve kekremsi mısraları da bizim değildir.” Bunların ardından çağlar hakiki Türk sanatını şu şekilde tanımlar: “Hakiki San’at, Türk hilkâtında doğmuş ve Türk halkı tarafından beslenmiştir.” Divân edebiyatını eleştiren şairimiz Halk edebiyatından övgülerle bahsetmektedir. Zaten Türk Hümanizması’nı oluşturmaya çalışan belli bir aydın kesimi (B. K. Çağlar da buna dahil) halk edebiyatını ön plâna almışlardır. Bu yargımızı kuvvetlendirmek için İskender Pala’nın “E” dergisinde yaptığı şu tespiti buraya alıyoruz: “Atatürk’ün sofrasındaki insanların hepsi, Atatürk’ün meclisinde Divân şiirinin en has örneklerini dillendirebiliyorlardı. O, Divân şiirinin belki de değişmesi gerektiğini, modern Türk şiirine gidilmesi gerektiğini kendisi söylüyordu ama bunu, tamamen inkâr ederek, benim meclisimde okuyamazsınız diyerek söylemiyordu. Yasaklamıyordu. Daha sonraki dönem bunu yasakladı. Okunmayacak dedi. Durumu Divân şiiri bazında örneklendirmek yanlış olabilir. Bize ait tüm renklerin kaybedildiği dönemlerimiz oldu. Bu devletin resmi ideolojisiydi. Bu da belirli bir kopukluğu doğurdu.” (E Dergisi, (S.64, Ağustos 2004)

Yücel her ne kadar dönemin sosyal ve siyasî şartları sebebiyle divân edebiyatını eleştirse de bazen bu eleştirilere kendi içinde cevap verici yazılar da yayımlanmaktadır. Orhan Şaik Gökyay daha önce ateşli bir Divân edebiyatı müdafaacısı olan Abdülbâki Gölpınarlı’nın “Divân Edebiyatı Beyanı” isimli eserini divân edebiyatına takındığı aşırı suçlayıcı tavırdan dolayı

eleştirir. Üstelik Gölpınarlı İstanbul Üniversitesi İslâm Türk tasavvuf, tarih ve edebiyatı alanında doçentidir. O dönem eski edebiyat aleyhtarlığını yalnızca rejim taraftarları değil çeşitli şartlardan ötürü eski edebiyat taraftarları da yapmaktadır. Gölpınarlı şu ağır sözlerle eleştirilir: “Bu kitap adı, üslûbu, göz göre göre inkârları, zorlanmış hükümleri, bir küfür kekreklği taşıyan edası ile hiçbir ilmî haysiyeti olmayan, hiçbir ilmî ciddiyetle de uzlaştırılmayan Alelâde bir kötölemedir; bir zorlamadır; bir yaranmadır. Bu kitap yazılmış değil, nerde yapıldığı belli olmayan bir mürekkep Türk büyüklerinin adlarını taşıyan sayfalara sıvaştırılmıştır o kadar.” (Bu da Divân Edebiyatı Beyanındandır, (S.112, s.186)

Yeri geldiğinde Yücel dergisi rejim lehine sanatı da kullanıma açmıştır. Behçet Kemal “Türkçe ve Yahya Kemal”(S.72, s.108) isimli yazısında büyük şaire yukarıda ortaya attığımız tezimizi destekler bir biçimde şu şekilde bir eleştiri de bulunur: “Y. Kemal Osmanlı şehamet tarihi içinde vezan olan şiiri(Akıncılar) ı bize verdiği zaman; Türkçe'nin en güzel örneğini de vermiş oluyordu; o zaman onu takdir ediyor ve ezberliyorduk.... Şairin ufku Osmanlılıktan Türklüğe doğru genişleyecek Türklüğü de Türkçesi kadar güzel tecelli edecek ve millî hidayete erecek diye bekliyorduk. Kendisine kırıldığını zan ederk vehim ve telaş içinde en büyük Türk'e kavuştuğu bir gece, samimi ve coşkun bir Edâ ile gözleri dolu dolu o güzel elleri öpmeğe koyulduğunu gördükten sonra; büyük şairlerimizden birinin bir büyük ve insanî aşkının şiirdeki müstesna tecellisine şahit olacağımızı ummuştuk; Halbûki o, onun ölümünün ikinci yıldönümünde hâla susmuş bulunuyor ve İsmail Dede'ye mersiyeler yazıyordu.

Birkaç edebî nesle birden tesir ettiğini iddia eden, Türkçe'yi ‘Deniz’, ‘Açık Deniz’, ‘Vuslat’, ‘Yol Düşüncesi’ ve bilhassa ‘Deniz Türküsü’ seviyesine ulaştırabilen bir ustanın gidip de çoktan kapısı kapanmış dergahlara, kendi kendisine gelin güvey olur gibi çırak olmasını aklımız almıyor.”

B. Kemal Çağlar rejimi savunmak adına Y. Kemal gibi bir usta şairi bile aşırıya kaçan bir üslûpla yermiştir.

Tenkit yazıları bazen de bir tür olarak tenkiti ve bu türü oluşturan münekkiti tenkit eder.”Şiirde Tenkit Metotları” isimli ((S.41, s.181) H. W. Garrad’dan çeviri yazısı bu niteliktedir. Yazıda şiir münekkitlelerinin aynı zamanda şair olup olmaması tartışılır. Yazı iyi bir şairin iyi bir münekkit olamayacağı tezini kuvvetlendirir. Garrad’a göre şair şiiriyle zaten diğer şairlerin şiirlerini en iyi şekilde tenkit etmektedir. Daha sonra şu tespitlerde bulunur. “Üstelik şair his ve heyecan adamıdır. Oysa münekkit olabildiğince his ve heyecanlarından uzaklaşarak şiiri tenkit eder. Zaten edebiyat tarihi de iyi şairlerin kötü birer münekkit olduğunu göstermektedir.”

“Akif Türk müdür? Türk Olmak Ne Demektir?”((S.48, s.297) isimli yazıda İsmet Rasin Mehmet Akif’i ırkçılık temellerinde değerlendirir. Bu yazıda Akif’e ideolojik kaygılarla aşırıya kaçan bir üslûpla yüklenildiği görülmektedir. Bunu şu şekilde örneklendirebiliriz: “Akif neden Türk değildi? Sorusunun karşılığı şudur: Bir kimse hüviyet cüzdanında ‘Türk’ yazmakla Türk olamaz. Onun Türk Olabilmesi için iki şartın aynı zamanda bulunması gerekir. Birinci şart o adamın damarlarındaki kanın Türk olmasıdır; ikinci şart o adamın kafasının içindeki bütün duyguların en gizli, en ince taraflarına kadar Türk olmasıdır.” Bu satırlar aslında Akif’in ırkçı propaganda için nasıl acımasızca eleştirildiğini göstermektedir.

Yazıda Akif’in şu sözleri yazarımızın Akif’i eleştirme noktasını belirlemiştir: “Türk Arapsız yaşayamaz, kim ki yaşar der delidir!” Bu cümleyi Akif’in ne kasıta söylediği yahut da hangi metin içinde söylediğini belirtmeden kullanılmıştır yazarımız. Yazarımız bu kadarla da kalmaz ve Çanakkale Şehitleri şiirini de bu bakış açısıyla yorumlar: “Akif Çanakkale Şehitleri’ne yazdığı mersiyede bile onlara Anayurdu koruyan Türkler diye değil, hilafeti koruyan müslümanlar diye bakmış, ve onları sonunda güya en

büyük bir iltifat ve paye olarak 'bedrin şanlı aslanlarına' benzetmekle namert arap çapulcuları seviyesine indirmek istemiş, onların yüksek hatıralarını bilmeden kirletmiştir."

Bu yazının o dönem bütün dünyayı etkisi altına alan faşist düşüncenin bir sonucu olduğunu düşünüyoruz. İsmet Rasin'in bu yönde Yücel'de başka yazılarına da rastlamaktayız.

Irkçılığımızın ülkemizi nasıl etkilediğini Altan Öymen "Bir Dönem Bir Çocuk" isimli kitabında şu şekilde anlatır: "Türkiye'de çıkmakta olan bazı dergiler, Almanların Rusya'daki ilerleyişleriyle birlikte hareketlenmişti. Bozkurt, Millet, Çığır, Tanrıdağ, Çınaraltı dergileri onların arasındaydı.... Bu dergilerin Nihal Atsız, Necdet Sancar, Reha Oğuz Türkkkan, Fethi Tevetoğlu gibi yazarları vardı. Bazıları, sadece dış Türklerle değil, içindeki Türklerle ilgili hedeflerini de ittihatçılardan çok daha iddialı hale getirmişlerdi. Türkçülüğü, Naziler gibi ırk esasına dayandırıyorlar ve "Türk ırkı"nı, "üstün ırk" ilân ediyorlardı.

Bozkurt dergisi etrafında toplananlar, "Türkçülük"lerine "Bozkurt Türkçülüğü" adını koymuştu. Diyorlardı ki: "Bozkurtçular ırkçıdır: Türk ırkı üstündür. Bu üstünlüğün kaynağı, Türk kanıdır. Türk kanının yabancı kanla karışmaması Lâzımdır."

"Türk kanı taşımanın ölçüsü olarak da 'dört göbekten kanca Türkleşmiş' olma kuralını koymuşlardı. Aslında 'dokuz göbek' esasını koymak istiyorlarmış ama 'realiteleri gördükleri' için biraz hoşgörülü davranmışlar.... Öyle diyorlardı."(Altan Öymen, Bir Dönem Bir Çocuk, İstanbul,2002)

Yücel'in sayfalarında edebiyatımızın köklü problemleri de dile getirilir. Bu problemlerden birisi de edebiyatımızda Batı Edebiyatı'na çevrilecek eserlerin yok denecek kadar az olmasıdır. Orhan Burian bunun sebebini nesir

yazıcılığımızın gelişmemesine bağlar. Bu konuda eski nesir yazıcılığı sahasında Evliya Çelebi dışında yüzümüzü aydınlatacak isimler yoktur. Şiir başlı başına bir üslup üzerine kurulur. Bu yüzden tercüme şiirler birçok şey kaybederler. Nesrin durumu ise Burian tarafından şöyle ifâde edilir: “Nesir, ister yaratıcı ister öğretici olsun, daha büyük ehemmiyeti veren yazı şeklidir. Bu bakımdan da kişileri, milletleri şiirden daha iyi tanıtır. Bunun içindir ki edebiyatlar arası alış-verişte, tercüme pazarında en çok rastlanan nesir eserleridir.”(Yücel, Edebiyatımızın Bir Muhasebesi, 1950 (S.4, s.2,) Ancak herşeye rağmen günümüzde nesir yazıcılığı konusunda ciddi adımlar atılmıştır. Bu makûs talih değişecek gibi gözükmemektedir.

Yücel'in 153 sayısını inceleyerek seçtiğimiz ve değerlendirdiğimiz bu tenkit yazıları hem Yücel'in döneminin edebî ortamlarına bakışını yansıtmaları açısından hem de dönemin edebî ortamını yansıtmaları açısından önemlidir.

B) Konularına Göre Edebiyat Yazılarının Değerlendirilmesi

Biz bu bölümde dergideki edebiyat yazılarını ele aldıkları konularitibariyle sınıflandırdık. Böylelikle Yücel'in yayın hayatı boyunca hangi edebî mevzuları sayfalarına taşımış olduğunu görmemiz mümkün oldu. Yücel döneminde bir okul vazifesi görmüş ve yayınladığı edebiyat yazılarıyla derginin her dönemde başvurulabilecek bir kaynak olmasına zemin hazırlamıştır.

a) Yücel'de Tercüme Hayatımızı Anlatan Yazılar

Dönemin en önemli sorunlarından biri tercüme sorunudur. Yücel'de Vâ-Nû mahlasıyla yazan bir yazarımız bu konuya dikkat çekerek şöyle bir millî kültür meselesi ortaya koymuştur:

Ecnebi dil bilmeyen gençler hangi kitapları okumak suretiyle umumî kültürlerini temin edebilirler?

Ecnebi dil ile umumî kültürü temin edebilenler, Türk münevveri olmak sıfatı ile ihtisas harici hangi kitapları okumalıdır? (Türkçe'de Okunmağa Layık Kaç Kitap Var,(S.79,s.8)

Bu yazının hemen ardından Orhan Burian'ın Tercümeciliğimiz isimli yazısı ülkede tercüme faaliyetlerinin ne düzeyde olduğunu göstermesi açısından yayınlanmıştır.Burian tercümeciliğimizin en önemli üç eksikliğini şu şekilde sıralar:

“1)Tercüme edilen eserlerin en büyük zaafı rasgele seçilmiş bulunuyorlar; daha doğrusu gaye denmiye layık olmayan bir gayeyle seçiliyorlar.

2)Tercümeciliğin yüksek veya düşük olmasında en büyük âmil şüphesiz ki mütercimın kendisidir.Çünkü eseri seçen ve tercüme eden odur.

3)Tercümeciliğimizin iyi olmamasında mütercimın suç ortağı tâbidir.Hiçbir zaman meydana çıkmamakla beraber eserin seçilişinde ve tercümesinde söz ,belki mütercimden çok, onundur. “(S.79,s.9-12)

Maarif Vekilliği tarafından iki ayda bir çıkarılan “Tercüme Mecmuası” dergisi Orhan Burian tarafından okuyuculara tanıtılmaktadır.Dergi devlet eliyle çıkarılmaktadır.Bu da devletin tercümeciliğe verdiği önemi göstermektedir.Burian bu derginin çok önemli bir eksikliğini giderdiğini dile getirir.Yalnız yine de bu genç dergiye bazı önerileri vardır Burian'ın:

“1)Ancak daha çok ve daha esaslı tercüme tenkidleri sayesinde ki, dünya kültüründen bizi haberdar eden tercümelerin şuurlu bir tarzda yapılması temin edilebilir.

2)Seçilen tercüme parçalarının gerek ait oldukları edebiyat, gerek aynı sayıda çıkan diğer edebiyatların numuneleri bakımından daha plânlı olması mümkündür ve uygun da olur.

3)Şimdiye kadar çıkan tercümelerin hemen sade Fransızca, İngilizce ve Almanca'ya inhisar etmiş olmasına acınır.Avrupa'da hiç değilse daha üç büyük edebiyat dili vardır:İtalyanca,İspanyolca ve Rusça , Bütün bir Yunan ve Lâtin âlemi var. “(Tercüme Mecmuası,(S.76,s.176-179)

Yücel'de Cemil Meriç'in bu konudaki değerlendirmeleri dikkate değerdir. Meriç “Zavallı ‘Cesar Birateu’ Yahut Bir Doçentin Muzipliği”(136. (S.136, s.533) isimli yazısında Türkiye’de “Batı Edebiyatı” üzerine önemli çalışmaları bulunan Cevdet Perin’i sıkı bir eleştiri yağmuruna tutmaktadır. Balzac’ın eserlerinin nasıl tercüme yanlışlarıyla katledildiğini göstermek için tek tek örneklerle yazısını güçlendirmiştir Meriç.

Meriç tercüme konusuna bir ülkenin aydınlanması ancak iyi tercüme faaliyetleriyle olabilir düşüncesiyle çok önem vermektedir. Emekleme devresinde olan tercümeciliğimizi Meriç Batı Edebiyatı’nı iyi bilmesi sebebiyle de geliştiren isimlerden biridir.”1944’te Öldürülen Voltaire” (S.119, s.10) isimli yazısıyla yine sivri bir dille tercüme yapan yazarlarımızı sarsmıştır. Tercüme yanlışlarını açıklamadan önce bu tercümeyi yapan Ali Cevdet Genceli’ye şöyle hitâb eder: “Keşiş ordularının asırlık intikamını almak şerefi üniversitemizin kahraman bir asistanına nasipmiş;iftiranın ve tegâllübün mahvedemediği Voltaire 1944 yılında Türkiye’de öldürüldü. Bu mucizeli muvaffakiyetin sırlarını hayret ve hayranlıkla açıklayalım.” Görüldüğü gibi

Meriç tercüme hatalarına karşı hassasiyetini son derece sert bir üslûpla dile getirmektedir.

C. Meriç Batı Edebiyatı'nı yakından takip etmesi ve iyi bilmesi sebebiyle bu alanda çalışan araştırmacıların korkulu rüyası durumuna gelmiştir."Bir Doçentin Keşifleri((S.120 s.62) " isimli yazısında Meriç Cevdet Perin'in "Fransız Edebiyatı Tarihi" kitabını tenkit etmiştir. Kısaca söylemek gerekirse Meriç sayın Perin'in bu çalışmasında yeni bir şey ortaya koymadığını ve bu konuda çalışma yapan Fransız yazarların eserlerinden aynen alıntı yaptığını söyler. Yani Meriç'e göre bunlar birer keşif değil çalıntıdır.

Dergide "Dünya Edebiyatından Seçme Hikâyeler" başlığı altında tercüme hikâyeler yayımlanmıştır. Bu da Yücel' in Garp Edebiyatı'nı takipteki durumunu göstermesi açısından önemlidir. Yücel'in bu yazısı şu şekilde sonlanır: "Biz yarın çürütülecek olan tek bir fikre tapmıyoruz, fakat yarının büyüklüğüne inanıyoruz. Her fikir bizim için mukaddestir. Bizim için her şeyin fevkinde memleket vardır. Büyük Türk inkılâbıyla memleket ufuklarında açılan yeni günün, yeni devrin kutsallığı ve heyecanı içinde; inkılâbın tatlı ve sıcak ışığı altında yarına doğru büyük bir ıymanla yürüyoruz." (S.13, s.1) Ayrıca dergi dünya edebiyatının klâsikleşmiş romanlarının özetlerini dergide yayımlar.Böylelikle okuyucunun bu alandaki genel kültürünü artırmak istemektedir.Aşağıda dergide yayınlanan kitap özetlerinin listesi verilmiştir.

Yıl	Ay	Cilt Sayı	Yazar Adı	Eser Adı	Eser Çevirmeni	Türü	Sayfa No
1937	Ekim	VI	Orhan Burian	Karamazov KardeşlerK		Kitap Özeti	58-60
1937	Ekim	VI	Dostoyevski			Kitap Özeti	61
1937	Kasım	VI	Vedat Günyol	Madame Bovary		Kitap Özeti	129-134
1937	Aralık	VI	Vedat Günyol	Kırmızı ve Siyah		Kitap Özeti	175-178
1938	Ocak	VI	Prof.C. Leonaerd Wooley	Sumerler	Ziya Nebi	Kitap Özeti	197-199
1938	Haziran	VII	Orhan Burian	Promethus Vinctus		Kitap Özeti	160162
1938	Temmuz	VII	Vedat Günyol	Dominique		Kitap Özeti	193-195
1938	Ağustos	VII	Sabiha Özsoy	Pickwick Evrakı		Kitap Özeti	244-245
1938	Ağustos	VII	Charles Dickens	Hapisane Hayatı		Kitap Özeti	246-247
1938	Eylül	VIII	Vedat Günyol	Goriot Baba		Kitap Özeti	35-42
1939	Mart	IX	Aldous Huxley	Cesur Yeni Dünya	Vedat Günyol	Kitap Özeti	38-48
1939	Eylül	X	Dr.Adnan	Osmanlı Türklerinde İlim	Vedat Günyol	Kitap Özeti	22-30
1939	Eylül	X	Rogar Martin du Gard	1914 Yazı	Vedat Günyol	Kitap Özeti	44-53
1940	Mart	XI	Jean Giono	Dünya Şarkısı	Vedat Günyol	Kitap Özeti	60-67
1940	Temmuz	XI	W.Von Herbert	Plevne Müdafası	Nurettin Artam	Kitap Özeti	227-229

Yıl	Ay	Cilt Sayı	Yazar Adı	Eser Adı	Eser Çevirmeni	Türü	Sayfa No
1941	Mayıs	XIII 75	N.M.Penzer	Harem	Mustafa Ertem	Kitap Özeti	122-124
1941	Haziran	XIII 76	Ovidius	Orpheus ve Eurydice	S.Sinanoğlu	Kitap Özeti	162-165
1941	Temmuz	XIII 77	N.M.Penzer	Harem	Mustafa Ertem	Kitap Özeti	211
1943	Mart	XVII 97	Joseph Roth	Eyyub	Bürhan Arpad	Kitap Özeti	29-31
1945	Haziran	XVIII 104	A.S	Paul ile Virginie		Kitap Özeti	130
1946	Mayıs	XX 115	J.J.Rousseau	Kanun Koyana Dairi	Vedat Günyol	Kitap Özeti	91-93
1947	Mart	XXII 125	R.Tesal	Nietzsche'den Seçme Sözler		Özet	35-36
1947	Nisan	XXII 126	Louis Pauwels	Adsız Ermiş	Vedat Günyol	Kitap Özeti	119-125
1947	T.A.E	XXII 129-131	Thomas Mann	Avrupaya İhtar		Kitap Özeti	293-295
1950	Temmuz	2 7	A.Teleme	Şu Pespaye Harp		Kitap Özeti	7-8
1938	Mart	VII 37	Vedat Günyol	Disciple		Kitap Özeti	29-31
1938	Ekim	VIII 44	Rene Belbonait	Yaşanan Cehennem	Mustafa Ertem	Kitap Özeti	71-86

b) Yücel'de Edebiyat Teori Yazıları

Yıl	Ay	Cilt	Sayı	Yazar Adı	Eser Adı	Eser Çevirmeni	Türü	Sayfa No
1935	Eylül	2	7	François Porche	Humoristler, Cubistler, Sürrealistler	Mustafa Emin	Makale	11-12
1935	Ekim	2	8	François Porche	Humoristler, Cubistler, Sürrealistler	Mustafa Emin	Makale	70-71
1935	Kasım	2	9	Mustafa Emin	Humoristler, Cubistler, Sürrealistler		Makale	107-108
1935	Aralık	2	10	François Porche	Kübitler	Mustafa Emin	Makale	145-147
1936	Ocak	2	11	François Porche	Sürrealistler	Mustafa Emin	Makale	190-193
1937	Eylül	VI	31	Orhan Burian	Bir Semboliste göre Şiir Şair		Mülakat	17-18
1938	Ocak	VI	35	Jouffroy	Sanatta İdealizm ve Realizm	Vedat Günyol	Makale	230-233
1938	Haziran	VII	40	Valentino Piccoli	1937'de İtalyan Edebiyatı Cereyanları	Osman Nuri	Makale	143-145
1938	Ağustos	VII	42	Guy de Pourtales	Romantik Şairler ve Musiki	Vedat Günyol	Makale	231-233
1940 1941	Ekim Ocak	XII	68-71	Orhan Burian	Şiir Meselesi ve Eflatun ile Muhammet		Makale	53-55
1941	Ekim	XIV	80	N.K	Amerikan Şiirinde İmajizm		Makale	66-67
1950	Ocak	1	1	Reine Maria Rilke	Şiir Çilesi	Dr. Tietze- B. Necatigil	Deneme	32
1950	Temmuz	2	7	W. Somerset Maugham	Yazı Sanatına Dair	Haldun Taner	Makale	46-47
1950	Temmuz	2	8	Thomas Burke	Hikâyecilik Sanatı	Filiz Karabey	Makale	44-45

Dergide edebiyat teorisi ile ilgili yazılar hem dünya edebiyatlarını takip etme hem de Türk edebiyatının gelişimine bu takip sebebiyle katkıda bulunmak adına önemlidir. Bu alanda karşımıza çıkan ilk yazı dizisi “Humoristler, Cubistler, Sürrealistler” isimli Mustafa Emin Kınay’ın tercüme ettiği makalelerdir. 7. 8. ve 9. sayılarda arka arkaya yayımlanan bu makaleler Humorist, Cubist ve Sürrealist şair ve yazarları tanıtmaya yöneliktir. Makalelerin yazarı “François Porche” dir. Makalede önce “Humorist” mektep tanıtılmıştır.

“Jules Laforgue” nin oluşturduğu humorist akım şu şekilde tanımlanmıştır. “Otuz seneden beri Laforgue ceryanı mukabil cereyanlara rağmen daima hissedilmiştir. O evvelâ başka ceryanlara kapıldı ve nihayet ‘Humour’ galebe çalarak kendisini diğer bütün ceryanlardan korudu ve onu yalnızlaştırdı. Onun için Humour yalnız ferdî bir oluşun anlatışı değil fakat modern lirizmin umumi karakterlerinden biridir.” (S. 7, s. 11) Makaleden yola çıkarak bir tanımlama yapmamız gerekirse en öz tanımlamayla Humoristler modern lirik şairlerdir. Modern lirizmin en önemli ayırıcı yönü ise alaycı kontrolüdür. Yani şair yine bize kalbini açar, fakat kendisiyle ilgili hükümleri yine kendisi verir. Bu hükümleri verirken de kendisi ile eğlenir. Laforgue’nin en büyük izeri ise Henrie Heine’dir. “Daha sonra Baudelaire” de bu durum görülebilir: “Şair sefaletini itiraf eder. Aynı zamanda kendi sefaleti ile de alay eder.” (S. 7, s. 12) diyerek Baudelaire’in de bu akımdan etkilendiğini gösterir yazarımız.

Humorist mektebe dahil olanlardan “Paul Jean Toulet, Jean Pelerin, Francis Corco, Jean Marc Bernard” 8. sayıda tanıtılmıştır. Toulet’in mısraları “hissi bir takım tasvirlerden ibaret”; Bernard’da “alaylar biraz daha dokunaklı”; Carco’da “tavırların istihza ile ifâdesi yani humour denilen şey bedbinliğe karışmış”; “Sevgi ile birleşmiş sukutu hayaller ve alaylar Pellerin’de daha caziptir”(S.8,s.70-71) diyerek bu dört humorist şairi kısaca tanımlanmıştır.

Yazının sonunda bu dört şairden hangisinden alındığı belirtilmeyen şu şiirler bu akımı daha yakından tanıtabilme düşüncesiyle verilmiştir:

Yağmurdan bir bir böcek,
Camlarda kaynaşırken,
Sıkıntıdan ölecek
büyücü fal çevirir.

Bir başka örnek ise şöyledir:

Danseden ve beni uyandıran rüya,
Karşımda dönüyorsun;
Yastıklar üzerinde duraklıyan kafam
Seni nereye koysam

Humorist grubun bir başka elemanı Tristan Dereme'dir. Onu diğer humoristlerden ayıran ise diğerlerine göre aykırı duruşu olan bir şair oluşudur. Dereme geçmişle ilgisini kesmemiştir. Geçmişe adeta şiir kudretiyle yeniden can vermektedir. Onun şiirde şekil konusundaki aykırılığı ve bu aykırılıktan doğan hoşluk duygusu makalede şu şekilde dile getirilir: "... Şiirde o kadar az doktrin var ki mısra yapıcılarının yanlış dedikleri her şey burada bir özgürlük, bir kıymet şekline bürünmüştür." (S. 9, s. 7) Bu yargıları güçlendirmek için de ondan şiir örnekleri alınmıştır. Şöyle ki:

Sakallı bir teke üzerine binerek
Yaldızlı güller topladım
Ve kara keçilerim
Bilinmez ırmaklardan su içtiler.

Sayı 10'dan itibaren "Kübistler" ele alınmaya başlanmıştır. Bildiğimiz gibi Kübizm kendisini önce resimde göstermiştir. Ve Empresyonizm'e karşı ortaya çıkmıştır. Kübizmin şiirdeki tezahürü yazımızda şu şekilde dile getirilmiştir: "... kübistler bize mevzuun her yüzünü aynı zamanda göstermekle kalmıyorlar da, daha ileri giderek, modelin o anda bir artist kafasına telkin edebileceği her şeyi o tabloya ilave ediyorlar. Tabiatile

şairlerin kübisminde hendesi şekiller mevzuu bahis olmayacağından, bunlar da kelime ve düşünüş benzerliklerinden, yani metaphoreslardan istifâde ederek yeni bir akım kuracaklardır.” (S. 10, s. 145)

“... Hayret, savaşın ferdasında, belki de bu genel boğazlaşma hadisesinin hayali, son formüllere göre, bir düzensizlik şiiri doğuyor.” (S. 10, s. 145) Bunlar söylendikten sonra bu akım çerçevesinde ortaya konulan şiirlerin ne kadar anlaşılmas ve karışık olduğunu göstermek için birkaç örnek verilir:

“Condorcet” meydanı
Kestane ağaçları
“Condorcet”nin büstü
14 temmuz anıtı

Eskiden Paris’de kar
Brüksel (sis)
Liev - nej (1920)

Ve kübizmin bu anlaşılmağına bir isyan gibi Porche şu cümleleri sıralar: “1918-1920’den sonra gözlerimiz şiir diye bir harf çorbası ile karşılaştı. Artık burada ne gramer kaideleri, ne kelime münasebetleri ve ne de nokta, virgül gibi yazının anlamını kolaylaştıracak vasıflar arıyacak değilsiniz. Sayfaların üzerinde damsız dans eden tek kavalie gibi, kopmuş kelimeleri de değil de büsbütün mücerret harfler göreceksiniz.

Bu anarşinin, bu birbirini tutmazlığın sebebi nedir?

Bu sebebi edebî alandan ziyade moral dünyada aramalıdır. Acaba büyük savaştan sonraki karışıklığı bu şairler tamamen canlandırmak rını istediler?”

Sürrealistler mevzuu sayı 11’de ele alınır. Porche’ye göre sürrealistler kendilerinden önce şiiri etkisi altına alan kübizmden farklı bir cereyan

olduklarını söyleseler de aslında kübistlerden hiçbir farkları yoktur. Hatta onlar için kübizmin dönüştürülmüş hâli bile denmez. Çünkü aralarında pek bir fark yoktur. Kendilerine önder seçtikleri isimse Lautreamont'tur.

Kübistlerin bütün fikirlerini Freud'un psikanaliziyle birleştirerek ortaya yeni bir akım koymaya çalışmışlardır. Andre Breton'un aşağıya alacağımız sürrealizm tanımı Freud'a dayanır: "Sürrealizm, bedii ve ahlâki bütün düşüncelerden uzak kalan, ve aklın hiçbir kontrolüne tabi olmayan oto-psişik bir ifâde tarzıdır."(S.11,s.191-193) Bu tanımlamadan sonra sürrealizme örnek olmak üzere şiirler verilir. Biz de bu şiirlerden birini buraya alıyoruz:

Bazen diyorum ki
Hava al
Bulutlara bak,
Ciğerlerini doldurarak
Nefes de al.
Sineklerin uçuşuna bak
Ve iyi bir gezinti yap.
Fakat bu kadar sigara içme.
Ve bazen diyorum ki
Hesab et.
Je mal ala tête
Hayatım ellerimde bir damla su
Kırpığımde bir damla kan
Ve henüz yirmisinde değilim.

Sembolizmin en önemli temsilcilerinden biri olan "Andre Fontainas"ı anlatan yazı Orhan Burian tarafından "Bir Symboliste Göre Şiir ve Şair" (S. 3 s. 17) isimli makalede ele alınmıştır. Sembolizmi sembolizme ayak uydurmuş bir şairin görüş açısından algılamamız için bu makale önemlidir. Fontainas'a göre şairin bugünkü yeri toplumun karşısındadır. "Ona göre, bugün şair ancak seçme bir gruba hitâb edebilir ve ancak o grup tarafından anlaşılmayı umabilir."

İki grup insan ve iki grup şair olduğuna inanan Fontainas birinci grupta herkese Hitâb eden şairleri ele alır. İkinci grupta ise ilhamlarını

mütefekkirlerden alan şairler vardır. Birinci grup şairler her zaman için ikinci grup şairler için bir basamaktan ibarettirler. Sembolizmin de böyle iki kolu vardır. “Fikir kolu Mallerme’ye, his kolu Verlaine’e dayanır. Verlaine’nin şiirinde, vasıtalık edecek hiçbir bilgiye ihtiyaç kalmadan, şairle okurları hemen anlaşılır. Mallerme’nin şiirindeyse söylediği, herkesin, tecrübeden gelen bilgiyle anlayacağı vakalar değil; o bilginin yardımı ile mânâsına intikal edeceği fikirlerdir. Mallerme, böylece, san’atından elzem olandan gayrısını çıkardığı içindir ki, zordur; fakat bir kere anlaşılınca şiirleri, okurlarının muhayyilelerini iştme bakımından, Verlaine’ninkilerden daha zengindir. Mallerme’nin şiirlerini anlamak zorluğunu gidermek içinse M. Fontainas, en iyi bir usul olmak üzere, şiirleri tarih sıraları ile okumayı salık vermektedir.”

Yücel, döneminde hem yurt içinde hem de yurt dışında gelişen edebî oluşumlara kayıtsız kalmamıştır. Nitekim “1937’de İtalyan Edebiyatı Ceryanları” isimli yazı Sicilya Gazetesi editörü Valentina Piccoli’den alınarak Türkçe’ye tercüme edilmiştir. Osman Nuri’nin tercüme ettiği bu makalede 1937’de faşizmin başından bugüne kadar romanda meydana gelen gelişmeler anlatılmaktadır. “Büyük harften evvel İtalyan romanı bugün her ikisinin de ortadan kalktığı mahallî ceryanla psikolojik ceryanın ortasında mütereddit sallanıyordu.”(S.40,s.143-145) diye ifâde eden yazar harpten önce İtalya’da romanın gelişimini okuyucuya sunmak istemiştir. Daha sonra yazar İtalyan romanının bugünkü durumunu aktarır. “Fakat bugünkü İtalya bu eski edebî mektepleri terk ederek ruhun hareketli ve canlı realitesi ile daha geniş ve derin bir surette irtibat tesis zarureti duydu.”

Yazar artık İtalya’nın roman türünde başka milletlerden çok ayrı bir yerde olduğunu ve bunu kimseye borçlu olmadığını bildirir. Yazının sonunda “Bizim romanımız Ruslar’ın romanı gibi bire bir propaganda aracı olmayacak ve bizim fikirlerimizle birebir yürüyecektir.” denilmektedir.

“Romantik Şairler ve Musiki” (S. 42, s. 231) isimli yazı Guy de Pourtales'den Vedat Güryol tarafından tercüme edilmiştir. Romantizm Pourtales'e göre en öz tanımlamasıyla “... yaradılışın sevinç ve kederlerine, beşerî iştirakin derin arzusudur. Ona bulunan tariflerin son kıymetleri ne olursa olsun, romantizm, herhalde, klâsik devrin müteyekkiz intellektüalizmine, hissi selimin eski hikmetine ve aklın dar rejimine karşı isyan halinde bulunan cihanşumul bir huri haletin parlak ifâdesi olarak kendini göstermiştir.” Romantizmin gelişimiyle birlikte romantik musiki de ortaya çıkmıştır. Mûsiki şiirle, şiir musikiyle iç içedir. Bir tarafta Shakespear, Goethe, Byron, Shelley, Chateaubriand, Muset, Victor Hugo; diğer tarafta Beethoven, Schubert, Weber, List, Chopin, Schumann, Wagner, Brohme vardır.

Yazının ilerleyen bölümlerinde “Beethoven ve Goethe” diye bir alt başlık oluşturulur. Bu bölümde önce bu iki güçlü şahsiyet tanıtılır: “Beethoven ve Goethe: bu şaşaalı devrin en büyük iki şahsiyeti. Fakat, her şeyde hemen hemen zıt iki muazzam sîma; biri ciddi ve sakin zekânın sembolü, erkek güzellik ve fikir tahakkümünün hayali; diğeri kimsesizliğin, ıstırabın ve ihtilâlin feci maskesi. İkisi de son derece insanî, ilâhî dehalar ailesinin akrabası, hemen hemen oğulları.” Onları buluşturan 1811 yılıdır. Çünkü bu tarihte Beethoven ve Goethe Teplitz şehrinde buluşmuşlardır. Öncesinde ise Beethoven Goethe'ye karşı adeta imanla bağlıdır ve Faust onun baş ucu kitaplarından biridir. Goethe için “Hiçbir şair onun kadar musikiye elverişli değildir.” der. Goethe de Beethoven'ın ününü işitmiştir. Yalnız ona karşı temkinlidir. Çünkü Beethoven tamamen yeni bir musiki anlayışı oluşturmuştur.

İki dahi buluştuklarında Goethe ilk defa Beethoven'i dinler ve dinlerken ağlar. Beethoven'in buna tepkisi ise: “A! Monsieur, bunu sizden beklemezdim... musiki artistleri heyecanlandırmamalı, onlara heyecan aşılmalıdır.” Goethe bu lafa şaşırır ve kırılır. Bu görüşmeden sonra bir daha

Beethoven'le görüşmemiştir. Beethoven ise ömrü boyunca Goethe'yle tanışıyor olmaktan iftihar etmektedir.

Şiirin tarihî serüveni içinde çeşitli dönemlerde sansüre uğradığını biliyoruz. Bu sansürü uygulayan en meşhur simâlardan biri Eflâtun, diğeri ise Hz. Muhammet'tir. Kur'an'da Şuara suresinde bu konu ile ilgili açıklama şöyledir: "Şairlere gelince bunların arkasına da çapkınlar ve sapkınlar düşer. Görmüyor musun bunlar her vadide şaşkın şaşkın dolaşırlar. Hem de yapmayacakları şeyleri söylerler. Ancak iman edip iyi ameller işleyenler, Allah'ı çokça zikredenler ve kendilerine haksızlık edildikten sonra inkılâba münkalib olacaklarını yarın bilecekler. (Şuara Suresi). Yücel dergisi de bu konuya sayfalarında yer vermiştir. Bu konuyla ilgili yazı ekler kısmında yer almaktadır.

"Amerikan Şiirinde İmajizm" (M.K. (S. 80, s. 66) isimli makalenin yazarının kimliği gizlenmiştir. Makalede Amerikan şiirine Şark ve Çin tesirleriyle etki eden imajizm ekolünün şiiri nasıl soysuzlaştırdığı konu edilmiştir. Makalede imajizm şu maddelerle tanıtılmıştır.

"1- Serbest nazımla yazılıp, kafiye ve vezinden yardım gördüğü için akılda tutulması tabiatile çok güçtür.

2- İmajları, fikirlere tercih eder. Resimde boya ne ise, şiirde kelime odur.

3- Şiir, halka değil sadece muayyen bir artist kitlesine hitâb ettiğinden, tamamile tekniğe ve neticeden ziyade vasıtaya dayanır.

4- Renk ve keskin görüşe fazla ehemmiyet vermesi, şiire yumuşak bir gölge ve ışık yerine madenî bir parlaklık havası getirmiştir.

5- Mevzular, ekseriya, saçma, dünyası bambaşka insanlıkla alakası olmayan gayri tabii maddelere Hitâb eder.

6- Ahlâk kaideleri ile hiçbir alâkası yoktur."

İmajizm bu şekilde tanıtıldıktan sonra Amerikan şiiri için çıkış yolu şu sözlerle gösterilir: “Öz sanat diye tavsif edilen bu ekolden, bir noktai nazara yahut kitleyi temsil eden bir san’ata dönüşü hakikâten çok isabetli ve mühimdir.”

Rilke'den tercüme edilen aşağıdaki parça bir şairin şiir serüvenini anlayabilmemiz için önemli bir yazı. Yazıyı dilimize Dr. Tietze ve B. Necatigil çevirmişler.

Reine Maria Rilke'den çevirenler:

- Dr. Tietze
- B. Necatigil

Şiir Çilesi

Ah, gençken yazılan mısraların kıymeti bazan nedir ki. Beklenmeliydi ve bütün bir ömür boyu, mümkünse uzun bir ömür boyu, mâna ve lezzet toplanmalıydı ve sonra, tamamen belki iyi on mısra yazılabildi. Çünkü mısralar, insanların dedikleri gibi, hisler değil (his pek erken başlar), tecrübelerdir.

Bir mısra için insan, birçok şehirler görmelidir, insanlar ve eşyalar görmelidir, hayvanlar tanımalıdır, kuşların nasıl uçtuğunu hissetmelidir, küçük çiçeklerin sabahları hangi kımıldanışlarla açtığını bilmelidir. İnsan meçhul semtlerdeki yolları, beklenmedik tesadüfleri ve uzun zamandır gelmekte olduğu görülen vedaları düşünebilmelidir, hâla anlaşılmamış çocukluk günlerini; bizi sevindireceğini sanarak hazırladıkları (ama ancak bir başkasını sevindirebilecek) bir sürpriz yüzünden, anlamayıp incittiğimiz anne ve babayı; o kadar çok, derin ve müphem değişmelerle, acaip ve tuhaf başlayan çocukluk hastalıklarını; eşsiz, kapanık odalarda geçen günleri ve deniz kıyısındaki sabahları; denizi; denizleri; üstümüzden esen ve bütün yıldızlarla uçan yolculuk gecelerini düşünebilmelidir, bütün bunların hepsini düşünebilmek de yetmez. İnsanın, birbirinden farklı birçok sevda gecelerine ait hâtıraları olmalıdır... doğuran kadınların haykırışlarına aid, içine kapanan, hafif, beyaz, uyuyan lohusalara ait hâtıraları olmalıdır. Ama, hem de, can çekişen kimselerin yanında oturmuş bulunmalıdır: kesik kesik gürültü duyulan, penceresi açık odada ölümlerle durmuş olmalıdır. Ve insanın hâtıraları olması da kâfi gelmez. Hâtıralar çoksa onları unutabilmelidir ve insanın, hâtıralar gelecek diye beklemekte büyük sabrı olmalıdır. Çünkü hâtıralar da henüz o değildir. Hâtıralar, ancak hücrelerimizde yerleştikleri, bakış

ve hareketlerimizde okundukları, isimsizleştikleri ve artık bizden ayırdedilemedikleri zaman, işte ancak o vakit, çok nadir bir saatte, bir mısraın ilk kelimesi, hâtıraların ortasından ve hâtıralardan tecelli eder.(1950 (S.1,s.32)

Yukarıda usta bir şairin şiirin oluşumunu anlatan şiire yakın bir yazısını görüyoruz. Bundan sonra “Yazı Sanatına Dair” (S. 7, s. 46, 1950) isimli yazıyla W. Somerset Maugham bizlere yazının oluşumunu anlatmaktadır. Yazıyı dilimize Haldun Taner çevirmiştir. İyi bir muharririn ilhâm beklemektense ilhâmını kendisinin yaratması gerektiği konusundan bahsedilir. Bu da ancak yazı masasının başına oturarak çalışmakla olacak bir iştir. Muharrir yazı masasının başında ruhî bir maceraya dalmalıdır. Yine bir muharriri yazıya davet edecek unsurlardan biri de mekân değiştirmesidir.

Yazar ancak çok yazanın iyi şeyler ortaya koyabileceğini savunur. Ve bir yazar için en tehlikeli olan şeyin muvaffakiyet olduğunu söyleyen yazar muvaffakiyetin ilerlemeyi durduracağı fikrindedir. “Uzun ve çetin mücadelelerden sonra onu ele geçiren yazar, kendini kısıvrak bağlayan bir kapının içinde hissetmekte gecikmez.”

Muvaffâkiyetin bir yazar için tehlikesini anlatmaya şu sözlerle devam eder yazar: “Muvaffâkiyet, muharriri bu gayeye ulaştırmış olan bütün kuvvet ve kabiliyeti bir anda mahvedebilir. Muharririn şahsiyeti, şahsi tecrübelerinin, mücadelelerin gerçekleşmemiş ihtiraslarının, kendine düşman bir dünyaya uyabilmek için sarfettiği gayretlerinin bir muhasebesidir. Böyle mücadelelerle bilenmiş kabiliyetini muvaffâkiyetin yumuşak ve rahat muhitinde körletmemesi için çok mukâvemet göstermesi lâzımdır.” Başarı yazara çevresini de değiştirtirir ki bu da yazarın beslendiği kaynaktan uzaklaşması anlamına gelmektedir.

Thomas Burke'nin “Hikâyecilik Sanatı” (S. 8, s. 44, 1950) isimli yazısı Filiz Karabey tarafından Türkçe'ye aktarılmıştır. Dönemin hikâye anlayışını değerlendirir Burke. Genç hikâyecilerde gördüğü hataları dile getirir ve onlara

önerilerde bulunur. Genç hikâyecilerin yaygın bir yanlışı hikâyeyi tam tasarlamadan bir hevesle yazmaya koyulmalarıdır ki bunların sonunda başarısız örnekler ortaya çıkmaktadır.

Yazara göre hikâye “tek ve bağımsız bir hadiseden ibaret olmalıdır. Doğrudan doğruya hayattan alınmış veya gerçekten uzaklaşmış olabilir. Hikâyede, anlatılan hadisenin ne evveli ne de sonrası bulunmalı, hem hududu hem de özü olmalıdır. Her paragraf hikâyeyi ileriye yöneltmelidir. Hikâyenin içinde her kısım, asıl fikrin ayrılmaz bir parçası olmalı ve hikâyenin mantıklı bir sonuca bağlanmasına yardım etmelidir. Hikâye birden bitivermemeli, okuyucuyu tatmin edecek bir şekilde sona ermelidir.” Yazar genç hikâyecilere hikâye yazmanın küçük ama önemli sırlarını da vermektedir.

Bugünün hikâyesini ikiye ayırır yazar:

- 1- Dergi hikâyesi
- 2- Çehov tarzı hikâye

Dergi hikâyesi bir nevi olay hikâyesidir ki insanlar bu tarzı daha çok takip etmektedir. Çehov tarzı hikâye durum hikâyesidir. Yazar genç hikâyecilere dergi hikâyeciliğini küçümsememelerini önerir. Çünkü basit gibi görünen bu tarz yaratıcı bir kudret istemektedir.

Yine genç hikâyecileri bekleyen tehlikelerden biri de modası geçmiş tarzların kullanılması olarak gösterilir. Örneğin hikâyeyi bir şahsın ağzından anlattırmak gibi. Oysa yazar hikâyeyi bizzat kendisi anlatmalıdır. Ve her hikâye kendi tarzıyla birlikte doğmalıdır.

Ve son olarak yazar bir hikâyenin iyi bir hikâye olup olmadığını anlamak için aradan beş yılın geçmesi gerektiğini söyler. İyi bir yazarın da

okuyucuyu ilk plânda tutarak yazı yazması gerekmektedir. Yoksa yazdıkları kendini anlatmak ve anlamaktan öteye geçmez denilmektedir.

c) Yücel'de Dünya Edebiyatından Önemli Şahsiyetler

Yıl	Ay	Cilt	Sayı	Yazar Adı	Eser Adı	Eser Çevirmeni	Türü	Sayfa No
1936	Şubat	2	12	V.Günyol	Paul Bourget		Biyografi	231-232
1936	Nisan	3	14	Galip Gültekin	Stendhal		Biyografi	56-60
1936	Mayıs	3	15	Orhan Burian	Milton		Biyografi	113-114
1936	Haziran	3	16	Dr.Galip Gültekin	Stendhal		Biyografi	156-158
1936	Haziran	3	16	Orhan Burian	Donne		Biyografi	164-166
1936	Temmuz	3	17	Orhan Burian	Pope		Biyografi	204-206
1936	Eylül	IV	19	Orhan Burian	Blake		Biyografi	13-15
1936	Kasım	IV	21	Andre Maurois	Büyük İngiliz Romancısı H.G.Wells'in Yetmişinci Senesi		Biyografi	83-85
1936	Kasım	IV	21	Orhan Burian	Wordsworth		Biyografi	96-100
1936	Aralık	IV	22	Orhan Burian	Byron		Biyografi	147-148
1937	Ocak	IV	23	Orhan Burian	Shelley		Biyografi	179-180
1937	Nisan	V	26	Yusuf Mardin	Lipo		Biyografi	61-62
1937	Mayıs	V	27	Herman Grimm	Goethe	Vedat Günyol	Biyografi	107-111

Yıl	Ay	Cilt	Sayı	Yazar Adı	Eser Adı	Eser Çevirmeni	Türü	Sayfa No
1937	Mayıs	V	27	Orhan Burian	Tennyson		Biyografi	114-115
1937	Haziran	V	28	Mathew Arnold	John Keats	Hadiye Sayron	Biyografi	136-137
1938	Ocak	VI	35	Cevdet Perin	Charles Boudlaire		Biyografi	210-212
1938	Eylül	VIII	43	Cevdet Perin	Jean Jacques Rousse		Biyografi	13-18
1939	Mart	IX	49	M.Rami Karul	Bir Büyük Ruhîyatçının Ölümü(Dr.William Mc Dougall)		Biyografi	19-21
1939	Mayıs	IX	51	Bülent Ergin	Ezop ve Hayatı		Biyografi	111-115
1939	Temmuz	IX	53	A.Viladin	Canbul Kazakistan Şairi ve Akını		Biyografi	205-207
1939	Kasım	X	57	Hüseyin Namık Orkun	Snellman		Biyografi	109-110
1940	Nisan	XI	62	Seniha Bedri Göknıl	Lessing		Biyografi	79-80
1940	Nisan	XI	62	Andre Maurois	Tesadüf Ettiğim En Unutulmaz Simâ:Alain	Kaharaman Adlârda	Biyografi	89-92
1940	Mayıs	XI	63	Seniha Bedri Göknıl	Lessing		Biyografi	139-142
1940	Haziran	XI	64	Seniha Bedri Göknıl	Lessing		Biyografi	182-183
1940	Haziran	XI	64	Leyla Çambel	Selma Lagerlöf		Biyografi	199-202
1940	Ağustos	XI	66	Vedat Günyol	Büyük Hûmanist:Erasmus*		Biyografi	283-286

Yıl	Ay	Cilt	Sayı	Yazar Adı	Eser Adı	Eser Çevirmeni	Türü	Sayfa No
1940	Eylül	XII	67	Seniha Bedri Göknıl	Lessing		Biyografi	9-11
1940 1941	Ekim Ocak	XII	68-71	Vedat Günyol	Erasmus'un Büyük Eserlerinden		Biyografi	66-68
1941	Mart	XIII	73	Seniha Bedri Göknıl	Theodor Storm		Biyografi	10
1941	Mart	XIII	73	Stefan Zweig	Dostoyevski	Fuat Gökbudak	Biyografi	22-24
1941	Nisan	XIII	74	Stefan Zweig	Dostoyevski	Fuat Gökbudak	Biyografi	72
1941	Nisan	XIII	74	Seniha Bedri Göknıl	Selma Lagerlöf		Biyografi	84-85
1941	Mayıs	XIII	75	Stefan Zweig	Dostoyevski	Fuat Gökbudak	Biyografi	120-121
1941	Temmuz	XIII	77	Stefan Zweig	Dostoyevski	Fuat Gökbudak	Biyografi	214-215
1941	Ağustos	XIII	78	.....	Petőfiden Şiirler(Macarcadan)	Sami N.Özerdim	Biyografi	254
1941	Ağustos	XIII	78	Stefan Zweig	Dostoyevski	Fuat Gökbudak	Biyografi	257-259
1941	Eylül	XIV	79	Stefan Zweig	Dostoyevski	Fuat Gökbudak	Biyografi	29-31
1941	Ekim	XIV	80	Stefan Zweig	Dostoyevski	Fuat Gökbudak	Biyografi	75-76
1942	Şubat	XIV	84	Stefan Zweig	Honore de Balzac	Fuat Gökbudak	Biyografi	253-255
1942	H.T.A	XV	88-90	Stefan Zweig	Balzac II	Fuat Gökbudak	Biyografi	63-65

Yıl	Ay	Cilt	Sayı	Yazar Adı	Eser Adı	Eser Çevirmeni	Türü	Sayfa No
1942	H.T.A	XV	88-90	Hikmet Dizdaroğlu	Ariel Shelley'in Hayatı I		Biyografi	67-69
1942	Kasım	XVI	94	Seniha Bedri Göknil	Gerhard Hauptmann		Biyografi	78-79
1942	Kasım	XVI	94	Stefan Zweig	Balzac III	Fuat Gökbudak	Biyografi	97-99
1943	Şubat	XVI	95-96	Stefan Zweig	Balzac IV	Fuat Gökbudak	Biyografi	156-157
1945	Nisan	XVIII	102	Seniha Bedri Göknil	Hölderlin		Biyografi	58-61
1945	Ekim	XIX	108	Fikret Çatalcalı	Shakespeare		Biyografi	46-48
1945	Aralık	XIX	110	Orhan Burian	Keats		Biyografi	123
1946	Mart	XX	113	D.Adam	1945 Nobel Mükafatını Kazanan Kadın Şair		Biyografi	24-25
1946	Haziran	XX	116	Sabahattin Teoman	Verlaine-Rimbaud Meselesi		Biyografi	138-141
1946	Ağustos	XXI	118	Ayşe Önsay	Antoine De Saint Exupery		Biyografi	209-212
1946	Ekim	XXI	120	H.N.Brailford	H.G.Wells	Ö.A	Biyografi	43-46
1947	Şubat	XXI	124	William Plomer	Virginia Woolf	E.Tümel	Biyografi	150-152
1947	Mart	XXII	125	William Gaunt	Oscar Wilde	N.Kenter	Biyografi	13-16
1947	Haziran	XXII	128	Yücel	Robinson Jeffers		Biyografi	202-203

Yıl	Ay	Cilt	Sayı	Yazar Adı	Eser Adı	Eser Çevirmeni	Türü	Sayfa No
1947	Kasım	XXII	133	Atalay Yörük	Voltaire		Biyografi	386-391
1948	Haziran	XXIII	140	Yusuf Mardin	Eugene O'Neill		Biyografi	198-202
1950	Mayıs	1	5	Orhan Burian	Yabancı Gözüyle Wordsworth		Biyografi	35-37

Çalışmamızda bu başlık altında dünya edebiyat tarihine geçmiş edebiyatçılar hakkında yazılan biyografi yazılarını inceleyeceğiz. İlk biyografi yazısı II. Ciltte karşımıza çıkmaktadır. Bu yazı Vedat Günyol'un "Paul Bourget - Geçen ay ölen Fransız edibi-" isimli yazısıdır.

Günyol Bourget'i bir fikir engini olarak tanımlar. (S. 12, s. 231) Konusu baştan sona insan olan bu yazarın romanları bu sebeple tabidir. Fransa'da doğup Fransa'da eğitim almış bir yazardır. Günyol yazarın edebî serüvenini kısaca şöyle anlatır: "ilk romanlarının muvaffâkiyeti Bourget'ye derhal birinci sınıf romancılar mevkiini verdi. O, evvela ince ve rakik aşk romanlarıyla başladı, (müşkül muamma, aşk cinayeti) sonra beşerî hareketlerin mâna ve neticeleriyle meşgul olarak meşhur Disciple: (Şakirdi) yazdı. Daha sonra, Katolik dinine dönerek, bir çok içtimai romanlar neşretti."

İkinci biyografi çalışması Doçent Dr. Galip Gültekin'e aittir. Gültekin bu çalışmasında Stendhal'in hayatını ve şahsiyetini bütün yönleriyle ortaya koymuş ve ayrıntılı bir çalışma yapmıştır. Biz de genel hatlarıyla biyografide anlatılanlara değineceğiz. Stendhal'in uzunca müddet hayatı bir sır olarak kalmıştır. Bunun nedeni ünlü yazarın sürekli müstear adlar kullanmasıdır. Ayrıca eserlerinin üzerine düştüğü tarih ve şehir isimleri de çoğunlukla yanlışdır. Bütün ömrü boyunca maske takmıştır Stendhal ve bundan zevk almıştır. Bir dostunun "Sen yalancılığı hayasızlığa çıkardın." Cümlesinin üzerine doğru yazmış olması da onun bu durumdan ne kadar hoşnut olduğunu göstermektedir. Gültekin onun bu yönünü şöyle ele alır: "Stendhal kadar yalan söyleyen ve yine onun kadar Hakikâti bütün açıklığı ile ifâde eden pek az kimse doğmuştur dense mübalâğa edilmiş olmaz." (S. 14, s. 56)

Bir burjuva ailesinde dünyaya gelen Stendhal hayatı boyunca bunun rahatlığını yaşar. Babası "şişman, egoist ve para canlısı" annesi "nahif musikiye düşkün, hassas" bir kadın olarak tanımlanır. Stendhal annesini çok sever ve babasından da hayatı boyunca nefret eder. Hayatı askerlik, dram

yazarlığı, konsolosluk vb. gibi çeşitli işler yapmakla geçer. Zaman zaman parasız da kaldığı olur ve bu dönemlerde intiharı düşünür. Liberal fikirlerinden dolayı oldukça sıkıntı çekmiştir ve 1841'de Paris'te sokak ortasında ölmüştür. Yazar bu durumu şu şekilde farklı bir açıdan anlatır: "İşin garip ciheti, 'kasten olmadıkça sokakta ölmek kadar gülünç bir şey yoktur.' Diyen müellifin bu suretle ölümüdür." (S. 14, s. 60)

Cenazesi kaldırıldıktan sonra eserleri Grenoble Kütüphânesi'ne kaldırılır. Eserleri tesadüfen bu kütüphâne'de araştırma yapan bir hoca tarafından bulunarak neşredilmeye başlanır.

Orhan Burian sayı 15'ten itibaren "Bir İngiliz Şiir Antolojisi İçin Çevirmeler" başlığı altında önemli gördüğü İngiliz şairlerin biyografisini verir. Bu seride anlatılan ilk şair "Milton"dur.(S.15,s.113) 1608'de Londra'da doğan ve Cambridge'de tahsilini tamamlayan Milton, Cromwell rejimini müdafaa eder. Kırk yaşında kör olan Milton'un eserleri, "Kaybolmuş Cennet, Yeniden Kazanılmış Cennet, Muztarip Samson"dur. Bunlar bir yerde dinî metinlerdir. Aşağıya onun Yücel'de yayımlanan Kaybolmuş Cennet isimli eserinden bir parçayı alıyoruz:

Selâm sana kutsal ışık, göklerin ilk çocuğunun soyundan gelen!
Yoksa, kusur etmezsen, sana Ebedî olana yoldaş
Ebedî şuağ diyeyim mi? Allah ki ışıktır,
O ki beni daima erişilmez bir ışıkla çevrelenmişti
Öyleyse senin içindeydi, ey yaratılmaz öz nurdan yayılan ışık!
Eğer sana Esirî nehir diyeyim istersen
Kaynağını kim anlatsın? Sen güneşten
Göklerden önce vardın; ve Allah seslenince,
Kabaran derin ve karanlık suları, sanki
Bir örtüyle sararak, boş ve şekilsiz fezadan kazandın.
(S. 15. s. 113)

Dr. Galip Gültekin'in Stendhal hakkında ikinci yazısı:"Stendhal Sanat Noktasından Tetkik" (S. 16, s. 156) ismini taşımaktadır. İsminden de anlaşılacağı gibi yazı Stendhal'ın edebî kişiliği üzerinde yoğunlaşmıştır.Bir

yazarın edebî kişiliğini hayatı da muhakkak etkilemektedir. Hele bu yazar Stendhal gibi arayışlar içinde geçen bir hayata sahipse ortaya çok daha ilginç bir edebî kişilik çıkmaktadır.

Daha 17-18 yaşlarında ünlü bir şair ya da yazar olma hastalığına tutulan Stendhal komedi yazmaya başlar. Fakat bu onun kaynayan ruhunu teskin etmeye yeterli görünmez ve komedi yazarlığını yarıda bırakır. Birçok meslek değiştiren ve bu arada birçok aşk da yaşayan Stendhal kırk yaşından sonra kendisini tamamen edebiyata adar ve romanlarını bu yaştan sonra yazmaya başlar. Gültekin Stendhal'ın kırkıktan sonra yazmaya başlamasını artık hayattan zevk alamamaya başlayıp mutlu günlerini yad etmek adına yazarlığa soyunması olarak ifâdelendirir. Bu yargısını desteklemek için de Stendhal'ın Balzac'a yazdığı mektuptaki şu cümleleri örnek gösterir: "Çok sevdiğim şeylerden bahsediyordum ve hiçbir zaman bir roman yaratmak sanatını düşünmemiştim." Bu noktada Stendhal'ın hiç de diğer edebiyatçılara benzemeyen bir yönü ortaya çıkmaktadır. Onu farklı kılansa sadece kendisi için yazıyor oluşudur.

43 yaşında "Kırmızı ve Siyah", 50 yaşında iken "Lucien Leuwen", 54 yaşında "Chartreuse de Porme" adlı başlıca üç romanını oluşturur. Gültekin'in bu üç roman hakkındaki değerlendirmesi ise şöyledir: "Bu üç roman hakikâtte bir tek romandır ve bizzat Stendhal'dır. Bu üç romanın kahramanlarını muhtelif içtimai sınıflardan seçmiştir. Mesela Julien bir köylü çocuğu, Fabrizo bir Marquis ve Lucien Leuwen bir banker oğludur. Fakat üçü de gençliklerinde iliklerine kadar idealist ve hayalperesttirler. Fransa'nın büyüklüğüne ve Napolyon'un kudret ve dehasına candan inanmışlardır. Hususi hayatlarında kadına, musikiye düşkünlüdürler fakat hiçbir zaman bunları istedikleri şekilde tatmin için cüretkâr değildirler. Hulâsa bu muhtelif üç sınıfın çocukları şu veya budurlar fakat üçü de nihayet genç Stendhal'dirler." (S. 16, s. 156) Stendhal'in üslûbuna dair de şöyle bir tespitte bulunur araştırmacı: "Evvelâ, açık, sert ve kuru bir üslûp. Evet, Stendhal'in

eserleri bir kanun üslûbunu taşımaktadır. Kendisi de bu üslûba kavuşmak için her sabah 'Kod Napolyon'dan bazı parçalar okuduğunu itiraf ediyor. Zamanının boya ve cilâcı edebiyatından nefret ediyor. Bundan ötürü onun eserleri lirik değildir, fakat lojiktir. Sonra, Stendhal'in eserleri duygu ve heyecanın bir ifâdesi olmayıp daha ziyade bunların tahlilidir... O, yalnız duymak değil aynı zamanda anlamak isteyen bir sanatkârdır. O, dimağı, kalbi yakıp kavuran heyecan anlarında bile bu ateşin derecesini, sebebini ve şiddetini bulmaya uğraşır."

Sayı 16'da karşımıza çıkan bir başka İngiliz şair Donne'dir. Donne'de iyi bir ailede doğmuş ve hem Oxford hem Cambridge'de okumuştur. Orhan Burian onun hayatını şu cümleyle kısaca bize sunar: "Bütün ananelere isyan eden bir cüretkâr hayatı." (S. 16, s. 164) Bu cümleden de anlaşılacağı üzere onun şiiri çağının geleneksel şiir anlayışından farklıdır. Çağdaşları gibi ne Eflâtun felsefesinin arkasına takılmış, ne de Yunan esaretine kapılmıştır. "Done şiirlerini kendi felsefesinden yapmıştır; müphemlikleri olmasa onları çok samimi şiirler saymak yanlış olmazdı. Ananeyi tepen bu yazılarda zekâsının oyunları zaman olur ki orijinal olmaktan çıkar, okuyucuyu şaşkırtı edecek kadar enfüsiyleşir." (S. 16, s. 164) Aşağıya onun bir şiirini alıyoruz:

Eğer onlar ayrı iseler ikilikleri
Pergelinki gibi bir sağlam ikiliktir.
Senin ruhun pergelin duran ayağı, kımıldanmaz görünür,
Fakat öteki oynarsa da kımıldar.
Her ne kadar merkezde sabitse de
Öteki uzakları gezerken
Ona doğru eğilir onu dinler,
Ve beriki yuvasına yaklaştıkça doğrulur.

Donne'den sonra Pope Türk okuyucusuna tanıtılmaktadır. Pope XIII. asır İngiliz şiirinin en parlak sîmasıdır. Sakatlığı ve sıhhatinin bozuk oluşu onu derinden etkilemiştir. Yalnız çok hırslı ve zeki bir insan olan Pope daha yirmisinde edebiyat alanında şöhretini bulur. Şiir yazmanın yanında iyi bir şiir eleştirmenidir. Bu konuda Burian şunları söyler: "İnkâr edilmez ki Pope şiirde

usta bir teknikçidir: ruhundan bir şey katmamakla beraber renk, hareket ve âhenk bakımından mısrağları kusursuzdur; zeki görüşleri, müptezel olan hakikâtleri yeni bir kılıkla ortaya koymak kabiliyeti her yazdığının çabuk ve çok beğenilmesini temin etmiştir.” (S. 17, s. 204) Pope kıvrak bir zekâyâ sahiptir ve bunun da farkındadır. Bu sebeple her zaman için kendini beğenen bir insan olur.

Pope’un “Yalnızlığa Gazel” isimli ilk şiirlerinden birini buraya alıyoruz:

Yalnızlığa Gazel

Mesuttur o adam ki bütün isteği, düşüncesi
Babadan kalma bir kaç dönümle kuşatılmıştır,
Kendi toprağı üstünde
Alıştığı havayı teneffüsle hoşnuttur.

İnekleri ona süt, tarlaları yiyecek,
Sürüleri giyecek getirir;
Ağaçları yazın ona gölge olur,
Kışın da yakacak.

Allah’ın talihli kuludur o adam ki dert görmeden
Saatleri, günleri, yılları sessiz geçip gider;
Bedeni afiyette, başı dinç,
Gündüzü gürültüsüz.

Gecesi bol uyku, işi ile rahatı
Birbirinin içinde, eğlencesi yerinde,
Ve tabiatı -teemmüle uygun gelen-
Saf bir tabiattır.
Ben işte böyle yaşamak isterim: görünmeden bilinmeden;
Böyle ölmek isterim: matemim tutulmadan
Dünyadan göçmek, ve nerde yattığımı gösteren
Bir mezar taşım bulunmamak...

Bloke de XVIII. asrın önemli simâlarındandır. Küçük yaşta Bloke çevresine farklı biri olduğunun sinyallerini vermeye başlar. Bu durumu Burian şöyle anlatır: “Kendi zamanlarında anlaşılmayanların delilikle suçlandıkları çok olmuştur. 1757’de doğan Bloke de zamanının değil, iki asır sonrasının adamıydı; bunun için ona deli dediler.” (S. 19, s. 13)

İlk şiirleri “Şiir Taslakları” adıyla bastırılır. Bir nevi çocuk şiirleridir bunlar. Fakat bunlarda önemli olan nokta lirik mahiyetleridir. Daha sonra “Masumiyet Neşideleri” basılır ki Burian bu eser için Blâke’e “çocuk ruhunun saf güzelliği, kuzunun sakinliği vardır.” der. “Masumiyet Neşideleri”nden sonra çıkan “Tecrübenin Neşideleri” ise yine Burian’a göre, “ruh, hayat tecrübeleri neticesi, iyiliğin yanı sıra fenalığı da öğrenmiştir. Safılık ortadan yok oluyor; artık kuzunun sakinliği yerine kaplanın korkunçluğu geçiyor.”

“Cennetle Cehennemin Evlenmesi” isimli kitabından sonra ise Blake’in yolunun aydınlandığını görülür. “Zıtlar olmadan ilerleyiş olmaz. Çekişle itiş akıl ve kudret, sevgiyle nefret insanlığın vücudu için elzemdir. Dindarların iyi ve kötü dedikleri, bu zıtlardan doğar. İyi, akla baş eğip tesir altında kalandır (passive). Kötü kudretten doğup tesir yapandır (active). İyi Cennettir; kötü Cehennem.”

Bu eserinden sonra Blake lirik bir şair olmayı bırakır ve tam anlamıyla mutasavvuf bir şair olur. Bu dönemde yazdığı eserler: “Milton, Kudüs, Yalvakçılar”dır.

Yücel’de yaşayan yazarların biyografilerine de yer verilmiştir. Bunlardan birisi de İngiliz roman yazarı H.G. Wells’dir. Wells’in biyografisi Andre Maurois’in kaleminden aktarılmıştır. Wells’in hayatı, edebî anlayışı, siyasî ve sosyal görüşleri biyografide ayrıntılarıyla yer almıştır. Wells’in eserleri şunlardır: “Zamanı taharri ve tefrike yarayan makine”, “Uyuyan Uyanınca”, “Görünmiyen Adam”, “Anticipation”, “Bir Modern Hayal”, “Fırar”, “Müstakbel Şeylerin Şekilleri” (S. 21, s. 83)

Burian “İngiltere’nin, Shakespeare’le Milton’dan sonra, en büyük şairi” (S. 21, s. 96) diye tanıtır Wordsworth’u. Lirik, didaktik ve dramatik her türlü şiiri yazan Wordsworth tabiat felsefesini şiirlerinde yansıtır.

Byron'un şiiri çağındaki diğer romantik şairlerden ayrılır. Bunun sebebini ise Burian şöyle ifade eder: "Fakat Byron'un şiiri garip bir hâl gösterir: bu şiirin içi romantiktir, içtimai kaidelerin hepsinden sıyrılış ifade eder; dışı ise XVIII. asrın "neo-classisme"ne sadık kalmış, o devrenin şiir tekniğini olduğu gibi kabul etmiş görünür. Bu bakımdan, Byron öteki romantiklerden ayrı duran bir şairdir." (S. 22, s. 147)

Burian "Byron"un hayatı hakkında bilgi verirken onun Yunanistan ve Türkiye gezilerinin de altı çizilir. Çünkü bu geziler esnasında Byron bir Türk düşmanı olmuştur. Bunun sebebi ise "Byron'un ideal severliğidir ki bizi onun, söylenegelen Türk düşmanlığına getirir. Byron'un Türkiye hakkında yazdığı satırların acılığı kinden değil, sevgi ve üzüntüden doğmuştur: hürliğe olan sevgisinden ve herkesin hür olmamasına üzülmelerinden..." olarak gösterilir. Burian Byron'un Türk düşmanlığına farklı bir açıdan yaklaşmıştır. Yunanistan'ın Türkiye'ye bağlı oluşu ve bu yüzden hür olamayışı Byron'un Türk düşmanlığının asıl nedenini oluşturuyor olarak gözükmektedir.

Eserleri: "Tembellik Saatleri, Genç Harold'un Yolculuğu, Chillon Mahpusu, Genç Harold'un Son Kantoları, Manfred, Sardonapolus, Kabil". Aşağıya şiirlerinden birini alıyoruz.

Gezintilere Son

Böyle işte, bir daha dolaşmağa çıkmayacağız
Gece geç vakitlere kadar,
Her ne kadar kalbimiz hâlâ aşka istekli
Ay da hâlâ parlaksa da...

Kılıç kınını eskidir,
Gönül de göğsü yıpratır;
Kalb nefes almak için durmak gerek,
Aşk da dinlenmek gerek...

Her ne kadar gece sevmek içinse de,
Ve gündüz tez gelirse de,
Biz bir daha dolaşmağa çıkmayacağız
Ay ışığında...

İngiliz Edebiyatı'nda Marks ve Engels'in hayranlık duyduğu; "İçtimai bütün mertebelere karşı durmuş" (S. 23, s. 179) bir şair vardır ki o da Shelley'dir. İngiliz romantik şairlerinden biri olan Shelley hayatını ideallerinin peşinden koşarak geçirir. Oxford'da öğrenci iken "Allahsızlığın Lüzûmu" isimli yazısı yüzünden Oxford'dan atılır. Eserleri ise şunlardır: "Alastor, İslâmın İsyanı, Çerçiler, Zincirden Kurtarılan Prometheus, Hellos, Adonis" Shelley otuzuna gelmeden ölüp İngiliz Edebiyatı'nın büyük bir şairi olarak da dünyadan göç eder. Aşağıya şiirlerinden birini alıyoruz.

Gece

Batı dalgasının üzerinden yürü geç
 Gecenin ruhu!
 Doğunun sisli mağarasından—
 Kimsesiz gün ışığı parıldadığı kadar,
 İçinde, seni korkunç fakat sevimli kılan
 Keder ve sevinç rüyalarını dokunduğun yerden
 Gelişin çabuk olsun!
 Yıldız işlemeli kurşunî bir şala
 Sar kendini!
 Günün gözlerini saçlarınla görmez et:
 Öp onu yorgun düşünceye kadar.
 Sonda her geçtiğine büyükü şeffaf değneğinle
 Değerek aş şehir, deniz, kara,
 Gel çoktanberi beklenen!
 Uyanıp ta güneşin doğduğunu görünce
 Hasretinle içimi çektim.
 Gün ilerleyip çiğ kaybolduğu,
 Öğle çiçeklerle ağaçların üzerine abandığı,
 Yorgun gün, istenmiyen bir misafir gibi
 Duraksayarak dinlenmiye çekildiği zaman
 Hasretinle içimi çektim.
 Kardeşin Ölüm gelip sordu
 "Beni mi istiyorsun?"
 Süzgün gözlü sevimli çocuğun Uyku
 Öğle vakti vızlayan anılar gibi
 Fısıldadı: "Koynuna gireyim mi?
 Beni mi istiyorsun?" ve ben dedim ki
 "Hayır, seni değil"
 Ölüm sen öldüğün zaman gelecek—
 Yakında, çok yakında.
 Uyku sen gittiği zaman yetişecek.
 Senden istediğim lûtfu
 Hiç birinden istemiyorum, sevgili Gece—
 Saati yaklaşan, uçuşun tez olsun,
 Çabuk gel, çabuk.

Yusuf Mardin'in "Li Po" (S. 26, s. 61) isimli yazısında Çin Edebiyatı hakkında değerlendirmeler yer alır. Ayrıca Çin'in en büyük şairi Li Po'nun biyografisi verilir. M.S. 701-762 yıllarında yaşayan Li Po'nun eserlerinde dini ve içtimai felsefe yoktur. Çünkü Li Po şairin bir peygamber ya da hoca olmadığını söyler. Bu yüzden eserlerinde tabiat, kadın, aşk konularını işler. Aşağıya onun bir şiirini alıyoruz:

Çing-ting Dağı

Kuş sürüleri uçtu sessizce uzaklara,
Bir bulut kafilesi yürüdü aynı izden;
Oturmuş bakıyorum Çing-tingi örten kara,
Çing-ting ve ben bıkmadık daha birbirimizden...

Berlin Üniversitesi Sanat Tarihî Profesörü Hermon Grimm'in "Goethe" (S. 27, s. 107) biyografisini dilimize Vedat Günyol çevirmiştir. Grimm Goethe'yi hem bütün bir Almanya'nın medarı iftihar olarak tanıtmakta hem de bütün dünyaya Goethe'nin önemi konusunda mesajlar vermektedir. Öncelikle Goethe Alman lisânının en güzel örneklerini eserlerinde verdiği için ve de Almanya'da lisan birliğini sağlayan isimlerinden biri olduğu için önemlidir. Yazar Goethe övgüsünde zaman zaman aşırıya da kaçmıştır: "Hiçbir şair, hiçbir mütefekkir, Luther devrinden beri, kendini takibeden nesillere, Goethe kadar tesir yapamamıştır. Voltaire'in Fransa'daki tesiri başkadır. O, Goethe'den daha kuvvetle çalışıyordu ve yazıları yaşadığı müddetçe halk arasında çok sür'atle yayılmış, halka Goethe'den daha ani ve daha derin bir nüfuz yapmıştı. Fakat o, Goethe kadar itimat kazanmamıştı. Zira, o Goethe'nin ahlakî seviyesine varamamıştı. Voltaire yıktı, Goethe kurdu." Bu cümleler bize Grimm'in tarafî üslûbu konusunda yeterince bilgi vermektedir.

Goethe aynı zamanda çok verimli bir şairdir. Öyle ki onun neşriyatları bir kütüphâneyi dolduracak yeterliliktedir. Goethe Alman Edebiyatı içinde zirveye oturmuştur. Grimm Goethe'nin aşılamayacağını şu cümlelerle bildirir: "Kıymeti üzerinde noktai nazarlar değişikliklere maruz kalacaktır. Bazı

devirlerde o, Alman halkına belki az veya çok yaklaşmış bulunacak, fakat asla son su katresinin tebahhuriyle yok olan cumidiye gibi erimiyecek ve yok olmayacaktır.” (S. 27, s. 109)

İngiliz edebiyatının en iddiasız bir şekilde yola çıkan şairlerinden biri olan John Keats: “Eğer ölürsem arkamda ebediyen yaşayacak hiçbir eser, benim hatıramı yad eden arkadaşlarıma gurur verecek hiçbir şey bırakmış olmayacağım; fakat ben, her şeydeki güzellik prensibini sevdim. Ve eğer vaktim olsaydı kendimi hatırlatacak bir eser yaratırdım.” (S. 128, s. 136) demektedir. Nitekim Keats iddiasızlığı ve güzellik arayışı dolayısıyla edebiyatta çok iddialı ve güzel bir mevkiye oturmuştur.

Cevdet Perin Hasta Ruhlar I başlığı altında ilk olarak Baudelaire'i tanıtmıştır. Hayatı tek kelimeyle “ıstırap” olarak tanımlanabilecek “Charles Baudelaire”i Cevdet Perin'in anlatımıyla tanımaya çalıştık. “Kötülük Çiçekleri”nin yazarı acaba hangi kötü olayları yaşamıştı ve bunların ardından ne derin ıstıraplar çekmişti? Perin öncelikle Boudelaire'nin aile yapısını tetkik eder. Hasta ve yaşlı bir babayla genç bir anneye sahip olan şair 7 yaşında babasını kaybetmiştir. Yaşlı bir babanın oğlu olması dolayısıyla sıhhati bozuktur. Ruhi ıstırapları da annesinin başka bir adamla evlenip kendisiyle ilgilenmemesi dolayısıyla başlayacaktır. Giderek bohem bir hayatın içine girer. Boudelaire'in hayata bakış açısını da bu hayat tatlı etkiler. Perin şairin aşk anlayışındaki farklılığı şu cümlelerle anlatır: “Onun aşkı Goethe'nin, Chateaubriand'ın veya Lamartine'nin aşkına benzemeyecektir. O, yorgun ve bitkin orospuların iğrenç sevdalarını terennüm edecektir.” (S. 35, s. 210-211)

Hayatına ciddi anlamda iki kadın tesir eder. Birisi annesi, diğeri sevdiği ve beraber yaşadığı Jeanne Duval'dır. “Her ikisi de Boudelaire'i anlamadılar ve ona mütemadiyen azap çektirdiler.”

Boudelaire her yanını çeviren iç sıkıntısından bir türlü kurtulamamaktadır. Bunun için şöyle söylenir: “Bana gelince, eyiliğe doğru yürüyecek hâlde değilim, ve zannedeim ki, böyle giderse, sonunda beni bu memleketten kovdurabilecek kadar iğrenç bir kitap yazacağım.” Bu söylemleri gerçekleşir ve şair “Fenalık Çiçekleri”ni ortaya koyar. 31 Ağustos 1867’de öldüğünde annesinin yanına gömülür. Ömrü boyunca onu anlamayan annesinin yanında dinlenmeyi seçmiştir şair.

Hasta Ruhlar II başlığı altında ise J.J. Rousseau anlatılır. Ruso da çocukluğundan itibaren bir çok ailevi sıkıntıyla karşılaşmıştır. Annesi küçük yaşta ölen Ruso zevk ve eğlence düşkünü babasının eline kalır. Babası da onu terk edince önce amcasının yanında kalır. Fakat amca da babası gibi zevk ve eğlence düşkünü olduğu için Ruso bir papazın pansiyonuna yerleştirir. Bundan sonra da Ruso çeşitli kişilerin himayesi altına alınır ama çalma hastalığı yüzünden sığındığı yerlerden kovulur. Ruso’nun hayatı bu şekilde belli bir mekana bağlanmadan geçer. Fakat bu hayat Ruso’nun dehasını gün geçtikçe daha çok beslemektedir.

Nitekim Dijon Akademisi’nin açmış olduğu bir yarışma onun dehasının ilk meyvelerini vermesine aracı olmuştur. Yarışmada konu “İlim ve sanatın terakkisi cemiyete iyilik mi yoksa fenâlık mı etmiştir.” Ruso bu konu üzerine hemen yazmaya başlar ve Ruso’nun büyük eseri “İlim ve Sanat Hakkında Nutuk” ortaya çıkar. Bu eserin aydın çevrelerindeki yansımalarını Perin şu cümlelerle dile getirir: “Bu eserinde Ruso ilim ve sanatın cemiyeti her gün biraz daha fenâlığa doğru sürüklemekte olduğunu, Atina, Roma, Sparta ve İran medeniyetlerinden aldığı tarihî misallerle ispâta çalışmıştır.

Eser mükâfatı kazandı ve basıldı. Fakat Avrupa’nın bütün âlim ve filozofları Ruso’ya hücum etmekte gecikmediler. Yapa yalnız kalan Ruso her şeye rağmen attığı fikirleri müdafaa etti ve zamanın yarı Allahı olan Voltaire’le bile münakaşaya girecek kadar cesaret-ı medeniye gösterdi.” (S. 43, s. 15)

Ruso bu yarışmadan sonra yine Dijon Akademisi'nin düzenlemiş olduğu bir yarışma için "İnsanlar arasındaki müsavatsızlığın kaynağı" isimli eserini yazar. Bu eserde de insanın toplum hayatını oluşturmalarıyla birlikte eşitsizliği de oluşturduğunu savunur. Bu eser mükafat kazanamaz fakat basılır ve çok ilgi görür.

Belli bir süre sonra tabiatla iç içe yaşamaya başlayan Ruso, en güzel eserlerini de bu yıllarda verir. Bunlar: "Tiyatro Hakkında d'Alembert'e Mektup, La Nouvelle Heloise, İhtimai Mukavele, Emile" isimli eserlerdir. Eserlerin konusunu Perin şu şekilde verir:

Bu eserlerin mevzularını kısaca hulâsa edeceğiz:

- Bir makalesinde, Cenevre'de de bir tiyatro olmadığından esefle bahseden D'alembert'e, Rousseau, tiyatronun cemiyete, çok büyük bir fenalık yapmakta olduğunu bu eserle ispata çalışmıştır. Rousseau'ya göre tiyatro daima hayatın güldürecek ve ağlatacak taraflarını temsil eder. Bu sahneleri gören seyirciler vakaları hayalarına tatbik etmek için kendilerinde bir meyil duyarlar. Binaenaleyh, tiyatroyu kaldırmalıdır.

- La Nouvelle Heloise'in mevzuu şudur:

Julie isminde bir genç kız mürebbisi Saint Preux'yü sever. Fakat babası bu fakir adamla evlenmesine razı olmaz ve kızı Wolman isminde biriyle evlenmeye icbar eder. Sadık bir karı ve müşfik bir ana olmasına rağmen Julie eski sevgilisini unutamaz ve kocasına her şeyi itiraf eder. Wolman, karısına olan büyük itimadını göstermek için Saint Preux'yü mektupla çağırır ve evinde misafir eder. Bu mertçe hareket karşısında Saint-Preux ne yapacağını şaşırır, izzeti nefis sahibi bir adam olduğundan azap içinde kıvranmaya başlar. Diğer taraftan Julie'de kocasına ve çocuklarına İhânet etmek istemez. Bir gün bahçede otururken, derede boğulmak üzere

olan çocuğunun sesini işiten Julie derhal suya atılarak yavrusunu kurtarır, fakat soğuk alır. Bu soğuk alma neticesi hastalanan Julie ölür ve bu suretle büyük bir günah işlemekten kurtulur.

- İçtimai Mukavele'de Rousseau bize cemiyetin nasıl olması lâzım geldiğini anlatıyor:

1- Tabiaten serbest olan insanların, birleşmesi ancak, her ferдин hürriyet, müsavat ve mülkiyet haklarını tanıyan içtimai bir mukavele ile kabil olabilir.

2- Hâkimiyetin mutlak olması ve umumun menfaatinden başka bir şeye hizmet etmemesi lâzımdır.

3- Hükümet millet tarafından daima kontrol edilmelidir, çünkü hakiki kuvvet millettir.

4 — Vatandaşların bir takım prensipleri tanıması ve onlara inanması lâzımdır. Bu, karşılıklı itimat için elzemdir.

- Emile'e gelince, bu eserinde Rousseau tasavvur ettiği ideal cemiyete erişmenin çaresini anlatmaktadır: Rousseau'ya göre insan dünyaya iyi olarak gelir, fakat cemiyet onu fena yapar. Hatâsını tashih etmek istemiyen bu hasta cemiyeti nasıl tedavi etmeli? İşe temelinden başlamak, yâni her şeyden evvel çocuğu terbiye etmek lâzımdır. Bu da ancak şu program sayesinde olabilir :

Çocuk dünyaya geldikten sonra annesi tarafından beslenecek ve fena huylar edinmemesine dikkat edilecektir. Sonra çocuk bir mürebbiye teslim edilmelidir. Çocuk tabiatın ortasında hocasının nezâreti altında büyüyecek ve her şeyi tabiattan kendi kendine öğrenecektir. On beş yaşma geldiği zaman Emile'e bir sanat öğretmelidir. Kır hayatı onun için en elverişli hayattır, çünkü tabiat hakiki bir mekteptir. Her şey tabiattandır, hatta Allah bile!... işte bu tarzda büyüyen Emile, günün birinde aynı şerait içinde yetişmiş Sophie isminde bir genç kıızı sever, ve onunla evlenerek mesut olur.

Emile yüzünden Rousseau Fransa'dan kaçmak ve İsviçre'ye iltica etmek mecburiyetinde kaldı. Çünkü Rousseau, o zamana kadar kökleşmiş olan ahlâk prensiplerini bu eserle altüst ediyordu.” Anlaşılacağı üzere Ruso’nun hayatı da fikrî mücadelelerle geçmiştir.

Bülent Ergin tarafından sayı 51’de Ezop’un hayatı anlatılmıştır. Ergin Ezop’un biyografisini verirken bir peygamber hayatı anlatıyormuş gibi bir üslûp kullanır. Çünkü Ezop zekâsı ve uzak görüşlülüğü ile adeta çağının peygamberi olmuştur. Ergin, onun için zamanında Yunanistan’ın yedi büyük bilgini arasında sayılmaktadır der. Dış görünüşünü de şu şekilde tasvir eder: “Yunan medeniyetinin hâkimiyetinde bulunan binbir çeşit sefil insan tabakaları arasında büyüdü. Kambur, zaif ve çirkindi; tabiatın bu kadar nadir bir ruhla bu derece çirkin bir görünüşü bugün bile bize gösteren mermer bir büstü mevcuttur.” (S. 51, s. 111)

Ezop bir köledir ve görünüşü nedeniyle kimse onu köle olarak bile almak istememektedir. Yalnız esir pazarına gelen meşhur filozof Xantos onun sorularına verdiği zekice cevaplara hayran kalır ve onu satın alır. Xantos bu zeki adamla ömrünün büyük bir kısmını geçirir. Ezop Xantos’un akıl hocası gibidir. Parlak zekâsıyla onu her türlü sıkıntıdan kurtarır. O da Ezop’a en sonunda hürriyetini verir.

Ezop’u hayatta her istediği yere getiren parlak zekâsı onun sonunu da hazırlar. Yazılarının birinde papazları süprüntü yığınının benzettiği için onların hiddetini üzerine çeker. Papazlar Ezop’a hırsızlık iftirası atarak onu mahkûm ederler. Ceza olarak da bir uçurumdan aşağı atılır. Ezop’un ölümünü Ergin yine aynı üslûpla şöyle anlatır: “Fakat Ezop’un katli o zulümlerdendir ki, onlar daima geç gelirler. Zira bu kabil insanların hakiki hayatları ölümlemlerinden sonra başlar: lâyemutluğun sonsuz ve ebedî hayatı... (S. 51, s. 111)

Yücel’de sadece Avrupa Edebiyatı’nın öne çıkmış şahsiyetleri değil, diğer Türk Devletleri Edebiyatı’nın da önemli şahsiyetlerine yer verilir. Nitekim 53. sayıda Kazakistan’ın en önemli şahsiyeti Canbul’a yer verilmiştir. Canbul yazıda şu şekilde dillendirilir: “Kazakistan’ın en büyük, en muktedir akını Canbuldur. Milyonlarca okuyucu ve dinleyici onu tanır ve sever. O, millî düşünüş, his ve emellerin tercümanı, hakiki millî şair ve aşıktır.” (S. 53, s. 205)

Canbul bir şiirinde de kendisini şöyle anlatmaktadır:
Benim şarkım asla yalan söylemezdi
Onu ne bay ne de molla duymamışlardır.
Şarkım, eskiden olduğu gibi, şimdi de
Halkın saadet ve felâket günlerinin dostudur.

“Avrupa’nın en büyük münekkiti” (S.62, s. 79) Lessing Seniha Bedri Göknil tarafından kaleme alınmıştır. Alman edibinin edebiyata ve fikir hayatına girişini anlatan yazıda Göknil Lessing’in Alman tiyatrosunu millileştirmesine de değinir. Sayı 63’te bu yazının 2. si yayınlanır. Burada da yazarın tenkit yazıları ele alınır.

1940 yılının mart ayında ölen Nobel ödüllü Selma Lagerlöf’ün biyografisi Leyla Çambel tarafından yazılmıştır. Lagerlöf İsveç ruhunu ve İsveç efsanelerini bütün dünyaya tanıtmıştır. Çambel yazarın romancılıktaki hususiyetlerini genel olarak şöyle değerlendirir: “Selma Lagerlöf her inişte bir yükseliş, her gecede bir gündüz, her kırılışa bir ümit görür. Selma Lagerlöf’ün insanları bir kabahat işledikleri zaman bundan kaçmazlar, o kabahatle yüz yüze gelmek cesaretini gösterirler... Selma Lagerlöf’ün insanları ne kadar istediklerini bilmez ve serseri de olsalar, kalpleri iyidir ve fedakârlık yapmaya hazırdırlar... Selma Lagerlöf’ün erkekleri: biraz kayıtsız, biraz egoist ve bazen de biraz nankör, fakat cesur, kuvvetli, cazip, zeki ve hatip ve daima da biraz çocukturlar... Selma Lagerlöf’ün kadınları daima anadırlar: müşfik ve fedakâr... Selma Lagerlöf’ün insanları daima yükselmeye bakanlar ve hepsinin kendilerine göre bir ideali vardır... Selma

Lagerlöf'ün yazıları insan sevgisini terennüm eden birer şiirdir ve sevgi olduğu için anlayış da var, fedakârlık da var, iyilik de var." (S. 64, s. 199) Sayı 74'de de yazarın hayat hikâyesi ve edebiyata atılışı Seniha Bedri Göknil tarafından verilmiştir.

Avrupa'da hümanizmi müdafaa eden ve yayan şahsiyetlerden biri de Erasmus'dur. Erasmus İtalyan Hümanizması'nın yanında Garbi Avrupa Hümanizması'nı geliştirmiştir. Vedat Günyol da bu büyük düşünürü Yücel sayfalarına taşımıştır. "Büyük Hümanist: Erasmus" sayı 66'da yayınlanmıştır. Bu yazıda Günyol büyük düşünürün hayatını ve fikirlerini konu etmiştir yazısına. Sayı 68'de ise Erasmus'un "Çılgınlığın Methiyesi" isimli eserini tahlil etmiştir. Günyol eseri şu şekilde tanıtır: "Erasmus'un eserleri arasında, en çok okunanı Çılgınlığın Methiyesi'dir. Erasmus'un sistem ve doktrinlerin serbest tahlili mecrasında inkişaf eden ve tabiaten müstehzi olan zekâsı; onu bu kitabında, cemiyet nizamını ve onun istinat ettiği müesseseleri tenkide sevketmiştir. Çılgınlığın Methiyesi, şeklin cinnet kisvesi altında, çok görmüş ve yaşamış bir insanın zengin tecrübe hamülesini taşımaktadır. Eserin kahramanı bizzat 'cinnet'dir." (S. 68, s. 66) Yazısının sonunda Günyol eserin kısa bir tahlilini verir:

Cinnetin Methiyesi: Eserin şuh kalıbı altında, şu acı istihza seziliyor: insanlar doğuşlarından ölümlerine kadar ıstırap çekiyorlar. Kendi yaradılışlarının ağır şartlarından başka, cemiyet içindeki bin bir türül hastalıklara maruz bulunuyor ve bunu bir emri İlâhî gibi telakki edüp her şeye katlanıyorlar. Neden? Çünkü feraset, akıl ve hikmet denilen nimetten mahrumdurlar. Eğer içinde bulundukları korkunç vaziyeti düşünecek olsalar, intihardan başka yapacak işleri kalmaz. Bereket versin, işe Cinnet müdahale etmekte ve insanlara her şeyi unutturarak hayatı güzel göstermektedir. Erasmus. "fenalık onu his etmeyene fenalık değildir" diyor. (S.66 s. 56)

Bu alıntıda görüldüğü gibi Erasmus hayatı büyük bir yük olarak görmektedir. Aslında bütün büyük düşünürlerin vardığı sonuç budur. Erasmus bundan kurtuluşun tek yolu olarak cinneti göstermekte ve bir nevi bütün insanlığı cinnet çerçevesinde bir oyuna davet etmektedir.

Stefan Zweig'in "Dostoyevski" ve "Balzac" üzerine yazdığı biyografiler Yücel'de seri yazılar olarak karşımıza çıkmaktadır. Yücel'in 7 sayısında "Dostoyevski", 4 sayısında da Balzac ele alınmıştır. (Dostoyevski, (S. 73, 74, 75, 77, 78, 79, 80; Balzac, (S. 84, 88, 90, 94) Yazıları dilimize Fuat Gökbudak çevirmiştir.

Gerhard Hauptmann Almanya'nın tiyatro alanında eser vermiş büyük ediplerinden biridir. Seniha Bedri Göknil'e göre Hauptmann'ın en önemli özellikleri arasında natüralizmin kurucularından olması ve insanı insan olarak değerlendirmesi bulunmaktadır. (S. 94, s. 78)

Alman şiirinde romantik mektebe dahil edilen Hölderlin yaşantısıyla da edebiyat tarihine ilginç bir sîma olarak yansımıştır. 1770'de doğan Hölderlin çocukluğundan itibaren ender bulunacak bir hassasiyetle hareket etmektedir. Hölder'in bu hassasiyeti ona şiir gücü olarak yansıyacaktı. Fakat aynı hassasiyet onu deliliğe götürecek bir süreci de hazırlayacaktır. 1802'de sevdiği kadın Susette Gontord'ın ölüm haberini alan şair bu tarihten itibaren 37 sene süren bir delilik dönemine girer. Ara sıra şuurunu toplayan Hölderlin'in bu dönemlerde oluşturduğu şiirler Alman Edebiyatı'nın en lirik örnekleri olarak karşımıza çıkar. Seniha Bedri Göknil onun hassasiyetini anlatmak için annesine yazdığı bir mektuptan parçalar yayınlamıştır: "Benim mizacımı bilirsiniz, hiç hırpalanmıya, zorlanmıya, hâkir görülmeye gelmez." (S. 102, s. 58) Hölder'ın ideali Yunan'ın Alman milletinde yeniden doğmasıdır. Bunu da eserleriyle başarır.

Romantizmin doğuşunda en büyük rol kuşkusuz Shakespeare'e aittir. Fikret Çatalcalı Sayı 108'de verdiği Shakespeare biyografisinde onun edebî kuvvetini şu sebeplere bağlar: "Sheakespeare her şeyden önce bir sahne adamı idi. Öyle bir sahne adamı ki kendi dehâsında hiçbir fedakârlıkta bulunmaksızın piyeslerini zevkle seyrettirmesini biliyordu. İngiltere gibi sınıf ayrılığının çok hissedildiği bir memlekette Shakespeare komedilerine fars

karıştırarak yahut piyeslerine meraklı vakalar bularak avam tabakasını karakterlerinin şahsiyetlerini inceden inceye tetkik etmek veya onların tabii konuşma tarzlarını değiştirmekle de yüksek tabakaya mensup en müşkülpesent kimseleri memnun etmek sırrına vakıftı. Piyeslerini hazırlarken dinleyicilerin hâlet-i ruhiyesini daima göz önünde tutardı. Seyirci kitlesinde ahlâk kaidelerine inananlar olacağı gibi inanmıyacakların da bulunacağını bilen bu dâhi şair bi taraftan ahlâk icaplarını gözetirken, bir taraftan da piyesteki karakterleri tamamen bağımsız bir halde tutmuş, onların istedikleri gibi hareket etmelerini sağlamıştır. Shakespeare kâinatın bir ilâhî nizama tabi olduğunu gayet iyi bildiği halde dinleyicilerine hiçbir zaman ne din lehinde söz söylemiş, ne de ilâhî doktrinler hakkında telkinde bulunmuştur.” (S. 108, s. 46). Yazar daha sonra Shakespeare’ın eserlerin kısa kısa değerlendirmesini yapmıştır.

Orhan Burian Keats’in biyografisini verirken ondan “Shakespeare”ın öz çocuğu” diye bahseder. (S. 110, s. 123) Zira Keats Shakespeare’ın yanında yetişmiş ve onunla aynı kuvvette şiirler yazmıştır. 1795-1821 yılları arasında kısa bir ömür süren Keats mezar taşına şu çarpıcı mısrayı yazdırır: “Burada adı su üstüne yazılı biri yatıyor.”

1945 yılında Nobel mükâfatını kazanan Gabriella Mistral adındaki Şili’li kadın şairin biyografisi de Yücel’de verilmiştir.(S.113,syf:24)Şair mütevaziliği ve zaman zaman ananelere aykırı duruşuyla dikkatleri üzerine çekmiştir. Onun biyografisini yazan Dr. Adam, Mistral’in şiir yazma sebebini şu şekilde açıklar: “Gabriela Mistral daha ziyade kederin sevgiyle şiir yazan bir şairdir. Gençliğinde sevdiğinin intiharı, sonra çok düşkün olduğu bir yeğenin intiharı, daha sonra memleketinin Franco kurbanlarını ve bilhassa çocuklarını barındırmayışı... ona şiir yazdıran büyük dertler olmuştur. Şiirlerinin iki mühim ana mevzuu daha vardır ki onlar da öğretmenlik mesleğinin ulviliğine inanışı ve köy çocuklarına bağlılığıdır. Şilili bir münekkit onun şöhretinin en iyi izâhını evlâtsiz kadının faciasını dile getirmesinde buluyor.” (S. 113, s. 24)

Sabahattin Teoman'ın "Verlaine – Rimbaud Meselesi" isimli yazısı sayı 116'da yayımlanmıştır. Sabahattin Teoman zannedildiği gibi yazısında bu iki şairin edebî kişiliklerinden değil 17 yaşında genç bir şair olan Rimbaud'un Verlaine sığınmasıyla birlikte gelişen olaylar silsilesini aktarmıştır. Bu iki büyük şair birbirlerinin hayatlarına ciddi tesirlerde bulunmuşlardır. Verlaine cinsel olarak Rimbaud'a bir yakınlık hisseder ve ikisinin hayatı da bundan sonra ciddi anlamda karışır. "Paris ve içki ikisini birbirlerin sırlarının içine attı, ayrılamaz oldular." (S. 116, s. 138) Bu birliktelik Verlaine'i hem karısından hem de muhitinden ayıracak ve Rimbaud'un kaprislerinin ve ihtiraslarının peşinden götürecekti. Sonunda Rimbaud'u öldürmeye teşebbüsten hapse atılır ve bir daha onu görmez. Hürriyetine kavuştuktan kısa bir süre sonra da sefalet içinde ölür.

1941 yılında ölen feminist yazar Virginia Woolf, William Plomer'in kalemiyle aktarılmıştır. Biyografide üst başlık olarak "Müstesna Hususiyetleri Olan Bir İngiliz Romancısı" başlığı kullanılmıştır. Evet gerçekten de Woolf zamanının en ilginç şahsiyetlerinden biridir. Kadın olmanın bütün zerafetini taşıyan aynı zamanda çağının sosyal hadiselerine çok duyarlı bir yazardır. Onun kadın özgürlüğüne duyarlılığı şu cümlelerle ifade edilmiştir: "Zamanında kadınların hürriyet hareketi çok ilerledi. Virginia Woolf bu ilerleyişle, bilhassa kadınların edebî verimleri üzerinde yapacağı tesirler bakımından ilgileniyordu. Uzun bir sosyal geçişin şuurlatında kalmış olan tesiri ile (cümle kendinindir ve uzun bir edebî geçişi kastediyordu) yazan kadın için daha büyük bir şümül, kudret ve refahlık imkânı görüyor ve buna seviniyordu. Bunun feminizm gibi ham bir şeyle hiç alâkası yoktu. Değişen zamanlarla bir âhenk teşkilinden ibaretti ki şu cihete bir misâl daha, hem de hiç azımsanmayacak bir misal daha teşkil etmektedir. Virginia Woolf hemcinslerine karşı büyük bir ilgi besliyordu; bu da onlara karşı duyduğu sevgi demektir." (S. 124, s. 150) Yazarımız Woolf'un feminizmini doğuran sebeplere inmekte ve bir yerde de ham bir feminist anlayışla Woolf'un feminizmi arasındaki ayrımı bize sunmaktadır.

Woolf'un eserleri şunlardır: Jacob'un Odası (1922), Misis Dallaway (1925), Deniz Feneri (1927), Dalgalar (1931) ve ölümünden sonra basılan Perde Araları (1941) dir.

Yücel'in özellikle ilk sayılarında Oscar Wilde'in yazılarına sıkça rastlamaktayız. Wilde piyes müellifi, vecize yaratıcısı, hikâye muharriri, şair, sanat münekkidi olarak tanınmıştır. Özellikle sahne eserleri yazma konusunda onun daha önemli bir yerde olduğunu görmekteyiz. Wilde döneminde Williah Morris'in savunduğu sanat sosyalizmi ile Walter Pater'in "Sanat Sanat İçindir" anlayışı arasında kalmış ve sonunda iki anlayışı da kendi içinde harmanlayarak eserlerini oluşturmuş; hiçbir zaman kat'i kurallarla bir kutba bağlanmamıştır. O da, Byron gibi, İngilizlerin dar görüşleriyle mücadele ettiği için, İngiltere dışında çok tutulmuştur. İngiltere'de kendisine değerinden ne kadar az kıymet verilmişse, hariçte de o nispetle fazla kıymet verilmiş olabilir." (S. 125, s. 13) Wilde'e kıymet verme konusunda Türkler de üzerlerine düşen vazifeyi yapmışlardır. Wilde "Dorian Gray'in Resmi" isimli eserinin önsözünde sanata dair görüşlerini şöyle ifâde eder:

"Dorian Gray'in Resmi

ÖNSÖZ

Sanatçı güzel şeyler yaratandır.

Sanatı belli edip sanatçıyı gizlemek sanatın gayesidir.

Tenkitçi, üzerinde güzel şeylerin, bıraktığı izi bir başka tarzda yahut yeni malzemeyle nakledebilendir.

Tenkidin en aşağısı gibi en yükseği de bir çeşit öz ömür yazısıdır.

Güzel şeylerde çirkin mânalar bulan kişi hoş olmadıktan başka bozuktur. Bu bir yanlış sayılır.

Güzel şeylerde güzel mânalar bulan kişi yetişmiş olandır. Böylelerinden ümit kesilmez.

Güzel şeylerden sadece, güzellik çıkaranlar seçkinlerdir.

Ahlâklı yahut ahlâksız kitap diye bir şey yoktur. Kitap iyi yahut kötü yazılmıştır. O kadar.

On dokuzuncu asrın Gerçekçilikten hoşlanmaması bir ucubenin aynada kendini görüp kudurmasına benzer.

insanın manevi hayatı sanatçının mevzuunun bir kısmıdır, sanatın ahlâki kusurlu bir maddeyi kusursuz kullanmaktadır.

Hiç bir sanatçı bir şey ispat etmek istemez. Hattâ doğru olan şeyler bile ispat götürür.

Hiç bir sanatçının ahlâk babında tercihleri yoktur. Sanatçının böyle bir tercihi varsa üslûbunda affedilmez bir yapmacık var demektir;

Hiç bir sanatçı kötü düşkünü değildir. Sanatçı her şeyi ifâdelendirebilir. Düşünce ile dil sanatçı için sanatın âletleridir.

İyilik kötülük sanatçı için sanatın malzemesidir.

Şekil bakımından bütün sanatların örneği musikicinin sanatıdır. Duygu bakımından örnek oyuncunun sanatıdır.

Bütün sanat hem bir kabuk hem bir remzdir.

Kabuğun altını görmeye çalışanlara bir şey olursa kabahat kendilerinin. Remzi sökenlere bir şey olursa kabahat kendilerinin. Sanatın gerçekten aksettirdiği hayat değil seyircidir.

Bir sanat eseri hakkındaki fikirlerin çeşitliliği o eserin yeni, karışık ve canlı olduğunu gösterir. Tenkitçiler uzlaşmıyorsa sanatçı kendi kendisiyle uzlaşmış demektir. Faydalı bir şey yapan, yaptığına hayran olmaya kalkmadıkça, affedilebilir. Faydasız bir şey yapmanın tek özü ona bol bol hayranlık duymaktır.

Bütün sanat faydasızdır,

Oscar Wilde”

Atalay Yörükoğlu sayı 133’de “Voltaire” isimli yazısında düşünürlerin uğradıkları felâketleri şöyle dile getirir: “Yaşadığı devri temsil edebilmiş insanlar azdır. Bu azınlığın içinde, kendini inandığı davaya veren, varıyla yoğunla mücadele edenler de sayılıdır. Hele düşünme hakkının bile insanlardan esirgendiği, hoşgörülüğün ayaklar altına alındığı bir zamanda elle tutulur işler başarabilen kimseler de parmakla gösterilir. Hürriyet öncüleri olan ve çoğu zaman, gelecek nesil için düşünme imkânından başka miras bırakacak mülkleri olmayan bu insanlar, bir zaman gelmiştir ki, demir

parmaklık ve dört duvar seyretmeğe mahkum edilmişlerdir. Geçmişte bağımsızlık fikriyle dört duvar sözü bir arada düşünölegelmiştir.” (S. 133, s. 386)

Yörökoğlu yazısına bu girişı niçin yapmıştır? Tabiki Voltaire de bu söylenilenlere uğramış bir düşünördür. Daha çocuk yaştan itibaren parlak zekâsıyla çevresindekileri şaşırtan ve çoğu zaman da kızdıran Voltaire okulundan mezun olduğunda acemi bir trajedi yazarıdır. Fransa’da rahat edemeyen düşünür, İngiltere’ye geçer. Burada Newton, Lock, Swift’in tesiri altında kalmıştır.

Yörökoğlu Voltaire’in edebî değerinin tartışılır olduğunu söyler. Düşünürün hikâyeleri: “Zadig, Igenu, Amabed’in Mektupları, Babil Padişahın Kızı”dır. Bunlarda biraz da masal havası vardır. Safoğlan isimli hikâyesinde Rosseu’ya göndermeler yapar. Daha önce Rosseu’yla ilgili yazıda da aynı şeyden bahsetmiştik. Voltaire bu eserinde Rosseu’nun “Tabiate Dönüş” fikriyle alay eder. Yörökoğlu bu konuda şöyle bir değerlendirme yapar: “Hikâye bir tabiat çocuğunun toplumun sadık kişisi kılığına girip, ezeli akıntıya karışmasıyla biter. Rosseu’nun kulakları çınlasın.” (S. 133, s. 386)

Bunların dışında Voltaire’in diğler eserleri “Candide, Louis XIII Tarihî, Felsefe sözlüğü”dür. Felsefe sözlüğü yakılmıştır. Zamanın Avrupa softaları kitabı yakarak Voltaire’den öç almaya çalışmışlardır. Ama yakılacak bir kitabın nasıl olabileceğı düşüncesi bu kitabın okuyucu kitlesini de artırmıştır.

Voltaire’in belki de en önemli tarafını taassubla savaşı oluşturmuştur. Çünkü Voltaire skolastik düşüncenin koi gezdiği Avrupa’da taassuba karşı büyük bir savaş başlatmıştır ve bu savaşta elbette Voltaire de büyük yaralar almıştır. Yörökoğlu onun bu mücadelelerle zayıf düşen ve yaşlanan bedenini şöyle anlatır: “Seksen dört yılın erite erite iskelete çevirdiğı ihtiyar Voltaire, sosyete hanımlarının hemen hemen omuzlarında taşındığı bir sırada,

içlerinden birisi: ‘Sizi ne büyük bir kalabalık alkışlıyor’ dediği zaman şöyle cevap vermiştir: ‘Heyhat! Beni işkence meydanında görmeğe bu kadar kalabalık gelirdi.’” Voltaire’in biyografisi büyük bir zekânın bir ampul gibi nasıl etrafını aydınlattığını göstermektedir.

d) Türk Edebiyat Tarihi Yazıları

Yıl	Ay	Cilt Sayı	Yazar Adı	Eser Adı	Eser Çevirmeni	Türü	Sayfa No
1935	Nisan	1	Faruk Talat	Üsküdar Şairleri		Biyografi	32-34
1935	Mayıs	1	Faruk Talat	Üsküdar Şairleri		Biyografi	33-35
1935	Temmuz	1	T.Olgun	Şair Bakî'nin Üstat Zati ile İlk Görüşmesi		Biyografi	17-19
1935	Ekim	2	Tahir Olgun	Füzûlî'nin Şikâyetname Gönderdiği Nişancı Kimdi?		Makale?	52-55
1935	Kasım	2	Tahir Olgun	Bengübade		İnceleme	97-99
1935	Kasım	2	Tahir Olgun	Bengübade		İnceleme	115-117
1935	Aralık	2	Tahir Olgun	Gene Füzûlinin Nişancısı Hakkında		Makale	124-125
1936	Ocak	2	Tahir Olgun	Füzûli Leyla ve Mecnun Manzumesini Niçin Yazmıştı?		İnceleme	172-176
1936	Şubat	2	Tahir Olgun	Füzûli Leyla ve Mecnun Manzumesini Niçin Yazmıştı?		İnceleme	218-220
1936	Nisan	3	Tahir Olgun	Füzûli Leyla ve Mecnun Manzumesini Niçin Yazmıştı?		Makale	52-53
1936	Kasım	IV	Mengüç Atsız Yoldaş	Yüzyıllardan Seçtiklerim		Makale	101-103
1936	Aralık	IV	Mengüç Atsız Yoldaş	Yüzyıllardan Seçtiklerim		Makale	144-146

Yıl	Ay	Cilt Sayı	Yazar Adı	Eser Adı	Eser Çevirmeni	Türü	Sayfa No
1937	Ocak	IV	Mengüç Atsız Yoldaş	Yüzyıllardan Seçtiklerim		Makale	176-178
1937	Şubat	IV	Mengüç Atsız Yoldaş	Yüzyıllardan Seçtiklerim		Makale	230
1938	Ağustos	VII	Orhan Şaik Gökyay	Dede Korkud'un Şahsiyeti		Makale	234-237
1939	Ocak	VIII	Vedat Lütfü Salçı	Türkleşmiş Hristiyan Bektaşî Şairleri(Papa Yero Raif)		Biyografi	254-257
1939	Şubat	VIII	Vahit Lütfü Salçı	Türkleşmiş Hristiyan Bektaşî Şairleri(Papa Yero Raif)		Biyografi	302-303
1939	Şubat	VIII	Atsız	Dede Korku		İnceleme	306-310
1939	Nisan	IX	Vahit Lütfü Salçı	Türkleşmiş Hristiyan Bektaşî Şairleri(Aşık Hıfzı)		Biyografi	60-63
1939	Haziran	IX	Vahit Lütfü Salçı	Türkleşmiş Hristiyan Bektaşî Şairleri(Yorgi Saliki)		Biyografi	157-158
1939	Temmuz	IX	Vahit Lütfü Salçı	Türkleşmiş Hristiyan Bektaşî Şairleri(Saliki'nin Mektubu)		Mektup	194-196
1939	Ağustos	IX	Vahit Lütfü Salçı	Türkleşmiş Hristiyan Bektaşî Şairleri(Kırkor Saydi)		Biyografi	239-242
1939	Kasım	X	Vahit Lütfü Salçı	Türkleşmiş Hristiyan Bektaşî Şairleri(Manol Hitâbi)		Biyografi	122-124*
1940	Mayıs	XI	Pertev Boratav	Türk Halk Temaşası		Makale	129-131
1940	Haziran	XI	Pertev Boratav	Türk Halk Temaşası(Karagöz)		Makale	205-209
1940	Temmuz	XI	Yücel	Kitabı Dede Korkuttan Bir Parça		Şiir	230

Yıl	Ay	Cilt Sayı	Yazar Adı	Eser Adı	Eser Çevirmeni	Türü	Sayfa No
1940	Ağustos	XI	Abdülkadir İnan	Göçebe Türk Destanlarında Kahramanlar		Makale	274-279
1940	Ağustos	XI	Pertev Boratav	Türk Halk Temaşası		Makale	298-299
1940	Eylül	XII	Mehmet Halit Bayrı	Halk Edebiyatımızda "Osmanoğlu" Hadisesi		Makale	12-17
1941	Şubat	XIII	Haydar Tolun	Füzuli, Dert ve Elem Şairi		İnceleme	122-124
1941	Mayıs	XIII	Hayali Küçük Ali	Asri Karagöz		Tiyatro	114-116
1941	Temmuz	XIII	Hayali Küçük Ali	Asri Karagöz		Tiyatro	224-227
1941	Eylül	XIV	Selim Nüshet Gerçek	Karagöz		İnceleme	26-28
1946	Mart	XX	Orhan Şaik Gökyay	Füzuli'de Şiir		Makale	9-16
1946	Nisan	XX	Orhan Şaik Gökyay	Füzuli ve Aşk		Makale	61-65
1946	Temmuz	XX	Yücel	Nesir Yolunda(Lütfi Paşa)		Eski Nesir Örnekleri	174
1946	Ekim	XXI	Hikmet Dizdaroğlu	Ahmet Mithat Efendi'de Tarih Görüşü		Makale	40-42
1947	Aralık	XXII	Hikmet Dizdaroğlu	Türk Edebiyatının En Güzel Hikâyeleri		Tenkit	429-431
1948	Ocak	XXII	M.Şakir Ülkütaşır	Mevlana Celaleddini Rumi		Biyografi	489-491
1948	Nisan	XXIII	Vedat Günyol	Hüseyin Rahmi Gürpınar'a Göre Sanatkarın Cemiyyetindeki Yeri ve Rolü		Makale	74-77

Yıl	Ay	Cilt Sayı	Yazar Adı	Eser Adı	Eser Çevirmeni	Türü	Sayfa No
1950	Şubat	1	Haluk Y.Şehsuvaroğlu	İsmail Dede'nin Bir Kasidesi		İnceleme	9-11
1950	Şubat	1	Yücel	Eski Nesir Yolunda(Evliya Çelebi)		Eski Nesir Örnekleri	11
1950	Mart	1	Hikmet Dizdaroğlu	Füzuli		İnceleme	40-42
1950	Nisan	1	Yücel	Eski nesir Yolunda(Hünername'den)		Eski Nesir Örnekleri	26
1950	Mayıs	1	Yücel	Eski nesir Yolunda(Hünername'den)		Eski Nesir Örnekleri	40
1950	Haziran	1	Yücel	Eski Nesir Yolunda(Tuhfe-i Muradi)		Eski Nesir Örnekleri	22
1950	Temmuz	2	Hikmet Dizdaroğlu	Bayburtlu Zihni		İnceleme	38-40
1950	Temmuz	2	Yücel	Eski Nesir Yolunda(Tuhfe-i Muradi)		Eski Nesir Örnekleri	54
1950	Temmuz	2	Yücel	Eski Nesir Yolunda(Evliya Çelebi)		Eski Nesir Örnekleri	9

Bu bölümde Yücel'de Türk Edebiyat Tarihî ile ilgili yazıları inceleyeceğiz.Yücel'de karşımıza çıkan edebiyat tarihî yazıları çoğunlukla seri halinde yayınlanmış yazılardır.Bu da derginin bize edebiyat tarihî ile ilgili bir konu hakkında derinlemesine bilgi verebilmesi açısından önemlidir.

İlk seri yazımız üçüncü sayıda karşımıza çıkar. Faruk Talat'ın "Üsküdar Şairleri" isimli araştırması sayı 3-4'te arka arkaya yayınlanmıştır.Faruk Talat bu yazı dizisindeki amacını şu şekilde aktarır bize: "Biz bu verimli yurdun yalnız zâmanımıza kadar gelen eski ve yeni tarzda yazmakla-şiiir kalem vadisinde-Üsküdarlı diye tanınmış kıymetli şairlerinin hayat ve eserlerini beraberce okuyup araştıracağız.Üsküdar dediğimiz zaman aklımıza şiiir ve kalem sahasında büyük muvaffâkiyetler kazanmış ve mühim eserler meydana getirmiş Üsküdarlı Hakkı,Safi,Süleyman Salim,Talât gibi koyu Üsküdarlılarla, Nazım Paşa, aslen Koniçeli olup Üsküdar'da yerleşerek Üsküdarlı diye şöhret bulan Heccav Kâzım Paşa,Emin Hakkı ve yine Üsküdarlı Nedim diye şiiir yazan hanende Nedim gibi şiiir ve sanat ricalleri ile ikinci derecede şairler gelir."(S.3,s.32) Yazarımız bu şekilde yazısının amacını ortaya koyduktan sonra Üsküdarlı şairleri kısaca tanıtır ve eserlerinden bahseder.Bu ilk yazısında Üsküdarlı Talât'ın biyografisine yer verir.Dördüncü sayıda serinin ikinci ve son yazısında Faruk Talât Üsküdarlı Talât'ın biyografisine devam eder.Yazarımız şairin şiiirlerinden de örnekler sunmayı ihmal etmez .

Tahir Olgun'un dergide yayımlanan Divân edebiyatı araştırmaları bize Divân edebiyatıyla ilgili önemli belgeler sunması açısından ve Divân edebiyatıyla ilgili karanlık noktaları aydınlatması bakımından önemlidir.Olgun'un "Şair Baki'nin Üstat Zati ile İlk Görüşmesi"(S.6,s.19) isimli yazısı Baki'nin edebiyat dünyasına girişini anlatan keyifli bir yazıdır.Yazarımız yazısını tarih anlatıcılığının sıkıcılığından kurtararak anlatmak istemiş olsa gerek ki öyküleyici bir anlatım tarzı kullanmıştır.Böyle olunca Bakî de Zati de ve hatta Beyazıt Meydanı da tarih sayfalarının sunî

ortamından çıkıyor ve adeta geçmişten bir gün sinema filmi gibi gözler önüne seriliyor.Yazarın yarattığı atmosferde okuyucu Beyazıt camiinin karşısındaki remilci dükkanını bir köşeden izliyormuş hissine kapılabilir.Şu parçayı bu yargımızı desteklemek üzere yazıdan alıyoruz: “Önünden geçtiği dükkanlardaki esnaf,ona harf atıyor, o da onlara nükteli cevaplar fırlatıyordu.Bahsettiğim peykenin önüne geldi.Evvelâ âsasını,sonra ayağından çıkardığı yemenileri dükkâncığının içine bıraktı.Kendi de peykenin üstüne çıktı.Bağdaş kurup oturdu,kamburlaşmış sırtını dükkâna dayadı ve başını kaldırdı.Yüreğinden gelen bir ahı, gökyüzüne doğru uzun uzun salıverdi.Yorgunluk ihtiyarlık ve belki açlıktan olan teessürlerini, çektiği o ah ile semadakilere anlatmak istiyordu.”

Daha sonra yazarımız Bakî'nin üstad Zati ile tanışmasını ve ondan icazet almasını aynı keyifli üslûbuyla anlatmaya devam eder.Zaten Bakî o dönem edebiyat çevreleri içinde konuşulmaktadır.Dolayısıyla bu icazeti alması zor olmamıştır.Bundan sonra Bakî Kanunî döneminin sultan-ı şuarası olma yolunda hızlı adımlar atmaya başlar ve dönemin en parlak ismi olmayı başarır.

Tahir Olgun'un “Fûzuli'nin Şikâyetnâme Gönderdiği Nişancı Kimdi?” (S.8,s.52) isimli yazı Fûzuli'nin şikâyetnâmesini yazdığı Nişancı Paşa'nın kimliğine dair bir yazıdır. Edebiyat tarihinde bir galat-ı meşhurla mektubun Nişancı Mehmet Paşa'ya gönderildiği yazılmıştır.Oysa Kanunî devrinde Mehmed Paşa ünvanlı bir paşa yoktur.Daha sonra makalede nişancılık ve Osmanlı devletindeki ünlü nişancılardan bahsedilmiştir.Makalenin sonunda ise 1534 yılında Celâlzade Mustafa Çelebi'nin nişancı olduğu söylenmiş.Zaten Fûzuli öncesinde de Mustafa Çelebi'ye bir kaside sunmuştur.

“Güli hadikai ikbal Mustafa Çelebi

Kim oldu devleti kurbuyle kâmkâr kalem”

beyiti o kasideden alınmıştır.Bu da Fûzuli'nin Şikâyetnâme gönderdiği kişinin Mustafa Çelebi olduğunu göstermektedir.

Tahir Olgun'un “Bengübâde”(S.9,s.97) makalesi “Bengübâde neden bahseder?” sorusuyla başlar.Bengübâde Fûzuli'nin manzum bir eseridir.Kitap esrar ile şarabın arsındaki savaşı anlatmaktadır.Ve sonunda şarap üstün gelmektedir.

Bazıları bunu tasavvufi bir metin sanmışlardır. Ancak tarihçi Hammer buna katılmaz.Fûzuli bu eserinde sadece esrar ve şarabı karşılaştırmakta ve bundan aldığı zevki anlatmaktadır denilmektedir.Bizim edebiyat tarihçilerimizden İbrahim Necmi de aynı düşüncededir.Agâh Sırrı konuya farklı bir bakış açısı getirir: “Halbûki (Bengübâde) mistik bir manzume değil Osmanlı padişahı Bayazıt II ile İran hükümdarı Şah İsmail'e işaret eder.Adeta sembolik bir eserdir.”

Hayalî bir savaş (Bengübâde)si
Kısıktır orada (esrar)ın sesi
Kaçar,dayanamaz şiddeti harbe
Şarabın eline geçer galebe
Zannımca Fuzulî,bu nazmı ile
Göstermiş Cemil'e(Şah İsmail'e)
Zaferi badeye vermekte çünkü
Şah şarap içerdi,Beyazıt bengi.

Makalede daha sonra bengi(esrarın) tarihçesini kısa bir şekilde verdikten sonra mesnevi şeklinde yazılmış şiir şerh edilmeye başlanır.

Yine makalenin bir yerinde şöyle söylenmektedir: “Öyle sanıyorum ki şairin maksadı yalnız bu olsaydı, eseri de o kadar ün almazdı.Benim zannımca Fuzulî bu eserinde bâde ile genç Şah İsmail'i beng ile de asırdaşı ihtiyar Beyazıt'ı anlatmak istiyor.Çünkü yukarıda da söylediğim gibi Şah

İsmail,İşreti derecesine düşürmüş bir alkolik,Beyazıt ise ihtiyarlık dolayısıyla şaraptan elini çekmiş, fakat diğer mükiyyefattan kurtulamamış bir tiryaki idi.”

Süleyman Nazif merhum ise (Fûzuli) adlı kitabında ve Bengübâde hakkında der ki: “Bu uzun manzumenin ebyatında veya esasında remzü tasavvuf aramak abestir.Fuzulî Bengübâdeyi bu sarhoş padişaha-Şah İsmail’e-hoş görünmek ve onu eğlendirmek için yazmıştır.”

Tahir Olgun’un “Fûzuli Leyla ve Mecnun Manzumesini Niçin Yazmıştı?” (S.11, s.176) isimli yazısı da bu katagoride incelenecektir.Kanuni Sultan Süleyman’ın 1535’de Bağdat’a girmesiyle birlikte Hilleli Fuzulî’nin Kanunî tarafından farkedilmesi ve Fûzuli’nin yaşamının diğer boyutu gözler önüne serilmektedir.Fûzuli Kanunî’ye methiyeler düzer.Kanunî Bağdat’a gelirken yanında bir de şairler topluluğu getirmiştir.Bunların başında Hayali Bey ve Taşlıcalı Yahya vardır.Hemen bir şiir meclisi oluşturulur ve şiirin ustaları şiiri tartışmaya başlarlar.Bu esnada Taşlıcalı Yahya ve Hayali Bey Fuzulî’nin Su Kasidesi’ne nazireler yazarlar.Daha sonra bu Rumî şairler Fuzulî’ye şöyle bir teklifte bulunurlar: “Üstad; gizli bir hazineyi meydana çıkar.Leyla ve Mecnun hikâyesi Acem’de çok yazıldığı halde türkçede yoktur.Sen o destanı nazmet de eski bostanı tazele.” dediler.Bunun üzerine Fûzuli Leylâ ve Mecnun manzumesini oluşturmuştur.Makalemizin özü budur.

Yücel’de sayı 21’den itibaren “Yüzyıllardan Seçtiklerim” isimli Mengüç Atsız’a Yoldaş’ın hazırlamış olduğu bir yazı dizisiyle karşılaşırız. “İslâmiyetten önce Türk lisanı bir edebiyat lisanı halinde ve tamamen müstakildi. Onbirinci yüzyılda bir klasik Türk şiiri teşekkül etmiş sayılabilirdi; İslâmiyet türkün ruhunu zabt etmekle lisanını esir etmiş bulunuyordu. İşte yatağı değiştirilen daha doğrusu iyi yatakta seyir ettirilen Türk lisanı ve şiiri İslâmiyetten sonra tabii ve mütemadi inkişafını muhafaza edememiştir. Türk ruhu içinde iki ırmak akmağa başlamıştı. Müstakil Türk lisanı ve şiiri bir de esir Türk lisanı ve şiiri.” (S. 21, s. 101) Bu ifâdelerden de anlaşılacağı üzere Yoldaş İslâmiyet

Öncesi Türk Edebiyatı'nı bizim öz edebiyatımız olarak kabul etmektedir. Yalnız İslâmiyetin kabulünden sonra da müstakil Türk şiirinin örneklerinin verildiğini söyler. Serinin ilk yazısında Yoldaş örneklerini onüçüncü ve ondördüncü yüzyıldan seçerek esir Türk şiirinin yanında hâla bozulmamış müstakil Türk şiiri örneklerinin de verilebileceğini kanıtlamıştır. Biz de bu örneklerden birkaçını buraya alacağız. Bu seri yazımız Yücel'in 21, 22, 23 ve 24. sayılarında yayınlanmıştır. Biz de örneklerimizi bu sayılardan alacağız.

Ben aşıkı biçareyim
Ben bir deli Divâneyim
Baştan ayağa yâreyim
Aklım da yar olmaz bana

(Yunus Emre, 13. yy)

Can demişler dudağına hey hey
Bu sözü gör ne muhtasar dediler

(Nesimî, 14. yy)

Defterü tumara yazduğum muhabbet sözlerin
Levhi hatırdan derim sanma kitabım var benim

(Necati, 15. yy)

Şu denlû bikes olmuştur ki Zâti ölicecek anı
Bulutlar su koyup baran yuyup yeller götürmüştür anı

(Zâti, 16. yy)

Dil naktini dilber âna öğdül komuşuz
Dağı gamı cana bî teemmül komuşuz
Biz başka bir ıstılah peyda ettik
Kan yutmanın adını tahammül komuşuz

(Haletî, 17. yy.)

Güzelsin b^bedelsin şûhsun âlüftesin cânâ
Söz olmaz hüsnüne gelmez nazirin âleme hakka
Senin her cevrine bin can ile sabreylerim amma
Beni pek öldürür ey bîvefa ellerle bazarın

(Nedim, 18. yy)

Çekmedim dünyada zinciri esaret bârını
Kaydı dünyadan müberrayım bilir dünya beni
İşte meydanı hamiyet kaçma ey cellâde zulm
Ya seni mahveylesin Mevlâ cihanda ya beni

(Namık Kemal, 19. yy)

Orhan Şaik Gökyay'ın "Dede Korkud'un Şahsiyeti" ((S. 42, s. 234) isimli yazısı Dede Korkut'la ilgili tarihî kayıtların incelenmesi neticesinde onun şahsiyetine ilişkin bilgiler sunmaktadır. Kitab-ı Dede Korkut'ta Dede Korkut'un şahsiyeti şöyle anlatılmaktadır: "Resul Aleyhisselâm zamanına yakın, Bayat boyundan Korkut Ata derler bir er koptu; Oğuz'un ol kişi tamam bilicisiydi, ne derse olurdu. Korkut Ata Oğuz kavminin müşkülünü hallederdi. Her neki buyursa kabul ederlerdi. Sözün tutup tamam ederlerdi." Dede Korkut Oğuz boyunda mühim işler görmektedir. Yeni doğanlara ad koyan; velayet sahibi; akıllı, bilgili, keramet sahibi; siyasîleri yönlendiren; seyyah; gayıptan haberler veren; halk hâkimi; vecizeler - atasözleri söyleyen bir şahsiyettir. Gökyay yazısını şu şekilde bitirir: "Bir milletin hafızasına bu kadar kuvvetle nakşedilmiş bir varlığın sırf efsanevi bir mevcudiyet olmaması lâzımdır. Fakat onun ömrü bir milletin ömrü gibi uzun sürmüş gibidir. Tarihî hadiselerin yeri ve zamanıyla birlikte o da devirden devire intikal ederek gelmiştir."

Sayı 47'den itibaren "Türkleşmiş Hristiyan Bektaşî Şairleri" adı altında yeni bir yazı dizisi başlatılmıştır. Vefat Lütî Salçı tarafından hazırlanmıştır bu yazı dizisi. Salçı'nın kendisi de bizzat bir Bektaşî dervişidir. İstanbul Çamlıca'daki Bektaşî tekkesine gelen Türkleşmiş Hristiyan Bektaşî şairlerin biyografilerini bizzat kendi gözlemleri ve bu gözlemlere ek olarak araştırmalarıyla oluşturmuştur. Türkleşmiş demektir çünkü bu tekkeye gelen yabancı şairler Türk Edebiyatı'na hizmet etmişlerdir. Hristiyanlardır çünkü Bektaşî olmak için illâ da Müslüman olmak gerekmez demektelerler. Bektaşîdirler çünkü bu dergâhta pişmektedirler. Salçı ilk olarak Papa Yero Raif'in biyografisini verir. Ardından da bu şairin Türk edebiyatı'na nasıl hizmet ettiğini göstermek için şu parçayı verir:

Cana sana ahvalimi arzetmeğe geldim.
Meyhane-i nazında niyaz etmeğe geldim.
Ben anlatamam her ne kadar söylemiş olsam
Eş'arımı ben gerçi diraz etmeğe geldim.
Bin nazmile şerhedemedim aşkımı, en son
Derdi dilimi nağmei saz etmeğe geldim.
Yıllarca ki ruhsarına hat eylediğim ol

Müsvedei sevdamı beyaz etmeğe geldim.
 Azdır sana Raif ne kadar kılsa da secde.
 Şimdi yeni tertip namaz etmeğe geldim.
 ((S. 47, s. 254)

Sayı 48'de Papa Yero Raif'in biyografisine devam edilmiştir. Bu yazıda Salçı hem Hristiyanlık hem de Bektaşiliğin nasıl olabileceği konusundaki merakı Papa'ya şu soruyu sorarak giderir: "Bir gün ona gençlik saikasıyla dedim ki, 'hem papazlık, hem Bektaşilik olur mu?' cevap verdi, 'Sarı Saltuk diye tanıdığımız Bektaşî Ulularından olan zat, Nikola isminde bir kör Papaz değil miydi? İsim bir boncuktur oğlum. Gönüle bak, gönüle!' dedi." ((S. 48, s. 302) Buradan da anlaşılacağı üzere açık açık ben Müslümanım demese de bu Hristiyan şairler gönülden inanmışlardır aslında. Bir nevi gizli bir örgütlenme söz konusudur. Raif'ten alınan şu "nefes" örneği bunun bir delili olarak sunulmuştur:

Küfr ederim deyu Zahid, hiç korkma,
 Bizim küfrümüz iymandan sayılır
 Sözlerimden haşyet bulup ta ürkme,
 Bizim sözümüz Kurân'dan sayılır.
 ((S. 48, s. 302)

Sayı 50'de Âşık Hıfzı'nın; sayı 52'de yine gizlice Bektaşî olmuş Yorgi Saliki'nin biyografisi verilmiştir. Hristiyanların içinde Hristiyan gibi rindlerin içinde de koyu bir Bektaşî gibi davranan Saliki yine de inancının sakatlığı konusunda dedikodulara engel olamamıştır. Bu dedikodulara şu koşmasıyla karşılık vermiştir:

Güzellikten bizi menetme sofi,
 Biz güzeli nerde görsek severiz
 Dört duvar içinde sen İncil oku,
 Gönül incilini biz ezberleriz.

Cami, puthaneyi bildik, anladık,
 Cennet cehenneme girdik, anladık.
 Güzeli, çirkini gördük, anladık
 Celâli, cemali bilir, sezeriz.

Kitabullâh dersin, ol ne neşedir?
 Âşık olan kimse aşka teşnedir,
 Bahçemizin gülü deste, destedir,

O gülleri incitmeden dereriz.

(Saliki) dilinden anlayamazsın
Yağmur olsan bize damlayamazsın,
Cahilsin, ecvefsin, münkir, gammazsın,
Sana yûf nefiri vurur geçeriz.

Salikî'ye bu konuda Bektaşî'lerden de baskı gelmeye başlayınca çareyi Bektaşî babalarından Tevfik Bey Baba'ya mektup yazmakta bulur. Mektubun bir bölümünü buraya alıyoruz:

“Ey azizimen, reşadetmaabım!

Evvelâ şunu size söyleyeyim ki o hitâbı itab avarenizden külli fakiraneme gelerek size gücendiğime zahip olmayınız. Kulun sultanına gücenmesi varit ve caiz değildir. Siz bize küfür de etseniz biz onu iman yerine tutmamız vazifemizdir. Benim Bektaşiliğe olan muhabbetimi size arz etmek için evvelâ Hristiyanlıkla Bektaşiliği cari akaide göre mukayese edelim.

Hristiyanlıkta esas akaid (Teslis)dir. (Haç) bunun alâmetidir. Bektaşilikte de esas akait (Allah, Muhammet, Ali) dir ki bu da bir (Teslis)dir. Alâmeti de belinize sardığınız ve üzerine bu teslisi işaret maksadıyla (üç düğüm) attığınız ve (Tığbent) dediğiniz kuşaktır.

Hristiyanlarda on iki (eizzei nasara) vardır, siz de (on iki imam) sayarsınız.

Hristiyanlar (on dört havari) sayarlar, siz de (on dört masûmu pâkân) sayarsınız.

Hristiyanlar (Yesu) u idam edenleri tel'in ederler, siz de (Hüseyin)i şehit edenleri tel'in edersiniz (...)

... Hristiyanlar Paskalya perhizi tutarlar, siz de Muharrem orucu tutarsınız.”

diyerek kendi kıyaslamasını yaptıktan sonra;

“Şu halde fazla olarak Bektaşilikten ne bekliyorsunuz?”

sorusunu kendi kendisine sorar ve şöyle bir cevap verir:

“Siz de hiçbir din ve mezhepte bulunmayan (Muhabbet) vardır. Bu muhabbet tarif etmekle bitmez, çok nezih ve nihefte bir zevk ummanıdır. Her ehli dil buna candan âşık olur...”

Eğer, siz beni bahçenizde kokulu bir gül olarak görmek istemiyorsanız ben bu (aşk) hadikasının kokusuz ve fakat korkusuz bir hârı da olmayı kabul ederim. Nice zararsız hârlar sinelerinde nice güller ve goncalar yetiştirmişlerdir.”(S.52 s.157-158

diyerek Bektaşiliği tercih sebeplerini dile getirir. Bu mektup diğer Hıristiyan Bektaşî'lerin durumunu da açıklayıcı bir mektuptur.

54. sayıda Kirkor Soydi'nin biyografisi, 57. sayıda da Manol Hitâbî'nin biyografileri verildikten sonra yazı dizimiz sona erer. Manol Hitâbî'nin din değiştirdin diye kendisini suçlayanlara karşı yazdığı şu manzumesi ilginçtir:

Hoş görünüz beni elim titriyor,
Meryem Ana kandilini yakamam,
Gittiğiniz yola gönlüm gitmiyor.
İsa gibi kazıp piçe tapamam.

Biz tasvire değil cisme taparız
Her gönülde yıkılmaz ev yaparız,
Her gece yâr ile birlik yatarız.
Ey Papaz senin gibi yalnız yatamam.

Pertev Naili Boratav “Türk Halk Temaşası” ((S. 63, s. 129) isimli yazısında halk tiyatrosunu genel hatlarıyla okuyucuya tanıtmıştır. Yücel'in Neo-hümanist politikasının bir yansıması olabilir bu yazı. Çünkü Neo-hümanizm halk edebiyatı örneklerinin edebiyatımızı yönlendirmesi konusunda ısrarcıdır. Sayı 65'te “Karagöz”; 66'da da “Orta Oyunu” ele alınmıştır. Sayı 66'da “Göçebe Türk Destanlarında Kahramanlar” isimli makale kahramanları bir incelemeye tabi tutulur.

“Fûzuli, Dert ve Elem Şairi” (S.72, s. 122) isimli makalede Haydar Tolun Fûzuli'nin hocasının kızına aşık olması, karşılık görememesi ve bunun üzerine şairliğini daha da tetikleyici elemli bir hayata kucak açışını anlatır yazısında. Yazısını şu sözlerle bitirir: “Fûzuli'nin aşkı, kökleri mermer havuzun taşlarını delemeyince, kök olmaktan çıkarak, yalnız dal halinde mavi göğe yükselmiş ve orada çiçeklenmiş emsalsiz bir ağaçtır.”

Karagöz'ün son mümessillerinden Hayalî Küçük Ali'nin bazen Ankara Halkevinde, bazen radyoda, çoğunlukla çocuklar için hazırladığı yeni senaryoları Yücel'in 75. ve 77. sayılarında yer almıştır. Yine Karagöz hakkında bir çalışma ise Sabri Esat Siyavuşgil'in “Karagöz (Psiko-Sosyolojik bir deneme)” isimli doçentlik tezidir. Selim Nüşet Gerçek tezi incelemiş ve Yücel sayfalarına taşımıştır.(karagöz,(S.79,s.26-28) Eserin önemi ilk defa Karagöz'ün psiko-sosyal açıdan ele alınmış olmasıdır. Çünkü bundan önceki çalışmalar yalnızca Karagöz'ün tarihinin ve zahirinin ortaya konulmasından ileri gidememiştir.

Fûzuli her dönem araştırmacıları cezbeden bir şairdir. Her ne kadar onun hakkında yüzlerce çalışma yapılmış olsa da o adeta araştırmacılara yüzlerce yıl öteden işaretler gönderir ve onların iştahını kabartır. O. Şaik Gökyay'ın “Fûzuli'de Şiir” ((S. 113, s. 9) isimli yazısında Fûzuli'nin şiir anlayışını irdeler. Gökyay öncelikle Müslüman şairlerin bir geleneğinin Fûzuli'deki yansımalarını dile getirmiştir. Kur'an'da Şuara Suresiyle şairler uyarılmış, yalnız imân edenler ayrı tutulmuştur. Bundan dolayı divân şiirinde bir özür geleneği başlamıştır ki Fûzuli de eserlerinin mukaddimesinde bu geleneği yerine getirmiştir. “Kudret kalemi, daha ezelden, ona şiir sevgisini mukadder kılmıştı ve hilkatinin bahçesine, yaradılışın başlangıcında mevzunluk muhabbetinin tohumu ekilmişti.” Diyen Gökyay onun yaratılıştan gelen müthiş şairlik yeteneğini vurgulamıştır.

Fûzuli'nin Farsça ve Türkçe Divân oluşturma sebebi kendisinin belirttiğine göre Farsça ve Türkçe bilen iki güzelin bu konudaki istekleri olmuştur. Fûzuli Türkçe Divân'ını tamamladığında iki şeyden korkar. Bunlardan birincisi ehliyetsiz kâtipler ve cahil yazıcılardır. İkincisi vezinden ve şiirden anlamadığı halde meclislerde şiir okuyanlardır. Fûzuli bu kişilerin şiirine gölge düşürebileceğinden korkmakta ve adeta onları uyarmaktadır.

Gökyay'a göre Fûzuli'nin şiir görüşü en başta şiiri de bir ilim olarak kabul etmek temeli üzerine bina edilmiştir. "Şiir dizisinin ipliğinde bilginin kıymetli taşları olmadan onu dünyanın gerdanına takmağa razı olmaz" derken de Fûzuli'nin bilimle şiiri atbaşı yürütmesine atıfta bulunulmuştur. Fuzulî önce bilgi hazinesini edinmeyi ardından bunun üzerine şiir hazinesini oluşturmaya seçen bir şairdir. Fûzuli aynı zamanda döneminin kültürünü ve şark mitolojisini de iyi bilmektedir. Söz onun için çok önemlidir. Az sözle çok şey anlatma peşindedir Fûzuli.

Gökyay bu serisinin ikinci yazısını 114. sayıda yayımlar. Bu sefer konu "Fûzuli ve Aşk"tır. Daha önce Haydar Tolun da böyle bir çalışma yapmıştır. Dediğimiz gibi Fûzuli araştırmacılarımız için adeta altın yumurtlayan tavuktur. Fûzuli'de aşk konusu ise tam anlamıyla bir gizdir. Bu gizi araştırmanın zorluklarını Tolun şu şekilde dile getirir: "Fûzuli'nin aşkı nasıl anladığını belirtmeye kalkışınca, tılsımı çözülmüş bir hazinenin içinde hangi kıymetli taş alacağını bilmeden şaşırıp kalan masal kahramanı gibi insan bir tereddüdün karanlığına düşüp kalıyor." (S. 114, s. 59) Daha sonra yazarımız Fûzuli'nin şiirlerinden de yola çıkarak Fûzuli'nin aşk anlayışını bize yine Fûzuli'nin ağzından anlatır.

Tanzimat sonrası yeni bir mecrada gelişen edebiyatımız da artık araştırmacıların dikkatini çekmektedir. Ahmet Mithat Efendi de artık incelemelere konu olmaktadır. Fakat bu sefer onun "Kırk beygir kuvvetinde bir yazı makinesi" oluşuyla değil de tarihçi yönüyle değerlendirilmiştir.

“Ahmet Mithat Efendi’de Tarih Görüşü” (Hikmet Dizdaroğlu, (S. 120, s. 40) isimli makale onun darülfünun müderrisliği esnasında verdiği tarih derslerinin notlarından yola çıkarak hazırlanmıştır.

Yücel’in 1950 yılında çıkan baskılarının ikinci sayısında I. Mahmud’un müsahtiplerinden ve Mevlevi dervişlerinden büyük musiki üstadı İsmail Dede’nin Esmâ Sultan Kasrı için yazdığı kasideye yer verilmiştir. Bu kasideyi olduğu gibi almayı uygun gördük:

Cihanı devr-i adlî eyledi mâmur.u abadan
Harabâbâdı âbad eyledi ol şah-ı ziyagüster
Hususa Esmâ Sultan haberi ol şah-ı devranın
Bu kasr-i bimisali eyledi tecdid sertâser
O kân-ı maden-i iffet, o kân-ı gevher-i ismet
Muhassal eyleyüp himmet, bu kasrı kıldı pür ziver
Bu bir kâh-ı seadettir, bu bir kâh-ı letafettir
Bu bir kâh-ı taravettir, mücevher sengi, hâki zer
Bu bir kâh-ı muazzamdır, bu bir tarh-ı mücessemdir
Bu bir bağ-ı mükerremdir, der ü divarı pürziver
Bu kâhin tartı revzen zevka mesken çayı ahsendir
Bu bir bağ-ı müzeyyen kasrıdır nadide bir gevher
Bu kâhin sayebahş-ı tâbnak-i nur-i feyzmdan
Serapa Üsküdar’ın hâki oldu dude-i anber
Nedir bu resm-i nakkaşı, nedir bu bûy-i eltafi
Havası dûd-i anber, âb ü tâbi maye-i Kevser
Nedir böyle letafet, bu nezaret, bu tecessümler
Ne hurrem kasr’ı bihemtâ, lâtif ü nazik ü hoşter
Temasa eyliyenler söylesünler var mı bir misli
İrem bağı bunun yanında bir viran ü haküster
Bunun beyn essemâ ü ve-ssemektir farkı sahilden
Bu bir hurşid-i evc-i âlem-ârâdır, zemin ahter
Saday-ı nağmesaz-ı bülbülü guş-etme lâzım mı
Görenler nakş-ı kasrı bülbül-âsâ oldu zevkâver
Dirah-i meyvedârâm sakın sen bağ zannetme
Bu kâh-ı bibahaya cümlesi gelmiş tavaf eyler
Saba gelmiş bu kâhin nakşını tâ havza resmetmiş
Anıncün aşık-ı şürideveş su çağlayup ditrer
Havızda su görünce nakş-ı kasrı çekti âğuşa
Sakın aksi deyüp bu sohbeti sen anlama ebtcer
Bu bir âli makam ü dilgüşadır, maye-i rahat
Eder şevk-ı cedidi bu dil-i bitabı şevkaver
Nihavend ü Irak ü Isfehan’ı görsen ey cânâ
Nihüft’e. Rahatülervah’a yoktur böyle hiç bir yer
Gel ey envar-ı behcet, nur-i ismet, maye-i iffet
Açıl gül, bağa gel, ömr-i şerifin olsun efzunter
Çemenler payını bûsetmek ister gel a sultanım
Bahar-ı nev döşetti payına sünbülle nilüfer

Gel ey sultan-ı dilperv, gel ey şems-i ziyagüster
 Safaya var mı hiç bir yer bunun gibi ferahâver
 Bu kasrı serbeser fass-ı nigîn-i elmasa döndürdün
 Kalırsa parmağı ağzında halkın çoğ mu ey server
 Hemen Mevlâ senin ömr-i azizin bağ-ı âlemde
 Fûruz etsin cihan durdukça dur manende-i ahdar
 Murad üze gelüp bu kasra daim zevk u şevk eyle
 Vecidden nevbenev bulsun hayat-ı cavidânîler
 Mübarek kalb-i safın daima gamdan baîd olsun
 Hayat-ı tul ile eltaf-ı Mevtaya olup mazhar
 Bu suda misli yok bir gevher-i nâyabdır bu kâh
 Temaşası dil-i bitabı eyler ayn-ı tâbaver
 Gelüp Derviş dâisi temaşa eyleyüp kâh
 Dil-i bikinesinde etti câ birmıra-ı hüşter
 Zaban-ı nameden tamirini kasrın didi tarih
 Mücedded oldu tarh-ı dilkeş-i sultan-ı pürziver

Fûzuli hakkında bir başka inceleme Hikmet Dizdaroğlu tarafından yapılır. "Fûzuli" ((S. 3, s. 40) isimli yazı 1949 yılında Abdülkadir Karahan tarafından yayımlanan "Fûzuli -Muhiti, Hayatı ve Şahsiyeti-" isimli eserin incelenmesiyle ortaya çıkmıştır. Dizdaroğlu bu yazıyı yazmasının sebeplerini şöyle İzâh eder: "Bugüne kadar Fûzuli hakkında yapılan incelemelerin en büyük noksanı; konuya yeni ışıklar serpecek mahiyet taşımamaları, dogmatik görüşlere saplanarak sathi ve sade hükümler vermekten çekinmemeleri, birbirlerinin tekrarı veya genişletilmiş şekli denilebilecek bir karakter taşımaları ve nihayet, objektif psikolojik vesikalar olan şairin kendi eserlerinden esaslı surette faydalanılmaması olmuştu..."

Dr. Karahan, Fûzuli'yi muhiti, hayatı ve şahsiyeti bakımlarından ele almıştır. Yani şair ve sanatkâr Fûzuli, incelemenin plânı, çerçevesi ve konusu dışındadır." dedikten sonra bu eseri bize tanıtmaya başlar. Fûzuli'nin hayatına ilişkin yeni bilgileri göz önüne seren eserden parçalar alarak yazarımız okuyucuya Fûzuli'yi farklı bir yönden tanıtmaya imkânı bulur.

Ziyaeddin Fahri'nin "Bayburtlu Zihni" isimli eseri de yine H. Dizdaroğlu tarafından incelemeye tabi tutulmuştur. (Bayburtlu Zihni, (S. 7, s. 38) Bu

eseri diğer çalışmalardan farklı kılan ise yazarının “metodsuz ve gayri ilmi çalışmaları bir yana bırakarak” ciddi bir çalışma meydana getirmiş olmasıdır.

Yücel'in edebiyat tarihine yaptığı önemli katkılardan biri de “Eski Nesir Yolunda” isimli bir yazı dizisiyle eski nesir örneklerine sayfalarında yer vermiş olmasıdır. Sayı 117'de Lütfi Paşa'dan, 1950'de yayımlanan 2. sayısında Evliya Çelebi'den, 4. ve 5. sayıda (1950) Hünernâme'den, 6. ve 7. sayıda Tuhfe-i Muradi'den, 8. sayıda yine Evliya Çelebi'den alınmış örnek parçalar sunulmuştur. Bu parçaların bizim nesir yazıcılığımızı göstermesi açısından önemli olduğunu düşünüyorum. Ve aşağıya bu nesir örneklerinden birini alıyorum:

Eski Nesir Yolunda Evliya Çelebi'den

Zemin ve eşkal-i Kal'a-i Estergon. Budin kalesinin şimalinde bir merhale (1) bait (2) yerde evc-i asümana ser çekmiş (3) ve Tuna kenarına düşmüş bir tabii tepe üzere badem şeklinde yani akça tahtası (4) gibi kıbleden (5) şimale tulânice vâki olmuş bir kale olup banisi Koca Laslo'dur, Bulutlar içinde beyaz kuğu gibi burç ve bedenleri, dervâze (6), kule ve dirsekleri aşikârdır. Ve buna Ortamacar Kızılması derler. Ve Karahisar divarı üzere dairenmâdar (7) kâmil (8) 1106 hatvedir. Ve bu kalenin meşrik (9) tarafında dere aşırı bir havale kaya (10) vardır ki, adına Tepedelen derler; bu kayanın havalesini men'etmek için üstâd-ı mühendis (11) kalenin 500 adım Divânın kalenin iç yüzüne kaplimbağa arkası gibi eğri bina etmiş. Bu tarafa olan divarları cümle ellişer ayak enli şeddadi rıhtım (12) ve kalın olup bu divar üzere 200 adet yaban asmalarından örülmüş üç adam boyunda top çitleri vardır. Her birinin içleri horasan (13), kireç ve alçı ile rıhtım olmuş ve hamam kubbesi kadar yüceltilmiştir. Bu çitler Tepedelen havalesine karşı durup araları kâmil elli pare balyemez top ile arâstedir (14). Her topun yanında mühimmat ve levazımı amade ve huddamları (15) ellerinde fitil, bellerinde kılıç istadedir (16). Kalenin Tuna canibi üç minare boyu yalçın kaya üzere sedd-i metin (17) divardır. Üzerinde dendan (18) ve beden, kale ve tabya yoktur. Bu divar istiâri olup içinde nice hanedan cihannümaları var. Topkane dahi bu divar üzere tûlâni bir parmaklı damdır ki içinde şa'shapâş (19) kırmızı çuha örtülünmüs, İsveç ve Macar topları var. Her biri birer Rûm haracı değer. Tuna aşırı Ciğerdelen sahrasına ve Lâra bayırlarına, Lake dağlarına nazırdırlar. Bu tophaneye nazır bir su kuyusu var, kâmil yüz kulaçtır. Suyu nehr-i Tuna'dan lâğımlarla gelir ve koyudan at koşulu dolaplarla çekilip bazı

hanedana ve kapu yanındaki su hazinesine gider. Ve bu kuyudan bay ü gedâ (20) su alıp def'-i atş ederler (21). Tophanealtı, Paşasarayı vesair hanedanları altları sahrınç olup cümlesi demir kapaklıdır. Bu yukarı kalede 200 adet fevkani ve tahtanî (22) metin evler vardır, lâkin bağçeleri yoktur. Kalenin şimale mekşûf büyük bir kapısı var. Üç kat dolaşık sokaklı metin ve müstahkem demir kapudur. Her kapunun araları yüzer adımdır. En dışardakinin önündeki hendeğin ka'r-ı azimi (23) üzerinde asma, demir zincirli bir köprüsü var. Her gece bekçileri kaldırıp taşra kapu önüne siper ederler ve bu kapunun önündeki kulle-i azimde (24) ayan ve kibar (25) birleşip tavla ve satranç oyunları bahanesiyle kaleyi muhafaza ederler. Bu kapudan içeri Hint arabalar (26) girip çıkarlar. Zira Divân vâsi' (27) kaldırıp döşelidir. Ve her kapuda kalın zincirler gerilidir. Bu kapular arasında iri saçma topları dairnmâdar hazırbaştır. Ve kapular arasındaki kemerler altında suffalar üzerinde kale neferatı pürsilâh nöbet beklerler; rûy-ı divarı (28) cümle alât-ı silâh ile müzeyyendir.

1) Konak, 2) uzak, 3) başı göklere yükselmiş, 4) sarraflarla resmi dairelerdeki veznedarların üzerinde para saydıkları tahta olup ucu dışarı olmak üzere kenarlı, dikdörtgen ve ucuna doğru darlaşıp oluk şekline getirilmiştir, 5) güneyden, 6) büyük kale kapısı, 7) çepçevre, firdolayı, 8) tamam 9) doğu, 10) bir yere hâkim olan kaya, bir yere bakan ve ondan yüksekte olan yer, 11) hendeseden anlıyan üstad, 12) Şeddadin yaktığı binayı andıran, kunt, sağlam ve büyük, 13) Kireç ve tuğla tozu ile yapılan harç, 14) süslenmiş, donatılmış, 15) bakanları, bunların hizmetine koşulmuş olanlar, 16) ayakta durmuş, ayakta duran, 17) sağlam set, 18) kale bedeninde diş gibi çıkıntılı yerler, 19) parlayan, parıl parıl, 20) zengin ve fakir, 21) susuzluklarını giderirler, 22) altlı üstlü, iki kat, 23) derin ola dibinde, 24) büyük kulede. 25) ileri gelenler ve büyükler, 26) bir nevi yaylı araba, 27) geniş, 28) duvarının yüzü, duvarları.

e) Yücel'de Dil Yazıları

Yıl	Ay	Cilt Sayı	Yazar Adı	Eser Adı	Eser Çevirmeni	Türü	Sayfa No
1935	Şubat	1	Rağıp Hulusi	Dilde Zenginlik	-	Makale	6-8
1935	Mart	1	Ragıp Hulusi Özdem	Dil Mükemmelliği		Makale	3-4
1935	Nisan	1	Ragıp Hulusi	Dil Mükemmelliği		Makale	4-5
1935	Mayıs	1	Ragıp Hulusi	Dil Mükemmelliği		Tenkit	8-11
1935	Haziran	5	Ragıp Hulusi	Dil Mükemmelliği		Makale	3-4
1935	Eylül	2	Rağıp Hulusi	Dil Yeğretimi Üzerine Çağdaş Düşünceler		Fıkra	2-5
1935	Ekim	2	Ragıp Hulusi	Dil Bilgisi Üzerinde Bir Konuşma		Makale	41-42
1935	Kasım	2	Ragıp Hulusi	Dil Bilgisi Üzerinde Bir Konuşma		Makale	92-93
1936	Mayıs	3	Mustafa Emin Kıray	Dilde San'at		Makale	98-100
1936	Haziran	3	Mustafa Emin Kıray	Dilde San'at		Makale	153-155
1936	Temmuz	3	Mustafa E.Kıray	Dilde San'at		Makale	196-198

Yıl	Ay	Cilt Sayı	Yazar Adı	Eser Adı	Eser Çevirmeni	Türü	Sayfa No
1936	Ağustos	3	Mustafa E.Kıray	Dilde San'at		Makale	246-247
1939	Nisan	IX	Hasan Ali Yücel	Öz Türkçe Nedir?		Sohbet	51
1939	Ekim	X	Orhan Karaca	Öz Türkçeye Hasret*		Fıkra	55
1944	Ağustos	XVII	Türker Acaroğlu	Dil ve Üslup		Makale	122-124
1945	Ağustos	XVIII	Günsseli Tamkoç	Dilde Duruluk		İnceleme	192-196
1948	Nisan	XXIII	Muhtar Körükçü	Dil İmtihanı Hikâyesi		Hatıra	112-113
1950	Mart	1	Ömer Seyfettin	Öz Türkçeye Doğru*		Fıkra	17-18
1950	Temmuz	2	Halit Çakır	Dil Üzerine		Fıkra	17-18
1950	Temmuz	2	Halit Çakır	Dil Üzerine*		Fıkra	21-22

Yücel'de dil yazıları karşımıza ilk olarak İhsan Aygün'ün hazırladığı “Gençler Diyorlar ki” isimli ankette çıkar. Anketin son sorusu dil cereyanları ile ilgilidir. Ankete ilk cevap verenlerden Yaşar Nabi dil cereyanlarını olumlu bulurken dil alimlerinden çok edebiyatçıların dili yeniden yapılandırabileceğini savunur.(S.3,s.16-18) Nahit Sırrı ise dil devrimine önce kendi dilini sadeleştirerek katkıda bulunmaya çalıştığını belirtmektedir.(S.4, s.19-20) B. Kemal ise bu konuda şunları dile getirir: “Yurdunu ve ulusunu egemenliğe kavuşturan Atatürk, diline de egemenliği getirmek, bağışlamak üzeredir. Osmanlıca'dan, Osmanlılıktan sıyrıldığımız gibi sıyrılmalıyız. Türkçe düşünmek ve Türkçe yazmak. . .” (S.5, s.11-14)G örüldüğü gibi B. Kemal bu sözlerle konuya ilişkin net tutumunu ortaya koymuştur. Çağlar Osmanlıca yazmak gayretinde olanları gülünç bulmaktadır.

Yücel'in I. cildinde Ragıp Hûlusi'nin dil yazılarıyla karşılaşmaktayız. Bu yazılar daha çok ilmî araştırmalar şeklindedir. I. sayıda yer alan “Dilde Zenginlik”(say:1,s.6-8) isimli makalede R. Hûlusi önce dilde zenginliği kelime zenginliği ve şekil zenginliği olmak üzere ikiye ayırır. Bir dilin kelime zenginliğini ise şu şekilde ifâde eder: “. . . yani zihinlik görüşleri yahut tecrit düşüncelik fikirleri anlatan kelimelerce zengin olabilir. . . bir dilin inceliğinin hatta doğrudan doğruya mükemmelliğinin esas kısmını bu vasıf oluşturur.” Yine bir dilin şekil zenginliğinden kastettiği ise o dilin kelime kıvraklığı yani teşkil kabiliyetidir. Yazısının sonunda R. Hûlusi dilin zenginliği için tek bir vasfın ölçü olarak alınamayacağını belirtmektedir.

R. Hûlusi'nin ikinci sayıda “Dil Mükemmelliği”(S.2,s.3-4) isimli bir başka yazısıyla karşılaşmaktayız. Burada dilde tesirlilik konusunu tartışmaya açmakta ve bunun iki şekilde gerçekleştiğini belirtmektedir:Kelimelik ve garamerlik zenginlik. Bunlara bir de milletlik tesirin eklenebileceğini belirtmektedir. Üçüncü sayıda “Dil Mükemmelliği”(S.3, s.4-5) makalesinin devamını yazar. Burada da “Vüzûhluluk yahut Kat'ilik” alt başlığında yeni bir konuyu tartışmaya açar. Makalenin girişinde bunu şu şekilde ortaya koyar:

“Vüzûhtan maksat anlatılan mefhumların çabuk ve kolay kavranması olduğuna göre bunu da a) Kelimelik kat’ilik b) Gramerlik vüzûh veya kat’ilik c) Sintakslik vüzûh veya kat’ilik diye ayırabiliriz”

Yazarın 4. sayıdaki yazısı bir tenkittir. Yazının alt başlığı “C. Jennisch sisteminin tenkitlik çözümlenişi(tahlili) ”(Dil Mükemmelliği,(S.4,s.8-11) şeklindedir. Tenkitin konusu yazının girişinde şu şekilde hülâsa edilir: “Çünkü müellif, bu münasebetle, türlü diller ve bilhassa ana dili olan Almanca hakkında birçok istitratlar yapmış ve bunda dili mükemmelleştirilmesi için bir takım salıklar ve öğütler vermiştir. Jennisch bu müteâllaların da, kendi dili de dahil olduğu hâlde, bütün diller üzerine tarafsızlık hükümler vermeye çalışmış fakat mevzuun mahiyeti icabı bazen subjektif olmaktan kurtulamamıştır.” Yazarın birinci ciltteki son yazısı “Dil Mükemmelliği Üzerine Yeni Linguistik Çalışmalar” (S.5, s.3-4) isimli yazısıdır. Dili epeyce ağır olan bu makalede yazar dünya çapındaki dil çalışmalarından bahsetmektedir. Birinci ciltte ilmî dil yazıları R. Hulûsi tarafından kaleme alınmıştır.

Dili ağır olan bu makaleler dil uzmanlarına yol göstermek için yazılmıştır. Dil devrimiyle birlikte kafaları karışık olan dilcileri siyasî söylemlerin gölgesinden uzaklaştırıp akademik bir hava içine sokmasından dolayı bu makaleler önemlidir. Dille ilgili diğer yazılar ise anketlerin bünyesinde ki bunlardan daha önce söz etmiştik.

İkinci ciltte Ragıp Hûlusi’nin “Dil Yeğretimi Üzerine Çağdaş Düşünümler” ((S.7,s.2-5) isimli yazısını görmekteyiz. Öncelikle “yeğretim” kelimesi üzerinde durulmuştur. Yeğretim eğitim, terbiye gibi anlamlara gelmektedir. Bu açıklamadan sonra makalenin genel gidişatı belli olmuştur. Makale dil eğitimi ve dili geliştirme meseleleri üzerinde duracaktır ki bu yönüyle de bazen siyasî söylemlere kaçmaktan kurtulamayacaktır. Yazarımız öncelikle dil eğitimi konusunda önderlik yapan yüce Atatürk’e teşekkür

etmektedir. Yazar Atatürk'ün "Türk Dili Araştırma Kurumu" adı altında dilimizi geliştirmek ve işlemek adına güzel bir kurum meydana getirdiğini söyler.

Dil işleyimi üzerine evrensel çalışmaları takip etmenin kendi dil gelişmemizi sağlamak için önemli olduğunu ve bu yüzden bu makalede evrensel dil kurultaylarında yapılan çalışmalara değinileceğinden bahsedilmektedir. Bu konuda makalede şöyle bir giriş yazısıyla karşılaşırız: "Genel dil bilgisi erleri şimdiye değin üç kurultay kurmuşlardır; bunlardan birincisi 1928'de Lahey'de, ikincisi 1931'de Cenevre'de, üçüncüsü 1933'de Roma'da toplanmıştır."

Bu kurultayda ortaya atılan sorular ve bu soruların cevapları o dönem dil çalışmalarının ne düzeyde olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Bu sorular şunlardır: "1) Dillerin oluşumunda ve gelişiminde bir yandan kendinden olma ve sezgisizlik hâlinin; bir yandan da isteyiş ve düşünüşün rolleri nedir? 2) Arsiulusal yapma bir dilin gerekliliği ve olağanlığı üzerinde ne düşünüyorsunuz?"

Bu konuda birçok farklı cevabın ortaya atıldığını söyleyen R. Hûlusi en somut olarak yapma bir dil oluşturulabileceği kanaatine varıldığını söylemektedir. Bizimse dünyadaki bu dil çalışmalarının yanında sadece millî bir dil oluşturma gayreti içinde olduğumuza dikkat çekilmektedir.

Bu yazıdan sonra R. Hûlusi'nin ardı ardına çıkan "Dil Bilgisi Üzerinde Bir Konuşma" (S. 8-9,s.41-42/92-93) adlı makalelerinde Garplı'ların sadece kendi dil çalışmalarında değil diğer medeniyetlerin dil çalışmalarında da o medeniyetlerden daha ileride olmaları konusu ele alınmıştır. Öyle ki Araplar'dan çok Arapça ile ilgili çalışmaları Garp alimleri yürütmektedir. Sadece Arabiyat ile değil aynı zamanda diğer Şark ilimleriyle de Garp alimleri meşgul olmaktadır. Türkiyat, İraniyat, Hindiyat vb. gibi alanlarda Garp alimleri hızlı çalışmalar içindedir. Bu konuda bize düşen görevleri şu şekilde

anlatmaktadır R. Hûlusi; “Memleketimizde, tabii her şeyden önce Türkiyat ile uğraşılmakta, en çok bu saha işlemektedir. Fakat ondan sonra bugün bile dilimiz ve kültürümüzle sıkı münasebetleri olan Arabiyat, Acemiyat vs. ile daha yakından uğraşmamız bu gibi nesneleri de Avrupalılar derecesinde hatta onlardan daha ileriye götürmemiz lâzımdır.” Batı'nın bu çalışmaları oryantalist çalışmalardır. Oryantalizm kelime anlamı olarak “doğubilim” demektir yalnız oryantalizmin bu anlamına itirazlar da vardır. Nitekim Edward Said, “Oryantalizm” isimli kitabında (İrfan Yayıncılık ve Tanıtım, 4. baskı, Mart 1998, İstanbul) bunu “Avrupa'nın Doğu Fikri” şeklinde tanımlar. Avrupa'nın doğu dilleri üzerindeki çalışmaları siyasî emellerinin de bir parçasıdır. Atatürk tarafından Ankara Üniversitesi Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi bünyesinde bu tarz birimler oluşturulmuştur.

Makalenin geri kalanında da yazarımız aynı zamanda memleketimizde Garp sahasındaki yenilikleri takip etmek için İngilizce ve Almanca hocalarının yetişmesindeki lüzûmdan bahsetmektedir. Bu makalede önemli olan bir başka hûsus ise Osmanlıca'nın da Yeni Türkçe yerleşene kadar ilk ve orta tedrisatta geçerliliğini koruması fikridir. Zaten bu konu Cumhuriyet Türkiyesi'nde hâla zaman zaman tartışılmaktadır. R. Hûlusi makalesinde modern Türkiye'yi oluşturmak için dil alanında yapılabilecek yenilikleri vermeye çalışmıştır.

Mustafa Emin Kıray 14. sayıdan itibaren seri halinde Yücel'de dil yazıları yazar. “Yabancı Dil meselesi” (S.14,s.75-78) bu serinin ilk makalesidir. 15. sayıda ilki yayımlanan “Dilde Sanat I”(S.15,s.98-100) makalesi dil ve musiki ilişkisi üzerinde duran bir yazıdır. Edebiyatta güzel dediğimiz mısraların çoğunda genellikle böyle bir ahengin yakalandığı bilinmektedir. Manasını hiç bilmediğimiz bir şiir okunduğunda ahenkten onun üzüntüyü mü sevinci mi anlattığını çıkarabiliriz. İyi şair dildeki bu ahengi yakalayabilen şairdir denilmektedir.

Bizim dilimiz de ahenklidir ve şiirdeki kuvveti çok yüksektir. Aslen Araplar'a ait olan ama daha çok Türkler'in işleyip süslediği arûz vezni bizim şiir gücümüzü göstermesi açısından önemlidir. Fakat artık hece vezniyle şiirler yazmanın zamanı gelmiştir. Bunu şu şekilde ifâde eder yazarımız: "Şimdiye kadar bakımsızlıktan kelimeleri artamamış olan dilimizin bu öz kelimelerini mısralar içinde toplayabilmek için elimizde bir de tunçtan öbek vardır. Hece vezni. Bu ölçü o kelimelerin bir mahfazası olmak için Türkler'in en tabi meylinde doğmuştur."

"Dilde Sanat II" (S.16,s.153-155) makalesinde ise Kıray şiirde güzelliğin kullanılan ölçü ile ilgisine değinmiştir. Fakat tabi ki şiirdeki güzelliği sadece bu nedenlere bağlamak doğru değildir. Bu konuda yazarımız şunları söyler: "Şiirin duyurduğu güzellik, sırası ile okuyanın hatıralarına, kültürüne, merakına hatta meşgalesine, yaşına, yaradılış cinsine ve şiirin başlığına göre de değişir." Ve yazımız sırasıyla bu tezleri destekleyici örneklerle devam eder. Şiir yaşanılmış bir hayatın hatıralarını az-çok canlandırıyorsa; insanın kültür seviyesine hitâb ediyorsa; başlığı dikkat çekiciyse; yaşa ve cinsiyete uygun düşüyorsa elbette şiir bize zevk verir denilmektedir.

"Dilde Sanat III" (S.17,s.196-198) makalesinde ise Kıray kafiye'nin önemi üzerinde durur. Kafiyesi belirgin olan şiirlerden insan açık bir zevk almaktadır. Çünkü kafiye musikiyi yaratır. Ölçü ve kafiye birbirini tamamlar. Ölçü ne kulağı yoracak kadar çok ne de nefes aldırmayacak kadar uzun olmalıdır. Bu yüzden araştırmalar neticesinde görülmüştür ki kısa mısralar manadan çok musiki taşır.

Şiirde uzun mısralar daha çok hüznün, ciddiyet ve ağırlık verirler. Kısa mısralar sevinç, şenlik ve hafiflik iddia ederler hususuna değinilmiştir.

"Arapça kelimelere bakınız, ne kadar gevşeklik var. Bu kelimelerde Arap ruhunun onun ağır hareketlerinin büyük bir ifâdesini görürsünüz.

Osmanlı saraylarına geniş mikyasta damgasını vuran bu hayat elbette kelimelerini de o binanın çivileri gibi almaya muhtaçtır. Halbûki Türk'ün ruhunu ancak onun birer çelikten mihver olan tanınan kelimeleri haykırabilirdi.”

Yazarımız bu kıyaslamayı yaparken bir yanlışlığın da altını çizmektedir. Bu yanlışlık edebiyatın başka bir dille yapılmasından doğan bir nevi yabancılık hissidir. Dolayısıyla Türk Edebiyatı bu yabancılık hissinden ancak kendi diliyle eserler vermeye başladığı zaman kurtulacaktır.

“Dilde Sanat IV” (S.18,s.246-247) serinin son makalesidir. Makale şu sözlerle başlar: “Diğer taraftan bazen kelimelerin manaları söyliyenin meselâ bir hatibin hissettirmek istediği tesirlere göre değişir.” Kıray burada kelimenin söylenme anındaki değerlerinden bahsetmektedir. Sesin ve telâffuzun insanlar üzerinde bıraktığı tesir üzerinde durulmaktadır. Birçok başarılı komutanın aynı zamanda iyi birer hatip olması bunun kanıtlarındandır. Atatürk hem iyi bir komutan, hem de iyi bir hatiptir.

Daha sonra yazarımız şiirde mânâ ve ritm konusuna açıklık getirir: “Manânın bir yazıda oynadığı rol elbette büyüktür. Fakat bence bir şiiri güzel gösteren kuvvet her şeyden önce manâsı değildir. Derin bir manâ; ifâde ve çok ince duygular telkin etmek isteyen bir kimse, duygularını, bozuk, sessiz, çirkin mısralara sokmağa çalışacağına, nesir halinde de aksettirebilirdi.” Böylelikle şiirde ritmin manânın önüne geçtiğini vurgular yazarımız.

Tahir Olgun'un edebiyatta geçen tâbirleri, edebiyatın tekniğine ait kelimeleri İzâh etmek üzere hazırlamış olduğu “Edebiyat Lügâtî” isimli kitabın da ismiyle aynı olan bir başlıkla Orhan Burian tarafından tenkit edilmiştir. (Edebiyat Lügâtî, (S. 32, s. 71) Burian birkaç madde dışında sözlüğün gerçekten edebiyat dünyasında büyük bir eksikliğin yerini doldurduğunu düşünmektedir.

“Analfabetizm ile savaş demek, ümmilikle çarpışmak, kitlenin karanlık ruhunu aydınlatmak demektir.” diye başlayan “Analfabetizm Savaşı” (S. 38, s. 49) isimli yazıda Haydar Tolun okuma-yazmanın yaygınlaştırılması konusunu işlemiştir. Atatürk harf inkılâbından sonra hızla okul sayısını artırma konusunda çalışmalar yapmıştır. Ama eksiklikler henüz giderilememiştir. Bir an önce Anadolu’da özellikle köylünün okur-yazarlık seviyesinin yükseltilmesi gerekmektedir. Bütün dünyada analfabetizmle savaş devam etmektedir.

Yücel’de dil yazıları dil devriminin arkasından yaşanan çalkantıları da sayfalarına taşımıştır. “Dil inkılâbından hoşlanmayanlar da ekseriyetle tembeller ve hodkâmlardır. Bunlar kendi alıştıkları ve kendilerine tabii olarak kolay gelen dili bırakmamak için, kendi nesillerinin dilindeki yükü gelecek nesillere yüklemekte beis görmeyen düşüncesizlerdir.” (Türk Dilinin Geleceği, (S. 48, s. 304) diyen İsmet Rasin dil devriminden doğan sıkıntıları yazısında dile getirmiştir. “Dil İnkılâbı yapmak şapka giymek kadar kolay değilmiş” diyenlere sert bir üslûpla cevap verir Rasin. Bu fikirleri ortaya atanlar her inkılâbın başına bela olan irticacılar olduğunu söyler. Dil inkılâbının gayesini ise şöyle ortaya koyar: “Dil inkılâbı en esaslı, en doğru, en mutlak başarılacak olan bir inkılâptır. Gayesi Öz Türkçülüktür ve şiarı sür’attir. Usûlleri müfrittir her inkılâp gibi.” Yalnız Rasin bu sürat lafını yanlış anlamış kanaatindeyiz. Çünkü dil devrimi zamanla asıl mecrainı bulacaktır. Bu devrim ne kadar hızlandırmaya çalışılırsa çalışılsın halkın belleğindeki dili tamamiyle silinemez. Zaten silmek ne kadar doğrudur bu da hâlen tartışılan bir konudur. Yazarımız dil devrimiyle ilgili geleceğe ilişkin ümitlerini de şu şekilde dile getirir: “Türk milleti bugün değilse yarın er geç bütün yabancı sözleri dilinden atacaktır. Türk dili bugün değilse, muhakkak yarın, değişmez amacı olan Öz Türkçe’ye varacaktır.”

Dil devrimiyle birlikte cümle yapısındaki değişimler de Yücel’de konu edilmiştir. Bu cümle yapısının doğrulukları ve yanlışlıkları üzerine tartışmalar yapılmıştır. Eski sentaks konuşma dilini yazı dilinden ayırmaktadır. Yeni

sentaks oluşturmaya çalışanlar da tamamen konuşma diline kaymışlardır ki bu da aslında yazı dili için bir tehlikedir. Tüm bu fikir ayrılıkları gözler önüne serilmiştir. (Türk Sentaksı Üzerinde Bir Konuşma, (S. 49, s. 12)

Öz Türkçe'nin yayılması için uğraşanlar yazılarında da bizzat öz Türkçe'yi kullanmaktadır. Bu açıdan baktığımızda Hasan Ali Yücel'in şu savunması öz Türkçe'nin kullanımına ilişkin güzel bir örnektir: "Öz Türkçe'yi varsın üç beş eskici anlamasın, anlamak istemesin. Biz milyonluk ulusla, budunla konuşmak, onunla anlaşmak istiyoruz. Amaç; 'Uyan, iyi yaşamasını öğren, iyi yaşa. Eski Türk ataları gibi güçlü, kuvvetli ol. Alacağını kimden olursa al. Vereceğini bil. Kimseden korkma, kendini tanı. Büyüğünü küçüğünü tanı. Sana eyilik edenleri başında tut. Kötülük edenleri yere vur.' Diye haykıracağız." (Öz Türkçe nedir?, (S. 50, s. 51) Hasan Ali Yücel Türkçe deyimlerle konuşmasını güçlendirmiş ve öz Türkçe karşıtlarına bu yazısıyla en iyi cevabı vermiştir.

İsmet Rasin'in, "Türk Dili Üzerine Düşünceler ((S. 53, s. 197) isimli yazıda da yine öz Türkçe meselesi ele alınmıştır. Rasin öncelikle öz Türkçe'yi oluşturmak için Türkçe'nin diğer lehçelerinden kelime alınmasına karşı çıkanlara cevap verir . Ona göre Osmanlıca'dan kelime alınmasındansa bir Türk lehçesinden kelime alınması daha doğrudur . Memlekette o dönemde tartışılan bir başka konu ise "Osmanlıca ve Öz Türkçe yanyana gitsin mi gitmesin mi?" tartışmasıdır. Rasin bu teklife çok sert bir çıkış yapar: "Osmanlıca'nın iç sıkıcı, hasta ve kirli havası içinde tertemiz yepyeni Türkçe sözler, serilip serpilemez, zehirli komşuları ile el ele veremez ve dilimizin yavanlığı bir türlü giderilemez." Bu sözlerde siyasî bir değerlendirme sezilmektedir. Rasin yazısında son olarak öz Türkçe'yi bekleyen büyük bir tehlikeyi haber verir. Bu da Türkçe'nin üzerinde tesir sahibi olan Fransızca'dır.

Dil bilgisi hakkında İlmî araştırmaların dergide yer aldığını daha önce söylemiştik. A. Hilmi Ömer Budda'nın, "Kelimeler Niçin Cinslere Ayrılmıştır?" (S.100, s. 134) isimli yazısıyla kelimelerin erkeklik ve dişiliklerinin köküne inmiştir. Bunların sebepleri sosyal, siyasal, kültürel birçok hadisede aranmıştır. Bir topluluğun anaerkil ya da ataerkil olması, erkeklerin savaşlar sırasında oluşturdukları jargon; bazı topluluklarda kadınlara yasaklanan bir grup kelime için kadınların kendi aralarında oluşturmak zorunda kaldıkları bir başka dil; bir başka kabileden evlenme dolayısıyla kadının ve erkeğin kendi dilini aile kurumuna taşıması gibi sebepler kelimelerin cinslere ayrılmasına yol açmıştır.

Yabancı dil meselesinin meclis kürsülerinde tartışılmaya başladığı yıllar 1946'dır. Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren yabancı dil meselesi tartışılmaya başlanmıştır. Cumhuriyet Avrupa'yı iyi takip etmektedir. Bu da tercümelerle mümkündü. Tercüme için de bu yabancı dilleri bilen yetmiş elemana ihtiyaç vardı. Türkiye Avrupa ile arasındaki bu farkı bir an önce kapatmak istemektedir. 1946 yazında mecliste profesörlerin üç yabancı dil bilmesi meselesi oya sunulmuş ve çoğunluğun onayıyla kabul edilmiştir. Haydar Tolun da bu durumu "Üç Dil Meselesi" başlığıyla Yücel sayfalarına taşımıştır. ((S. 118, s. 213)

Bir yabancı dil bilmenin zorunlu tutulması ne kadar mantığa uygunsa üç yabancı dil bilme zorunluluğu da o kadar hafsaları zorlamaktadır. Böyle olunca bunun gerekliliği ve gereksizliği meselesi şiddetli tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Tolun üç yabancı dil bilmenin gereksiz olduğunu düşünenlerdendir.

"Medeniyetin bir tarifi de, elde bulunan vasıta ve malzemeden en iyi şekilde faydalanmaktır. İleri milletlerin dilleri bunun en güzel örneğidir. Bu milletler dildeki kelimelerin sayısını artırmakla yetinmemişler; konuşma dillerini de zenginleştirmişler, ona âhenk, melodi ve armoni

kazandırmışlardır.” (Konuşma Dilimiz, Hikmet Dizdaroğlu, (S. 137, s. 12) diyen Dizdaroğlu'nun amacı konuşma dilimizi zenginleştirmek adına çalışmalar yapmaktır. Dizdaroğlu bu alanda çalışma yapan ve “Milletlerarası Fonetik İşaretleriyle Konuşma Dilimiz” kitabını yazan Turgut Eren ve Nurettin Sevim'i bu alanda ülkemizdeki büyük bir eksikliği kapattığı için tebrik eder. Bu kitaptan alınan şu parça yazımızın ana fikrini vermesi açısından dikkate değerdir: “Konuşma dilinin güzelliği sadece telâffuzun doğruluğu ve kelimelerin gramer kurallarına göre dizilişleriyle sağlanamaz. Çünkü ‘Güzel söz söylemek yalnız cümleleri muntazam bir lisan kaidesine göre dizebilmek de değil, belki o sözleri daha cazip ses marifet sanatıyla tesirli ve tabii bir nizâm dahilinde sunabilmektir.’ ” Bu çalışmalar konuşma dilimizi geliştirmek adına önemlidir.

Öz Türkçe'ye yöneltilen bir başka suçlamaysa ona uydurma dil denilmesidir. Öz Türkçe'ciler buna karşı da hemen savunmaya geçerler ve her dilin uydurma olduğunu söylerler. Burada karşı tarafın uydurma derken öz Türkçe'cilik adına yapılan gerçekten uydurma, köksüz ve zorlama kelimelerin dile sokulma meselesini savunmaları savunmanın köksüzlüğünü göstermesi açısından önemlidir. Nitekim savunmanın köksüzlüğü şu sözlerle gayet açık bir şekilde kendini gösterir: “Uydurma dil diyorlar. Yeryüzündeki bütün dillerin gökten zembille inmeyip uydurulmuş olduğunu bu zavallılara söylemek neye yarar? Bugün bile özendikleri o büyük batı dillerinde bir çok yeni deyimlerin, bizde olduğundan bambaşka anlamda uydurulduğunu onlara haber vermişin kaç para eder? Hattâ tekrar dönülmesini istedikleri o garip Osmanlıca'nın hemen hemen uydurma olduğunu hatırlatmanın faydası nedir?” (Halit Çakır, Dil Üzerine, (S. 7, s. 17)

SONUÇ

Dergiler dönemlerinin edebiyat ve kültür ortamlarının oluşturulmasında rol sahibidirler. Cumhuriyet sonrası Türkiye için de dergiler ülkenin yeni oluşumlarına ve devam eden gelişmesine önemli katkılarda bulunmuştur.

Yücel bir kültür,edebiyat ve sanat dergisidir.1935-1950 yılları arasında çıkarılan dergi toplam 153 sayı çıkarılmıştır. Derginin yayın serüveni Türkiye'de ve dünyada yaşanan sosyal ve siyasî hadiselerden doğrudan doğruya etkilenmektedir.Dergi bir büyük savaşın sonrasında toparlanmaya çalışan Türk milletine bir yerde itici güç olma vazifesini üstlenirken bu durum dünyanın hızla bir başka savaşa sürüklenmesi sonucunda kesintilere uğramıştır.II.Dünya Savaşı öncesi ve sonrasında dergi bütün dünyayı etkileyen savaşın bu olumsuz etkilerinden payına düşeni almıştır.Bu sebeple dergi belli dönemlerde yayınına ara vermek durumunda kalmıştır.1935 yılında yayın hayatına başlayan dergi 145 sayı boyunca kesintisiz olarak çıkarılmıştır. 1948 yılının Kasım ayında 143-144 ve 145.sayısını bir arada çıkardıktan sonra iki yıl süren bir kapanma dönemine girmiştir.1950 yılının Ocak ayında ise daha da güçlenmiş olarak tekrar çıkarılmaya başlanmıştır.Böylece konu bakımından zengin olarak tekrar yayın hayatına atılmıştır. Kendini toparlamış bir dergiden daha uzun yıllar süren bir yayın hayatı bekleyenler ne yazık ki yanılmışlardır.Çünkü dergi sekiz sayı çıktıktan sonra kapanmıştır.İlk kapanışta derginin dönemin iktidarıyla anlaşamadığı bilinmektedir.İkinci kapanışın da böyle bir serüveni olabileceğini düşünüyoruz.Çünkü bu kadar iyi bir çizgide ilerleyen derginin sessiz sedasız kapanması dikkat çekmektedir. Kasım 1955'te tekrar çıkarılmaya başlar.Bu yayın serüveni de çok kısa sürer ve Ağustos 1956 da 10 sayılık bir yayından sonra kapanır.

Yücel Cumhuriyet sonrası Türk Edebiyatı'nın gelişme çizgisinde önemli bir dergi olmuştur. 1935 sonrasında Türkiye siyasî,sosyal ve kültürel yönden hızlı değişimlere sahne olmuştur. Bu değişimler hem edebî ortamları hem de dergicilik anlayışımızı önemli ölçüde etkilemiştir. Yücel böyle bir dönemde Atatürkçü düşüncelerle yayın hayatını sürdürür. Atatürkçülüğün ışığında dergi millî bir edebiyat oluşturma yolunda önemli adımlar atmıştır. 1935 yılında yayın hayatına atılan dergi Atatürk'ün de desteğini alarak güç kazanmıştır.Yücel'in Kemâlizm anlayışı çok hassas bir temel üzerine oturtulmuştur.Bu sebeple dergi Kemâlizm'in gönüllü bir bekçisi daha doğru bir deyimle yayın organı olmuştur.Fakat dergi döneminde sosyal hayatta dengelerin çok hassas olmasından dolayı mücadelecî bir tavırla yayınını sürdürmüştür.Atatürk yazıları derginin değişmeyen öğelerinden biri olmuştur.Bunun yanında dergide sık sık değinilen bir başka konu ise Kurtuluş Savaşı ve savaş sonrası sosyal-siyâsî hayattır. Savaş sonrası her alanda kendini yeniden oluşturmaya çalışan Türkiye insanına yol göstermeye çalışılmıştır.

Yücel dergisi bir gençlik dergisi olma kaygısıyla da ortaya çıktığı için yeniliklere açık bir tavır izlemiştir. Yücel on yılı geride bırakmış Türkiye Cumhuriyeti'nin önemli isimlerine sözcülük yapmıştır. Dergi demokratik bakış açısıyla dikkat çekmiş ve döneminde isim yapmış,yapmamış birçok şair ve yazara kucak açarak dönemin ihtiyaçlarına uygun bir edebiyat ortamı oluşturmuştur.Cumhuriyet sonrasında ağırlığını artıran millî edebiyat akımı ve her alanda Anadolu'ya yönelik hareketi de derginin yolunu çizen fikir hareketlerinden olmuştur. Zamanında gençliğe ve daha çok yüksek öğrenim gençliğine hitâb eden dergi bunu başarmış gözükmektedir. Dergi hem yüksek öğrenim hem de lise gençliğine erişme hevesinde olduğu için çağdaş genç kuşağı bünyesinde toplamayı başarmıştır. Adeta bir okul görevi üstlenmiştir. Yücel'in yazıcı kadrosu da oldukça gençtir.Dergi Muhtar F. Eneata tarafından kurulmuştur.Dergi'nin edebî duruşunu belirleyen isim B.Kemal Çağlar olmuştur.Orhan Burian ve Vedat Günyol ise Batı Edebiyatı'nı çok iyi bilmeleri

sebebiyle derginin dünya edebiyatıyla bağlantısını sağlayan isimler olmuşlardır.

Yücel' e en sık yöneltlen eleştirilerden biri de derginin bir üst tabaka oluşturma gayretinden dolayı kolej havası estiriyor oluşudur. Dergi bu sebeple sürekli eğitimli kesimi bünyesinde toplamaya çalışmıştır.Yalnız bunu yaparken de bazen kendisine şu meşhur fil dişi kulelerden birisini yapmıştır.Her ne kadar halka inmek inancıyla yola çıksalar da aslında çoğu zaman yarattıkları soyut bir halkçılık anlayışının içinde halktan uzak kalmışlardır.Bu konuda Necip Fazıl'ın dergiye yönelttiği eleştiri biraz ağır ithamlarla dolu olsa da Yücel'in bu fazlasıyla kendisine güvenli havasını kırmak açısından dikkat çekicidir. "...içini her açış ve karıştırmışta mubassırsız bir kolej sınıfının manzarasını ve yazılarını her okuyuşumda hocasından bir şey dinlemektense kendi öğretmeğe talip idealist bir delikanlının vakitsiz nefis itimadını duydum ve yordum."(S.61,s.1) Yücel'in bu genç tavrı onu zamnanının görmüş geçirmiş kesiminden de bazı zamanlar uzaklaştırmıştır.

Yücel'in dış basını özverili takibi dikkate değerdir. Ülkemizde Avrupa'daki kadar eski bir tarihe sahip olmayan basınımız için böyle bir takip de kaliteyi artırma yönünde önemlidir.

Dönemin hâkim bakış açılarından birisi de batılılaşmaya duyulan ihtiyaçtır. Dergi bu anlayışla kendisini şekillendirir. Bu anlayışın dışında kalanlar ise doğruları da bir yana bırakılarak eleştirilmiştir.Necip Fazıl bu dönemde herkes Batılılaşmayı savunurken Doğu kaynaklı fikirlere yöneldiği için sürekli olarak tenkit edilmiştir.Üstelik bir dönem Necip Fazıl'ı tenkit etmek moda hâline gelmiştir.

Neo-Hümanist akımı benimseyen dergi bu anlayış çerçevesinde yayın politikasını oluşturmuştur. Türk insanının kendini özüne dönerek yeniden yaratması konusu üzerine kurulu olan bu Avrupa'dan ithâl Türk usulü hümanizma anlayışı sağlam temeller üzerine oturtulamamıştır. Bir anlamda bu anlayış hayata geçirilememiştir. Fakat bu doğrultuda özümüze dönmek adına İslâmiyetten önceki Türklerin ortaya koyduğu eserlere dergide yer verilmiştir. Böyle olunca da Türk Edebiyatı'nın büyük bir dönemi yok sayılmıştır.

Yücel Batı Edebiyatı'nı yakından takip etmiştir. Cumhuriyet Türkiye'si'nde yetişen bir gencin dünya edebiyatlarından haberdar olması gerekmektedir. Bunu sağlamak da bir yerde Yücel gibi Atatürkçü bir dergi için gerektirir. Çünkü ancak bu şekilde Atatürk'ün istediği çağdaş medeniyetler seviyesine yükselebilecektir. Bir gençlik dergisi olan Yücel de bu misyonun arkasından gitmiştir. Bu sebeple dergide Dünya klâsiklerinden tercüme eserler yayınlanmıştır. Edebiyat teorisi yazılarıyla da dergi gençler için bir edebî mektep vazifesi görmüştür.

Dil devrimini destekleyen dergi bu konuya da sayfalarında çokça yer vermiştir. Bu yazılar dil devrimini destekleyen siyasî yazılar ve ilmî dil yazıları olmak üzere iki grupta karşımıza çıkmaktadır. İlmî dil yazıları dilin gelişim sürecine katkıda bulunması açısından önemlidir. Ve bu yazılar dönemine göre çok önde yazılardır. Siyâsî dil yazıları ise objektiflikten uzaktır. Karşımıza dil devrimini destekleyen bir kesimin dar zihniyeti çıkmaktadır. Bu zihniyet devrim söylemleriyle Osmanlıca'ya gereğinden fazla tenkitte bulunmuştur.

Derginin çevresinde gelişen edebî faaliyetler konusunda söylenebilecek şey Yücel' in bünyesinde herhangi bir edebî grubu barındırmamış olmasıdır. Fakat dergi inkılâp edebiyatı diyebileceğimiz dönemin hâkim edebiyat anlayışı çerçevesinde edebî oluşumlara destek vermiştir. Millî edebiyat zevk ve anlayışını sürdürenler , bağımsız İsimler,

Garipçiler, gelenek çevresinde toplanmak isteyenler dergide yer almıştır.Dergi Kemalizm'den ödün vermemek kaydıyla bütün oluşumları desteklemiştir. Dergi sanatı sanat olduğu için değerli görmekte onun toplumun veya bireyin zevkine yönelik olması sanat değerini gölgeleyen bir öge olarak düşünülmemektedir. Belli bir edebî akımın toplanma yeri olmaktansa bütün edebî hareketlerin toplanma yeri olmak ve "Yücel Ruhu" diye bir olguyu yaşatmak istemişlerdir. Derginin maksadı bağımsız bir düşün ve edebiyat ortamı yaratmaktır. Bu amaç dönemin ihtiyaçlarıyla da örtüştüğü için önemlidir.

EKLER

EK - 1: EK-YÜCEL'İN KENDİNİ İFÂDE YAZILARI

EK-1: A - Beş Sene içinde Yücel için neler Söylendi

Bunlardan bazılarını hacmimizin verdiği imkân derecesinde aşağıya alıyoruz:

- Dün tesadüfen, elime, bu aralık ısırgan otu gibi her bucakta biten mecmualardan biri geçti.

Ercüment E. Talu 26 Şubat 935 "Cumhuriyet"

- Isırgan otu eşeklerin gıdası olmak üzere toprakları çıkar. Mecmualar da halk içindir. Mecmuayı ısırgan otuna benzetmekle hem mecmua sahiplerine, hem içindeki yazıcılara, hem de halka hakaret elmiş oluyorsunuz Bay Ercüment E. Talu.

Vasfı Rıza Zobu 4 Mart 935 "Son Posta,"

- Bu mecmuayı tetkik edince hasıl olan fikrimiz şudur: Bunu neşreden gençler - ki Kendilerini tanımıyoruz - mecmualarının başında ilân ettikleri gibi Bilgi ve Kültüre cidden hizmet edecek kabiliyeti haiz bulunuyorlar. Bu yazılar gelişi güzel sahife doldurmak için değil, az veya çok bir fikre, bir bilgiye hizmet etmek, düşündürmek için seçilmiştir.

Velit Ebüzziya 26 Mart 935 "Zaman"

- Yücel bize ilerisi aydın bir gelecek vadediyor. içerisi olgun ve dolgundur. Yeni kalemler, yeni imzalar altında kültür sahibi bir gençlik'

görüyoruz. Fakat Muhlis Etenin çok yerinde gösterdiği endişede bi?de beraberiz Masrafı koruyacak derecede bir okuyucu kitlesi bulamamak tehlikesi bütün ciddi mecmuaların baş derdi ve çöküş sebebidir. Bu korkunç tehlike karşısında Yücel'in gayretle çalışması, bir çok fedakârlığa katlanması icap ediyor. Yücelin yolu iyidir, temizdir ve faydalıdır.

" Vepim Mecmuası" Nisan 935 sayı I yıl II

- Yücel Mecmuasını da, açık söyleyeyim, sayısı yüzleri geçen ölmüş benzerleri gibi bir şey sandım. Gözlerime acıya acıya sahifelerini çevirmeğe başladım. Gene açık söyleyeyim, daha ilk sahifelerde gözlerim açıldı, içime sevinç doldu...

...Yücelin okunmağa gerçekten değer bir mecmua olduğunu bir kere daha söylemeği kendime borç bilirim. *

M. Turhan Tan 5 Mayıs 935 "Cumhuriyet"

- Yücel dergisini karıştırırken gözüme bir sahife ilişti. Mazmunları .birbirininkine az çok yakın bir kaç mısra, bir kaç beyit, şairlerinin adı ile sıralanmış yanlarına da kocaman bir sorgu işareti konmuş. Ne demek istenildiği anlaşılıyor, yani o mısraların, beyitlerin birer intihâl eseri olduğunu veya böyle olması ihtimali bulunduğunu hatırlatıyor. Herhangi bir şiir veya kitapta intihâl izi aramak gençlerin en sevdiği şeylerden biridir, bu heves yaşlılarda da bulunur, ama o kimselerin yaşlarına rağmen çocuk kaldıklarını gösterir.

Nurullah Ataç "Resimli Herşey'de" 935

- Yücel mecmuasının iki kıymeti var. Biri bülbülün güle, gülün şehname olan aşkından bahsetmiyor, öteki bize yeni imzalar tanıtıyor.

Bizde bir nakarat vardır: "Yeni yetişmiyor!" nakaratı. Yücel mecmuasına baktım da kendimizi biraz, deniz içinde olup ta denizi bilmiyen balıklara benzettim. Hazin akibet.

Selâmi Sedes "Akşam" 18 2nci Kanan 1936

- Yücel mecmuasının son sayısı da yeni güzel şekli ile saharayı intifar olmuştur. Bu Tâbiri kadimi biraz da lâtife olsun diye kullanmakla beraber, bu Tâbirin iyi bir eserin çıktığını müjdelemek için şümullü mânâsı olduğunu da lastik etmemiz icap eder.

Yücel mecmuası hiç şüphe yok ki büyük emeklerle çıkan mecmuadır. Her nüshasını alıp şöyle bir göz gezdirince, münderalatının çokluğu, tenevvüü ekseri yazılarının intihabında gösterilmiş olan isabet karşısında biraz hayrette kalmamak kabil değildir.

Velit Ebüzziya 15-12-936 "Zaman"

- İsmi her duyduğunda sevin, sevil, vural, erol gibi emri hazır sığasından isimlerin içime verdiği ürpertiye, kabına her bakışında Ermenistan'da çıkan bir mecmua hissini, içini her açış ve karıştırmışında mubassırsız bir kollej sınıfının manzarasını ve yazılarını her okuyuşumda hocasından bir şey dinlemektense kendi öğretmeğe talip idealist bir delikanlının vakitsiz nefis itimadını duydum ve yordum. Yücel'in yüce bir tarafı da üniversite hoca ve doçentlerinin yazısını toplayan bir mecmua olduğunu söyleyişi ve kendisine bu noktadan bir otorite arayışıdır. Eğer hocalarını tahrik eden ve onları otoritelerini takınmaya sevkeden talebelerise mesele yok.

Ne zaman okuma ve hayran olma çağındaki genç adam, çağını ve mevkiini görebileceği bir otokritik kıymetine ulaşacak.

Necip Fazıl Kısakürek 6 Haziran 1936 "Ağaç"

• ..... Yücel'in edebiyat mükâfatı ise üç beş liradan ibarettir. Yücel mecmuasının da şöhreti mühimsemeyip kıymeti ölçmüş olması mümkündür. Fakat esefle soyuyoruz, zaferden sonra hikâyesini okuyanların bu imkânı görmeleri imkânsızdır. Hikâye Edâ bakımından son derece basit muedda bakımından ise gayet çirkindir.

Bizce böyle hikâyeler mükâfatlandırılmaz yakılır.

19-12-1937 "Cumhuriyet"

• Yücelin ilk sayısını gördüğüm zaman kararımı vermiş ve kesip atmıştım. "Bu her halde heveskâr bir kaç delikanlının mutlak bir muvaffâkiyetsizliğe namzet," bedbaht bir tecrübesidir. Haydi bir nüsha daha çıkarsınlar diyelim fakat şu Yücelin 3'üncü sayısını bana gösterdikleri gün bileklerimi keserim.

Ve günler geçti, ikinciyi üçüncü ve üçüncüyü de işte tam 23'üncü sayı takip etmiş bulunuyor... Yücel şimdi herkese ve herkesle birlikte bana hatiften gelen bir kumanda tesiri yapıyor.

Yücel!

Acaba bir zamanlar Maarif Vekâletinin çıkarttığı meşhur Hayat mecmuası veya Peyâminin Kültürü, bilmem kimin şu bu adlarını taşımış Edebiyat ve Sanat mecmuaları neden yaşıyamadılar, tutunamadılar da

mecmualarının ilk sayısını çıkardıkları gün hoş bir sürprizle karşılaşmış gibi irkildiğimiz hatırladığımız o meçhul heveskârlar, şimdi bize her gün biraz daha munis gelmektedirler...

Yücel mecmuasında gözüme vuran vasıflarından üçünü söyleyeyim:

1. Avrupalı oluşu, esnaf işi olmayışı.
2. Daima en iyiyi ve daima yeninin iyisini vermeğe çalışması.
3. Fikir ve sanat kısmı üstünde nasıl kâh bir mütefekkir ve kah bir sanatkâr gibi çalışıyorsa, mali taraflar üzerinde de realist bir gözle hassas olup *defteri kebiri* iyi tutulmuş bir tacir hüviyeti göstermesi.

Yücel Üniversitenin, hükümet kadrolarımızın, zenginlerimizin, sanat meraklılarımızın ve zengin matbuat krallarımızın yapamadıkları bir mühim işi de başarmış ve duydum duymadım demeyiniz -bu yıl bir de hikâye mükafatı vermiş bulunuyor....

Nizameddin Nazif 15-12-937 Açıksöz

- Yücelcileri fikir hayatımızda mühim bir boşluğu doldurduklarından dolayı tebrik ederiz.

"Yeni Asır" 13.8.935 İzmir

- Elimize fikir hayatımızın boşluğunu dolduran çok değerli bir mecmua geçti: Yücel!

"Halkın Sesi" 11 Eylül 935

• Münevver bünyemizde Haşim acaba ağır bir ur mıydı da dört yıldan beri bu urdan kurtulmuş olmanın rahatlığı içinde bulunuyoruz-.

Acı Hâl, fena misal!

Bereket versin ki şiirin ve sanatın Türkiyesinde muasır bir gençlik var ki yalnız dostluk hatıralarına bağlılık ve. duyulmuş bir hayranlığa mukabele ile uğraşmıyorlar, aynı zamanda sanat tarihimiz seyrinde kıymetlerin unutulman,ası lâzım gelen derecelerine karşı da açık bir hassasiyet gösteriyorlar. Faraza münevver gençler tarafından neşredilen Yücel mecmuasının Haziran sayısında genç muharrir şunları yazıyor.....

Şair Haşim hayatının bütün seyrinde Türk gençliğine karşı duyduğu büyük itimatta hata etmemiştir, işte dört yıllık uzun lâkaydiden sonra onu i.k ananlar gene gençler olmuştur.

4 Haziran 937 "Haber"

• Teessüfe layık cihet de Yüceldeki bu heveskâr ve müptedî kalemin yazısına şu Türkçe'den başka, her şeye benziyen cümle ile başlamasıdır. "Halit Fahri bazen ne bahtsızdır hoş ekseriya da diyebiliriz".

Çocuğum benim ekseriya bahtsız olduğumu nereden tahmin ediyorsun. Bir bahtsızlığım varsa böyle sanin gibi mektep sıralarında bile terbiyeyi öğrenmemiş bir talebe mevcut olduğunu anlamamdır. Yazık ki Yücel gibi güzide bir gençliğin fikir ve his organı olmak lâzım gelen bir mecmuada senin kıratı düşük kalemine de sahife ayırmışlar ve bu yazıyı tamamen kendilerine mal etmişler. Halbûki gazete çıkarmak sadece bir imtiyaz almak işi değildir. Edeb, erkân ve bilhassa gençliğe yakışan zevk ve vekar her şeyden önce gelir. İşte doğru fakat acı Hakikât.

9 12-937 **Halit F. Ozansoy** "Son Posta" (Kendisi için yazılmış bir edebî hatıra vesilesile)

• Sedat Zeki Örsü tanıdığım için onun bu çoluk çocuğa azizlik ettiğine, onların da kemali safiyetle bu tuzağa düştüklerine hemen hemen inanç getiriyorum. Yoksa haydi ben de yeni nahve göre söyleyeyim, o sözler ki yazılmıştır yukarıda yeni Türk nahvine olsun için örnek ve haniya benzerler çok deli saçmasına ki dinler her gün Bakırköy'deki gardiyanlar, telâkki edilseler ciddi, gülerler buna yedi iklim dört köşenin en gülmez adamları"

İlâhi Sedat örs. ilâhîlerle güvey gir emi ?

Ermel Talu "Son Potta" 19-12-938

(Sedat Zeki Örs'ün Türk sentaksı hakkında bir seri makalesi vesilesile)

• Yücel Mecmuası memleketimizde çıkan fikir mecmualarının iyilerinden biri, hatta birincisidir. Sahipleri dört beş senedir muntazam bir sây ve sebat ile eserlerini neşrediyorlar, fikir ve kanaatlarından ayrılmıyarak gençliğin zihin inkişafına hulûsla çalışıyorlar, hele geçen seneden beri sevgilerine gösterdikleri Sadâkat ve merbutiyet seciye kuvvetlerinin bir numunesidir.

Bazı noktalarda biz fikren bu mecmua ile beraber değiliz. Bu da tabîidir. Arada bir nesil farkı vardır... Fakat nesil farkından dolayı iki tarafın görüş ve düşünüş zaviyelerinin böyle değişik olması, bir birlerinin fikir ve kanaatlarına hürmet etmeğe mani değildir ondan dolaydır ki biz Yücel mecmuasını çok takdir ettiğimiz gibi içinde çok istifâde ettiğimiz yazılara da tesadüf ediyoruz.

Velit Ebuzziya 15-10-939 "İkdam"

• Yücel mecmuası benim "asıl şair cemiyetin kederlerini ve sevinçlerini söyleyen adamdır" mealinde bir sözümü almış: başına da "N. A. Hidayete erdi," diyor. Acaba ne zaman ermişim? Altı yedi seneden beri yazılarımda hep onu söylüyorum, şairlerimize kendi içlerine kapanmayıp hayata bakmalarını, hülyadan realiteye uymalarını tavsiye ediyorum. Yücelciler daha yeni mi farkettiler. Benim yazılarımı okumakla, yaymak istediğim fikirleri takip etmekle mükellef değildirler ama herhangi bir yazımda buldukları bir iki cümleyi bundan evvel söylediklerimden başka saymağa da zannederim hakları yoktur.

Nurullah Ataç 15-1-938 "Akşam"da

• Kıymetli gençlerden mürekkep bir heyet tarafından ayda bir defa neşredilen fikir ve sanat mecmuası Yücel'in beşinci neşriyat yılını bitirip altıncı yılına girmesi münasebetile evvelki akşam Şişli Halkevinde bir toplantı yapıldı. Yücel' çiler, mecmualarını beş sene yaşattıktan ve onu altı, yedi bin kişilik bir kari kütlesine okutmanın sırrını bulduktan sonra yeni neşriyat devresine daha esaslı bir programla girmeye kararlaştırmış, fakat bu programı tatbika başlamadan evvel memleketin tanınmış fikir ve sanat adamlarile görüşmeği faydalı bulmuşlar...

... Bana öyle geliyor ki son ayların yegâne fikir ve sanat hâdisesi, geçen akşam Şişli Halkevinde, genç fikir ve sanat neslinin kendilerinden evvelki nesille yaptığı o samimî hasbıhaldir ve o gecenin en iyi hatırası fikir hayatımızda faydalı bir unsur olmak, ona yenilikler getirmek arzusile dolu bir genç grubunun gösterdiği olgun manzaradır. -

Yücel mecmuasını okuyunuz Orada, bütün samimiyetlerle güzeli doğruyu ariyan, Türk fikir ve sanatına yeni kıymetler ilâve etmek istiyen genç elemanların çalışmasını takip edeceksiniz.

Şevket Rado 1 Mart-940 "Akşam"

EK-1: B - İlk Kapanışın Acıklı Hikâyesi: I

MUHTAR F. ENATA

1939 Yılı'nın Kasım ayı idi. Atatürk'ün birinci ölüm yıl dönümü vesilesile hazırladığımız 57 numaralı Yücel'i büyük heyecanla O'nun ölüm günü olan 10 Kasım'da Türk gençliğine ithaf ederek neşretmiş bulunuyorduk.

Yücel'in idarehanesi de o günlerde İstiklâl caddesinde bulunan büyük bir seyahat acentasının odalarından birini işgal ediyordu.

İstiklâl harbinin en mühim hâdiselerini, çektiği resimlerle tarihe maletmiş olan Foto Ethem'in resimleri arasında Atatürk'ü Büyük Millet Meclisi binasından çıkarken tesbit etmiş bir tablo bulunduğunu öğrenmiştik. Bu resimde Atatürk fraklı, silindirli ve pelerinli idi. Ve bütün canlılığı ile yürüyordu. Değerli san'atkârın bu resmi kendi atölyesi için 1,5 metre boyunda büyütmüş olduğunu da haber almıştık. Kendisinden bu resmi 20 gün için bize vermesini rica ettik, istiklâl harbinin başından sonuna kadar Atatürk'ün yanından ayrılmamış ve onun her mühim hâdisede bir pozunu tesbit etmiş mütevazı ' san'atkâr bu ricamızı reddetmedi ve resmi bize verdi.

Seyahat acentasının müdürlüğü ile anlaşarak İstiklâl caddesine bakan büyük vitrininin bir kaç gün için tamamen mecmuamıza hasredilmesin! de temin ettik.

Vitrinin etrafını "siyah çuha ile kapattık. Geri tarafa Atatürk'ün 1,5 metre boyundaki bu resmini koyduk ve ayaklarının ucuna 8-10 tane krizantem ve 8-10 tane Yücel'in bu Atatürk sayısından serptik.

İstiklâl caddesinden geçen herkes vitrinin önünde dakikalarca duruyor ve bir sene evvel içinde duyduğu büyük acıyı hatırlıyarak gözlerinden akan yaşları tutamıyordu.

Yücel'in bu sayısı çok kısa bir zamanda kapışıldı. Birinci Cihan Harbinin başladığı ve dünyanın nereye gideceği belli olmayan o günlerde Avrupa'dan kâğıt getirtmenin zorlaşacağı belli olduğundan mecmua kâğıdı birdenbire ortadan çekilmiş ve karaborsaya intikal etmişti. Yücel'in bu kadar emsalsiz bir rağbetle karşılaşmağına rağmen ikinci bir baskısını yapmağa imkân bulamamıştık.

Bu sayının elden ele dolaştığını ve içindeki yazıların, şiirlerin ezberlendiğini de duyuyorduk. Her gün idarehanemize yüzlerce Üniversiteli genç geliyor bizde kalan 3 - 5 nüshayı tetkik ediyor ve beğendikleri kısımları defterlerine yazarak gidiyorlardı.

24 Kasım gecesi idi. Gördüğümüz bu misilsiz alâka karşısında aralık nüshasını aynı heyecanla hazırlamak için geceli gündüzlü uğraşıyordu. o gece saat 19 da arkadaşlar gitmişler, tek başıma Yücel idarehanesinde çalışıyordum. Saat tam 20 de kapının şiddetle vurulduğunu duydum. Kalktım, kapıyı bizzat açtım. Karşımda iki tane sivil insan duruyordu. ;Uzun söze lüzum görmeden kendilerini tanıttılar. Kalın paltolu zat:

- Ben Beyoğlu kaymakamıyım, dedi. Sonra elile arkadakini göstererek: Bey de emniyet âmiridir, diye ilâve etti. Yücel'in hazırlandığı odaya döndük. Eski sayılarımızı görmek arzusunda olduklarını söylediler. Ciltlerimizi uzun uzun karıştırdılar. Yazıcılarımız hakkında birer birer şifahi malûmat istediler. Polis defterini tetkik ettiler. Yücel'in kaç tane basıldığını sordular. Ağızlarında bir şey geveledikleri açıkça belli oluyordu. 40 dakika kadar Konuştuktan ve kendilerince lüzumlu olan malûmatı topladıktan sonra

gitmek üzere ayağa kalktılar. Tam kapıdan çıkacakları zaman Beyoğlu kaymakamı:

"Beyefendi",. diye söze başladı. "Atatürk'ün resmi burada hiç yakışmıyor. Bir seyahat acentasının vitrininde Atatürk'ün resminin bulunması da münasip değildir. Sonra çoluk çocuk toplanıp caddeyi kapatıyor. Bu resmi buradan kaldırın" diye ilâve etti.

Birdenbire ne söyleyeceğimi şaşırmıştım. "Fakat" diye kekeledim. Burası Yücel idarehanesidir. Sahibi bulunduğum mecmuayı istediğim gibi teşhir etmek, Atatürk'ün resmini onun şerefine hâlel getirmeyecek herhangi bir yere asmak hakkım değil midir? Tertemiz, çiçeklerle süslenmiş bir vitrinde Atatürk'ün resmi, nişlerinizi rencide ediyorsa meyhanelerde asılı resimleri niye indirtmiyorsunuz." diyebildim.

Kaymakam Bey aldığı emrin yerine getirilmesi çarelerini bulmak için biraz duraladı, sonra:

"Hayır" dedi. "Mecmuanızı istediğiniz gibi teşhir edebîirsiniz. Ben sadece Atatürk'ün resminin burada münasip olmadığını söylüyorum. İsrar etmeyin ve resmi lütfen indirin" diye ilâve etti.

"Bu resmi buradan indiremem. Eğer her şeye rağmen resmin indirilmesi ve kaldırılması Lâzımsa bizzat yazılı bir emir verin veyahut buyurun siz indirin" dedim.

Kaymakam geniş bir nefes alarak: "Pekâlâ" dedi. "Yarın kaymakamlığa gelin, yazılı emri alın."

Bu şifahî teminat üzerine yazıhanenin odacısına; "Yarın sabah kepenkleri kaldırmadan vitrinden Atatürk'ün resmini indir" diyebildim.

Kaymakam ve emniyet âmiri aldıkları emri yerine getirmiş olmanın sevinci içinde gösterdiğim bu anlayış kabiliyetinden dolayı beni tebrik ederek Yücel idarehanesinden ayrıldılar.

Ve böylece 27 Kasım 1939 sabahı İstiklâl caddesinin üstünde bulunan Yücel idarehanesinin vitrinindeki büyük Atatürk resmi idare âmirlerinin emri ile sessizce indirilmiş oldu. Zaten akşamki ziyaretten birkaç saat sonra evimin önünde duran bir motosikletli polis Yücel'in Vekiller Heyeti Kararı ile müddetsiz olarak kapatılmış olduğunu bana tebliğ etmiş bulunuyordu.

EK-1: C - İlk Kapanışın Acıklı Hikâyesi: II

MUHTAR F. ENATA

27 Kasım sabahı kapatılmış bulunan Yücel idarehanesine geldiğim zaman, arkadaşlarımdan hiçbirinin, bir gece evvel cereyan eden komediden haberi yoktu. İçeri giren herkes, neden vitrinden Atatürk'ün resmini kaldırdın, neden mecmuaları kaldırdın? diye soruyordu. Hepsine birer birer olup bitenleri anlattım.

Nihayet bu haksız ve yersiz müdahale karşısında sesimizi, memleket idaresinin başındakilere duyurmağa ve kendilerine mektupla müracaata karar verdik. Başta Cumhur Başkanı İnönü olmak üzere, Başbakana, İçişleri Bakanına ve bizi yakından, uzaktan tanıyan kırk kadar Milletvekiline aşağıda tam metni bulunan mektubu yazarak taahhütlü posta ile gönderdik.

**Türkiye Cumhurreisi İsmet İnönü'nün
Yüce Katına
En Büyüğümüz,**

Biz beş senedenberi Yücel adlı ilim ve sanat mecmuasını çıkaran inkılâp gençliği, hazin ve acı bir müdahale karşısında sizi rahatsız etmek mecburiyetinde kaldık.

Senelerden beri neşriyatımızla, en başında sizin de bulunduğunuz Türk inkılâbının kültür bakımından inkişafına naçiz bir hizmette bulunmaktan başka bir gaye takip etmedik. Bu şefe? sizin büyük mücadele arkadaşınız ve bizim ebedi babamız Kemal Atatürk'ün ölümünün yıl dönümü dolayısıyla fevkalâde bir nüsha çıkardık. Bu mecmuanın sahifelerin-de bu vatanı kurtaran ebedî Babamızın asla unutamıyacağımız aziz hâtırasına ve onun siz en büyük mesai arkadaşı ve eserinin müşterek koruyucusu ve devam ettiricisi inkılâpçı İsmet İnönü'ne karşı duyduğumuz tazim ve şükrandan başka bir neşriyat yoktur.

Öyle olduğu halde, bu nüsha üzerine, Dahiliye Vekâletinin mecmuamızı kapattığını haber aldık. Sebeplerini ve endişelerini bir türlü İzâh edemediğimiz bu hâdise karşısında, bu vatanın en Büyüğü ve Atatürk'ün en sadık arkadaşı sıfatıyla size müracaat ediyoruz,

sizin, bizi koruyacak olan emirlerinizi bekliyoruz. Çünkü inkılâpçı Türk gençliğini en ziyade anlayacak olan, Atatürk inkılâbının en büyük yapıcılarına ve onların yollarına karşı, sonsuz bir bağlılık duymanın Cumhuriyet devrinde bir suç olamayacağını herkesten daha; salâhiyetle işaret edecek olan sizsiniz.

Saygılarla ellerinizden öperiz.

Yücelciler Namına Mecmua Sahibi, Muhtar F. Enata

Mektupların gönderilmesi bittikten sonra bir defa da Matbuat Müdürlüğünün o zamanlar bağlı bulunduğu Dahiliye Vekâleti ile temas; etmenin ve Yücel'in kapanma kararının esas sebeplerini öğrenmek için lüzumlu olduğuna karar verdik. Ve o gece trenle Ankara'ya hareket ettim.

Ertesi sabah Ankara'ya varınca Yücel ile yakından alâkası olan, o sıralarda Ankara'da vazife gören Behçet Kemal Çağlar'dan Yücel'in kapanması hususundaki kararın henüz imzadan çıkmadığını ve doğrudan doğruya Dahiliye Vekili ile temas edersem, kapanma kararının esas sebeplerini daha iyi öğrenebileceğimi ve belki de kararın geri aldırılabilceğini öğrendim.

İçimde hiçbir endişe duymadan doğruca Dahiliye Vekâletine gittim. O zamana kadar; bir Dahiliye Vekilinin huzuruna çıkmamıştım. Ne şekilde karşılanacağımı katiyen tasavvuf edemiyordum: Kalemi Mahsus Müdürüne kendimi tanıttım. "Beyefendiye haber verelim, bir dakika müsaade edin", dedi. Biraz bekledim. Nihayet "buyurun" diye beni bir kapıdan içeri soktular. Birkaç kapı daha geçtikten sonra büyük bir odada Vekil Bey ile karşı karşıya kaldım. Dahiliye Vekili ve Tekirdağ meb'usu olan Faik Öztırak, bir masanın başında, büyük memleket dâvaları ile meşgul idi. Biraz bekledim. Nihayet başını kaldırdı, elile "dur, gelme" der gibi bir işaret yaptıktan sonra "Sen kimsin?" diye sordu. "Yücel mecmuası sahibi Muhtar Enata'yım" diye cevap verdim. Vekil Bey, bu sözüm üzerine hiç bir cevap vermeden damdan düşer gibi, "Mecmua sahibi olduğuna göre, mecmua çıkarmanın mes'uliyetini müdrik misin, değil misin?" diye sordu. "Tabii" diye cevap verdim. Vekil Bey,

mecmua çıkarmanın mes'uliyetini müdrik olmamın bir kusur olduğunu anlatan sert bir sesle: "O halde bu yediğin .... nedir?" diye bağırdı. "Hakikâten Atatürk gelmiştir. Vatanı kurtarmıştır. Vazifesini tamamlamış, ve ölmüştür. Bugün onun yakın arkadaşları iş başındadır. Onun üşüyüp üşümediğini bize, sen mi hatırlatacaksın?" diye ilâve etti. O zaman başımıza gelenlerin sebebini anlamış oldum. 57 nci sayının bir sahifesine Bekleyen Rasat Tepe diye bir resim koymuştuk. Bomboş bir tepenin üstünde Atatürk'ün mübarek yüzü bulutlar arasında görünüyor ve sanki; "Neden beni vatanın toprağına gömmüyorsunuz?" diyordu. Bu resmin karşısında da, şimdi Halk Partisinin Mardin Milletvekili bulunan Yusuf Mardin'in yazmış olduğu Garip Mustafa imzalı bir şiiri vardı. Şiir: (Atamdan bir haber getirsin diye - Bir kuş uçurdum Rasat Tepeye - Hava kararınca döndü geriye - Kuş dedi kalbimi bir şey deşiyor - Üstü açık kalmış Atan üşüyor) mısraları ile bitiyordu.

İş anlaşılmıştı. Hiç ummadığım bir mesele ile karşılaştığım için ne diyeceğimi düşünürken Vekil Beyin sert sesi yine gürledi ve: "Biz insana, başka türlü muamele etmesini de biliriz", diye devam etti. Ne kastettiğini, o zamandan beri düşündüğüm halde, hâlâ anlayamamış bulunuyorum. Arkasından gelen yeni bir emirle, büsbütün sendeledim. Eliyle işaret etti ve "Çık dışarı" diye bağırdı.

Şaşkın bir halde dışarı çıktım. Kalemi Mahsus Müdürü olan bey, başıma gelenleri herhalde sezmiş olacaktı ki, yüzüme bile bakmadı. Koridora çıktım.

Bundan sonra, başıma neler geleceğini düşünerek yürüyordum. Bir kaç merdivenden indim. Birkaç koridordan geçtim. Nihayet binanın kapısından dışarı çıktım. İçim, biraz ferahlamıştı.

Yediğim sapartadan ne yapacağımı şaşırmış vaziyette ilerlemeğe başladım. Doğruca o zamanlar Yücelcilerden olan bir arkadaşın evine gittim.

Kapanma hâdisesine sebep olan bu sayıda, dostumuzun da Kemalizmin Esasları adı altında neşredilecek bir seri yazısının ilki bulunuyordu. Olup bitenleri kendisine anlatırken telefon çaldı. Telefon eden meğerse, o zamanlar Maarif Vekâletinde, mühim bir mevkide bulunan kainpederi imiş. Başvekil Refik Saydam'ın mutlaka beni görmek istediğini ve derhal Başvekâlete müracaat etmem için beni bulmasını söylüyordu.

Dahiliye Vekilinden yediğim azardan o kadar gözüm yılmıştı ki, tek başıma Başvekilin huzuruna çıkmağı göze alamadım. Kendisinden benimle beraber gelmesini rica ettim. Memnuniyetle kabul etti. Kalktık, birlikte, Meclisin yanında bulunan Başvekâlete gittik.

Kapıdan içeri girince, hava birdenbire değişti. Paltolarımızı aldılar. Doğruca Hususî Kalem Müdürünün yanına çıktık. Kâzım Nami de orada oturuyordu. Hususî Kalem Müdürü "Başvekil ile haber vereyim, biraz oturun" dedi. Kendisi içeri girdi, biraz sonra döndü ve "Beyefendi şimdi sizi kabul edecekler", dedi. Kâzım Nami, bu haber üzerine bir hayli sinirlendi ve kendini tutamıyarak "Yahu, çocuklar, 15 gündenberi burada, Başvekilin huzuruna çıkmak için nöbet bekliyorum. Bir türlü muvaffak olamadım. Siz şimdi geldiniz, şimdi huzura kabul ediliyorsunuz, ne hikmettir, anlayamadım", diye içten içten alay bile etti. Hikmetin ne olduğunu biz de bilmiyorduk. 15 dakika sonra buyurun, dediler. Yine kapılar açıldı. Yine koridorlardan geçtik. Nihayet bir büyük odada Başvekil Refik Saydam ile karşı karşıya kaldık. "Gelin bakalım", dedi ve bizi bir masanın başına oturttu.

EK - 1: D - İlk Kapanışın Acıklı Hikâyesi: III**MUHTAR F. ENATA**

Büyük salonun ortasındaki masanın yanına oturduk. Başvekil Refik Saydam, salonun köşesinde bulunan bir masaya doğru ilerledi. Masanın üstünde gümüşten yapılmış olduğu zannını veren ufak bir çekmece duruyordu. Cebinden çıkardığı bir anahtarla kutuyu açtı. İçinden bir zarf çıkardı. Kutuyu tekrar kapayıp zarfla birlikte yanımıza geldi. Karşımıza oturdu.

Zarfı açtı. İçinden Yücel'in kapatılan 57 nci sayısını çıkardı. İlk sayfeyi açtı. Birinci sayfeye bir iğne ile iliştilmiş bir mektup vardı. Mektubu tanımakta güçlük çekmedik. Bu. Cumhurbaşkanı İnönü'ne gönderdiğimiz mektuptu.

Eliyle mecmuayı şöyle bir düzelttikten sonra Refik Saydam söze başladı: "Çocuklar", dedi. "Ben. sizi zaten çağırıacaktım. Buna lüzum kalmadan Ankara'ya geldiğinizi öğrendim. Sizinle görüşmek istedim. Hakkınızda icab eden tahkikatı yaptırdım. Hepinizin temiz, vatansever, idealist arkadaşlar olduğunuzu anladım. Fakat bir Başvekil olarak, açtığınız bayrağın arkasında sizi istismar ederek ve sizin arkanıza saklanarak bu memlekete fenalık yapmak isteyenlerin bulunabilmesi endişesi, beni. sizlerle konuşmağa mecbur etti".

Sonra, başyazının üstünde bulunan mektubu kıvırdı. Yazının bazı satırlarının altı kırmızı bir kalemle çizilmişti. Bu satırları içinden uzun uzun okudu, sonra: "Bakın, işte" diye sözlerine devam etti ve şu satırları yüksek sesle okudu:

"Onun nutkunda, geçici bir gazap ve kararlar değil, sonunda gözleri dolu dolu bizlere seslenecek kadar olgun ve içli, günlerce hazırlanıp vesikalar verecek kadar hesaplı ve şuurlu, vardığı hükümler ve belirttiği kanaatler, bizce mutlak ve kafidir. Onun orada tel'in ve takbih ettikleri ne de olsalar bizim zerre kadar sempatiimizi kazanamazlar.

Fakat büyükler istedikleri kadar müşfik ve müsamahakâr olsunlar, eski kabahat ve hiyanetleri unutarak her kıymet ve tecrübeden faydalanmayı akıllarına koymuş bulunsunlar, bizler, iliklerine kadar Atatürkçü olanlar, öyle kimselere kalblerimizin kapılarını hiç bir zaman açmıyacağız."

Sonra. "Söyleyin bakalım, bundan neyi kastediyorsunuz?" diye sözlerini bitirdi.

Kastımız gayet açıktı. Kapatılmış bulunan 57 nci sayımızın intişarı sırasında yapılan Milletvekili seçiminde, Atatürk'ün hayatında, onun muvaffâkiyetlerini çekemeyip birer vesile ile iş başından uzaklaşmış olan bir kaç meşhur, Halk Partisi namzedi olarak Milletvekili seçilmişlerdi. Bunlar içinde rahmetli Karabekir de vardı. Meb'us olur olmaz Meclis kürsüsünden Atatürk'e dil uzatmış ve şahlanan 300 den, fazla meb'ustan ağzının payını almıştı.

Bunları birer birer anlatarak maksadımızın hiç bir gizli tarafı bulunmadığını, ihtilâle ve onun eşsiz yapıcısına karşı kıskançlık hisleriyle hareket eden bu insanların. Atatürk tarafından kurulmuş ve hâlâ onun prensiplerine sadık olduğunu söyleyen bir parti tarafından namzed gösterilmelerini doğru bulmadığımız için. bu satırları yazdığımızı anlattık.

Refik Saydam: "İyi ama, bunların Meb'us seçilmesi fena mı oldu?" diye sözlerine devam etti. "Karabekir'i Meb'us yaptık. Başına neler geldiğini gördünüz. Onu bir kahraman, hem de hakları gasbedilmiş, konuşma hakkı

elinden alınmış bir kahraman olarak bıraksaydık, daha mı iyi olurdu?" dedi. "Mademki bu memlekete hizmetleri dokunmuştur; mademki kendilerince bazı sebebler yüzünden inkılâba ve onun yaratıcısına küsmüşlerdir, bugün onları tekrar iş başına çağırıp kendilerinde hakiki bir kıymet varsa, tekrar ortaya koymalarına müsaade etmek fenamı oldu? Millet de. bunları Hakikâten garda uğrayıp uğramadıklarını, kendilerinde Hakikâten bir kıymet bulunup bulunmadığını gördü ve anladı. Netekim Karabekir Meclisde eski hislerinin tesiri altında kaldı ve başına gelenleri gördünüz. Millet de kendisinin sadece hisle hareket ettiğini ve inkılâba hiç bir zaman ayak uyduramayacağını anladı, değil mi?" diye sözlerini bitirdi.

Refik Saydam o kadar samimi, o kadar içten konuşuyordu ki bir kaç saat evvel Faik Öztürk'ün şiddeti ile. Başvekilin yumuşaklığı ve samimiyeti insanı şaşırtacak derecede birbirinden uzaktı.

Refik Saydam, sözlerine devam ederek Atatürk'e aid bir kaç hâtırasını anlattı. Dil inkılâbı bahsinde bu dâvaya uyamıyacağını Atatürk'e itiraf ettiğini ve Atatürk'ün de kendisine dil inkılâbının dışında kalmasına müsaade ettiğini ve istediği kelimeleri kullanması hususunda tam bir serbesti verdiğini söyledi.

Sonra yine mecmuanın sabitelerini çevirmeğe başladı. Sahifeler dönüyordu. Bu çevirmenin hangi sahifede duracağını tahmin ediyordum. Netekim de öyle oldu. Bekleyen Rasattepe'ye gelince, sabitelerin çevrilmesi durdu. Burada Refik Saydam, nedense doğrudan doğruya bana Hitâb ederek:

"Söyle bakayım" dedi. "Ankara'yı tanır mısın? Ankara böyle midir? Atatürk çırılçıplak bir dağın başında mı bırakılmıştır?"

Yine İzâhı müşkül bir sual karşısında kalmıştık. İşin yine yanlış tefsirlere yol açabileceğini sezdiğim için; "Efendim" diye söze başladım.

Fakat söze nasıl devam edeceğimi düşünerek bir an durakladım. Sonra kendimi toplayarak: "Ankara'yı karış karış değilse bile, bir hayli bilirim. Ankara'nın modern binalarını, asfalt caddelerini gördüm. Bu resmi koyarken Ankara'nın böyle bomboş bir tepeden ibaret olmadığını biliyordum. Bu resmi Bekleyen Rasattepe ismile bizzat ben tertip ettim. Gayem, açılacak Anıt-kabir müsabakasında san'atkâra bir ilhâm vesilesi olması ümidi idi. Bu müsabakaya iştirak edenlere bomboş bir tepenin üstünde öyle bir âbide yaratın ki, bu. içinde yatacak olan insan kadar güzel, ve büyük olsun. demek istedim. Bu resmi basarken gayemiz sadece bu idi. Ölümünden sonra bir sene bile geçmemiş iken Atatürk'ün toprak üstünde bırakıldığını nasıl aklıma getirirdim" diyerek sözlerimi bitirdim.

Refik Saydam, nedense bu sözlerimin üstünde fazla durmadı. Ve hemen karşı sahifede bulunan ve yine altı kırmızı kalemle çizilmiş bir şiirin bir mısraını gösterdi. "Peki" dedi. "Ya burada bütün milletle beraber üstüme yürümenizdeki maksat nedir?" diye sordu.

Bu şiir, Ankaralı Âşık Ömer'in Gel Birlik Yanalım Garib Mustafa adlı şiirinin bir parçası idi. Ve aynen şunlar yazılıydı:

..... hey Refik göreyim sizi
Yürüyün yürüyün açıktır izi
Ona dövünmeğe bırakın bizi
Siz nidası biz de âhı vatanın.

Bu satırları da yüksek sesle okuduktan sonra: "İşte" dedi, "buna tahammül edemem.. Milleti üstüme kışkırtır gibi hey Refik diye bana Hitâb etmenizdeki mâna nedir?. Ben nihayet bir Başvekilim. Şefim bana bu vazifeyi vermiştir. Ben de elimden geldiği kadar bu işi başarmağa çalışırım. Eğer muvaffak olursam yerimde kahrım, olamazsam yerime bir başka arkadaş getirirler. Burada benim olan sigara tabakamı cebime koyar, mühürü yeni

arkadaşa verir, kalkar, giderim. Millet. Atatürk'ü severse, ben ne yapayım. İzinde yürümek için benden müsaade mi almak lâzımdır?

"Bir takım menfaati haleldar olmuş insanlar zaten memlekette bir hoşnutsuzluk çıkarmak, arzusundadırlar. Bunların, bizim aleyhimizde her fırsattan istifâde edecekleri tabiidir. İşte bu yazıdan ve milleti hey Refik diye üstüme yürütmek isteyen bu ifâdeden, bunun için şüphelendim. Sizin açtığınızı zannettiğiniz bu Atatürk bayrağı arkasına sığınarak bizi kötölemeğe ve sizi de bu kötü niyetlerine alet etmek isteyeceklerin bulunacağına ben. bir Başvekil olarak tamamen inanıyorum. Bu itibarla ne kadar temiz bir sevgiyle öne atılmış okusanız olunuz, sizin bu nişlerinizi istismar etmeğe kalkacaklar bulunacaktır. Sizden çok tecrübe görmüş bir büyüğünüz olarak bu hususta çok dikkatli olmanızı ve bunun için de heyecanlarınızı fazla alevlendirmemenizi beklerim. Yoksa sizden de şüphe etmeğe mecbur kalırım." elledi. Sonra sözlerine devam ederek-"Memleketle Atatürk dâvası diye bir şey yoktur. Sizden tekrar rica ederim, mevcut olmayan bir dâvayı mevcutmuş gibi göstermeyin. Atatürk büyük işler yapmış ve rahmete kavuşmuştur. Memleketin menfaatleri. Atatürk'ü bir dâva olarak ele almamağı icabettiriyor. Mütemadiyen Atatürk. Atatürk diye bağırarak, biraz da bizim cesaretimizi kırıyor. Bu yetmiyormuş gibi. heyecanınızın tesiri altında kalarak bulun bunların mes'ulü benmişim gibi Hey Refik diye Hitâb ediyorsunuz. Mes'ul hükümetin Başvekili olarak sizi böyle söyleten insanların bulunup bulunmadığını aradım. Bizi müşkül duruma sokmak için fırsat arayan bu insanlar, sizin arkanıza saklanırlarsa ve sizi kendi emellerine âlet ederlerse iyi olur mu?. Hepimiz Atatürk'ün yolundayız. Bunu inkâr etmek ve bize Atatürk dâvasından ayrılıyorsunuz diye bağırarak. milleti bize karşı ayaklandırmak doğru değildir. Memlekette bu hava mevcut iken mütemadiyen Atatürk'ten bahsetmek sizin için de, bu bakımdan tehlikelidir. Memlekette uğraşacak, yazılacak, resmi basılacak başka mevzu mu yok?" diye sözlerini bağladı.

Sonra misâl olarak Illustration'u tarif etti. Kendisinin bu mecmuaya karşı olan düşkünlüğünü anlattı. Ve her hafta ne kadar büyük bir sabırsızlıkla onu beklediğini tatlı tatlı anlattı.

İçeri gireli 45 dakika olmuştu. Büyük işleri arasında Yücel'in bu kadar ufak bir işle ve bizlerle konuşmak imkânını verdiği için kendisine sevinçlerimizi söyledik. Bu sırada o da ayağa kalkmıştı.

Bizi uğurlarken "Dediklerimi unutmayın" dedi "Mecmuanızın tekrar çıkarılmasına ; dair icab eden emri verdim. Hiç bir şey olmamış gibi hemen "işinizin başına gidin, söylediğim anlayış havası içinde güzel güzel çalışın. Arkadaşlarınızın da hepsinin gözlerinden öperim. Çıkacak sayılardan bir tane de. her ay bana göndermeyi ihmal etmeyin, merakla bekliyeceğim." dedi.

Dışarı çıktık. İçimiz rahatlamıştı. Endişelerimiz zail olmuş ve başımıza gelenlerin sebebini biraz olsun anlamıştık.

Kâzım Nami hâlâ dışarıda bekliyordu. İçeri girdiğimizi ve 45 dakika kaldığımızı görünce siniri büsbütün artmıştı. Buna rağmen Kalemi Mahsus Müdürüne bizi bir hayli över sözler söyledi,

Başvekâlete girdiğimiz gibi büyük bir hürmet havası içinde uğurlanarak dışarı çıktık

EK - 1: E - İlk Kapanışın Acıklı Hikâyesi: IV**MUHTAR F. ENATA**

Başvekil Refik Saydam ile yaptığımız konuşma vaziyeti bize bir hayli açıklamıştı. Başımıza gelenlerin hiç olmazsa bir kısmının sebebini bu suretle öğrenmiş bulunuyorduk. Dahiliye Vekilinden gördüğümüz haşin muameleye karşı, Başvekilin samimî görünen hasbıhali içimizdeki üzüntüleri bir hayli azaltmıştı.

Bundan cesaret alarak bir defa da Halk Partisinin genel sekreteri Fikri Tüzer'i makamında görmek arzusu ve cesareti içimizde doğdu. Zaten genel sekreterlik de Ulus meydanında idi.

Genel sekreterlik binasına doğru yürürken bizi eskiden beri tanıyan ve mecmuamızı takip eden Sinop meb'usu Cevdet Kerim İnce-dayı karşımıza çıktı. Kendisine vaziyeti ve başımıza gelenleri mektupla bildirmiş olduğumuz için hemen söze başladı: "Başınıza gelenleri mektubunuzdan öğrendim ve çok üzüldüm. Doğruca genel sekretere gittim. Vaziyeti anlattım. Bir de baktım, Kâzım Nami, Hikmet Bayur, Necip Ali, ellerinde bana gönderdiğiniz mektubun birer sureti olduğu halde genel sekretere gelmişler. İş bu kadar yaygaraya vermeğe ve aklınıza gelen herkese mektup yazmağa ne lüzum vardı. Biz sizin hakkınızı koruyamaz mı idik?" dedi.

Bir film çabukluğu ile birbiri arkasından cereyan eden hâdiseleri kendisine tekrar anlattık. Ummadığımız bu müdahaleler arasında belki de biraz heyecana kapılarak bizi yakından tanıyan ve bilen bütün dostlarımıza mektupla vaziyeti bildirmek mecburiyetinde kaldığımızı anlattık. Dahiliye Vekili ve Başvekil ile olan konuşmalarımızı kısaca hikâye ettik. Memnun oldu ve ayrıldı.

Halk Partisinin kapısından girince bizi karşılayan memura genel sekreteri görmek istediğimizi söyledik. Bizi yukarıdan aşağı güzelce bir süzdükten sonra genel sekreteri doğrudan doğruya göremezsiniz, evvelâ başkâtibi görün diye buyurdu. "Kartınızı verin, kendisine vereyim" dedi.

Kartlarımızı verdik. Uzun bir müddet bekledik. Nihayet huzura kabulümüz için müsaadenin geldiği anlaşıldı. Başkâtib beyin odasına girdik. Bizi güler yüzle karşılayan Başkâtip Talât Simer, Genel Sekreteri niçin görmek istediğimizi sordu. Biz söyledik, o kendisine göre bir takım notlar aldı. Bu sırada bize ne .sigarası içtiğimizi sordu. Sonra önündeki yazıhanenin gözünü çekti. İstedğimiz sigaradan bize ikram etti. Meğerse yazıhanesinin bir gözünde İnhisar İdaresinin o zamanlarda yaptığı bütün sigaralardan bulundurmuş. Sigara değiştirmenin insan bünyesi üstünde yaptığı fena tesirleri çok iyi bilen ve esas mesleği doktorluk olan Talât Simer kendisini ziyarete gelen bütün dostlarının bu derdini düşünür ve ziyaretçilerin nabzına göre şerbet verirmiş. Hakikâten çektiği gözün içinde birinciden en lüks sigaraya kadar bütün tekeli çeşitleri vardı. Biz de haddimiz olmıyarak o zamanlar mukavva kutular içinde bulunan birinci sigaralardan birer tane aldık.

Başkâtip bey bu suretle bize icab eden sıhhî alâkayı gösterdikten sonra 'Beyefendiye geldiğinizi söylüyeyim" diyerek odadan çıktı. 10-15 dakika kadar odada yalnız kaldık. Nihayet geri geldi. Ve Genel Sekreterin bizi kabul edeceğini müjdeledi.

Yine bir 10-15 dakika geçti. Nihayet ziller çaldı. Başkâtip Bey önünü ilikliyerek dışarı çıktı. Hemen geri gelerek Beyefendinin bizi kabul edeceğini söyledi. Yandaki odaya geçtik.

Genel Sekreter Fikri Tüzer masasının başında oturuyordu. Gayet abus bir çehre ile "Niye geldiniz?" diye sordu. Halbûki biz Başkâtibe vaziyeti anlatmıştık ve kendisi de uzun uzun not almıştı.

Bunlara rağmen vaziyetten haberdar görünmeyen Genel sekretere ziyaret sebebini tekrar anlattık. Aynı asık çehre ile ses çıkarmadan bizi dinleyen Genel Sekreter nihayet konuşmağa karar vererek kaşlarını bir kat daha çattı ve söze başladı: "Memleketin selâmeti namına Dahiliye Vekili arkadaşım icab eden tedbirleri almağa mecburdur. Atatürk üşüyor diye kıyameti koparacağınıza, edebiyat mecmuası olduğunu iddia ettiğiniz mecmuanızda masal ve hikâye neşretseniz çok daha iyi olur. Burnunuzu aklınızın ermiyeceği kadar büyük işlere sokmayınız. Yok ille • sokmağa kalkarsanız veya kalkacağız dersiniz bütün salâhiyet sahipleri burnunuzu kırmasını da bilirler" dedi ve sustu.

Bu susuş manidardı. Birbirimize bakiştık. Söylenecek tek bir kelime yoktu. Zaten Genel Sekreter de başından aşkın olan işleri ile meşgul olmağa başlamış ve çok nazikâne bir şekilde gitmemiz icab ettiğini bize anlatmıştı. Başvekilin tatlı sözleri cesaretimizi bize iade ettiği için Genel Sekreter hazretlerinin bu haşın muamelesi bize fazla tesir yapmamıştı nedense.

"Başka bir emriniz var mı?" diye ayağa kalktık. O da lütfen kalktı. Aynı abus çehre ile: "Dahiliye Vekili arkadaşımın sözlerini unutmayın ve çok dikkat edin!" dedi. Ellerimizi sıktı. Dışarı çıktık. Dışarı çıktığımız zaman Maarif vekili Hasan Ali'nin bizi arattığını öğrendik ve doğruca Maarif Vekâletine gittik. Arkadaşın kainpederi Maarif Vekâletinde yüksek bir makam işgal ettiği için Vekil Beyi görmek zor olmadı. Kısa zamanda huzura kabul edildik. Evvela hatırmızı sordu. Kendisine de mektupla müracaat ettiğimiz halde başımıza gelenlerden hiç bahis açmadı. Sonra doğrudan doğruya "Çocuklar" diye söze başladı. "Mecmuanızın ismini değiştirmek lâzım. Yücel imzasile çıkan başyazınızı büyüklerimiz benim yazdığımı zannediyorlar. Çok müşkül duruma düşüyorum."

Halbûki "Yücel" ismini Hasan Âli henüz orta tedrisat umum müdürü iken ve soyadı kanunu tatbik sahasına girmemişken almıştı. Hasan Âli

Maarif Vekili olup da evrakı "Yücel" imzasile imzalamaya başladığı zaman, biz Yücelin 50 nci sayısını çoktan neşretmiştik. Hasan Âlinin içine mecmuamızın isminin dert olduğunu da evvelden biliyorduk. Vekil olur olmaz eline geçen her fırsatta "Benim ismimle neşredilen bir mecmua ile hiç bir alâkam yoktur" gibi büyük hikmetler sa-vurmuştu. Bizse Yücelin, Maarif Vekili Hasan Âli Yücel ile alâkası olduğunu söylememiştik. İngiliz kralı gibi sadece soyadı ile imza etmek merakında olan sevimli Maarif Vekilimize vaziyeti anlattık. Ve Yücel'in isminin değişebilmesine imkân olmadığını bildirdik. Bu esnada Maarif Vekâleti neşriyat müdürü Faik Reşit Unat elinde büyük bir dosya ile içeri girmişti. Vekil Beyin sözlerini heyecan içinde dinledikten sonra şöyle bir formül teklif etti: "Efendim" dedi, "Mademki arkadaşla mecmualarının isimlerini değiştiremiyorlar ı halde baş yazılarının altındaki imza yerine mecmualarının kapağındaki yazının ufak bir klişesini koysunlar. Bu suretle Yücel imzasile yazılan başyazıların zatiâlinize ait olmadığını anlatmış olurlar" dedi.

Vekil Bey bu parlak fikri çok beğendi. "Evet, evet, böyle bir formül bulun ve beni müşkül vaziyete sokmayın" dedi.

Bu sırada Vekil Bey başka bir Vekâletteki toplantıda bulunmak üzere gitmek mecburiyetinde olduğunu söyleyerek birden bire a-yağa kalkarak bize Allahaismarladık dedi, önde kendisi, arkada biz dışarı çıktık.

O gece trenle İstanbul'a döndüm. Buradaki arkadaşlara olup bitenleri birer birer anlattım. Çoğu "Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu." der gibi vaziyeti İzâh edemediler.

Yeniden çıkma müsaadesini almış olduğumuz için tekrar ve büyük bir heyecanla Yücel'in 58. (inci sayısını hazırlamaya başladık. Verilen direktiflere kabil olduğu kadar riayet etmeğe çalıştık. Fakat yeniden çıkacak olan

Yücel'in kapağına, vitrinden zorla indirilen Atatürk'ün pelerinli büyük resmini koy. makta tereddüt etmedik ve mecmuanın iki sayısını bir arada neşrettik.

Başvekilden aldığımız direktif üzerine mecmuanın bir nüshasını kendisine takdim edilmek üzere Ankara'daki arkadaşlara gönderdik. Mecmuanın bizzat kendisine verilip verilmediğini kafi olarak hatırlıyamıyorum. Yalnız Başvekil Refik Saydamın mecmuamızın bu yeni sayısını şöyle bir tetkik ettikten ve kapağının üstündeki resme uzun uzun baktıktan sonra: "Bu bir pasif mukâvemetir" diyerek Yücel'i fırlatıp attığı kulağıımıza geldi. Yücel, tekrar neşriyata ve memleket hizmetindeki vazifesini görmeğe başlamıştı. Bu ilk kapanışın ikinci kapanışa kadar uzayıp giden ve ikinci kapanışın en belli başlı sebepleri arasında bulunan akislerini ileride anlatmağa devam etmek üzere hükmü tarihe bırakıyorum.

EK - 1: F - İkinci Kapanışın Acıklı Hikâyesi: I

MUHTAR F. ENATA

YÜCEL'in ilk kapanışının acıklı hikâyesi okuyucularımız arasında ummadığımız bir alâka gördü. Yanlış ve yanlış olduğu nisbette korkunç bir zihniyetin akislerini meydana vuran bu hâdiseden sonra yine sessiz sadasız çalışmamıza devam ediyorduk. Altıncı yılımıza basmamız vesilesile 25 Şubat 1940 tarihinde Şişli Halkevinde yaptığımız Humanizma toplantısı memlekette büyük akisler yapmıştı. O zamanın kalbur üstü münevverlerini bir araya toplayan bu toplantının geniş ölçüde bir hülâsasını 61 inci sayımızda okuyucularımıza vermiştik. Aynı sayıda Ankara'da Refik Saydam'ın huzuruna beraber gittiğimiz arkadaşım Saffettin Pınar'ın Kemâlizmin Esasları adlı etüdünü de neşretmeğe başlamıştık. Yazının başlangıcı olan bu ilk kısmının aslını Ankara'dan ayrılacağım sırada kendisinden almıştım. Fakat Saffettin Pınar, uzun emeklerle hazırladığı bu etüdüne daha geniş ölçüde ilmî bir mahiyet verdirmek ümidile yazıyı bir ön sözle Çağlar'ın takdim etmesini istemişti. Araya giren Erzincan zelzelesi yüzünden Çağlar'ı bulmak ve ondan bu yazıyı almak bir hayli zor oldu. Nihayet Çağlar icab eden ön sözü yazdı ve Saffettin'in yazısı Mart 1940 tarihli ve 81 numaralı sayımızda neşredilmeğe başlandı. Bu sayımızın neşrinden bir müddet sonra Saffettinden, yazının devamını beklerken, ummadığımız bir mektup aldık. Bu mektubunda hükümet şeflerine karşı âdeta kafa tutarcasına neşriyata devam etmenin lüzumsuzluğundan bahsettikten sonra bu şekildeki hareketlerimizin şefleri gazaba getireceğinden korktuğunu ve bunun hiçbir kâr temin etmiyeceğini, bilâkis zarar vereceğini söylüyor ve sözlerini "Bu bakımdan Kemalizmin Esasları adlı etüdüne şimdilik devam etmemek kararını verdim" şeklinde bitiriyordu.

Hiç ummadığımız bu haber üzerine bir hayli üzüldük. Mecmuamızın Atatürk'e ayırdığımız sayfelerinde neşrine başladığımız bu yazının yarıda kalmasının sebeplerini okuyucularımıza anlatamıyacaktık. Fakat yapılacak

başka iş yoktu. Mecburen sineye çekmeğe katlandık. İşin sırrını birkaç ay sonra öğrendiğimiz zaman hayretten ağızımız bir defa daha açıldı. Saffettin Pınar, Başvekâlet Yüksek Murakabe Heyetine dolgun bir maaşla ve oldukça ehemmiyetli bir vazifeye tâyin edilmişti. Bu tâyinde Kemalizmin Esasları adlı eserini neşretmekten vazgeçmesinin tesiri olup olmadığını tabiatıyla öğrenemedik.

Aradan birkaç zaman daha geçti, bir ağustos günü akşam üstü Cemal Nadir'le Taksimdeki Kristal gazinosunun altındaki kahvede oturuyorduk. Cemal Nadir yeni bir fotoğraf makinesi almıştı. .Hadi, Taksim âbidesinin bir resmini çekelim" diye yerinden kalktı. Vakit akşama yaklaşıyordu. Güneşin yandan gelmesini temin için Taksim âbidesinin Harbiye'ye bakan cephesinin birkaç resmini aldı.

Yücel'in kapaklarını o sıralarda rahmetli arkadaşımız hazırlıyordu. "Eğer iyi çıkarsa Zafer Bayramı vesilesile Yücel'in kapağına bu resmi koyacağım" dedi. Üstünde fazla durmadık, yolumuza devam ettik.

Birkaç gün sonra Cemal Nadir hazırladığı kapağı Yücel idarehanesine getirdi. Hakikâten çektiği resimlerden birini keserek güzel bir kapak kompozisyonu yapmıştı. Resimde Atatürk, Büyük Taarruz sabahı Kocatepe'ye çıkarken görülüyordu. Arkasında şahlanmış bir millet, kadını ile erkeği ile onu takip ediyordu.

Eylül 1940 tarihli ve 67 sayılı Yücel'in kapağını Zafer Bayramı vesilesile büyük taarruzun bu en canlı anını tesbit eden Taksim âbidesinin resmine tahsis etmemize rağmen mecmuada buna dair tek bir satır neşretmedik. Fakat Türk ordusu kumandanlarının Büyük Taarruza karar verdikleri içtimadan çıkarken alınmış ve o zamana kadar hiç bir yerde neşredilmemiş bir resmini de bu sayımıza koyduk. Bu sayımızda suya

sabuna dokunabilecek mahiyette iki yazı daha vardı. Çağlar'ın Atatürk'e yazdığı 3 üncü ve 4 üncü raporlar da bu sayımızda bulunuyordu.

Bu sayımızı neşrettikten 7 gün sonra gece yarısı yine bir motosikletli polis kapının zilini çaldı. Gece yarısına doğru kapıyı çalan polisin hayırlı bir haber getirmeyeceğini düşünerek, endişe ile kapıyı açtım. Adamcağız elindeki emri bana tebliğ etti. Bu nöbetçi polis müdürünün bir emri idi. Yücel'in Vekiller Heyeti kararile bilâmuddet kapatılmış olduğunu bildiriyordu. Emri okudum ve alt tarafını tebellüğ ettiğime dair imzalayarak polise iade ettim. Yukarı çıktım. Telefonla bulabildiğim arkadaşlara vaziyeti bildirdim. Durup dururken yine kahraman olmuşuk.

Ertesi sabah erkenden Yücel idarehanesinde toplandık. Yapılacak işleri düşündük. Başımıza gelen bu ikinci darbenin sebeplerini araştırdık. Sevimli ve sabık Milletvekili Yusuf Mardin, işi hukuki bakımdan mütalâa ediyor ve bu seferki kapatılmanın sebeplerini Çağlar'ın raporlarına hamlediyordu. Zira Üçüncü rapor şu cümlelerle başlıyordu:

Sensiz ocak ateşsiz
Sensiz Balkan güneşsiz
Sensiz bayrak kumaşsız
Sensiz Balkan Birliği başsız kaldı Atam.

Buna rağmen raporun kalan kısımlarında herhangi bir yanlış tefsire yol açacak tek cümle yoktu. Ve yukarıdaki satırlardaki Hakikât da apaçık bir Hakikât idi. Fransız hükümeti cenuba doğru hicret ediyor, Balkan Birliği darmadağın olmuş, Avrupa korku ve dehşet içinde kıvranıyordu. Yusuf'un telâşına rağmen Çağlar'ın bu cümlelerinden hiç bir şekilde fena bir mâna çıkamıyacağına kanaat getirmiştik.

Birinci seyahatin uyandırdığı korku yüzünden ikinci bir Ankara yolculuğunu göze alamıyordum. Hem bu sefer iş bir emrivaki şekline girmişti. Koskoca Vekiller Heyeti toplanmış, düşünmüş, taşınmış ve Yücel mecmuasının muzır neşriyat yaptığını gözönünde tutarak müddetsiz olarak kapatılmasına karar vermişti. Vekiller Heyeti kararı bir emrivaki idi. Kolay kolay geri aldırılmasına imkân yoktu. Çaresiz bekliyecektik.

Aradan birkaç gün geçti. Bir gün vilâyetin matbuat bürosuna uğradım. Büronun, o zamanki nazik ve kibar şefi Suat Tenik de hayret içinde idi. Kapatılma kararının telefonla Ankara'dan Emniyet Müdürlüğüne bildirildiğini ve hiçbir sebep gösterilmediğini söylüyordu. Tatlı tatlı bir hayli konuştuktan sonra bu hususta kendisinin kanaatini sordum. Uzun uzun düşündü. Mecmuanın sabitelerini çevirdi. Sonra tamamiyle şahsî bir mütalâa olarak şu sözleri ilâve etti: "Ben öyle zannediyorum ki bu meselede yine sizin Atatürkçülüğünüz baş rolü oynamaktadır. Taksim âbidesinin, İsmet Paşa'nın heykelinin de bulunduğu tarafını değil sadece Atatürk'ün bulunduğu tarafını almanız ve kapağınızda bu resmi neşretmeniz hakkınızdaki kötü kanaati büsbütün kuvvetlendirmiştir. Taksim âbidesinin öbür cephesinin resmini koymamız, millî şefe karşı bir kusur ve âdeta (Büyük Zaferde senin rolün yoktur) demek gibi bir şey olmuştur. Sonra mecmuanızın içindeki resimde de aynı kasdın izleri görülebilir. Resimde görülen şahısların isimlerini sayarken sağdan değil soldan başlamanız icab ederdi. Resimdeki İzâhlar umumiyetle soldan başlanarak yapılır. Siz sırf millî şefi Atatürk'ten sonra zikretmek kastile şahıslar hakkındaki İzâhatı sağdan itibaren yapmağa başlamışsınız. Sonra kusurunuz bununla da bitmiyor. Millî şefin ismini zikretmeden sadece Garb Cephesi Kumandanı İsmet Paşa deyip geçmişsiniz. İsmet Paşa için Millî Şef dememişsiniz, ama Fevzi Paşa'nın yanına parantez içinde (şimdi Genel Kurmay Başkanı) diye İzâhat vermişsiniz. Bu suretle Millî Şefe karşı beslediğiniz kötü niyetler sabit olmuş olabilir ve açıkça sezilen bu işleriniz memleket için zararlı görülerek Vekiller Heyetince mecmuanız kapatılmış olabilir" dedi.

Ağzım bir karış açılmıştı. Şahsî kanaat olarak söylenmesine rağmen işin aslının da buna yakın bir şekilde cereyan ettiği muhakkaktı. Kapaktaki resmin nasıl bir tesadüf eseriyle çekildiğini ve düşünülen şeylerle hiçbir alâkası bulunmadığını biliyordum. İçerdeki resmîn altındaki İzâhata gelince bunu bizzat ben tertip etmişim, İzâhatı yaparken usulün soldan başlamak olduğundan tamamille habersiz olarak isimleri sağdan saymağa tesadüfen başlamıştım. Sıra 'Atatürk'e gelince onun hakkındaki İzâhatı (Baş Kumandan Gazi Mustafa Kemal Paşa) diye yapmıştım. Ve sırasile Yakup Şevki Paşayı saydıktan sonra İnönü'nün İzâhatını da (Garb Cephesi Kumandanı İsmet Paşa) diye yazmıştım. Kesim tarihî bir anı tesbit ettiği için bütün kumandanların o zamanki isimlerini salmıştım. İsmet Paşaya bir parantez açıp (Bugünkü Millî Şef) diye İzâhat vermeği o zamanki aklımca yanlış bulmuştum. Fakat yanlış düşüncem meğerse nelere yol açacakmış, hiç aklıma gelir mi?

O zamanki Matbuat Umum Müdürü, şimdi Birleşmiş Milletler nezdindeki delegemiz Selim Sarper idi. Bugün demokrat Amerika'da demokrat Türkiye'nin mümessilliğini yapan Sarper, o zaman kendisine yazı ile olsun, sözle olsun yaptığımız müracaatlara cevap vermek lüzumunu bile hissetmedi. Bize yardım etmesini istediğimiz her şahıs ya mektubumuzu almamış oluyor veyahut büyük devlet işleri arasında bize cevap verecek zamanı bulamıyorlardı.

Bu sırada Ankara'dan, kendisini tanımadığımız fakat bizi çok yakında tanıyan Cevad isminde bir zat çıkageldi. Oradaki Yücelci arkadaşlardan selâm getirerek bir sabah pat diye Yücel idarehanesine girdi. Bize yapılan haksızlıklardan bir hayli ve acı acı bahsettikten sonra elinden gelen bütün yardımı esirgemiyeceğini ve Yücel'in tekrar çıkması için var kuvvetile çalışacağını söyledi Bu hususta vali Kırdar'dan, muavinlerinden, İstanbul Polis Müdüründen ve onun muavinlerinden ibaret kocaman bir liste hazırladık. Bütün bu şahısların yakın dostu olduğu için kendisile bir bir bu

zatları ziyaret edecek ve Yücel'in tekrar çıkması için yardımlarını rica edecektik. Ziyaretlerin bir çoğunu beraber yaptık. Bu büyük şahısların huzurlarına çıkınca evvelâ benî Yücelci olarak tanıtıyor ve sonra Yücel'in temiz gayelerinden, büyük emeklerinden tatlı tatlı bahsediyordu. Bizi dinliyenler de bu sözlere inanır gibi görünüyorlardı.

Velhasıl Cevad bey ile İstanbul'da dolaşmadığımız yer ve ziyaret etmediğimiz makam sahibi kalmadı. Bu suretle hususi bir vazife ile başımıza musallat edilen bu şahsın bize olan yakın alâkası 2 aya yakın sürdü. Ziyaret saatleri haricinde geç vakitlere kadar Yücel idarehanesinde oturan bu sözüm ona sevimli dost yüzünden bütün arkadaşlar artık Yücele gelmez oldular. Hepimiz ona Zuhuri demeğe başladık. Bu suretle adamcağızın ismi de Cevad beylikten Zuhuriliğe terfi etti. Böylece Zuhuri efendi 2 aya yakın bizi yakinen tetkik etti. Kimlerle temas ettiğimizi, kimlerle mektuplaştığımızı, nelerden bahsettiğimizi Allah bilir nasıl bir Sadâkatla tesbit etti ve efendilerine bildirdi. Fakat hakikî efendileri kimdi bunu kat'î olarak öğrenemedik.

Nihayet bir gün Zuhuri ansızın ortadan kayboldu. Yücel idarehanesinin eski günlerindeki rahat havaya hasret kalmıştık. Bir kaç gün sonra hiç ummadığımız bir saatte Zuhuri tekrar içeri girdi ve müjdeyi verdi. Vekiller Heyeti kararla Yücel'in tekrar çıkmasına müsaade edilmişti. Ve bu zaferi güya Zuhuri dostumuz temin etmişti.

Halbûki o günlerdeki kanunî imkânlar bir gazetenin veya mecmuanın Vekiller Heyeti kararla kapatılmasını azamî dört ay olarak tesbit etmiş bulunuyordu. Yücel'in ikinci defa kapatılması üzerinden 4 ay geçmiş ve Vekiller Heyetinin tesbit ettiği müddet bitmiş bulunuyordu. Bu kanunî zarureten habersiz olan Zuhuri yaptığı ve başardığı muvaffâkiyet için bizden mükellef bir ziyafet kopardı. Kendisine olan borcumuzu bu suretle ödemiş olduk. Yine sessizce ortadan kayboldu. Yücele tekrar kavuşmaktan ve onun

derdlerle başbaşa kalmaktan ziyade Zuhuriden kurtulduğumuz için sevinmiştik.

Hakikâten ertesi gün vilâyetten yazılı bir emir aldık. Mecmuanın çıkmasına müsaade edilmişti. Bundan birkaç gün sonra da üç aydır cevap alamadığımız Matbuat Umum Müdürü Selim Sarper'den bir tebrik ve muvaffâkiyet mesajı geldi. Bu büyük alâka şevkimizi büsbütün arttırdı.

Yücelin kapalı kaldığı 4 aya aid Ekim Kasım, Aralık 940 Ocak 941 tarihli sayılarını bir arada Ocak başında neşrettik. Kapağın üstüne de Refik Saydam'ın iyice görebilmesi için büyük harflerle Namık Kemal'in:

Yüksel ki yerin bu yer değildir
Dünyaya geliş hüner değildir

sözlerini yazdık. Fakat rahmetli Refik Saydam'ı ondan sonra bir daha hiç görmedik.,

EK -2: İNKİLÂP EDEBİYATIYLA İLGİLİ YAZILAR

EK - 2: A - "Türk Edebiyatının En Güzel Hikâyeleri"

Yazan: HİKMET DİZDAROĞLU

Her edebî nevin, kendi janrı içinde, bazı özellikleri ve kendine mahsus güçlükleri vardır. Edebî neviler ve edebî eserler arasında bir hiyerarşi kurmak güç olduğu gibi doğru da değildir. Meselâ, roman veya hikâyeden birisini ötekine tercih etmek, yahut, birini öbüründen önemli saymak gerçek bir temele dayanmayan boşuna bir gayret olur. Ama, bu iki çeşidin arasındaki sıkı ilgiyi gözönünde bulundurmak şartıyla, bir nisbet kurulabilir: Hacimleri, kompozisyon tarzları, içlerinde aksettirilmek istenen hayat görüşleri... yönlerinden hikâyenin romandan önce gelmesi, romanın daha uzun bir yolun sonuna işaret olması düşünülebilir.

Fakat, bizde iş tersine olmuştur Hikâyenin tarihî romandan sonra gelir. Edebiyat tarihlerimize bakarsanız, Türk edebiyatında ilk romanı yazmak şerefi Ahmet Mithat'la Namık Kemal'e verilir. Halbûki, bu yolda Şemsettin Sami her ikisine de tekaddüm etmiştir: "Taaşşuk-ı Talât ve Fitnat" in basılışı 1872 dedir; Ahmet Mithat'ın "Hasan Mellah" ı 1874 Namık Kemal'in "intibah Yahut Ali Bey'in Sergüzeşti" ise 1876 tarihini taşır. Bu duruma göre, edebiyatımızda ilk romanı yazan, Şemsettin Sami'dir. Ama, bu da bize doğru bir sonuç vermez. Çünkü, henüz edebiyat tarihlerimize geçmiyen bir etüdün ispatladığı bir gerçek vardır ki, o da, Tanzimatın ilk romanının "Bahriye Mektubî Odası Hülefasından" Hasan . Tevfik Efendi'nin yazdığı "Hayâlât-ı Dil" adlı eser oluşudur. 1868 yılında , basılan ve alegorik bir mahiyet taşıyan bu eserin "eski şark romancılığının asırdîde şekliyatı içine kendi zamanını ve o zamanın siyasî ve içtimaî hayatını" oldukça başarı ile aksettirdiğini görüyoruz. Üzerindeki bir kayıttan iki cilt halinde tertip edildiği anlaşılan "Hayalât-ı Dil" in değeri "Divân devrinin klâsik roman tekniği içinde Tanzimat devrinin dahilî ve

haricî memleket meselelerinin ifâde etmesinde gösterilebilir. “(Bu eser hakkında daha fazla bilgi için İsmail Hami Danişmend'in Kasım, 3, 9 ve 17 Aralık tarihli Cumhuriyet gazetelerinde yazdığı “Tanzimatın ilk romanı” adlı etüde bakınız).

Hikâyeciliğimizin romandan daha sonra gelişmesi sebepsiz değildir”. Roman, bir seçme yapmadan hayatı, hayatın gerçeklerini anlattığı halde, hikâye, mahiyeti icabı, olaylar arasında ayıklama yapmak, konuyu teksif etmek, bir çeşit edebî disipline uymak zorundadır, işte bu yüzden, romancılığımız hikâyeciliğimizden daha önce başlamış, ilk romancılarımız ilk hikâyecilerimizden daha fazla basan göstermişlerdir. Esasen, Tanzimat edebiyatında, Ahmet Mithat Efendi'nin “Letaif-i Rivayet” serisinde çıkan ve hikâye denmek için hayli cömert davranmak gereken eserleriyle Sami Paşazade Sezai'nin “Küçük Şeyler” i bir tarafa bırakılırsa, hikâye alanı bomboştur Bu nevin olgun eserlerini görmeli için, Edebiyat-ı Cedidecileri beklemek gerekecektir.

Yaşar Nabi'nin derlediği “Türk Edebiyatının En Güzel Hikâyeleri”ni¹ elimize alınca, adına bakarak, onda, dünden bugüne, belli başlı hikâyecilerimizden seçilmiş örnekler bulacağımızı sanmıştık.. Gerçi önsözde 'batı anlayışıyla hikâye tarzında edebiyatımızın kalburüstü değerlerini, en güzel örnekleriyle bir ciltte toplamanın faydasız olmadığını düşündük" deniyorsa da, bu ilk paragrafı takip eden satırlar ve metinler, durumun hiç de öyle olmadığını gösteriyor. "Kalburüstü değerler", birer vesileyle, "kadro dışı" bırakılmıştır. Bunun iki sebepten ileri geldiği anlaşılıyor. Birinci sebep, derleyicinin bazı hikâyecilerimiz hakkında beslediği kanaattir. İkinci sebep de, hikâyecilerimizin hepsini bir ciltte toplamanın imkânsızlığıdır.

¹ Yaşar Nabi, Türk Edebiyatının En Güzel Hikâyeleri - antoloji. İstanbul. 1947 225 sayfa. 150 Kuruş. Varlık Yayınlarından.

Ahmet Mithat Efendi ve hele Sami Paşazade Sezai Bey şahsî düşünüşün, yâni sübjektif değer hükmünün, genç hikâyecilerimiz ise zaruretin kurbanı olmuşlardır. Ahmet Mithat Efendi, hikâye ve roman zevkini halk arasında yaymaktaki hizmetine rağmen, "sanat ölçüsünde pek kayıtsız davrandığı için kendi eserlerini çok kısa ömürlü olmağa mahkûm etmesi" dolayısıyla antolojide yer almamıştır. Derleyici, bunda, bir dereceye kadar, haklıdır. Fakat ya "Hikâyeleri sanat değeri bakımından ağır basar" diye övdüğü Sezai Bey'e antolojide niçin yer verilmemiştir? Edebiyatımızın belli bir döneminin değil, genel olarak Türk edebiyatının en güzel hikâyelerini bir araya toplayan bir ciltte, hikâyeleri antolojiyi tertip edenin güzellik ölçüsüne uymasa bile, batı anlayışıyle ilk hikâyeyi yazan ve bu bakımdan bir merhale olan Sezai Bey'in ihmal edilmesini, hangi sebeple olursa olsun, sanatın çilesini çeken bir insandan, Yaşar. Nabi'den, beklemediğimizi söylemeliyiz.

Genç hikâyecilerimizden gerçek bir sanat değeri gösterenlerin hepsine yer verilmeyişi hakkında ileri sürülen mazeret de makbul sayılamaz. Şiir için, nasıl, "Başlangıçtan Bugüne Türk Şiiri" serisi tertip e-dilmişse, hikâye için de aynı şey yapılamaz mı idi? İşte bu yüzden, antoloji, şiir serisine göre, plânsız tertiplenmiştir. Bir ciltte - hem de küçük bir ciltte - Türk edebiyatının en güzel hikâyelerini vermek imkânsızlığı, daha başlangıçta hesaplânmalıydı. Yaşar Nabi, ikinci bir ciltte bu eksikliğini tamamlamağa çalışacağını söylüyor ki, bu Hâl, derleyicinin, kendi noksanını bildiğini anlatıyor. Antolojide, 21 hikâyeciden seçilmiş 21 hikâye vardır. Hikâyeler, yazarlarının doğum tarihleri esas tutularak sıralanmıştır. Başta Hüseyin Rahmi Gürpınar geliyor. Son hikâyeci, Orhan Kemal'dir. Hikâyelerden önce, yazarları hakkında birer sayfalık kısa notlar verilmiştir. Bu suretle, onları tanımayanlar, notlardan faydalanarak, hikâyeci hakkında toplu bir fikir edindikten sonra eseriyle baş başa kalmak imkânını kazanmış olmaktadırlar. Bu notlarda, hikâyecilerin sanat özellikleri ana çizgileriyle -zaten başka türlü olamazdı- ve iyi düşünülerek belirtilmiştir.

Ancak, Yaşar Nabi bazen alışkanlıklardan, önceden edinilmiş fikirlerden kurtulamıyor. Bilhassa Halit Ziya Uşaklıgil hakkında söyledikleri buna örnek olarak gösterilebilir. Ona bakılırsa, Halit Ziya Uşaklıgil, hikâyelerinde "yapmacıklı bir hassasiyet" göstermiş, "lüzumsuz ve değersiz üslûp süslerine pek fazla yer vermiş", "bu hikâyelerin çoğu bugün artık okunamıyacak hale gelmiş" tir. Bunların hepsi de doğrudur, fakat bu kusurlar hikâyelerinde değil, romanlarında görülür. Hikâyelerinin çoğu, "bugün okunamıyacak hale gelmiş" değil, tam tersine, yaşamak hakkını kazanmış, usta bir kaleminden çıkmış parçalardır.

Halit Ziya Uşaklıgil'in ve Edebiyat-ı Cedidenin dil ve üslûp bahsinde tuttuğu yola dair hemen hemen söylenmedik şey kalmamıştır. İtiraf etmeli ki, söylenenlerin büyük bir kısmı, basmakalıp fikirlerin bir tekrarından öteye geçmemiştir. Sonra, bu dil ve üslûp meselesi fazla büyütülmüş, biraz da ağza kolay geldiği için, çam-sakızı gibi çiğnenip durmuştur.

Hiç bir yazar gösterilemez ki, Halit Ziya Uşaklıgil gibi, şahsının' ve mensup olduğu zümrenin kusurlarını ve meziyetlerini objektif olarak ortaya koymuş olsun: "Kırk Yıl" ın bütün sayfaları bunun canlı şahididir. Büyük ve usta romancımız, bir makalesinde şöyle der: "Olsa olsa Edebiyat-ı Cedide, Kamûs ve Ferheng'in tozla dolu sayfalarından beş on kelime aşırılmış, zaten fazla yükünün altında ezilen Türk diline bir küçük denk daha ilâve etmiş olmak günahını yapmıştır. Fakat yalnız bu günah onu müttehem mevkiinde tutmak için kâfi midir? Ve bu küçük itham sebebi onda başka evsafın aranmasına mâni midir? Edebiyatta sanat denen meziyet ancak ve ancak şu veya bu neviden kelimelerin istimaline mi münhasırdır?" (Sanata Dair, C.I.S. 5-6, İstanbul, 1938).

İlk hikâyesinin "Varlık" ta çıktığından mıdır nedir, Yaşar Nabi'nin Sait Faik Abasıyanık'a karşı özel bir temayülü okluğu seziliyor. "Hikâyeciliğimiz ilk defa olarak gerçekten şahsiyetli ve yepyeni bir anlatış seviyesine erişmiştir."

sözü onun için söylenmiştir, ve bir hayli su götürür tarafı vardır. Eğer bu “yepyeni anlatış seviyesi” hikâyecinin üslûp ve ifâdesine aitse - ki öyle olması lâzımdır - bunda övülecek ve beğenilecek taraf olmasa gerek. Evet, o, hikâyelerinde “yepyeni bir anlatış seviyesine erişmiştir”; bu, gramer ve sentaksı hiçe sayan bir ifâde demekse... Çünkü, Sait Faik, bu yönden çok zayıftır. Hikâyelerinde, Halide Edib'in ilk romanlarındaki kadar, şivemize ve dil yapımıza aykırı yanlışlar bol bol bulunabilir.

Önsözde tenakuzlara düşülmesine-ve bunları örtmek için gayretler sarfedilmesine rağmen, antolojinin iyi niyetle hazırlandığına inanmak istiyoruz. Ama bu, seçilen hikâyelerin mutlaka Türk edebiyatının “en güzel” hikâyeleri olmasını gerektirmez. Nitekim böyle de değildir. Her hikâyeciden tek parça seçmek zorunda kalması da derleyicinin işini hayli güçleştirmiş olsa gerektir. Hangi bakımdan düşünülürse düşünülün, antolojiye verilen adı yerinde bulmak güçtür. Seçilen hikâyeler gerçekten edebiyatımızın en güzel hikâyeleri olsaydı bile,” bu ad, okuyucuda, elinde olmyarak, sürüm endişesi intibainı uyandırıyor.

Bütün bunlara rağmen, “Varlık Yayınları”, bir yeni görüşün ifâdesi olarak, ileri doğru hamleler yapmaktadır. Hamleler her zaman yeter kuvvette olmasa bile, yine de bir emektir. Yaşar Nabi, “Başlangıçtan Bugüne Türk Şiiri” serisinde şiirimizin bir tablosunu vermek isterken, “Türk Edebiyatının En Güzel Hikâyeleri” ile de okuyucularını Türk nesriyle yüz yüze getirmektedir.

EK - 2: B - Romanımız Üzerine

Türker Acaroğlu

Dünün yanında bugün, hiç şüphe yok, batı edebiyatını daha çok, daha iyi tanıyoruz. Fakat şuurlaltımızda eski edebiyatımızın bazı kötü etkilerini, her nedense, devam ettirip gidiyoruz. Bunca yeni bilgilerimize rağmen, hâlâ eski illetlerimizden sıyrılamıyoruz. Bizde pek tanınmış bir romancını yazdığı *Külkedisi Evlendi* gibi bir eser, batı ülkelerin; de belki onuncu derecede romancıların yazacağı şeylerdendir. Edebiyatımızda kötü bir gelenekle birtakım duygular, düşünceler ve şekiller klişe halinde tekrarlanıp durur.

1896 yılında Vecihi adlı birisi; masa başında imal olunan, çok satılan meselâ Sail adında bir kitap yazıyordu. Bundan otuz yıl sonra, 1926'da Ercüment E. Talu birkaç kere basılan Kopuk romanını yazdı. Eserin kahramanı on bir yaşlarında sıksa, pis bir çocukcağız olarak tasvir edilir. Ama bu acınacak haldeki çocuk, kendinden büyüklere karşı gelir, hattâ bıçak çeker. Şimdi bunun olup olmayacağını düşünmek islemez mi? 1896 - 1926 yılları arasında bir fark görüyor musunuz? Acaba bu farkı, hiç olmazsa, 1946 yılında görebilecek misiniz? Güzide Sabri, Mükerrerem Kâmil Su v.s. gibi kadın romancılarımızın eserlerinde de ilk göze çarpan şey, bu hayal bolluğu değil midir? Zengin hayal tasvirlerini bu eserlerde en çok, en geniş ölçüde bulabilirsiniz. Acımak veyahut ıstırap çekmek bunlarda fazla sıfatlarla büyütülmektedir. *Ölmüş bir kadının evrak-ı metrûkesi* ile *Sevgim ve İstirabım* bu bakımdan incelenmeğe değer eserlerdir. Halit Z. Uşaklıgil ise, bunlardan büsbütün ayrı bir sanatçıdır. Onun için; "Roman tekniğinde çok mükemmeldir, bu mükemmelliğe ondan sonra pek azı erişebildi" diyenler, bu hükmü verirlerken, acaba onun romancılık tekniği ne olduğunu bize niçin göstermezler?

Uşaklıgil'in tam elli yıl önce yazıp bastırdığı Ferhunde Kalfa, Balo v.s. gibi hikâyelerle bugün yazılanlar arasında yapılacak bir kıyas, şüphesiz,

büyük hikâyecinin lehine olurdu. Ant, Kaşığı, v.s, gibi yalnız isim bakımından birkaç Anadolu hikâyesi yazmış olan Ömer Şeyfettin'in hikâyelerinde olayın geçtiği yerlerin özelliklerini boşuna ararsınız Balkan dillerine de çevrilen çalığı. Eski hastalık v.s. gibi bazı yerli romanlar yazmış olan Reşat S. Güntekin'in eserlerinde birçok reci sahneler bulursunuz, ama işte o kadar. Bir Feride yurdunu sadece dolaşır; bir Türk deniz kıyısı bir Fransız plajını andırır. Çarçabuk tanılan Sabahattin AH Kağı, Değirmen v.s. gibi eski ağza yeni taam kabilinden birkaç memleket hikâyesi yazar. Refik H. Karay'dan birkaç eser okudunuz mu. kendinizi monoton bir peyzaja bakmaktan yorulmuş kadar bitkin duyarsınız. Onun meselâ İstanbul'un içyüzü gibi eserleri sizde ise böyle bir duygu bırakır.. Yer yer bu eserlerde çok güzel pasajlar bulursunuz. Yazar hicivci bir üslûpla size üç İstanbul'un bir panoramasını çizip göstermek ister, ama bozan öyle tipler yaratır, ki çok özel olan bu hayatı bilmiyenlerce anlaşılamazlar. (Emeksizce sıralanmış çehreler meşherinden pek de başka bir şey olmıyan bu romandan sonra yazdıkları - hele bugünküler - daha da kusurludur denebilir. Bu eserlerdeki canlılık ve içtenlik, görüş keskin ligi derecesinde . olmaktan çok uzaktır. Bunlar ayrı ayrı, parça parça gerçeklerin kuru ve gürültülü bir tasvirinden başka şey değildir.

Bütün bunları şöyle bir yana koyarak, bir de batı yazarlarına bakalım Pierre Loti'nii İzlanda Balıkçısı'nın Türçe'si de 1903 ve 1937 de çıktığı için eğer okumuşsanız, Bretanya özel. ilklerinin orada ne güzel anlatıldığını görmüşsünüzdür. Georges Duhamel Geceyarısı İtirafı'nda Paris'te yaşayan mütevazı bir burjuva ailesinin hayatını nasıl tasvir eder? Guy de Maupassant Ölüm Kadar Acı'da yüksek bir ailenin düşüncelerini ne kadar ustaca hikâye eder!...

Sözlerim yanlış anlaşılmasın: tam bir Türk realisti yoktur, demek istemiyorum. Bizde, büyük bir realist olan Ebubekir Hazım Tepeyran'ın Küçük Paşa (1910) adlı başarılı bir köy romanı bulunduğunu hemen söylemeliyim. Bu romanda, sayfalarca tasvire değer, çok tabii konuşmaların yanibaşında

gerçek-, ten mükemmel tasvirler, yaman tahliller var. Yıllarca idare amirliği yaptığı için insan ruhunu, hele köylü ruhunu pek iyi tanıyan yazarın eserini okurken -bazılarında olduğu gibi- hiçbir tiksinti duymuyoruz. Eskiden İstanbul'da anlatılmakta olduğu söylenen bu olay, ulak ölçüde bir millî faciadır. Saltanat devrinde İstanbul konaklarından birinde sütninelik yapan bir köylü kadının çocuğu ile birlikte konak içinde ve daha sonra köyde geçen acıklı hayatı, romanda büyük bir kudretle anlatılmıştır. Romanın tiplerinden Ali'nin askerlik durumu muin olmalı mı, yoksa ol mamalı mı konusu üzerinde Küçük Pasa denilen Salih'in, muhtarla imamın, köylülerin, binbaşının, tabur imamının konuşması, bundan önce ve sonra yazılan öteki romanlarımızda pek görülmemiş bir noktadır. Yazarın bazan süslü deyimlere de başvurması, olayı anlatma tarzının artık eskiliği ve eksikliği, konu dışına çıkarak akışa engel olması gibi Kusurları varsa da, roman, köy taklidi konuşmalı eser olmak bakımından, ilk ve son eserimizdir. Eğer kendisinin Anadolu fecayii dediği Türk köy dâvası bu eserde, şimdi olduğu gibi, böyle bir taslak halinde kalmayıp da biraz daha genişletilmiş ve derinleştirilmiş olsaydı, çizilen bu feci levhalar eşsiz bir hikâye vasfını alabilirdi.

Bizde o tarihte "Köy romanı yazılsın!", diye bir mesele yoktu, 1910'dan beri edebiyatımızda Roman "şöyle olmalı, roman böyle olmalı!" diye bir yığın makale, hatta kitap yazıldı. ama bunların sonucu olan eserleri göremiyoruz. Teorilerden eser çıkmıyacağına dair en büyük delili belki de biz verdik...

Cumhuriyet yıllarında koy ve köylüden bahsetmek devri açıldı. Yakup K. Karaosmanoğlu'nun Yaban (1932) romanı üzerine söylenen ve yazılanların sonu gelmedi. Eski Kadro dergisinin birkaç yüz sayfası yalnız bu eserin tenkidlerine ayrılmıştır. Eğer Ahmet Mithat, Nabizade Nazım ve Ebubekir Hazım'ın köye ait eserleri de bilinseydi, şüphesiz, bu roman için daha iyi, daha doğru hükümler verilebilirdi.

Hikâye ve romanlarımız, yazarlarının düşünüşüne göre, kahramanları hakkında bazı tafsil ve İzâhlar verir. Birtakımının dikkatinden kaçan şeyleri, ötekiler ayrı bir özenle kaydeder; Burhan C. Morkaya her biri onbeş binden çok satılan kapıcı romanlarında - alafrangalık için - kahramanlarının banyodan nasıl çıktığını, elbiselerinin renginin ne olduğunu, kolonyalarını hangi çeşitten seçtiğini söylerken, Hüseyin R Gürpınar da - realistik için - kahramanlarını donuna pisletir!...

Fakat, romancılarımızın en büyük kusuru bu değil, fikirlerinden bir sentez yapmayışlarıdır. Zaten bizde: fikirlerin bir zincirlenmesi, bir teselsülü yoktur. Tanzimattan beri süregelenmiş hangi fikri gösterebilirsiniz? Her devrin kendine göre büyük adamları olur. Devrimizin büyükleri kimlerdir?... Bugün Tanzimat yetiştirmelerinden bir Namık Kemal, bir Şemsettin Sami, bir Cevdet Paşa v.s. çapında büyük romancılarımız bulunmayışında hep birleşik değil miyiz? Eskiler, hiç şüphe yok, bizden çok daha sanatçı idiler. Bugünküler ise, edebiyat teorilerini onlardan iyi bildikleri halde sanatçı değil, işçidirler, çünkü sanatçı eserinin konusuna renk veren kişidir. Yoksa herhangi eserde - bazı haller istisna edilecek olursa konu, tek başına, ilk plânda yer tutabilecek kadar bir değer ve önemde olamaz. Kitap, film değildir ki... Beriki konuya bakmak zorundadır, ama öteki bunun zıddına bir şeydir. Yazarlarımızın çoğu edebî eserde bütün meselenin konuda değil, onun icatlarında olduğunu bilmez görünüyorlar. İcat konu bulmak değil, onu genişletip işlemek demektir.

Yakup K. Karaosmanoğlu'nun Sodom ve Comore (1928) romanındaki şehirli kızı Leylâ tasviri ile Yaban (1932) romanındaki köylü kızı Emine tasviri arasında ne fark var? Acaba biri şehirli, biri köylü olan bu iki Türk kızının düşünce tarzları niçin aynıdır?.. Halide E. Adıvar'ın Zeyno'nun oğlu. (1928) ile Sinekli Bakkal (1936) romanlarındaki kahramanlar, kendilerinden umulmaz hareketlerle, neden aynı tip ve karakteri gösterirler? Sonra, bu insanlardan birçoğunun gözleri, niçin hep aynı "bal rengi"?...

Geniş ve zengin bir muhayyile, bizim pek az yazarımızda vardır. Muhayyile, uydurma değil, yenilikler icadetme anlamına gelir. Birçok romancılarımız hayatla ilgili bir muhayyileden ' yoksun gibi görünmektedirler. Bu, belki de, bugün romancılarımızın yazdıkları hayat ile yaşadıkları hayat arasında dağlar kadar fark bulunmasından ileri geliyor. Meselâ, gene Y. K. Karaosmanoğlu Ankara (1934) romanında köylü için ancak, "Balo yapılırken, yorganını sırtına almış, köylü Ankara Palas'a bakıyordu" diyebiliyor. Bize o anda köylünün duygularını ve düşüncelerini anlatıyor mu? Hayır. Bunu kendisi duyabilmiş midir? Gene hayır...

Samimi yazarların gerek kendi zamanlarında ve gerek ileride kazanacakları ün ve şan sağlam bir temele dayanır. Şimdiye kadar bizim ediplerimizin çoğu samimi olamadıkları ve içe değil, dışa önem verdiklerinden, yarınlar kalabileceklerini pek sanmıyorum. Romancının ustalığı konuyu anlatma sistemin-teki samimiliğinde görülür. Eğer bir romancının ifâdesi kötü, yabancı sözler ve müptezel secilerle dopdolu, tekniği yok, olayın akışı tabîî değil, ruh tahlilleri korkunç, dış tasvirleri uygunsuz, samimiyet ve reel duygusundan yoksun, hayat görüşü ve düşünüşü bayağı ise; bu adamın masa başında lüzumsuz oyunlarla vakit geçiren bir zavallıdan farkı nedir?..

Basitlik başka, bayağılık yine başka dır. Olayın basit oluşu, bir romancı için, hiç de meziyetsizlik sayılmaz. Fakat bizimkiler anlaşılalım derken bayağılaşıyorlar. Öteden, bazı yazarlardan da bir anlaşılmazlık dâvası çıkıyor. Kur Baba (1922j romanında öyle deyimler var ki hiçbir sözlükte anlamlarını bulamazsınız. Meselâ can Bektaşilerde büsbütün başka anlama gelir, sanırım. Anlaşmazlık davasının Mitolojik deyimler, Gotgota tepesi v.s. gibi apayrı bir mesele olan bir bölümü var, ki bu dünyaca tanınmış kelimeler ve olayların bir sözlüğünü yapmak sırası gelmiştir artık.

Bütün bunların sonunda, bugünkü romanımızın eski romanın kötü ve beceriksiz bir taklitle devamından başka bir şey olmadığını söyleyelim. Roman anlayışında bugün eski hikâyecilik ve masalcılık yolundan biraz olsun ayrılmış ve ilerlemiş değiliz.

Romanımızın bizde uyandırdığı düşünceleri böyle bir tek yazıya sığdırmak, pek kolay bir iş olmadığı meydandadır. Düşüncelerimiz derinleştikçe roman davamızın çözülmesine yarıyacak hükümlere varabiliriz.

EK- 3: DİL YAZILARI

EK - 3: A - Öz Türkçe'ye Doğru

Ömer Seyfettin

Ömer Seyfettin, Türkçe'yi yabancı kelimelerin istilâsından kurtarıp, ona haysiyetini kazandırmaya çalışan edebiyatçılarımızın başında gelir. Türkçe'yi yabancı unsurların hâkimiyetinden kurtarıp, öz yapısına, güzel edasına kavuşturmak yolundaki gayretleri, sayısız hikâyelerinde mükâfatını bulmuş-tur. Aşağıya koyduğumuz yazı, Ö. Seyfettin'in Ali Canip hakkında 1914'de yazdığı yazıdan alınmıştır.

Yavaş yavaş millî edebiyat uyan-*27 mağa başladı, yani konuştuğumuz saf, sade ve güzel Türkçe ile şiirler, edebî parçalar okumak saadetine nail olduk. "Her millet kendi lisanında yaşar". Lisan vatan kadar mukaddestir. Fiili vatanımız olan Türkiye'de, nasıl yabancı düşmanlar bulunmasını istemezsek lisanımızda da Türkçeleşmemiş ecnebi kelimeleri, ecnebi kaideleri istemeyiz.

Millî gurur, mili! izzeti nefise malik olmıyan eskiler güzel Türkçe'mize giren yabancı kelimelerin Türkçeleşmemesine, ecnebi kaidelerin ecnebi kelimelerle sanki kendi öz yurdlarında imiş gibi hareket etmelerine kızmıyorlardı. Uyanan Türk gençliği bu Hâkimiyete kızdı. Çünkü lisanlarını milliyetleri kadar seviyorlardı. "Yeni lisan" namı altında hakiki Türkçe'yi konuştuğumuz güzel ve ahenkli lisanı meydana çıkarmak, gayri millî Enderun edebiyatının yadigârı olan o eski terkipli ve muğlak edebiyat lisanını bırakmak istiyorlar di. "Osmanlıca" diye Arapça, Acemce, Türkçe kelime ve kaidelerden mürekkep bir lisan olamayacağını lisaniyat İlmî söylediği gibi Şemseddin Sami

bey de tekrar ediyor, ve "bu, âdet-i ilâhîyeye mugayirdir" diyordu. Sonra hangi millete mensup olduklarını bilen gençler kullandıkları yeni lisanı, bu hakiki, güzel ve sade Türkçe'yi söyle İzâh ediyorlardı:

1 - Arapça, Acemce terkip ve cemi kaideleri kullanılmıyacak (İstılahlar ve müfret makamında kullanılan cemiler müstesna: Sadrazam, ahlâk, kâinat gibi...)

2 - "Ama, şayet, yâni, lâkin" gibi Türkçeleşmiş ve tekellüm lisanına geçmiş olan edatlardan mâda Arapça, Acemce edatlar kullanılmıyacak.

3 - Türkçe'de milî ve basit sarf Hâkim tanıtacak, tekellüm lisanı, bir çok Türkler tarafından anlaşılan latif ve tatlı "İstanbul Türkçe'si" nazım ve nesirde bedaate misâl ve mikyasa addolunacak.*

Konuşulan tabîî Türkçe'ye doğru yürünmek isteniyordu. Bu hareketten en Tasfiyeciler, ne de Enderun edebiyatı fesahatçileri memnun oldular.

- Bu mühim bir şey değil, diyorlardı, madem ki Arapça ve Acemce kelimeler yine kalıyor. Eski lisanla yeni lisanın o kadar büyük bir farkı yok. Halbûki gayet büyük bir fark vardır. Şinasi ve ondan sonra gelenler Türkçe'de yalnız atfî tefsirleri kaldırmışlardı. Nerkis lisanı yine yaşıyordu. Arapça ve Acemce terkip kaideleri yine Türkçe sarfının temamiyetini bozuyor, yazı lisanıyla konuşma lisanı birbirinden ayrılıyordu. Yeni lisancılar Türkçe millî sarım hâkimiyetini, temamiyetini temin etmeğe çalıştılar. Tasfiyecilere cevap olarak diyorlar ki:

- Her lisan cezirlerinden değil, tasarruflarından mürekkeptir. Türkçe'ye giren ve manâsını Türk halkın bildiği her Arapça ve Acemce kelime Türkçe'dir. Meselâ "ateş" gibi temamiyle taarrûf olmuş bir kelime "Od" gibi Türkçe Türk olan bir kelimeden ziyade Türk-tür. Bugün biz sizin gibi "od" demeyiz, fakat "ateş" derin. Çünkü Türkler bir kelimenin mânâsını öğrenmişler ve kendilerine maletmişlerdir. Halbûki lisanda asıl yabancı olan Arapça ve

Acemce terkip kaideleri, cemi edatları v.s. dir. Meselâ "memurin-i hükümet" Türkçe değildir. Enderunca'dır. Fakat "hükümet memurları" Türkçe'dir. Çünkü "hükümet ve memur" kelimeleri Türkçe'ye girmiştir. Yalnız yabancı olan ecnebi terkip kaidesidir. ".Asakir-i Osmaniye" Türkçe değildir. Fakat "Osmanlı askerleri" Türkçe'dir. Çünkü Türk harfinin Hâkimiyeti altında söylenmiştir.

Konuşulan tabii lisana asla giremeyen bu ecnebi kelimeleri edebiyat lisanından da atarsak fazla ve lüzumsuz kelimeler de sabitelerde sahifelerde kendi vatanlarına kapitülasvonsuz kalmış ecnebi gibi savuşup gidecektir. Meselâ ecnebi terkip kaideleri atılırsa "seng-i mezar" diyemeyeceğiz. Türk sarfiyle terkip yaparken de "mezar sengi" diyemeyeceğiz. Çünkü zevkimiz mâni olacak. Desek desek "mezar taşı" diyeceğiz ki, mezar da. taş da birbirinden farksız Türkçe'dir. Ve "senk" kelimesinin lisanımızda "taş" dururken ve "taş" la arasında atletçe hiç bir fark yokken ancak ecnebi terkip kaidesinin hatırı için ve onun sayesinde yaşadığını anlayacağız...

Hasılı yeni lisancılar yalnız millî Türk sarfının Hâkimiyetini temin etmeğe ve lüzumlu lüzumsuz, ecnebi ve gayri Türk kelimelerin tasfiyesini milletin selikasına. zevkine, tecvidine bırakıyor. Tasfiyeciler gibi ölüleri diriltmeğe kalkmıyorlardı. Ve karşılarında Tasfiyecilerden başka Enderun fesahatçileri de gördüler. Bunlar diyorlardı ki: -Bu gençler bir lisan tesis etmek istiyorlar. Halbûki bir lisan tesis edilmez. teessüs eder. Yine bu gençler bir takım kaideler koymak istiyorlar. Halbûki bir lisana hariçten ve birkaç kişinin teşebbüsüyle kaide vaz olunmaz.

Halbûki yeni lisancılar bir lisan tesis etmek istemiyorlardı. Onların maksatları asırlardan beri teessüs etmiş konuşulan tabii Türkçe'yi edebiyat lisanı yapmaktır. Tetkik ettiler. Gördüler ki konuşulan Türk lisanında cümleler gayet kısa idi ve atfı tefsirîler yoktu. Arapça. Acemce terkip ve cemi kaideleri konuşulurken asla kullanılmıyordu. Hattâ halk "Mülâzim-i evvel, mülâzim-i

sani" gibi resmi istilahları bile bozarak millî Türk sarfıyla Edâ etmeğe çalışıyor, "evvel mülâzim. sâni mülâzim" diyordu.

Sonra yeni lisancılar bir takım kaideler koymak istemiyorlardı. Vaktiyle Enderuncular tarafından Türkçe'nin tabiatine, zevkine, selikasına muhalif olarak zorla kullanılan ve halkın asla anlayıp taarrûf etmediği Arapça, acemce terkip kaidelerini ve ecnebi edatları kaldırmak istiyorlardı. Enderun fesahatçıları dikkat etseler yeni lisana, konuşulan tabii, saf, güzel ve sade Türkçe'ye tecavüz ederken kendi milliyetsiz tahrir ve edebiyat lisanlarının gayri tabiiliğini meydana çıkardıklarını anlıyacaktı.

Hasılı, uzatmıyalım. Hakikât yürüdü. Ve bir şey onu tutamadı. "Lisaniyat" ilmiyle biraz uğraşan eski Arapça ve Acemce terkipli ve alacalı enderim lisanının hâlâ aramızda kalan yavruları gibi lehçemizi bozan, dilimizi dolaştıran terkipleri yakında mey, mahcup, saki gibi. seci'ler gibi kaybolacak.

Yeni lisan iyice yayılınca fesahatçilerin daima bozmaya çalıştığı "Türk tecvidi" de canlanacak, Türkçe'ye giren her kelimeyi şivemize uyduracaktır.

Meselâ kelimeler hafif başlarsa hafif, ağır başlarsa ağır biter. "Yara, para. hasta, düşman" gibi. Ecnebi terkipler olmazsa "yare-i hicran, haste-i firkat, düşmen-i din" diyemeyeceğiz ve: "Hicran yarası, firkat hastası, din düşmanı.." diyerek millî Türk tecvidimizi Arap ve Acem şivesinin hatırı için harap etmiyeceğiz.

EK - 3: B - Türkçe ve Nevaî

Orhan Burian

Ortaçağın sonlarında halk dillerinin şuuruna eren yalnız Avrupa değil, Ege kıyılarından ta Orta Asya'ya kadar uzanan Türk şarktır da. Denebilir ki ondördüncü ve onbeşinci asırlar, her iki kıta* üzerinde de yer yer millî ruh volkanlarının meydana çıktığına ve etrafa ateşli bir şeyler püskürdüğüne şahit oldular, ilk anda zararlı gibi görünen bu şeyler, zamanla, bütün millî edebiyatları besleyip yetiştiren zengin topraklar haline geldi. Avrupa'da bu volkanların ilk büyüğü nasıl Dante ve onun "De Vulgari Eloquentiâ - Halk diline dair" adlı eseriye, Türk dünyasındaki karşılığı da Nevaî ve onun "Muhakemetü'lûgateyn" adlı eseridir. Nevaî'nin müdafaasını yaptığı dille konuşan bütün ülkeler bu sene onun beşyüzüncü doğum yıldönümünü kutluyor. }Önün Sadâkatini ve civanlığını deneyen Türkçe, emeğini mükâfatsız bırakmamış, onu ebediliğe erdirmişdir. Nevaî kendi dehasını ispat edebilmek için Türkçe'ye inanmak ve onu müslüman şark önünde müdafa etmek mecburiyetini duydu. "Muhakemetü'lûgateyn" işte bu müdafaaname'dir. Şair ve âlim Nevaî'nin mensup olduğu Çağatay lehçesiyle 905 = 1498 yılında yazılan (ve 1315 - 1898 de Mevlâna Velet Çelebi tarafından Osmanlıca'ya nakledilen) bu eserin ana fikirleri şöylece hülâsa edilebilir:

Dünya dilleri değer bakımından düşünöldükleri vakit münakaşasız kabul etmek lâzımdır ki, Arapça dillerin en fasih ve beliğidir. Çünkü Tanrı kelâmı olan "Kuran" bununla inmiştir; veliler de derslerini bununla öğretmişlerdir. Geri kalan dillere bakılacak olursa, bunlar içinde en itibarlı olanlarının Türkçe, Farsça ve Hintçe olduğu görülür; çünkü bunlar (o devrin kanaatine göre) başlangıçlarını Nuh'un oğlunda bulurlar. "Ebulhint = Hindin babası" diye anılan Hamın nesli Hindistan'da üredi; "Ebulfers = Farsın babası" diye anılan. Yasefin nesli ve dili Hata mülküne yerleşti. Tarihçiler Yafes için, "kardeşlerine mümtaz oldu" diyorlar. Hâm babasına karşı fena

sözler kullandığı için hem onun neslinde gelenler, hem lisanları kötü oldu. Şu halde, Arapça'dan sonra diller için en üstün dil olmak mazhariyeti ancak Farsça yahut Türkçe tarafından düşünülebilir. Bu hususta bir neticeye varabilmek için de her iki dilin muhakeme ve mukayesesi lâzımdır. İlkönce, Türkle Fars gözönüne getirilirse, Türk "keskin anlayışlı ve bülent idrakli, hilkaati daha saf ve pak" yaratılmıştır, Fars daha ziyade derin düşüncelidir. Türk umumiyetle Farsça bilir; Halbûki Fars Türkçe bilmez, zira Türkçe çok mânâ incelikleri olan bir dildir ve ancak kendi halkı tarafından gereğince bilinebilir. Eğirmek, usañmak gibi pek çok Türkçe fiiller sayılabilir ki Arapça'da karşılıkları yoktur. Diğer bir çok Türkçe fiiller de, araya (t) veya (d) harfli bir hece almak suretiyle, mûtaaddi-transitive fiil şekline girebilirler; Arapça fiiller içinse böyle bir imkân yoktur. Sonra, meselâ çadırın kısımlarına, akrabaya ait bir çok isimler de Farslarda bulunmadığı için Türklerden alarak kullanırlar; ördek mefhumunu karşılamak üzere Farsça'da yalnız murgabi kelimesi gösterilebildiği halde Türkçe'de yetmiş kelime vardır. Lâkin Türkçe sade kelime sayısı bakımından zengin olmakla kalmaz; kelimelerin mânâ zenginliği de büyüktür. Kaldı ki şiirde en çok kullanılan sanatler iyham ve cinastır. İyham da söz içinde, birden fazla mânâsı olan bir kelimeyi kullanıp uzak mânâlarından birini kastetmek olduğuna göre, Türkçe buna çok elverişlidir. Diğer taraftan da cinas sanatine, yani söylenişi bir mânâsı ayrı kelimeleri bir beyitte toplamaya çok müsaittir; çünkü Türkçe'de üçlü dördü hatta beşli cinasa imkân veren kelimeler fazladır. Hakikât şudur ki, bugüne kadar Türk dilinin bu imkânları üzerinde hiç kimse durmamış; şairler birbirine bakarak ve âdet diye Farsça yazagelmışlerdir. Nevaî ise güç işler başarmak arzusu ve 'garabetperestlik meyli zatisi', yani orijinal olmaya karşı duyduğu temayül ile başlangıçtan itibaren Türkçe yazmaya karar vermiştir. Dört Divânı bu kararın neticesidir: "Garaibülsıgar" küçük yaşta, "Nevadirüleşbap" ilk gençlikte, "Bedayiülvasat" orta yaşta, "Fevaidülkiber" olgunluk çağında yazdığı şiirlerden mürekkeptir. Erbap kimseler bu eserleri tetkik ettikleri takdirde onların ne kadar yüksek mertebede olduklarını görürler. Ve Nevaî, Fars şairleriyle boy ölçüşebilecek derecede Farsça şiirler yazdığını bildiği halde, Türkçecilik yolunu tutmuştur. Risalesini bitirirken, " Kezalik hayalime

şu da varit olur ki kendi elfaz ve ibaretlerinin Hakikâtine ve lisanlarının mahiyet ve keyfiyetine vâkif eylediğimden ve farisî gûyların Türk ibaret ve elfazı babında taan ve serzenişlerinden kurtardığımdan dolayı Türk kavmi üzerinde büyük hak kazandım."

Böylece Türk dilinin kelime ve mânâ zenginliğine, ifâde yüksekliğine inanan; ve bu haysiyetledir ki şiir dili olarak kullanılması lüzumuna işaret eden Nevaî, yakından tanınmak ve daima sayılmak değer ilk Türk humanistlerindendir.

EK - 3: C - İsmet İnönü'nün Dil Bayramı Münasebetile Türk Milletine Hitâbı

Dil bayramını sevinçle kutluyoruz. Bu bayram, vatandaşlarıma bir büyük davanın heyecanını tattırdığını ve ödevlerini hatırlattığını düşünüyorum. Bizim inandığımız ve bağlandığımız esas şudur ki milletimize lâayık olduğu kùltür hazinesini az zamanda sağlayabilmek için dilimizin, millî dil olarak işlenmiş ve yükselmiş olması gerektir. Bu memleketin aydınları, belki yüz yıldan beri eksiğı görmüşlerdir. Millî dili arttırmanın bu kadar uzun ve yavaş sürmesi, aydınların kendi zevklerinde çok kıskanç olmalarından ve herkesin kendi ölçüsünü en üstün tutmasındandır. Eğer Türkler, bilimin her dalında yabancı diller için çalıştıkları kadar emek çekselerdi, Türk dili çok zamandan beri eksiklerinden tamamen kurtulmuş ve medeniyet dünyasının örnek bir dili olmuş bulunurdu. Aynı alışkanlık bugün de bizi kolayca elde edeceğimiz çok ilerleyişten alıkoymaktadır. Ulusa söz işittiren ve okutabilen her aydınımız, dil işinde bir tek yabancı kelimenin eksik olmasını, özenmeğe değer bir zevk saysa birçok sıkıntıyı hiç fark etmeden geçirebiliriz.

Dil Bayramı, büyük ve ulusal bir devrimin gerçekten işaretidir. Bu devrimin yolundan inanla ve sevgi ile yol almak ve yol aldırmağa çalışmak hepimiz için borçtur. Büyük bir millet, milletler arasında kendi dilini, yapma olmıyan öz yaradılışı ile göstermek zorundadır. Milletler arasındaki boğuşma ve savaş, vatandaşlarımin gözerinden kaçmaz ki, yalnız demirle çatışma değildir. Milletlerin benliklerindeki güç, yaşamaları için en sağlam kaynaktır, işte bundan dolayı ve millî benliğe doğrudan doğruya dokunduğunu düşünerek dil çalışmalarını sevgi ve ilgi ile genişletmeliyiz.

Yeni bilim terimlerinin okullarda verdikleri neticelerden memnunum. Kùltür dilimiz hızla arınma yolundadır. Henüz eksik olan terimler de tamamlanırsa, dilimiz birden çok gelişmiş olacaktır. Bu meselelerin her biri bizim için ayrıca önemlidir.

Büyük Atatürk'ün, Türk dili uğrunda harcadığı emekler boşa gitmemiştir ve asla boşa gitmeyecektir. Onun kutsal adını derin sevgi ile anıyoruz. Türk dili için son ânına kadar beslediği geniş ümitleri gerçekleştireceğiz. Bayramı vatandaşlarıma bu düşünceler ve duygularla kutluyorum.

EK - 4: EDEBİYAT TEORİSİ YAZILARI

EK - 4: A - Şiir Meselesi ve Eflâtun ile Muhammet

Orhan Burlan

Şiir meselesi, bazılarınca tahmin edildiği gibi, ikinci derece ehemmiyeti haiz bir mesele "değildir. Fert ruhunun susturulmaz bir feryadı -ve ekseriyetle onun, içinde bulunduğu cemiyetle çarpışmasının gayri şuuri bir ifâdesi- olan şiir büyük bir kuvvettir; onun içindir ki içtimaî bir inkılâp vücade getirmiş yahut getirmeyi tasavvur etmiş olan her büyük mütefekkirin zihnini işgal etmiştir. Bu sınıf mütefekkirlerin hepsince şiir, cemiyet için, ne küçümsenir ne de ortadan kaldırılır bir zihin faaliyetidir. Küçümsenemez, çünkü insanların muhayyileleri -ve netice itibariyle hareketleri- üzerinde tesiri çoktur. Bu sebeple, ileri bir cemiyet kurmak isteyen her mütefekkirin, ferdin bu ihtiyacını kabul etse de, şiirin cemiyet için zararlı bir şekil almamasını temine çalışmış olacağı tabiidir.

İşte, ilkçağın adalet üzerine kurulu en mükemmel devletini düşünen Eflâtun ile ortaçağın akli selim Özerine kurulan en ulu devletini gerçekleştiren Muhammet de şiir ve şair meselesini esaslı surette düşünmüşler; o kuvvetin kendi prensipleri aleyhinde kullanılmasından çekinmiş, kendi lehlerine kullanılması imkânını aramışlardır. Müslümanlık devletinin temeli olan "Kuran" ve Eflâtunun hayalindeki devleti tecessüm ettiren "Cumhuriyet" bu bakımdan incelenip karşılaştırılmıya değer. "Kuran"ın bu mevzu üzerinde duran suresi Şuara suresi, "Cumhuriyet'in ise ikinci üçüncü ve onuncu kitaplarıdır.

Eflâtun şiirin insan üstündeki büyük tesirini kabul eder. Fakat bu, büyü tesiri gibi insanı çekip kendine bağlayan bir tesirdir. Halbûki ondan sakınmayı icap ettirecek sebepler vardır. Eflâtun kendi düşündüğü devlette şiirin bulunmasını üç bakımdan zararlı görür:

- 1- Hakikât bakımından
- 2- Ruh bakımından
- 3- Ahlâk bakımından.

1. Eflâtuna göre, bütün eşya ve mahlûklar asıllarını, Allanın tasavvur ettiği bir idea, bir ilk-şekilde bulur. Meselâ, mevcut bütün masalardan müstakil ve mücerret olarak bir masa mefhumu vardır. Marangoz herhangi bir masayı yaparken işte bu masa mefhumunu taklit etmektedir. Bunun gibi, mevcut bütün krallardan müstakil ve mücerret olarak bir kral mefhumu vardır. Herhangi bir devletin başında bulunan bir kral işte bu kral mefhumunun taklididir. Sanatkâra gelince, ister ressam ister şair olsun, taklidin taklidini yapmaktan başka bir hüner göstermiyor: Allah'a ait masa ilk şeklinin marangoz tarafından taklit edilen bir şeklinin, kendi görüşüne göre, bir şeklini çiziyor; yahut Allah'a ait kral ilk-şeklinin meselâ Agamemnon tarafından taklit edilen bir şeklinin, kendi hayaline göre, bir şeklini anlatıyor. Yani sanat eseri gerçek olandan üç derece uzaktır -ve sanatkâr asıl idea ile temasa gelmediği için- çok bozuk ve yanlış olabilir. Netekim sanatkârın elinden gelse marangozu taklit etmektense marangozluk, yahut kralı taklit etmektense krallık ederdi! Onun içindir ki devlette şaire yer verilmemelidir.

2. Eflâtuna göre, mükemmel bir devlette insanlar his ve heyecanlarına göre değil akıl ve ızanlarına göre düşünüp hareket etmelidirler. Hadiseler karşısında, onlar ister acıklı ister gülünç olsun, böyle davranmak lâzımdır. Yere düştüğü zaman acıyan yerini tutarak ağlıyan çocuğu taklit etmek çocukluk olur. Ruh, derhal acıyı iyi etmek yahut zararı telâfi etmek çarelerini düşünecek surette, terbiye etmelidir. Halbûki şair, ekseriyetin takdirini kazanmak için, bunun aksini yapar. İşte, devletin iyi idaresi için lüzumlu olan muhakemeyi sarsıp zararlı olan heyecanları teşvik ettiği içindir ki şairin cemiyet içinde yeri olamaz.

3. Eflâtuna göre, düşüncelerimizle hareketlerimiz arasında bir âhenk, bir uygunluk olmak lâzımdır. Bir türlü düşünüp bir başka türlü hareket etmek ahlâkça bir kusurdur. Sürse insanı böyle bir ikiyüzlülüğe sevkeder: bir felâkete uğradığımız zaman ona metanetle tahammül göstermek, ağlayıp kederlenmemek için kendimizi tutmak ahlâk icabından iken şair bu ahlâkî esasa aykırı hareket eder, çünkü, böyle davrandığı nispette beğenilip alkışlanacaktır. Halbûki onun yazdıklarını okuyup, kahramanlarının başına gelen felâketlerle acıma hissimizi kuvvetlendirecek olursak, aynı şey bizim başımıza geldiği zâman kendimizi acınmaktan alıkoyamayız. Aynı şey gülmek ve eğlenmek için de söylenebilir: insan, mantık ve muhakemesinin uygunsuz gördüğü, kendisinin yapmaktan utanacağı şaka veya oyunları başkaları yaparken seyredip zevk almakla yanlış hareket etmiş olur. Hülâsa, şair, vatandaşlara telkin edilmemesi lâzım gelen hisleri telkin ettiği için devlete zararlı bir unsurdur.

Eflâtunun, şiir aleyhinde olmak üzere ileri sürdüğü iddialar bunlardır. Fakat kitabı okunurken daima hissedilir ki, eğer şiir bu tehlikelerden sıyrılabilse Eflâtun ona devlet içinde mühim bir vazife ve mevki verecektir. Nasıl ki devletin koruyucular sınıfını, yani askerleri, bahis mevzuu ettiği sırada onların kuvvetlerini, fena yollarda kullanmamaları için, iyi yetiştirilmeleri icap ettiğini söyler. Bunların bilhassa genç yaşta alacakları terbiye mühimdir. Çünkü bu terbiye, onların bilgisini artırmaktan ziyade şahsiyetlerini şekillendirmek hususunda müessir olacaktır. Bu maksat için de çocuklara hikâyeler ve efsaneler anlatmak da eskidenberi devam ettirilegelmiş gelmiş bir âdettir. Asırların tecrübesinden geçen bu âdet muhakkak ki iyidir. Ancak, bu efsanelerde tarihî Hakikât aranmasa bile, Tâbir caizse, ahlâki bir Hakikât aramak lâzımdır. Yani gençliğin ilk ve en mühim terbiye vasıtası olan hikâyelerle efsaneler onlara iyi ve yüksek hisler aşılayacak surette seçilmelidir.

Muhammedin şiir hakkındaki fikirleri aynı derecede etraflı olarak tespit edilmiş bulunmamakla beraber onun da bu hususta, esas itibariyle, Eflâtun gibi düşündüğü bellidir. Yalnız meseleyi, felsefî görüşün imkânlarına göre tetkik eden ve hayalindeki devleti yanan Yunan mütefekkeri ile aynı meseleyi tatbik İmkânlarına göre tetkik eden ve büyük bîr din devleti kuran Arap mütefekkeri arasında bir fark vardır. Bu fark da mücerredin müşahhas olan farkıdır. "Şuara" suresinin son kısmı Muhammedin şiir meselesi hakkındaki görüşünü tayin ediyor. Buna göre : şairlerin izinden gidenler yanlış bir yol tutmuş olurlar; çünkü safirler doğruyu söylemez, akıllarını kaybetmiş insanlar gibi hareket ederler, sözleriyle fiilleri arasında bir uygunluk yoktur. Bunun için onlardan sakınmalıdır.

Muhammedin şairler aleyhinde oluşu sade şiirin insanlar için fena örnekler teşkil etmesi ihtimalinden değildi. Onları tehlikeli sayması için çok mühim bir sebep vardır: Allanın kendisine o zamana kadar ilhâm ettiği sureler düşmanları tarafından usta bir şairin eseri diye tavsif edilmiş; bunlarla, mutlak ve herşeye kadir bir Tanrı arasında hiç bir alâka olmadığı söylenmiş ve bir takım şairler Muhammetle boy ölçüşmeye kalkmışlardı. Böyle bir hücumla karşılaşan Muhammet için, bir kere, sürelerini kendi eseri olduğu şüphesini ortadan kaldırmak; bundan başka, yeni dini kabul edenleri İslâmiyetin dışında kalan şairlerin ifsat edici fikirlerinden uzak tutmak lâzımdı. İşte "Şuara" suresi bu iki maksadı birden temin etmektedir. Sizden, hak yolunu gösterdiğime karşılık bir şey beklemiyorum ; mükâfatımı bütün mahlûkatın Tanrısı olandan başka kimseden beklemiyorum, bunun içindir ki Allahtan korkun, bana itaat edin," dedikten sonra, şairleri, yalanı kendilerine âlet eden insanlar diye tavsif etmekle "Kuran" m şiirle alâkası olmayacağını anlatmış oluyor. Diğer taraftan, şairlerin gayesiz ve serseri ruhlar olduğuna işaret etmekle onların sözüne göre hareket etmemek lâzım geldiğini öğretmiş oluyor.

Fakat nasıl Eflâtun şiirin devlet için tehlikeli olduğunu söylemekle beraber ehemmiyetini kabul etmişse, . öylece Muhammet de şiirdeki büyük

kuvveti takdir etmişti. Eflâtun şiiri, gençliğin terbiyesi hususunda düşünmüştü; Muhammet. müslüman olan şairler vasıtası ile kâfirlere hücum etmek ve onları hicvetmek hususunda kullanmıştır. Esasen "Şuara" suresinin son kelimeleri de in çak iman eden ve iyi niyetli" ulaş" şairlerin, Allanın adını tebci etmek ve uğradıkları haksızlıklara mukabele etmek için yazdıkları şiirleri caiz görür. Hatta Muhammede bu sahada hizmeti dokunan şairler de çıkmıştır. Netekim söylendiğine göre, Muhammet bunlardan Kâap İbni Maleke, onlara (yani kâfirlere) hicviyelerle durmadan hamle et,çünkü bunlar oklardan daha derin yara acar" demiş.

"Kuran" derecesinde sıhhati ve emniyetli olmadıklarını hatırlamak şartıyla hadiselerin incelenmesinden sonra Muhammedin şiir meselesi hakkındaki düşüncelerini daha etraflı olarak tesbit mümkündür. Fakat buradaki kadar umumî bir bakış da meydana çıkarıyor ki: Atina'nın çökmekte olduğunu görüp iyi bir devletin esaslarını düşünmiye dalan Eflâtun ile,. ondan bin sene sonra, Hıristiyanlığın Roma İmparatorluğu karşısında uğradığı güçlükleri görüp kuvvetli bir dinin esaslarını koyan Muhammet, şiiri -cemiyet için hem terbiye, hem dalâlet kaynağı olmya elverişli- mühim bir kuvvet sayıyorlardı.

EK - 5: YÜCEL'DE KARİKATÜRİST

EK-5: A -Bizim Cemal Nadir

Bazı insanlar, kendilerinde ruh asilliğinden, zekâ parlaklığından daha fazla bir şey taşırlar. Cemal Nadir Güler, bu çeşit ender insanlardandı, insan, onu kaybetmiş olmayı bir türlü kendine yediremiyor.

Cemal Nadir, halk terbiyesinde karikatür sanatını eşsiz bir ustalıkla kullanan tek sanatçımızdı. Onun, insan oğluna, bilhassa Türk oğluna kuvvetli bir güveni vardı. Bu güvenle, halka, durmadan sağduyunun gerçek yolunu göstermeğe çalıştı. Yumuşak çizgilerine kattığı o. ince nüktelerinin altında,, insanlara doğrunun, iyinin yolunu göstermek endişesi saklıydı. Toplum meselelerimizi Amcabeyin sağduyusuyla incelerken de, günlük hâdiselerin gülünç taraflarına şöyle bir dokunurken de, bizi hep aynı endişenin zaruretinde, güldürüp düşündürdü.

Ona göre, dünya "üstünde bir buçuk milyar perdelik bir temaşa eseri oynanan bir tiyatro sahnesi" idi. Her insan da; "bu eserin bir perdesini teşkil eden" bir varlıktı. Siyasî karikatürlerinde olduğu kadar, toplumumuza has meseleleri konu alan karikatürlerinde, ve Akla Kara, Dalkavuk gibi, umumiyetle insanın belli kusurlarını tahlil eden psikolojik e-serlerinde, bizlere, hep, o büyük insanlık komedisinin çeşitli temaşa sahnelerini göstermeye çalıştı.

Cemal Nadir, biz Yücelcilere nasıl katıldı hatırlıyamıyorum.. Yalnız, onun, aşırı ve içten gelen nezaketi, temiz ahlâkı ve taşkın zekâsıyla aramıza katışmasını tanrısal bir lütuf gibi karşıladığımızı biliyor ve hatırlıyorum. Önceleri, Yücel'e ayda bir yaptığı karikatürleriyle yardım ediyordu. Sonraları, Babîâli'den uzak bir muhitin verdiği itimatla, yardımlarını arttırdı.. Bu itimadın

ilk ve en iyi meyvesi, Yücel Yayınevi'nin çıkardığı haftalık Arkadaş mecmuası oldu.

Bizler, uzun zamandan beri bir çocuk mecmuası çıkarmayı tasarlıyorduk: Bu düşüncemizde Cemal Nadir'i kazanmak güç değilse bile, pek tee olmadı. Cemal Nadir'in Arkadaş adlı bir mecmua çıkarmak fikrini kat? olarak benimsemesi şöyle bir tesadüfün eseri oldu:

1939 yılındaydı. Cemal Nadir, Foto Sabah'ta bir sergi açmıştı. Sergiyi gezenlere, o zaman, yeni yayınlanmış olan, Akla Kara imzalı olarak satılıyordu. Bir gün, sergiye, tanınmış doktorlarımızdan biri geldi. Doktor, karikatürleri, zoraki, âdet" resmi bir ilgi ile seyrediyor, çabuk çabuk geçiyordu. Halbûki, çocuğu, her resmin önünde, büyük bir anlayış ve hayranlıkla mihlanıp kalıyor ,onu oradan ayırmak güç oluyordu. Çocuğa sergiyi terkettirmek doktor babası için pek kolay olmadı. Çıkmadan önce, oğlunun ısrarı üzerine Akla Kara'dan bir tane almak zorunda kaldı. Doktor, Cemal Nadirin imzalıyarak uzattığı kitabı alırken, kendini mazur gösterir bir Edâ ile: "Çocuk için alıyorum. Böyle şeylere çok meraklı da," dedi.

Cemal Nadir, uzun zaman, aydın kişilere yaraşmıyan, bu sözün tesiri altında kaldı, ve terbiye meselesinde işe, çocukla başlamanın zarureti karşısında davamıza -katıldı. Arkadaş mecmuasının on yedi hafta süren kısa ömründe, Türk çocuğunun ne kadar istidatlı, iyiye susamış, hevesli, .heyecanlı olduğunu memnuniyetle gördü. Onun emeli, çocuklarda "güzel ve iyi eserlere" karşı temiz, öz sevgi ve alâkanın doğmasına hizmet" etmektir.

Ömrü kısa süren Arkadaş mecmuası ile çocuklarda uyandırmaya çalıştığı bu sevgi ve alâkayı, geniş ölçüde, bütün karikatürleriyle, koca bir milleti uyandırmaya muvaffak olduğunu görmek, arkasından ağlıyan biz dostları için en büyük bir tesellidir.

EK - 6: DÜNYA EDEBİYATINDAN ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER

EK - 6: A - Honore De Balzac - I

Yazan: Stefan Zweig

Çeviren: Fuat Gökbudak

Balzac; 1799 da, bolluk ve refah diyarı, (Rabelais) nin şen yurdu olan (Tourains) vilayetinde doğdu. O; tekrar etmek zahmetine değen tarihte, 1799 haziranında dünyaya geldi. Cihanı harp menkıbe ve kahramanlıklarile çalkalayan ve daha adına (Bona-parte) denilen Napolyon'un Mısır seferinden yarı galip, yarı kaçak geldiği sene.

O; yabancı burçlar altında ve taş şahitler halindeki (Pyramides) lerin önünde savaşmıştı; sonra, azametle başlayan bir eseri can sıkın bir sona götürmekten yorgun. (Nelson) un kendisini gözetletmekte olduğu kuvvetlerin anısından, küçük, ince bir sandalla kayıp sıvışıyor. Gelişinden birkaç gün sonra bir avuç sadıklarını toplayarak kendisine kafa tutan teşri kuvvetini alıyor ve el çabukluğu ile bir anda Fransa'nın hükümetini kapıp yakalıyor.

Balzac'ın doğum yılı olan 1799; imparatorluğun başlangıç senesidir. Yeni sene, artık onu, "Küçük General" Korsikalı sergüzeştçi diye değil, Fransızların imparatoru, Napolyon'u olarak tanıyor. -Balzac'ın çocukluk yılları olan- on, hattâ on beş sene içinde imparatorun aç gözlü iktidar; Avrupa'nın yarısını sararken hırslı rüyaları doğudan batıya kadar kâinatın üzerine kartal kanadı gibi geriliyor, imparatorluğun on altı senesi ile yaşıt ve etrafında geçenlerden büyük hisseler alabilmek istidadında olan birisi, bir Balzac için genel tarihin en çok hayal aldatan bir devri olan bu zamana kayıtsız kalmak olamazdı. Zira alınan ilk intibalar ve istidad, Hakikâti söylemek; lâzım gelirse, bir şeyin tersile yüzünden başka bir şey midir?

Akdeniz'in her hangi bir adasından Paris'e gelmiş, dostsuz, işsiz, salâhiyyetsiz, vazifesiz bir ferd, bir bilinmiyen; iktidarı şiddetle ve boğazına kadar yakalıyor, firen dinlemiyor, itaat ettiriyor, gemleri ele alarak intizam! kuruyor, desteksiz, tamamen yalnız, yabancı bir adam, çıplak ellerile Paris'i, sonra Fransa'yı, sonra baştan başa kâinatı fethediyor, işte genel tarihin şaşırtan bir kaprisi, ki Balzak; bunu kitapların ak kâğıt üstündeki kara yazılarında ve uydurma masa! ve menkıbelerde değil, fakat doğrudan doğruya ve Hakikâtin bütün renklerle tanıyıp öğreniyor, işte olaganın çok üstünde hâdiseler ki dünya üzerine aç gözlülükle açılan manalarile kendi özel hayatının içine giriyor, koyu ve karışık bin hatıra ile dolup taşarak henüz bakir olan ruhuna sokuluyor. Bu hâdiseler kuvvetle örnek verebilecek bütün şartlarla dolu.. Belki de, çocuk Balzak; okumayı -mağrur ve sert hemen hemen Romalı bir Edâ ile uzak zaferlerden bahseden- imparator beyannamelerinden öğrendi ve şüphesiz ki çocuk parmağı acemi kımıldanışlarla; Fransa haritası üzerinde, Napolyon askerleri yürüyüşünü; taşkın bir nehir gibi yavaş yavaş Avrupa üstüne aktığını, bugün (Mont - Cenis) yi aştığını, yarın (Sierra Nevada) yi, arkasında Almanya olan nehirleri, arkasında Rusya olan karlı sahraları ve arkasında İngilizlerin, topraklarının kırmızı gölgeleriyle düşman filosunu ateşledikleri Cebelüttarik'ta bulunan, denizi geçişini takip ediyordu.

Belki -yüzlerinde kazakların kılıç izlerini taşıyan-, -erlerle gündüz sokakta oynamış ve gece- Üsterliçte Rus süvarisinin ayakları altındaki buz tabakasını kırmak için Avusturya'ya yöneltlen toprakların hiddetli seslerle uykusundan uyanmıştır.

Gençliğinin bütün arzuları yalnız bir adda, yalnız bir düşüncede, yalnız bir hayalde eriyip vücut buluyordu : Napolyon.

Paris'in dünya üzerine açıldığı büyük bahçenin önünde bir zafer takı yükseliyordu, ki üstüne yan dünyanın mağlûp şehirlerinin adları kazılmıştı ve

en son ecnebi askerleri muzikalar ve dalgalanan bayraklarla mağrur kubbenin altından geçerlerken bu hâkimiyet duygusu, yerini büyük hayal sukutlarına bırakmağa mecbur olmuş değil miydi!. Dış âlemde, kaynayan bir dünyanın her şeyi, çocuğun ruhunda derin izler yapıyordu. Genç yaşında maddî ve manevî kıymetlerin tamamen alt üst olduklarını görmüştü.

Cumhuriyetin damgasını taşıyan kaymalardan yüz ve bin franklıklarının hiç kıymeti olmıyan kâğıt parçaları halinde rüzgârda uçuştuklarını görmüştü. Elinde parlayan bir altın parçasında kâh boynu vurulmuş bir kralın gebeş profilini, kâh hürriyetin, jakoben külahını ve kâh Birinci Konsülün Romalı çehresini veyahud imparator elbiseli Napolyon'u görüyordu.

Ahlâkın, paranın, toprağın, kanunların, derece ve mertebe zincirlerinin, hasılı asırlardan beri katı hudutlarda sedlenmiş ne varsa hepsinin çöküp akmakta olduğu devce inkılâpların devrinde, işitilmemiş değişikliklerin görüldüğü bir devirde bütün kuvvetlerin nisbîliğini, ister istemez, erkenden öğrenmek gerekiyordu. Etrafında dünya kasırga halinde idi ve kasırganın içinde baş dönüp de sağlam bir tutamak noktası, bir sembol, şahlanan dalgaların üstünde bir yıldız arandığı zaman bu çıkıp inen hâdiselerin ta özünde göz daima onu görür, bu binlerce sallantı ve çalkantılara sebep olan aynı tesirli kuvveti, aynı şahsiyeti.

Ve başkaca da bu şahsiyeti, Napolyon'u genç Balzak, kendi gözile de görmüştü. Onu, at üzerinde, kendi iradesinin mahlûklarile, memlûk Rüstem'le, İspanya'yı kendisine verdiği Jozef'le, Napoli ve Sicilya'yı hediye ettiği Murat'la, hain Bernadot'la, kendileri için taşlar döküp krallıklar fethettiği, geçmişteki yokluklarından haldeki varlıklara çıkardığı baylarla geçit yerlerine gittiğini görmüştü.

Bir saniyede, çok açık ve canlı olarak, çocuğun göz bebeğinde tarihteki bütün benzerlerinden daha büyük bir hayal ziyalandı O, büyük cihangiri görmüştü. Ve bir çocuk için bir cihangiri görmesile, kendisinin de öyle olmasını istemesi aynı şey değil midir? O dakikada, başka iki yerde, sessizce, iki cihangir daha yaşıyordu, Königsberg'de bir filozof dünya kaosunu mantığın kanunundan geçiriyor, (Weimar)'da da bir şâir, Napolyon'un ordularile temin ettiğiinden daha aşağı olmıyan bir hâkimiyetle dünyayı kendi topyekûn hükümsürlüğüne tâbi tutuyordu. Fakat, bunlar, Balzak'a, epeyce uzun zamanlar için meçhul kalmıştı. Havada ne varsa hepsini sorup çekmek, mahdud bir serveti değil, fakat kâinatın bütün varını aç gözlülükle zaptında tutmak, hulâsa hummalı ihtiras ilk önce Napolyon örneği ile kendisinde doğdu. Üniverselle böyle bir kudretin dev iradesi derhal yolunu bulamazdı. Balzak önce hiç bir mesleğe karar veremedi. İki sene evvel doğsaydı, on sekiz yasında, Napolyon erleri arasında yer alır, belki (Belle Alliance) yakınında, tepelerde, önüne geleni süpüren İngiliz mitralyözüne karşı hücum ederdi. Fakat tarih tekrarı sevmez. Napolyon devrinin fırtınalı semasını, gevşeten, sinirlere yumuşaklık veren açık yaz günleri takip eder. On sekizinci Lui'nin idaresinde kılıç artık bir geçit resmi kılıcı, asker bir nedim, siyasî adam bir musahib olur. Devletin yüksek mansıplarını ne faaliyetin demir yumruğu, ne de hattâ kaza ve kader teinin eder, teveccüh ve lûtufları kadınların yumuşak elleri paylaştırır, genel hayat hemen kumlaşmış ve kurumuştur. Hâdiseler artık suların köpürüp kükremesi halinde değil, düz ve durgun gölü parlak aynası gibi görünüyordu. Dünyayı fethetmek için silâh, artık kâfi bir âlet değildi. Üstün bir zekâ bile Napolyon'u kendisine örnek alsaydı halk arasında, şimdi, nefret edilen biri olurdu.

O halde, san'at kalıyordu. Balzak yazmağa başlıyor, fakat başkaları gibi para kazanmak için, eğlendirmek için, bir kitap evini doldurmak için, bulvar münakaşalarını alevlendirmek için değil. Edebiyattaki ihtirası mareşal asası değil, imparatorluk tacı. Bir tavan arasında başlıyor, başka adlar altında, kuvvetlerini deniyor gibi, ilk romanlarını yazıyor. Bu; daha bir savaş

değil, sadece bir “harp oyunu”, bu manevralardan başka bir şey değil, henüz muharebe değil. Neticesini kestirmeden ve ektiğini biçeceğine güvenmiyerek sanatına başlıyor ve üç dört sene kendisini başka mesleklere veriyor. Bir notere kâtip oluyor; inceliyor, görüyor, faydalıyor, bakısını dünya üzerinde gezdiriyor, sonra tekrar yazmağa koyuluyor. Fakat bu defa, dev iradesinin bütün gücile, büyük ve "mutaassıp bir ihtirasla “mutlak”a nişan alıyor. Ancak büyük yığınların yücelmesi ile alâkalanmak, insiyaklar (insticts)in esrarlı kuruluşlarından başkasını mütalâa etmemek için parçalan, özel hâdiseleri, sınırlı ve bağısız şeyleri ihmal ediyor. Hâdiselerin karma karışıklığından halis unsurları, bozuk rakkamlardan yekûnu, düzensizlikten ahengi çıkarmak, hayatın gösterileri içinden varlığın ruhunu süzmek; bütün dünyayı kendi inbiğinden geçirmek, yeniden yaratmak, “hulâsa” kat’î bir sentez takip ederek, böylelikle zaptı altına aldığı yaradılışı kendi soluğu ile canlandırmak ve onu kendi ellerile itip döndürmek: İşte artık hedefi.

EK - 6: B - Honore De Balzac - II

Yazan: Stefan Zweig

Çeviren: Fuat Gökbudak

Kâinatın çeşitliliğinden hiç birini kaybetmemek lâzım, bu bitmiyeni bitenin ölçüsüne sokmak, uçsuz bucaksız beşerî imkâna, irca etmek için tek usul yarıdır : Sıkıştırma (Compression). Balzac'ın bütün kuvveti hâdiseleri basıp sıkıştırmıya çalışıyor, kalburladığı vak'aların yeynisini (hafifini) üstüne, tozunu, toprağını altına vererek temiz ve mâna dolu şekillerini ayırıyor. Sonra Line (Line) nin mevcut milyarca nebatatı dar kategori (Categories)lerde tasnif ettiği ve bir kimya âliminin tabiattaki sayısız mürekkep unsurları birkaç basit unsura irca edişi gibi-^bu dağınık şekilleri kendi ellerinin alevinde hazırlamak ve toplamak, onların müthiş çokluk ve dağınıklığından mantikî ve anlaşılması kolay bir sistem yapmak, işte bundan böyle ihtirası. O dünyayı akabinde ona hâkim olabilmek için sadeleştirdi; "Beşerî komedi"nin kocaman lâlesile zaptına aldığı kâinatı sıkıp küçülttü, bu "inbikten geçirme" ameliyesi sayesinde, vak'a şahısları daima bir insan kafilesinin tipi ve karakteristik örnekleridir ve sanatın görünmeyen bir iradesile sathî, yahut göze çarpmıyan ne varsa eserden dışarıya atılmıştır. Bir bakıma dümdüz olan bu ihtiraslar, "Beşerî komedi" nin 'gizli zenberekleridir, bu halis tipler aktörleridir, nakkaşça sadeleştirilen kâinat kulislerini temsil eder. idaredaki merkezcilik usulünü edebîyyata sokarak her şeyi merkezleştirir. Fransa'yı, merkezi Paris olmak üzere tıpkı Napolyon gibi, kâinatın hâkimi yapıyor. Bu dairenin, hattâ Paris'in içinde daha bir çok daireler çiziyor: Asilzadeler, ruhban, işçiler, şairler, sanatkârlar, âlimler, Elli aristokrat salonundan bir tek salon yapıyor. -Kadinyan (Cadignan) düşesinkini- yüz bankacıdan Nüsenjen (Nucingen) baronunu, bütün murabahacılarıdan Gobsek (Gobseck)'i ve bütün hekimlerden Horas Biyanşon (Horas Bianchon)'u alır. Bu adamları her günün Hakikâtinde olduğundan daha fazla birbirlerinin daha yakınında oturuyorlar vaziyetine sokar; münasebetlerinde çok sıkı ve mücadelelerinde çok ateşli halini verir. Hayatın bin değişiklik gösterdiği bir mevzuda yalnız bir nokta

(Thème) yi tanır. Orta tipleri bilmez. Kendi kâinatı Hakikâten daha fakir, fakat daha şiddetli. Zira kahramanları birçok şahısların hulâsaları, ihtirasları saf unsurlardır, trajedileri teksif olunmuş haldedir.

Napolyon gibi Paris'in fethile başlıyor, sonra eyaletlerin birinden öbürünü ve daha öbürünü zaptediyor. Bu suretle sanki her vilâyet kendi hatibini Balzak parlemanına gönderiyor ve sonra, muzaffer konsül Bonapart gibi, o da kıt'alarını bütün memleketlere yayıyor. Sefere çıkıyor, kahramanlarını (Personnages) Norveç'in körfezlerine, yanan sahralara, İspanya'nın kum çöllerine, Mısır'ın ateş renkli seması altına Berezina'nın buzdan yıkılan köprüsüne gönderiyor; cihanşümul kudretinin iradesi, büyük modelinki gibi, her yerde, hattâ en uzak yerde kendisini gösterir, iki zafer arasında dinlenirken Napolyon nasıl medenî kanunu yaratmışsa, Balzak da beşerî komedi ile tahakkuk ettirdiği büyük zaferden sonra istirahat ederken aşk ve evlenmenin manevî kanunu (Code moral), bir nazarî eseri (meydana getiriyor ve bütün yer yüzünü kaplamış olan büyük eserlerinin üstünde gülerek gülünç hikâyeler (Contes droiatiques) in arabeskini (Arabesque) çiziyor.

En derin sefaletten, samanla örtülü köy kulübelerinden. Sen Jerman mahallesinin saraylarına geçiyor; Napolyon'un apartımanlarına giriyor, her yerde derin kalın duvarı yıkarak böylece çok mahrem ikametgâhların sırrını meydana çıkarıyor; askerlerle Bretanya (Bretagne) çadırlarının altında oturuyor, borsada oynuyor, tiyatro kulislerine göz gezdiriyor, âlemin çalışmasını tetkik ediyor; dünyada bir köşe yok ki onun sihirli meş'alesile parlamamış olsun.

İki, üç bin vak'a kahramanlarından ona hakikî bir ordu teessüs etmiş oluyor, bu orduyu o toprağı kazarak vücade getirmiş ve yalnız kendi çilenle yaratmıştır. Onlar ona çırılçıplak yoktan gelmişler, o onları, giydirmiş, tıpkı Napolyon'un mareşallere yaptığı gibi unvanlar ve servetler dağıtmış,

onlardan tekrar geri almıştır; onlarla oynar, birini diğeri üzerine fırlatır. “Sayılmaz” diye onun böylece tesis ettiği hâdiselerin artıp çoğalışına ve “Hudutsuz genişlik imrnense” diye de bu hâdiselerin arkasında vücade getirdiği peyzajlara denmelidir.

Nasıl Napolyon asrı hazır tarihinde biricikse, -bir muharririn iki elinde- kâinat hayatının bir hulâsasını toplamış olan beşerî komedinin vücade getirdiği cihan zaferi de yeni zamanlar edebiyatında biriciktir. Fakat çocuk Balzak’ın hülyası dünyayı fethetmek ve genç yasta tasarlanan bir niyetin Hakikât olusundan daha kuvvetli, hiç ne vardır?

Napolyon’un bir portresinin altına yazdığı şu cümle boş bir şey değildi; “Bunun kılıçla bitiremediğini ben kalemle tamamliıyacağım” ve kahramanları tıpkı kendisi gibi, hepsi dünyayı fethetmek ihtirasında. Merkeze çeken kuvvet (force centripete) onları Paris’e atmak için vilâyetlerinden, yurdlarından ayırır. Elli bin genç, bütün bir ordu bu muharebe meydanına, bakir ve el değmemiş kuvvetlerin karanlık bir enerjinin kasırgasında sarfolunmak için tutuştukları, bu harp meydanına doğru atılırlar. Bu dar sahada mermiler gibi birbirinin üzerine sıçrarlar, birbirlerini mahvederler, ya muvaffâkiyete yükselirler, ya uçuruma düşerler. Kimse yerini tamamen hazırlanmış olarak bulamaz. Her ferdin dünyaya Hitâb edebîlmesi için kürsüyü fethetmesi lâzım ve herkesin gençlik denen çelik gibi sert, döğülebilir madenden kendisine bir silâh yapması icap eder, her fert enerjilerini hakiki infilâl: maddesinde toplamak gerektir. Balzak için gurura değen şey; medeniyetin sinesinde geçen bu mücadelenin harp meydanlarındakinden daha az kızgın olmadığını ilk defa gösteren oluşudur: “Benim burjuva romanlarım sizin trajedilerinizden daha facialıdır” diye romantiklere haykırır. Balzak’ın kitaplarından bu delikanlıların ilk öğrendikleri şey eğilmezlik (resanet infexibilité) kanunudur. Bilirler ki adetleri pek fazladır ve teşbih Balzak’ın gözde kahramanlarından Votren (Vautrin) indir. Bir saksıdaki örümcekler gibi birbirlerini utmaları Lâzımdır. gençliklerini eriterek döktükleri silahı tecrübenin tutuşturan zehirine de

daldırmak icap eder. Hak; ancak mücadelede sağ kalanındır. Büyük ordunun baldırı çıplakları (sans-culottes) gibi otuz iki cihetten Paris'e koşarlar, yolda ayakkapları yırtılır, sokağın tozları elbiselerini çirşler ve gırtlakları müthiş bir haz susayış ile yanan ve kendileri için yepyeni olan bu küreyi bu servetin, iktidardın sihirliyen zarif küresini seyredelerken hissederler ki bu saraylar, bu kadınları, bu iktidarlara fethetmek için beraberlerinde getirdikleri azıcık şeyin kıymeti yoktur. Fakültelerinden istifâde edebilmek için onları değiştirmek, gençlikle dik kafalılığı, zekâ ile hileyi, emniyetle sahteliği, güzellikle çirkinliği, gözü peklilikle kurnazlığı aynı zamanda ve icabına göre tatbik etmek lâzım geldiğini hissederler.

Zira Balzak'ın kahramanları arzu ile doludur; her şeye sahip olmak isterler. Hepsi aynı sergüzeşti geçirirler : Tırısla geçen bir fayton yanlarından hemen onlara dokunuyor gibi geçer, araba tekerleklerinden fırlayan çamur onlara sıçrar, arabacı kamçısını sallıyor, içinde saçlarında mücevher parlayan genç bir kadın oturmakta, onlara süratle bir göz atıyor, kadın çekici ve güzel, hazzın bir sembolüdür. Ve Balzak'ın bütün kahramanlarının bu dakikada tek bir arzusu var: "Bu kadın, bu araba, bu hizmetçiler, bu servet, Paris, bütün dünya benim olmalı!" Napolyon misali onlara gösterdi ki en yüksek iktidar mevkii; en. mütevazı soydan bir adama bile boyun eğebilir, bu onları müthiş bir nefis güvencine düşürdü.

Onlar babalarının vilâyette yaptıkları gibi bir üzüm bağı, bir belediye intihabı, bir irs için değil, fakat ilk adımda semboller, nüfuz ve haşmet zanbıklarının alevler saçtığı iktidar mevkii, paranın parmaklardan su gibi aktığı parlak hedefe varmak için mücadele ederler. Balzak bu haris kahramanlara, hayatları Hakikâttekinden daha kısa olmasına rağmen kuvvetli pazılar, şiddetli bir talâka, enerjik ihtiraslar, daha çok canlı bir hayat veriyor. Öyle adamlar ki hülyaları fiil oluyor; kendi dediği gibi, bunlar eserlerini hayatın maddesi ile yazan şairlerdir. Bu kahramanların bir yönü dehaya ve bir başka yönü alışılan ve her günkü yaşayışa giden çifte bir mücadele tarzı vardır,

herkes iktidara ermek için bahusus bir usul icad etmeli, yahut başkalarınınkini, sosyeteninkini öğrenmeli. Hedefe varmağa mani olanların yığınının bir top güllesi gibi öldüresiye düşmeli, yahut, Balzak'ın en çok beğendiği büyük sîma anarşist Votren (Vautrin) in nasihatı veçhile, yığını sürtünüp yaltaklanarak bir yılan gibi, bir veba gibi zehirlemeli.

Daha henüz hazırlanmamış olan, fakat meşhur Voker pansiyonunun uzun masası etrafında bütün hayatı temsil eden bir gençlik zümresi, tıp talebesi despilen, arrivist (her ne pahasına olursa olsun hedefine hırsla koşan arriviste) Rastinyak, filozof Lüvi Lambert, gazeteci Robampre, içtimaî hayatın örnek tipleri, Balzak'ın kendisinin de dar bir odasında işe başladığı kartiyelaterinde toplanırlar. Fakat sonra, hayatın büyük karnisi (cornu) içine dalıp ihtirasların galyanında kaynayarak ve yeni hayal sukutlarıyla soğuyup donarak, içtimaî tabiatın muhtelif nüfuzlarına, mihaniki sürtülmelere (frotte ments mecaniques), mıknatıslı cazibelere, kimyevi çözülmeğe ve zerrelere dağılmasına boyun eğerek bu adamlar başka kalıplara giriyorlar, onlar hakiki varlıklarını kaybediyorlar. Paris adındaki müthiş asid bir kısmını eritiyor, kemiriyor, vücudundan atıyor ve onları ortadan kaldırıyor. Halbûki diğer kısmını billurlaştırıyor, sertleştiriyor ve taşlaştırıyor. Bütün bu istihalenin neticeleri, muhtelif renk ve terkiplerin değişimleri onlarda vücut buluyor, birbirile böylece kaynaşan unsurlar beşerî yeni birlik (ünite) ler teşkil ediyor ve on sere sonra yaşamakta ısrar eden ve tamamen değişmiş olan bu şahıslar; hayatın şahikalarında uğurlu bir gülümseme ile selamlaşıyorlar. Despilen meşhur doktor, Rastinyak vekil, Bridon büyük ressam oluyor. Halbûki Lüvi Labert ve Robampre; kaderin tekerleğine yakalanıp kırılıyorlar.

EK - 6: C - Honore De Balzak - III

Yazan: Stefan Zweig

Çeviren: Fuat Gökbudak

Balzak kimyayı boşuna sevmiş, Kuviye (Cuvier) ve Lavuaziye (Lavoisier) nin eserlerini boş yere incelemiş değil. Zira amel ve aksülâmelerin, alâkaların, itmelerin, çekmelerin vücuttan çıkarmaların (éliminations), türlü uzanıp ilerlemelerinde, mürekkeplerin basitleşmesinde içtimai bünyenin örneğini (image) daha açık bir şekilde görüyordu. Lamarkizm (Lamarckisme) dediği -sonradan Ten (Tain) in felsefi fikirlerle sağlamaştırdığı- telâkkisine göre toplumun bir (unité) üzerine tesiri, birin de toplumun üzerine tesirinden aşağı değildir. O halde her fert iklimin, muhitin, seciyyelerin, tesadüfün ve kendisine temas eden bütün mukadderat tohumlarının meydana getirdiği bir mahsuldür ki hey mevcut kendisi yeni bir havayı nesimiye ziyalandırmak için temel cevherini bir havayı nesimiden süzüp çeker (pulser). İç ve dış âlemin bu cihan - kaplar belliliği (Déterminisme) : Onun için bir bedahat, bir besbelli idi. Ye ona öyle geliyordu ki sanatkârın en yüksek vazifesi; uzvî olmıyandaki uzvilik belirtisini, bir şahısta bir an için beliren entelektüel zenginlikleri tesbit etmek ve aynı hareketi sosyal bünye üzerinde de bularak böylece manevi servetlerin bilançosunu kurmak ve bütün devir mahsullerinin hesabını yapmaktı. Varlığın bütün dalgaları birbirine girmiş, bütün kuvvetler hareket halinde ve hiç biri serbest değil.

Böyle hudutsuz bir nisbilik (nisbîyyecilik-Relativisme); bütün devam ve uzama fikrini, hattâ karakteri bile mahvediyordu. Balzak: daima vak'a şahıslarını kendilerini mukadderatın elinde bir levhacı çamuru gibi şekillendiren vak'alarla değiştirmiştir. Kahramanlarının adları bile bir ferdi, herhangi biri değil, tekâmül halindeki bil Hakikâti ifâde eder. Balzak'ın yirmi kadar eserinde Baron Dö Rastinyak (Baron de Rastignac) Fransa Prensi, (Pair de France) olarak geçer. Bu vicdansız ve azap tanımayan muhterisi.

Paris'in bu haşin ve merhametsiz kazanç toplayıcı örneğini, binlerce kanun ağlarının aralıklarından yılan balığı gibi kayıp geçerek bozuk cemiyetin ahlâkını Rastinyak'ı insan sokakta veya bir salonda gördüğü, yahut gazetede okuduğu için zaten tanıdığını zanneder.

Fakat, işte bir kitap ki orada bu Rastinyak; ailesinin rok ümit ve az para ile Paris'e gönderdikleri bu servetsiz, fakat asil genç; şefkatli, yumuşak, alçak gönüllü ve duygulu karakterle görünür. Kitap; oun Voker pansiyonuna, -kimyada içine konan maddelerin şekillerini değiştiren kaplara benzeyen- bu sihirli fıçıya, Balzak'ın -fena döşeli dört duvar arasında varlığı kaplıyan mizaç ve karakterlerin yayıldığını farzettığı- bu deha hücreğine nasıl düştüğünü hikâye eder. O; orada Baba Goryo'nun, bu bilinmiyen Kral Lir'in feci hayatını. Sen Jermen mahallesi prenslerinin babalarını nasıl aç gözlülükle soyduklarını ve cemiyetin bütün çirkinliğinin o pansiyon trajedisinde nasıl tahlil edildiğini görür. en son, hayatını fazla hayır ve hasenat ile geçiren ihtiyarın tabutunu bir hiçmetçi kızla yalnız kendisi takip edince o saatte öfkeleniyor. Perlaşez'in yüksekliklerinden bir fena çıban gibi sarı ve kurşuni Parisi ayaklarının altında serilmiş görünce bir anda hayatın ilmini tanımış oluyor. Bu anda kulağında, kürek mahkûmu Votren'in "İnsanlara menzil beygiri gibi muaümele etmeli: Arabanın önünde iken kamçı darbeleriyle hırpalamalı ve konak yerine varınca bırakmalı, çatlasın" diyen doktrininin aksi sadasını duyar. Bu saniyede diğer kitaplardaki vicdansız, katı yürekli, kazanç toplayıcı, birdenbire Paris'in prensi ve kralı olarak tesadüf edilen Baron do Rostinyak oluverir. Ve Balzak'ın bütün kahramanları yolların birleşme noktasında bu saniyeyi yaşarlar, hepsi herkesin herkese karşı harbinin askerleri olur, her biri bir başkasının atlarının üstünden yürüdüğü insan naşı üzerinde servet taarruzuna geçer. Herkesin kendi Rubikonu, kendi Vaterlosu var; saraylarda, kulübelerde ve tavan aralarında geçen harp aynı kavga; Balzak'ın gösterdiği budur. Balzak'ın kitaplarında on kere kıyafet değiştirdiği halde daima aynı ve daima bile bile yapar kalan ve bir defa d^ bütün bu rolleri oynamış olan anarşist Votren

(Vautrin) in pekâlâ bildiği üzere, papazlar, doktorlar, asker veya avukatlar; elbiselerinin maskeleri altında daima aynı sevki tabiinin avı olmuşlardır.

Modern hayatın düzgün sathı altında mücadele zelzelesi birbirini takip eder, dışından görülen sükûna karşı içinde ihtiraslar kaynar. -Eskiden krala, papazlara, asilzadelere olduğu gibi- hiç kimse için hususî bir mevki ayrılmadığından ve herkesin her şeye hakkı olduğu için fertlerin gayretleri de on milti artar. imkânların azalması enerjinin çoğalmasını gereklendirir. Balzak'ı tahrik eden -açıkça- bazan intihara kadar giden aralarındaki öldürücü enerji kavgalarıdır, ihtirası; -yaşamak iradesinin şuurlaşmış ifâdesi gibi- bir hedefe uzanan enerjinin sonuçlarını değil, fakat esas ve cevherini tasvir etmektir. Bu enerji iyi veya fena imiş, yerinde veya boşuboşuna sarfolunmuş. Balzak'ca, ehemmiyeti yok. yeter ki şiddetli olsun, genişlik, irade; insan mevzuunun en alâka veren noktası bu, muvaffâkiyet ve zafere gelince hiç kıymetleri yoktur, çünkü onlara vücut veren ancak tesadüftür. Açlık ızdırıp ve zaruretiyle ekmekçinin tezgâhından aşırıldığı ekmeği koltuğunun altında gizliyen küçük hırsız can sıkıcıdır. Yalnız faydalanma için değil, fakat hırs için, bütün varlığını eşya değil, "almak", daha çok almak teşkil eden büyük hırsız, usta (profesyonel) hırsız önemlidir.

Sonuçları ve olayları ölçmek tarihçinin ödevidir, sairin işi; -Balzak'a göre- sebepleri, kuvvetleri meydana çıkarmaktır. Zira hedefine varamıyan kuvvetten daha acıklı bir şey yoktur. Balzak; "unutulmuş kahramanlar" ı tasvir eder; ona göre, tarihçilerin söyledikleri gibi, 1796 dan 1815'e kadar dünyayı fetheden bir tek değil, her devirde dört, beş Napoleon vardır. Birisi Marango'da ölmüş ve Deseks adını almış olabilir, ikincisi ihtimal hakikî Napoleon tarafından büyük olaylardan uzağa, Mısır'a gönderilmiştir. Üçüncüsü belki faciaların en canavarcasını yaşamış olandı: O da bir Napoleon'du, fakat asla bir harp meydanı görmemişti, bir sel (sel) olacakken bir vilâyet köşesinde yavaş yavaş kuruyup kaybolmağa mecbur olmuştu, fakat bu küçük şeylere daha az enerji sarfetmiş değildir. Fedakârlıkları ve

güzellikleriyle, güneş kraliçeler arasında adlan Pompadur (Pompadouf) yahut Puvaty Diyanî (Dianede Poitiers) gibi ışıklar saçabilecek olan kadınlardan misaller getirir; ikbalin yanlarından kendilerini tanımadan geçtiği ve ancak tarihçinin tesiriyle kendilerini unutmuş olan bu ikbalin telâfisi ancak mümkün olabilen, zamanın menkûbiyetiyle mahvolmuş şairlerden bahseder. O; bilir ki, hayatın her dakikası; enerjinin pek mühim mikdarını boş yere istihlâk eder. O; göz önünde tutar, ki hasis babasının önünde titreyerek yeğenine para çantasını veren hassas taşralı kız Ojeni Grande (Eugenie Grandet) ; umumî meydanlarda mermer heykeli parlıyan Jandark (Jenne d'arc) dan daha cesur değildir.

Muvaffâkiyet; -sayısız mesleklerin biyografini- körletemez, -içtimai çehrenin bütün süs ve boyalarını, karışıklıklarını kimyevî bir tahlile ortaya koyan adamı- aldatamaz.. Her yerde sırf enerji arayan Balzak'ın şaşıp aldanmıyan gözü; olayların uğultusu arasından hayatın hakikî çarpıntısını meydana çıkarır. Berezina (Beresina) vak'asında, Napoleon bozgun ordusunun bütün kuvvetlerini köprüye varmağa hasrettiği, ümitsizlik, rezalet ve kahramanlığın birbirine karıştığı bu patırtıda, sanki bütün vak'ayı bir tek saniyenin içine sıkıştırarak, derhal hakiki kahramanları, hâdisenin içinde en büyükleri hangisi ise ayırır, seçer, üç gün göğüslerine kadar buzlara girerek buz parçalarına bulanmış olarak kalan ve saPlânan köprüyü yaparak ordunun yarısının geçmesini temin eden, kimsenin adını bilmediği, kırk kişiyi o; bulur çıkarır.

O bilir ki her saniye Paris pencerelerinin kapalı perdeleri arkalarında!, öyle facialar geçer ki Jülyet'in ölümü. Valen ten'in sonu Kral Lir'in ümitsizliği bu trajedilerden daha üstün değildir ve öğünerek şu sözü daima tekrar eder: "Benim burjuva romanlarım; sizin çok feci trajedilerinizden daha acıklıdır.". (Zira onun romantizmi içe çevrilmiştir, iç romantizmidir. Adi kıyafetli Votren (Vautrin) i Viktor Hugo'nun Kazimado (Quasîmado)sundaki Nontrdam çancısından daha az muazzam değildir, büyük arivistlerinin göğüslerindeki

şiddetli ihtiras ve sandalye hırsının vahşi ve kapalı peyzajları; Han Dizland (Han D'Islande) daki korkunç mağaradan daha az dehşetli değildir.

Balzak; büyüklüğü kumaş kıvrımı -(Draperie) göstermekte, tarih veya yabancı memleketler ufkunda değil, fakat ölçülerin büyüklüğünde, kendi (mutlak) ı içinde yalnız kalarak genişliği artmış olan tek duyguda arar. Bilir ki hiç bir duygu kendi kuvveti içinde el değmemiş kalmadıkça üstün olamaz ve bir adam kuvvetlerini ancak bir amacı vurmak için toplamadıkça, cehtlerini aynı zamanda diğer ihtirasları da beslemek için dağıtıp boş yere sarfettikçe büyük olamaz. Harsı (Passion) karşısındaki bütün diğer duyguların usaresini emip yutmadıkça -nasıl bir bahçıvan lüzumsuz sürgünleri temizlemedikçe dalda kalan iki sürgün çiçeklenemezse- başka duyguların zararına kuvvetlenerek tabiatı eliyle zorlamadıkça bir duygu üstün ve bir adam büyük olamaz.

EK - 6: D - Honore De Balzak - IV

Yazan: Stefan Zweig

Çeviren: Fuat Gökbudak

Konya Mebusu

Balzak; kâinatı tek bir sembol manzarasından görerek ve ancak bu tek sembolle bu içinden çıkılmaz Kaos (Chaos)'un bir mânâsı olabilir diyen hırs, fikri sabit müptelâlarını tasvir eder. Bir nevi hırslar mihanikîyeti (mecanisme) dir, ki kudretçiliğinin (énergetique) esas mütearifesini, bedahetini teşkil eder: Kendilerine irade meyli tatbik olunan hayaller (illusions) ne olursa olsun her varlığın aynı enerjiyi sarfettiği inancı; ne çıkar isterse bu enerji yavaş, yavaş bin tenebbü (excitation) halinde heder olsun, isterse ani ve ateşli vectler için dikkatlice toplansın, isterse hayatı ateş gibi yanarak ve patlıyarak birden bitsin. Daha seri yaşıyan adam daha kısa bir ömür yaşamış değildir. Yalnız bir tek hırs için yaşıyan adam, çeşitlikleri eksik bir hayat yaşamış değildir.

Yalnız saf unsurlar veren tiplerden başkanını tasvir etmek istemiyen bir eser için tek mühim şey fikri sabit müptelâları (monomanes) dır. Hararetsiz adamlar Balzak'ı alâkadar etmez, yalnız, kendisini bir şeye kamilen vermiş olanlar, bütün sinirleriyle, bütün adaleleriyle varlığın hülyalarından birine bağlananlar onu alâkadar eder, bu hasrediş neye olursa olsun ehemmiyeti yok: aşk, sanat, cimrilik, fedakârlık, cesaret, tembellik, siyaset, dostluk, seçilen sembolün ehemmiyeti azdır, yeter ki (mutlak) ı ifâde etsin. Bu "İhtiras adamları", kendi kendilerine yarattıkları bir dinin bu müteassıpları sağa, sola bakmazlar, birbirlerine aykırı dilerle söylerler ve anlaşılamazlar. Bir koleksiyon monomanına dünyanın en güzel bir kadını gösterilse o; ona bakmaz bile, bir aşık parlak bir meslek teklif ediniz, küçümsiyecektir. Cimriye paradan başka ne gösterseniz o, gözünü kasasından ayırmıyacaktır.

Tesadüfen, monoman, kendisini bir cazibeye kaptırır, aziz ihtirasını bir diğeri için terkederse kaybolmuş, gitmiştir.

İşlemiyen körleşir, yıllarca kullanılmıyan sinirler kemikleşir.

Bütün bir beşer ömrü müddetince, yalnız bir ihtirasın kemanını çalan, yalnız bir duygunun atleti olan bir adam da başka bütün sahalarda bir kabiliyetsiz, bir beceriksizdir, bir monomanlık oluncaya kadar yükselmiş olan bir duygu, diğer duyguları ta kaynağından sorar ve kuraklık içinde mahveder, fakat bu; bütün onların kuvvetini kendine çekip emmek içindir. Aşkın bütün derecelerini, yükselip inme ve inip yükselmelerini, en son heyecanlarını, kıskançlık ve kara sevdâyı, düşkünlük ve hayranlığı cimri; kudurmuşçasına para toplamakta ve bir koleksiyoncu kuduz gibi koleksiyon yapmakta duyar, zira mutlaka eren her kemal; hissi İmkânların hepsini birden kucaklamış olur. tek hırsın genişliği; temin ettiği heyecanlar içinde, ihmal edilen arzuların bütün çeşitli değişikliğini (variété) verir, bu suretledir ki büyük Balzak faciaları dallanmış, budaklanmış olur.

Milyonlar toplayan ve ustalıkça imparatorluğun bütün bankacılarından üstün olan nusingen (Nucingen); kibar bir orospunun elinde -yuvasından ayrılan kuş gibi- bön (şaşkın), küçük bir çocuk olur. Gazetecilik tarafına dönen bir şair bir değirmen taşının altındaki tane gibi ezilir. Kâinatı kaplıyan bir düşünce, bir varlığa hâkim olan bir sembol; Yehova (Jehova) gibi kıskançtır: Kendi yanında başka bir ihtirasa göz yummaz ve bu ihtirasların hiç biri ötekenden ne büyük, ne küçüktür; onlar da peyzajlar ve rüyalar gibi silsilei meratıp (hiérarchie) gözetmezler.

O ihtiraslardan hiç biri mânâsız değildir. Balzak; "Niçin, ahmaklığın (bétise) trajedisi yazılmasın?" diyordu. Ayıp ta, sıkılganlık ta, can sıkıntısı da? Bunlar da tesirli, hızlandıran kuvvetlerdir, yeter genişlikleri olmak üzere onlar da önemlidir. En hasis varlık çizgisinin de bir güzellik tarzı ve şivesi vardır, yeter ki o kendi varlığını kesimsiz, arasız ortaya koysun, yahut kaderin devrini tam ve toptan göstermiş olsun. Ve Balzak'ın ihtirası, monomanlığı; insan göğsünden bu iptidai kuvvetleri, yahut daha kesin olarak, hakiki ilk kuvvetin

durmadan şekil değiştiren bu bin tecellisini fışkırtmak oldu, hava (atmosphère) sıkıştırması altında kaynamağı arttırmak, duygularla şiddetlendirmek, aşk ve kin eksirleriyle onları sarhoş etmek, onları kudurtup kuduzlaştırmak, bazılarını getirip tesadüfün mâni taşına çarptırarak kırdırtmak oldu; hepsini birlikte sıkıştırmak, birini ötekinden ayırmak, bağlar kurmak, bu çeşitli varlıkların, cimri ve koleksiyoncunun, haris ve hodgâmin hayalleri arasına köprüler yapmak oldu. Kuvvetler mütevaziyüladlarının (parallélograme) yerini değiştirmek, ihtirasın zincirini kopardığı her noktada, bir dağın eteğinde veya bir vadinin çukurunda kaderin korkunç uçurumunu göstermek, bu kuvvetleri yukarıdan aşağıya almak ve aşağıdan yukarıya fırlatmak ve bunu yaparken bu ardı arası kesilmeyen oyuna yanan ve büyülenen gözlerini -tefecî Gobsekin (Gobseck) kontes Resto (Restaude) nun elmaslarına diktığı gibi- dikmek oldu. Sönen ateşi üfliyerek sonsuz surette canlandırmak, kahramanlarını esirler gibi hırpalamak, onlara asla dinlenme vermemek, Napolyon'un askerlerini Avusturya'dan Vanra'ya sonra denizi geçerek Mısır'a ve Roma'ya, Brandburg köprüsü geçidine, arkasından Elhamra tepesine ve sonra zaferler ve geri çekilmeler içinde, yarısını yolda mermilerle vurulmuş, kar çölleri içinde batmış bir halde bırakarak memleket, memleket sürdüğü gibi, sürüklemek oldu; hülâsa bütün dünyayı statü çehreleri gibi yontmak, bir peyzaj gibi resmetmek ve sonra hummalı parmaklarla bu kukla oyuncaklarını kımıldatmak oldu; evet Balzak'ın monomanlığı; bu oldu.

Zira, bizzat, Balzak eserlerinde edebîleştirdiklerine benziyen büyük monomanlardan biri oldu. Kırgın, acemileri ve zavallıları sevmiyen, kaba bir alem tarafından bütün bütün rüyalarıyla geriye itilmiş bir halde inzivasına çekiliyor.

Bizzat kendisi bir kâinat sembolü yaratıyor, üstadı kendisi olan ve kendisile beraber mahvolan bir kâinat. Hakikât karşı tarafa geçiyor, ellerini ovaya uzatmıyor, odasına kapanmış, çalışma mastısına mihlanmış olarak

yaşıyor, tıpkı kolleksiyoncu Eli Magus (Eli Magus) un tablolarının arasında yaşaması gibi kahramanlarının ormanında yaşıyordu. Yirmi beş yaşından beri Hakikât -daima feci akibetlerle bitmiş olan müstesna haller bir tûarafa bırakılırsa- onu kendi kâinatının çarkını döndürmek, volanını yürütmek için bir iptidai madde, bir yakılıp kullanılacak madde gibi alâkadar etmiştir. Kendisile başkalarınınkinden müteşekkil iki kâinatın birbirile çarpışmasından korkar gibi ve bu çarpışmada kendisine bir zarar ve keder gelmemesini ancak kaza ve kaderin bir yanlışlığı gibi bularak hemen de bile bile hayatın dışında yaşıyordu.

EK - 6: E - Dostoyevski - I

Yazan: Stefan Zweig

Çeviren: Fuat Gökbudak

Konya Mebusu

Fedor Mihailoviç Dostoyevski hakkında tam hüküm vermek; bizim iç varlığımız için onun bütün ehemmiyetini göstermek; güç ve korkunç bir iştir. Şahsiyetinin kuvvet ve kudreti; her türlü tahmin ve takdir tarzını elden geçirir.

İlk temasta mahdut bir eser ve muharrir karşısında zannolunurken bir namütenahi, donen yıldızlarile bir dünya keşfolunur ve kürelerin acayip âhenkli sesi duyulur. Bir cesaretsizlik sezersiniz: Bu âleme asla tamamen girilemez dersiniz. Gözümüzün önüne konan şey; çok uzakta sihirli bir kudret, çok. bulutlu bir namütenahide kaybolan bir düşünce, vatanın seması gibi bu gökyüzünün de vasıtasız temaşa ve murakabesi bize çok yabancı olduğunu bildiren bir haber.

İnsan onu kendi nefsinde tekrar yaşamadıkça Dostoyevski bir hiçtir. Onu benliğimizin çok derininde tastık etmek, onun çeliğine su vermek, onu tavlama, onu yeni ve fışkıran bir hale yük sekebilmek için kendimizde ona yönelen bir sempati kuvveti olmalıdır, ilk temasta çok garip, akabinde harikûlade doğru olan onun beşeriyetine bu bağlayan damarı meydana çıkarmak için varlığımızın derin köklerini oyup kazmak lâzım. Orada, kendi derin tabakamızda, bu ebedî ve değişmez varlığımızda, kök kök, bizi Dostoyevski ile birleştiren bağı keşfetmeği ümit edebiliriz.

Bu yolsuz Rus peyzajı, tıpkı vatanının stepi gibi, hariçten bakan bütün nazarlara ne kadar yabancı, bizim âlemimizden ne kadar farklı görünür. Hiçbir letafet nazarımızı üstünde tutmaz ve nadiren sakin bir saat bizi rahata sevkeder. Şimşeklerle tamamen yüklü bir duygu mistiğinin alaca karanlığı; soğuk ve çok zaman buzlu bir vuzuh ruhu ile nöbet değiştirir; bizi yeni baştan ısıtan bir güneş yerine gökyüzünü şimali ve kan renginde bir fecir ışıklandırır.

Dostoyevski'nin kâinatına girerken Tufandan evvele ait bir peyzaj, mistik, iptidai ve bakir bir dünya keşfolunur: İlk ve edebî kuvvetlere yaklaşıyor gibi itatlı bir ıstırap sizi sıkıp kucaklar; hemen perestij ve iman sizi orada kalmağa sevkeder, Halbûki, öbür taraftan, bu heyecanımıza rağmen, sevki tabiimiz, orada ikametimizin edebî olmadığını sezer. Artık kendi alemimize daha dar olmaktan ziyade daha sevimli, daha şefkatli geri gelmek icap edecek. Hicapla teslim ederiz ki, bu tunç peyzaj bizim nazarlarımız için fazla geniştir: Zaman zaman dondurucu ve yakıcı olan bu hava bizim için çok keskin; teneffüsümüzün zorlaştığını hissederiz. Şayet namütenahi iyiliği ile, temiz bir gökyüzü; bu korkunç, aman bilmez, feci yeryüzü peyzajının üzerini kaplamamış olsaydı ruh bu büyük haşyetin önünden kaçardı. Bu bizim dünyamızın bir seması; fakat bu çok buzlu zekâ atmosferi içinde onun kubbesi bizim mutedil mintakamızdan daha çok ebediyete doğru yayılır.

Buranın sonsuz hüznün ve eleminden kurtulan nihayetsiz teselliye bulabilmek için bu peyzaj'dan gözlerini gökyüzüne doğru kaldırmalıdır: ıstırap içinde "büyüklüğün" hissikablelvukuuna karanlıklar içinde "Allah'ın" hissi-kablelvukuuna erilmiş olur.

Eğer böylece Dostoyevski'nin eserinin tam bir idrakine yükselmiş olursak hürmetimiz hararetli bir aşka münkalip olacaktır; fakat bu Rustaki derin şeklinde kardeşliği ve cihanşümul insanlığı anlamak için benliğimizin tebeşir tasına kadar oyulup kazılmış olacağız.

En gizli tabakasında bu devin kalbini bulmak için uzun bir iniş inmeli, bir lâbirenti bir boydan bir boya katetemeliliğine inmek istedikçe derece derecelidir: Bu yegâne, kudretli ve geniş, uzak ve korkunç eser; biz sonsuz derinliğe inmek istedikçe derece derece esrarlanır, umumiyetle sır içme dalar, kahramanlarından her biri, bir kuyu içinde gibi, bizi beşeriyetin şeytanî uçurumlarına doğru indirir ve ruhunun küçük bir kanat darbesile Allahın yanından sıyrılıp geçilir.

Eserinin her parmaklığının arkasında, kahramanlarından her birinin yürünün arkasında, yüz peçelerinin her kıvrımının arkasında e-bedî gece ve ebedî ışık birden hüküm sürer, zira onun istidat ve kudreti varlığın bütün sırlarına bozulmaz şevası daima insanlığın çözülmeyen davasına dokunur; onun ziya verdiği küçük bir köşe kendisinde namütenahinin inikasını bulur. insan, muharrir, Rus, politikacı, Peygamber onun varlığı bizde edebîyet duygusunu parlatır. Ona giden hiç bir yol sona ermez, hiç bir mesele onun kalbinin son uçurumunu bulamaz. Yalnız coşgun heyecanın; -insan sırrına karşı duyduğu aşk ve tazimi tamamen göstermeğe muktedir olmadığından mahcup olarak- mütevaziane, ona yaklaşmağa hakkı vardır.

Dostoyevski'nin kendisi, kendine yaklaşmağı kolaylaştıracak en küçük bir ceht ve himmette bulunmamıştır. Muasırlarımız arasındaki başta kudret yaratıcıları kendi irade ve istediklerini göstermişlerdir. Wagner kendi eserinde münakaşa ve müdafaalarını ihtiva eden bentlerden mürekkep şerhli bir program ilâve ediyor. Tolstoy; her merakı karşılayacak, her sorguya cevap verecek surette her günlük hayatının kapılarını genişçe açıyor. Dostoyevski ise maksadını ancak eserlerinin tamamlığı, bütünlüğü içinde gösteriyor. Plânlarını yaratış harareti içinde eritiyor. Hayatının bütün devamınca sükûti ve münzevi kaldı; onun harici ve fizik hayatından alınacak deliller bu noktayı tamamen tasdik eder. Ancak gençliğinde dostları vardı, insan inzivada sükûn bulur, kendisini birisine vermek; ona bütün insanlığa olan acundan bir parçasını kaybedecekmiş gibi görünüyordu. Mektupları, varlığının darlığını ve mustarip vücudunun felâketlerini nakzeder, bazı şikâyetlerine ve meyus Hitâblarına rağmen mektupları, hayatının mahremiyetlerini gizler.

Uzun seneler bütün gençliği zulmetlerle kuşanmıştır, şimdi bile nazârî bir muasırdan daha fazla Kıvılcım'lar saçan o; uzak bir insanîyete ait, bizim idrakimizin yanına varması mümkün olmayan bir menkibe kahramanı, bir âziz gibi görünür.

Shakespeare'nin yüksek hayatlarına esmer çizgilerini resmeden alaca karanlık; onun sîmasındaki hatları da ulvileştirir. Ona ait vesikaları ve teferruatı tetkik ederek değil, fakat onu severek ve bizzat kendisini tetkik ederek kaderinin almış olduğu şekli göreceğiz. O halde delilsiz, el ile yoklaya yoklaya bu lâbirentin kalbine inmelidir ki onun ihtiraslarının gеме vurulduğu, ruhunun içindeki (Fil d'Ariane) bulunabilsin. Onun içine ne kadar çok dalarsak kendi hislerimizi de o kadar derinleştireceğiz : Kendimizde Hakikâten ve umumiyetle beşerî olan şeye ne kadar kavuşacaksak, o kadar onun yanında olacağız.

Her kim ki kendi nefsinin derin bir marifetine erer, bütün insanlığın son hudutlarına temas etmiş olan Dostoyevski'yi tanımış olur. Onun eserinin arasında yürürken, ihtiras itiraflarından seyyiat cehenneminden ve bütün beşerî ıstırap derecelerinden geçmiş oluruz: insan ıstırabından, insanlık ıstırabından, artist ıstırabından, ve en son, hepsinden daha zalim, ağırlarla kıvrandıran "Allah" susuzluğu ıstırabından...

Yol şol, yalnız ihtirasın içsel alevi ve Hakikât iradesidir ki yolumuzun şaşmasına mani olur; onunkine yanaşmadan evvel, kendi benliğimizin uçurumunu keşfetmek lâzım, yalnız tecrübe bizi ona doğru sevkedecektir. Etiyle ve ruhiyle artist olduğuna şu teslisten başka bir şahidi yoktur: Hatları, kaderi, eseri.

EK - 6: F - Dostoyevski - II

Yazan: Stefan Zweig

Çeviren: Fuat Gökbudak

Konya Mebusu

Yüz

Yüzü; bir köylü çehresini hatırlatır: Oyuk, soluk hem de kirli gibi. Yanaklar uzun ıstıraplarla kırıışmış, buruşmuştur. Derisi kuru, çatlak, renksiz, yirmi sene hastalıkla kanını kaybetmiş. Bir yandan öbür tarafa (iki taş yığını fırlamış: sert bir ağız çevreleyen İslâv elmacıkları. Bir çalı sakalla örtölmüş canlı kılçık gibi çene. Toprak, kaya, orman, iptidaî ve fecî bir peyzaj: Dostoyevski'nin bize görönen çehresi. Dilenciye yakın bu köylü yüzü içinde her şey loş, tarla rengi, hüzünsüz: Düz, solgun, renksiz, taş üzerine resmedilmiş bir Rus stepi parçası. Çukuruna çok. muş gözleri bile; bu gevrek çamuru, bu lülecî çamurunu ışıklandırmaya kâfi değil -zira alevleri bizi parlatmak ve bizi körletmek için- dışarıya fışkırmaz, denebilir ki, çelik bakışların kanını tutuşturmak için onlar içeriye bakmışlardır. Bu gözler kapanınca bu çehre üzerinde ölüm; bulanık hatlarını tutan asabi gerilmeye halef olmuş derin bir baygınlığın görünüşüdür.

Hassasiyetimiz keserinin karşısında olduğı gibi çehresinin karşısında da ilk önce, bizi geri çekilmeye sevkeder; fakat hemen perestiş; önce ürkek, peşinden ihtirasla, daima büyüyen coşkun bir heyecanla bizi yakalar. Zira bu cismaniyette, yüzündeki bu beşerî düşkünlükte, aynı zamanda uğursuz ve yüksek olan bu iptidaî hüzn ve matem sîması üzerinde ancak bir şule görünür. Bu dar köylü yüzü üstünde şaşaalı bir beyaz kubbe gibi kudretli ve kabarık bir alın yükselir; parlak, çekiç darbelerile yapılmış bu ruh kubbe, si gölge ve karanlıklar içinden meydana çıkar: saçların böğürtleni arasından, yumuşak cismaniyet kilinin üstünde dayanıklı bir mermer. Bütün ziya bu çehrenin üstüne akar: portresine bakıldığı zaman geniş, kudretli ve muhteşem bir alından başka bir şey görünmez. Ziya ve genişliğin büyülttüğü ölçü ile zannolunur ki çehresinin geri kalan kısmı yaş, hastalık ve kederle

bitip tükenmiştir. Fizik sefaletin üstünde gök yüzü gibi yüksek sarsılmaz bir ruh halesi bu çöken vücuda hükmeder. Dostoyevski'yi ölüm döşeginin üzerinde kirpikleri sönen gözlerinin üzerine düşmüş, renksiz ellerile metin ve haris haçı (bir köylü kadının kürek mahkûmluğunda kendisine verdiği bu zavallı tahtadan haçı) sıkarken tasvir eden portre kadar hiç bir şey bu muzaffer ruhun kutsiyetini daha şaşıalı gösterememiştir. Orada bu alın, bir gece peyzajının üstündeki bu fecir; bu ölü çehreyi bütün haşmetile ışılandırır ve eserinin toptan taşıdığı haber ve risaleti açıkça meydana çıkarır: ruh ve iman onu soluk ve âdi cismanî hayattan kurtarmıştır. Ruhunun en derin yerindeki büyüklüğünü göstermek için hiç bir an. da Dostoyevski'nin çehresi ölümündeki kadar manalı olmamıştır.

EK - 6: G - Dostoyevski - III**Yazan: Stefan Zweig****Çeviren: Fuat Gökbudak****Konya Mebusu****Hayatının Trajedisi**

Dostoyevski'nin bizde hasıl ettiği birinci intiba daima dehşet, ikincisi büyüklüktür. Kederi de köylü ve kaba çehresi gibi zalim ve alçak görünür. Hayatından mânâsız bir işkence intibası alınır: Altmış yılın devamınca bütün belâ âletleri bu dermansız vücade musallat olmuştur; bir törpü gibi ihtiyaç bütün gençlik ve ihtiyarlığının tadını kaçırmıştır; fizik ızdırıp azalarını kerpeten gibi sıkıştırmıştır; mahrumiyetle! onu hemen hayat damarına kadar burgulamıştır. Sinirleri; yüksek hararetle ısıldıyan teller gibi azasının arasında tekallûs eder ve şehvet övendiresi doymak bilmez bir şiddetle ihtirasını azdırır. Hiç bir azap onu ihmal etmemiş, hiç bir işkence onu unutmamıştır. İlk bakışta bu kader şuursuz bir zulme, kür bir kine benzer. Ondun bir ebediyet yaratmak üzere böyle çekiş vurduğunu, darbelerinin ona lâayık olmak üzere böyle haddi aştığını anlayabilmek için kaderin bütün cilvesini göz önünde tutmak icap eder, zira Dostoyevski'de her şey ölçüyü geçmiştir; o asla on dokuzuncu asrın başka muharrirleri tarafından tasarlanan yolu tutmadı; umumiyetle kuvvetini, herkesin en kuvvetlisi üzerinde denemekten kaderin karanlık bir haz duyduğu sezilir. Bu bir ahdi atik (L'ancien Testament) kaderi, asla asri ve burjuva olmıyan kahraman bîr kaderdir. Yakup gibi ebediyen meleklerle mücadele etti. ebediyen Allah'a isyan etti, Job gibi ebediyen tezellül etti. Asla tam inanma menziline varamaz, hassaslığı asla sakinleşmez. Allanın elinin kendisini cezalandırdığını ve terbiye ettiğini fasılasız surette sezer, çünkü onu sever. Saadet içinde bir dakika mühleti yoktur, zira yolu ebediyete gider. Şayet kaderinin şeytanı hiddet ve şiddetine sükûn vermiş ve varlığın normal yolu üzerinde yürümesine müsaade etmiş gibi görünürse bu yeniden müthiş pençesini atmak ve onu ormanlığa ve yakıcı çalılar içine itmek içindir. Onu yükseklere doğru itmesi; hayret ve ümitsizliğin bütün

genişliğini anlatacak derin bir uçuruma tekrar düşürmek içindir. O onu öyle ümit tepelerine tırmandırır ki başkaları orada şehvetten dermansız düşmüşlerdir, onu öyle ızdırıp uçurumuna atar ki başkaları orada duydukları acı ve teessürden kırılıp parçalanmışlardır. Job gibi, tam emniyeti elde ettim zannettiği anda takatsiz düşüyor; karısını ve çocuğunu kaybetmiş, hastalıktan bitkin, zillet ve hakaretle sarılmışken yine Allah'a karşı mücadeleden bir an geri durmaz, yine isyanında ve yorulmaz ümidinde ileri gider. Bu kayıtsızlık zamanında, henüz bizim cihanımızda mümkünattan olan hazzın ve dev gibi işkencenin örneği halinde ihtiyat olarak saklanmışa benzer. Dostoyevski kendisine hâkim olan bu kudretli iradenin müphem tahassüsünü taşıyor görünüyordu; talihine karşı asla isyan etmez, asla yumruğunu kaldırmaz. Hasta vücudu ihtilâçlar içinde kıvrılır, bazan mektuplarından bir kan dalgası gibi kısık bir feryat fışkırır, fakat ruh ,iman, isyana karşı muzaffer kalır. Mistik Dostoyevski keşfeder ki bu el mukaddestir, talihinin facialı ve feyizli mânasından sezgisile (intuition) haberi var. Acısı bir ızdırıp aşkına münkalip oluyor; işkencesinin şuurlu alevi devrini ve cihanını sarıyor. Üç defa hayat onu yükseltiyor, üç defa deviriyor. Hayat onu tâ ilk gençliğinde muvaffâkiyet zaferile tavlıyor, birinci kitabı şöhretini temin ediyor; fakat merhametsiz pençe bunu seziyor ve onu adsız bir uçuruma, zindana, katorga'ya^(*), Siberyaya doğru itiyor, o ortaya tekrar daha kuvvetli ve daha cesur çıkıyor. Ölüler evinin hatırası; Rusya'yı şaşkınlık ve hayrete sürüklüyor. Bizzat Çar bu kitabı gözyaşarile suluyor, Rus gençliği bu eserle heyecan içinde kalıyor. Bir mecmua tesis ediyor, sesi bütün millete Hitâb ediyor, ilk romanlarını yazıyor. Lâkin işte maddî varlığı çöküyor; borçlar, gaileler onu memleketinden kaçmağa mecbur ediyor, hastalık vücudüne yerleşiyor. Avrupa'nın içinde bir göçebe gibi dolaşıyor; vatani onu unutuyor. Fakat üçüncü defa olarak, uzun çalışma ve mahrumiyet senelerinden sonra, dille tarif edilemiyen bir sefaletin çamurlu dalgalarından tekrar çıkıyor.

(*) Rusya'da bir nevi ağır ceza.

(Pouchkine) in hatırasına ait nutku gösteriyor ki o memleketin en büyük muharriiri ve peygamberidir. Binaenaleyh zaferi zevalden masundur ve bu dakika demir el onu deviriyor. Milleti tamamen hiddet halinde, bir tabutun önünde bir şey yapmağa muktedir olamamanın gayzi ve gazabile köpürüyor. Kaderin ona artık ihtiyacı yok: Merhametsiz ve hekimane irade; onun ruhundan, vermesi mümkün olabilen, bütün meyveyi artık almıştır.

Duygunun bu ağır zalimliği Dostoyevski'nin hayatından bir sanat eseri, biyografisinden bir facia vücade getirir, ve perestişe değer bir sembolizmle onun eseri kendi kaderinin karakteristik sekline tamamen uyar. Orada esrareniz benzeyişler, mistik bağlar, şerh ve tefsiri mümkün olamıyan harikulade karşılıklı akisler var.

Hayatının başlangıcı da bir semboldür. Feodor Mihailoviç Dostoyevski bir hastahane de doğdu, ilk saatinden ona yeri gösterilmiş oluyor, sosyete dışında, hor görülen adamlar arasında, âdeta sosyetenin tortusu içinde bir yer, insan kaderinin sentezi olan ızdırapla ölümün kavuştuğu nokta. Bu halden asla kurtulmadı (Fakir bir amele evinin dördüncü katında öldü). Elli altı senelik kısa bir ömür içinde sefalet, fukaralık, hastalık, mahrumiyetler; onun hayat hastahanesi arkadaşları olmuştur.

Babası, Schiller'inki gibi, askerî doktor ve asil aileden; annesi aslen köylü. Bu suretle Rus hayatının iki menbaı onun varlığını mahsuldar kılmak için onda birleşiyorlar: Dosdoğru Ortodoks bir talim ve terbiye onun hassaslığını bir vect (extase) haline kalp eder. Bu Moskova hastahanesinde kardeşile kendisine ayrılmış dar bir kulübede çocukluğunun ilk seneleri geçiyor. Çocukluğundan pek bahse cesaret edilmez, çünkü bu; mevcudiyetinden hafzolunmuş bir malûmattır. Dostoyevski asla ondan bahsetmedi ve sükûtu daima bir ayıbı, yahut başkalarının merhametinden korkan bir gururu ifâde eder. Başka şairler gülen tabloları, lâtif ilhamları ve munis sızlanışları hatıralarında naklederler; onun biyografisinde ise ancak

büyük ve hazin bir leke vardır, yarattığı çocuk tiplerinin derinliğine bakılınca umumiyetle o tanınır gibi olur.

EK - 6: H - Dostoyevski - IV

Yazan: Stefan Zweig

Çeviren: Fuat Gökbudak

Konya Mebusu

Hayatının trajedisi

İnsanîyete olan taşkın aşkına rağmen o ürkek, hemen de marazı bir halde kendi kendine kapanmıştır; aynı zamanda sıcak, aynı zamanda buz gibidir, çünkü tehlikeli bir inzivanın müteassıbane içindedir. İhtiraslı karakteri onu gelişi güzel sevkeder. Bu “bodrum yıllarında” sefahatin bütün karanlık yollarında dolaşır; fakat, yalnız daima eğlencesinden refretle, saadet aradığı muhitten hata ve kusur hissiyle ve daima dudaklarında nedametle dönerdi. Parasızlık, birkaç rubleye ihtiyaç yüzünden asker oldu; tek dastsuz kaldı. Kitaplarının bütün kahramanları gibi, bir köşede düşünerek, tahayyül ederek ve bütün düşünce ve duyguların fena intibalarını yaşıyarak bir çalıkuşu hayatı sürerdi. Hırsı yolunu arar, uğraşır, kuvveti gizlidir. İstirabının şehveti ile kuvvetinin, benliğinin derinliğinde tahammür ettiğini hiseder. Kuvvetini sever ve ondan korkar; bir oluş dalgası içindeki bu kuvvetin yıkılıvermesi korkusile onu kımıldatmağa cüret edemez. İnziva ve tecerrüt içinde şekilsiz, kara bir hayalet halinde birkaç sene geçiriyor. merak hastalığına (Hypocondrie), ölümün mistik bir korkusuna, dünyanın ve bizzat kendi varlığının korkusuna, kalbinde hüküm süren chaos önünde müthiş bir ürkmeye müptelâ oluyor. Mali haraplığına bir çare olmak için gecelerini “Eugénie Grandet” ve Schiller’in “Don Carlos”unun tercümesiyle geçiriyor. (Tamamiyle karakteristik ve birbirine zıt iki zevki, sadaka ve sefahat kesesini boşaltır.) Bu fena günlerinin donuk sisi içinde kendi mahsulü olan bir irtisam (silhouette) yavaş yavaş seçilmeye başlar, ilk tahayyül eseri, yarı uyku, teessür ve vecd içinde şekil alır; bu onun küçük romanı “Fakir adamlar”. insan ruhunun bu etüdünü, bu şaheseri, 1844 de, 24 yaşında o; münzevi, ihtiras hummasıyle, hemen de göz yaşlarıyla yazdı. Mezelletlerinin en derini, fıkarcılık, onu ilhâm etti; kuvvetlerin en kudretlisi, ızdırıp çekenlerin aşkı, bitmez merhamet onu

besledi. kendi yazısıyle örtülü bu sahifelere şüphe ile, emniyetsizlikle bakar. Kaderi sorguya çekmek yolunda olduğunu keşfeder ve alacağı cevaptan korkar. yazısını şair Nekrassov'un tetkik ve tahliline tevdi etmeğe güçlkle karar verir. İki gün cevapsız geçer. Yalnız başına, hülyalarına dalmış, tüten lambasını sönmüceye kadar çalışır. Sabahın saat dördünde şiddetle zil çalınır. Dostoyevski, hayret içinde, kayıpı açar; gelen Nekrassov'dur, kollarına atılır ve bütün varlığı sevinç heyecanı halinde onu kucaklar. dostlarından biri ve o; yazıyı birlikte okudular, bütün gece okudular, güldüler ve ağladılar; sonunda yerlerinde dūramadılar, geldiler, onu kucakladılar. Hayatının ilk anında Dostoyevski'yi geçe, bu çingirak darbesi zafere çağırıyor. Sonra Nekrassov, Rusya'nın en muktedir mūnekkidi Bielinski'nin yanına koşuyor, müsveddeyi bir bayrak gibi sallıyarak, daha kapıdan "Yeni bir Gogol doğdu" diye bağılıyor. Bu kadar fazla şevk ve heyecandan canı sıkılarak öbürü, itimatsızlıkla, "Bizde de Gogollar mantarlar gibi biter" diye mırıldanıyor; fakat ertesi gün, Dostoyevski yanına gittiği zaman onu tamamen değişmiş buluyor, mūnekkit heyecan içinde, eşik üzerinde dikilen delikanlıdan soruyor: "Bu eserde yaptığınız şeyden Hakikâten haberiniz var mı?" Dostoyevski korku ile karışık sevinç içinde ürperiyor. Bu anî zafer onu titretiyor. Merdivenden, bir rüyada gibi iniyor; mütereddit, sokağın köşesinde duruyor, ilk defa, bu vaziyete tamamen inanmağa cesaret edemiyerek, kuvvetle hissediyor ki kalbinden fıskıran bütün bu karanlık ve tehlikeli söyler çok heybetlidir. Çocukluğuna karışan bu rüya, ölmezlik, bütün dünya için ızdırıp çekmek ; olabilir ki "Büyük şeydir. Coşkunluk ve nedamet, gurur ve mezellet, hangi sese kulak vereceğini bilmeksizin, nöbet nöbet zihnini karıştırır; yolda sarhoş bir adam gibi bacakları sallanarak yürür, saadet ve keder, göz yaşlan içinde, birbirine karışır. Dostoyevski bu ağlatıp güldüren dram tarzı içindedir ki romancı gibi görünür. Hayatı ile eserleri arasmda esrarengiz bir benzeyiş vardır. Bir yandan öbürüne, şekilsiz çevreler içinden, bir tefrika romanının âdi romantizminden, biraz çocukça ve iptidâî tiyatro hareketleri içinden eserlerinin azameti, derin Hakikâtleri, büyüklüklerini meydana koyar. dostoyevki'nin hayatı, daima bir facia ile nihayetlenmen için ekseriya bir melodramla başlar. onda her şey bir gerilme (tension) halindedir.

Katî işler hiçbir şeyle bağlanmaksızın, bir dakikanın içine sığar, on veya yirmi dakikalık vecd veya çöküntü mukadderatını tamamen tesbit eder. Bu halleri sara buhranlarıyla mukayese olunabilir: bir dakika vecd ve heyecan (extase), sonra sert ve tam bir yıkılma. Her vecdin arkasından boyun eğdiren hassasiyetin uğursuz sukut ve batışı meydana çıkar ve kalın bir bulut içinde öldürücü şimşek hazırlanır. Her uçuşun karşılığında bir düşüş var. Bir dakikalık deha (genie), nice mecburî çalışmaların ve nice yeis ve ızdırabın mitmiyen saatlerinin karşılığıdır. Bu zafer de, (Bielinski) nin başına koyduğu bu kıvılcımlar saçan taç da; Dostoyevski'nin ayağına mecburî çalışma güllesini perçinliyen bir zincirin ilk halkasıdır, ilk eseri olan "Berrak geceler", serbest insan olarak kendisini yalnız yaratma zevkine verebilmesinin de sonudur. Bundan böyle kendisi için yazmak; para kazanmak, sarfettiğini yerine koymak, avans ödemektir. Her yeni eser, her şeyden önce, alınan bir abansın teminine yarar. Sanatın bu esirliği adeta karındaki çocuğu satmak gibidir. Dostoyevski daima edebiyatın zindanında mahpus kalmıştır. Bütün hayatının devamınca Dostoyevski ümitsiz sayhalarla hürriyetini diliyecektir; zincirlerini yalnız ölüm kıracak.

EK - 6: İ - Dostoyevski - V**Yazan: Stefan Zweig****Çeviren: Fuat Gökbudak****Konya Mebusu****Hayatının trajedisi**

Başlangıcın hattı içinde o, istikbalin işkencelerini vukuundan önce duymak hissine sahip değil. Çabucak birkaç küçük hikâyeyi bitirir, yeni bir roman düşünür. Fakat kader; parmağını kaldırır ve onu korkutur. Mukadderatın açık göz şeytanı istemez ki hayat onun için fazla kolay olsun. Kaderi bütün derinliklerine kadar tanısin, diye, onu seven Allah ona bir tecrübe ve bir imtihan hazırlıyor. Gece; yeniden çingirak çalıyor, Dostoyevski kapıyı açıyor, tamamen hayret içinde: Bu ne bir hayat sesi, ne heyecan içinde bir dost sedası, ne bir. zafer mesajı: Bu; bir ölüm daveti. Zabıtlar ve kazaklar odasına giriyorlar: Tevkif olunuyor, evrakı mühür altına alınıyor, itham edildiği suçu anlayıp bilmeksizin dört ay (Saint - Paul) kalesinin bir hücreinde sararıp soldu. Dallandırılarak Petraşevski (Petrachevski) suikastı denen hâdisenin bazı heyecanlı arkadaşlarla, mübahaselerine karışmıştı, başka bir suç irtikâp etmemişti. Tevkifi açıktan onu hor görmenin neticesidir. Bununla beraber, en sert ceza; yıldırım gibi, üzerine düşüyor: Kurşuna dizilmeğe mahkûm ediliyor.

Hayatla ölümün yakıcı bir buse için birbirine dudaklarını uzattıkları namütenahî bir dakikadan, kader; bir defa daha bütün şiddetiyle görünür. Fecirde dokuz arkadaşı ve kendisi hapishanelerinden çıkarılmışlar, omuzlarına bir kefen atılmış, bir direğe bağlanmışlar, gözleri bağlanmış, ölüm ilâmının okunmasını ve davulun gürültüsünü dinliyor. Hudutsuz yeis ve sonsuz yaşamak arzusu, bir bekleme saniyesinde, bir zamanın zerresi (Molécule) içinde pıhtılaşıyor Zabıt elini kaldırıyor, beyaz bir mendil sallıyor ve ölüm cezasının Siberyada hapse çevrilmesi fermanını okuyor. Bu; yeni zaferinin adsız bir uçuruma düşmesidir. Dört sene zarfında bin beş yüz meşe

kazığı ufkunu hudutlayacak. Günü gününe ağlayarak oraya 4 defa 365 kertik yapacak: Arkadaşları caniler, katiller, hırsızlardır; işi beyaz mermeri temizlemek, tuğla taşımak, kürekle kar kürümek (süpürmek) den ibaret. Müsaade edilen tek kitap: İncil (Bible). Uyuz bir köpekle kanadı kırık bir kartal; tek iki dostu. Dört sene “Ölüler Evi” nde, cehennemde, gölgeler arasında bir gölge halinde, adsız, unutulmuş yaşıyor. Berelenmiş ayaklarından zincirler çıkarıldığı zaman, arkasını bu kazıklara, bu koyu ve kurtlu şarampole (Palissad) döndüğü vakit artık aynı adam değildir Sıhhati harap olmuştur, şan ve şerefi toz gibi savrulmuştur. Yalnız yaşamak neşesi; el değmemiş, yıkılmaz (indestructible) haliyle daim ve bâki. Kırık vücudunun yumuşak balmumu içinden, vecdin kızgın alevi, asla görülmemiş bir parlaklıkta, fışkırıyor. Her türlü neşriyattan el çekmiş olarak yarım hürriyetle, Siberyada, birkaç sene daha kalıyor. Menfada, inzivada, en acı yeis içinde hasta, acayip bir kadınla garip bir izdivaç akdediyor ki, bu ancak, kalbi istemeksizin, acıyan bir aşk oluyor. Kararında fedakârlığın karanlık bazı traiedisi gizlidir. “Alçalanlar ve lekelenenler” deki şöyle böyle telmihler; bize bu hayret veren fedakârlar kahramanlığından şüphelenmeğe biraz hak verir.

Petresburga (Petersbourg) tekrar geldiği zaman o, artık, unutulmuştur. Edebî hamileri onu terketmişler, dostları dağılmışlardır. Fakat cesaret ve kuvvetiyle, kendisini sürükleyip götürmek isteyen dalganın üstüne çıkmıştır. “Ölüler evinin hatıraları” bir kürek mahkûmu hayatının bu zeval bulmaz tablosu; Rusya’yı derin uykulu kayıtsızlığından söküp çıkarmıştır. Milleti baştan basa haşyetle keşfediyor ki, Rus dünyasının düz ve sessiz sathının altında bir başka âlem, bütün azapların cehennem ârafı, (purgatoire) olan ir başka dünya saklıdır. İtham alevi Kremlin (Kremlin) kadar yükseliyor; Çar bu kitabı okurken hıçkırarak ağlıyor; Dostoyevski adı herkesin ağzında.. Onu yeniden diriltmeğe, zaferini, çok büyük, misli asla görülmemiş surette devamlı zaferini yeniden kurmağa bir sene kâfi geldi. Kardeşiyle birlikte bir mecmua tesis etti ki, hemen hemen tek muharriri kendisiydi. Vaiz, siyasî, Rusya’nın mürebbibsi, lalası (précepteur) sıfatları romancı sıfatına iltihak ediyordu.

Mecmua büyük bir muvaffâkiyet temin etti. Dostoyevski bir roman bitiriyor, hain kadın kendisine yol saptıran nazarlarının okunu atıyor, ona bu bedbaht ve ikbali her zaman temkinli imiş gibi gösteriyor. Fakat hayatını sevk ve idare eden kara irade, onu salıvermez. Çok erken başlayan dünya azabı daima ona Hâkim: Menfanın büyük ıstırapı, günlük ekmeğin her günkü acıklı endişesi, Siberya ve Katurga (Rusyanın bu çok korkunç karikatürü). Fakat her şeye rağmen, vatan, Milleti için beslediği derin aşk; göçebenin çadırına duyduğu derin hasreti hatırlatır. Milletin kahramanı olmak için yaptığı davetten evvel kader onu tekrar yokluğa, mahva çağırıyor. Bir şimşek, bir saniyede her şey harap oluyor, mecmua kapatılıyor. Bu ilk defasındaki gibi yine yanlış anlaşılma, yıkıcı yanlış anlayış, sonra yıldırım üstüne yıldırım, hayatını haşyet kaplıyor, karısı ölüyor, arkasından kardeşi, kardeşi ve en samimî dost ve müsteşarı; iki evin borcu omuzlarına yükleniyor, müsamaha bilmeyen bu ağır yükün altında beli bükülüyor. Nefsini ümitsizliğe karşı enerjiyle müdafaa ediyor, hummalı bir faaliyetle gece gündüz çalışıyor, yazıyor, tasarruf yapmak, kendi şeref ve hayatını kurtarmak için kendisi müretteplik yapıyor.

Fakat kader onu alıp götürüyor. Bir gece ağır suçlu gibi alacaklılarından kaçıyor. Artık Avrupa gurbetinde seyyar ve hedefsiz hayat başlıyor. Rusya'dan ayrılmak onun için kendi hayatının cevherinden ayrılmaktır. Onun için bu gurbet katurga şarampolundan daha ıstıraplı. Düşünceye dehşet veren şeydir: Rusya'nın en büyük muharriri kendi neslinin dehası, nâmütenahiden haber getiren adam; çaresiz, ocaksız, gayesiz diyar diyar dolaşıyor. Sefalet küfleri kokan tavan aralarında sığınacak küçük yerler bulmak için zahmet çekiyor. Sar'a ifriti sinirlerini kenetliyor; borçlar, poliçeler, terhinler onu işten işe koşturuyor, mahmuzluyor. Zaruret, haya onu şehirden şehre atıyor. Bir saadet ışığı hayatını aydınlattı mı derhal kader araya tekrar kara bulutlarını koyuyor. ikinci defa kendi stenografı bir genç kızla evleniyor, bir çocuğu doğuyor. Zâfı ve gurbet sefaleti onu sabırsızlığın son derecesine

götürüyor. Siberya; ıstıraplarının ârafı, peşrevi idi. Fransa, Almanya, İtalya onun için hakiki cehennem oldu.

EK - 6: J - Dostoyevski - VI

Yazan: Stefan Zweig

Çeviren: Fuat Gökbudak

Konya Mebûsu

Hayatının trajedisi

Bu facialı hayatı insan kendinde temsile zahmetle cesaret edebilir. Dresden'de dolaştığım zaman, alçak ve kirli bir evin önünden geçerken, keşke oralarda, bazan Saksonyalı dükkâncılar ve ırgatlar (işçiler) arasında, dördüncü katta tamamen yalnız, kendisine yabancı olan bu faaliyet muhitinde sonsuz surette yalnız oturmasaydı diye düşünerek ürperirim. Bütün bu yılların devamınca kimse onu tanımadı. Oralarda bir yerde, (Naumburg) da yalnız (F. Nietzsche) onu görmüş ve anlayabilmişti. (Richard Wagner), (Hebbel), (Flaubert), (Gott - Fried Keller), bütün muasırları: onun da onları tanımadığı gibi, onu bilmezler. Havı dökülmüş elbiseler içinde, vahşi bir hayvan gibi ürkek, çalıştığı ine iner, çıkar, sokakta kaba saba yürür ve (Dresden) de, (Genève) de, Paris'te daima aynı yolu takip eder. O; kahveye, klübe, Rus gazetelerini okumak için gider, oralarda Rusya'yı, vatanı, İslâv harflerinin manzarasını, ana dilinin soluğunu arar. Bazan, san'at aşkı için değil, çünkü o bütün hayatınca bir Bizans barbarı, bir ("iconoclast" putkıran) olmuştur, fakat ısınmak için bir müzeye girer, otururdu. Etrafındaki adamları tanımazdı, onlardan hâzetmezdi, çünkü Rus değillerdi. Almanya'da Almanlardan, Fransa'da Fransızlardan nefret ederdi, onun kalbi ancak Rusya için çarpardı. Vücudu kendisine yabancı bir âlemde bir ot ömrü yaşıyordu. Hiç bir Alman, Fransız, yahut İtalyan muharririne tesadüf ettiğini, onunla konuştuğunu hatırlamaz. O bankadan başka birşey tanımazdı, gişesinde her gün gelir, durur, heyecandan titreyen bir sesle: "Rusya dan hâlâ çekim gelmedi mi?" diye sorar: Bu yüz rublelikler için kaç defa, mektuplarla, yabancı ve kıymetsiz adamların ayaklarına kapanmıştır. Memurlar: "Zavallı deli" diye onun ebedi intizarile alay ederlerdi. Emniyet sandığının daimî misafiri idi, her şeyini, hattâ Petersburg'a bir telgraf gönderebilmek için, son pantolonunu da rehin etmişti.

Nihayetsiz ve derin bir surette heyecanlandığı yaralı felâket sayhalarından birisi olarak -bir muhaberesinde- bu hazin hâtırayı buluruz. On ruble verilmesini yalvarmak için muhatıbına beş defa Mesihin ve Allah'ın namına dua eden bu çizme yalayan döğölmüş köpek halindeki miskin mektupları okurken kalp daralır. Ah, onun birkaç para için feryadını, ağlayışını ifâde eden bu zalim mektuplar.

Bitişik odada karısının çocuk doğurma ızdırabiyle inlediği esnada dahi, bütün gece, o çalışır. Sar'a boğazına kadar yakalar, kirasını veremediği ev sahibi onu polisle tehdit eder, ebe alacağını isterken o; cürüm ve cezayı Abdal (İdiot) ı, temellük edilmişleri (Les possédés). Kumarbaz'ı, idrak âlemimize bir şekil veren, on dokuzuncu asrın bütün bu abide eserlerini yazıyordu.

Çalışmak onun aynı zamanda selâmeti ve işkencesidir. Çalıştığı zaman sanki vatanında yaşıyormuş gibidir, istirahat halinde, o Avrupa'da, zindanındaki gibi bunalır, böylece, daha ziyade, eserleriyle imtisas eder. Onu sarhoş eden bu iksir, onun en büyük hâzzıdır. Eskiden zindanındaki kazıkları saydığı gibi boş gecen günlerin azabını tutar. Bir dilenci gibi de olsa girmek", lâkin tekrar girmek! Rusya! Rusya! İşte felâket demlerinin ebedi nidası. Fakat henüz tekrar girmek hakkına malik değil; aynı zamanda eserinin de büyüklüğü için; ona adsız bir mevcut olarak kalmak, bu yabancı sokakların, bu yadellerin çilekeşi olmak, tamamen kimsesiz ve şikayetsiz ızdırab çekmek lâzım geliyordu. Ebedî zaferin ihtişamına yükselmeden önce o böylece beşerî haşre halinde yaşamağa devam edecek. Mahrumiyetler onu kamburlaştırıyor, hastalığın topuz darbeleri daha çok ve sık sık dimağı üzerine iniyordu; bâzı günler tam yirmi dört saat hakikî bir bilginlik içinde uyuşmuş kalıyordu. Kuvvetleri tekrar kendine geldiği zaman burusuna doğru sürükleniyordu. Elli yaşında idi; fakat asırların işkence ve azabına uğramış gibiydi.

En son azap en son mertebesini bulunca, kader; artık onun nihayete ermesine karar veriyor. Allah nazarlarını (Job) a doğru çeviriyor. Elli iki yasında, Dostoyevski vatanına geri dönmek hakkını istihlal ediyor. Turgenef, (Tolstoy) gölgede kalmışlar, Rusya'nın gözleri yalnız kendisinde. "Bir muharririn journali" onu milletin kahramanı yaptı. En son kuvvetlerce en mükemmel eserini veriyor, bu son kuvvetlerini milletine, vasiyetnamesine hasrediyor: Karamazof kardeşler.

En son kadrinin mânâsı kendisince malûm oluyor, bütün tecrübe ve imtihanlarından sonra yüksek bir saadet saniyesi; ona tohumun yeşillenip boylandığını ve hasadın namütenahi olduğunu anlamağa müsaade ediyor. Eskiden azaplarında olduğu gibi Dostoyevski'nin zaferi de bir saniyenin içine temerküz ediyor. Allahı onu bu defa mahvetmek için değil, fakat peygamberlerini bir ateş arabası içinde ebediyete doğru götürmesine benziyen bir şimşekle nurlandırmıştır.

Puşkin'in doğum yüzüncü yılı münasebetiyle Rusya'nın büyük muharrirleri onun hatırasını yad eder nutuklar iradına davet olunmuşlardı. Turgenef, garpçı (Occidentale), bütün hayatınca zaferini gasbeden bir rakip; ilk olarak söyledi. Sevimli, fakat az hararetli karşılandı. Ertesi gün söz Dostoyevski'ye veriliyor", şeytanî bir sarhoşluk içinde sözü bir yıldırım gibi sallıyor, vecdli bir şevkle, hafif ve kısık sesiyle Rusya'nın umumî barışının mukaddes risaletini ilân ediyordu. Halk; biçilmiş ekin gibi dizlerine düşüyordu; salon bu sevinç yangınının içinde titriyor, kadınlar onun ellerini öpüyorlar, bir talebe ayaklarına kapanıp bayılıyor, bütün diğer hatipler sözden vazgeçiyorlar, heyecanın hududu yok: işkencelerle salipleşen bu başı parlıyan bir hale ihata ediyor.

Risaletin tamamlandığını, eserin muzaffer olduğunu göstermek için kaderi şaşıklı bir ziya dakikası kararlaştırmıştı; sonra, meyva kurutulmuş olarak, kuruyan kabuk dökülüyor. Dostoyevski 1881 şubatının onunda

onunda Ölüyor. Bütün Rusya'yı bir litreme, bir ürperme sarıyor. Bir an susan bir ıztırap, akabinde, aynı zamanda ve hep birden, önceden anlaşımağa ve kararlaştırmağa lüzum kalmadan, en uzak şehirlerden ona son tazimlerini yapmak üzere, akın akın heyetler geliyor, şehrin her bucağından binlerce nahiye ve semtlerden vecdli, derin bir aşk dalgası yükseliyor; heyhat, pek geç! Bütün hayatının devamınca unuttukları ölüyü şimdi herkes görmek istiyor. Tabutunun bulunduğu Demirciler sokağı dünyanın en karanlık yeri. Sükûn ve haşyet içinde, halk, işçi evinin merdivenlerini tırmanıyor ve tabutun etrafına yığılıyor. Birkaç saat sonra üzerine uzandığı çiçekli yatak kayboluyor, kıymetli evliya hatıraları gibi ölü yatağındaki çiçeklerden herkes bir parça götürüyor. Küçük odanın havası o kadar boğucu ki mumlar sönüyor. Nefesin etrafında kalabalık arttıkça artıyor; sallanan tabut nerde ise düşecek. Dul karısı, dehşet içinde kalan çocukları tabutu tutmağa mecbur oluyorlar.

Talebeler tabutun arkasından "kürek mahkûmu" zincirlerini taşıyarak yürümek niyetinde oldukları için emniyet müdürü cenaze alayına müdahale etmek istiyordu, fakat silâhla karı koyacak derecedeki heyecana meydan okumağa cesareti yoktu. Dostoyevski'nin mukaddes rüyası, bir saat içinde, gömülürken tahakkuk ediyordu: bütün Rusların birleşmesi. Eserine can veren Rusya'nın bütün sınıflarının, imtiyazsız ve asıl her tabakasının kardeşliği duygusu; bu matem derin tesiri içinde, cenaze alayını takip eden yüz binlerce insanı eritip bir tek külçe, tek yığın haline getiriyordu. rüzgârda dalgalanan bayrak ve sancak ormanı altında genç prensler, büyük debdebeleri içinde Slav papazları, işçiler, talebeler, zabitler, seyyisler ve dilenciler, kendileri için o kadar aziz olan ölüye ağlıyorlar. "Ayin yeri olan kilise çiçeklerle örtülü, açılan mezarı önünde bütün partiler bir aşk ve perestiş yemini içinde birleşiyorlar. Zamanının teadlar hezeyanını son defa bir daha hükmü altına alarak son deminde milletine bir barış saniyesi vermiş oluyor. Ölünün bu muazzam teşyiinde ihtilâl, müthiş barut lağımı, cenaze alayının arkasından patlıyor. Üç hafta sonra Çar öldürülmüştür, isyan yıldırımı gürlemiştir. Memlekette intikam şimşekleri çakıyor.

Dostoyevski bir (Beethoven) gibi, zincirleri çözülmüş unsurların çevresinde fırtına ile dolu, ölüyor.

EK - 6: K - Dostoyevski - VII

Yazan: Stefan Zweig

Çeviren: Fuat Gökbudak

Konya Mebusu

Kadrinin manası

Dostoyevski ile kaderi arasında bitmeyen bir mücadele, bir nevi âşıkça kin vardır. Kaderi ile bütün ihtilâfları kederle neticelenir, bütün zıdlaşmalarında kader onu yırtıp paralamakla tehdit eder. Hayat ona fenalık yapar, çünkü onu sever ve o hayatı şiddet ve zahmeti için sever; o, bilen birisidir ve bilir ki ıstırap daha büyülmü sezmek imkânıdır.

Asla kader kendisine hürriyetini bahşetmez; bu inanını kendi büyüklük ve kudretinin ebedî şahidi yapmak için onu mütemadiyen ve yeni baştan esir eder. Kader onunla Yakupla yaptığı gibi hayatının nihayetsiz gecesinden ölümünün fecrine kadar mücadele eder, kendisini ona takdis ettirmedikçe tazyikini gevşetmez. Dostoyevski "Allahın kölesi" bu risaletin (message) büyüklüğünü anlar. En büyük saadeti sonsuz kudretlerin esiri olmaktır. Hummalı dudakları salibini öper: "Bir duygu adamı için sonsuzun önünde eğilmekten daha zarurî bir borç yoktur." Kadrinin yükü altında yıkılıp çökerek ellerini dindarca gök yüzüne kaldırır ve hayatın mukaddes büyüklüğüne şahadet eder.

Huşu ve huzu ile (Humilité) ve marifet telâkkisi ile kaderin bu kölesi (Serf); ahdi atikten (L'Ancien Testament) biri kıymet devirenlerin en kudretlisi ve ıstırapın en büyük fatihidir. Kuvveti ancak kaderin darbeleriyle vücut bulur, varlığının örsünü döven çekiç darbeleri iç kudretinin demirini doğmuş olur. Vücudunu yıkıp çökerten uçurum ne kadar çok derinleşirse imanı da o derece yükselir. Cihansal (universalle) elemin mâna ve zarureti yeni baştan tanıyıp tasdik edeceği için kendi beşerî acıları ne kadar müsamahasızsa, onun o kadar hoşuna gider. Nice (Nietzsche) için hayatın en feyizli kanunu

olan (Amor Fati), kaderinin aşkı; Dostoyevski'nin husumette kendisini ikmal etmekten başka bir şey duymasına ve felâkette bir selâmet yolundan başka bir şey görmesine mani olur. Seçilmiş (élu) olan böyle birisi için, (Balaam) için olduğu gibi bütün lûgatlar kutluluğa ve bütün alçalmalar ululuğa ve olgunluğa kalbolur.

Siberyada zincirlerle perçinli iken, masum olduğu halde kendisini idama mahkûm eden çara kaside yazar, İzâh edilmez bir tevazu düşkünlüğü içinde kendisine vuran eli mütemadiyen öper. Lazar gibi kaputunun içinde solgun, doğrularak hayatın güzelliğine şahadet etmeğe daima hazır. Sar'a kıvranmalarının içinde, ağzında köpük, kendisine bu belâyı göndermiş olan mevlâyı ululamak için ayağa kalkar. Yeni şehitlik taşları ihtirası içinde, sönmez bir susuzlukla her ıstırap; onun ruhunda yeni bir ıstırap arzusu doğurur. Kaderin darbeleriyle kana bulanmışken yine yeni darbeler arzusunu çeker. Ona vuran ve onu yakıp tutuşturabilecek olan yıldırım o; zekâ alevi, yaratıcı vecd haline çevirir. Bu şeytanca iktidar karşısında mukadderat silâhını terkeder. Bir ceza, bir felâket gibi görünen şey onun için bir yardım, bir medettir, başka bir muharriri devirebilen şey onu yeniden kaldırmağa yarar. Kendisinden biraz zayıfını ezip kırabilen her şey bu vecd adamının çeliğine su verir.

Sembollerden hoşlanan bu asır; aynı hâdiselerin devrimizin başka bir şâiri üzerindeki neticelerini bize gösteriyor, (Oscar Wilde) de böyle bir yıldırım vurgunudur, ikisi de muharrir, ikisi de asil, ikisi de yaşadıkları burjuva seviyesinden zindana atılmışlardır. Wild hapishanede havanda dökülmüş gibi toz haline geliyor; bu tecrübe Dostoyevski'ye, kızgın potaya atılmış maden gibi, seklini veriyor. Wilde sosyete de yaşayan adamın duyguları ve şevki tabiisi var, kızıl paranga ile damgalanınca o kendisini ve haysiyetini kaybetmiş zannediyor. En korkunç sızlanması; (Reding) hapishanesinde, centilmen ihtimamına mazhar olmuş vücudile, diğer on kürek mahkûmunun kirlettikleri suya girmek mecburiyetinde olduğu banyodandır. Bu kaba fizik

temasla onda bütün bir imtiyazlı sınıf, bir kast (caste), bütün bir İngiliz asalet medeniyeti istikrahla titriyor. Dostoyevski, bütün kastların üstünde, yeni adam bu temasın arzusile yanıyor ve aynı piş banyo kibir ve gurur günahından temizlendiği âraf (purgatoire) hizmetini görüyor Kirli bir tatarın ona yaptığı yardım; “ayakları yıkamak” Hristiyanlık hikmeti yerine kaim oluyor. Wilde’de lordluk insanlıktan fazla yaşar ve kürek mahkûmlarının onu da kendilerinden biri gibi telâkki edebilmeleri korkusile muztarıptır. Dostoyevski ise katil ve hırsızların kendisini bir kardeş gibi kabul etmemelerinden muztarıptır; uzakta tutulması, bir kardeş muamelesi görmemesi; ona bir kusur, varlığının bir kifayetsizliği gibi görünür, kömürle elmas nasıl ki aynı cevherdendir, kader de, kaderin bu aynı tecellisi de birdir, iki muharrir arasındaki fark bu noktanın idrakinde hapishaneden çıktığı zaman Wild bitim bir adamdır. Dostoyevski hayata yeniden başlayan adamdır. Wild istifâde edilmez posa. (Scorie) haline getiren aynı alev; Dostoyevski’nin çeliğine su ve ışık verir. Wild dayattığı için ir uşak gibi cezalanmıştır. Dostoyevski kaderini fethediyor, çünkü kaderini seviyor.

ÖZET

Dergiler, gazetelerin de kitapların da özelliklerini taşıyan; ne tam bir gazete ne de tam bir kitap olmayan bir yayın türüdür. Özellikle kültür, sanat ve edebiyat dergileri dönemlerinde sosyal yaşantıya ciddi etkilerde bulunmuştur.

İncelememiz'e kaynaklık eden Yücel dergisi de bir kültür, edebiyat ve sanat dergisidir. 1935-1956 yılları arasında belli aralıklarla 163 sayı çıkarılan dergi modern Türkiye'nin oluşum devresinde sosyal, kültürel ve siyasi hayata ciddi katkılarda bulunmuştur. Biz Yücel'i Cumhuriyet Türkiye'si'nin önemli bir dönemine tanıklık ettiği ve döneminde Kemâlist gençliği peşinden sürükleyerek aydınlık Türkiye'nin yapı taşlarından birini oluşturduğu için inceledik. Öncelikle genel bir bakışla Yücel'i tanımaya çalıştık. Bu tanıma çalışması esnasında derginin 1956 yılına kadar olan yayın serüveninde dergiye yazan bütün yazarların alfabetik sıraya göre bir soyadı indeksini oluşturduk. Yücel'in edebî faaliyetleri de Cumhuriyet sonrası gelişen İnkılâp Edebiyatı'nın Yücel'deki yansımaları da çalışmamızın diğer önemli bölümünü teşkil etti.

İncelememiz iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde bir dergi olarak Yücel'in kendisini nasıl ifâde ettiği ikinci bölümde ise dergideki edebî faaliyetlerin ne yönde olduğu incelenmiştir. Birinci bölümde Yücel'in yazı kadrosu, sosyal ve siyasî hayata etkisi, ideal okuyucusu ve yayın politikası ve son olarak Neo-Hümanist bir dergi olarak Yücel incelenmiştir. İkinci bölümde derginin dönemin hâkim edebiyat anlayışı olan inkılâp edebiyatıyla ilgisinin ne düzeyde olduğunu belirlemek için tenkit yazıları ve anketler incelenmiştir. Edebiyat yazıları konularına göre sınıflandırıldığında ise şu gruplar oluşmuştur: "Tercüme hayatımızı anlatan yazılar, Edebiyat teorisi yazıları, Dünya edebiyatından önemli şahsiyetlerin anlatıldığı yazılar, Türk edebiyat tarihi yazıları ve Dil yazıları" Her bölümle ilgili önemli görülen yazılar da dergiden aynen alarak ekler kısmı oluşturulmuştur.

Bütün bu incelemelerimiz neticesinde Yücel'in döneminde modernite yanlısı bir dergi olduğu görülmüştür. Moderniteye gidecek yolun Kemâlist ideolojiden geçtiğine inanan dergi Kemâlist ideolojinin bayraktarlığını da üstlenmiş denilebilir. Türk insanının özüne dönerek kendini keşfetmesi olarak kısaca tanımlanabilecek olan Neo-Hümanist anlayış Yücel'in yayın politikasını belirlemiştir. Dergi bu anlayış çerçevesinde İslâmiyetten önce oluşan Türk Edebiyatı'nı bizim öz edebiyatımız olarak kabul etmiş ve örneklerini de bu doğrultuda vermiştir. Dergi inkılâp edebiyatına hizmet eden şair ve yazarları bünyesinde toplayarak bu anlayışa hizmet etmiştir. Zengin edebiyat yazıları içeriğiyle de gençler için bir okul vazifesi görmüştür.

SUMMARY

Magazine is a kind of publication that is not a completely a newspaper or a book but have the characteristics of both newspapers and books. Especially, cultural, artistic and literary magazines play a great role to affect their times.

Yücel magazine that was the source of our research was a cultural, artistic and literary magazine. This magazine that was published 163 issues at certain intervals between 1935 and 1956 considerably contributed to the social, cultural and political life of Modern Turkey's constitution part. The reason why we searched *Yücel* was that it gave evidence an important era of Turkish Republic it was one of the cornerstone "Kemalist" youth followed during its period. Firstly, we tried to identify *Yücel* with a general view. During this definition study, we formed a surname index of the authors who had written down in this magazine till 1956. The literary activities and the reflections of "Revolution Literature" in "post-Republic" to *Yücel* were the other main parts of our study.

Our investigation consisted of two parts. In the first part, we examined how *Yücel* expressed itself as a magazine and in the second part what were the literary aims and principles of the magazine. In the first part *Yücel*'s authors, its effects on social and political life and its publication policies and finally *Yücel* as a Neo-Humanist magazine were examined. In the second part, the literary activities in the magazine were searched. And then, questionnaires and criticisms were examined to determine what level *Yücel*'s policy related with "Revolution Literature" that was the dominant literary concept of the era. Literary articles were classified as their theme and these groups were composed of: "The articles about our Translation, Literary theory writings, the articles about the most important writers of World Literature, Turkish literature history writings and the articles about Linguistic." The

appendix part was composed of by tasking important writings related with these groups.

As a result of the whole research, it was obviously seen that *Yücel* supported modern life in its period. This magazine believed in the idea that “the way reach modern life passes from “Kemalizm” ideology.” so it was said that this magazine played an important role to spread “Kemalizm”. Neo-Humanist concept that shortly described as Turkish man as turning his real discover himself the publication policy of *Yücel*. The magazine in the frame of this concept accepted pre-Islamic Literature was our own literature and it gave its samples at this direction. It served this concept by gathering poets and writers who believed in this concept. With rich literary writings and its context, it became a school for youths.

DERGİDEKİ YAZILARIN İNDEKSİ

İNDEKS İÇİN KISALTMALAR CETVELİ

Fıkra	:	Fk.
Makale	:	Mkl.
Sohbet	:	Sh.
Deneme	:	Đm.
Hikâye	:	Hk.
Şiir	:	Şr.
Biyografi	:	Byg.
Kitap Özetleri	:	K.ö.
Atatürk Yazıları	:	A.y.
Haber	:	Hb.
Şarkı	:	Şrk.
Vecizeler	:	Vc.
Tenkit	:	Tnk.
Kitap Tanıtımı	:	K.t.
Rapor	:	Rp.
Mektup	:	Mk.
İnceleme	:	İnc.
Hatıra	:	Htr.
Anket	:	Ank.
Yücel Yazıları	:	Yc. y.
Gezi Yazıları	:	G.y.
Söylev	:	Syv.
Mülâkat	:	Mlt.
Kutsal Metinler	:	K.m.
Portre	:	Prt.
Kısa Yazı	:	Ks.y.
Epope	:	Epp.
Eski Nesir Örnekleri	:	E.n.ö.
Konferans Özeti	:	Knf.ö.

Masal	:	Msl.
Otobiyogarfi	:	Otobyg.
Günlük	:	Gnk.
Tasvir	:	Tsv.
Özet	:	Özt.
Davetiye	:	Dvt.
Önsöz	:	Öns.
Bilmece	:	Bmc.
İsimsiz Yazılar	:	-

SOYADINA GÖRE İNDEKS

- "Başlarken" (S. 1, XI 1955, Yc.y.)
- "19 Mayıs'ın Eşiğinde" (S. 7, V 1956, Fk.)
- "Aydın Hikmetleri" (S. 2, XII 1955, Hb.)
- "Aydın Hikmetleri" (S. 3, I 1956, Hb.)
- "Aydın Hikmetleri" (S. 4, II 1956, Hb.)
- "Aydın Hikmetleri" (S. 5, III 1956, Hb.)
- "Aydın Hikmetleri" (S. 6, IV 1956, Hb.)
- "Bağımsız Üniversite" (S. 6, IV 1956, Fk.)
- "Demokrasi, Particilik ve Ticaret" (S. 5, III 1956, Fk.)
- "Devlet Adamı Sorumluluğu" (S. 4, II 1956, Fk.)
- "Geçici Süre Bahanesi" (S. 2, XII 1955, Yc.y.)
- "Fatih Albumüne Bir Bakış" (S. 4, II 1956, İnc.)
- "Fikir ve Sanat Dergisinin Çilesi" (S. 3, I 1956, Yc.y.)
- "İnsanlık Terbiyesi" (S. 10, VIII 1956, Yc.y.)
- "Türk Basınının En Büyük Derdi" (S. 9, VII 1956, Fk.)
- "Yücel İçin Ne Dediler?" (S. 3, I 1956, Yc.y.)
- "Edebi Hatıralar" (S. 21, XI 1936, Htr.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 28, VI 1937, Hb.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 29, VII 1937, Hb.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 36, II 1938, Hb.)
- "Hakikat Bayrağı Atında" (S. 48, II 1939, Fk.)
- "Hakikat Bayrağı Altında" (S. 50, IV 1939, A.y.)
- "Edebi Hatıralar" (S. 50, IV 1939, Htr.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 62, IV 1940, Hb.)
- "Atatürk'ün İnönü'ye Trabzondan Gönderdiği" (S. 132, X 1947, A.y.)
- "İsırgan Otu" (S. 2, III 1935, Fk.)
- "Bir İhtifal ve Bir Teklif" (S. 3, IV 1935, Fk.)
- "Görüşler ve Duyuşlar" (S. 11, I 1936, Hb.)
- "Görüşler ve Duyuşlar" (S. 12, II 1936, Hb.)
- "İkinci Yılıma Başlarken" (S. 13, III 1936, Yc.y.)
- "Üniversite Profesörlerine Soruyoruz" (S. 13, III 1936, Ank.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 13, III 1936, Hb.)

- *"Duyuşlar ve Görüşler"* (S. 13, III 1936, Hb.)
- *"Üniversite Profösörlerine Soruyoruz"* (S. 14, IV 1936, Ank.)
- *"Dünyadan Tuhaf Şeyler"* (S. 14, IV 1936, Hb.)
- *"Duyuşlar ve Görüşler"* (S. 14, IV 1936, Hb.)
- *"Üniversite Profösörlerine Soruyoruz"* (S. 15, V 1936, Ank.)
- *"Dünyadan Tuhaf Şeyler"* (S. 15, V 1936, Hb.)
- *"Duyuşlar ve Görüşler"* (S. 15, V 1936, Hb.)
- *"Üniversite Profösörlerine Soruyoruz"* (S. 16, VI 1936, Ank.)
- *"Yüz Gözlü Bekçi"* (S. 16, VI 1936, Mit)
- *"Dünyadan Tuhaf Şeyler"* (S. 16, VI 1936, Hb.)
- *"Duyuşlar ve Görüşler"* (S. 16, VI 1936, Hb.)
- *"Dünyadan Tuhaf Şeyler"* (S. 17, VII 1936, Hb.)
- *"Duyuşlar ve Görüşler"* (S. 17, VII 1936, Hb.)
- *"Edebi Hatıralar"* (S. 18, VIII 1936, Htr.)
- *"Dünyadan Tuhaf Şeyler"* (S. 18, VIII 1936, Hb.)
- *"Duyuşlar ve Görüşler"* (S. 18, VIII 1936, Hb.)
- *"Halk Bilmeceleri"* (S. 19, IX 1936, Bmc.)
- *"Dahiler Eserlerini Pazara Çıkardıkları Zaman Nasıl Karşılanmışlardı"* (S. 19, IX 1936, Hb.)
- *"En Çok Sevdığınız ve Tekrar Tekrar Okuduğunuz Beş KitapA"* (S. 19, IX 1936, Ank.)
- *"Dünyadan Tuhaf Şeyler"* (S. 19, IX 1936, Hb.)
- *"Edebi Hatıralar"* (S. 19, IX 1936, Htr.)
- *"Duyuşlar ve Görüşler"* (S. 19, IX 1936, Hb.)
- *"Yakup Kadri ile bir Konuşma"* (S. 20, X 1936, Rpj.)
- *"Türk Halk Bilmeceleri"* (S. 20, X 1936, Bmc.)
- *"Sanatta Ekol Var mıdır?A"* (S. 20, X 1936, Ank.)
- *"Dünyadan Tuhaf Şeyler"* (S. 20, X 1936, Hb.)
- *"Edebi Hatıralar"* (S. 20, X 1936, Htr.)
- *"Dahiler Eserlerini Pazara Çıkardıkları Zaman Nasıl Karşılanmışlardı"* (S. 20, X 1936, Hb.)
- *"Duyuşlar ve Görüşler"* (S. 20, X 1936, Hb.)
- *"Dedi ve Yaptı"* (S. 21, XI 1936, Fk.)
- *"Dünyadan Tuhaf Şeyler"* (S. 21, XI 1936, Hb.)

- "Türk Halk Bilmeceleri" (S. 22, XII 1936, Bmc.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 22, XII 1936, Hb.)
- "Sanata Düşen Vazife ve Sanatın Cemiyetteki Rolü*" (S. 23, I 1937, Rpj.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 23, I 1937, Hb.)
- "Görüşler ve Duyuşlar" (S. 23, I 1937, Hb.)
- "Acemi ve Garazkar Bir Taş" (S. 24, II 1937, Tnk.)
- "Sanata Düşen Vazife ve Sanatın Cemiyetteki RolüA" (S. 24, II 1937, Ank.)
- "Edebi Hatıralar" (S. 24, II 1937, Htr.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 24, II 1937, Hb.)
- "İnkılap ve Sanat" (S. 25, III 1937, Ank.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 25, III 1937, Hb.)
- "Ord.Prof.Dr.Ernst von Aster ile Bir Konuşma" (S. 26, IV 1937, Rpj.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 26, IV 1937, Hb.)
- "Ayın Kültür Hareketleri" (S. 26, IV 1937, Hb.)
- "Ömer Seyfettin" (S. 26, IV 1937, Fk.)
- "Sanat ve İnkılap" (S. 27, V 1937, Ank.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 27, V 1937, Hb.)
- "Sanat ve İnkılapA" (S. 28, VI 1937, Ank.)
- "Edebi Hatıralar" (S. 28, VI 1937, Htr.)
- "Ayın Kültür Hareketleri" (S. 28, VI 1937, Hb.)
- "Sanat ve İnkılapA" (S. 29, VII 1937, Ank.)
- "Ayın Kültür Hareketleri" (S. 29, VII 1937, Hb.)
- "Sanat, Gençlik ve İnkılapA" (S. 30, VIII 1937, Ank.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 30, VIII 1937, Hb.)
- "Ayın Kültür Hareketleri" (S. 30, VIII 1937, Hb.)
- "Sanat Ve İnkılapA" (S. 31, IX 1937, Ank.)
- "Edebi Htr.lar" (S. 31, IX 1937, Htr.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 31, IX 1937, Hb.)
- "Ayın Kültür Hareketleri" (S. 31, IX 1937, Hb.)
- "Edebi Hatıralar" (S. 32, X 1937, Htr.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 32, X 1937, Hb.)
- "Ayın Kültür Hareketleri" (S. 32, X 1937, Hb.)
- "Gençlik Sanat ve İnkılap" (S. 33, XI 1937, Ank.)
- "Kitap Dünyamız" (S. 33, XI 1937, Tnk.)

- "Edebi Hatıralar" (S. 33, XI 1937, Htr.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 33, XI 1937, Hb.)
- "Yüksek Tahsil Gençliğine Soruyoruz" (S. 34, XII 1937, Ank.)
- "Edebi Htr.lar" (S. 34, XII 1937, Htr.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 34, XII 1937, Hb.)
- "Kitap Dünyamız" (S. 34, XII 1937, Tnk.)
- "Aydın Kültür Hareketleri" (S. 34, XII 1937, Hb.)
- "Yüksek Tahsil Gençliğine Soruyoruz" (S. 35, I 1938, Ank.)
- "Edebi Hatıralar" (S. 35, I 1938, Htr.)
- "Kitap Dünyamız" (S. 35, I 1938, Tnk.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 35, I 1938, Hb.)
- "Aydın Kültür Hareketleri" (S. 35, I 1938, Hb.)
- "Yüksek Tahsil Gençliğine Soruyoruz" (S. 36, II 1938, Ank.)
- "Edebi Hatıralar" (S. 36, II 1938, Htr.)
- "Kitap Dünyamız" (S. 36, II 1938, Tnk.)
- "Aydın Kültür Hareketleri" (S. 36, II 1938, Hb.)
- "Özlediğimiz Kurumlar" (S. 37, III 1938, Fk.)
- "Yüksek Tahsil Gençliğine Soruyoruz" (S. 37, III 1938, Ank.)
- "Edebi Hatıralar" (S. 37, III 1938, Htr.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 37, III 1938, Hb.)
- "Kitap Dünyamız" (S. 37, III 1938, Tnk.)
- "Aydın Kültür Hareketleri" (S. 37, III 1938, Hb.)
- "Yüksek Tahsil Gençliğine Soruyoruz" (S. 38, IV 1938, Ank.)
- "Kitap Dünyamız" (S. 38, IV 1938, Tnk.)
- "Edebi Hatıralar" (S. 38, IV 1938, Htr.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 38, IV 1938, Hb.)
- "Aydın Kültür Hareketleri" (S. 38, IV 1938, Hb.)
- "Yüksek Tahsil Gençliğine Soruyoruz" (S. 39, V 1938, Ank.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 39, V 1938, Hb.)
- "Kitap Dünyamız" (S. 39, V 1938, Tnk.)
- "Aydın Kültür Hareketleri" (S. 39, V 1938, Hb.)
- "Yüksek Tahsil Gençliğine Soruyoruz" (S. 40, VI 1938, Ank.)
- "Edebi Hatıralar" (S. 40, VI 1938, Htr.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 40, VI 1938, Hb.)

- "Yüksek Tahsil Gençliğine Soruyoruz" (S. 41, VII 1938, Ank.)
- "Edebi Hatıralar" (S. 41, VII 1938, Htr.)
- "Kitap Dünyamız" (S. 41, VII 1938, Tnk.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 41, VII 1938, Hb.)
- "Ayın Kültür Hareketleri" (S. 41, VII 1938, Hb.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 42, VIII 1938, Hb.)
- "Onbeşinci Yıl Marşı Münasebetiyle" (S. 43, IX 1938, Fk.)
- "Edebi Hatıralar" (S. 43, IX 1938, Htr.)
- "Edebi Haberler" (S. 43, IX 1938, Hb.)
- "Kitap Dünyamız" (S. 43, IX 1938, Tnk.)
- "Yeni İmkanlara Davet" (S. 43, IX 1938, Hb.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 44, X 1938, Hb.)
- "Kitap Dünyamız" (S. 44, X 1938, Tnk.)
- "Edebi Hatıralar" (S. 44, X 1938, Htr.)
- "Falih Rıfkı Atay" (S. 45, XI 1938, Byg.)
- "Yakup Kadri Karaosmanoğlu" (S. 45, XI 1938, Byg.)
- "Muhsin Ertuğrul" (S. 45, XI 1938, Byg.)
- "Behçet Uz" (S. 45, XI 1938, Byg.)
- "Behçet Kemal Çağlar" (S. 45, XI 1938, Byg.)
- "Şükrü Kanadlı" (S. 45, XI 1938, Byg.)
- "Cemal Nadir Güler" (S. 45, XI 1938, Byg.)
- "Vedat Nedim Tör" (S. 45, XI 1938, Byg.)
- "Muammer Eriş" (S. 45, XI 1938, Byg.)
- "Kubilay" (S. 45, XI 1938, Byg.)
- "Reşit Galip" (S. 45, XI 1938, Byg.)
- "Abdurrahman Naci" (S. 45, XI 1938, Byg.)
- "Akil Muhtar" (S. 45, XI 1938, Byg.)
- "Sabiha Gökçen" (S. 45, XI 1938, Byg.)
- "Son Gün Saniye Saniye İzinde" (S. 46, XII 1938, Hb.)
- "Atatürk'ün Ölmü Üzerine Dünya Basınında Çıkan Yazılar" (S. 46, XII 1938, Hb.)
- "Edebi Hatıralar" (S. 47, I 1939, Htr.)
- "Kitap Dünyamız" (S. 47, I 1939, Tnk.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 47, I 1939, Hb.)

- "Edebi Hatıralar" (S. 48, II 1939, Htr.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 48, II 1939, Hb.)
- "Türk Sentaksı Üzerine Bir Konuşma" (S. 49, III 1939, Sh.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 50, IV 1939, Hb.)
- "Gençlik Diyor Ki:" (S. 51, V 1939, Fk.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 51, V 1939, Hb.)
- "Kitap Dünyamız" (S. 51, V 1939, Tnk.)
- "Yeniçerilerin Garp Ordularına Mirası" (S. 52, VI 1939, K.ö.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 52, VI 1939, Hb.)
- "Kitap Dünyamız" (S. 52, VI 1939, Tnk.)
- "Edebi Hatıralar" (S. 52, VI 1939, Htr.)
- "Baloda Edebiyat İmtihHtr." (S. 53, VII 1939, A.y.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 53, VII 1939, Hb.)
- "Maarif Şurası" (S. 54, VIII 1939, Fk.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 54, VIII 1939, Hb.)
- "Onuncu Cildimize Başlarken" (S. 55, IX 1939, Yc.y.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 55, IX 1939, Hb.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 56, X 1939, Hb.)
- "Ona Kalb Olmak İçin Yaşıyoruz" (S. 57, XI 1939, Fk.)
- "Uzun Çocuk" (S. 57, XI 1939, İnc.)
- "Bize Göre Türk Edebiyat Tarihi*" (S. 58-59, XII I 1939, Fk.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 58-59, XII I 1939, Hb.)
- "Erzincan Felaketi ve İki Tesellimiz" (S. 60, II 1940, Fk.)
- "Dünyadan Tuhaf Şeyler" (S. 60, II 1940, Hb.)
- "Beş Sene İçinde Yücel İçin Neler Söylendi" (S. 61, III 1940, Yc.y.)
- "Yücel Altıncı Yılına Girerken" (S. 61, III 1940, Yc.y.)
- "Müşterek Yazımız" (S. 61, III 1940, Yc.y.)
- "Yücel'in Hümanizması Dolayısıyla" (S. 62, IV 1940, Yc.y.)
- "Göçebe Türk Destanlarının Karakteri" (S. 64, VI 1940, K.ö.)
- "Türk Sanatının Ana Mayası" (S. 65, VII 1940, Fk.)
- "Kitabı Dede Korkuttan Bir Parça" (S. 65, VII 1940, Şr.)
- "Türk Hamaset Şiirlerinden Örnekler" (S. 65, VII 1940, Şr.)
- "Türk Hamaset Şiirlerinden Örnekler" (S. 65, VII 1940, Şr.)
- "Çanakaleye Dair" (S. 65, VII 1940, K.ö.)

- "Türk Hamaset Şiirlerinden Örnekler" (S. 65, VII 1940, Şr.)
- "Türk Hamaset Şiirlerinden Örnekler" (S. 65, VII 1940, Şr.)
- "Türk Hamaset Şiirlerinden Örnekler" (S. 65, VII 1940, Şr.)
- "Türk Hamaset Şiirlerinden Örnekler" (S. 65, VII 1940, Şr.)
- "Türk Hamaset Şiirlerinden Örnekler" (S. 65, VII 1940, Şr.)
- "Zaman Geçiyor" (S. 66, VIII 1940, Tnk.)
- "Memleket Ölçüsünde Yücel Neşriyatı" (S. 67, IX 1940, Yc.y.)
- "Güzel Sanatlar Birliği Resim Sergisi" (S. 67, IX 1940, Tnk.)
- "Taarruz-İzmir" (S. 67, IX 1940, A.y.)
- "Edebi Hatıralar ve Fıkralar" (S. 68-71, X I 1940 1941, Htr.-Fk.)
- "Dünyada Neler Oluyor" (S. 68-71, X I 1940 1941, Hb.)
- "Sanat Hareketleri" (S. 72, II 1941, Hb.)
- "11'nci Türk Karikatür Sergisi" (S. 72, II 1941, Fk.)
- "Edebi Hatıralar ve Fıkralar" (S. 72, II 1941, Htr. ve Fk.)
- "Dünyada Neler Oluyor" (S. 72, II 1941, Hb.)
- "Türk Çocuklarına Ne Gibi Msl. Ve Hk.ler Okutmalı*" (S. 73, III 1941, Ank.)
- "Edebi Hatıralar ve Fıkralar" (S. 73, III 1941, Htr.-Fk.)
- "Dünyada Neler Oluyor" (S. 73, III 1941, Hb.)
- "Vatan İçin" (S. 74, IV 1941, Yc.y.)
- "Türk Çocuklarına Ne Gibi Masal Ve Hikâyeler Okutmalı" (S. 74, IV 1941, Ank.)
- "Edebi Hatıralar ve Fıkralar" (S. 74, IV 1941, Htr.-Fk.)
- "Dünyada Neler Oluyor" (S. 74, IV 1941, Hb.)
- "Ziya Gökalp'ten Seçme Yazılar" (S. 75, V 1941, K.ö.)
- "19 Mayıs Çocuklarıyız" (S. 76, VI 1941, Yc.y.)
- "Edebi Hatıralar ve Fıkralar" (S. 76, VI 1941, Htr. ve Fk.)
- "Dünyada Neler Oluyor" (S. 76, VI 1941, Hb.)
- "Edebi Hatıralar ve Fıkralar" (S. 77, VII 1941, Htr. ve Fk.)
- "Dünyada Neler Oluyor" (S. 77, VII 1941, Hb.)
- "Edebiyatçılarımızla Konuşmalar(Sayı Ahmet Muhip Dranas)*" (S. 78, VIII 1941, Rpj.)
- "Edebi Hatıralar ve Fıkralar" (S. 78, VIII 1941, Htr. ve Fk.)
- "Dünyada Neler Oluyor" (S. 78, VIII 1941, Hb.)
- "Edebiyatçılarımızla Konuşmalar" (S. 79, IX 1941, Rpj.)

- "Edebi Hatıralar ve Fıkralar" (S. 79, IX 1941, Htr. ve Fk.)
- "Dünyada Neler Oluyor" (S. 79, IX 1941, Hb.)
- "Atatürk'ün Orduya Mesajı" (S. 80, X 1941, A.y.)
- "İsmet İnönü'nün Dil Bayramı Münasebetiyle Türk Milletine Hitabı" (S. 80, X 1941, Fk.)
- "Edebi Hatıralar ve Fıkralar" (S. 80, X 1941, Htr. ve Fk.)
- "Dünyada Neler Oluyor" (S. 80, X 1941, Hb.)
- "Her İş Beraber Çalıştılar, Her İş Beraber Başardılar" (S. 81, XI 1941, A.y.)
- "Atatürk" (S. 81, XI 1941, A.y.)
- "O Anlatıyor" (S. 81, XI 1941, A.y.)
- "Edebi Hatıralar ve Fıkralar" (S. 81, XI 1941, Htr. ve Fk.)
- "Heyecanlı ve Genç Okuyucularımız Merak Etmesin" (S. 82, XII 1941, Yc.y.)
- "Dünyada Neler Oluyor" (S. 82, XII 1941, Hb.)
- "Yeni Yılın Eşiğinde" (S. 83, I 1942, Yc.y.)
- "Ömer Rıza Doğrul'un Bir Tnk.e Cevabı" (S. 83, I 1942, Tnk.)
- "Edebi Hatıralar ve Fıkralar" (S. 83, I 1942, Htr. ve Fk.)
- "Dünyada Neler Oluyor" (S. 83, I 1942, Hb.)
- "Halkevlerinin X.Yıldönümü" (S. 84, II 1942, Fk.)
- "Nesir Yolunda Aşık Paşa zade Tarihi" (S. 84, II 1942, E. n. ö.)
- "Okuyucularımızla Başbaşa" (S. 85-86-87, III IV V 1942, Yc.y.)
- "Gençliğin Düşünceleri*" (S. 85-87, M.N.My. 1942, İnc.)
- "Sanatta Sağlam Bir Dünya Görüşü" (S. 88-89-90, VI VII VIII 1942, Yc.y.)
- "Emanetlerinin Siperiyiz" (S. 91-92-93, IX X 1942, Yc.y.)
- "Ondan Hatıralar" (S. 91-92-93, IX X 1942, A.y.)
- "Atatürk Anlatıyor" (S. 91-92-93, IX X 1942, A.y.)
- "Atatürk Şehirleri Anlatıyor" (S. 91-92-93, IX X 1942, A.y.)
- "Atatürk Anlatıyor" (S. 91-92-93, IX X 1942, A.y.)
- "Atatürk'ü Anlatıyorlar" (S. 91-92-93, IX X 1942, A.y.)
- "Gene Atatürk'ü Anlatıyorlar" (S. 91-92-93, IX X 1942, A.y.)
- "Kadir Bilirlik" (S. 94, XI 1942, Yc.y.)
- "Sekizinci Yılımız Bitti" (S. 95-96, II 1943, Yc.y.)
- "Neyyire Ertuğrul İçin" (S. 95-96, II 1943, Byg.)
- "Aydın Olayları" (S. 95-96, II 1943, Hb.)
- "Halkevleri Bayramı ve Ulusal Giyim Sergisi Dolayısıyla" (S. 97, III 1943,

Yc.y.)

- "Garcia'ya Götürülecek Mektup" (S. 97, III 1943, Sh.)
- "Ord.Prof.Mustafa Şekip Tunç'un Profesörlük Hayatının 25.Yıldönümü Vesilesiyle Neler Söylendi" (S. 97, III 1943, Rpj.)
- "Atatürk'ün Gaziliği Etrafında" (S. 97, III 1943, A.y.)
- "Aydın Olayları" (S. 97, III 1943, Hb.)
- "Okuyucularımıza" (S. 98, VI 1944, Yc.y.)
- "Büyük Meçhul" (S. 98, VI 1944, Yc.y.)
- "Okuyucularınıza" (S. 99, VII 1944, Yc.y.)
- "İç Düzen" (S. 99, VII 1944, Yc.y.)
- "Avrupa'da Tercüme" (S. 103, V 1945, Fk.)
- "Yarım Kalan Bir Soruşturma" (S. 103, V 1945, Ank.)
- "Aydın Hikmetleri" (S. 106, VIII 1945, Hb.)
- "Yepyeni Bir Vesika" (S. 106, VIII 1945, A.y.)
- "Aydın Hikmetleri" (S. 107, IX 1945, Hb.)
- "Aydın Hikmetleri" (S. 108, X 1945, Hb.)
- "Aydın Hikmetleri" (S. 109, XI 1945, Hb.)
- "Atatürk'ün Doğduğu Evin Önünde 1933 de Verilen Bir Syv." (S. 111, I 1946, A.y.)
- "8 Temmuz 1920de Mustafa Kemal Meclis Kürsüsünde" (S. 112, II 1946, A.y.)
- "Oniki Yıl Sonra" (S. 113, III 1946, Yc.y.)
- "İnzibatsızlık" (S. 114, IV 1946, Yc.y.)
- "Atatürk'ten Htr.lar" (S. 116, VI 1946, A.y.)
- "Nesir Yolunda 'Lütfi Paşa'" (S. 117, IX 1946, E. n. ö.)
- "Atatürk'ün Nutukları" (S. 117, VII 1946, Syv.)
- "Savaş Sonu" (S. 118, VIII 1946, Yc.y.)
- "Bernard Shaw'un Posta Kartları" (S. 119, IX 1946, İnc.)
- "Erzurum Kongresini Açış Nutkundan Parçalar" (S. 121-122, XI XII 1946, Syv.)
- "Ülküye Bağlılık" (S. 125, III 1947, Yc.y.)
- "Aydın Hikmetleri" (S. 125, III 1947, Hb.)
- "Hım Hım ile Burunsuz" (S. 125, III 1947, Tnk.)
- "Zafer Abidesi" (S. 127, V 1947, Hk.)

- "19 Mayıs Ait Bazı Htr.lar" (S. 127, V 1947, A.y.)
- "Ayın Hikmetleri" (S. 127, V 1947, Hb.)
- "The Troubled Midnight 'İstanbul Hakkında Bir Amerikan Romanı'" (S. 128, VI 1947, İnc.)
- "Robinson Jeffers" (S. 128, VI 1947, Byg.)
- "Medeni Hukuk Cephesinden Ahmet Cevdet Paşa" (S. 128, VI 1947, İnc.)
- "En Büyük Tehlike" (S. 132, X 1947, Fk.)
- "Siz de Yapabilirsiniz Unutmayınız" (S. 132, X 1947, Sh.)
- "Erkeğin ve Kadının Kusurları" (S. 132, X 1947, Fk.)
- "Üniversitede Yeşil İhtilal" (S. 133, XI 1947, Hb.)
- "Atatürk'ün Mühürü" (S. 133, XI 1947, A.y.)
- "Biz Kemalistleriz" (S. 134, XII 1947, Yc.y.)
- "İngiliz İmparatorluğuna Sekiz Başbakan Yetiştiren Mektep:Eton" (S. 134, XII 1947, İnc.)
- "Yeni Bir Kahraman Doğuyor 'Necip Fazıl'dan Sonra Şimdi de Nihal Atsız Meydana Çıktı' " (S. 134, XII 1947, Tnk.)
- "Gençliğin Güzel Galeyanı ve Komünistlikten Korunma Çareleri" (S. 135, I 1948, Fk.)
- "Yılda Beş Dakika" (S. 135, I 1948, A.y.)
- "Mahatma Gandi" (S. 136, II 1948, Fk.)
- "Ummandan Bir Damla" (S. 136, II 1948, Htr.)
- "Kemalettin Kamu" (S. 137, III 1948, Fk.)
- "Ummandan Bir Damla" (S. 137, III 1948, Htr.)
- "Beatris Mayvan" (S. 137, III 1948, Hk.)
- "Türk Sanatı" (S. 138, IV 1948, Fk.)
- "Ummandan İki Damla" (S. 138, IV 1948, Htr.)
- "Anadolu'nun İnsanı ve Tabiatı" (S. 139, V 1948, Fk.)
- "Sağduyuya Sıra Gelmiştir" (S. 139, V 1948, Fk.)
- "Ummandan Dört Damla" (S. 139, V 1948, Htr.)
- "Aldous Huxley'in Cevabı" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 139, V 1948, Ank.)
- "Bir Avuç Gerçek" (S. 140, VI 1948, Fk.)
- "Memleket Davası Uğrunda Bir Ank.Fikre ve Sanata Zincir Vuruluyor" (S. 140, VI 1948, Ank.)
- "İnsan Hakları Beyannamesi İçin Harold J.Laski Diyor ki:" (S. 140, VI 1948,

Ank.)

- "Bir Avuç Acı Gerçek Vesilesiyle Üç Mektup" (S. 141 142, VII VIII 1948, Mk.)
- "İnsan Hakları Beyannamesi İçin Arthur H. Compton " (S. 141 142, T.A 1948, Ank.)
- "O Gelmemiş Olsaydı" (S. 143 145, XI 1948, A.y.)
- "Her Şeyimizi Ona Borçluyuz" (S. 143 145, XI 1948, A.y.)
- "Her Şeyimizi Ona Borçluyuz" (S. 143 145, XI 1948, A.y.)
- "Her Şeyimizi Ona Borçluyuz" (S. 143 145, XI 1948, A.y.)
- "İnsan Hakları Beyannamesi İçin Don Salvador de Madriaga" (S. 143 145, XI 1948, Ank.)
- "Yürüyen İnkılap" (S. 1, I 1950, Yc.y.)
- "Yeniden Çıkarken" (S. 1, I 1950, Yc.y.)
- "Beethoven" (S. 1, I 1950, Byg.)
- "Liszt" (S. 1, I 1950, Byg.)
- "Chopin" (S. 1, I 1950, Byg.)
- "Brahms" (S. 1, I 1950, Byg.)
- "Ayın Hikmetleri" (S. 1, I 1950, Hb.)
- "Goete ve Goetecilik" (S. 1, I 1950, Fk.)
- "Yürüyen İnkılap" (S. 2, II 1950, Yc.y.)
- "Dergilerimizin Durumu" (S. 2, II 1950, Yc.y.)
- "Eski Nesir Yolunda 'Evliya Çelebi' " (S. 2, II 1950, E. n. ö.)
- "Edison Saadeti Anlatıyor" (S. 2, II 1950, Dnm.)
- "Ayın Hikmetleri" (S. 2, II 1950, Hb.)
- "Yürüyen İnkılap" (S. 3, III 1950, Yc.y.)
- "Mukaddes Sürüm" (S. 3, III 1950, Yc.y.)
- "Ayın Hikmetleri" (S. 3, III 1950, Hb.)
- "Yahya Kemal'e Göre Sanat ve Sanat Anlayışı" (S. 3, III 1950, Ank.)
- "Yürüyen İnkılap" (S. 4, IV 1950, Yc.y.)
- "Geniş Düşünce Hasreti" (S. 4, IV 1950, Yc.y.)
- "Türk Dilini Temsil Edecek 10 Eser" (S. 4, IV 1950, İnc.)
- "Eski nesir Yolunda(Sayı Hünername'den) " (S. 4. IV 1950, E. n. ö.)
- "Buhurizade İtri" (S. 4, IV 1950, Byg.)
- "Hamamizade İsmail Efendi" (S. 4, IV 1950, Byg.)
- "Ayın Hikmetleri" (S. 4, IV 1950, Hb.)

- "Yürüyen İnkılap" (S. 5, V 1950, Yc.y.)
- "Bir Şeyler Oluyor" (S. 5, V 1950, Yc.y.)
- "Yücel'de Hata Yapabilir" (S. 5, V 1950, Yc.y.)
- "Eski nesir Yolunda 'Hünerneame'den' " (S. 5, V 1950, E. n. ö.)
- "Ayın Hikmetleri" (S. 5, V 1950, Hb.)
- "İnsanlık Terbiyesi" (S. 6, VI 1950, Yc.y.)
- "Demokratlardan Neler Bekliyoruz" (S. 6, VI 1950, Fk.)
- "Eski Nesir Yolunda 'Tuhfe-i Muradi' " (S. 6, VI 1950, E. n. ö.)
- "Ayın Hikmetleri" (S. 6, VI 1950, Hb.)
- "Dirlik Düzenlik İhtiyacı" (S. 7, VII 1950, Yc.y.)
- "Yürüyen İnkılap" (S. 7, VII 1950, Yc.y.)
- "Anket I" (S. 7, VII 1950, Ank.)
- "Anket II" (S. 7, VII 1950, Ank.)
- "Eski Nesir Yolunda 'Tuhfe-i Muradi' " (S. 7, VII 1950, E. n. ö.)
- "Ayın Hikmetleri" (S. 7, VII 1950, Hb.)
- "Gaflet Pazarı" (S. 8, VII 1950, Yc.y.)
- "Suallerimiz" (S. 8, VII 1950, Ank.)
- "Eski Nesir Yolunda 'Evliya Çelebi' " (S. 8, VII 1950, E. n. ö.)
- "Ayın Hikmetleri" (S. 8, VII 1950, Hb.)
- "Dert Babında Okuyucudan Okuyuculara" (S. 1, I 1950, Fk.)
- "Gerçek Dil Devriminin Anlamı" (S. 1, XI 1955, Fk.)
- "Japon Şiirleri" (Tercüman: Sami Feriel, S. 3, I 1956, Şr.)
- "Kübizm ve Picasso" (S. 10, VIII 1956, Mk.)
- "Profesör Yusuf Akçora" (S. 2, III 1935, Byg.)
- "Genç Bir Kız Neler Bilmelidir?" (S. 2, III 1935, Dnm.)
- "Hayvanlar Arasında Muaşeret ve Disiplin" (S. 2, III 1935, Dnm.)
- "Muharrirler Arasında" (S. 2, III 1935, Byg.)
- "Muharrirler Arasında" (S. 3, IV 1935, Byg.)
- "Çocuk Terbiyesinde Takip Edilen Yollar" (Tercüman: İsmail Türegün. S. 4, V 1935, Mkl.)
- "Böyle Diyorlar" (S. 4, V 1935, Vc.)
- "Casusluğun Sırları" (S. 4, V 1935, Fk.)
- "Aramızdan Ayrılanlar" (S. 5, VI 1935, Byg.)
- "Görüşler ve Duyuşlar" (S. 9, XI 1935, Hb.)

- "*Görüşler ve Duyuşlar*" (S. 10, XII 1935, Hb.)
  - "*Halk Şarkıları*" (S. 11, I 1936, Şrk.)
  - "*Tatlı Bir Felaket*" (Tercüman: M. Taymargon, S. 11, I 1936, Hk.)
  - "*Suçluları Meydana Çıkarma Usulleri*" (Tercüman: Özer Değirmenci, S. 17, VII 1936, Fk.)
  - "*Defne Ağacının Hikâyesi*" (Tercüman: Mübeccel Argun, S. 17, VII 1936, Mit)
  - "*Sır Tutamayan Berber*" (Tercüman: Mübeccel Argun, S. 18, VIII 1936, Mit)
  - "*Japonya'da Bir Güneş Doğuyor*" (Tercüman: Nermin A. Akalın, S. 22, XII 1936, Fk.)
  - "*Güzel Bir Gün*" (Tercüman: Seniha Bedri Göknıl, S. 23, I 1937, Hk.)
  - "*Walt Whitman'dan Bir Parça*" (S. 24, II 1937, Şr.)
  - "*Yarım Kalmış İşler*" (Tercüman: Nilüfer F. Deriş, S. 25, III 1937, Sh.)
  - "*Giotto*" (S. 31, IX 1937, Byg.)
  - "*Böyle Diyorlar*" (Sayı 4, V 1935, Vc.)
  - "*Tıbbın Şaheseri*" (Tercüman: Nermin A. Akalın, S. 1, II 1935, Hk.)
  - "*Çin Şiirleri*" (Tercüman: Muhaddere N. Özerdim, S. 77, VII 1941, Şr.)
  - "*Petöfi'den Şiirler 'Macarcadan' "*" (Tercüman: Sami N. Özerdim, S. 78, VIII 1941, Byg.)
  - "*Ressam Köyde*" (Tercüman: Sami N. Özerdim, S. 81, XI 1941, Hk.)
  - "*Walt Disney'in Dünyası*" (Tercüman: Orhan Burian, S. 106, VIII 1945, Fk.)
  - "*Dünya Vatandaşlığı İçin Terbiye*" (Tercüman: Orhan Burian, S. 115, V 1946, Rp.)
  - "*Ünlü Yazarların Tuhaf Tarafları*" (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, İnc.)
  - "*Sanatçı Sınıfı*" (Tercüman: E. Tümel, S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Mkl.)
  - "*İşkence Tarihine Kısa Bir Bakış*" (Tercüman: İsmail Türegün, S. 3, IV 1935, Mkl.)
- A., H., "*Ankara'da Tiyatro 'Harput'ta Bir Amerikalı' "*" (S. 2, XII 1955, İnc.)
- A., T., "*Osmanlıcadan Türkçeye*" (S. 127, V 1947, Mkl.); "*Garip Bir İnsan*" (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Sh.)
- A., Y., "*Klasikler Üzerine*" (S. 133, XI 1947, Fk.)
- Abasıyanık, Sait Faik , "*Plaj İnsanları*" (S. 45, XI 1938, Hk.)
- Abadan. Nermin. "*Hümanist Eğitim Hakkında*" (S. 7, V 1956, Mkl.); "*İnsan Ve Teknik*" (S. 8, VI 1956, Mkl.); "*Robottlaşmaya Doğru Bir Gidiş*" (S. 9. VII 1956. Fk.) ; "*Dördüncü Kuvvet Basın*" (S. 5, III 1956, Fk.)

Abadan, Yavuz, *"Akademik Hürriyetler"* (S. 5, III 1956, Fk.); *"Fatih'in Hukuk Gelişimi"* (S. 6, IV 1956, Mkl.); *"Hukuk ve Devletin Lâikleşmesi"* (S. 4, II 1956, Mkl.); *"Üniversitelerimiz"* (S. 7, V 1956, Fk.); *"Devletin Fikri Temeli"* (S. 9, VII 1956, Mkl.); *"Kültür Mefhumu ve Değişimi"* (S. 10, VIII 1956, Mkl.)

Acaroğlu, Türker, *"Bulgar Halk Edebiyatında Türk Motifleri"* (S. 82, XII 1941, Mkl.); *"Bulgar Halk Edebiyatında Türk Motifleri"* (S. 84, II 1942, Mkl.); *"Bulgar Halk Edebiyatında Türk Motifleri"* (S. 88-90, VI, VII, VIII 1942, Mkl.); *"Edebi Meslekler Tarihi"* (S. 78, VIII 1941, İnc.); *"Köpükler"* (S. 80, X 1941, Tnk.); *"Veresiye Aldığımız Puşkin"* (S. 95-96, II 1943, Sh.); *"Essai Tecrübe mi Demektir"* (S. 97, III 1943, Mkl.); *"Abdülhak Hamid Tarhan Niçin Şark Edebiyatının Devamıdır?"* (S. 98, VI 1944, Mkl.); *"Dil ve Üslup"* (S. 100, VIII 1944, Mkl.); *"Mavi ve Siyah"* (S. 103, V 1945, Tnk.); *"Bir Yılan Hikâyesi"* (S. 103, V 1945, Tnk.); *"Tesalya Harbinin Edebi Yankıları I"* (S. 104, VI 1945, Fk.); *"Tesalya Harbinin Edebi Yankıları II"* (S. 105, VII 1945, Fk.); *"Tesalya Harbinin Edebi Yankıları III"* (S. 109, XI 1945, Fk.); *"Bal Gibi İntihal"* (S. 111, I 1946, Tnk.); *"Teselya Harbinin Edebi Yankıları IV"* (S. 111, I 1946, Mkl.); *"Tesalya Harbinin Edebi Yankıları V"* (S. 112, II 1946, Mkl.); *"Sibiryâ Geceleri"* (S. 114, IV 1946, İnc.); *"Bibliografya Dergisi"* (S. 116, VI 1946, K.t.); *"Romlarımız Üzerine"* (S. 118, VIII 1946, Tnk.); *"Seçme Eserler Bibliyografyası"* (S. 119, IX 1946, K.t.); *"Atatürk'ün Ülkesinde"* (S. 121-122, XI XII 1946, A.y.); *"Aisopos'un Masalları Etrafında"* (S. 124, II 1947, İnc.); *"Gabriele D'Annunzio"* (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Byg.); *"Büyük Türk Seyyahı Evliya Çelebi"* (S. 140, VI 1948, Byg.)

Adam, D., *"Okumanın Yolları"* (S. 107, IX 1945, Dnm.); *"1945 Nobel Mükafatını Kazanan Kadın Şair"* (S. 113, III 1946, Byg.); *"Romanda Gerçekçilik"* (S. 106, VIII 1945, Mkl.)

Adam, Leonard, *"İlkel Sanatın Anlamı"* (Tercüman: Adnan Ufuk, S. 9, VII 1956, Mkl.)

Adasal, Rasim, *"Atatürk ve Siyasî Temaslarınız Dışında Tanınmış Olduğunuz ve Sizde"* (S. 7, V 1956, Ank.)

Adıvar, H. Edip, *"Türkiye'de Şark. Garp ve Amerikan Tesirleri"* (S. 5, III 1956, Mkl.)

Addison, Joseph, *"Saadet Vadisi"* (Tercüman: Mustafa Ertem, S. 18, VIII 1936, Hk.)

Adil, Fikret, *"D Grubu Sergisi ve O Münasebetiyle"* (S. 72, II 1941, Fk.); *"Nasıl Olsa..."* (S. 8, VII 1950, Htr.)

Adler, Alfred, *"Aşk Mektebi"* (Tercüman: M. Rami Karul, S. 42, VIII 1938, Sh.)

- Adnan, Ahmet, "*Halk Musikisi*" (S. 62, IV 1940, Mkl.)
- Ağaoğlu, Abdürrahman, "*Muallim Cevdet'i de Kaybettik*" (S. 11, I 1936, Hb.); "*İstanbul'un Elektriği Nasıl Temin Ediliyor*" (S. 6, VII 1935, Hb.); "*İstanbul'un Elektriği Nasıl Temin Ediliyor*" (S. 7, IX 1935, Hb.); "*İstanbul'un Elektriği Nasıl Temin Ediliyor*" (S. 8, X 1935, Hb.)
- Ağaoğlu, Samet, "*Strazburg Hatıraları*" (S. 7, IX 1935, Htr.); "*Strazburg Hatıraları*" (S. 8, X 1935, Htr.); "*Strazburg Hatıraları*" (S. 10, XII 1935, Htr.); "*Rüyalar*" (S. 74, IV 1941, Dnm.); "*Rüyalar*" (S. 76, VI 1941, Dnm.); "*Rüyalar*" (S. 78, VIII 1941, Dnm.); "*Sinekli Bakkal*" (S. 85-87, M.N.My. 1942, Tnk.); "*Bir Hastane Hatırası*" (S. 135, I 1948, Hk.)
- Ahenger, R., "*İhmal mi? İntihal mi*" (S. 8, VII 1950, Tnk.)
- Ahmet, Abdullah- Toksoy, Nesime, "*Sis*" (S. 40, VI 1938, Hk.)
- Akat, Naci, "*Ankara'da Lale Devri*" (S. 11, I 1936, İnc.); "*Ankara'da Oğuzlar*" (S. 12, II 1936, İnc.); "*Ütügen Nerededir*" (S. 13, III 1936, Mkl.); "*XIII. ve XIV Asırlarda Ankara Kadıları.*" (S. 15, V 1936, Mkl.); Akbey, Nihat , "*Hint Dramı*" (S. 74, IV 1941, Mkl.);
- Akgün, Nahid, Ulvi, "*O Beyaz Gemi*" (S. 57, XI 1939, Şr.); "*Dul Ümmü'nün Yası*" (S. 53, VII 1939, Şr.)
- Akıman, Nazmi, "*Bulutlar*" (S. 141 142, T.A 1948, Şr.); "*Wilheim Furtwangler*" (S. 4, II 1956, Byg.)
- Akın, Mecdeddin, "*Yükseliş*" (S. 15, V 1936, Şr.)
- Akyüz, A.Kamil, "*Darüşşafaka*" (S. 1, II 1935, Mkl.); "*Ey Türk, Tarihini Bil!*" (S. 4, V 1935, Sh.); "*Demokrasinin Temelleri Üzerine Türlü Konuşmalar*" (S. 5, VI 1935, Dnm.); "*Demokrasiye Aykırı Cereyanlar*" (S. 6, VII 1935, Mkl.); "*Çocuk Terbiyesi Hakkında Düşünce ve Müşahedeler*" (S. 3, IV 1935, Dnm.);
- Akpurçak, Osman, "*Göl İnsanları*" (S. 10, VIII 1956, Tnk.); "*Kapatma*" (S. 10, VIII 1956, Tnk.); "*Hasangiller-Yaz Yağmuru*" (S. 4, II 1956, Tnk.); "*Hürriyete Doğru*" (S. 7, V 1956, Tnk.); "*Ötelerin Çocuğu*" (S. 6, IV 1956, Tnk.);
- Alain, "*Herkül*" (S. 41, VII 1938, Dnm.); "*Fikir Edebi ve Tevazuu*" (S. 138, IV 1948, Sh.); "*Sadık ve Temiz Dünya*" (S. 138, IV 1948, Sh.); "*Huy*" (S. 41, VII 1938, Dnm.); "*Fikir Edebi ve Tevazuu*" (S. 53, VII 1939, Dnm.); "*Sadık ve Temiz Dünya*" (S. 53, VII 1939, Dnm.); "*Kuru Ekmek*" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 53, VII 1939, Dnm.); "*Hemcinsim*" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 54, VIII 1939, Dnm.); "*Sonbahar Düşünceleri*" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 54, VIII 1939, Dnm.);

- 1939, Dnm.); "*Bilmek ve İnanmak*" (Tercüman: Sabih Odal, S. 62, IV 1940, Dnm.); "*Öğretim Sırları*" (S. 4, IV 1950, Dnm.); "*Zahmetsiz Zevk Olamaz*" (S. 5, V 1950, Dnm.)
- Alangu, M.Tahir, "*Gılgamış Destanları. ve Asur Masalları*" (S. 111, I 1946, Mkl.)
- Aldanır, S., "*Hamam*" (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Şr.); "*Numan*" (S. 134, XII 1947, Şr.); "*Beşik Şarkısı*" (S. 108, X 1945, Şr.); "*Yaşayanlara*" (S. 114, IV 1946, Şr.); "*Ahretlik*" (S. 116, VI 1946, Şr.); "*Mezarlık*" (S. 119, IX 1946, Şr.)
- Ali, Hayali Küçük, "*Asri Karagöz*" (S. 75, V 1941, Ty.); "*Asri Karagöz*" (S. 77, VII 1941, Ty.)
- Ali, Sabahattin, "*Gençler Diyorlar ki*" (S. 8, X 1935, Ank.)
- Alpar, Fay-Ka, "*Ben Karikatüristim Be Karikatüistr*" (S. 126, IV 1947, Sh.)
- Alpar, Münevver, "*Niçin Öğretmen Oldum?*" (S. 1, I 1950, Htr.)
- Alpöge, Atilla, "*Bugünkü Fransız Tiyatrosu ve Eugene Ionesco*" (S. 8, VI 1956, İnc.)
- Aslar, Orhan, "*Gurur*" (S. 25, III 1937, Şr.)
- Altinel, Sabri, "*Mambo*" (S. 6, IV 1956, Şr.)
- Amaç, F.Muzaffer, "*Kitaplar*" (S. 21, XI 1936, K.t.)
- An, "*Diyor Bana An, Her Güzel Emek, Budur*" (S. 8, VII 1950, Byg.)
- And, K., "*Yunus Emre Oratoryosu Üzerine Düşünceler*" (S. 117, VII 1946, İnc.); "*Robert Lawrance İle Bale Üzerine Bir Konuşma*" (S. 4, II 1956, Sh.); "*Danslarımızın Sınıflanması*" (S. 6, IV 1956, İnc.); "*Halk Oyunları Bayramının Düşündürdükleri*" (S. 1, XI 1955, Fk.)
- Anday, Melih Cevdet, "*Şinanay*" (S. 133, XI 1947, Şr.)
- Andre, Morris, "*Kader, İki Kadın ve Bir Araba*" (S. 1, XI 1955, Byg.)
- Andrews, C.H., "*Hayatın Çözülen Bir Sırrı*" (Tercüman: Mustafa Ertem, S. 101, IX 1944, Mkl.)
- Angel, Norman, "*Büyük Hayaller*" (Tercüman: Sıdika Tahir S. 11, I 1936, K.ö.)
- Ankara, Feridun, "*Köylü Temsilleri Hakkında*" (S. 74, IV 1941, Tnk.); "*Devir*" (S. 77, VII 1941, Hk.)
- Ankaralı Aşık Ömer, (bkz. Behçet Kemal Çağlar) "*Ağıt*" (S. 46, XII 1938, Şr.); "*Gel Birlik Yanalım Garip Mustafa*" (S. 57, XI 1939, Şr.); "*Nicedir*" (S. 64, VI 1940, Şr.); "*Ankaralı Aşık Ömer Cevap Veriyor*" (S. 82, XII 1941, Şr.); "*Bir Oluşun Destanı*" (S. 83, I 1942, Şr.); "*Kapanın Gözlerim Gayri Kapanın!*" (S. 143 145, XI 1948, Şr.); "*Çığırışır*" (S. 143 145, XI 1948, Şr.)
- Anonim, "*Kızılırmak Duruşması*" (S. 49, III 1939, Şr.)

- Apaydın, Talip , *"Kral Attolos'un Dedikleri"* (S. 124, II 1947, Şr.); *"Alkış"* (S. 128, VI 1947, Şr.); *"Yağmur"* (S. 133, XI 1947, Şr.); *"İçimdeki"* (S. 134, XII 1947, Şr.); *"Tarlalar"* (S. 5, V 1950, G.y.)
- Appolinaire, Guillaume, *"Mirebeau Köprüsü"* (S. 1, XI 1955, Şr.)
- Arabul, Muzaffer , *"Davet"* (S. 78, VIII 1941, Şr.); *"Göster"* (S. 76, VI 1941, Şr.); *"Bize Ait Olmayan"* (S. 77, VII 1941, Şr.); *"Allah Rahmet Eylesin"* (S. 79, IX 1941, Şr.)
- Aragon, Louis , *"Gül ile Muhabbet Çiçeği"* (S. 110, XII 1945, Şr.); *"Bizde Üniversite Haftası Hazırlayanlara"* (S. 5, III 1956, Fk.)
- Arat, Şahap, *"Yaşamak Serüveni Üstüne Yazılmış Şiirler"* (S. 1, XI 1955, Şr.); *"Yaşamak Serüveni Üstüne Yazılan Şiirler"* (S. 4, II 1956, Şr.); *"Çamlı Bel'in Geçmesi"* (S. 1, XI 1955, Şr.)
- Arcan, İ.Galip, *"Yücelle Başbaşa"* (S. 83, I 1942, Yc.y.); *"Devlet Baba Tiyatroyu Kurarken"* (S. 139, V 1948, Sh.)
- Arda, Nezihe, *"Sarışın Karaltı"* (S. 1, II 1935, Şr.); *"Piyanomun Başında"* (S. 2, III 1935, Şr.); *"Sevgim"* (S. 2, III 1935, Şr.); *"O Tangolar"* (S. 5, VI 1935, Şr.); *"Unutturan Keman"* (S. 6, VII 1935, Hk.); *"Bırak Unutulsun!"* (S. 7, IX 1935, Şr.); *"Akşam Üstü"* (S. 8, X 1935, Şr.)
- Argun, Mübeccel, *"Pandora ve Fısıldayan Kutu"* (S. 15, V 1936, Hk.)
- Arıburnu, Orhan Murat, *"Atatürk'e Ait Bir Hatıra"* (S. 123, I 1947, A.y.); *"Sabır Taşı"* (S. 6, IV 1956, Şr.); *"Vatan"* (S. 123, I 1947, Şr.); *"Diyet"* (S. 138, IV 1948, Şr.); *"Maske"* (S. 103, V 1945, Hk.); *"Üsküdar'ın İmamı"* (S. 108, X 1945, Şr.); *"Kuşlar"* (S. 117, VII 1946, Şr.); *"Yaşamak"* (S. 119, IX 1946, Şr.); *"Ağustos Böceği"* (S. 120, X 1946, Şr.); *"Ekmek Şiiri"* (S. 141 142, T.A 1948, Şr.)
- Arıburun, Tekin, *"Atatürk-Saray-Zeybekler"* (S. 120, X 1946, A.y.); *"Atatürk'ü Şimdi Daha İyi Anlıyoruz"* (S. 114, IV 1946, A.y.); *"Ata'nın Telli Kavakları"* (S. 118, VIII 1946, A.y.); *"Atatürk'e Washington'da Rast Geldim"* (S. 128, VI 1947, A.y.)
- Arik, Kemal Fikret, *"Anadolu'da Geçen Çocukluğum "* (S. 20, X 1936, Htr.)
- Arik, Remzi Oğuz, *"Mehmet Akif Hakkında"* (S. 136, II 1948, Byg.)
- Arısoy, M.Sunullah, *"Toprak Yol"* (S. 4, IV 1950, Şr.)
- Arkan, A.Yılmaz, *"İskender Galesi Destanı'ndan"* (S. 6, VI 1950, Şr.)
- Arman, Fehmi, *"Bundan Sonra"* (S. 7, IX 1935, Şr.); *"Her Bahar Sabahında..."* (S. 8, X 1935, Şr.); *"Bağ Yolları"* (S. 12, II 1936, Hk.); *"Hiç Konuşmayalım"* (S. 15, V

- 1936, Şr.); "*Aydınlıklar Benimdir*" (S. 17, VII 1936, Şr.)
- Arman, Nevzat, "*Aşk ve İstirap*" (S. 22, XII 1936, Hk.)
- Arnold, Mathew, "*John Keats*" (Tercüman: Hadiye Sayron, S. 28, VI 1937, Byg.)
- Arpad, Bürhan, "*Kitap Davamızın İzahı*" (S. 83, I 1942, Fk.); "*Yurtta Tiyatro*" (S. 75, V 1941, Fk.); "*Yurtta Tiyatro*" (S. 76, VI 1941, Fk.); "*Kitap Davamız*" (S. 79, IX 1941, Fk.); "*Türk İnkılabının Musikisini İstiyoruz!*" (S. 82, XII 1941, Fk.)
- Arsal, Suat Salih, "*Hudut*" (S. 82, XII 1941, Şr.); "*Düşünceler*" (S. 82, XII 1941, Şr.); "*Perestiş*" (S. 99, VII 1944, Şr.)
- Arsever, Nezihe, "*Sanatta İddiacılık*" (S. 19, IX 1936, Tnk.); "*İki Sergi*" (S. 20, X 1936, Tnk.); "*Avrupa ve Biz*" (S. 22, XII 1936, Fk.);
- Artam, Nurettin, "*Tortu*" (S. 29, VII 1937, Şr.); "*Civan Alişim*" (S. 62, IV 1940, Şr.)
- Asena, Orhan, "*Asker Mehmedin Rüyası*" (S. 82, XII 1941, Şr.); "*Kadın ve Tarla Meselesi*" (S. 109, XI 1945, Hk.)
- Aslan, Oktay, "*Bir İpin Hikâyesi*" (S. 5, III 1956, Hk.)
- Aslanapa, Oktay, "*Modern Sanatı Nasıl Anlamalıyız?*" (S. 6, VI 1950, Mkl.); "*Modern Sanat Bizi Nereye Götürüyor?*" (S. 7, VII 1950, Tnk.)
- Aşık, Dağlı, "*Yunus Emre Diliyle*" (S. 143 145, XI 1948, Şr.)
- Aşkın, Yaşar, "*Geceden Önce Gelen*" (S. 10, VIII 1956, Şr.)
- Aşkun, Vehbi Cem, "*Yeni Yıla Girerken*" (S. 38, IV 1938, Şr.); "*Atama Değişler*" (S. 51, V 1939, Şr.)
- Ataç, Nurullah, "*Yücelcilere Bir Mektup*" (S. 103, V 1945, Sh.); "*Bir Gönüldeş Arkasından*" (S. 137, III 1948, Sh.)
- Atakar, Erdoğan, "*Ardından Söylenen Türküler*" (S. 10, VIII 1956, Şr.)
- Atar, İhsan, "*Gelindi Gidiliyor*" (S. 9, VII 1956, Tnk.); "*Yine Gerçek Aydın ve İlkokul Öğretmeni Üzerine*" (S. 8, VI 1956, Tnk.)
- Atatürk, M.Kemal, "*Milletin Sesi*" (S. 4, IV 1950, A.y.); "*Basın Özgürlüğü*", (S. 7, V 1956, Fk.); "*Hutbe*" (S. 9, VII 1956, Fk.); "*İlham Kaynağı*" (S. 5, III 1956, Fk.); "*Kılıç ve Sapan*" (S. 6, IV 1956, Fk.); "*Sevmek Anlamakla Olur*" (S. 1, XI 1955, Sh.); "*Sevmek Anlamakla Olur*" (S. 3, I 1956, Sh.); "*Sevmek Anlamakla Olur*" (S. 4, II 1956, Sh.); "*Kuvvet Kaynağı*" (S. 3, I 1956, Mkl.); "*Kuvvet Kaynağı*" (S. 5, V 1950, A.y.); "*Kuvvai Milliye Ruhu*" (S. 6, VI 1950, A.y.); "*Bugünkü İdare Tarzı*" (S. 7, VII 1950, Fk.); "*Milli Hakimiyet*" (S. 7, VII 1950, A.y.); "*Çalışkanların Hakkı*" (S. 8, VII 1950, A.y.); "*Biz Bütün Türk Milletinin Hadimiyiz*" (S. 34, XII 1937, Fk.); "*Atatürk Yirmi Yaşındaki Mustafa Kemaller*

- Ağzından Konuşuyor* (S. 65, VII 1940, A.y.); *Atatürk Milletler İçin Konuşuyor* (S. 65, VII 1940, A.y.); *İlim ve Kuvvet Menbaı* (S. 3, III 1950, A.y.); *Her Şeyimizi Ona Borçluyuz* (S. Syv.'tan Parçalar)(S. 143 145, XI 1948, Syv.); *Nutuk'tan Parçalar* (S. 46, XII 1938, Syv.); *Zaferden Sonra* (S. 91-92-93, IX X 1942, A.y.)
- Atay, Falih Rifkı, *En Büyük Eseri* (S. 81, XI 1941, A.y.); *Altı Ok* (S. 33, XI 1937, Fk.); *14'üncü Yıl* (S. 51, V 1939, A.y.); *İnkılapçı Atatürk* (S. 58-59, XII I 1939, A.y.); *Halk ve Mustafa Kemal* (S. 72, II 1941, A.y.); *Mustafa Kemal* (S. 74, IV 1941, A.y.); *Atatürk'ün Bıraktığı Ders* (S. 103, V 1945, A.y.); *Atatürk'ün Ölümü Üzerine* (S. 46, XII 1938, A.y.)
- Ateş, Ahmet, *İlimlerin Sayımı (Farabi)* (S. 7, V 1956, K.ö.)
- Atilla, Osman, *Tuna* (S. 45, XI 1938, Şr.); *Yol Göründü* (S. 66, VIII 1940, Şr.); *Çocukluğum* (S. 76, VI 1941, Şr.); *Köy Çeşmesi* (S. 78, VIII 1941, Hk.); *Bu Bir Vatan Türküsüdür* (S. 100, VIII 1944, Şr.); *Öğrendim* (S. 101, IX 1944, Şr.); *Halk Şairleri Atatürk'ün Yasında* (S. 121-122, XI XII 1946, A.y.); *Atatürk İçin* (S. 121-122, XI XII 1946, Şr.); *Hoş Görmek Lazım İnsanları* (S. 139, V 1948, Şr.)
- Atmaca, Osman Naci , *Ankara'ya Kar Yağmış* (S. 3, III 1950, Şr.); *İskeleden Yazıldı* (S. 7, VII 1950, Şr.)
- Atok, Oğuz Kazım, *Yurdun Dağları* (S. 75, V 1941, Dnm.); *Satılmış Dayının Dertleri* (S. 116, VI 1946, Şr.); *Çoban Işıkları* (S. 5, V 1950, Şr.); *Mezarlık* (S. 3, I 1956, Şr.)
- Atsız, Nihal, *Dede Korkut* (S. 48, II 1939, İnc.)
- Aurellius, Marcus, *Dur ve Düşün* (S. 3, I 1956, Dnm.)
- Averçenko, A. , *İhtiyarlayınca Yalan Söyleyeceğiz* (S. 15, V 1936, Hk.)
- Avni, Hüseyin, *Karıncalar Ülkesi* (S. 10, VIII 1956, Şr.)
- Ay, Lütfi , *Toska ve Otelci Kadın* (S. 76, VI 1941, Fk.); *Denize Giden Atlılar* (S. 83, I 1942, İnc.)
- Ayda, Adile Maksudi , *Bir Şairin İç Alemi* (S. 100, VIII 1944. Mkl.)
- Aydingil, Mehmet , *Yaklaşan ve Uzaklaşan* (S. 64, VI 1940, Şr.)
- Aydoğan, M. , *Küçük Mehmet* (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Hk.)
- Aydoğan, Turan , *Verin Bana Bağlamamı* (S. 126, IV 1947, Şr.); *Kıtırıcıya Ağıt* (S. 8, VII 1950, Şr.); *Köy Yollarında I* (S. 8, VII 1950, Şr.)
- Ayel. Edip , *And* (S. 52, VI 1939, Şr.)

- Aygün, İhsan, "*Fırtına*" (S. 1, II 1935, Hk.); "*Beni Kurtarınız*" (S. 2, III 1935, Hk.); "*Gençler Diyorlar ki*" (S. 3, IV 1935, Ank.); "*Büyük İztırab*" (S. 3, IV 1935, Hk.); "*Gençler Diyorlar ki*" (S. 4, V 1935, Ank.); "*Bir Keman Sesi*" (S. 4, V 1935, Hk.); "*Gençler Diyorlar ki*" (S. 5, VI 1935, Ank.); "*Mavi Yıldız*" (S. 5, VI 1935, Hk.); "*Resimler ve Mektuplar*" (S. 6, VII 1935, Hk.); "*Ölü*" (S. 7, IX 1935, Hk.); "*Bu da Bir Öyküdür*" (S. 8, X 1935, Hk.); "*Trendeki Kadın*" (S. 9, XI 1935, Hk.); "*Hangi Eserlerimizi Garp Dillerine Çevirmeliyiz*" (S. 11, I 1936, Ank.); "*Fahriye Abla*" (S. 11, I 1936, Hk.); "*Hangi Eserlerimizi Garp Dillerine Çevirmeliyiz*" (S. 12, II 1936, Ank.)
- Aykaç, Fazıl Ahmet, "*Fehim Bey ve Biz*" (S. 80, X 1941, Tnk.)
- Aytekin, Halil, "*Bereketli Topraklar*" (S. 10, VIII 1956, Tnk.)
- Aziz, M., "*Seneler*" (S. 2, III 1935, Tnk.)
- B., Davidson Louis, "*Cennet Orada idi...*" (Tercüman: İhsan Hakkacı, S. 22, XII 1936, Byg.)
- Babıgöçer, F., "*Fatih Sultan Mehmet*" (Tercüman: Ali Candan, S. 6, IV 1956, Mkl.)
- Bach, Julian, "*Çocukların Resimleri*" (S. 138, IV 1948, Mkl.)
- Badur, Adil, "*Dante Alighieri*" (S. 41, VII 1938, Byg.)
- Bailly, Rene, "*Sovyet Edebiyatı Tarihi*" (S. 128, VI 1947, Mkl.)
- Balkan, M. Sadık, "*Joseph Conrad*" (S. 74, IV 1941, Byg.); "*Heyecan! Hikâyeler Hakkında*" (S. 68-71, X I 1940 1941, Fk.)
- Banarlı, Nihad Sami, "*Namık Kemal*" (S. 48, II 1939, Şr.)
- Barca, Arturo, "*Miras*" (S. 110, XII 1945, Hk.)
- Barker, Sir Ernest, "*Eflatun'u Niçin Okuyoruz*" (Tercüman: Vildan Yusufoglu, S. 3, III 1950, Mkl.)
- Barlas, M., "*Dert Babında Okuyucudan Okuyuculara*" (S. 6, VI 1950, Tnk.)
- Barlok, İsmet, "*Mevduh Şevket Esendal'ın Kitapları Arasında*" (S. 6, IV 1956, Rpj.); "*Asaf Halet Çelebi'nin Kitapları Arasında*" (S. 5, III 1956, Rpj.); "*Orhan Veli'nin Kitapları Arasında*" (S. 3, I 1956, Rpj.); "*Ömer Seyfettin'in Kitapları Arasında*" (S. 7, V 1956, Rpj.)
- Barnes, Sir Kenneth, "*İngiltere'de Tiyatro Akademisi*" (S. 132, X 1947, İnc.)
- Bartalini, Ezzio, "*Atatürk*" (S. 64, VI 1940, A.y.)
- Başar, Şukufe Nihal, "*Dumlupınar Şehidine*" (S. 44, X 1938, Şr.)
- Başaran, Mehmet, "*Sarmaşık*" (S. 3, III 1950, Şr.); "*Askulepion*" (S. 8, VI 1956, Şr.); "*Kuraklık*" (S. 2, XII 1955, Hk.); "*Doruklarda*" (S. 7, V 1956, Şr.); "*Uykusuzluk*"

(S. 6, VI 1950, Hk.); "Sofra" (S. 7, VII 1950, Şr.); "Bir Davanın Ana Kitabı" (S. 123, I 1947, Fk.); "Odamda Seyahat" (S. 124, II 1947, İnc.); "Tonio Kröger" (S. 127, V 1947, İnc.); "Bizim Köyün İmamı" (S. 105, VII 1945, Şr.); "Acaba" (S. 106, VIII 1945, Şr.); "Bizim Köyün Muhtarı" (S. 107, IX 1945, Şr.); "Bizim Köyün Dayıbaşı" (S. 108, X 1945, Şr.); "Yeniden Doğuş" (S. 109, XI 1945, Şr.); "Ahlat Ağacı" (S. 111, I 1946, Şr.); "Yalnız" (S. 112, II 1946, Şr.); "Altın Başak" (S. 113, III 1946, Şr.); "Hey Gidi Günler" (S. 114, IV 1946, Şr.); "Ben Geldim" (S. 115, V 1946, Şr.); "Dadal'ın Sarhoşluğu" (S. 116, VI 1946, Şr.); "Sevda" (S. 117, VII 1946, Şr.); "Eski Mendil" (S. 118, VIII 1946, Şr.); "Aslında" (S. 120, X 1946, Şr.); "Perga" (S. 124, II 1947, Şr.); "17 Nisan Sevinci" (S. 126, IV 1947, Şr.); "Cümlelerin Yarı" (S. 128, VI 1947, Şr.); "Mesaj" (S. 132, X 1947, Şr.); "Keloğlan" (S. 2, II 1950, Şr.); "Yeniden" (S. 4, IV 1950, Şr.); "İçimdeki" (S. 5, V 1950, Sh.); "İlk yaz Üstü" (S. 5, V 1950, Şr.); "Halleri" (S. 6, VI 1950, Şr.); "Osman Ağa" (S. 7, VII 1950, Hk.); "Zeytinlikte" (S. 8, VII 1950, G.y.)

Başçılar, Seyfettin, "Yargılamalı Yürütme" (S. 6, IV 1956, Tnk.)

Başman, N. , "Osman Çavuş'un Ailesi" (S. 39, V 1938, Hk.)

Başoğlu, Muzaffer Şerif , "Ankara Üniversitesi" (S. 63, V 1940, Fk.)

Batu, Selahattin, "Âsûr Sarayları" (S. 4, II 1956, G.y.); "Antalya'da Doğa Güzelliği" (S. 6, IV 1956, G.y.); "Antalya'da Tarih Hatıraları" (S. 7, V 1956, Gezi); "Aspendos'tan Alanya'ya" (S. 8, VI 1956, G.y.); "British Museum" (S. 1, XI 1955, G.y.); "Bütün Özlemi" (S. 2, XII 1955, Şr.) "Elgin Mermerleri" (S. 2, XII 1955, G.y.); "İngiliz Ortaçağı" (S. 5, III 1956, G.y.); "Manavgat'tan Side'ye" (S. 10, VIII 1956, G.y.); "Nil Mucizesi" (S. 3, I 1956, G.y.); "O Büyük Kuşlar" (S. 101, IX 1944, Şr.); "Yaprak" (S. 111, I 1946, Şr.); "Sabah" (S. 112, II 1946, Şr.); "Geceler" (S. 113, III 1946, Şr.); "Razıyız" (S. 125, III 1947, Şr.); "Niçin" (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Şr.); "Benlik Acısı" (S. 8, VII 1950, Sh.);

Baudelair, "Mürakabe" (S. 76, VI 1941, Şr.)

Baudouin, Charles , "Hümanizma Üzerine" (Tercüman: Selma F. Ocaktan. S. 1. I 1950, Mkl.); "Okumak" (S. 6, IV 1956, Sh.)

Bax, Clifford , "Kaftan" (Tercüman: Mustafa Ertem, S. 63, V 1940. Ty.)

Bayar, Celal , "Atatürk Hakkında" (S. 143 145, XI 1948, A.y.)

Bayar, Nilüfer , "Helene Efsanesi" (S. 113, III 1946, İnc.)

- Baydar, Mustafa , “Zemine ve Zamana Göre” (S. 8, VII 1950, Sh.); “İleri İnsan Kimdir” (S. 7, VII 1950, Dnm.); “Bizim Köy ve Düşündürdükleri” (S. 8, VII 1950, İnc.)
- Baydar, Nasuhi , “Yaban” (S. 85-87, M.N.My. 1942, Tnk.)
- Baydur, Suat Nazif, “Aşk-ı Memnu” (S. 111, I 1946, Şr.); “Ölenler” (S. 120, X 1946, Şr.)
- Bayet, Albert, “İlim ve Ahlak” (Tercüman : Gündat, S. 3, III 1950, Sh.); “İlim Ahlaka Aykırı mıdır?” (Tercüman : Gündat, S. 5, V 1950, Fk.); “Pascal'dan Langevin'e” (S. 7, VII 1950, Mkl.)
- Baykurt, Fakir, “Laiklik” (S. 4, IV 1950, Htr.); “Bilanço” (S. 7, VII 1950, Sh.); “Boyunduruk” (S. 6, IV 1956, Hk.); “Can” (S. 9, VII 1956, Hk.); “Gazi” (S. 7, V 1956, Hk.); “Get Ulan” (S. 3, I 1956, Hk.); “İsmail ve Kurtlarına Dair” (S. 2, XII 1955, Hk.); “Kıl” (S. 1, XI 1955, Hk.); “Nutuk” (S. 10, VIII 1956, Hk.); “Ovacık Yolunda” (S. 4, II 1956, Hk.)
- Baykurt, Tahir, “Nedir Bilmem ki?” (S. 114, IV 1946, Şr.); “Geleceğin Hayali” (S. 117, VII 1946, Şr.); “Niçin Öğretmenlik Yapıyorum?” (S. 2, II 1950, Dnm.); “Mektup Aldım Uzaktan” (S. 3, III 1950, Şr.)
- Bayraksoy, Necati, “Ayşe'ye Son Mektup” (S. 16, VI 1936, Şr.)
- Bayraktaroğlu, Tosun, “Cebelüttarik” (S. 116, VI 1946, Şr.); “Bakire” (S. 119, IX 1946, Şr.); “Celadet” (S. 128, VI 1947, Şr.); “Rüzgar” (S. 3, III 1950, Şr.); “Bomba” (S. 6, VI 1950, Şr.); “Etevnal Female” (S. 7, VII 1950, Şr.); “Boğa Güreşi” (S. 1, XI 1955, Şr.)
- Bayramoğlu, Tahir, “Durulmaz Yerler” (S. 140, VI 1948, Şr.)
- Bayrı, Mehmet Halit, “Halk Edebiyatımızda Osmanoğlu Hadisesi” (S. 67, IX 1940, Mkl.)
- Bayur, Hikmet, “Sakarya Vuruşması Dolayısıyla Bir Angı” (S. 91-92-93, IX X 1942, Htr.); “Atatürk'ün Kendini Sevdirmeye Kudreti” (S. 109, XI 1945, A.y.); “En Büyük Htr.” (S. 1, XI 1955, A.y.)
- Bayur, Hilmi Kamil, “Bir Htr.” (S. 8, X 1935, Htr.)
- Be., “Tasadüflerden Akisler” (S. 5, V 1950, Htr.)
- Behzat, Ercüment , “Akdeniz'e Hasret” (S. 65, VII 1940, Şr.); “(Başlıksız)” (S. 66, VIII 1940, Şr.)
- Belbonait, Rene, “Yaşanan Cehennem” (Tercüman: Mustafa Ertem. S. 44, X 1938, K.ö.)

- Benda Julien, “*Yazar Kime Derler*” (Tercüman: Gündat, S. 1, XI 1955, Sh.)
- Bennet Arnold, “*Yirmi Dört Saatimizi Nasıl Geçirmeliyiz?*” (Tercüman: Nilüfer F. Deriş, S. 1, II 1935, K.ö.); “*Yirmi Dört Saatimizi Nasıl Geçirmeliyiz?*” (Tercüman: Nilüfer F. Deriş S. 2, III 1935, K.ö.); “*Yirmi Dört Saatimizi Nasıl Geçirmeliyiz?*” (Tercüman: Nilüfer F. Deriş S. 3, IV 1935, K.ö.); “*Siz de Yaşamadan Ölmeyin*” (S. 15, V 1936, Dnm.); “*Okumanın Hayatla Telifi*” (Tercüman: Mustafa Ertem, S. 26, IV 1937, Sh.)
- Berk, Nurullah, “*Sanat Mevzuunun Nankörlüğü*” (S. 68-71, X I 1940 1941, Tnk.); “*Genç Fransız Ressamları Sergisine Dair*” (S. 72, II 1941, Fk.); “*Klasisizm Hakkında Notlar*” (S. 75, V 1941, Mkl.); “*Resim Sanatında İfade*” (S. 83, I 1942, Mkl.)
- Berkelman, R.G. , “*Eser Yaratmanın Yolları*” (S. 115, V 1946, Sh.)
- Berklin, Cezmi Tahir, “*Martı*” (S. 80, X 1941, Şr.); “*Boğaziçi*” (S. 82, XII 1941, Şr.); “*Baston*” (S. 4, II 1956, Şr.); “*Fal*” (S. 7, V 1956, Şr.); “*İşte Bu Halk Böyledir*” “*Ummandan Damlalar*” (S. 2, XII 1955, Htr.); “*Vatanım*” (S. 1, XI 1955, Şr.)
- Beşer, Rıza, “*Cevapsız*” (S. 4, IV 1950, Şr.)
- Beyazkurt, Selahattin, “*Bu Mavi Dünyayı*” (S. 50, IV 1939, Şr.); “*Bahçeler*” (S. 55, IX 1939, Şr.); “*Korku*” (S. 58-59, XII I 1939, Şr.); “*Yangın*” (S. 60, II 1940, Şr.); “*Teselli*” (S. 61, III 1940, Şr.); “*Uzaktaki*” (S. 62, IV 1940, Şr.)
- Bilgi, A. Korkut, “*Sanatta Geçmişin Değerlerinden Faydalanma*” (S. 8, VI 1956, Mkl.)
- Binat, Tarık, “*Misafir*” (S. 19, IX 1936, Şr.); “*Biz*” (S. 21, XI 1936, Şr.); “*Bir Yolun Dönemeci*” (S. 24, II 1937, Şr.); “*Gel*” (S. 27, V 1937, Şr.); “*Eğer Bir Gün*” (S. 55, IX 1939, Şr.); “*Evimiz*” (S. 73, III 1941, Şr.); “*Rahmet*” (S. 77, VII 1941, Şr.)
- Binkaya, Cavidan , “*Erik Ağacı*” (S. 5, V 1950, Şr.); “*Bir Alem Var*” (S. 7, VII 1950, Şr.)
- Björson, Björnstjerne , “*Baba*” (Tercüman: Halit Çakır, S. 1, I 1950, Hk.)
- Blair, W.Reid , “*En Akıllı On Hayvan*” (Tercüman: İ. Yücad, S. 1, II 1935, İnc.)
- Bohça, Ahmet Şevket , “*Gece*” (S. 75, V 1941, Şr.)
- Boran, Behice Sadık , “*Sosyoloji Bakımından Humanisma*” (S. 66, VIII 1940, Mkl.)
- Boran, İhsan , “*Şairin Ölümü*” (S. 8, X 1935, Şr.); “*Köyün Camları*” (S. 10, XII 1935, Şr.); “*Şair*” (S. 12, II 1936, Şr.); “*Gençlik*” (S. 13, III 1936, Şr.); “*Şiir Kaynağı*” (S. 15, V 1936, Şr.); “*Bizim Mektebimiz*” (S. 16, VI 1936, Şr.); “*Anadolu Kadını*” (S. 17, VII 1936, Şr.); “*Şiir*” (S. 18, VIII 1936, Şr.); “*Bir Rumen*

- Atasözü* (S. 19, IX 1936, Şr.); *"Türk Köylüsü"* (S. 20, X 1936, Şr.); *"Ankara'ya"* (S. 21, XI 1936, Şr.); *"Özlemek"* (S. 22, XII 1936, Şr.); *"Bingöl Dağlarına Çıkarken"* (S. 22, XII 1936, Şr.); *"Akşam"* (S. 25, III 1937, Şr.); *"Türk Zabiti"* (S. 26, IV 1937, Şr.); *"Sefalet"* (S. 27, V 1937, Şr.); *"Dalga ve Kaya"* (S. 28, VI 1937, Şr.); *"Kalbim Bana söyle"* (S. 33, XI 1937, Şr.); *"Zamanların İçinde"* (S. 35, I 1938, Şr.); *"Rüyalar"* (S. 36, II 1938, Şr.); *"Bir Han Duvarında Mısralar"* (S. 37, III 1938, Şr.)
- Boratav, Pertev, *"Türk Halk Temaşası"* (S. 63, V 1940, Mkl.); *"Türk Halk Temaşası 'Karagöz'"* (S. 64, VI 1940, Mkl.); *"Türk Halk Temaşası"* (S. 66, VIII 1940, Mkl.)
- Bourget, Paul, *"Akademide Roman"* (Tercüman: Vedat Günyol, S. 26, IV 1937, Tnk.)
- Bourgoin, Marguerite, *"Gazi ve Ben"* (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, A.y.)
- Bowra, Maurice, *"Eğitim ve Üniversite"* (S. 7, VII 1950, Fk.)
- Bozdağ, İsmet, *"Sen Şrk. Söylediğin Zaman"* (S. 65, VII 1940, Şr.); *"Gidin Hatıralar"* (S. 66, VIII 1940, Şr.); *"Hatıralar İklimi"* (S. 72, II 1941, Şr.); *"Milli Edebiyata Doğru"* (S. 103, V 1945, Fk.)
- Bozdoğan, Sezai, *"Limanlardan"* (S. 2, XII 1955, Şr.)
- Brailsford, H.N., *"H.G.Wells"* (Tercüman: Ö.A., S. 120, X 1946, Byg.)
- Brandt, Jozeph A., *"İlim Adamı Öncülüğe Hazır mı?"* (S. 112, II 1946, Fk.)
- Bratescu-Voineşti, I.AL. , *"Bir Adam"* (Tercüman: Enver Esenkova, S. 108, X 1945, Hk.)
- Brehier, Emile, *"Birer Değer Olarak İlim ve Hümanizma"* (Tercüman: A. Teleme, S. 6, VI 1950, Mkl.)
- Bronowski, *"İlimden Korkmayalım"* (Tercüman: O. Işık, S. 4, IV 1950, Fk.)
- Buckner, Robert, *"Harbi Kazanan Adam"* (S. 15, V 1936, Htr.)
- Buda, A.Hilmi Ömer, *"Kelimeler Niçin Cinslere Ayrılmıştır?"* (S. 100, VIII 1944, Mkl.); *"25 Aralık:Güneşin,Mithra-İsa'nın Doğumu"* (S. 136, II 1948, Mkl.)
- Budde Gerhard, *"Nevropatik Çocuklar"* (Tercüman: Bülent Ergin, S. 52, VI 1939, Mkl.)
- Buğra, Tarık, *"Yarın Diye Bir-Şey Yoktur"* (S. 6, VI 1950, Hk.)
- Bulayır, Ali Ekrem, *"Dalga"* (S. 3, IV 1935, Şr.); *"Zambak"* (S. 7, IX 1935, Şr.)
- Burdurlu, İbrahim Zeki, *"Teneke ve Yeşil Kaya Savcısı"* (S. 9, VII 1956, Tnk.); *"Bizim Köyde Durdu Bacının Son Sözü"* (S. 77, VII 1941, Şr.); *"Yağmurdan Sonra Şehrimiz"* (S. 120, X 1946, Şr.); *"Bahar"* (S. 128, VI 1947, Şr.); *"Keloğlan"* (S.

132, X 1947, Şr.); "Sonra" (S. 133, XI 1947, Şr.); "Keloğlan" (S. 135, I 1948, Şr.); "Hürriyet " (S. 136, II 1948, Şr.); "Yahya Kemal ve Sonsuzluk Tema'sı" (S. 137, III 1948, Mkl.); "Keloğlan" (S. 137, III 1948, Şr.); "Kemalettin Kamu'nun Şiirleri" (S. 138, IV 1948, İnc.); "Halit Ziya'yı Okurken" (S. 139, V 1948, Sh.); "Vatanımda Geziyorum" (S. 139, V 1948, Şr.); "Geçen Zamanda Ziya Osman Saba" (S. 141 142, T.A 1948, Byg.); "Basık Tavan" (S. 4, IV 1950, Şr.); "Fahim Bey, Vamık Efendi, Ferit ve Mümtaz" (S. 4, IV 1950, Mkl.); "Toprak Ana" (S. 7, VII 1950, İnc.); "Şiirde Kişilik Duyguları ve Şairin Kişiliği" (S. 7, VII 1950, Mkl.); "Rüzgar" (S. 8, VII 1950, İnc.)

Burian, Orhan, "Anış" (S. 1, XI 1955, Sh.); "Edebi Eser ve Edebi Tenkit Hakkında" (S. 13, III 1936, Mkl.); "Edebi Eser ve Edebi Tenkit Hakkında" (S. 14, IV 1936, Mkl.); "Milton" (S. 15, V 1936, Byg.); "Essay' Hakkında" (S. 16, VI 1936, Mkl.); "Donne" (S. 16, VI 1936, Byg.); "Sanatkar ve Sanatı" (S. 17, VII 1936, Fk.); "Pope" (S. 17, VII 1936, Byg.); "Tagore Çevirmeleri Münasebetiyle" (S. 18, VIII 1936, Fk.); "İki Nesirci" (S. 18, VIII 1936, Tnk.); "Blake" (S. 19, IX 1936, Byg.); "Shakespeare'i Türkçeleştirmek" (S. 19, IX 1936, Tnk.); "Zaman ve Kıymet Hükümlerimiz" (S. 20, X 1936, Mkl.); "Wordsworth" (S. 21, XI 1936, Byg.); "Sanat ve İyman" (S. 22, XII 1936, Dnm.); "Byron" (S. 22, XII 1936, Byg.); "Shelley" (S. 23, I 1937, Byg.); "Tagore'u Türkçeleştirmek" (S. 24, II 1937, Tnk.); "Avrupa Ne Düşünüyor?" (S. 25, III 1937, Fk.); "Avrupa Ne Düşünüyor?" (S. 26, IV 1937, Fk.); "Tennyson" (S. 27, V 1937, Byg.); "Fransa -İtalya" (S. 28, VI 1937, Fk.); "İtalya- İngiltere" (S. 30, VIII 1937, Fk.); "Bir Semboliste göre Şiir-Şair" (S. 31, IX 1937, Mlt.); "Yeni Halide Edip" (S. 31, IX 1937, Tnk.); "İtalya- İngiltere" (S. 31, IX 1937, Fk.); "Karamazof Kardeşler" (S. 32, X 1937, K.ö.); "Edebiyat Lügati" (S. 32, X 1937, Tnk.); "Çekoslovakya-İngiltere- Rusya" (S. 32, X 1937, Fk.); "Sinema Hakkında" (S. 33, XI 1937, Tnk.); "Bir Tiyatro Tarihi İçin Notlar" (S. 34, XII 1937, Mkl.); "Bir Tiyatro Tarihi İçin Notlar" (S. 35, I 1938, Mkl.); "Almanya" (S. 35, I 1938, Fk.); "Edebiyatımızın Asıl Noksanı" (S. 36, II 1938, Tnk.); "Bir Tiyatro Tarihi İçin Notlar" (S. 36, II 1938, Mkl.); "Bir Tiyatro Tarihi İçin Notlar" (S. 37, III 1938, Mkl.); "Bir Tiyatro Tarihi İçin Notlar" (S. 38, IV 1938, Mkl.); "Promethus Vincit" (S. 40, VI 1938, K.ö.); "Aeschylus" (S. 41, VII 1938, Ty.); "Gençlik Bilse" (S. 42, VIII 1938, Tnk.); "Aeschylus" (S. 43, IX 1938, Ty.); "Atatürk'ün Ölümü Üzerine" (S. 46, XII 1938, A.y.);

- "Humanisma" (S. 47, I 1939, Mkl.); "Orta Tahsil Hakkında" (S. 53, VII 1939, K.ö.); "Humanisma ve Biz" (S. 62, IV 1940, Mkl.); "Humanisma ve Biz II" (S. 63, V 1940, Mkl.); "Humanisma ve Biz III" (S. 64, VI 1940, Mkl.); "Şiir Meselesi ve Eflatun ile Muhammet" (S. 68-71, X I 1940 1941, Mkl.); "Türkçe ve Nevai" (S. 72, II 1941, Mkl.); "Tercüme Mecmuası" (S. 76, VI 1941, İnc.); "Tercümeciliğimiz" (S. 79, IX 1941, Fk.); "İrlanda(Sayı Denize Giden Atlılar) " (S. 83, I 1942, İnc.); "Çeyrek Asırlık Türk Şiiri" (S. 98, VI 1944, Fk.); "Maarifimizin Düzelışı Hakkında" (S. 101, IX 1944, Fk.); "Edebiyatta Üç Buut" (S. 104, VI 1945, Fk.); "Bizim Şehir" (S. 105, VII 1945, İnc.); "Bencilik İletimiz" (S. 108, X 1945, Fk.); "Şiir. Hakkında Düşünceler" (S. 110, XII 1945, Sh.); "Keats" (S. 110, XII 1945, Byg.); "Şiirimizin İki Kefesi" (S. 111, I 1946, Fk.); "Şairlerimiz Üzerine" (S. 113, III 1946, Fk.); "Roman Üzerine" (S. 119, IX 1946, Fk.); "Geçen Altı Senenin Türk Edebiyatı" (S. 123, I 1947, Mkl.); "Milli Eğitim Bakanlığı Klasikleri Üzerine" (S. 124, II 1947, Fk.); "Büyük Sanatkar" (S. 126, IV 1947, Byg.); "Tiyatromuzun Geleceği Üzerine Bir Makale." (S. 128, VI 1947, Mk.); "Anış" (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Dnm.); "Renaissance" (S. 143 145, XI 1948, Mkl.); "Değişiş Üzerine" (S. 1, I 1950, Sh.); "Tiyatrolarımız" (S. 1, I 1950, Tnk.); "Şiir Üzerine" (S. 2, II 1950, Sh.); "Bugünün Türk Destanları" (S. 3, III 1950, İnc.); "Şöhretin İnış Çıkışı" (S. 3, III 1950, Fk.); "Edebiyatımızın Bir Muhasebesi*" (S. 4, IV 1950, Tnk.); "Yabancı Gözüyle Wordsworth" (S. 5, V 1950, Byg.); "Emerson Gözüyle Goethe" (S. 6, VI 1950, K.ö.); "Tiyatrolarımız" (S. 5, V 1950, Tnk.); "Fransa- Danimarka" (S. 29, VII 1937, Fk.); "Dünya Gözü İle" (S. 88-90, VI, VII, VIII 1942, Sh.);
- Burian, Orhan-Günyol, Vedat, "Sanatın Başı Hayrettir" (S. 78, VIII 1941, Sh.); "Sahne Oyunlarımız Hakkında*" (S. 102, IV 1945, Sh.); "Değişen Dünya" (S. 106, VIII 1945, Sh.); "Öğütme Ahlakı Üzerine" (S. 4, IV 1950, Sh.)
- Burke, Thomas, "Hikâyecilik Sanatı" (Tercüman: Filiz Karabey, S. 8, VII 1950, Mkl.); "Toprak Kokusu" (S. 67, IX 1940, Dnm.)
- Buyrukçu, Muzaffer, "Davul Çalan Maymun" (S. 4, II 1956, Hk.)
- Bülent, Enis, "Geceleyin Sokaklar" (S. 3, IV 1935, Şr.); "Raylar" (S. 4, V 1935, Şr.); "Rüyalar" (S. 5, VI 1935, Şr.); "Özleyiş" (S. 7, IX 1935, Şr.)
- Bürün, Vecdi Hayri, "Double Meselesi ve Doryan Gray'in Portresi" (S. 57, XI 1939, Mkl.)
- Byron, Lord, "Artık Avare Dolaşmayacağız" (S. 7, V 1956, Şr.)

- Cami, Molla, "*Fatih'e Horasan'dan Mk.*" (S. 6, IV 1956, Mk.)
- Camus, Albert, "*Bir Alman Dosta Mektuplar*" (Tercüman: A. Teleme, S. 4, IV 1950, Mk.)
- Candan, Ali, "*Tarih Terbiyesi*" (S. 7, VII 1950, Fk.); "*Cemal Nadir'in Özelliği*" (S. 4, II 1956, Byg.)
- Candar, Avni, "*İlyada Tercümesi*" (S. 64, VI 1940, İnc.)
- Caner, Ahmet Nadir, "*Kıymet*" (S. 126, IV 1947, Şr.)
- Cansever, Ö.Edip, "*Küçük Şeyler*" (S. 120, X 1946, Şr.); "*Sarhoşluk*" (S. 4, IV 1950, Şr.)
- Capart, J., "*Ne Okumalı?*" (Tercüman: İ.Ö., S. 125, III 1947, Sh.)
- Caplin, Charlie, "*Ben İmparatorluk İstemiyorum*" (S. 2, II 1950, Dnm.)
- Carnegie, Dale, "*Münakaşa Sanatı*" (Tercüman: İhsan Nebi, S. 28, VI 1937, K.ö.)
- Carrel, Dr.Alexis, "*Hususi Hayatımızda İntizam*" (Tercüman: Fazıl Pülmer, S. 73, III 1941, Mkl.)
- Carter, Thomas Francis, "*Turfan Sahasındaki Uygur Türkleri'nde Matbaacılık*" (Tercüman: Mustafa Ertim, S. 16, VI 1936, Mkl.); "*Turfan Sahasındaki Uygur Türkleri'nde Matbaacılık*" (Tercüman: Mustafa Ertim, S. 17, VII 1936, Mkl.)
- Cary, Joyce, "*Roman ve İnançlar*" (Tercüman: Nilüfer F. Deriş, S. 1, XI 1955, Mkl.)
- Cavalılar, Budist, "*İnsan Nasıl Yaratıldı*" (Tercüman: Andre Tietze, S. 2, II 1950, K.m.)
- Celal, Musahipzade, "*Bizde Ty.*" (S. 12, II 1936, Mkl.)
- Celal, Peride, "*Dilekçemdir*" (S. 5, V 1950, Hk.)
- Cem, Orhan Y., "*Gülsüm*" (S. 37, III 1938, Hk.)
- Cemal, Kağızmanlı Aşık, "*Kağızmanlı Aşık Cemal Yazıyor*" (S. 82, XII 1941, Şr.)
- Cemal, Mithat, "*Türk Çocuğuna*" (S. 2, III 1935, Şr.)
- Cemal, Reşad, "*İkinci Mektup*" (S. 8, X 1935, Şr.); "*Münzevi*" (S. 11, I 1936, Şr.)
- Ceyhun, Demirbaş, "*Önümüzdeki Tümsekler*" (S. 6, IV 1956, Hk.)
- Chauffier. Louis Martin, "*Hür Düşünceye Vurulan Zincire Dair*" (S. 1, I 1950, Fk.); "*Hür Düşünceye Vurulan Zincire Dair*" (S. 1, XI 1955, Sh.)
- Chi, Lui, "*Şair Düşüncesi*" (Tercüman: Nazmi Akıman, S. 5, V 1950, Şr.)
- Church, Richard, "*Romanın Bugünkü Durumu*" (Tercüman: O.G., S. 116, VI 1946, Fk.)
- Cihangir, Mehmet, "*İlkokul Öğretmeni ve Gerçek Aydın*" (S. 7, V 1956, Tnk.)
- Cogniot, G., "*Öğretim İşlerinde İlerlemenin Şartı*" (Tercüman: Gündat, S. 5, V 1950.

Tnk.)

Conrad, Joseph, "Zafer" (Tercüme: M. Sadık Balkan, S. 74, IV 1941, İnc.)

Copeau, Jacques, "Sanata ve Mesleğe Dair" (S. 1, I 1950, Tnk.)

Coşkun, Macit, "Pişmanlık" (S. 6, VI 1950, Şr.)

Coşkuner, İsa, "Atatürk ve Bir Marş" (S. 124, II 1947, A.y.)

Cousins, Norman, "Yeni İnsan Eskidi" (S. 117, VII 1946, Mkl.);

"Yeni İnsan Eskidi" (Tercüman: Orhan Burian, S. 2, XII 1955, Fk.)

Cousin, Victor, "Sanat Hakkında" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 32, X 1937, Mkl.);

"Güzel Sanatlar..." (Tercüman: Vedat Günyol, S. 33, XI 1937, Mkl.)

Cumalı, Necati, "Dünya Gürültüsü" (S. 105, VII 1945, Şr.); "Kendime Dair" (S. 111, I 1946, Şr.); "Aysız Geceler" (S. 111, I 1946, Hk.); "Bundan Sonra" (S. 115, V 1946, Şr.); "Güneş Saati" (S. 132, X 1947, Şr.); "İki Kız Kardeş" (S. 133, XI 1947, Şr.)

Çağatay, Salih, "Martılı Liman" (S. 3, III 1950, Şr.)

Çağlar, Behçet Kemal-Boran, İhsan, "Batakılık" (S. 9, XI 1935, Şr.); "Çekiç" (S. 14, IV 1936, Şr.); "Nerden, Nereye, Neden?" (S. 11, I 1936, Şr.)

Çağlar, Behçet Kemal, "Ankaram, Ah Ankaram" (S. 10, XII 1935, Şr.); "Ben Burda Bir Hamlet'im" (S. 10, XII 1935, Şr.); "Bir Eti Vazosuna" (S. 12, II 1936, Şr.); "Hayt Parktan Geçerken" (S. 15, V 1936, Şr.); "Habeşlere" (S. 13, III 1936, Şr.); "O Sen misin?" (S. 17, VII 1936, Şr.); "Ankara'da" (S. 18, VIII 1936, Şr.); "Timur ve Yıldırım" (S. 19, IX 1936, Ty.); "Bağımda İki Gül Kanıyor" (S. 20, X 1936, Şr.); "Büyük Fethin 13üncü Yılı" (S. 21, XI 1936, Şr.); "Herkes Kalksın Ayağa" (S. 22, XII 1936, Şr.); "Sanat ve İyman*" (S. 23, I 1937, Fk.); "Çınlıyan Çöl" (S. 23, I 1937, Şr.); "Gök Tanrı'nın Arkadaşı" (S. 24, II 1937, Şr.); "Bizim Nesle Gazel" (S. 25, III 1937, Şr.); "Atatürk'ün ve Halkevinin Çocukları" (S. 26, IV 1937, Fk.); "İstiyorum" (S. 26, IV 1937, Şr.); "Bor'da Akşam" (S. 27, V 1937, Şr.); "Toroslardan İnerken" (S. 28, VI 1937, Şr.); "Gölbaşı'nda" (S. 29, VII 1937, Şr.); "Açıkta Yelkenle" (S. 31, IX 1937, Şr.); "İnşacı ve Fetihci Cumhuriyet" (S. 33, XI 1937, Fk.); "İler" (S. 33, XI 1937, Şr.); "Atatürk'ü Dinlerken" (S. 34, XII 1937, Şr.); "Minareler Şehrinde İlk İbadet" (S. 6, VII 1935, Şr.); "Hey Tuna, Tuna!..." (S. 8, X 1935, Şr.); "Atının Terkisinde" (S. 16, VI 1936, Şr.); "Tarih Kongresine Saygı ve Selam" (S. 32, X 1937, Fk.); "Florya'da Yaz Saatleri" (S. 32, X 1937, Şr.); "Hataya Davet" (S. 33, XI 1937, Şr.); "İstiyorum" (S. 34, XII 1937, Şr.); "Gönülden Kopan Bir

Ses" (S. 35, I 1938, Şr.); "Kayakta" (S. 36, II 1938, Şr.); "Biz" (S. 37, III 1938, Şr.); "Bırak Asi Kalayım" (S. 37, III 1938, Şr.); "Al Beni, Toprak Ana" (S. 38, IV 1938, Şr.); "Kendine Gel Sevgilim" (S. 38, IV 1938, Şr.); "Bağdat'ta Geceler" (S. 39, V 1938, Şr.); "19 Mayıs Çocuklarına Selam" (S. 40, VI 1938, Şr.); "Şair Kime Derler ve Bizce Güzel Şiir Nedir?" (S. 41, VII 1938, Şr.); "Başımın İçinde Bir Çekiç" (S. 41, VII 1938, Şr.); "Yeni Mezunlarla Bir Konuşma" (S. 42, VIII 1938, Fk.); "Başımı Alıp Gitsem mi ki?" (S. 42, VIII 1938, Şr.); "Haber Aldığım Akşamlar" (S. 43, IX 1938, Şr.); "Dumlupınar İnsanına" (S. 44, X 1938, Şr.); "On Beşinci Yılda Düşünceler" (S. 45, XI 1938, Fk.); "Diyebilsem Bir Sabah" (S. 45, XI 1938, Şr.); "İzinde" (S. 46, XII 1938, Şr.); "Sanatkarları Davet" (S. 47, I 1939, Tnk.); "Bizden Bir Müddet Yazı Beklemeyiniz" (S. 47, I 1939, A.y.); "Görmeğe Geldim" (S. 47, I 1939, Şr.); "Dadaylı Kör Hasan'ın Destanından Bir Parça" (S. 47, I 1939, Şr.); "Namık Kemal'e Dair Bir Konuşma Notları" (S. 48, II 1939, Sh.); "İrticayı Bulduğumuz Yerde Boğmak Boynumuzun Borcudur" (S. 49, III 1939, Fk.); "D Grubunun Sergisi" (S. 49, III 1939, Fk.); "Göztepe'den Denize" (S. 50, IV 1939, Şr.); "Egeden Anama Yazdığım Mektuptan Parçalar" (S. 50, IV 1939, Mk.); "Sarı Sabır" (S. 51, V 1939, Şr.); "Sinan ve Hamit" (S. 51, V 1939, Fk.); "Memleket Yazıları" (S. 52, VI 1939, G.y.); "Meriçle Arda Gibi" (S. 52, VI 1939, Şr.); "Memleket Yazıları II" (S. 53, VII 1939, G.y.); "Tarsus'un Çağlayanı" (S. 53, VII 1939, G.y.); "Memleket Yazıları" (S. 54, VIII 1939, G.y.); "Yunusun Mezarında" (S. 55, IX 1939, Şr.); "Memleket Yazıları" (S. 55, IX 1939, G.y.); "Yürü Fırat" (S. 56, X 1939, Şr.); "Memleket Yazıları" (S. 56, X 1939, G.y.); "Tevfik Fikret Hakkında Düşüncemiz" (S. 57, XI 1939, Tnk.); "Atatürk'e Sesleniş" (S. 57, XI 1939, Şr.); "Yolculuklarım I" (S. 58-59, XII I 1939, Şr.); "San'atta Umumi Bir Tasfiye Lazım" (S. 60, II 1940, Tnk.); "Benim Zelzelem" (S. 60, II 1940, Şr.); "Cenge Davet" (S. 61, III 1940, Şr.); "Yeni Karacaoğlandan Parçalar" (S. 62, IV 1940, Şr.); "1 Nisan 1921'in Eşiğinde" (S. 63, V 1940, Şr.); "Sıramız Gelirken" (S. 64, VI 1940, Şr.); "Türk Jandarkı Kurretülayn" (S. 65, VII 1940, Prt.); "İnönü Kahramanlarından Miralay Nazım" (S. 65, VII 1940, Byg.); "Atatürk'e İkinci Rapordan Parçalar" (S. 66, VIII 1940, Şr.); "Atatürk'e Üçüncü Rapordan Parçalar" (S. 67, IX 1940, Şr.); "Türkçe ve Yahya Kemal" (S. 72, II 1941, Mkl.); "Halk Sanatının Zaferi" (S. 73, III 1941, Fk.); "Elveda" (S. 73, III 1941, Şr.); "Hey Dedi Aşık Ömer" (S. 74, IV 1941, Şr.); "Ankara'nın Sesi Bu

Değildir (S. 74, IV 1941, Mk.); *“Halay”* (S. 74, IV 1941, Şr.); *“Edebiyatçılarımızla Konuşmalar (Sayı Sarı Kışlalı Hüseyin Gürsoy) ”* (S. 75, V 1941, Rpj.); *“Antalya”* (S. 75, V 1941, Şr.); *“Bağlamacıya”* (S. 75, V 1941, Şr.); *“Semiha Berksoy’la Yarıda Kalan Bir Konuşma”* (S. 75, V 1941, Rpj.); *“Hayatının Ana Hatları”* (S. 76, VI 1941, A.y.); *“Şiir ve Cemiyet”* (S. 76, VI 1941, Tnk.); *“Topraktan İnsana ve İnsandan Toprağa Doğru”* (S. 77, VII 1941, Şr.); *“Atatürk’ün Hayatına Ait Notlar II”* (S. 77, VII 1941, A.y.); *“(Başlıksız)”* (S. 78, VIII 1941, Şr.); *“Sanat Telakkilerim”* (S. 78, VIII 1941, Tnk.); *“Eylül Sonunda”* (S. 78, VIII 1941, Şr.); *“Ben Ağaç Olurum Sen...”* (S. 78, VIII 1941, Şr.); *“İztirap Nedir?Büyük Bir Okyanus”* (S. 78, VIII 1941, Şr.); *“Bir Düşünce Beni Üzüyor”* (S. 78, VIII 1941, Şr.); *“Karslı ve Sarıkamışlı Meslektaşlar”* (S. 80, X 1941, İnc.); *“Sınır Boyunda Tutulan Bir Hatıra Defterinden Parçalar”* (S. 80, X 1941, Şr.); *“Alnımda O Eller”* (S. 81, XI 1941, Şr.); *“Sarıkamışta Aşıklar Toplantısı”* (S. 81, XI 1941, G.y.); *“Bir Halk Şairine Sesleniş”* (S. 82, XII 1941, İnc.); *“Dostlara Arzıhal”* (S. 82, XII 1941, Şr.); *“Ceza Dolayısı İle”* (S. 82, XII 1941, Fk.); *“Biz”* (S. 85-87, M.N.My. 1942, Şr.); *“Bizim Mevlüt”* (S. 91-92-93, IX X 1942, A.y.); *“Halka Giden Yoldayız”* (S. 97, III 1943, Şr.); *“Maraş’ta Bir Sesleniş”* (S. 98, VI 1944, Şr.); *“Değirmene İstida”* (S. 99, VII 1944, Şr.); *“Kuvayı Milliye Ruhu”* (S. 99, VII 1944, İnc.); *“Ölümünün Beşinci Yılında”* (S. 99, VII 1944, A.y.); *“Gavurun Kurşunu Değmez Adama Diyenlerin Şehrinde”* (S. 100, VIII 1944, Htr.); *“Gazi Şehir”* (S. 100, VIII 1944, Şr.); *“Ölümünün Beşinci Yılında II”* (S. 100, VIII 1944, A.y.); *“Dumlupınar’da”* (S. 101, IX 1944, G.y.); *“Ölümünün Beşinci Yıldönümünde III”* (S. 101, IX 1944, A.y.); *“Bir Adana Bahçesinde”* (S. 102, IV 1945, Şr.); *“Bir Esvap Üstüne Nakışlar”* (S. 103, V 1945, Şr.); *“Uğuz Destanı’ndan Manzum Notlar”* (S. 104, VI 1945, Şr.); *“Çiğneyip Geçme Beni”* (S. 105, VII 1945, Şr.); *“Yayla Dumanı”* (S. 105, VII 1945, İnc.); *“Meriçte Akşam”* (S. 106, VIII 1945, Şr.); *“Ankara’daki 22. Resim Sergisi Dolayısıyla”* (S. 106, VIII 1945, İnc.); *“Eskiler Biter mi ki?”* (S. 108, X 1945, Şr.); *“Bir Bulgar’ın Yazdıkları”* (S. 108, X 1945, A.y.); *“Gelecek Nesiller Atatürk’ü Nereden ve Nasıl Öğrenecekler”* (S. 109, XI 1945, A.y.); *“Atatürk’e Raporlardan Parçalar”* (S. 109, XI 1945, Şr.); *“Benim Gözümlle 23 Yılın Şiirine Bir Bakış”* (S. 110, XII 1945, Fk.); *“Atatürk’e Mektup”* (S. 121-122, XI XII 1946, Şr.); *“Erzurum Destanı’ndan Parçalar”* (S. 121-122, XI XII 1946,

Şr.); "Günlerim Geldi" (S. 133, XI 1947, Şr.); "Şamın Değerli Evi" (S. 133, XI 1947, G.y.); "Kurtardığı İzmir'den Notlar" (S. 133, XI 1947, G.y.); "Kurtarıcının İlk Ayak Bastığı Kıyı" (S. 133, XI 1947, G.y.); "Allahuekber Dağının Eteklerinde" (S. 134, XII 1947, G.y.); "Kimlik Kağıdım" (S. 135, I 1948, Şr.); "Bir Anadolu Köşesi Daha Uşak" (S. 135, I 1948, G.y.); "İç Erenköy'deki Sakızağacı" (S. 136, II 1948, Şr.); "Atatürk ve Halk" (S. 136, II 1948, A.y.); "İki Damla Yaş" (S. 136, II 1948, İnc.); "Bir Yurt Köşesi Daha Fırat Kıyılarında" (S. 136, II 1948, G.y.); "Sabaha Keside" (S. 137, III 1948, Şr.); "Ömer Bedrettin'i Anarken" (S. 137, III 1948, Dnm.); "Atatürk'ten Hatıralar" (S. 137, III 1948, Htr.); "Bir Yurt Köşesi Daha Türkiye Güzeli Artvin" (S. 137, III 1948, G.y.); "Kimbilir?" (S. 138, IV 1948, Şr.); "Bir Yurt Köşesi Daha Tekir Yaylalarından Gesi Bağlarına Doğru" (S. 138, IV 1948, G.y.); "Bu Bahar" (S. 139, V 1948, Şr.); "Bir Kalede Akşam, Bir Koyda Gece" (S. 139, V 1948, G.y.); "Gönülden Kopan Bir Ses" (S. 140, VI 1948, Şr.); "Atatürk'e Mevluttan" (S. 143 145, XI 1948, Şr.); "Bugaç Han Destanı" (S. 143 145, XI 1948, Şr.); "(Başlıksız)" (S. 143 145, XI 1948, Şr.); "(Başlıksız)" (S. 143 145, XI 1948, Şr.); "(Başlıksız)" (S. 143 145, XI 1948, Şr.); "(Başlıksız)" (S. 143 145, XI 1948, Şr.);

Çağlar, Ece Ayhan, "Deliler Bayramı" (S. 6, IV 1956, Şr.)

Çağlayan, S. , "Atatürk" (S. 56, X 1939, Şr.)

Çakır, Halit , "Dil Üzerine" (S. 7, VII 1950, Fk.); "Dil Üzerine" (S. 8, VII 1950, Fk.); "Ankara Gemisi" (S. 1, XI 1955, G.y.); "Aradığımız Gençlik" (S. 3, I 1956, Fk.); "Einstein'ın Bilimdeki Yeri" (S. 5, III 1956, Mkl.); "Yeni Tilcikler Üretiyoruz" (S. 1, XI 1955, Fk.); "Yeni Tilcikler Üretiyoruz" (S. 3, I 1956, Fk.); "Yeni Tilcikler Üretiyoruz" (S. 4, II 1956, Fk.); "Yeni Tilcikler Üretiyoruz" (S. 5, III 1956, Fk.); "Yeni Tilcikler Üretiyoruz" (S. 6, IV 1956, Fk.); "Yeni Tilcikler Üretiyoruz" (S. 8, VI 1956, Fk.);

Çakır, Mustafa , "Bekleyen Rasat Tepe" (S. 143 145, XI 1948, Şr.)

Çal, Kemal , "Deniz Rüzgarları" (S. 138, IV 1948, Şr.)

Çalışlar, General İzzettin , "25 Nisan Atatürk'ün Günüdür" (S. 91-92-93, IX X 1942, A.y.)

Çambel, Leyla , "Selma Lagerlöf" (S. 64, VI 1940, Byg.)

Çamlıbel, Faruk Nafiz , "Yalılar" (S. 7, IX 1935, Şr.); "Atatürk İçin Yazılmış Şiirlerden" (S. 49, III 1939, Şr.); "Gazi Söylüyor" (S. 55, IX 1939, Şr.); "Bir Yolcu" (S. 60,

- II 1940, Şr.); "(Başlıksız)" (S. 143 145, XI 1948, Şr.);
- Çapan, Cevat, "Yalnız Uyku" (S. 2, XII 1955, Şr.)
- Çatalcalı, Fikret, "Yeni Bir Shakespeare Tercümesi Hakkında" (S. 98, VI 1944, Tnk.); "Shakespeare" (S. 108, X 1945, Byg.); "İngiliz Tiyatrosu" (S. 113, III 1946, Mkl.); "Gürültüden Hoşlanıyor muyuz?" (S. 114, IV 1946, Fk.)
- Çavuşoğlu, Enver, "(Başlıksız)" (S. 75, V 1941, A.y.)
- Çekov, Anton, "Mesut Bir Adam" (Tercüman: Hayrettin Tansu, S. 37, III 1938, Hk.)
- Çelik, Aptullah, "Yalnız Onlar" (S. 126, IV 1947, Şr.)
- Çelik, M.F., "1855 Kars Muharebesine Dair İbrahim Adlı Bir Aşığın Destanı" (S. 84, II 1942, İnc.)
- Çiçek, Mazhar, "Bu Yaşta" (S. 118, VIII 1946, Şr.)
- Çoşkun, Arif, "Dağlar" (S. 9, VII 1956, Şr.)
- Çoşkun, F., "Sonbaharda" (S. 1, II 1935, Şr.)
- Çubukcu, Orhan, "Tiyatrolarımız" (S. 2, XII 1955, İnc.); "Ottokar Grabner ile Bir Konuşma" (S. 3, I 1956, Sh.); "Varlık Roman Armağanı Sonucu Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?" (S. 5, III 1956, Ank.)
- D.,A, "İki Roman Okudum" (S. 47, I 1939, İnc.)
- D., Ziegler Henri, "Hümanist Kimdir?" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 3, III 1950, Mkl.)
- Dağlarca, Fazıl Hüsnü, "Anibal" (S. 4, II 1956, Şr.); "Ülke" (S. 1, XI 1955, Şr.); "Daireler" (S. 17, VII 1936, Şr.); "Boş Vakitler" (S. 19, IX 1936, Şr.); "Bir Ölünün Soğuması" (S. 20, X 1936, Şr.); "Ara" (S. 5, III 1956, Şr.); "Âsû'nun Oğlu" (S. 3, I 1956, Şr.); "Benimki" (S. 7, V 1956, Şr.); "Boşluklarda Yaşamak" (S. 10, VIII 1956, Şr.); "Gün Altı" (S. 6, IV 1956, Şr.); "Karanlıkta Körler" (S. 2, XII 1955, Şr.); "Yorgunluk" (S. 8, VI 1956, Şr.); "Azad Edin Işıkları" (S. 25, III 1937, Şr.); "Nasihat" (S. 27, V 1937, Şr.); "Tanrıma" (S. 32, X 1937, Şr.); "Yaşadıktan Sonra" (S. 34, XII 1937, Şr.); "Gece Yarısı" (S. 36, II 1938, Şr.); "(Başlıksız)" (S. 38, IV 1938, Şr.); "Hayata Seranatlar" (S. 44, X 1938, Şr.); "Kahraman" (S. 51, V 1939, Şr.); "Heykel" (S. 56, X 1939, Şr.); "Yüz" (S. 57, XI 1939, Şr.); "Müslüman" (S. 58-59, XII I 1939, Şr.); "Meclis" (S. 60, I 1940, Şr.); "Geceye Karşı Müdafaa" (S. 61, III 1940, Şr.); "Bilezik" (S. 62, IV 1940, Şr.); "Can Sağlığı" (S. 63, V 1940, Şr.); "Kabul" (S. 73, III 1941, Şr.); "Koyun" (S. 74, IV 1941, Şr.); "Boynuz" (S. 84, II 1942, Şr.); "Uykusuz" (S. 85-87, III,IV,V, 1942, Şr.); "Turnalar" (S. 98, VI 1944, Şr.); "(Başlıksız)" (S. 102, IV 1945, Şr.); "Harp Destanından" (S. 103, V 1945, Şr.);

- "Küfretmezdi Fakat Küfrü Lezzetle Düşünürdü" (S. 104, VI 1945, Şr.); "Cihan Türküsü" (S. 110, XII 1945, Şr.); "Bakışlar" (S. 114, IV 1946, Şr.); "Atatürk" (S. 121-122, XI XII 1946, Şr.); "Gelin" (S. 125, III 1947, Şr.); "Çağrılmış" (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Şr.); "Mezar Taşları" (S. 138, IV 1948, Şr.); "Pakistan" (S. 140, VI 1948, Şr.); "Eski İstanbul" (S. 1, I 1950, Şr.); "Kızılırmak Kıyıları" (S. 2, II 1950, Şr.); "Selçuk Vakti" (S. 4, IV 1950, Şr.); "Merihliye Sesleniş" (S. 6, VI 1950, Şr.)
- Damacı, Raci, "Atatürk'ten Hatıralar" (S. 115, V 1946, A.y.); "Atatürk'ten Hatıralar" (S. 121-122, XI XII 1946, A.y.); "Atatürk'ten Hatıralar" (S. 133, XI 1947, A.y.)
- Demiray, Esad, "Beyaz" (S. 15, V 1936, Şr.); "Lambalar" (S. 17, VII 1936, Şr.); "Serçeler" (S. 24, II 1937, Şr.)
- Dengi, Saffet, "Vatan Yahut Silistre Dair" (S. 68-71, X I 1940 1941, Mkl.); "Vatan Yahut Silistre Dair" (S. 72, II 1941, Mkl.)
- Denli, M. , "Kırk Yaş" (S. 52, VI 1939, Şr.); "Petek" (S. 53, VII 1939, Şr.); "İncir" (S. 54, VIII 1939, Şr.); "Yabancı" (S. 55, IX 1939, Şr.); "Deve" (S. 57, XI 1939, Şr.); "Mevsim" (S. 58-59, XII I 1939, Şr.); "Kapalı Hava" (S. 62, IV 1940, Şr.); "Orman" (S. 6, VI 1950, Şr.)
- Deniz, A. Seydi, "Ağaç" (S. 5, III 1956, Şr.)
- Derebeyoğlu, Arif, "Kadınlar Hamamı" (S. 3, I 1956, Hk.)
- Deringöz, H. , "Şu Anda" (S. 120, X 1946, Şr.)
- Derinsu, Osman , "Son Bahar" (S. 24, II 1937, Şr.)
- d'Esperey, Franchet , "Bir Fransız Meraşlı Konuşuyor" (S. 125, III 1947, A.y.)
- Deriş, Nilüfer F., "Babalar Unutur" (S. 5, VI 1935, Sh.); " İşte Bu Halk Böyledir 'Ummandan Damlalar' " (S. 3, I 1956, Fk.)
- Derman, Münir , "İbni Sina Yahudi Değildir" (S. 58-59, XII I 1939, Mkl.); "Acının Psikolojisi" (S. 60, II 1940, Mkl.); "Dünya Dönüyor" (S. 61, III 1940, Mkl.); "Fransız Karakteri" (S. 63, V 1940, Mkl.);
- Detroit, "Ford'u Ziyaret" (S. 27, V 1937, Rpj.)
- Devran Mehmet , "Solan Gül" (S. 8, X 1935, Şr.)
- Devrim, İhsan Aygün , "Şair" (S. 13, III 1936, Şr.)
- Devrimsel, Mihri , "Üç Göz" (S. 4, V 1935, Şr.)
- Dıranas, Muhip Ahmet, "Gençler Diyorlar ki" (S. 7, IX 1935, Ank.); "Selam" (S. 8, X 1935, Şr.); "Her Şey Uzaktadır" (S. 14, IV 1936, Şr.); "Atlı Karınca" (S. 30, VIII 1937, Şr.); "Kezban" (S. 34, XII 1937, Şr.)

- Dickens, Charles , “*Hapisane Hayatı*” (S. 42, VIII 1938, K.ö.)
- Dickinson, Emily , “*Ölüm Değildi*” (S. 113, III 1946, Şr.)
- Digest, Readers , “*Meksika'nın Sıhhat Kalkınması*” (S. 100, VIII 1944, Fk.)
- Dil, Şahinkaya, “*Büyük Korku*” (S. 8, VI 1956, Şr.)
- Diler, Rıza, “ *Telli Zurna*” (S. 7, V 1956, Şr.)
- Dilmen, Güngör, “*(Başlıksız)*” (S. 9, VII 1956, Şr.); “*(Başlıksız)*” (S. 5, III 1956, Şr.)
- Dirlik, Ünal Şöhret, “*Babamdan Mektup*” (S. 5, III 1956, Hk.)
- Dizdaroğlu, Hikmet , “*Kumarbaz I*” (S. 82, XII 1941, İnc.); “*Ariel Shelley'in Hayatı I*” (S. 88-90, VI, VII, VIII 1942, Byg.); “*Sahra Pastoral midir?*” (S. 94, XI 1942, Tnk. ve İnc.); “*Eşber'de Vatanseverlik ve Aşk Duygusu*” (S. 95-96, II 1943, İnc.); “*Halit Ziya Uşaklıgil'in Edebiyatımızdaki Yeri*” (S. 105, VII 1945, Byg.); “*Genç Bir Şaire Mektuplar*” (S. 105, VII 1945, İnc.); “*Şinasi ve Müntehabat-ı Eş'ar-ı*” (S. 106, VIII 1945, İnc.); “*İran Edebiyatı*” (S. 108, X 1945, İnc.); “*Toprak İnsanları*” (S. 113, III 1946, İnc.); “*Gevheri*” (S. 115, V 1946, Byg.); “*Kurtuluşstan Sonrakiler*” (S. 119, IX 1946, Tnk.); “*Ahmet Mithat Efendi'de Tarih Görüşü*” (S. 120, X 1946, Mkl.); “*Sarıklı İhtilalci Ali Suavi*” (S. 124, II 1947, Byg.); “*Bir Kitap Üzerine*” (S. 126, IV 1947, Tnk.); “*Mitoloji Üzerine Bir Eser*” (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, İnc.); “*Cevabın Cevabı Yahut İhkak-ı Hak*” (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Tnk.); “*Ahmet Haşim Hakkında Yeni Bir Eser*” (S. 132, X 1947, İnc.); “*Türk Edebiyatının En Güzel Hikâyeleri*” (S. 134, XII 1947, Tnk.); “*Milli Savaş Hikâyeleri*” (S. 135, I 1948, İnc.); “*Yeni Şiirimiz ve Bir Antoloji*” (S. 136, II 1948, Tnk.); “*Konuşma Dilimiz*” (S. 137, III 1948, Mkl.); “*Sinbad-Name*” (S. 138, IV 1948, İnc.); “*Mechul Bir Dilci ve Eseri*” (S. 139, V 1948, İnc.); “*Yahya Kemal ve Şiirleri*” (S. 140, VI 1948, Byg.); “*Mehmet Akif ve Şiirleri*” (S. 141 142, T.A 1948, Byg.); “*Fuzuli*” (S. 3, III 1950, İnc.); “*Tercüman-ül Belaga*” (S. 4, IV 1950, İnc.); “*Namık Kemal ve Abdülhak Hamit*” (S. 6, VI 1950, Mkl.); “*Bayburtlu Zihni*” (S. 7, VII 1950, İnc.); “*Cami*” (S. 8, VII 1950, İnc.)
- Doğan, Maksut, “*Umut*” (S. 4, II 1956, Şr.)
- D'orleans, Charles , “*Kış*” (S. 104, VI 1945, Şr.)
- Dostoyevski, F. “*Karamazof Kardeşler*” (S. 32, X 1937, K.ö.); “*Türk Ali*” (S. 2, II 1950, Htr.)
- Doyran, Turhan , “*Karagöz'e Dair*” (S. 123, I 1947, Fk.); “*Tiyatro ve Sinema*” (S. 127, V 1947, Mkl.); “*Meddah'a Dair*” (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Mkl.);

- "*Tiyatroda Üç Unsur*" (S. 132, X 1947, Mkl.); "*Tiyatro ve Edebiyat*" (S. 133, XI 1947, Mkl.); "*Aktöre Dair*" (S. 135, I 1948, Mkl.)
- Dökmeci, Avni , "*Bulutsuz Bir Kış Gecesi*" (S. 125, III 1947, Şr.); "*Yukarı Kattakiler*" (S. 127, V 1947, Şr.)
- Dr. Adnan, "*Osmanlı Türklerinde İlim*" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 55, IX 1939, K.ö.)
- Dranas, Ahmet Muhip , "*Dağlara*" (S. 64, VI 1940, Şr.); "*Realizma*" (S. 75, V 1941, Şr.); "*Sanat ve Yurd Bütünlüğü*" (S. 83, I 1942, Fk.); "*Ayaklar*" (S. 110, XII 1945, Şr.); "*İptida Var Olan*" (S. 110, XII 1945, Dnm.)
- Dressler, Mary , "*Bazı Fikir ve Öğütler*" (S. 1, II 1935, Ks. y.)
- du Gard, Rogar Martin , "*1914 Yazı*" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 55, IX 1939, K.ö.)
- Duhamel, George, "*Dünyaya Sahip Olmak*" (Tercüman: A. Teleme, S. 4, IV 1950, Fk.); "*Kitap Üzerine Savaş*" (S. 132, X 1947, Fk.); "*Batılı Devlet Yeni Türkiye*" (Tercüman: Mukadder –Muaddep Sezgin, S. 7, V 1956, Mkl.); "*Roman Kişilerinin Seçimi*" (Tercüman: A. Rıza Yalt, S. 5, III 1956, Sh.)
- Dullin, Charles , "*Tiyatro Üzerine*" (S. 2, II 1950, Fk.)
- Durant, Will , "*Tahsilin En Büyük Değeri*" (Tercüman: Nermin A. Akalın, S. 19, IX 1936, Fk.); "*Değişen Ahlak Telakkilerimiz*" (S. 4, V 1935, Mkl.); "*Cennetin Kapısı*" (Tercüman: Nermin A. Akalın, S. 23, I 1937, Mkl.); "*En Büyük On Müttefekkir*" (Tercüman: Neziha Arda, S. 27, V 1937, Mkl.); "*En Büyük On Müttefekkir*" (Tercüman: Nilüfer F. Deriş, S. 28, VI 1937, Mkl.); "*En Büyük On Müttefekkir*" (Tercüman: Nilüfer F. Deriş, S. 29, VII 1937, Mkl.); "*En Büyük On Müttefekkir*" (Tercüman: Nilüfer F. Deriş, S. 30, VIII 1937, Mkl.); "*En Büyük On Müttefekkir*" (Tercüman: Nilüfer F. Deriş, S. 31, IX 1937, Mkl.); "*En Büyük On Şair*" (S. 32, X 1937, Mkl.); "*En Büyük On Şair*" (S. 33, XI 1937, Mkl.); "*En Büyük On Şair*" (S. 34, XII 1937, Mkl.); "*En Büyük On Şair*" (S. 35, I 1938, Mkl.); "*En Büyük On Şair*" (S. 36, II 1938, Mkl.); "*İyi Bir Terbiye İçin En İyi Yüz Kitap*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 37, III 1938, Mkl.); "*İyi Bir Terbiye İçin En İyi Yüz Kitap*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 38, IV 1938, Mkl.); "*İyi Bir Terbiye İçin En İyi Yüz Kitap*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 40, VI 1938, Mkl.); "*İyi Bir Terbiye İçin En İyi Yüz Kitap*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 41, VII 1938, Mkl.); "*İyi Bir Terbiye İçin En İyi Yüz Kitap*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 42, VIII 1938, Mkl.); "*On İki Tarih*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 43, IX 1938, Ank.); "*On İki Tarih*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 44, X 1938, Ank.); "*On İki*

- Tarih*” (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 47, I 1939, Ank.);
- Durmuş, Hamdi , “*Senin İçin*” (S. 114, IV 1946, Şr.); “*Yabancı Bir Şehirde*” (S. 119, IX 1946, Şr.); “*Tren*” (S. 125, III 1947, Şr.);
- Dursunoğlu, Cevat, “*Ahlâkta İkilik*” (S. 10, VIII 1956, Sh.); “*Devlet*” (S. 10, VIII 1956, Mkl.); “*Halkevleri*” (S. 6, IV 1956, Fk.); “*Önemli Bir Kültür Olayı*” (S. 8, VI 1956, Fk.); “*Yediler*” (S. 3, I 1956, Fk.); “*Türkü Çağırma, Sonra Oynarım*” (S. 123, I 1947, Htr.)
- Duru, Kazım Nabi, “*Yeni Bir İnkılap Şiiri*” (S. 37, III 1938, Sh.)
- Durukan, H., “*Fikret Adil’in Salçası*” (S. 5, III 1956, Tnk.)
- E., Kıray Mustafa, “*San’at Hayatımız*” (S. 13, III 1936, Tnk.); “*Dilde San’at*” (S. 17, VII 1936, Mkl.); “*Dilde San’at*” (S. 18, VIII 1936, Mkl.)
- Ecevit, Bülent, “*Allah Rahatlık Versin*” (S. 1, XI 1955, Şr.); “*Kıtlık*” (S. 98, VI 1944, Şr.); “*Şimale*” (S. 118, VIII 1946, Şr.); “*Modern İngiliz Şiiri*” (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Mkl.)
- Ecevit, Fahri, “*Fehim Bey ve Biz*” (S. 85-87, M.N.My. 1942, Tnk.)
- Ecevit, Rahşan, “*Küçücük Kardan Adam*” (S. 2, XII 1955, Çocuk Hk.si)
- Edip, Halide, “*Dostluk İhtiyacı*” (S. 49, III 1939, Sh.)
- Edgü, Ferit, “*Buğra’nın Alın Yazısı*” (S. 2, XII 1955, Tnk.); “*Gerçek Tedirginliği*” (S. 4, II 1956, Tnk.); “*Ne Denli Gerçek*” (S. 6, IV 1956, Tnk.)
- Eflatun, “*Şölen Veya Sevgi Üstüne II*” (Tercüman: Sabahattin Eyüpoğlu S. 7, V 1956, K.ö.); “*Şölen Veya Sevgi Üstüne III*” (S. 9, VII 1956, K.ö.); “*Şölen veya Sevgi Üstüne VI*” (Tercüman: Sabahattin Eyüpoğlu S. 10, VIII 1956, K.ö.)
- Eftimiu, Viktor, “*Ateşten Pulluk*” (S. 77, VII 1941, Hk.)
- Einstein, Albert, “*İnsanlık Adına Kim Konuşacak*” (Tercüman: Mihrimah Günyol, S. 2, II 1950, Fk.)
- Einstein, Albert, Murphy, James, Sullivan, J. W., “*Bilim Ve Tanrı*” (Tercüman: G. V. S. Pamukçu, S. 5, III 1956, Sh.)
- Eliot, T. S., “*Kutlu Çarşamba I*” (Tercüman: Özdemir Nutku- Tarık Dursun K., S. 3, I 1956, Şr.); “*Kutlu Çarşamba IV-V*” (S. 5, III 1956, Şr.); “*Çorak Ülke ‘Ölünün Gömülüğü’*” (Tercüman: Aslan Ebiri, S. 6, IV 1956, Şr.); “*Çorak Ülke ‘Ateşli Dinsel Öğüt’*” (Tercüman: Aslan Ebiri, S. 8, VI 1956, Şr.); “*Çorak Ülke ‘Bir Satranç Oyunu’*” (Tercüman: Aslan Ebiri, S. 7, V 1956, Şr.); “*Kutlu Çarşamba II-III*” (S. 4, II 1956, Şr.); “*Pencereden Sabah*” (S. 113, III 1946, Şr.)

- Ellison Grace, "Ankarada Bir İngiliz Kadını" (S. 61, III 1940, Htr.)
- Elton Lord, "Bir Kitap Nasıl Klasik Olur" (Tercüman: Filiz Karabey, S. 6, VI 1950, Sh.)
- Eluard Paul, "Dünya Karşısında Fransız Şiiri" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 123, I 1947, Sh.)
- Emin Mustafa, "Humoristler, Cubistler, Sürrealistler" (S. 9, XI 1935, Mkl.); "Bilitis" (S. 10, XII 1935, Epp.)
- Engin, Arın, "Lâiklik Nedir ve Nedir Ne Değildir?" (S. 1, XI 1955, Fk.); "Atatürkçülük En Başta Türk Dil Devriminin Önemine İnanmaktır" (S. 6, IV 1956, Fk.)
- Engin, M.O., "Moda Çığır ve Bir Örneği" (S. 117, VII 1946, K.ö.); "Sanatta Yerlilik Davası" (S. 8, VII 1950, Sh.); "Bücürlük" (S. 104, VI 1945, Tnk.); "Dekorsuz Sahne" (S. 106, VIII 1945, Tnk.); "Başlıca Osmanlı Tarihçileri" (S. 107, IX 1945, İnc.); "Köy Enstitüleri ve Yıkıcı Zihniyet" (S. 125, III 1947, Fk.); "Meslekte Edep" (S. 3, III 1950, Tnk.)
- Er, Sadi, "Dr. Adnan Adıvar'ı Anarken" (S. 9, VII 1956, Byg.); "Jean Jack Rousseu Bir Deli mi Bir Dâhi mi?" (S. 8, VI 1956, Mkl.)
- Erasmus, Roterdamlı, "Para Pul Düşkünleri" (Tercüman: A. Yörükoğlu, S. 1, I 1950, Ty.)
- Erbil, Ertuğrul Haydar, "Dünya Şarkıları" (S. 119, IX 1946, Şr.)
- Ercan, İsmet, "Bir Antoloji Üzerine" (S. 7, V 1956, Tnk.); "Gerçek Türk Romanın Doğması Konusunda" (S. 10, VIII 1956, Tnk.)
- Erdelyi, Jozsef, "Ölüme Doğru" (S. 110, XII 1945, Şr.)
- Erdem, Özdilek, "Aşk Sonrası" (S. 4, II 1956, Şr.); "Aşk Sonrası" (S. 7, V 1956, Şr.)
- Erdinç, Fahri, "Asker Mektubu" (S. 68-71, X I 1940 1941, Şr.)
- Erdoğan, Şeref, "Ortaokullar ve Liselerde Tedrisat" (S. 38, IV 1938, Fk.)
- Erdost, Muzaffer, "Olay Karşısında Öykücü" (S. 3, I 1956, Mkl.); "Tek Ayağın Düşündüğü" (S. 7, V 1956, Tnk.); "Toplum İçin Köşeli Yargı" (S. 6, IV 1956, Sh.)
- Erenus, L.Muzaffer, "Olduğu Gibi" (S. 137, III 1948, Dnm.); "Düşünürdü de..." (S. 138, IV 1948, Dnm.); "Yol Üstü" (S. 139, V 1948, Dnm.); "Nesine..." (S. 141 142, T.A 1948, Dnm.)
- Erenus Müştak, "Her Şey Boşlukta" (S. 6, IV 1956, Şr.); "Bilmem ki" (S. 3, III 1950, Şr.); "Ötesi" (S. 5, V 1950, Şr.); "Onlar da Ümit Etmesini Biliyorlar" (S. 6, VI 1950, Şr.); "Körolası" (S. 5, III 1956, Şr.); "Senin Gibi" (S. 4, II 1956, Şr.);

- "Yorgun" (S. 1, XI 1955, Şr.); "Zoru" (S. 3, I 1956, Şr.); "Af" (S. 73, III 1941, Şr.); "Ağaç" (S. 134, XII 1947, Şr.); "Birisi" (S. 135, I 1948, Şr.); "Belki" (S. 136, II 1948, Şr.); "Hüvelbaki" (S. 137, III 1948, Şr.); "Zor" (S. 138, IV 1948, Şr.); "Halbuki Hepimiz Aynı Havayı Teneffüs Ediyoruz" (S. 139, V 1948, Şr.); "Ballıbaba" (S. 140, VI 1948, Şr.); "Vatan Ölümü İstihkar Eder" (S. 141 142, T.A 1948, Şr.)
- Erer, Hüseyin Nihad, "Uzakta" (S. 136, II 1948, Şr.); "Sosyal Ahlak Oluşumunda Ferdi Karakterin Rolü" (S. 137, III 1948, Mkl.); "Geçen Gün" (S. 137, III 1948, Şr.); "İhtirasa Dair" (S. 138, IV 1948, Mkl.); "Anı" (S. 138, IV 1948, Şr.); "Kadın" (S. 139, V 1948, Mkl.); "Hayat" (S. 140, VI 1948, Şr.); "Nefes" (S. 1, I 1950, Şr.); "Gazel" (S. 3, III 1950, Şr.)
- Erer, Mustafa Nihat, "Emeklilik Kanunu" (S. 2, II 1950, Hk.)
- Ergen, Kenan, "Yücel'e Mektup" (S. 1, II 1935, Mk.); "Yarın Turan Benimdir" (S. 3, V 1935, Tnk.)
- Ergenekon, Osman, "Baş Ucuma Mısralar" (S. 15, V 1936, Şr.)
- Ergin, Bülent, "Ezop ve Hayatı" (S. 51, V 1939, Byg.)
- Ergüven, Abdullah Rıza, "Yaban Elleri" (S. 5, III 1956, Şr.)
- Ergüven, Jülide Gülizar, "Memleket Türküleri" (S. 2, XII 1955, Şr.)
- Erhat, Azra, "Şölen Üstüne" (S. 7, V 1956, İnc.)
- Erman, Nüzhet, "Eşkiya Hayatı" (S. 124, II 1947, Şr.)
- Ernest, Paul, "Hayatın Sonu" (S. 128, VI 1947, Ty.)
- Ertaş, Feridun, "Nasip" (S. 137, III 1948, Şr.); "Bir İnsanın Şarkısı" (S. 138, IV 1948, Şr.); "Mahallem" (S. 140, VI 1948, Şr.)
- Ertem, Mustafa, "Sahtekar Karınca" (S. 99, VII 1944, Dnm.); "Fransız Yazarlarından Ne Öğrenebiliriz?" (S. 105, VII 1945, Fk.); "Değerli Sanatçı Cemal Nadir'i Kaybettik" (S. 126, IV 1947, Hb.)
- Ertem, Sadri, "Arsiulusal İçkiler Sosyitesi" (S. 9, XI 1935, Dnm.)
- Ertepinar, Coşkun, "Bir Bahar Karşılaşması" (S. 4, IV 1950, Şr.); "Azade'nin Portresi" (S. 6, VI 1950, Şr.); "Keremden Keloğlan'a Kadar" (S. 7, VII 1950, Şr.)
- Ertz, Suzan, "Erkek Zevkleri" (Tercüman: Mustafa Ertem, S. 35, I 1938, Sh.)
- Eruygur, Necdet, "Şiirimiz Üzerine" (S. 7, V 1956, Tnk.)
- Esad, Demiray-Fehmi, Arman, "Dul" (S. 19, IX 1936, Şr.)
- Esat, Nasuhi, "İnsanlığın Hali" (S. 8, X 1935, K.ö.)

- Esenkova, Enver, "*Mustafa Kemal ve Romen Yazarı Martinescu*" (S. 110, XII 1945, A.y.);
- "*Lucretius ve Atom*" (S. 113, III 1946, İnc.)
- Eşref, Nejat, "*Unutulan Adam*" (S. 2, III 1935, Tnk.)
- Ete, Muhlis, "*Bir Mecmuanın İşletmesi*" (S. 1, II 1935, -)
- Evans, L. Richard, "*Daha Ne Bekliyoruz*" (S. 1, XI 1955, Dnm.)
- Even, Salih, "*Dibekte*" (S. 141 142, T.A 1948, Şr.)
- Eyüboğlu, Bedri Rahmi, "*Büyük Şehir*" (S. 4, IV 1950, Şr.); "*Bir Kitap için*" (S. 5, V 1950, Fk.); "*Eren'e Mektup*" (S. 6, VI 1950, Şr.); "*Dolmuş*" (S. 8, VII 1950, Şr.)
- F., Eneta Muhtar, "*Nur İçinde Yatsın*" (S. 126, IV 1947, Htr.); "*İşte Bu Halk Böyledir 'Ummandan Damlalar' "*" (S. 1, XI 1955, Htr.); "*İlk Kapanışın Acıklı Hikâyesi I*" (S. 1, I 1950, Htr.); "*İlk Kapanışın Acıklı Hikâyesi II*" (S. 2, II 1950, Htr.); "*İlk Kapanışın Hikâyesi II*" (S. 3, III 1950, Htr.); "*İlk Kapanışın Acıklı Hikâyesi IV*" (S. 4, IV 1950, Htr.); "*İkinci Kapanışın Acıklı Hikâyesi*" (S. 6, VI 1950, Htr.); "*Radyatörlerle Aramızda Olup Bitenler*" (S. 8, VII 1950, Htr.)
- F., Nigar Metin, "*Sihirbaz Gözler*" (S. 4, V 1935, Dnm.); "*Son Sevgi*" (S. 4, V 1935, Dnm.)
- F., Ocaktan Selma, "*Fikir Ahlakı Nerdesin?*" (S. 5, V 1950, Tnk.); "*Fikir Ahlakı Nerdesin?*" (S. 8, VII 1950, Tnk.)
- F., Okyar Osman, "*Bir İmtihan Anısı*" (S. 121-122, XI XII 1946, A.y.)
- F., Wiltse Arthur, "*En Mükemmel Hayal*" (Tercüman: Nermin A. Akalın, S. 35, I 1938, Sh.)
- Faguet, Emile, "*Kadın Erkek Dostluğu*" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 12, II 1936, Mkl.)
- Falk, Ray, "*Japonya'da Edebi Hayat*" (Tercüman: Halit Çakır, S. 4, IV 1950, Mkl.)
- Farrare, Claude, "*Büyük Bir İnsan Karşısında*" (S. 121-122, XI XII 1946, A.y.)
- Fazıl, Feridun, "*Gece Şrk.sı*" (S. 8, X 1935, Şr.); "*Gençler Diyorlar ki*" (S. 9, XI 1935, Ank.)
- Fernandez, Ramon, "*Edebi Mükafatlar*" (S. 38, IV 1938, Fk.)
- Feyzioğlu, G., "*Boşanma ve Saadet*" (S. 95-96, II 1943, Fk.)
- Fırat, Ertuğrul Oğuz, "*İlmi Nucun*" (S. 7, V 1956, Şr.); "*Kuzuboyun Elleri*" (S. 5, III 1956, Şr.)
- Flaichlen, Caesar, "*Resmin Karşısında*" (S. 43, IX 1938, Şr.); "*Resminin Karşısındall*"

(S. 44, X 1938, Şr.)

Fleming, Contarini, "*Erken Gelen Aşk*" (S. 34, XII 1937, Dnm.)

Flory, Vera Elizabeth, "*İslamda Kadın ve Kültür*" (Tercüman: Leyla Çambel, S. 62, IV 1940, Mkl.)

Ford, Henry, "*Gerektiği Kadar Bilmiyoruz!*" (S. 6, VII 1935, Fk.)

Forster, E.M., "*Edebiyatın Gayesi*" (S. 6, VI 1950, Fk.)

Foscolo, Uge, "*Jacopo Ortisin Son Mektupları*" (Tercüman: Müştak Erenus, S. 67, IX 1940, Mk.)

Fosdik, H.Emerson, "*Hayatı Neşesi İçin Seviniz*" (S. 6, VII 1935, Mkl.)

France, Anatole, "*Düşünceler*" (Tercüman: Eşber Yazıcıoğlu, S. 4, IV 1950, Fk.)

Franklin, Benjamin, "*Düdük*" (S. 6, VI 1950, Dnm.); "*Eğitim Üzerine*" (S. 4, II 1956, Fk.)

Friedvald, E.M., "*İlim ve Siyasi Kuvvet*" (S. 127, V 1947, Fk.)

Frost, Robert, "*Ateşle Buz*" (S. 113, III 1946, Şr.)

Fuad, Ali, "*Devletçilik Nedir? CHP Niçin Devletçidir?*" (S. 4, V 1935, Mkl.)

Fuat, Mehmet, "*Alelaide Bir Hikâye*" (S. 115, V 1946, Hk.); "*Haydarpaşa Köprüsü, Aşk ve Bir Ayrılışın Hikâyesi*" (S. 127, V 1947, Hk.)

Gabriel, Albert, "*Sinanın Eserleri*" (S. 39, V 1938, Mkl.)

Galip, Reşit, "*Büyük Ata*" (S. 45, XI 1938, Fk.)

Galip, Yahya, "*Atatürk'ten Bir Anı*" (S. 133, XI 1947, A.y.)

Galsworthy, John, "*Kitaplara Dair...*" (Tercüman: İ. Tanar, S. 3, IV 1935, Dnm.)

Gamov, George, "*Dünyanın Sonu*" (Tercüman: Turhan A. Zırh, S. 2, II 1950, Mkl.)

Gandhi, Mahatma, "*Satyagraha'nın Doğuşu*" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 3, I 1956, Sh.)

Gani, Sedat, "*Ekip*" (S. 9, VII 1956, Hk.)

Gapoynski, William, "*İki Ayrı Dünyanın Rüyası*" (S. 3, III 1950, Hk.)

Garrord, H.W., "*Şiirde Tenkit Metodları*" (Tercüman: Hadiye Sayron, S. 41, VII 1938, Mkl.)

Gaunt, William, "*Oscar Wilde*" (Tercüman: N. Kenter, S. 125, III 1947, Byg.)

Geçer, İlhan, "*Bursa Hasretiyle*" (S. 123, I 1947, Şr.)

Gediz, Ergüder, "*Dert Babından Okurdan Okurlara*" (S. 8, VI 1956, Htr.)

Gerald, Paul, "*İkilik*" (S. 123, I 1947, Şr.); "*Abajur*" (S. 126, IV 1947, Şr.)

Gerçek, Selim Nüşet, "*Karagöz*" (S. 79, IX 1941, İnc.)

Germoz, Chrítian, "*İsveçte Cinsi Öğretim*" (Tercüman: Ali Candan, S. 1, I 1950, Fk.)

- Gide, Andre, "*Hayali Görüşme*" (S. 110, XII 1945, Sh.)
- Giono Jean, "*Dünya Şarkısı*" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 61, III 1940, K.ö.)
- Girçin, B., "*Anafortepe-Ölmeyen Aşk Tercümesi Hakkında*" (S. 102, IV 1945, İnc.)
- Girling, K.P., "*Hannah Sekiz Yaşında İdi*" (Tercüman: Karahan Fazıl Somer, S. 141 142, T.A 1948, Hk.)
- Goethe, "*Mignon*" (S. 117, VII 1946, Şr.); "*Prometheus*" (S. 119, IX 1946, Şr.); "*Erkeğin İki Ruhu*" (Tercüman: Muhtar M. Körükçü, S. 16, VI 1936, Hk.)
- Gordonyi, G., "*Sınır Taşı*" (S. 128, VI 1947, Hk.)
- Gökbudak, Fuat, "*Meclisden Bir Sesleniş*" (S. 47, I 1939, A.y.)
- Gökçe, Mehmet Nuri, "*Havadis Makinesi*" (S. 7, V 1956, Hk.)
- Gökmen, Muzaffer, "*Atatürk*" (S. 84, II 1942, A.y.)
- Göknıl, Seniha Bedri, "*Tenkite Dair*" (S. 61, III 1940, Fk.); "*Lessing*" (S. 62, IV 1940, Byg.); "*Lessing*" (S. 63, V 1940, Byg.); "*Lessing*" (S. 64, VI 1940, Byg.); "*Lessing*" (S. 67, IX 1940, Byg.); "*Strindberg'in Tarihi Minyatürlerinden*" (S. 68-71, X I 1940 1941, İnc.); "*Theodor Storm*" (S. 73, III 1941, Byg.); "*Selma Lagerlöf*" (S. 74, IV 1941, Byg.); "*Gerhard Hauptmann*" (S. 94, XI 1942, Byg.); "*Hölderlin*" (S. 102, IV 1945, Byg.); "*Cemal Nadir'e Ait Bir Anı*" (S. 128, VI 1947, Htr.)
- Göksel, Hüsnü, "*Neyleyeyim*" (S. 20, X 1936, Şr.)
- Gökyay, Orhan Şaik, "*Dursun Bey Tarihinden : Bir Padişah Düğünü*" (S. 6, IV 1956, E. n. ö.); "*Eski Nersirden Sadeleştirmeler*" (S. 3, I 1956, E. n. ö.); "*Karıncalar Hastanesinde*" (S. 7, V 1956, E. n. ö.); "*Sultan Osman'ın Hapsedilmesi, Öldürülmesi*" (S. 5, III 1956, E. n. ö.); "*Eski Nesirden Sadeleştirmeler*" (S. 1, XI 1955, E. n. ö.); "*Üç Nehir*" (S. 35, I 1938, Şr.); "*Gurbet*" (S. 37, III 1938, Şr.); "*Dağlarda*" (S. 40, VI 1938, Şr.); "*Budin Türküsü*" (S. 41, VII 1938, Şr.); "*Dede Korkud'un Şahsiyeti*" (S. 42, VIII 1938, Mkl.); "*Zeytin Dalı*" (S. 47, I 1939, Şr.); "*Bursa Şehrengizi*" (S. 50, IV 1939, İnc.); "*Türk Edebiyatında Münazara*" (S. 68-71, X I 1940 1941, Mkl.); "*Yazı Yazarken*" (S. 79, IX 1941, Mkl.); "*Nesir Yolunda Tuhfetülkibar Fi Esfarilbihar*" (S. 88-90, VI, VII, VIII 1942, E. n. ö.); "*Cihad-ı Ekber-i Hayreddin Paşa*" (S. 95-96, II 1943, E. n. ö.); "*Leyla ile Mecnun*" (S. 99, VII 1944, Tnk.); "*Bu da Divan Edebiyatı Beyanındadır*" (S. 112, II 1946, Tnk.); "*Fuzuli'de Şiir*" (S. 113, III 1946, Mkl.); "*Fuzuli ve Aşk*" (S. 114, IV 1946, Mkl.); "*Yalnızlığın Tarifi*" (S. 2, II 1950, Şr.); "*Keşfizünün Dolayısıyla*" (S. 2, II 1950, İnc.); "*Şehname ve Türkçe*"

- Tercümleri*" (S. 4, IV 1950, Tnk.)
- Gölpınar, Baki, "Ses-Söz" (S. 77, VII 1941, Sh.)
- Gönenç, Faruk, "Müziğin Doğuşu" (S. 2, XII 1955, Mkl.)
- Görgin, Ferit A., "Gözlerin" (S. 2, III 1935, Şr.)
- Grafico, Mundo, "Adsız Kahraman" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 41, VII 1938, Hk.)
- Grew, Jozeph C., "Atatürk Hakkında" (S. 143 145, XI 1948, A.y.)
- Grimm, Herman, "Goethe" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 27, V 1937, Byg.)
- Gurk, Paul, "Ahlat" (Tercüman: Osman Nebi, S. 41, VII 1938, Hk.)
- Güler, Cemal Nadir, "Resimde Mizah ve Mizahın Tarihi Değeri" (S. 20, X 1936, Mkl.); "Resimde Mizah ve Mizahın Tarihi Değeri" (S. 21, XI 1936, Mkl.); "Resimde Mizah ve Mizahın Tarihi Değeri" (S. 22, XII 1936, Mkl.); "Unutulmıyanlar" (S. 126, IV 1947, Sh.); "En Büyük Kazanç" (S. 126, IV 1947, Sh.); "İş Adamı" (S. 126, IV 1947, Hk.)
- Güley, Ferda, "Arzu" (S. 31, IX 1937, Şr.)
- Gültekin, Galip, "Stendhal" (S. 16, VI 1936, Byg.); "Standhal" (S. 14, IV 1936, Byg.)
- Günaysu, B., "Yaşamak Arzusu" (S. 3, IV 1935, Dnm.)
- Güneri, M., "Ana" (S. 49, III 1939, Şr.)
- Güngör, Kemal, "Anadolu Türk Tefekkür Coğrafyası" (S. 84, II 1942, İnc.)
- Güngör, Perihan, "Pınar" (S. 5, VI 1935, Şr.)
- Günyol, Vedat, "Abdülhak Ş. Hisar veya Manevi Romatizma" (S. 1, XI 1955, İnc.); "Sabahattin Teoman veya Pilli Cezbe" (S. 3, I 1956, Tnk.); "Mustafa Şekip'e Cevap" (S. 3, I 1956, Tnk.); "Paul Bourget" (S. 12, II 1936, Byg.); "Madame Bovary" (S. 33, XI 1937, K.ö.); "Kırmızı ve Siyah" (S. 34, XII 1937, K.ö.); "Halide Edip İle Bir Konuşma" (S. 37, III 1938, Rpj.); "Disciple" (S. 37, III 1938, K.ö.); "Dominique" (S. 41, VII 1938, K.ö.); "Goriot Baba" (S. 43, IX 1938, K.ö.); "Cecile Aramızda" (S. 56, X 1939, K.ö.); "Freud'un Şahsiyet ve Cemiyet Felsefesi" (S. 57, XI 1939, Mkl.); "Tatarcık" (S. 58-59, XII I 1939, İnc.); "Dile Gelseler..." (S. 62, IV 1940, Tnk.); "Faust ve Tercemesi Etrafında" (S. 63, V 1940, İnc.); "Büyük Hümanist: Erasmus" (S. 66, VIII 1940, Byg.); "Erasmus'un Büyük Eserlerinden" (S. 68-71, X I 1940 1941, Byg.); "Hüseyin Rahmi Gürpınar'a Göre Sanatkarın Cemiyet İçindeki Yeri ve Rolü" (S. 72, II 1941, Mkl.); "Halide Edip İle Bir Konuşma" (S. 85-87, M.N.My. 1942, Rpj.); "Sait Faik Abasıyanlık Hakkında" (S. 98, VI 1944, İnc.); "Hüseyin Rahmi Gürpınar'a Göre Hayat" (S. 99, VII 1944, Mkl.); "Sabahattin Ali'nin

Hikâyeciliği ve Romancılığı” (S. 103, V 1945, Mkl.); “*Sabahattin Ali’nin Sanatı II*” (S. 104, VI 1945, Mkl.); “*Sanat Balık Gibidir, Sosyal Suda Yaşar*” (S. 114, IV 1946, Mkl.); “*Hayata Uysun Diye*” (S. 116, VI 1946, İnc.); “*Birleşmiş Milletler Genel Kurulu ve Klasikler*” (S. 124, II 1947, Fk.); “*Bizim Cemal Nadir*” (S. 126, IV 1947, Byg.); “*Edebiyatımızda Karşılıklı Konuşma*” (S. 132, X 1947, İnc.); “*Gök Yüzü*” (S. 133, XI 1947, İnc.); “*Hüseyin Rahmi Gürpınar’a Göre Sanatkarın Cemiyetteki Yeri ve Rolü*” (S. 138, IV 1948, Mkl.); “*Atatürk’e Hasret*” (S. 143 145, XI 1948, A.y.); “*Yeni Ağza Eski Taam*” (S. 1, I 1950, İnc.); “*Geçmiş Zaman Olur ki...*” (S. 2, II 1950, Htr.); “*Sait Faik’i Okurken (Sayı Mahalle Kahvesi)*” (S.3, III 1950, İnc.); “*Bizim Köyün Düşündürdükleri*” (S. 4, IV 1950, İnc.); “*Avare Yıllar*” (S. 6, VI 1950, İnc.)

Gürcan, Nedret, “*Ölüm Htr.sı*” (S. 2, XII 1955, Şr.)

Gürer, Cevat Abbas, “*Atatürk’ün Sofrası*” (S. 109, XI 1945, A.y.)

Gürsel, Şahap, “*Dağlar*” (S. 17, VII 1936, Şr.); “*Engine Hasret Gemi*” (S. 77, VII 1941, Şr.)

Gürsoy, Hüseyin, “*(Başlıksız)*” (S. 74, IV 1941, Şr.)

Güven, Ferid Celal, “*O, Büyük Adam*” (S. 134, XII 1947, A.y.); “*Gömlek*” (S. 57, XI 1939, A.y.); “*Mehmet Emin Yurdakul*” (S. 76, VI 1941, Byg.); “*Atatürk*” (S. 83, I 1942, A.y.)

H., Leach Charles, “*Babamdan Öğrendim*” (S. 6, VI 1950, Dnm.)

H., Özbilen Arif, “*Halkevlerimizin Çalışmaları Üzerinde Birkaç Düşünce*” (S. 102, IV 1945, Fk.); “*Yazıcı ve Yazıcılık Karakterimiz*” (S. 103, V 1945, Tnk.); “*Birlik Yolu*” (S. 108, X 1945, Fk.); “*Cemal Nadir İçin*” (S. 126, IV 1947, Htr.)

H., Tökin Fűrüzan, “*Yunan Kültürü’nün Kaynağı Anadolu’dur*” (S. 3, III 1950, Mkl.) “*Bizde Hümanizma*” (S. 6, VI 1950, Mkl.)

“*Ahmet Mithat ve Klasik Kültür*” (S. 8, VII 1950, Mkl.)

Hacıhasanoğlu, Muzaffer, “*Elantalar*” (S. 5, V 1950, Hk.)

Hafifbilek, Celal, “*Taşrada Tiyatro*” (S. 3, I 1956, Htr.)

Hagen, V. W. Von, “*Kağıt ve Medeniyet*” (Tercüman: Gündat, S. 2, XII 1955, Mkl.)

Halkçı, “*Fikir ve Kanaat Hürriyeti İstiyoruz*” (S. 129 130 131, VII VIII IX 1947, Fk.); “*Kilometresini Dolduranlara Karşı Bir Az da Yeni Adam Yetiştirsek*” (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Fk.)

Hamid, Abdülhak, “*Gazi*” (S. 63, V 1940, Şr.)

Hancılar, Rıfat, “*Bir İnceleme*” (S. 10, VIII 1956, İnc.)

- Harmankaya, Nedim, "Rica" (S. 138, IV 1948, Şr.)
- Harun, Kenan, "Konuşma" (S. 113, III 1946, Şr.); "Sabah Düşüncesi" (S. 123, I 1947, Şr.); "Fırar" (S. 124, II 1947, Şr.); "Önce Her Şey Güzeldi, Sonra Ben Kaldım" (S. 8, VII 1950, Şr.)
- Haşım, Ahmet, "Süleyman Nazif'in Mezarı" (S. 28, VI 1937, Fk.); "Gazi'yi Gördüm" (S. 28, VI 1937, Prt.); "Gül" (S. 32, X 1937, Şr.); "Erkek" (S. 40, VI 1938, Sh.); "İçsıkıntısı" (S. 40, VI 1938, Dnm.); "Gazi'yi Gördüm" (S. 91-92-93, IX X 1942, Prt.); "Gazi'yi Gördüm" (S. 143 145, XI 1948, Prt.); "Harikulade Felsefe Dili Yalan" (S. 6, VI 1950, Dnm.)
- Haşım, Fatma, "Bir Sarmaşık Gibi" (S. 1, II 1935, Şr.); "Gözlerinizde Yaşlar" (S. 3, IV 1935, Şr.); "Yakamoz Gibi" (S. 5, VI 1935, Şr.)
- Hatipoğlu, Ömer, "İbrişim Köprü" (S. 125, III 1947, Şr.)
- Havacılık ve Spordan, "Onun Göz Yaşları" (S. 78, VIII 1941, A.y.)
- Hazer, Sabri, "Dol Ey Çile" (S. 118, VIII 1946, Şr.)
- Heht, Ben, "Fatma!" (S. 2, III 1935, Hk.)
- Heine, Heinrich, "Lorelei" (S. 118, VIII 1946, Şr.)
- Heisenberg, Werner, "Milletleri Birleştiren İlimdir" (Tercüman A. Yörük, S. 6, VI 1950, Mkl.); "İnsanları İlim Birleştirir" (Tercüman: A. Tietze, A. Yörük, S. 7, VII 1950, Mkl.)
- Herberth, Jean, "Batı Doğu İkiliği" (Tercüman: Ali Candan, S. 2, XII 1955, Fk.)
- Herbert, W.Von, "Plevne Müdafası" (Tercüman: Nurettin Artam, S. 65, VII 1940, K.ö.)
- Heyst, Axel, "Chopin'in Sevda Cenneti" (Tercüman: Filiz Karabey, S. 2, II 1950, G.y.)
- Hinçer, İnsan, "Met ve Cazir" (S. 95-96, II 1943, Şr.)
- Hızır, Nusret, "Akıl mı Deney mi?" (S. 2, XII 1955, Mkl.); "Existantializm'in Büyük Habercisi 'Söern Kierkegaard' " (S. 3, I 1956, Mkl.); "Felsefede Romantiklik" (S. 10, VIII 1956, Mkl.); "Jean Paul Sartre I." (S. 6, IV 1956, Mkl.); "Jean Paul Sartre'in Edebi Tecrübesi" (S. 9, VII 1956, Mkl.); "Jean Paul Sartre-II" (S. 8, VI 1956, Mkl.); "Jean Paul Sartre'nin Felsefeye Giriş Olarak Existence Felsefesi Üzerine Düşünceler" (S. 5, III 1956, Mkl.); "Martin Heidegger" (S. 4, II 1956, Byg.); "Felsefe Bir Dönüm Noktasındadır" (S. 100, VIII 1944, Mkl.); "Felsefe ve Şiir" (S. 102, IV 1945, Mkl.); "Neden Her İlmin Yenisi de Felsefenin Eskisi " (S. 104, VI 1945, Sh.); "Klasik Fizik ve Heisenberg" (S. 4,

- IV 1950, Mkl.); "*Rene Descartes*" (S. 6, VI 1950, Byg.)
- Hikmet, Celal, "*Bir Gün*" (S. 2, III 1935, Şr.); "*Bahar*" (S. 4, V 1935, Şr.)
- Hilmi, Cahit, "*O gün*" (S. 31, IX 1937, Şr.)
- Hisar, Abdülhak Şinasi, "*Fanilikler 'Boğaziçi Mehtapları'*" (S. 95-96, II 1943, G.y.); "*Jean Moreas ve Yahya Kemal*" (S. 1, I 1950, Mkl.)
- Hokna, Mehmed, "*Pınar*" (S. 4, V 1935, Şr.); "*Dağlar*" (S. 11, I 1936, Şr.); "*Bu Sabah...Ve Bir Akşam*" (S. 20, X 1936, Dnm.)
- Honi, R., "*İstanbul Üniversitesi'nin Çok Eski Tarihi*" (S. 27, V 1937, Mkl.); "*İstanbul Üniversitesinin Çok Eski Tarihi*" (S. 28, VI 1937, Mkl.); "*Üniversite Tahsilinin Manasına Dair*" (Tercüman: Bülend Cemil, S. 10, XII 1935, Fk.); "*Kültür Mefhumunun Manasına Dair*" (Tercüman: Bülend Cemil, S. 12, II 1936, Sh.)
- Hop, Fuat, "*İhtiyar*" (S. 114, IV 1946, Şr.)
- Hölderlin, Friedrich, "*Sıla*" (S. 118, VIII 1946, Şr.)
- Hubbart, Elbert, "*Garcia'ya Götürülecek Mektup*" (Tercüman: Nermin N. Akalın, S. 24, II 1937, Sh.)
- Huff, Theodore, "*Şarlo'nun Siyasal Tutumu*" (Tercüman: Aclan Sayılğan, S. 3, I 1956, Byg.)
- Hulusi, Ragıp, "*Dil Mükemmelliği*" (S. 2, III 1935, Mkl.); "*Dil Mükemmelliği*" (S. 3, IV 1935, Mkl.); "*Dil Mükemmelliği*" (S. 4, V 1935, Tnk.); "*Dil Mükemmelliği*" (S. 5, VI 1935, Mkl.); "*Dil Bilgisi Üzerinde Bir Konuşma*" (S. 8, X 1935, Mkl.); "*Dil Bilgisi Üzerinde Bir Konuşma*" (S. 9, XI 1935, Mkl.); "*Dilde Zenginlik*" (S. 1, II 1935, Mkl.); "*Dil Öğretimi Üzerine Çağdaş Düşünceler*" (S. 7, IX 1935, Fk.)
- Huxley, Aldous, "*İlancılık*" (S. 138, IV 1948, Mkl.); "*Cesur Yeni Dünya*" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 49, III 1939, K.ö.); "*İlancılık*" (S. 79, IX 1941, Sh.); "*İnançlar ve Aksiyonlar*" (S. 102, IV 1945, Sh.); "*İlim Barış ve Hürriyet*" (Tercüman: A. Teleme, S. 2, II 1950, Fk.); "*İlim Barış ve Hürriyet II*" (Tercüman: A. Teleme, S. 3, III 1950, Fk.)
- Hüseyin, Taha, "*Sanatçıyı Himaye*" (Tercüman: O. Işık, S. 8, VII 1950, Fk.)
- Hüsnü, Şefik, "*Yumak*" (S. 14, IV 1936, Şr.)
- İlgaz, Rifat, "*Aydınlık*" (S. 56, X 1939, Şr.); "*Davet*" (S. 58-59, XII I 1939, Şr.); "*Unutmak*" (S. 60, II 1940, Şr.); "*Tek Başıma*" (S. 62, IV 1940, Şr.); "*Kasabamız*" (S. 63, V 1940, Şr.); "*Güvercinim*" (S. 64, VI 1940, Şr.);
- Işın, Kemal, "*İşte Buna Talih Derler*" (S. 2, XII 1955, İnc.)

- İbrahim, "Bir Şaka" (S. 1, II 1935, Hk.); "Küçük Dilenci" (S. 1, II 1935, Dnm.)
- İçen, H. Z., "Atatürkçülükte Eğitim Kavramı" (S. 3, I 1956, Fk.); "Kelime Hazinesi" (S. 7, V 1956, Fk.)
- İğdemir, Uluğ, "Sinan'ın Biyografisi" (S. 39, V 1938, Byg.)
- İlhan, Zeynel, "İskele" (S. 139, V 1948, Hk.)
- İliner, M., "Dağlar ve İnsanlar" (S. 4, IV 1950, Fk.)
- İlmen, Hayri, "Klearing ve Sanayi" (S. 3, IV 1935, Mkl.)
- İnaç, H.Ali, "Dere" (S. 15, V 1936, Şr.); "Kırık Dökük" (S. 55, IX 1939, Şr.); "Meriç" (S. 16, VI 1936, Şr.); "Meriç" (S. 17, VII 1936, Şr.)
- İnan, Abdülkadir, "Göçebe Türk Destanlarında Kahramanlar" (S. 66, VIII 1940, Mkl.)
- İnan, Afet, "Cemile" (S. 7, V 1956, Htr.); "Kadın Hak ve Vazifeleri Üzerine" (S. 8, VI 1956, Fk.)
- İnanç, O., "Gazetecilik Doğru Hb. Alma ve Yaymadır" (S. 5, III 1956, Tnk.)
- İnanlı, Ö., "Harp Oyunları" (S. 107, IX 1945, A.y.)
- İnce, Refik, "Atatürk'ün Ölümü Üzerine" (S. 46, XII 1938, A.y.); "Atatürk'ten Bir Hatıra" (S. 91-92-93, IX X 1942, A.y.)
- İnce, Özdemir, "Garipsi Şehirde Üç Yağmur Damlası" (S. 5, III 1956, Şr.)
- İncedayı, Cevdet Kerim, "19 Mayıs 1919'un Yıldönümünde" (S. 52, VI 1939, Fk.); "İstiklal Harbine Dair" (S. 65, VII 1940, Knf. ö.); "Atatürk İçin " (S. 94, XI 1942, A.y.)
- İngilizceden, "Acele Mektup" (Tercüman: İsmail Yazgan, S. 128, VI 1947, Hk.)
- İnkaya, Rifat, "Halden Anlardı" (S. 5, V 1950, Şr.); "Sayıklama" (S. 7, VII 1950, Şr.)
- İnönü, İsmet, "Kemal Atatürk" (S. 50, IV 1939, A.y.); "Büyük Türk Milletine" (S. 81, XI 1941, A.y.); "Atatürk'ün Abidesi Önünde" (S. 109, XI 1945, A.y.); "Çiftliklerini Hazineye Armağan Ettiği Gün" (S. 133, XI 1947, Fk.)
- İzbudak, V., "Necip Asım'ı Kaybettik" (S. 11, I 1936, Hb.)
- İzzet, Sarkışlalı Ali, "Turnalar" (S. 66, VIII 1940, Şr.)
- J., F. Boulsara, "Batıdan Neler Öğrenebiliriz?" (Tercüman: Nermin N. Akalın, S. 1, I 1950, Fk.)
- James, R.A.Scott, "İngiliz Basını ve Sahipleri" (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Mkl.)
- James, William, "İtiyadların Hayattaki Rolü" (Tercüman: Mustafa Ertem, S. 34, XII 1937, Mkl.)
- Jaspers, Karl, "Batı Tarihi" (Tercüman: Osman Nuri Türkay, S. 5, III 1956, Mkl.); "Batının Özel Karakterleri" (Tercüman: Osman Nuri Türkay, S. 7, V 1956,

- Mkl.);
- Jouffroy, "Sanatta İdealizm ve Realizm" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 35, I 1938, Mkl.)
- Jouvet, Louis, "Shakespeare'den Giraudoux'a" (Tercüman: Şinasi Özdenoğlu, S. 134, XII 1947, Sh.)
- Joyce, R.V., "Eldiven" (Tercüman: Osman Bahadıroğlu, S. 116, VI 1946, Hk.)
- Jozsef, Levay, "Mikeş" (Tercüman: N. Sami Özerdim, S. 74, IV 1941, Dnm.)
- Kabadayı, Fehmi, "Yatılı Öğrenci" (S. 120, X 1946, Şr.); "Öğrenci Aşk" (S. 124, II 1947, Şr.)
- Kadir, A., "Ben Neyim" (S. 3, I 1956, Şr.)
- Kafka, Franz, "Bir Akademiye Rapor" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 1, XI 1955, Hk.); "Tarihten Bir Yaprak" (Kâmuran Şipol, S. 6, IV 1956, Fk.); "Düşünceler" (S. 6, VI 1950, Dnm.)
- Kakıncı, A. Faruk, "Aşk Gecesi" (S. 2, XII 1955, Şr.); "Kaçak" (S. 1, XI 1955, Şr.); "Yağmur Senfonisi" (S. 3, I 1956, Şr.); "Park Rüyası" (S. 140, VI 1948, Şr.)
- Kamay, Dr.M., "Havadaki İyonların Hayatımıza Tesiri" (S. 15, V 1936, Mkl.)
- Kamçıl, Atıf, "Namus ve Şeref Kurtaran İnsanlar" (S. 125, III 1947, Hb.)
- Kamu, Kemalettin, "Çankaya" (S. 48, II 1939, Şr.); "Çağlıt" (S. 100, VIII 1944, Şr.)
- Kanar, Haşim, "Mahşer Yeri" (S. 119, IX 1946, Şr.)
- Kanık, Orhan Veli, "Tahattür" (S. 110, XII 1945, Şr.)
- Kansu, Ceyhun Atuf, "Atatürk'ün Ölümü Üzerine" (S. 46, XII 1938, A.y.); "Veda" (S. 49, III 1939, Şr.); "Edebi Şehir" (S. 51, V 1939, Dnm.); "Dilek" (S. 51, V 1939, Şr.); "Birinci Senfoni" (S. 57, XI 1939, Dnm.); "Birinci Senfoni" (S. 58-59, XII I 1939, Dnm.); "Birinci Senfoni" (S. 60, II 1940, Dnm.); "Birinci Senfoni" (S. 63, V 1940, Dnm.); "Hayat" (S. 64, VI 1940, Şr.); "Birinci Senfoni" (S. 66, VIII 1940, Dnm.); "Üç Altın Heykel" (S. 74, IV 1941, Htr.); "Aptal Üzerinde Anım" (S. 78, VIII 1941, Htr.); "İkinci Senfoni" (S. 78, VIII 1941, Dnm.); "İkinci Senfoni" (S. 79, IX 1941, Dnm.); "Elişi Defteri" (S. 80, X 1941, Şr.); "İkinci Senfoni" (S. 80, X 1941, Dnm.); "İkinci Senfoni" (S. 82, XII 1941, Dnm.); "Haber" (S. 82, XII 1941, Şr.); "Bağ Bozumu Şenliği" (S. 83, I 1942, Şr.); "İkinci Senfoni" (S. 83, I 1942, Dnm.); "Ninni" (S. 85-87, M.N.My. 1942, Şr.); "Ay Işığ" Sonatı" (S. 94, XI 1942, Şr.); "Şen Saat" (S. 95-96, II 1943, Şr.); "Yeşil Erikler" (S. 97, III 1943, Şr.); "Bir Masal Denemesi" (S. 99, VII 1944, Msl.); "Keloğlan Çocukluk Arkadaşım" (S. 101, IX 1944, Şr.); "Şimali Şarkkiye

Doğru" (S. 136, II 1948, Şr.)

Kaplan, Mehmet, "*Ekmek veya Yol İş*" (S. 3, I 1956, Hk.)

Kaplan, Mevlüt, "*Kuyruk Doğrultma*" (S. 4, II 1956, Hk.); "*Tandır*" (S. 6, IV 1956, Hk.)

Karabudak, Faik, "*Üç İstanbul*" (S. 60, II 1940, İnc.)

Karaca, Orhan, "*Köy Çocuklarının Uyanışı*" (S. 20, X 1936, Htr.); "*Berlin'de Tufan Müzesini Ziyaret*" (S. 33, XI 1937, G.y.); "*Öz Türkçeye Hasret*" (S. 56, X 1939, Fk.)

Karacarlalı, Münire M., "*Türediler*" (S. 6, VII 1935, Fk.)

Karaçam, Naci, "*Zekayı Topluma Maletmek Davası*" (S. 9, VII 1956, Fk.)

Karagöz, Süleyman, "*Atatürk ve Eğitim*" (S. 2, XII 1955, Fk.); "*Hakikat*" (S. 125, III 1947, İnc.); "*Kağrı Kışattı*" (S. 114, IV 1946, Hk.); "*Arabacı Ustası*" (S. 116, VI 1946, Hk.); "*Kuşak*" (S. 119, IX 1946, Hk.)

Karal, Enver Ziya, "*Atatürk ve Gençlik*" (S. 138, IV 1948, A.y.); "*Atatürk ve Gençlik*" (S. 140, VI 1948, A.y.)

Karaosmanoğlu, Kadri Yakup, "*Mustafa Kemal Paşa*" (S. 51, V 1939, A.y.); "*Son Nutku Münasebetiyle*" (S. 66, VIII 1940, A.y.); "*Atatürk İnsanlığı*" (S. 85-87, M.N.My. 1942, A.y.); "*Dahiliği*" (S. 88-90, VI, VII, VIII 1942, A.y.); "*Atatürk ve İnsanlığı*" (S. 139, V 1948, A.y.); "*Atatürk'ün Dahiliği*" (S. 141 142, T.A 1948, A.y.)

Karasu, Bilge, "*Kavruk*" (S. 1, XI 1955, Hk.)

Karınç, Faruk, "*Yolculuk*" (S. 80, X 1941, Şr.)

Karul, M.Rami, "*Bir Büyük Ruhîyatçının Ölümü 'Dr. William Mc Dougall'*" (S. 49, III 1939, Byg.)

Kaya, Ali Kemal, "*Abilas Mehterleri*" (S. 111, I 1946, İnc.)

Kaya, Güzin, "*Riceyman Basamakları*" (S. 108, X 1945, İnc.); "*Hissi Seyahat*" (S. 119, IX 1946, İnc.)

Kaya, Kemal, "*Aşiret Mehterleri*" (S. 114, IV 1946, İnc.)

Kaya, Ruhsar, "*Gaz Kursunda Altı Saat*" (S. 38, IV 1938, Hk.)

Kayabay, Kazım, "*Azınlık Okullarında Türkçe*" (S. 16, VI 1936, Fk.)

Kayacan, Feyyaz, "*'Vasiyetnameden' Kadın ve Erkek*" (S. 6, IV 1956, Şr.); "*Cecil Day Lewis ve Şiir Evreni*" (S. 1, XI 1955, Byg.)

Kayalar, B., "*Aramızdaki Fark*" (S. 67, IX 1940, Şr.)

Kayserling, Hermann, "*Avrupa'nın Spektrum'u*" (Tercüman: Halit Denirer, S. 29, VII 1937, K.ö.)

- Kazım, İsmail, "*Ferdin Kıymeti*" (S. 1, II 1935, Hk.)
- Keats, John, "*Bir Yunan Vazosuna Gazel*" (Tercüman: B. K. Çağlar, S. 12, II 1936, Şr.); "*Vefasız Güzel*" (S. 110, XII 1945, Şr.)
- Keiserling, H., "*Felsefe Bir Sanattır*" (Tercüman: M. Tanyeli, S. 124, II 1947, Mkl.)
- Kemal, Muzaffer, "*Bekleyiş*" (S. 31, IX 1937, Şr.)
- Kemal, Namık, "*Vatan*" (S. 1, I 1950, Dnm.); "*Görenek*" (S. 2, XII 1955, Fk.)
- Kemal, Yahya, "*Yol Düşüncesi*" (S. 61, III 1940, Şr.); "*Deniz Türküsü*" (S. 72, II 1941, Şr.); "*O*" (S. 91-92-93, IX X 1942, A.y.)
- Kemal, Yaşar, "*Ormancılar ve Orman Yangınları*" (S. 6, IV 1956, Rpj.)
- Kenan, Mazlum, "*Seni Düşünürken*" (S. 2, III 1935, Şr.)
- Kepenek, M.S., "*Hayat+Hayat=Şiir*" (S. 1, II , Dnm.); "*Sevgi-Hayat*" (S. 2, III 1935, Şr.); "*İki Gecenin Duyguları*" (S. 3, IV 1935, Hk.); "*Akşam Yıldızı*" (S. 4, V 1935, Tnk.); "*Alevsiz Işık*" (S. 5, VI 1935, Tnk.); "*Bizi Arza Bağlayan*" (S. 6, VII 1935, Tnk.); "*Bu da Benim Sesim*" (S. 7, IX 1935, Tnk.); "*Ergenekon'dan Doğan Güneş*" (S. 11, I 1936, Tnk.)
- Kesler, Gerhard., "*Hürriyet*" (S. 33, XI 1937, Fk.); "*Beşer ve Tabiat*" (S. 25, III 1937, Mkl.); "*Kütüphanenin Tahsil Hayatındaki Ehemmiyeti*" (Tercüman: Dr. Ekmel Zaid, S. 80, X 1941, Mkl.)
- Kevenoğlu, A., "*Zalim Su*" (S. 26, IV 1937, Hk.)
- Kılıç, Şakir, "*Mühendislerin Cevabı*" (S. 60, II 1940, Fk.)
- Kırat, Tarık, "*Ataç Gibi*" (S. 10, VIII 1956, Tnk.); "*Dr. A Schweitzer ve Bizdeki Ülkücülük*" (S. 3, I 1956, Tnk.); "*Dr. A. Schweitzer Gibi Olmak*" (S. 1, XI 1955, Fk.)
- Kıray, Mustafa, "*İçtimai Hukuk Fikri*" (S. 66, VIII 1940, Mkl.)
- Kıray, Mustafa Emin, "*Yabancı Dil Meselesi*" (S. 14, IV 1936, Fk.); "*Dilde San'at*" (S. 15, V 1936, Mkl.); "*Dilde San'at*" (S. 16, VI 1936, Mkl.)
- Kırlı, M. Sabri, "*Roza Mera*" (S. 10, VIII 1956, Şr.)
- Kimgil, Yüksel, "*Tiyatrolarımız 'Dünkü Çocuk ve Born Yesterday'*" (S. 7, V 1956, İnc.)
- Kimiroğlu, Vecihi, "*Köy Sorunu, Elerki*" (S. 4, II 1956, Fk.)
- Kitamura, Kihachi , "*Japonyada Tiyatro Hareketleri*" (Tercüman: Hayrettin Tansu, S. 54, VIII 1939, Mkl.)
- Koca, Mevlut, "*Mektup III*" (S. 7, VII 1950, Şr.)
- Kocabekir, Refet Ali, "*Şair*" (S. 4, IV 1950, Şr.)

- Koç, M.Şükrü, "*Laiklik ve Köylü*" (S. 3, III 1950, Fk.)
- Koçu, R.Ekrem, "*Yasin Portresi*" (S. 5, V 1950, Şr.)
- Koestler, Arthur, "*Romancıya Takılan Üç Çelme*" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 111, I 1946, Dnm.)
- Kop, Kemal Kadri, "*Patiska Medeniyeti*" (S. 136, II 1948, Sh.)
- Korkut, A., "*Sağırdere*" (S. 9, VII 1956, Tnk.)
- Korkut, Şerif, "*D.T.C.F.?*" (S. 136, II 1948, Fk.)
- Kosal, A.N., "*Bizim Akdeniz*" (S. 77, VII 1941, Htr.)
- Kozanoğlu, Cenap Muhittin, "*Uzaklardakine*" (S. 18, VIII 1936, Şr.); "*Ta Sabahlara Kadar*" (S. 20, X 1936, Şr.)
- Köni, Yunus Kazım, "*Basma Kalıp Fikirlerine, Edebi Zevke ve Zevk Taassubuna Dair Bir Savunma*" (S. 2, II 1950, Sh.)
- Köprülü, Fuad, "*Sinan'ın Monografisi*" (S. 39, V 1938, K.ö.)
- Köseminal, M.R., "*Japonyada Yeni Musiki Hareketleri*" (S. 84, II 1942, Mkl.)
- Kreynborg, Alfred, "*(Başlıksız)*" (S. 110, XII 1945, Şr.)
- Kripell, Heykeltraş, "*Sanatkar Gözüyle Atatürk*" (S. 91-92-93, IX X 1942, A.y.)
- Kudret, Sabahattin, "*Akşam Keyfi*" (S. 111, I 1946, Şr.)
- Kuhn, Ferdinand-Bella, "*Kurtuluş Çanı*" (Tercüman: Mustafa Aydoğan, S. 8, VI 1956, Fk.)
- Kuntay, Mithat Cemal, "*Hacı Adil Arda*" (S. 1, II 1935, Byg.)
- Kural, İsmet, "*Dert Babında Okurdan Okura 'Meslek Okulu Mezunlarının İstikballeri'*" (S. 7, V 1956, Sh.)
- Kurat, Akdes Nimet, "*İngiltere Devlet Arşivindeki Türkçe Vesikalar*" (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, İnc.)
- Kurtbay, Cevat, "*Kanıtsız Değerlendirmeler*" (S. 8, VI 1956, Sh.); "*Kanuna Saygı Yuvadan Başlar Ama ...*" (S. 6, IV 1956, Tnk.); "*Konu Dışı*" (S. 4, II 1956, İnc.); "*Roman Deyince*" (S. 3, I 1956, Tnk.); "*Gerçek Kopyacılığı Üzerine*" (S. 9, VII 1956, Tnk.)
- Kuru, M., "*Yaşamının Evlerdeki Güzelliği*" (S. 6, IV 1956, Şr.)
- Kut, Mehmet, "*Sekize Çeyrek Kala*" (S. 3, I 1956, Hk.)
- Küçük, Hüsnü, "*Çocukluk Günlerinden*" (S. 4, IV 1950, Şr.); "*Üçümüze Dair*" (S. 8, VII 1950, Şr.)
- Külebi, Cahit, "*Resim*" (S. 111, I 1946, Şr.)
- K., Tarık Dursun, "*Otobüs*" (S. 10, VIII 1956, Hk.)

- Kyber, Manfred, "S.K." (Tercüman: Nevzat Arman, S. 21, XI 1936, Msl.); "*Büyük An*" (Tercüman: Osman Nebi, S. 32, X 1937, Dnm.)
- L., Evans Richard, "*Daha Ne Bekliyoruz*" (S. 141 142, T.A 1948, Dnm.)
- la Mare, Walter de, "*Zaman*" (Tercüman: Turan Aydoğan, S. 128, VI 1947, Şr.)
- Lagerlöf, Selma, "*Bir Balıkçı Karısının Romanı*" (S. 74, IV 1941, Hk.)
- Lal, G.B., "*Cebelütarik'a Kurulacak Bent*" (S. 1, I 1950, Fk.)
- Lautreamont, "*Her Gece*" (Tercüman: Ferit Edgü, S. 8, VI 1956, Dnm.)
- Lederer, Emil, "*Komunizm*" (S. 128, VI 1947, Mkl.)
- Leisman, Arthur G., "*Sağır Olduğuma Memnunum*" (Tercüman: Orhan D., S. 39, V 1938, Dnm.)
- Lemaire, Andre, "*Ümitsiz Hastayı Öldürmeli mi?*" (Tercüman: N. Yalaza Taluy, S. 7, VII 1950, Fk.)
- Leman, Yolaç-Gerçin, B., "*Mary Rose Tercümesi Münasebetiyle*" (S. 112, II 1946, Inc.)
- Lenard, Philip, "*Büyük Fen Adamları*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 44, X 1938, Byg.); "*Büyük Fen Adamları*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 45, XI 1938, Byg.); "*Büyük Fen Adamları*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 47, I 1939, Byg.); "*Büyük Fen Adamları*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 49, III 1939, Byg.); "*Büyük Fen Adamları*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 50, IV 1939, Byg.); "*Büyük Fen Adamları*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 51, V 1939, Byg.); "*Büyük Fen Adamları*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 53, VII 1939, Byg.); "*Büyük Fen Adamları*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 54, VIII 1939, Byg.); "*Büyük Fen Adamları*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 55, IX 1939, Byg.); "*Büyük Fen Adamları*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 56, X 1939, Byg.); "*Büyük Fen Adamları*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 57, XI 1939, Byg.); "*Büyük Fen Adamları*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 58-59, XII I 1939, Byg.); "*Büyük Fen Adamları*" (Tercüman: Arif H. Bilen, S. 60, II 1940, Byg.)
- Leopardi, "*Yaban Horozunun Türküsü*" (S. 99, VII 1944, K.m.)
- Lewis, Cecil Day, "*Şiirin Müdafası İçin*" (Tercüman: Halit Çakır, S. 3, III 1950, Fk.)
- Lewis, Sinclair, "*Genç Axelbrod*" (Tercüman: Nazmi Akıman, S. 8, VII 1950, Hk.)
- Lillard, R.G., "*Edebiyat Müsabakaları*" (S. 113, III 1946, Tnk.)
- Lincoln, Abraham, "*Gettysburg Nutku*" (S. 98, VI 1944, Syv.); "*Emel*" (S. 138, IV 1948, Sh.)
- Lindsay, Vachel, "*Euclid*" (S. 113, III 1946, Şr.)

- Link, Henry C., “*Saadet ve Şahsiyetin Sırrı*” (Tercüman: Nermin N. Akalın, S. 29, VII 1937, Dnm.)
- Livingstone, W., “*Baban Unutuyor*” (S. 3, III 1950, Sh.)
- Loon, Van, “*Bilgisizler Vadisi*” (Tercüman: İ. Dilek, S. 11, I 1936, Hk.)
- Lorga, Faderico Garcia, “*Türkü*” (Tercüman: A. Turan Ofluoğlu, S. 5, III 1956, Şr.)
- Low, A.M., “*Müspet İlim Adamları Tek Başlarına Dünyayı Düzeltbilecekler mi?*” (S. 1, I 1950, Sh.)
- Luhsun, “*Bir Delinin Günlüğü*” (Tercüman: Alaattin Bilgi, S. 5, III 1956, Gn.)
- Lügen, Kurt, “*Kendine Mahsus Çehresi Olmayan Adam*” (S. 51, V 1939, Htr.)
- Lynd, Robert, “*Mektep Programlarına Film Dersi Koymalı mıyız?*” (Tercüman: Lamia Özsoy, S. 81, XI 1941, Fk.); “*Fikir Münakaşasının Önemi*” (Tercüman: Mustafa Ertem, S. 104, VI 1945, Mkl.)
- M.,Körükçü Muhtar, “*Tiyatrolarımız*” (S. 2, II 1950, Tnk.); “*Avrupaya İhtar*” (S. 126, IV 1947, İnc.); “*Köy Enstitüsü Mezunları ve Mahallileşme*” (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Fk.); “*Bir Prust Tercümesi*” (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, İnc.); “*Yüzde Yüz Anadolu Hikâyesi*” (S. 132, X 1947, Hk.); “*Andre Gide ve Nobel Mükafatı*” (S. 136, II 1948, Sh.); “*Tehlikenin Esaslısı*” (S. 138, IV 1948, Fk.); “*Bastonsuz Memur*” (S. 138, IV 1948, Hk.); “*Dil İmtihanı Hikâyesi*” (S. 138, IV 1948, Htr.); “*Müfettiş Geldi*” (S. 140, VI 1948, Hk.); “*Tiyatrolarımız*” (S. 4, IV 1950, Tnk.); “*Tiyatrolarımız*” (S. 6, VI 1950, İnc.); “*İdeal Buhran*” (S. 15, V 1936, Fk.); “*Yaran Meclisi*” (S. 15, V 1936, Tnk.); “*Sen de Solacaksın*” (S. 17, VII 1936, Şr.); “*Maksim Gorki Öldü*” (S. 17, VII 1936, Fk.); “*Rejim Buhranı*” (S. 18, VIII 1936, Fk.); “*Ankara Sanatı*” (S. 19, IX 1936, Fk.); “*Rıtlı Giran’a Gazel*” (S. 19, IX 1936, Şr.); “*Kitaplar*” (S. 20, X 1936, K.t.); “*Sanatkar*” (S. 20, X 1936, Hk.); “*Son Gün*” (S. 21, XI 1936, Şr.); “*Macbeth*” (S. 21, XI 1936, Tnk.); “*Bir Kadının Hayatı ve Ayak Takımı Arasında*” (S. 22, XII 1936, Tnk.); “*Thais*” (S. 25, III 1937, Tnk.); “*Güzel Günler*” (S. 26, IV 1937, Şr.); “*Kuyucaklı Yusuf*” (S. 28, VI 1937, Tnk.); “*Cumhuriyet’ten Sonraki Kıymetler*” (S. 33, XI 1937, Mkl.); “*Esendal’ın Hikâyeleri*” (S. 126, IV 1947, İnc.)
- M., Riefstahi Rudolf, “*Alanya Tersanesi*” (Tercüman: M. S. Kepenek, S. 25, III 1937, G.y.)
- Macarthur, Douglas, “*Atatürk Hakkında*” (S. 143 145, XI 1948, A.y.)
- Mackail, T.W. , “*Şiir Nedir?*” (Tercüman: Saffet Dengi, S. 66, VIII 1940, Mkl.)
- Mackall, J.W. , “*Üniversitenin Göreceği İş*” (Tercüman: Saffet Dengi, S. 63, V 1940,

- Fk.); "*Şiir Nedir?*" (Tercüman: Saffet Dengi, S. 67, IX 1940, Mkl.); "*Şiir ve İlim*" (Tercüman: Saffet Dengi, S. 68-71, X I 1940 1941, Mkl.)
- Madriaga, Salvador de, "*Kitap ve Düşünce Hürriyeti*" (S. 5, V 1950, Fk.)
- Maeterlinc, M., "*Nasıl Facia Müellifi Oldum*" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 23, I 1937, OtoByg.)
- Mahabharata, Hindu, "*Edebiyatta En Eski Köpek Hikâyesi*" (Tercüman: Halit Çakır, S. 2, II 1950, Fabl)
- Mahir, Nezihe, "*Erkek*" (S. 24, II 1937, Hk.)
- Makal, Mahmut, "*Beterin Beteri*" (S. 4, IV 1950, K.ö.)
- Makal, Tahir Kutsi, "*Ketezi Çıkan Kağrı*" (S. 3, I 1956, Hk.); "*Anam Oğlan*" (S. 8, VI 1956, Hk.); "*Kiremit*" (S. 5, III 1956, Hk.)
- Mallerme, "*Yelpaze*" (S. 110, XII 1945, Şr.)
- Mann, Thomas, "*Avrupaya İhtar*" (S. 126, IV 1947, K.ö.); "*Avrupaya İhtar*" (S. 128, VI 1947, K.ö.); "*Avrupaya İhtar*" (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, K.ö.); "*Avrupaya İhtar*" (S. 132, X 1947, Fk.);
- Mardin, Yusuf, "*Kanuna Saygı Yuvasından Başlar*" (S. 4, II 1956, Mkl.); "*Kızlarımızı Bekleyen Vazife*" (S. 1, XI 1955, Fk.); "*Tamamlanan Sevgi*" (S. 7, IX 1935, Şr.); "*Göksu'da*" (S. 9, XI 1935, Şr.); "*Çoban*" (S. 10, XII 1935, Şr.); "*(Başlıksız)*" (S. 11, I 1936, Şr.); "*Yoksun*" (S. 12, II 1936, Şr.); "*Bir Kız*" (S. 13, III 1936, Şr.); "*Nil Kıyılarındā*" (S. 14, IV 1936, Şr.); "*Bir Gül*" (S. 15, V 1936, Şr.); "*Gönlüm Gene Rüyalara Dalmış*" (S. 16, VI 1936, Şr.); "*Aşk Bir Kuru Yaprak Gibi*" (S. 18, VIII 1936, Şr.); "*Açılmayan Kapı*" (S. 19, IX 1936, Şr.); "*Bir Genç Uyuyor On Dokuzunda*" (S. 20, X 1936, Şr.); "*Antakya*" (S. 21, XI 1936, Şr.); "*Öyle Sessiz ve Titrek*" (S. 22, XII 1936, Şr.); "*Antakya'dan Gelen Mektup*" (S. 23, I 1937, Şr.); "*Son Gününde*" (S. 24, II 1937, Şr.); "*Çin Şiiri*" (S. 25, III 1937, İnc.); "*Lipo*" (S. 26, IV 1937, Byg.); "*Unutulmak*" (S. 27, V 1937, Şr.); "*(Başlıksız)*" (S. 33, XI 1937, Şr.); "*Böyle Her akşam*" (S. 34, XII 1937, Şr.); "*Çıkmak Gecelerden*" (S. 35, I 1938, Şr.); "*Pervane*" (S. 36, II 1938, Şr.); "*Ayrılmak Eğer Olmasa*" (S. 42, VIII 1938, Şr.); "*Yollar*" (S. 45, XI 1938, Şr.); "*Atatürk'ün Ölümü Üzerine*" (S. 46, XII 1938, A.y.); "*Sonbahar*" (S. 47, I 1939, Şr.); "*Yaprak*" (S. 48, II 1939, Şr.); "*Kumru ve Serçe*" (S. 50, IV 1939, Şr.); "*İnkār*" (S. 51, V 1939, Şr.); "*Gene Akşam Olacak*" (S. 52, VI 1939, Şr.); "*Sevgiliye Mektuplar*" (S. 55, IX 1939, Şr.); "*Sevgiliye Mektuplar II*" (S. 56, X 1939, Şr.); "*Sevgiliye MektuplarıIV*" (S. 57, XI 1939, Şr.); "*Sevgiliye*

Mektuplar VI (S. 58-59, XII I 1939, Şr.); *"Hatıran"* (S. 60, II 1940, Şr.); *"Kış"* (S. 61, III 1940, Şr.); *"Yolculuk Hasreti"* (S. 62, IV 1940, Şr.); *"Düşünceler"* (S. 64, VI 1940, Şr.); *"Uzak İklimler"* (S. 65, VII 1940, Şr.); *"Geceler"* (S. 66, VIII 1940, Şr.); *"Bir Küçük Evimiz Vardı"* (S. 67, IX 1940, Şr.); *"Görmek İstiyorum"* (S. 68-71, X I 1940 1941, Şr.); *"Yalnızlık"* (S. 72, II 1941, Şr.); *"Seccade"* (S. 79, IX 1941, Şr.); *"Sonbahar Yaprakları"* (S. 91-92-93, IX X 1942, Şr.); *"Akşam Garipliği"* (S. 97, III 1943, Şr.); *"Güzellik"* (S. 98, VI 1944, Şr.); *"Kızıma Şiirler"* (S. 99, VII 1944, Şr.); *"Sarıyer'de Akşam"* (S. 100, VIII 1944, Şr.); *"Gece Geçen Gemiler"* (S. 101, IX 1944, Şr.); *"(Başlıksız)"* (S. 103, V 1945, Şr.); *"Seher Vakti"* (S. 104, VI 1945, Şr.); *"Rüya mıdır Onlar"* (S. 105, VII 1945, Şr.); *"Şeyler"* (S. 106, VIII 1945, Şr.); *"(Başlıksız)"* (S. 107, IX 1945, Şr.); *"Mezarlıktan Gelen Ses"* (S. 115, V 1946, Şr.); *"Işıktan Küre"* (S. 118, VIII 1946, Şr.); *"Hakikat Yolu"* (S. 124, II 1947, Şr.); *"Bekleyenler"* (S. 125, III 1947, Şr.); *"Mezar Taşına"* (S. 126, IV 1947, Şr.); *"Sinema"* (S. 128, VI 1947, Şr.); *"Requiescat In Pace"* (S. 135, I 1948, Şr.); *"Yolcu"* (S. 136, II 1948, Şr.); *"Nedamet"* (S. 137, III 1948, Şr.); *"Kanuni Süleyman'ın Hilyeleri"* (S. 138, IV 1948, İnc.); *"Amerikan Şr.inden Son Yedi Yıl"* (S. 139, V 1948, İnc.); *"Eugene O'Neill"* (S. 140, VI 1948, Byg.); *"Beş Satır"* (S. 4, V 1935, Şr.); *"Bambu"* (S. 4, V 1935, Şr.); *"Yaşlar"* (S. 5, VI 1935, Şr.); *"(Başlıksız)"* (S. 6, VII 1935, Şr.); *"Bir Deli Anlatıyor"* (S. 3, IV 1935, Hk.)

Marut, Ahmet, *"Keten Çimen Yaylası"* (S. 36, II 1938, Şr.)

Masterlinck, Maurice, *"Evin İçi"* (Tercüman: Semiha Bedri Göknil, S. 21, XI 1936, Ty.); *"Nasıl Facia Müellifi Oldum"* (Tercüman: Vedat Günyol, S. 22, XII 1936, OtoByg.)

Master of Modern Art, *"Les Demoiselle D'Avignon"* (S. 10, VIII 1956, Mkl.)

Maublanc, Rene, *"Hürriyet Meseleleri"* (Tercüman: Ali Candan, S. 3, III 1950, Sh.); *"Hürriyet Meseleleri"* (Tercüman: Ali Candan, S. 5, V 1950, Mkl.); *"Hürriyet Meseleleri"* (Tercüman: Ali Candan, S. 6, VI 1950, Mkl.)

Maugham, Somerset, *"Kızıl Sakallı Dilenci"* (Tercüman: Ayhan Cekan, S. 107, IX 1945, Hk.); *"Genç Yazarlara Mesaj"* (S. 127, V 1947, Mkl.); *"Küçük Hikâye Tekniğine Dair"* (Tercüman: Haldun Taner, S. 3, III 1950, Sh.); *"Yazı Sanatına Dair"* (Tercüman: Haldun Taner, S. 7, VII 1950, Mkl.)

Maurice, *"Sükut"* (Tercüman: Nazmi Akıman, S. 120, X 1946, Dnm.)

Maurois, Andre, *"Voltaire'in Felsefesi"* (S. 7, V 1956, Mkl.); *"Yurttaşlık Duygusu"*

- (Tercüman : Kemal Işın, S. 5, III 1956, Fk.); "*Adem ile Havva*" (S. 2, III 1935, Fk.); "*Oscar Wilde*" (Tercüman: Hamdi Refik, S. 3, IV 1935, Byg.); "*Büyük İngiliz Romancısı H.G.Wells'in Yetmişinci Senesi*" (S. 21, XI 1936, Byg.); "*Standhal ve Aşk*" (S. 31, IX 1937, İnc.); "*Ansiklopedik Ruh ve Zeka*" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 36, II 1938, Mkl.); "*Tesadüf Ettiğim En Unutulmaz Sima:Alain*" (Tercüman: Kahraman Adil Arda, S. 62, IV 1940, Byg.); "*Hayat Küçük Olmayacak Kadar Kısadır*" (S. 126, IV 1947, Dnm.); "*Mesut Bir İzdivacın İmkanları*" (S. 2, II 1950, Dnm.); "*Kader, İki Kadın ve Bir Araba*" (Tercüman: Sadık Balkan, S. 1, XI 1955, Byg.)
- Mehmet, "*Erken Öten Horoz*" (S. 135, I 1948, Şr.); "*Dolap Beygiri*" (S. 138, IV 1948, Şr.); "*Benimki*" (S. 139, V 1948, Şr.); "*Gece Yarısı Düşünceleri*" (S. 140, VI 1948, Şr.); "*Değişiklik*" (S. 141 142, VII,VIII 1948, Şr.)
- Meizig, Herbert, "*Atatürk*" (S. 35, I 1938, K.ö.); "*Atatürk*" (S. 55, IX 1939, A.y.)
- Menghin, Oswald, "*Kemal Atatürk'ten ve Eserinden Hatıralar*" (S. 68-71, X I 1940 1941, A.y.)
- Mercier, Guy de, "*Küçük Teselliler*" (S. 124, II 1947, Şr.)
- Merejkovskiy, A., "*Sakia Muni*" (Tercüman: Nihal Yalaza Taluy, S. 3, III 1950, Hk.)
- Meriç Cemil, "*Vadideki Zambak*" (S. 98, VI 1944, Tnk.); "*Eserlerini Nasıl Hazırlıyorlar*" (S. 101, IX 1944, Tnk.); "*Zavallı Cesar Brotteau Yahut Bir Doçentin Muzipliği*" (S. 114, IV 1946, Tnk.); "*Pre-Raphaelite'ler*" (S. 117, VII 1946, Mkl.); "*1944de Öldürülen Voltaire*" (S. 119, IX 1946, Tnk.); "*Bir Doçent'in Keşifleri*" (S. 120, X 1946, Tnk.)
- Meto, Erdoğan, "*Danielo*" (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Hk.); "*Zeynebe Sonat*" (S. 3, III 1950, Hk.)
- Mevlūd, Ahmed, "*Sanatkar Çalgıcı*" (S. 53, VII 1939, Şr.); "*Bahar Yağmuru*" (S. 67, IX 1940, Şr.); "*Alış-Veriş*" (S. 66, VIII 1940, Şr.)
- Minhacı, "*Bir Yolun Keşfi*" (S. 75, V 1941, Şr.)
- Mısırlıoğlu, Y.İ., "*Modern Cerrahide Son İlerlemeler*" (S. 5, V 1950, Mkl.); "*Modern Cerrahide Son İlerlemeler*" (S. 7, VII 1950, Mkl.)
- Mikes, George, "*Milletlerin Eğlence Merakı*" (Tercüman: İsa Öztürk, S. 2, II 1950, Fk.)
- Tercüman: S.E., Micheil de, "*Alışkanlık*" (S. 6, IV 1956, Dnm.); "*Körü Körüne İnanma*" (S. 7, VII 1950, Dnm.)
- Montesquieu, "*Demokrasinin Esası*" (Tercüman: A. Teleme, S. 125, III 1947, Mkl.)

- Montherland, De , “*Üzerinde Ölüm Esen Memleket*” (Tercüman: S. Yırcalı, S. 33, XI 1937, Hk.)
- Morand, Paul, “*Hadiseler Karşısında Muharrir*” (Tercüman: R. Tesal, S. 137, III 1948, Mkl.)
- Morgan, Charles , “*Avrupa Fikri*” (Tercüman: Orhan Burian, S. 107, IX 1945, Fk.)
- Moricz, Zsigmond , “*7 Kuruş*” (Tercüman: S.N.Ö., S. 125, III 1947, Hk.)
- Moschus, (İ.Ö. 200), “*Firari Aşk*” (S. 1, I 1950, Dnm.)
- Mower, Diana, “*Mesut Bir Köy*” (S. 7, VII 1950, Hb.)
- Muallim, Uz Kazım, “*Klasik Türk Musikisinin Avrupa Musikisi Karşısındaki Yeri*” (S. 47, I 1939, Mkl.); “*Son Asır Musiki Ricalinden*” (S. 50, IV 1939, İnc.); “*Farabi*” (S. 41, VII 1938, Byg.); “*Son Asır Musiki Ricalinden*” (S. 43, IX 1938, Byg.); “*Avrupa Musikisinin Majör, Minörü ve Türk Makamları*” (S. 52, VI 1939, İnc.); “*Türk Musikisinin On Senelik Harp Zamanına Ait Mesaisi*” (S. 56, X 1939, Mkl.); “*Türk Musiki Makamları*” (S. 63, V 1940, Mkl.)
- Muhip, Fevzi, “*Neo-Humanisme*” (S. 2, III 1935, Mkl.); “*Neo-Humanisme ve Akıl*” (S. 3, IV 1935, Mkl.); “*İnandıran Akıl*” (S. 4, V 1935, Mkl.); “*Deve Kuşu*” (S. 5, VI 1935, Fk.); “*Han Kapısında Bir Konuşma*” (S. 6, VII 1935, Şr.); “*İbrahim Hakkı, Jean Baptiste Lamarck ve Charles Robert Darwin*” (S. 8, X 1935, Mkl.); “*Orta Devletçilik*” (S. 9, XI 1935, Fk.)
- Muhteremoğlu, Afet, “*Hasta*” (S. 4, II 1956, Hk.)
- Munro, A., “*Açık Pencere*” (Tercüman: Sadık Balkan, S. 94, XI 1942, Hk.)
- Munro, H.H., “*Açık Pencere*” (Tercüman: Selma Aslanlı, S. 67, IX 1940, Hk.)
- Muradoğlu, Fuat, “*Şehir*” (S. 141 142, T.A 1948, Şr.)
- Mursell, J.L. , “*Muvaffakiyetin Sırrı*” (Tercüman: Kamay Hülagu, S. 18, VIII 1936, Dnm.)
- Musiki Hareketle Japonyada Yeni, “*M.Ragıp Kösemihal*” (S. 80, X 1941, Mkl.)
- Mustafa, Garip , “*Ağla Yurdum Ağla*” (S. 46, XII 1938, Şr.); “*Yıl Oldu*” (S. 57, XI 1939, Şr.); “*Atam Nerde Deyu Deyu...*” (S. 143 145, XI 1948, A.y.); “*Unutmam Atam Seni*” (S. 143 145, XI 1948, Şr.); “*(Başlıksız)*” (S. 143 145, XI 1948, Şr.)
- Mutlu, Necati, “*Oğluma*” (S. 4, IV 1950, Şr.); “*17 Nisan Üzerine*” (S. 5, V 1950, Şr.)
- Müderres, Ferit, “*Köylü ile Ayı*” (S. 2, III 1935, Şr.); “*Rübai*” (S. 3, IV 1935, Şr.); “*Kıt'a*” (S. 4, V 1935, Şr.); “*Kıt'a*” (S. 5, VI 1935, Şr.); “*Kıt'a*” (S. 6, VII 1935, Şr.); “*Kıt'a*” (S. 7, IX 1935, Şr.)

- N., Alpar Falka, "*Arsiulusal Kadınlar Kongresinde Jameika Delegesi ile Bir Konuşma*" (S. 4, V 1935, Rpj.)
- N., Arıburnu Perihan, "*Bir Mektup*" (S. 121-122, XI XII 1946, A.y.)
- N.,B, "*Hastalık*" (S. 107, IX 1945, Dnm.)
- N.,K, "*Amerikan Şiirinde İmajizm*" (S. 80, X 1941, Mkl.)
- N., Mete Raif, "*Türkiye'de Turizm*" (S. 7, IX 1935, Fk.); "*Türkiye'de Turizm*" (S. 8, X 1935, Fk.)
- N., Özerdim Muhaddere, "*(Başlıksız)*" (S. 116, VI 1946, Şr.)
- N.,Özerdim Sami, "*Macar Edebiyatından Örnekler ADY'den Şiirler*" (S. 75, V 1941, Byg.); "*Mikeş Kelemen ve Türkiye Mektupları*" (S. 79, IX 1941, Byg.); "*Atatürk Kitapları*" (S. 105, VII 1945, A.y.); "*Türkler ve Türklük*" (S. 107, IX 1945, İnc.)
- Naci, Osman, "*Deli İrmak-Özleyiş*" (S. 11, I 1936, Dnm.)
- Naci, Fethi, "*Asır*" (S. 9, VII 1956, Tnk.)
- Naim, İhsan, "*Büyük Harpten Sonrakiler Hakkında*" (S. 7, IX 1935, Tnk.)
- Nalbandoğlu, Reşat, "*10 II. Teşrin 1938*" (S. 91-92-93, IX X 1942, A.y.)
- Nayır, Yaşar Nabi, "*Musahipzadenin Komedi*" (S. 5, VI 1935, Tnk.)
- Nazif, Süleyman, "*Kara Gün*" (S. 13, III 1936, Fk.)
- Nazif, Ümran, "*Kesenin Ağzı*" (S. 35, I 1938, Hk.)
- Nebi, Osman, "*Yeni Ufuklar*" (S. 48, II 1939, Dnm.); "*Çocuk Mecmuaları*" (S. 44, X 1938, Fk.); "*Tanrı, Melek ve İnsanlar*" (S. 8, X 1935, Hk.); "*Andre Gorçakov*" (S. 10, XII 1935, Hk.); "*Çoban*" (S. 13, III 1936, Dnm.); "*Fazilet, Neredesin*" (S. 14, IV 1936, Fk.); "*Anne, Yurt ve Toprak Kokusu*" (S. 14, IV 1936, Dnm.); "*Büyük Üstad Orhan Seyfiye Mektup*" (S. 15, V 1936, Mk.); "*Beğenmek ve Beğenmemek*" (S. 16, VI 1936, Tnk.); "*Üniversitenin İlk Harmanı*" (S. 17, VII 1936, Fk.); "*Maji*" (S. 18, VIII 1936, Şr.); "*Ona Tapıyoruz*" (S. 20, X 1936, Dnm.); "*Ağlıyor Vatan*" (S. 20, X 1936, Şr.); "*Dağların Başı*" (S. 23, I 1937, Msl.); "*Max Schult'la Bir Konuşma*" (S. 30, VIII 1937, Mlt.); "*Max Schult'la Bir Konuşma*" (S. 32, X 1937, Mlt.); "*Botanischer Garten'ı Gezerken*" (S. 33, XI 1937, Htr.); "*Berlinden Kolonyaya*" (S. 36, II 1938, Dnm.); "*Berlin'den Kolonyaya*" (S. 37, III 1938, Dnm.); "*Yurttan Ayır*" (S. 38, IV 1938, Şr.); "*Yurttan Ayır*" (S. 39, V 1938, Şr.); "*Ceylan Kalmış Gurbet Ellerde*" (S. 40, VI 1938, Şr.); "*Bilmece*" (S. 43, IX 1938, Şr.); "*Sieges Allee'den Geçerken*" (S. 44, X 1938, Htr.); "*Atatürk'ün Ölümü Üzerine*" (S. 46, XII 1938, A.y.); "*Majo Sen Neredesin?*" (S. 53, VII 1939, Mk.); "*Bugünkü Alman Edebiyatı Hakkında*

- Bir Konuşma*” (S. 66, VIII 1940, Sh.); *“Bugünkü Alman Edebiyatı Hakkında Bir Konuşma*” (S. 67, IX 1940, Sh.); *“Çocuklara Masal Anlatmalı mı?”* (S. 72, II 1941, Mkl.); *“Garip Bir Hastalık*” (S. 73, III 1941, Hk.); *“Kahraman*” (S. 91-92-93, IX X 1942, A.y.); *“Cemal Nadir Müzesi*” (S. 126, IV 1947, Fk.);
- Nebi, Ziya, *“Kripel’le Bir Konuşma*” (S. 10, XII 1935, Rpj.); *“Yurt Sevgisi*” (S. 12, II 1936, Dnm.); *“Hoang-Ho*” (S. 13, III 1936, Dnm.); *“Bir Abide Karşısında Sevinç ve Gözyaşı*” (S. 14, IV 1936, Dnm.); *“Bir Kitabın Gözyaşları*” (S. 28, VI 1937, Hk.)
- Nebioğlu, Osman, *“Werner Sombart*” (S. 79, IX 1941, Byg.); *“Meslek Öğretimi Meseleleri*” (S. 82, XII 1941, Fk.); *“Meslek Öğretimi Meseleleri*” (S. 83, I 1942, Fk.); *“Meslek Öğretimi Meseleleri*” (S. 84, II 1942, Fk.); *“Meslek Öğretimi “* (S. 85-87, M.N.My. 1942, Fk.); *“Almanyada Meslek Öğretimi*” (S. 88-90, VI, VII, VIII 1942, Fk.); *“Meslek Öğretimi Meseleleri (Sayı Almanyada Meslek Okulları) “* (S. 94, XI 1942, Fk.); *“Mesleki Öğretim Meseleleri (Sayı Almanyada Meslek Okulları) “* (S. 95-96, II 1943, Fk.); *“Milliyet İdeali ve Milli Terbiye*” (S. 97, III 1943, Fk.); *“Büyük Kahraman*” (S. 143 145, XI 1948, A.y.); *“Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri*” (S. 104, VI 1945, A.y.); *“Yasak Edilen Kitaplar*” (S. 120, X 1946, Hb.); *“Türkiyede Mesleki Öğretimde Yeni Adımlar*” (S. 81, XI 1941, Fk.); *“Almanya’da İhtisas Öğrenimi*” (S. 97, III 1943, Fk.); *“Devletin Kitap Siyaseti ve Klasikler*” (S. 98, VI 1944, Fk.)
- Neumark, Fritz, *“Yeni İktisat Fakültesinin Hedefi*” (Tercüman: Vedat Günyol, S. 24, II 1937, Fk.)
- Nevinson, C.R.W., *“Yirminci Yüzyılda Güzellik Mefhumu*” (Tercüman: Filiz Karabey, S. 5, V 1950, Mkl.)
- Nezihi, Haşim, *“Uçurum*” (S. 14, IV 1936, Hk.); *“Yaz Öğlesi*” (S. 16, VI 1936, Şr.); *“Yalnız Adam*” (S. 20, X 1936, Şr.); *“Yalnız Adam*” (S. 25, III 1937, Şr.); *“Hayal*” (S. 31, IX 1937, Şr.)
- Nigar, Metin, *“Alınmıyan Öç*” (S. 5, VI 1935, Hk.)
- Noyan, A.Erdoğan, *“Yine Bir Tercüme Üzerine*” (S. 115, V 1946, Tnk.)
- Nurganali, Ali, *“Belki*” (S. 3, I 1956, Şr.); *“İspanya Notları*” (S. 1, XI 1955, G.y.); *“Miss Hopkins’in Mirası*” (S. 2, XII 1955, Hk.);
- Nuri, Hüsamettin, *“Dilek*” (S. 3, IV 1935, Şr.)
- Nuri, Osman, *“Sularda Akşam*” (S. 9, XI 1935, Şr.); *“Kapılar*” (S. 10, XII 1935, Şr.);

- "Saksılarda Bahar" (S. 11, I 1936, Tsv.); "Gurbet" (S. 12, II 1936, Şr.);
 "Aşkım" (S. 13, III 1936, Şr.); "Unutulmak Arzusu" (S. 16, VI 1936, Şr.);
 "Başka İklimler" (S. 18, VIII 1936, Şr.); "Denizde Gece" (S. 26, IV 1937, Şr.);
 "Reşat Şemsettinle Bir Konuşma" (S. 40, VI 1938, Rpj.)
- Nusret, Köymen, "İstanbul Anadolu'ya Gidiyor" (S. 75, V 1941, Fk.)
- Nutku, Özdemir, "Üçüncü Kırmızı Böceğinin Avuncu" (S. 9, VII 1956, Şr.)
- Nüzhet, Saadetin, "Ali Ekrem Bulayır" (S. 32, X 1937, Byg.)
- Ocak, Haydar, "Etnografya, Folklor ve Turizm" (S. 64, VI 1940, Mkl.)
- Ocaktan, F. Selma, "Dert Babında 'Okuyucudan Okuyuculara' " (S. 1, XI 1955, Fk.);
 "Amerikanlık" (S. 9, VII 1956, Tnk.)
- Oğuz, M. Fahri, "Düşünüyorum" (S. 5, III 1956, Şr.); "Göç" (S. 6, IV 1956, Şr.)
- Oğuz, M. Haydar, "Kahvecibaşı Kamil Bey'in Atatürk'e Ait Bir Anısı" (S. 126, IV 1947, A.y.)
- Ohenberg, Theodora, "Avrupanın Fikri Kalkınması" (S. 103, V 1945, Mkl.)
- Okay, H.Nezih, "Halk Edebiyatı Üzerinde Birkaç Söz" (S. 80, X 1941, Sh.)
- Okurer, Cahit, "Yıllar Geçerken" (S. 119, IX 1946, Htr.)
- Olca, Enis, "Daha Çok" (S. 120, X 1946, Şr.)
- Olgun, Tahir, "Şair Baki'nin Üstat Zati İle İlk Görüşmesi" (S. 6, VII 1935, Byg.);
 "Fuzuli'nin Şikayetname Gönderdiği Nişancı Kimdi?T" (S. 8, X 1935, Mkl.);
 "Bengübade" (S. 9, XI 1935, İnc.); "Bengübade" (S. 9, XI 1935, İnc.); "Gene Fuzulinin Nişancısı Hakkında" (S. 10, XII 1935, Mkl.); "Fuzuli Leyla ve Mecnun Manzumesini Niçin Yazmıştı?" (S. 11, I 1936, İnc.); "Fuzuli Leyla ve Mecnun Manzumesini Niçin Yazmıştı?" (S. 12, II 1936, İnc.); "Fuzuli Leyla ve Mecnun Manzumesini Niçin Yazmıştı?" (S. 14, IV 1936, Mkl.); "Eski İstanbul'dan Parçalar" (S. 17, VII 1936, G.y.); "Eski İstanbul'dan Parçalar" (S. 18, VIII 1936, G.y.); "Eski İstanbul'dan Parçalar" (S. 19, IX 1936, G.y.); "Eski İstanbul'dan Parçalar" (S. 21, XI 1936, G.y.); "Eski İstanbul'dan Parçalar" (S. 22, XII 1936, G.y.)
- Omay, Hikmet, "Tezenenin Ruhu" (S. 8, VII 1950, Hk.)
- Onaran, Mustafa Şerif, "Estergon Kalesi" (S. 2, II 1950, Şr.)
 "Bir Kıyıda Denizi Dinliyorum" (S. 4, IV 1950, Şr.)
- Ongun, Cemil Sena, "On İki Aforizmadan" (S. 17, VII 1936, Dnm.); "Ruhum" (S. 11, I 1936, Şr.); "On İki Aforizmadan" (S. 13, III 1936, Dnm.); "On İki Aforizmadan" (S. 15, V 1936, Dnm.); "On İki Aforizmadan" (S. 16, VI 1936, Dnm.); "Bir Tnk.

Vesilesiyle" (S. 128, VI 1947, Tnk.)

Onyedi, S., "*Cenuplu Nefer Tekrar Türküsüne Başlamıştı*" (S. 37, III 1938, Hk.)

Orkun, Hüseyin Namık, "*Eski Türklerde Andlaşma*" (S. 27, V 1937, Mkl.); "*Atilla;İsveç Kralı...*" (S. 30, VIII 1937, Mkl.); "*Hatay Ulusunun Tarihine Dair*" (S. 36, II 1938, İnc.); "*Hatay Ulusunun Tarihine Dair*" (S. 37, III 1938, Mkl.); "*Atilla'nın Definesine Dair*" (S. 38, IV 1938, Mkl.); "*Uygur Türkleri Hakkında Garbdaki Tetkikler*" (S. 40, VI 1938, Mkl.); "*Atilla ve Buda*" (S. 41, VII 1938, Mkl.); "*Zavallı Tarih*" (S. 44, X 1938, Tnk.); "*Hunlara Aid Bir Keşif*" (S. 45, XI 1938, İnc.); "*Kutlumuş mu, Kutulmuş mu?...*" (S. 50, IV 1939, İnc.); "*Snellman*" (S. 57, XI 1939, Byg.); "*Finler*" (S. 61, III 1940, Mkl.); "*Tuna Boylarında*" (S. 62, IV 1940, Mkl.); "*Fin Halk Edebiyatı*" (S. 64, VI 1940, Mkl.)

Ortanoğlu, İsmail Atila, "*Garip Dünya*" (S. 132, X 1947, Şr.)

Otygm, Fikret, "*20.Yüzyıl ve Mağara Devri*" (S. 8, VII 1950, Sh.)

Ovidius, "*Orpheus ve Eurydice*" (Tercüman: S. Sinanoğlu, S. 76, VI 1941, K.ö.)

Oy, Aydın, "*Yeni Şiirler Üzerine*" (S. 10, VIII 1956, İnc.)

Oyguraip, Kemaleddin, "*Ümid ve Netice*" (S. 16, VI 1936, Dnm.)

Ozanoğlu, Yahya Saim, "*Yayla Akşamı*" (S. 15, V 1936, Şr.)

Ozansoy, Munis Faik, "*Akşamlar*" (S. 10, XII 1935, Şr.)

Öğdevin, Mithat, "*Ham Madde Monopolları ve Savaşları*" (S. 8, X 1935, Mkl.)

Öncül, Naciye, "*Aya Doğru*" (S. 107, IX 1945, İnc.)

Öngay, Mehmet Necati, "*Dediler*" (S. 8, X 1935, Şr.); "*Nedir Bu Hazırlanış?*" (S. 52, VI 1939, Şr.); "*Hataylılara*" (S. 54, VIII 1939, Şr.); "*Sır*" (S. 82, XII 1941, Şr.); "*Ekim Tanrısı'nın Armağanları*" (S. 120, X 1946, Şr.); "*Yıldızlar ve Biz*" (S. 126, IV 1947, Şr.); "*Son*" (S. 127, V 1947, Şr.)

Önsay, Ayşe, "*Antoine De Saint Exupery*" (S. 118, VIII 1946, Byg.)

Örs, Sedat Zeki, "*1938 Ankarası Dolayısıyla*" (S. 46, XII 1938, G.y.); "*Osmanlı Tarihinin Son Günleri*" (S. 51, V 1939, Mkl.); "*Osmanlı Tarihinin Son Günleri*" (S. 52, VI 1939, Mkl.)

Ötüken, Adnan Cahit, "*Kütüphanelerimizi Nasıl Düzelteceğiz*" (S. 38, IV 1938, Fk.); "*Türk Matbaacılığı Tarihi,Türk Kütüphanelerinin Tarihi ve Türk Bibliografisi İçin Bibliografi*" (S. 47, I 1939,İnc.); "*Türk Matbaacılığı Tarihi,Türk Kütüphanelerinin Tarihi ve Türk Bibliografisi İçin Bibliografi*" (S. 49, III 1939, İnc.)

Öymen, Münir Reşid, "*Bir Psikoloji Tercümesi Tenkitine Cevap*" (S. 23, I 1937, Tnk.)

- Öz, Burhan, "*Çingiraklı Bostanın Çingiraklı Dolabı ve Bodur Beygir*" (S. 6, VII 1935, Dnm.)
- Öz, Mustafa, "*Hayal Hayat*" (S. 9, VII 1956, Htr.)
- Öz, Nuri Süleyman, "*Türk Dil Kurumu mu, Akademi mi?*" (S. 1, XI 1955, Fk.); "*Dert Babında Okuyucudan Okuyuculara*" (S. 2, XII 1955, Tnk.)
- Özay, M., "*Dehşet*" (S. 5, III 1956, Htr.)
- Özbilen, A.H., "*Citadel: Şahika*" (S. 81, XI 1941, Tnk.); "*Ay ve Prenses*" (S. 115, V 1946, Msl.); "*Rebecca-Baştan Savma Tercümeler Serisi*" (S. 80, X 1941, Tnk.)
- Özçelik, Tahir Sacit, "*Sanat ve Sanatkar Hakkında*" (S. 138, IV 1948, Sh.)
- Özdarendeli, Necmettin, "*Radyonun Dili*" (S. 3, I 1956, Fk.)
- Özdemir, Orhan Şakir, "*Amerikan Üniversiteleri İle Bir Mlt.*" (S. 45, XI 1938, Mlt.)
- Özdemir, Tahsin Saip, "*Le Ciel Est Cı Bleu*" (S. 120, X 1946, Şr.); "*Sırça Dünya*" (S. 124, II 1947, Şr.)
- Özdenoğlu, Şinasi, "*Bir Yolculuk*" (S. 53, VII 1939, Hk.); "*Humanizmanın Gerçek Manası*" (S. 108, X 1945, Mkl.); "*Gecenin Küheylanları*" (S. 113, III 1946, Şr.); "*Kader*" (S. 115, V 1946, Şr.); "*Beşinci Mevsim Dolayısıyla*" (S. 123, I 1947, İnc.-Tnk.); "*Stepte Değirmencinin Karısı*" (S. 124, II 1947, Şr.); "*Güzel Bir Dünya İçin*" (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Şr.); "*Hümanizmayı Yaratmak Meselesi*" (S. 134, XII 1947, Mkl.)
- Özerdim, S. N., "*Millî Kütüphâne Nasıl Kuruldu?*" (S. 5, III 1956, Tnk.); "*İnsan Haklarının Koruduğu Kara Örtü*" (S. 8, VI 1956, Fk.); "*Türk Meşhurları Ansiklopedisi*" (S. 117, VII 1946, İnc.); "*Üç Macar Klasığı*" (S. 120, X 1946, İnc.); "*Atatürk*" (S. 121-122, XI XII 1946, İnc.); "*Ankara'da Milli Kütüphane Nasıl Kuruldu*" (S. 8, VII 1950, İnc.)
- Özerkan, M. Nami, "*İlk Padişah*" (S. 6, IV 1956, İnc.)
- Özgü, Melahat, "*Herder ve Hümanizmayı Teşvik Mektupları*" (S. 68-71, X I 1940 1941, Mkl.); "*Herder ve Hümanizmayı Teşvik Mektupları*" (S. 72, II 1941, Mkl.); "*Herder ve Hümanizmayı Teşvik Mektupları*" (S. 73, III 1941, Mkl.); "*Herder ve Hümanizmayı Teşvik Mektupları*" (S. Beşer Karakteri Hakkında)(S. 75, V 1941, Mk.)
- Özkan, Rafet, "*Karşılık 'Köy Enstitülerinin Onyedinci Yıldönümünde'*" (S. 6, IV 1956, Mk.); "*Kirli Çıkın*" (S. 5, III 1956, Hk.)
- Özkul, Saime, "*Gazetelerde ve Dergilerde*" (S. 3, I 1956, Fk.); "*Dergilerde*"

- Gazetelerde*" (S. 2, XII 1955, İnc.); "*Gazetelerde Dergilerde*" (S. 7, V 1956, Fk.); "*Gazetelerde Dergilerde*" (S. 4, II 1956, Fk.); "*Gazetelerde Dergilerde*" (S. 5, III 1956, Fk.); "*Gazetelerde Dergilerde*" (S. 6, IV 1956, Fk.);
- Özpay, Feride, "*Akşam*" (S. 84, II 1942, Şr.)
- Özsever, Hüseyin Siret, "*Köşkün Bahçesinde*" (S. 9, XI 1935, Şr.)
- Özsoy, M., "*Zehir Ali*" (S. 25, III 1937, Hk.)
- Özsoy, Sabiha, "*Gökyüzü*" (S. 30, VIII 1937, Tnk.); "*Ayşe Abla'nın Gönül Acısı*" (S. 31, IX 1937, Hk.); "*Pickwick Evrakı*" (S. 42, VIII 1938, K.ö.)
- Öztelli, Cahit, "*250 Yıllık Bir Savaş Türküsünün Tarihi*" (S. 1, XI 1955, İnc.); "*Son Kuran Çevirileri*" (S. 6, IV 1956, Tnk.)
- Öztığ, Fevzi, "*Nebatlarda Taklit Kabiliyeti*" (S. 5, V 1950, Mkl.)
- Öztop, Muammer, "*Uçuştular*" (S. 2, XII 1955, Sh.)
- Öztoprak, Rıza Rifat, "*Manzume*" (S. 4, IV 1950, Şr.)
- Öztürk, Hüseyin, "*Casus*" (S. 3, I 1956, Htr.); "*Dert Babında Okurdan Okurlara 'Kara Çarşaf'*" (S. 6, IV 1956, Fk.); "*Mütü'nün Derdi*" (S. 4, II 1956, Hk.)
- Öztürk, İ., "*Hepo*" (S. 51, V 1939, Şr.); "*İngiliz Kurumları Hakkında Düşünceler*" (S. 118, VIII 1946, Fk.)
- Öztürk, İsa, "*Hürriyet Kelimesine Verilen Çeşitli Manalar*" (S. 4, IV 1950, Dnm.); "*Bizim Köyün Düşündürdükleri*" (S. 5, V 1950, İnc.)
- Pala, Hüseyin, "*Gemi*" (S. 13, III 1936, Şr.); "*Seni Ben Beklerim*" (S. 17, VII 1936, Şr.)
- Pankins, Hester Donaldson, "*Atatürk*" (S. 56, X 1939, A.y.)
- Papanin, İ., "*Buz Dalgaları Arasında İlmi Araştırmalar*" (Tercüman: Mustafa Ertem, S. 42, VIII 1938, GnK.)
- Papini, Giovanni, "*Freud'u Ziyaret*" (Tercüman: Adil Badıroğlu, S. 24, II 1937, Mlt.); "*Einstein'i Ziyaret*" (Tercüman: Adil Badıroğlu, S. 25, III 1937, Rpj.); "*Shaw'ı Ziyaret*" (Tercüman: Adil Badıroğlu, S. 26, IV 1937, Rpj.); "*Edison'u Ziyaret*" (Tercüman: Adil Badıroğlu, S. 33, XI 1937, Rpj.); "*Egolatia*" (Tercüman: Adil Badur, S. 36, II 1938, Htr.); "*Fitirologia Kürsüsü*" (Tercüman: A. Baturoğlu, S. 31, IX 1937, Mk.)
- Par, Arif Hikmet, "*İstiklal DestHtr.ndan*" (S. 3, III 1950, Şr.)
- Pauwels, Louis, "*Adsız Ermiş*" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 126, IV 1947, K.ö.)
- Peatie, Donald Culross, "*Charles Darwin'in Tekamülü*" (Tercüman: A. Öz, S. 112, II

1946, Byg.)

Pelin, Elin, "Avukat" (Tercüman: Oğuz Peltek, S. 124, II 1947, Hk.)

Pencaplıgil, Kadir, "Gerçek Dışı" (S. 10, VIII 1956, Şr.)

Penzer, N.M., "Harem" (Tercüman: Mustafa Ertem, S. 75, V 1941, K.ö.); "Harem"
(Tercüman: Mustafa Ertem, S. 77, VII 1941, K.ö.)

Pepe, Haluk Nihat, "Mütareke'ye Bir Bakış" (S. 36, II 1938, Şr.); "Mütareke
İstanbul'undan" (S. 36, II 1938, Şr.); "Bir Kozmopolit Şehri" (S. 36, II 1938,
Şr.); "Bir Düşman Gemisinin Boğazdan Girişi" (S. 36, II 1938, Şr.)

Perin, Cevdet, "Charles Boudlaire" (S. 35, I 1938, Byg.); "Jean Jacques Rousse" (S.
43, IX 1938, Byg.)

Phelps, William Lyon, "Boş Saatlar" (S. 11, I 1936, Dnm.)

Pınar, S., "Roma Hukuku Bugünkü Önemini Nelere Borçludur" (S. 12, II 1936, Mkl.)

Pınar, Saffeddin, "Sorma Çocuğum" (S. 95-96, II 1943, Şr.); "Ankara'nın Manası"
(S. 9, XI 1935, Fk.); "Methodsuzluk" (S. 13, III 1936, Fk.); "İndilip Anormalleri"
(S. 40, VI 1938, Hk.); "İndilip Anormalleri" (S. 41, VII 1938, Dnm.); "Maarif
Sistemimizin Meziyet ve Hataları" (S. 42, VIII 1938, Fk.); "İndilip Anormalleri"
(S. 43, IX 1938, Dnm.); "Atatürk'ün Mücadelelerindeki Hususiyeti" (S. 45, XI
1938, A.y.); "Atatürk'ün Ölümü Üzerine" (S. 46, XII 1938, A.y.); "Dante ve
Faşizm" (S. 47, I 1939, Mkl.); "Ölen Ve Yaşayan Rousseau" (S. 48, II 1939,
Mkl.); "İndilip Anormalleri" (S. 49, III 1939, Dnm.); "1939 Ankarası" (S. 53, VII
1939, Fk.); "Atatürk ve Realist Devlet Nazariyesi" (S. 54, VIII 1939, Mkl.);
"İndilip Anormalleri" (S. 54, VIII 1939, Dnm.); "İlmi Felsefe CereyHtr.nda
Güzel Sanatların Mevkii" (S. 56, X 1939, Mkl.); "İndilip Anormalleri" (S. 56, X
1939, Dnm.); "Kemalismın Esasları" (S. 61, III 1940, A.y.); "Cihan Sulhu
Metodları" (S. 62, IV 1940, Mkl.); "Neo Humanisme" (S. 63, V 1940, Fk.);
"İndilip Anormalleri" (S. 64, VI 1940, Dnm.); "Atatürk'ü Düşünürken" (S. 91-
92-93, IX X 1942, A.y.); "İhtilal" (S. 97, III 1943, Şr.); "Sulhu Özleyiş" (S. 97,
III 1943, Şr.); "Başım" (S. 97, III 1943, Şr.); "Neptün'e Seyahat" (S. 97, III
1943, Şr.); "Son Yılların Bir San'at Eseri:Ayetler" (S. 97, III 1943, Tnk. ve
İnc.); "Bana Ceza" (S. 98, VI 1944, Şr.); "Sonbahar Bahçelerinde" (S. 99, VII
1944, Şr.); "Fazıl Hüsnü Dağlarca ve Şiirleri" (S. 101, IX 1944, İnc.); "Eski Bir
Masaldan Yeni Bir Sanat Eserine:Kerem ile Aslı" (S. 104, VI 1945, İnc.);
"Bugünkü Türk Şiiri" (S. 110, XII 1945, Mkl.); "Bugünkü Türk Şiiri" (S. 111, I
1946, Mkl.); "Şahitlik" (S. 114, IV 1946, Şr.); "Değerli Sanatçı Cemal Nadir"

(S. 126, IV 1947, Byg.)

Piccoli, Valentino, "1937de İtalyan Edebiyatı Cereyanları" (Tercüman: Osman Nuri, S. 40, VI 1938, Mkl.)

Pinon, Rene, "Türklerin Babası Atatürk" (S. 54, VIII 1939, A.y.)

Pirendello, Luigi, "Karım ve Burnum" (Tercüman: Hayrettin Tansu, S. 36, II 1938, Hk.); "Açık Havada" (Tercüman: Nesime Toksoy, S. 40, VI 1938, Sh.)

Plomer, William, "Virginia Woolf" (Tercüman: E. Tümel, S. 124, II 1947, Byg.)

Poe, Edgar Allan, "Sır Tutmayan Kalp" (Tercüman: Osman Bahadıroğlu, S. 48, II 1939, Hk.); "Beyzi Portre" (Tercüman: Nazmi Akıman, S. 106, VIII 1945, Hk.); "Helen" (S. 110, XII 1945, Şr.); "Amontillado Fıçısı" (Tercüman: Nazmi Akıman, S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Hk.); "Münafık Kalp" (S. 133, XI 1947, Hk.); "William Wilson" (Tercüman: Nazmi Akıman, S. 134, XII 1947, Hk.); "Sukut" (Tercüman: Reşat Tezal, S. 135, I 1948, Hk.); "Rüya Rüya İçinde" (Tercüman: Nazmi Akıman, S. 136, II 1948, Şr.); "Morella" (Tercüman: Nazmi Akıman, S. 1, I 1950, Hk.);

Politis N., "Avrupa Muvazenesizliği" (Tercüman: İsa Öztürk, S. 116, VI 1946, Mkl.); "Yeni Bir Muvazene Lüzumu" (S. 119, IX 1946, Fk.)

Pope, Alexander, "Homer ile Virgil" (Tercüman: E. H. Cemal, S. 14, IV 1936, İnc.)

Porche, François, "Humoristler, Cubistler, Sürrealistler" (Tercüman: Mustafa Emin, S. 7, IX 1935, Mkl.); "Humoristler, Cubistler, Sürrealistler" (Tercüman: Mustafa Emin, S. 8, X 1935, Mkl.); "Sürrealistler" (Tercüman: Mustafa Emin, S. 11, I 1936, Mkl.); "Kübitler" (Tercüman: Mustafa Emin, S. 10, XII 1935, Mkl.)

Pound, Ezra, "Özlerim" (S. 1, XI 1955, Şr.); "Rakseden" (S. 113, III 1946, Şr.)

Pourtales, Guy de, "Romantik Şairler ve Musiki" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 42, VIII 1938, Mkl.)

Prevost, Marcol, "Leylaklar" (S. 9, XI 1935, Hk.)

Prudhomme, Sully, "Gözler" (Tercüman: Reşat Tezal, S. 132, X 1947, Şr.)

Pura, İdris Ahmet, "Yol Uğrağı" (S. 117, VII 1946, Şr.)

R., Kösemihal Mahmut, "Japonyada Yeni Musiki Hareketleri" (S. 82, XII 1941, Mkl.); "Japonyada Yeni Musiki Hareketleri" (S. 88-90, VI, VII, VIII 1942, Mkl.);

R.,T, "Fransız Tiyatrosu. Turnesinin Seyirci Gözüyle Tenkiti" (S. 128, VI 1947, Tnk.); "Rusyada Tefekkür Hayatı" (S. 135, I 1948, Fk.)

Rahip Mansei, "Japon Şiirleri" (Tercüman: Sami Feriel S. 3, I 1956, Şr.)

Rahmi, Ahmed, "Gözlerim Kapanırken" (S. 4, V 1935, Şr.)

- Rahmi, Bedri, "Memo" (S. 10, XII 1935, Hk.); "Sabah" (S. 102, IV 1945, Şr.)
- Raine, Kathleen, "Sığır Rüyası" (S. 115, V 1946, Şr.); "Tu Non Se'in Terra, Sı Come Tu Credi" (S. 115, V 1946, Şr.); "İthaf" (S. 115, V 1946, Şr.); "İrmakta" (S. 115, V 1946, Şr.); "Tohum" (S. 115, V 1946, Şr.)
- Rand, Ayn , "Yarının Tek Yolu" (S. 102, IV 1945, Mkl.)
- Rasin, İsmet, "Hürriyet ve Sevgi" (S. 2, III 1935, Dnm.); "Saadet -Eski bir Japon Masalı" (S. 3, IV 1935, Msl.); "Fikir Serpintileri" (S. 9, XI 1935, Dnm.); "Fikir Serpintileri" (S. 10, XII 1935, Dnm.); "Fikir Serpintileri" (S. 11, I 1936, Dnm.); "Fikir Serpintileri" (S. 12, II 1936, Dnm.); "Fikir Serpintileri" (S. 13, III 1936, Dnm.); "Fikir Serpintileri" (S. 14, IV 1936, Dnm.); "Fikir Serpintileri" (S. 15, V 1936, Dnm.); "Türkçülük Propagandası Gerek" (S. 30, VIII 1937, Fk.); "Atatürk'ün Ölümü Üzerine" (S. 46, XII 1938, A.y.); "Atatürk'ün Ölümü Üzerine" (S. 46, XII 1938, A.y.); "Akif Türk müdür? Türk Olmak Ne demektir?" (S. 48, II 1939, Fk.); "Türk Dilinin Geleceği" (S. 48, II 1939, Fk.); "Yeni İnkılaplar" (S. 50, IV 1939, Fk.); "Fikir Serpintileri" (S. 50, IV 1939, Dnm.); "Öğretim İşleri Üzerine Bir Düşünce" (S. 51, V 1939, Tnk.); "Fikir Serpintileri" (S. 51, V 1939, Dnm.); "Fikir Serpintileri" (S. 52, VI 1939, Dnm.); "Türk Dili Üzerine Düşünceler" (S. 53, VII 1939, Fk.); "Anın Vasiyeti" (S. 57, XI 1939, Fk.); "Yanlı İş" (S. 58-59, XII I 1939, Tnk.); "Köylüye Kalan Borcumuz" (S. 60, II 1940, Fk.); "Üç Edebi Münakaşa" (S. 61, III 1940, Tnk.)
- Ratip, Ahmet, "Vatana Tahassür" (S. 44, X 1938, Şr.)
- Regü, Şükrü Enis, "Haydi Yola Çıkalım" (S. 109, XI 1945, Şr.); "Evlilik" (S. 111, I 1946, Şr.); "Bir Çocuk Missouri'yi Gezdi" (S. 118, VIII 1946, Şr.); "İnsanoğlu" (S. 123, I 1947, Şr.)
- Remargue, Erich Maria, "Bir Yazıcı İçin Lazım Olan Kaideler" (S. 127, V 1947, Mkl.)
- Rene, M., "Akılcının Davranışı" (Tercüman: Fikret Anel, S. 1, XI 1955, Mkl.)
- Reşid, Ekrem, "Bir Kaç Söz..." (S. 2, III 1935, Sh.)
- Rıfat, Oktay, "Kardeş" (S. 78, VIII 1941, Şr.); "Mor Kalem" (S. 104, VI 1945, Şr.); "Masal" (S. 106, VIII 1945, Şr.); "Başka Bir Şehre Doğru" (S. 110, XII 1945, Şr.)
- Rilke, Rainer Maria, "Sessiz Saat" (S. 118, VIII 1946, Şr.); "Şiir Çilesi" (Tercüman: Behçet Necatigil, A. Tietze, S. 1, I 1950, Dnm.)
- Rimbaud, Arthur, "Duygu" (Tercüman: Suat Nazif Baydur, S. 106, VIII 1945, Şr.)
- Robinson, Henry Morton, "Tozlar İp Uçlarını Ele Veriyor" (S. 10, XII 1935, K.ö.)

- Rolland, Romain, "*Harp Yılları Günlüğü*" (Tercüman: Alaattin Bilgi, S. 6, IV 1956, İnc.); "*Tolstoy ve Sevgi*" (Tercüman: Nihal Yalaza Taluy, S. 4, IV 1950, Sh.)
- Romain, Jules, "*Yirminci Yüzyıl İnsanı*" (Tercüman: A. Candan, S. 1, XI 1955, Mkl.)
- Rostand, Jean, "*Biyolojinin Başarıları*" (Tercüman: Gündat S. 4, II 1956, Mkl.)
- Rostow, W. W., "*Karl Marx Şehir Çocuğu İdi*" (Tercüman: Sadık Balkan, S. 4, II 1956, Byg.)
- Roth, Joseph, "*Eyyub*" (Tercüman: Bürhan Arpad, S. 97, III 1943, K.ö.)
- Rousseau, J. Jack, "*Kanun Koyan Üzerine*" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 1, XI 1955, Mkl.); "*Kanun Koyana Dair!*" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 115, V 1946, K.ö.)
- Roux, Joany, "*Flörtcüler*" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 11, I 1936, Fk.)
- Ruben, W., "*Hint Dramı*" (Tercüman: Meliha Toprak, S. 76, VI 1941, Mkl.)
- Rûhi Alfred, "*Biz ve Dünya İktisadiyatı*" (Tercüman: Bülent Ergin, S. 50, IV 1939, Fk.)
- Ruberg, Stafen, "*Balkan Rapsodisi*" (Tercümn: Orhan S. Özdemir, S. 47, I 1939, Hk.) , A.S., "*İlim ve İstikbalimiz*" (S. 100, VIII 1944, Fk.)
- Russel, Bertnard, "*İnsan ve Saadet*" (Tercüman: Nilüfer F. Deriş, S. 1, I 1950, Mkl.); "*Şüphenin Yıkıcı Etkisi*" (Tercüman: Yüksel Kimgil, S. 3, I 1956, Fk.); "*Mutluluğun Anahtarı*" (Tercüman: Cevat Dursunoğlu, S. 9, VII 1956, Dnm.); "*Çalışma*" (Tercüman: Ali Candan, S. 6, IV 1956, Fk.); "*Bugünkü Keşmekeş*" (S. 7, V 1956, Fk.); "*Can Sıkıntısı ve Heyecan*" (S. 21, XI 1936, Dnm.); "*Bugünün Hayat Felsefesi*" (Tercüman: Arif H. Özbilen, S. 101, IX 1944, Sh.); "*Hürriyet Bir Gayret, Bir Teşebbüs İşidir*" (Tercüman: Ali Candan, S. 2, II 1950, Fk.); "*İnsan ve Fazilet*" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 137, III 1948, Dnm.)
- Rüştü, Necdet, "*İki Şeref Kitabesi*" (S. 83, I 1942, Şr.)
- Rüştü, Rıdvan, "*Bir Gecenin Renkleri*" (S. 7, IX 1935, Hk.)
- S., A., "*Paul ile Virginie*" (S. 104, VI 1945, K.ö.); *Aktörlük Hakkında Aykırı Düşünceler* (S. 105, VII 1945, İnc.); *Germania*" (S. 106, VIII 1945, İnc.)
- S., B.G., "*Neyyire Neyir*" (S. 2, II 1950, Byg.)
- S., Bowne Randolph, "*Dostluk Maskesi Altında*" (S. 5, V 1950, Dnm.)
- S., Buck Pearl, "*Açlığa Karşı Savaş*" (Tercüman: Halit Çakır, S. 6, VI 1950, Fk.)
- S., Yücebaş Adnan, "*Gün Bitimi*" (S. 118, VIII 1946, Şr.); "*İnci*" (S. 132, X 1947, Hk.)
- Saba, Ziya Osman, "*Artık Yaşamak İçin*" (S. 44, X 1938, Şr.); "*Gün*" (S. 67, IX 1940, Şr.); "*İnsan*" (S. 72, II 1941, Şr.); "*Sevgi*" (S. 73, III 1941, Şr.); "*Geçen*

Zaman" (S. 74, IV 1941, Şr.); *"İmkansız Tesadüf"* (S. 79, IX 1941, Şr.); *"Beyaz Ev"* (S. 88-90, VI, VII, VIII 1942, Şr.); *"Nasıl?"* (S. 99, VII 1944, Şr.); *"Sulh ve Diğer Şiirler"* (S. 99, VII 1944, İnc.); *"Biz İnsanlar"* (S. 108, X 1945, Şr.); *"Hayret"* (S. 112, II 1946, Şr.); *"Her Akşam Bu Odada"* (S. 114, IV 1946, Şr.); *"Kapalıçarşı"* (S. 117, VII 1946, İnc.); *"Ana, Baba, Evlat"* (S. 118, VIII 1946, Şr.)

Sabri, Müzehhep, *"Yirmiiki Yaş"* (S. 119, IX 1946, Şr.)

Sadak, Necmettin, *"Atatürk"* (S. 81, XI 1941, A.y.); *"Anısına Layık Olabilmek İçin"* (S. 95-96, II 1943, A.y.)

Saffet, Cahit, *"Söğütler"* (S. 15, V 1936, Şr.)

Sağdık, Necmettin, *"Cumhuriyet"* (S. 33, XI 1937, Fk.)

Sağkol, Ekrem, *"Hesap Kitap"* (S. 4, II 1956, Şr.)

Sahir, Cemal, *"Yalnızlık"* (S. 37, III 1938, Şr.)

Sak, Agah Ziya, *"Gerçek Mürşitler"* (S. 7, V 1956, Fk.)

Saçlı, Vahit Lütfü, *"Türkleşmiş Hristiyan Bektaşî Şairleri 'Papa Yero Raif' "* (S. 48, II 1939, Byg.); *"Türkleşmiş Hristiyan Bektaşî Şairleri ' Aşık Hıfzı'"* (S. 50, IV 1939, Byg.); *"Türkleşmiş Hristiyan Bektaşî Şairleri ' Sayı Yorgi Saliki'"* (S. 52, VI 1939, Byg.); *"Türkleşmiş Hristiyan Bektaşî Şairleri 'Saliki'nin Mektubu"* (S. 53, VII 1939, Mk.); *"Türkleşmiş Hristiyan Bektaşî Şairleri 'Kirkor Saydi'"* (S. 54, VIII 1939, Byg.); *"Folklor Hareketlerimiz ve Aşık Ali"* (S. 56, X 1939, Byg.); *"Türkleşmiş Hristiyan Bektaşî Şairleri 'Manol Hitabi'"* (S. 57, XI 1939, Byg.); *"Türkleşmiş Hristiyan Bektaşî Şairleri 'Papa Yero Raif'"* (S. 47, I 1939, Byg.);

Salgır, Abdülkadir, *"Türk Ansiklopedisi"* (S. 8, VI 1956, Tnk.)

Salihoğlu, Mehmet, *" Sanatta Güzel ve Bizde Eleştirme Üzerine"* (S. 7, V 1956, Tnk.); *"Dar Kapı"* (S. 4, II 1956, Şr.); *"Dert Babında Okurdan Okurlara"* (S. 3, I 1956, Fk.)

Salur, M.Sıtkı, *"Aksettiren"* (S. 2, III 1935, Dnm.)

Sami, Şemsettin, *"Lügatin Ehemmiyeti"* (S. 5, V 1950, Mkl.)

Sandburg, Carl, *"Çimen"* (S. 113, III 1946, Şr.)

Sanders, Roma, *"Londra'nın Yeşil Köşeleri"* (S. 115, V 1946, Sh.)

Sandor, Remenyik, *"Müzik Aletleri"* (Tercüman: Sami N. Özerdim, S. 73, III 1941, Şr.)

Saner, Cemal, *"Odamın Karanlığında"* (S. 48, II 1939, Şr.); *"Bir An İçinde Madde"* (S.

- 54, VIII 1939, Şr.)
- Saracoğlu, Ali, "Mahmut" (S. 119, IX 1946, Şr.)
- Saran, İsmail Ali, "Sıkıntı" (S. 4, IV 1950, Şr.)
- Sarıkartal, Z., "Kayalar ve Kartal" (S. 52, VI 1939, Şr.); "Şarap Tası" (S. 53, VII 1939, Şr.)
- Sarnoff, David, "Radyonun Suç Kontrolündeki Ehemmiyeti" (Tercüman: İhsan Hakkacı, S. 21, XI 1936, Fk.)
- Saroyan, William, "Denizle Küçük Çocuk" (Tercüman: S. Balkan, S. 1, XI 1955, Hk.)
- Sartre, Jean Paul, "Hürriyet Meselesi" (S. 1, I 1950, Mkl.); "Edebiyata ve Yazara Dair" (S. 7, VII 1950, Dnm.)
- Sayılgan, Aclan, "Hocam Burian" (S. 2, XII 1955, Htr.)
- Salyam, M., "Köylüler Arasında" (S. 33, XI 1937, Htr.)
- Schlumberger, Jean, "Teşkilat" (S. 133, XI 1947, Sh.)
- Schweizer, Dr. Albert, "Meslek Aşkı" (Tercüman: Atatlay Yörükoğlu, S. 4, IV 1950, Fk.)
- Seden, Fahrünisa, "Gümrük Binası" (S. 104, VI 1945, Sh.)
- Selahattin, "Baykuş" (S. 1, II 1935, Şr.)
- Selim, Bedrettin, "(Başlıksız)" (S. 105, VII 1945, Şr.)
- Serfice, Tarık Ömer, "Leylaklar Uyanınca" (S. 17, VII 1936, Hk.)
- Serin, Ali, "Susku" (S. 8, VI 1956, Htr.)
- Serouya, H., "Resim Sanatının Hal ve Vaziyeti" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 78, VIII 1941, Mkl.); "Bugünün Sanatına Giriş" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 79, IX 1941, Mkl.); "Prerafaelizm" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 80, X 1941, Mkl.); "Empresyonizm" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 94, XI 1942, Mkl.); "Sanatın Metafizik Manası" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 77, VII 1941, Mkl.)
- Serpin, Mehmet, "Yolcu" (S. 117, VII 1946, Şr.)
- Seven, Ali, "New York Tiyatrolarının Geçen Mevsim Bilançosu" (S. 7, VII 1950, İnc.)
- Sevig, Vasfi Raşit, "Üniversite" (S. 5, III 1956, Fk.); "Tarih Dersleri Hakkında Fikirler" (S. 66, VIII 1940, Fk.); "Sana Taşla Dokunana Sen Ekmekle Dokun" (S. 58-59, XII I 1939, K.ö.)
- Sevük, İsmail Habip, "Adana'da Tarih İmtihan" (S. 73, III 1941, A.y.)
- Seyfettin, Ömer, "Öz Türkçeye Doğru" (S. 3, III 1950, Fk.)
- Seyid, Gönenli Aşık, "Kuşlara Giden Selam" (S. 80, X 1941, Şr.)
- Seyyid, Mustafa, "Son Kumaş" (S. 4, V 1935, Şr.)

- Sezer, H. İsmet, "Kalpleriniz" (S. 8, VI 1956, Şr.)
- Sforza, Cont, "Kemal Atatürk'ün Muvaffakiyet Sırrı" (S. 98, VI 1944, A.y.)
- Shaw, George Bernard, "Etsiz Hayat" (S. 108, X 1945, Fk.)
- Shelley, P.B., "Şiir" (Tercüman: E. H. Cemal, S. 26, IV 1937, Dnm.)
- Shiller, Friedrich, "Dithyrambe" (S. 117, VII 1946, Şr.)
- Sıdkı, Yusuf, (bkz. Yusuf Mardin) "Uşaklıgil Ne Diyor?" (S. 1, II 1935, Tnk.); "...İki Yastık...Ben...Sen..." (S. 2, III 1935, Dnm.); "Bir Aşkın Harabesinde" (S. 2, III 1935, Şr.); "Sandalım, Damlalar, Hayalin..." (S. 3, IV 1935, Şr.)
- Silay, Celal, "Muharrem Dede'ye Ağıt" (S. 5, V 1950, Şr.); "Suya Atılan..." (S. 7, VII 1950, Şr.)
- Sıtkı, Şahap, "Şairin Gerçeği" (S. 103, V 1945, Sh.); "Kestane Sokağındaki Ev" (S. 7, VII 1950, Hk.)
- Sidebotham, Herbert, "Atatürk Bize Bir Model Olabilir" (S. 52, VI 1939, A.y.)
- Sienkiewicz, "Fener Bekçisi" (S. 13, III 1936, Hk.)
- Silay, Celal, "Başım" (S. 58-59, XII I 1939, Şr.); "Hayret" (S. 60, II 1940, Şr.); "Kaynaşma" (S. 61, III 1940, Şr.); "Bitmeyen Akış" (S. 62, IV 1940, Şr.); "İbret" (S. 63, V 1940, Şr.); "İki Şey" (S. 64, VI 1940, Şr.); "İbadet" (S. 68-71, X I 1940 1941, Şr.); "Duran Nabız" (S. 73, III 1941, Şr.); "Sual" (S. 74, IV 1941, Şr.); "Kapının Dışı" (S. 74, IV 1941, Şr.); "Abidem" (S. 76, VI 1941, Şr.); "Sabah" (S. 77, VII 1941, Şr.); "Ezan" (S. 81, XI 1941, Şr.); "16880" (S. 115, V 1946, Şr.); "İçimizdeki Kavga" (S. 118, VIII 1946, Dnm.); "Bir Çare Daha Vardı" (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Hk.); "Eylül" (S. 132, X 1947, Şr.); "Telgraf Telleri" (S. 133, XI 1947, Şr.); "Ortalıkta" (S. 1, I 1950, Şr.); "Halbuki" (S. 4, IV 1950, Şr.)
- Sinanoğlu, Suat, "İliada Tercümesi" (S. 77, VII 1941, Tnk.)
- Siren, N., "Dediler" (S. 26, IV 1937, Dnm.)
- Solfasılı, Mine A., "Annemin Misafiri" (S. 114, IV 1946, Şr.); "Şaşarım" (S. 120, X 1946, Şr.); "Benim Misafirim" (S. 126, IV 1947, Şr.)
- Solok, Cevdet Kudret, "Bir Seyahatın Notları" (S. 39, V 1938, Şr.); "Küçük Ev" (S. 118, VIII 1946, Htr.); "Otlak" (S. 125, III 1947, Hk.)
- Somer, Lutfi Orhan, "Bilgilerin Tekamülü Sırasında Tıp İlminin Olgunluğu" (S. 16, VI 1936, Mkl.)
- Southwold, Stephan, "Küçükler İçin İki Resim" (S. 1, XI 1955, Hk.)
- Soyuer, Halil, "Gurbet" (S. 134, XII 1947, Şr.)

- Sönmez, Cemil, "*Particilik*" (S. 7, V 1956, Fk.)
- Sönmez, Nejat, "*Garip Kuşun Yuvasını*" (S. 55, IX 1939, Hk.); "*Yağmur Geline*" (S. 95-96, II 1943, Tnk.); "*Yusuf Mardin ve Şiirleri*" (S. 139, V 1948, İnc.-Tnk.)
- Sönük, Selam, "*İki Kadın*" (S. 30, VIII 1937, Hk.)
- Spender, Stephen, "*Şiir ve Siyaset*" (Tercüman: O. A., S. 119, IX 1946, Fk.)
- Steinbeck, John, "*Kanun Bekçisi*" (Tercüman: A. Öz, S. 123, I 1947, Hk.)
- Storm, Theodor, "*Salonda*" (Tercüman: S.B.G., S. 73, III 1941, Hk.)
- Strindberg, August, "*Tezatlar Dehası*" (Tercüman: Seniha Bedri Göknıl, S. 2, II 1950, Dnm.); "*Kutsal Öküz Ya da Yalanın Zaferi*" (Tercüman: Kârman Şipol, S. 8, VI 1956, Hk.)
- Suiçmez, Vural Vahit, "*Kazmayı Vuran Adam Kazmayı Vurduğu Yere Zamanı Gömmüşü*" (S. 3, I 1956, Şr.)
- Sutüven, Mustafa Seyyit, "*Gel Gör Beni Aşk Neyledi*" (S. 51, V 1939, Şr.); "*Koşma*" (S. 100, VIII 1944, Şr.)
- Süer Necdet, "*(Başlıksız)*" (S. 7, VII 1950, Şr.)
- Swan, Michael, "*Lorganın Çingenesi*" (Tercüman: Bilge Karasu, S. 2, XII 1955, Hk.)
- Swinburne, A.C., "*Armağan*" (S. 30, VIII 1937, Şr.); "*Rokoko*" (S. 30, VIII 1937, Şr.)
- Syuge, J.M., "*Denize Giden Atlılar*" (Tercüman: Orhan Burian, S. 84, II 1942, Ty.)
- Szekely, Lilly, "*Küçük Hayatımın Yegane İftiharı*" (S. 133, XI 1947, Htr.)
- Şahin, A. İhsan, "*Rossana*" (S. 6, IV 1956, Şr.)
- Şanlı, Mustafa, "*Köy Enstitüleri Üzerine: Niçin Yıkıldık*" (S. 8, VI 1956, Fk.)
- Şapolyo, Enver Behnan, "*Türk Sanat Tarihi*" (S. 32, X 1937, İnc.)
- Şatıroğlu, Aşık Veysel, "*Zengin Akıl*" (S. 2, XII 1955, Şr.)
- Şehabettin, Cenap, "*Oğluma Mektup*" (S. 2, II 1950, Mk.)
- Şehsuvaroğlu, Haluk Y , "*Bir Boğaziçi Müzesi*" (S. 125, III 1947, Fk.); "*Son Hikâyesi*" (S. 18, VIII 1936, Hk.); "*Tekrar Diriliş*" (S. 19, IX 1936, Hk.); "*Aydın Kültür Hareketleri*" (S. 25, III 1937, Hb.); "*Hamid*" (S. 27, V 1937, Fk.); "*Ahmet Haşim*" (S. 28, VI 1937, Fk.); "*Yapılan Vazife*" (S. 29, VII 1937, Hk.); "*Harb Edebiyatı*" (S. 31, IX 1937, Fk.); "*Konuşmayan Adam*" (S. 33, XI 1937, Hk.); "*Tevfik Fikret'in Evi*" (S. 36, II 1938, Fk.); "*Preveze-Barboros*" (S. 44, X 1938, Fk.); "*Onbeş Yılda Yaratılan Onbeş Eser*" (S. 45, XI 1938, Fk.); "*Atatürk'ün Ölümü Üzerine*" (S. 46, XII 1938, A.y.); "*Üç Şair*" (S. 48, II 1939, Fk.); "*Odamda Bir Ölü Var*" (S. 52, VI 1939, Hk.); "*10.11.1939 Sabahı*" (S. 58-59, XII I 1939, A.y.); "*Türk Tarihinde İki Müdafaa*" (S. 65, VII 1940, Mkl.); "*Çocuk*

ve Allah" (S. 68-71, X I 1940 1941, Tnk.); "Vahdettin'in Firarına Ait İki Mühim Vesika" (S. 76, VI 1941, Fk.); "Atatürk Bibliyografyası" (S. 79, IX 1941, A.y.); "Eşsiz Kahraman Atatürk" (S. 91-92-93, IX X 1942, A.y.); "Topkapı Sarayı Müzesinde Yeni Bir Daire" (S. 98, VI 1944, İnc.); "XIX. Asırda İstanbul'da Sergiler" (S. 107, IX 1945, Mkl.); "28 Teşrinievvel 1923 Gecesi" (S. 109, XI 1945, Mkl.); "Şiirimizde Ölüm Konusu" (S. 110, XII 1945, Mkl.); "Kanuni Süleyman'ın Resimleri" (S. 116, VI 1946, İnc.); "Selanikteki Ev" (S. 121-122, XI XII 1946, A.y.); "Cemal Nadir" (S. 126, IV 1947, Byg.); "İsmail Dede'nin Bir Kasidesi" (S. 2, II 1950, İnc.); "Bir Siyasinin Romanı" (S. 3, III 1950, Byg.)

Şekerci, Kemal, "Sıtma Ağacı" (S. 7, V 1956, Şr.)

Şeket, Nahit, "İki Işık Sönecek" (S. 2, III 1935, Şr.)

Şen, Mustafa, "Vefasız" (S. 7, VII 1950, Şr.)

Şendil, Mehmet Sabih, "Yaşamak" (S. 119, IX 1946, Şr.); "Düşünce" (S. 126, IV 1947, Şr.) Şimşek, Hasan, "Nekahet Şiirleri" (S. 111, I 1946, Şr.); "Üçüncü Cemre" (S. 113, III 1946, Şr.); "Basubadelmevt" (S. 118, VIII 1946, Şr.)

Şimşek, Selahattin, "Edebiyat Öğrenirken" (S. 3, I 1956, Fk.)

Şükrü, Refii, "Ökonomi İlminin Faydası Hakkında" (S. 2, III 1935, Mkl.)

T., Flynn John, "Savaş Dünyayı Saadete Kuvuşturabilir mi?" (S. 6, VII 1935, Mkl.)

Taceddin, "Sultan Aziz" (S. 7, VII 1950, İnc.); "Doğru Düşünmek Üzerine" (S. 8, VII 1950, Mkl.)

Tadamine, Mibu No, "Japon Şiirleri" (Tercüman: Sami Feriel, S. 3, I 1956, Şr.)

Tagore, Rabindranath, "Gönüllü Armağanı" (S. 110, XII 1945, Şr.); "Gönüllü Armağanı" (S. 111, I 1946, Şr.); "Gönüllü Armağanı" (S. 113, III 1946, Şr.); "The Gardener'den" (S. 13, III 1936, Şr.); "Bahçıvan" (Tercüman: Orhan Burian, S. 14, IV 1936, Şr.); "Bahçıvan" (Tercüman: Orhan Burian, S. 15, V 1936, Şr.); "Bahçıvan" (Tercüman: Orhan Burian, S. 16, VI 1936, Şr.); "Bahçıvan" (Tercüman: Orhan Burian, S. 17, VII 1936, Şr.); "Bahçıvan" (Tercüman: Orhan Burian, S. 18, VIII 1936, Şr.); "Bahçıvan" (Tercüman: Orhan Burian, S. 19, IX 1936, Şr.); "Bahçıvan" (Tercüman: Orhan Burian, S. 20, X 1936, Şr.); "Tagore'den Üç Parça" (S. 31, IX 1937, Şr.); "Gitancali'den" (S. 8, VII 1950, Şr.)

Talat, Faruk, "Üsküdar Şairleri" (S. 3, IV 1935, Fk.); "Üsküdar Şairleri" (S. 4, V 1935, Byg.)

Tamkoç. Günseli, "Yeni İngiliz Şiirleri" (S. 110, XII 1945, Mkl.); "Uludere" (S. 116, VI

1946, Dnm.); "OtoBiyografik Roman ve Kadın" (S. 117, VII 1946, Mkl.); "Dilde Duruluk" (S. 106, VIII 1945, İnc.)

Tan, Fikret, "Taşlar" (S. 3, I 1956, Şr.)

Tanaçan, Hayri, "(Başlıksız)" (S. 95-96, II 1943, Şr.); "(Başlıksız)" (S. 97, III 1943, Şr.)

Taner, Haldun, "Heykel" (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Hk.); "Kaptanın Namusu" (S. 134, XII 1947, Hk.); "Dairede İslahat" (S. 140, VI 1948, Hk.); "Necmiyenin Hatırı" (S. 141 142, VII, VIII 1948, Hk.); "Kızıl Saçlı Amazon" (S. 4, IV 1950, Hk.); "Tuş" (S. 6, VI 1950, Hk.)

Taner, Handan, "İşgüzar Bir Polis" (S. 127, V 1947, Hk.)

Taner, Turan, "İyimser" (S. 9, VII 1956, Şr.); "Çocuk Meselesi" (S. 2, XII 1955, Sh.); "Sırayla" (S. 2, XII 1955, Hk.)

Tanpınar, Ahmed Hamdi, "Bir Bakıma Tek Milli Sanat Şiirdir" (S. 135, I 1948, Mkl.)

Tanrıöver, Hamdullah Suphi, "Fırtına Kuşu" (S. 47, I 1939, A.y.)

Tantuğ, Taci, "Dördüncü Devlet Resim ve Heykel Sergisi" (S. 94, XI 1942, Tnk.)

Tar, Süleyman Şahin, "Doğan Günle Beraber" (S. 80, X 1941, Şr.); "Bu Anda" (S. 125, III 1947, Şr.); "Gecenin İçinde" (S. 127, V 1947, Şr.)

Tarancı, Cahit Sıtkı, "Gençler Diyorlar ki" (S. 10, XII 1935, Ank.); "Gök Öyle Mavi, O Kadar Sakin" (S. 15, V 1936, Şr.); "Ölmüştüm" (S. 32, X 1937, Şr.); "Allah'ı Ararken" (S. 33, XI 1937, Şr.); "Yıldızlar" (S. 42, VIII 1938, Şr.); "Sen Yoksun ki..." (S. 43, IX 1938, Şr.); "Sulh Bir Anı Oldu" (S. 63, V 1940, Şr.); "Kuşlar" (S. 63, V 1940, Şr.); "Desem ki..." (S. 66, VIII 1940, Şr.); "Nü" (S. 67, IX 1940, Şr.); "Elveda" (S. 73, III 1941, Şr.); "Bu Sabah Hava Berrak" (S. 76, VI 1941, Şr.); "Şiirde Vezin Taassubu" (S. 78, VIII 1941, Tnk.); "Abbas" (S. 98, VI 1944, Şr.); "Deniz" (S. 103, V 1945, Şr.); "Şaşırtmaca" (S. 107, IX 1945, Şr.); "Robenson" (S. 110, XII 1945, Şr.); "Çocuk Bahçesinde Gezerken" (S. 119, IX 1946, Şr.); "Aslan" (S. 132, X 1947, Şr.); "Bir Şey " (S. 132, X 1947, Şr.)

Tarihi'nden Rıza Nur, "Babür'e Dair" (S. 65, VII 1940, Byg.)

Tarus, İlhan, "Bir Kaza Meyhanesi" (S. 57, XI 1939, Hk.); "Bir Makinenin Gözyaşları" (S. 58-59, XII I 1939, Hk.); "Dokumacılar" (S. 60, II 1940, Hk.); "Ev Rüyası" (S. 61, III 1940, Hk.); "Kırmızı Saçlı Talebe" (S. 63, V 1940, Hk.); "Harman Makinesi" (S. 64, VI 1940, Hk.); "Mektub" (S. 65, VII 1940, Hk.); "Beni Kurtarınız" (S. 67, IX 1940, Hk.); "Murad Efendi'nin Ekmeği" (S. 105, VII

1945, Hk.); "Memur" (S. 108, X 1945, Hk.); "Radyo" (S. 112, II 1946, Hk.); "Çulsuz" (S. 117, VII 1946, Hk.); "Kahraman" (S. 132, X 1947, Hk.); "Alışkanlık" (S. 4, IV 1950, Hk.)

Taşer, Suat, "Sılacı" (S. 66, VIII 1940, Şr.)

Taşkın, Mümtaz Zeki, "Hafakan" (S. 115, V 1946, Şr.)

Taşkır, Fethi, "O Köyü Yine Su Bastı" (S. 82, XII 1941, Hk.)

Tecer, Ahmet Kutsi, "Ölü" (S. 38, IV 1938, Şr.); "İlgaz Dağlarından" (S. 72, II 1941, Şr.); "Nola?" (S. 72, II 1941, Şr.); "Orda Bir Köy Var Uzakta" (S. 72, II 1941, Şr.); "Güreş" (S. 72, II 1941, Şr.); "Halay" (S. 73, III 1941, Şr.); "Halay Çeken Kızlar" (S. 73, III 1941, Şr.); "Yürük Hasreti" (S. 73, III 1941, Şr.); "Çöllere Üşen Ördekler" (S. 73, III 1941, Şr.); "Halk ve Muharrirleri" (S. 73, III 1941, Fk.); "Bağlamacıya" (S. 74, IV 1941, Şr.); "Buğday İlahisi" (S. 74, IV 1941, Şr.); "Bir İhtiyar" (S. 74, IV 1941, Şr.); "Karadeniz Türküsü" (S. 74, IV 1941, Şr.)

Tekdoğan, M. Turan, "Dede Korkut Masallarında" (S. 8, VI 1956, İnc.)

Teleme, A., "İki Modern Tenkitçi" (S. 140, VI 1948, Tnk.); "Basma Kalıp Fikirlerine, Edebi Zevke ve Zevk Taassubuna Dair" (S. 141 142, T.A 1948, Tnk.); "Sanatçının Mesuliyeti Üzerine" (S. 141 142, T.A 1948, Fk.); "Edebiyatı Halka Ulaştırmak" (S. 6, VI 1950, Fk.); "Şu Pespaye Harp" (S. 7, VII 1950, K.ö.)

Telli, R. Nihat, "Bizim İmam" (S. 123, I 1947, Şr.); "Amele" (S. 123, I 1947, Şr.)

Teoman, H. Pala, "Öğle Vaktında Akşam" (S. 37, III 1938, Şr.)

Teoman, Sabahattin, "Set" (S. 106, VIII 1945, Şr.); "Verlaine-Rimbaud Meselesi" (S. 116, VI 1946, Byg.); "Bir Kış İkinci Düşünceleri" (S. 125, III 1947, Şr.); "İlk Yağmurlar" (S. 137, III 1948, Şr.); "İçimizden Biri" (S. 138, IV 1948, Şr.)

Teoman, Sabahattin Tahsin, "Tavsiye" (S. 101, IX 1944, Şr.); "Ötekiler" (S. 108, X 1945, Şr.)

Tesal, R., "Nietzsche'den Seçme Sözler" (S. 125, III 1947, Özt.); "Cemal Nadir Güler'in Ölümü" (S. 126, IV 1947, Byg.); "Süleyman Sevgel'in Şr.leri" (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, İnc.); "Hayatta Muvaffak Olmuş Bir Tip" (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Sh.); "Bir Şr. Kitabı Tercümesi" (S. 134, XII 1947, Tnk.)

Teşer, Suat, "Ümit" (S. 95-96, II 1943, Şr.)

Tevetoğlu, Fethi, "Ercişli Emrah" (S. 39, V 1938, Byg.); "İki Akar Su" (S. 39, V 1938, Şr.); "Arzu" (S. 40, VI 1938, Şr.); "Kızın Şarkısı" (S. 42, VIII 1938, Şr.);

- "Sinoplu Emiri" (S. 45, XI 1938, Byg.); "Tagore'un Dini" (S. 50, IV 1939, Mkl.); "Nehir" (S. 50, IV 1939, Şr.); "Bir Çocuk Seni Bekliyor" (S. 53, VII 1939, Şr.); "Ayrılırken-Ayrıldıktan Sonra-Kendime Dönüş" (S. 54, VIII 1939, Şr.); "Mektepten Dönen Kuş" (S. 60, II 1940, Şr.); "Halkımın Felsefesi" (S. 62, IV 1940, Şr.)
- Tezel, Naki, "Aşık Dursun Cevlani" (S. 125, III 1947, Byg.); "Talihsiz Oduncu" (S. 31, IX 1937, Msl.); "Bir Efsane" (S. 62, IV 1940, Hk.);
- Tezer, Ahmet, "Gelincik" (S. 5, III 1956, Htr.); "Kara ve Kırmızı" (S. 4, II 1956, Htr.); "Memleketin Efendileri" (S. 1, XI 1955, Htr.); "Özel Eğitim Metodu" (S. 3, I 1956, Htr.)
- The Wall Street Journal, "Ölümden Dönüm Yoktur" (S. 1, XI 1955, Fk.)
- Thomas, Dylan, "Uzaklaşmayı Özledim" (Tercüman: Feyyaz Kayacan, S. 5, III 1956, Şr.); "Gerçeğin Şu Geçesi" (S. 1, XI 1955, Şr.); "Otuz Yıl Şiiri" (Tercüman: Feyyaz Kayacan, S. 2, XII 1955, Şr.)
- Tibet, Mengüç, "Gök Edebiyatı" (S. 7, IX 1935, Fk.)
- Tietze, Andreas, "Edebiyat Davası Ahlak Davasıdır" (S. 3, III 1950, İnc.); "İntihal" (S. 4, IV 1950, Mkl.)
- Timuroğlu, Vecihi, "Elerkî Okul" (S. 7, V 1956, Fk.); "Alho" (S. 3, I 1956, Htr.); "Doğu-Şark" (S. 7, V 1956, Tnk.); "Vaiz Ömer Efendi'nin Söyledikleri" (S. 2, XII 1955, Fk.)
- Togan, Zeki Velidi, "Goethe'nin Şarkı Duyuşu" (S. 55, IX 1939, Mkl.)
- Tokyay, Mehmet Z., "Aşk Senfonisi I. Allegro" (S. 6, IV 1956, Şr.)
- Tolstoy, Leo, "Üç Sual" (S. 18, VIII 1936, Hk.); "Bir İdam Mahkumu" (Tercüman: Ziya Nabi, S. 27, V 1937, Hk.); "İlim ve Sanat Üzerine Düşünceler" (Tercüman: Nihal Yalaza Taluy, , S. 3, III 1950, Fk.)
- Tolun, Atilla, "Şimal Rüzgarı" (S. 1, I 1950, Hk.)
- Tolun, Haydar, "Bir Terceme" (S. 20, X 1936, Tnk.); "Bir Psikoloji Tercümesi" (S. 22, XII 1936, Tnk.); "Aşkın Edebi Psikolojisi" (S. 23, I 1937, Mkl.); "Bir Mütercime Açık Mektup" (S. 24, II 1937, Mk.); "Alman Edebiyat ve Felsefesinde Türk Tesirleri" (S. 26, IV 1937, Mkl.); "İbni Sina ve Tecrübi Metodun Doğuşu" (S. 28, VI 1937, Mkl.); "Çocuk Mahkemeleri" (S. 29, VII 1937, Fk.); "Kant ve Pedagoji" (S. 30, VIII 1937, Mkl.); "Arivizm" (S. 32, X 1937, Mkl.); "Güzel Bir Eserler Başbaşa" (S. 33, XI 1937, İnc. ve Tnk.); "Musiki ve Gözyaşlarımız" (S. 34, XII 1937, Msl.); "Kültür Hayatımda Seyahat ve Temasların Rolü" (S.

35, I 1938, Mkl.); "Aristo Pedegok" (S. 36, II 1938, İnc.); "Aşk ve Deha" (S. 37, III 1938, Mkl.); "Analfabetizm Savaşı" (S. 38, IV 1938, Fk.); "Aşk" (S. 38, IV 1938, Şr.); "Nirvana" (S. 39, V 1938, Mkl.); "Sev, Uzaklaş" (S. 39, V 1938, Şr.); "Agorafobi-Klostrofobi" (S. 40, VI 1938, Mkl.); "Verbonami" (S. 41, VII 1938, İnc.); "Biyotipoloji" (S. 43, IX 1938, Mkl.); "Bizde Felsefe" (S. 44, X 1938, İnc.); "Aklın Terbiyesi Hakkında" (S. 45, XI 1938, Mkl.); "Amerikada Kültür" (S. 47, I 1939, Fk.); "Bir Çocuk Dostu- Froebel" (S. 49, III 1939, Byg.); "Almanya'da Kültür" (S. 53, VII 1939, Mkl.); "Almanyada Kültür" (S. 54, VIII 1939, Mkl.); "Yazmak Sanatı" (S. 57, XI 1939, Mkl.); "Tagore Pedegog" (S. 58-59, XII I 1939, Mkl.); "Fuzuli, Dert ve Elem Şairi" (S. 72, II 1941, İnc.); "Yeni Bir Yabancı Kelimeler Lügati Hakkında" (S. 80, X 1941, Tnk.); "Ahlak Pedagojisi" (S. 81, XI 1941, Fk.); "Köle Ahlakına Dönmek İstemiyoruz!..." (S. 88-90, VI, VII, VIII 1942, Fk.); "Tagore ve Pedagojisi" (S. 95-96, II 1943, Byg.); "Avrupalı Türke Doğru" (S. 95-96, II 1943, Tnk.); "Jidizm" (S. 98, VI 1944, Mkl.); "İlmi Felsefe ve Tasavvuf" (S. 109, XI 1945, Tnk.); "Mistisizmin Son Müdafası" (S. 116, VI 1946, Tnk.); "Üç Dil Meselesi" (S. 118, VIII 1946, Fk.)

Topkan, Refik, "Bir Yolculukta Tanış" (S. 72, II 1941, Hk.)

Toprak, Meliha, "Hint Dramı" (S. 77, VII 1941, Mkl.)

Toprak, Ö. F., "Romanımız Sokağa Çıkıyor" (S. 4, II 1956, Fk.)

Toussaint, Franz, "Duyuşlar" (Tercüman: Nihal Yalaza Taluy, S. 5, V 1950, Dnm.)

Tökin, Fűrüzan Hüsrev, "Haldun Dormen Takdim Eder 'Papaz Kaçtı' " (S. 1, XI 1955, Tnk.); "Türk Tiyatrosu 'Tanzimat Devri' " (S. 3, I 1956, Mkl.); "Türk Tiyatrosu 'Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Kadar' " (S. 4, II 1956, Mkl.); "Fatih Mehmet ve Rönesans" (S. 7, VII 1950, Mkl.)

Tör, Vedat Nedim, "Her Şey İnsan İçin" (S. 64, VI 1940, Dnm.); "Yakup Kadri Karaosmanoğlu İle" (S. 77, VII 1941, Rpj.)

Troll, John H., "İnsanlarla Makinelerin Düşünüş Tarzı" (Tercüman: Sadık Balkan, S. 2, XII 1955, Fk.)

Tschechow, Anton, "Şöhret" (Tercüman: Osman Nebi, S. 34, XII 1937, Hk.)

Tuanlioğlu, M. Uluğ, "Nerdesiniz" (S. 50, IV 1939, Şr.)

Tuğal Ziya, "Macar Edebiyatına Türklerin Tesiri" (S. 73, III 1941, Mkl.); "Macar Edebiyatına Türklerin Tesiri" (S. 74, IV 1941, Mkl.); "Türklerin Macar Edebiyatına Tesiri" (S. 80, X 1941, Mkl.); "Türklerin Macar Edebiyatına

- Tesiri*" (S. 95-96, II 1943, Mkl.); "*Macar Edebiyatına Türklerin Tesiri*" (S. 94, XI 1942, Mkl.)
- Tunalı, Şule, "*Yangın*" (S. 135, I 1948, Şr.); "*Hayat Yolu*" (S. 137, III 1948, Şr.)
- Tunalıgil, Baha Galip, "*Olay Karşısında Hk.cünün Ödevi*" (S. 4, II 1956, Sh.); "*Öykü Ve Öykücü Üzerine Düşünceler 'Hk.de Kalıcılık Öğeleri'*" (S. 8, VI 1956, Sh.); "*Öykü ve Öykücü Üzerine Düşünceler 'Hk.nün Değerlendirilmesi'*" (S. 9, VII 1956, Sh.); "*Öykü ve Öykücü Üzerine Düşünceler*" (S. 6, IV 1956, Sh.); "*Öykü ve Öykücü Üzerine Düşünceler*" (S. 7, V 1956, Sh.); "*Öykü Yazma Yolundaki Başka Ödevler*" (S. 5, III 1956, Sh.); "*Zeçko Memed'e Sunturlu Mektup*" (S. 3, I 1956, Hk.)
- Tuncer, Ahmet Ziyaeddin, "*Ne De Olsa*" (S. 111, I 1946, Şr.); "*O Vakit*" (S. 112, II 1946, Şr.); "*Ağaç*" (S. 117, VII 1946, Şr.); "*Kafiye ile Vezne Avdet*" (S. 124, II 1947, Fk.); "*Balık*" (S. 126, IV 1947, Şr.); "*Bayezit Camisi*" (S. 127, V 1947, Şr.); "*Geçen Seneki Şiirimiz*" (S. 128, VI 1947, Fk.); "*Türebelerde Yatanlara*" (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Şr.); "*Şiir Çağı*" (S. 129-131, VII, VIII, IX 1947, Mkl.); "*Şiirin Mahiyeti, Unsurları ve Gayesi*" (S. 5, V 1950, Mkl.)
- Tuncer, Oktay, "*Üç Siyah Atlı Ev*" (S. 5, III 1956, Şr.)
- Turan, Hasan, "*Ana Beni Eversene*" (S. 124, II 1947, Şr.)
- Turanlıoğlu, M.Uluğ, "*Davetiye*" (S. 35, I 1938, Dvt.); "*Davetiye*" (S. 52, VI 1939, Şr.); "*Maniler*" (S. 57, XI 1939, Şr.)
- Turganyev, Ivan, "*Gül*" (Tercüman: Osman Derinsu, S. 18, VIII 1936, Dnm.)
- Turhan, Seyfettin, "*Macır Oca*" (S. 7, VII 1950, Hk.)
- Tussen, Franz, "*Kanıyan Kalp*" (S. 58-59, XII I 1939, Dnm.)
- Tümay, Safder Melih, "*Mavnacı*" (S. 62, IV 1940, Hk.); "*Fal*" (S. 66, VIII 1940, Hk.); "*Firar*" (S. 82, XII 1941, Şr.)
- Türk, Hikmet Sami, "*Devrimleri Korumak*" (S. 9, VII 1956, Fk.)
- Türkay, Kutlu, "*Septem Carminis*" (S. 9, VII 1956, Şr.)
- Türkyılmaz, Kenan, "*Amaç İnsanı*" (S. 8, VI 1956, İnc.)
- Tütengil, Cavit Orhan, "*Köy Enstitülerinin On Yılı*" (S. 5, V 1950, Fk.); "*Sabahattin Bey'i Anarken...*" (S. 8, VII 1950, Byg.)
- Tüzgen, Mithat, "*Gazel*" (S. 139, V 1948, Şr.)
- Twain, Mark, "*Mark Twain ve Şeytan*" (S. 5, V 1950, Dnm.)
- Uçarı, Ercüment, "*Bir Öğretmen Konuşuyor*" (S. 3, III 1950, Şr.)
- Uçkan, H. Vasfi, "*Yuvalarımızda Kanun*" (S. 7, V 1956, Tnk.)

- Uçkan, Vasfı, "İşte Bu Halk Böyledir 'Ummandan Damlalar' " (S. 4, II 1956, Htr.)
- Ufuk, Adnan, "Yabancı Filmler Meselesi" (S. 7, V 1956, Fk.)
- Ulaş, Hüseyin, "Dul" (S. 60, II 1940, Şr.); "İçimde Gece" (S. 77, VII 1941, Şr.); "Şu Edirne'nin Ufukları" (S. 80, X 1941, Şr.); "Geldik Gidiyoruz" (S. 117, VII 1946, Şr.); "Bahçe" (S. 124, II 1947, Şr.)
- Uluğtuğ, Nimet, "Kımız" (S. 75, V 1941, Mkl.)
- Ulut, Ekrem Reşit, "Gurbet" (S. 16, VI 1936, Dnm.)
- Ulvi, Nahit, "Birisi" (S. 117, VII 1946, Şr.); "Resim" (S. 120, X 1946, Şr.)
- Unwin, Stanley, "Müsveddeden Kitapçıya..." (Tercüman: A. Öz, S. 111, I 1946, Fk.); "Kiralık Kitap" (S. 126, IV 1947, Fk.)
- Uslu, Muzaffer Tayyip, "Hatıralar" (S. 117, VII 1946, Şr.)
- Uşaklıgil, Halid Ziya, "Ölüm Cezası" (S. 6, VII 1935, Fk.); "Milli Roman" (S. 3, III 1950, Tnk.)
- Uyguner, Muzaffer, "Basmane İstasyonu" (S. 6, VI 1950, Şr.)
- Uysal, Hayrettin, "Bir Kavak Ağacının Hk.sü" (S. 4, II 1956, Şr.); "Gerçek ve Düş" (S. 5, III 1956, Hk.); "İki Gözüm" (S. 10, VIII 1956, Mk.); "Kardeşim Mıstık" (S. 9, VII 1956, Mk.)
- Uysal, Hüseyin, "Yaratmak" (S. 3, I 1956, Htr.)
- Uz, Mustafa, "Gülizar'a Mektuplar" (S. 4, II 1956, Şr.)
- Uzmay, Mualla, "Dil Devriminde Çöküntü mü Var?" (S. 8, VI 1956, Tnk.)
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, "Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu" (S. 135, I 1948, Mkl.)
- Ülgener, Emin, "İçde Yaşamak" (S. 58-59, XII I 1939, Şr.); "Zaman Boyunca" (S. 60, II 1940, Şr.); "Bir Mektup Geldi" (S. 64, VI 1940, Şr.); "Nedamet" (S. 79, IX 1941, Şr.); "Hasad" (S. 82, XII 1941, Şr.); "Tahattür" (S. 4, IV 1950, Şr.)
- Ülken, Hilmi Ziya, "Mukayeseli Felsefe" (S. 13, III 1936, Mkl.); "İlmin Terakkisinde Türklerin Rolü" (S. 28, VI 1937, Mkl.)
- Ülkütaşır, M.Şakir, "Atatürk İlk Alfabe Dersini Sinop'ta Vermişti" (S. 109, XI 1945, A.y.); "Ali Kuşçu" (S. 111, I 1946, Byg.); "İbni Kemal" (S. 113, III 1946, Byg.); "Cevdet Paşa" (S. 116, VI 1946, Byg.); "Kemaleddin İsmail Bey" (S. 118, VIII 1946, Byg.); "Katip Çelebi" (S. 123, I 1947, Byg.); "Mevlana Celaleddini Rumi" (S. 135, I 1948, Byg.)
- Ümit, Rıza, "Bir Aşık" (S. 134, XII 1947, Şr.)
- Ünaydın, Ruşen Eşref, "Azat" (S. 38, IV 1938, K.ö.); "Cumhuriyet Nasıl İlan Olundu?" (S. 45, XI 1938, Htr.); "İzmir'e Girdiği Gün" (S. 48, II 1939, A.y.);

"Teşrif Günü" (S. 49, III 1939, A.y.)

Ünlü, Şemsettin, "Karışık" (S. 7, V 1956, Şr.)

Ünsal, Halim, "Karabelen'e Kar Düşmeden" (S. 10, VIII 1956, Hk.)

Ünver, A. Süheyl, "Gençlik ve İhtiyarlık Hakkında" (S. 19, IX 1936, Dnm.); "Anadolu Folkloründe Bazı Misaller" (S. 28, VI 1937, İnc.); "Üsküdar Kavak Sarayı " (S. 29, VII 1937, İnc.); "Üsküdar Kavak Sarayı " (S. 30, VIII 1937, İnc.); "Türk Kalemtraşçıları" (S. 34, XII 1937, İnc.); "Ölüme Müteallik Darbı Meseller ve Söylenmelerin Hikmeti" (S. 25, III 1937, İnc.); "Edirne Sarayında Hamamlar" (S. 26, IV 1937, G.y.); "Hekim Oğlu Ali Paşa Kütüphanesi" (S. 27, V 1937, İnc.); "İbni Sina'nın Sözleri " (S. 29, VII 1937, Vc.); "Tenkit Ahlakı Nerdesin" (S. 7, VII 1950, Tnk.)

Ütük, Ethem, "Devrilen Çamlar" (S. 9, VII 1956, Dnm.)

Vaidya, Suresh , "Merhametli Kadın" (Tercüman. Bedia Avunduk, S. 83, I 1942, Hk.)

Valery, Paul , "Dans Felsefesi" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 39, V 1938, Mkl.); "İptida Masal Var İdi" (S. 110, XII 1945, Dnm.); "Gabriela Mistral" (S. 132, X 1947, Öns.)

Va-Nu, "Türkçede Okunmağa Layık Kaç Kitap Vardır?" (S. 79, IX 1941, Mk.); "Kemal Atatürk" (S. 82, XII 1941, A.y.)

Varende, La, "Nuvel, Edebiyatın Kül Kedisi Kadını Değildir" (Tercüman: Muhammed Necip Tanyeli, S. 9, VII 1956, Mkl.)

Varız, Biz , "B.K.Çağlar" (S. 8, X 1935, Tnk.)

Vaucouleurs, Gerard de , "Merih Gezegeninde Hayat Var mı?" (S. 1, I 1950, Mkl.)

ve Chesley, Bonest Willy Ley , "Aya Yolculuk" (Tercüman: Fatma Yaprak, S. 5, V 1950, Fk.)

Vedat Günyol-A.Yörük, "İvan İlyiç'in Ölümü" (S. 119, IX 1946, İnc.)

Vercors, "İyi Niyetli İnsanlara Düstur" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 1, I 1950, Sh.); "Hürriyet" (Tercüman: Şinasi Altındal, S. 5, III 1956, Dnm.); "İnsan Kime Derler" (Tercüman: Vedat Günyol, S. 141 142, T.A 1948, Sh.)

Viladin, A., "Canbul Kazakistan Şairi ve Akını" (S. 53, VII 1939, Byg.)

Voltaire, " Ön-yârgılar" (S. 7, V 1956, Mkl.)

Vural, Rıza, "Balta" (S. 35, I 1938, Şr.); "Bu Gecenin Günahı" (S. 37, III 1938, Şr.); "1938 Yedek Subayları" (S. 38, IV 1938, Şr.); "Damlalar" (S. 49, III 1939, Şr.)

Walker, Kenneth, "Biyoloji Bakımından Cinsiyet" (Tercüman: N.A., ve A.C., S. 3, III 1950, Mkl.)

- Walworth, Dorothy, "*Hürriyet Aşkı*" (Tercüman: A.Öz, S. 124, II 1947, Hk.)
- Waters, Arthur B., "*Tennessee Williams*" (Tercüman: Yüksel Kimgil, S. 2, XII 1955, Byg.)
- Weigal, Arthur, "*Medeniyet Göçecek mi?*" (Tercüman: İ. Türegen, S. 1, II 1935, Mkl.)
- Wells, H.G., "*Demokrasi*" (S. 7, V 1956, Fk.)
- Whitman, Walt, "*Leylakların Son Açışında*" (S. 25, III 1937, Şr.)
- Wildrac, Charles, "*Çocuk ve Ölüm*" (Tercüman: A. Teleme, S. 104, VI 1945, Ty.)
- Wiggam, Albert Edward, "*Eğer Böyle Düşünüyorsanız Yanılıyorsunuz*" (Tercüman: Kaman Hülagu, S. 17, VII 1936, K.ö.)
- Wilde, Oscar, "*Sanatkar-İyinin Yapıcısı*" (S. 13, III 1936, Hk.); "*Şakirt-Üstad*" (S. 14, IV 1936, Hk.); "*Küpid ve Aslan*" (S. 17, VII 1936, Hk.); "*Dorian Gray'ın Portresinden*" (Tercüman: Ferhunde, S. 37, III 1938, Hk.); "*Mesihin Mucizesi*" (Tercüman: Nazmi Akıman, S. 3, III 1950, Hk.)
- Wittlin, Josef, "*Ölüm Korkusu*" (Tercüman: Aslan Ebiri, S. 6, IV 1956, Şr.)
- Wolf, Virginia, "*Erkeğin Dev Aynası*" (S. 3, III 1950, Fk.)
- Woollcott, Alexander, "*Schubert'in Son Eseri*" (S. 95-96, II 1943, Byg.)
- Wooley, C. Leonaerd, "*Sumerler*" (Tercüman: Ziya Nebi, S. 35, I 1938, K.ö.)
- Woolley, Sir Leonard, "*37 Asır Önce Hatay'ın Eski Bir Sitesi*" (S. 67, IX 1940, Fk.)
- Wordsworth, William, "*Şiir Hakkında*" (Tercüman: E.H. Cemal, S. 22, XII 1936, Mkl.)
- Wright, Walter L., "*Kanuni Sultan Süleyman*" (S. 107, IX 1945, Tnk.); "*On Yıl Sonra Atatürk*" (S. 143 145, XI 1948, A.y.)
- Wright, Lawrance, "*Dünya Fedaralistleri*" (Tercüman: Madalet Armay, S. 3, III 1950, Fk.)
- Y., Oğuzcan Ümit, "*Ölüm*" (S. 118, VIII 1946, Şr.); "*Tekerlekler*" (S. 125, III 1947, Şr.)
- Yağcıoğlu, Halim, "*Bir Tuluat Kampanyası*" (S. 78, VIII 1941, Hk.); "*Döküm*" (S. 106, VIII 1945, Hk.); "*Anılar Şiiri*" (S. 125, III 1947, Şr.); "*Nişanlı*" (S. 133, XI 1947, Şr.); "*Cebeci de*" (S. 135, I 1948, Şr.); "*Ve Mustafa Kemal Üstünedir*" (S. 5, V 1950, Şr.)
- Yağmur, Mahmut, "*Hastalıklar Karşısında Köylüm*" (S. 6, VI 1950, Fk.); "*Kulak Ağrısı*" (S. 7, VII 1950, Htr.); "*Uyuz*" (S. 3, I 1956, Hk.); "*Kara Koyunun Kara Ciğeri*" (S. 6, IV 1956, Hk.); "*Köy Doktoru*" (S. 4, II 1956, Hk.)
- Yalaza, Nihal, "*Türkmen Folkloru*" (S. 51, V 1939, İnc.); "*Sovyet Folkloru ve Halk Sanatları*" (S. 53, VII 1939, İnc.); "*Araslan ve Dağ Kartalı*" (S. 54, VIII 1939,

- Msl.); *"Dağıstan Folkloru"* (S. 56, X 1939, İnc.)
- Yalazkan, İsmet, *"Bir Pencere Açıyorum Dünyaya"* (S. 6, IV 1956, Şr.); *"Siyah Beyaz"* (S. 4, II 1956, Şr.)
- Yalçın, Hüseyin Cahit, *"Atatürk'ün Ölümü Üzerine"* (S. 46, XII 1938, A.y.); *"Milli Matem"* (S. 60, II 1940, A.y.)
- Yalçın, Yaşar, *"Memleketin Sahipleri"* (S. 7, V 1956, Tnk.); *"Adamına Göre"* (S. 3, I 1956, Htr.); *"Aşık Veysel'in Köyünde"* (S. 2, XII 1955, İnc.); *"Bir Din Dersi"* (S. 6, IV 1956, Htr.); *"Çakırlı Kafalar"* (S. 5, III 1956, Fk.); *"Susuzluk"* (S. 9, VII 1956, Tnk.)
- Yalman, A.E., *"Atatürk'ün Huzurunda"* (S. 102, IV 1945, A.y.); *"Önderin Doğduğu Odanın İlhamları"* (S. 119, IX 1946, A.y.)
- Yatlı, Nermin, *"Dasitanı. Tevrihi Müluki Ali Osman ve Cemaid ve Hurşid Mesnevisi"* (S. 51, V 1939, İnc.)
- Yamamoto, K., *"Bir Çift Sandal-Ayakkabı"* (Tercüman: Hayrettin Tansu, S. 54, VIII 1939, Hk.)
- Yanopulos, Alk., *"Bir Küçük Şehirde Üç Genç Kız"* (Tercüman: N. Papazoğlu, S. 50, IV 1939, Hk.)
- Yasa, İbrahim, *"Hasanoğlan Köyü"* (S. 3, I 1956, Fk.)
- Yener, V., *"Dert Babında Okurdan Okurlara"* (S. 3, I 1956, Fk.)
- Yener, Vasfi, *"Bir Tenkite Cevap"* (S. 113, III 1946, Tnk.)
- Yerdelen Kemal, *"Davet"* (S. 118, VIII 1946, Şr.); *"Gök Yüzü"* (S. 123, I 1947,)
- Yerdelen, S., *"Uyku"* (S. 118, VIII 1946, Şr.)
- Yıldırım, Mevlüt, *"Bizim Köy"* (S. 64, VI 1940, Şr.)
- Yılmaz, İlyas, *"Dertli"* (S. 80, X 1941, Şr.)
- Yılmaz, Suad, *"Mutlu Cumhuriyet Kızlarına"* (S. 56, X 1939, Fk.)
- Yinal, Fazıl, *"Muasır Öz Türk Şiiri Hakkında"* (S. 44, X 1938, Tnk.)
- Yilay, Celal, *"İhtiyar"* (S. 79, IX 1941, Şr.)
- Yokov, Yordan, *"Asiye"* (S. 95-96, II 1943, Hk.)
- Yoldaş, Mengüç Atsız, *"Aşık Ömer'e Dair"* (S. 25, III 1937, İnc.); *"Türklüğe Kurban"* (S. 28, VI 1937, Şr.); *"Aşk- Gülfidanı"* (S. 30, VIII 1937, Dnm.), *"Yeni Aşk, Yeni Hayat"* (S. 26, IV 1937, Şr.); *"Yüzyıllardan Seçtiklerim"* (S. 21, XI 1936, Mkl.); *"Yüzyıllardan Seçtiklerim"* (S. 22, XII 1936, Mkl.); *"Yüzyıllardan Seçtiklerim"* (S. 23, I 1937, Mkl.); *"Yüzyıllardan Seçtiklerim"* (S. 24, II 1937, Mkl.)

- Yorizane, Mina Moto No, "Japon Şiirleri" (Tercüman: Sami Feriel, S. 3, I 1956, Şr.)
- Young, Andrew, "Çoban Kulübesi" (S. 1, XI 1955, Şr.); "Ölü Kuş" (S. 1, XI 1955, Şr.)
- Yörük, Atalay, "İlham Kaynağı" (S. 110, XII 1945, Dnm.); "Dur,Düşün" (S. 7, VII 1950, İnc.); "Gençlik-İhtiyarlık" (S. 108, X 1945, Sh.); "Tabiat Işığı ile Hakikati Arama" (S. 123, I 1947, İnc.); "İlim ve Sanatlar Hakkında Söylev" (S. 127, V 1947, İnc.); "Dostluk" (S. 132, X 1947, Mkl.); "Voltaire" (S. 133, XI 1947, Byg.); "Güz" (S. 5, V 1950, Şr.); "Dr. A. Schweitzer ve Bir Yazı" (S. 2, XII 1955, Tnk.); "Kendi Aramızda" (S. 1, XI 1955, Fk.)
- Yörükoğlu, B. Aktan, "Sigara Dumanı" (S. 8, VI 1956, Htr.)
- Yörükoğlu, Kadri, "Yunus Emre Oratoryosu" (S. 128, VI 1947, İnc.); "Nafi Atuf Kansu" (S. 2, II 1950, Byg.)
- Yuan, Tao, "Şeftali Çiçeklerinin Bulunduğu Yerdeki Memba" (S. 73, III 1941, Hk.)
- Yula, "1Duygu...1Dilek..." (S. 2, III 1935, Dnm.); "Ayakkabılar" (S. 3, IV 1935, Dnm.); "Şapkalar" (S. 5, VI 1935, Dnm.)
- Yu-Mar, "Japonlarda Şiir" (S. 3, IV 1935, Mkl.)
- Yumar, "Yeni Kollejler" (S. 2, XII 1955, Fk.)
- Yurdakul, Mehmet Emin, "Gençlik Ankara ve Devrim" (S. 33, XI 1937, Şr.)
- Yurdoğlu, Lebit Fethi, "Saltanat Hortliyamaz" (S. 133, XI 1947, Fk.)
- Yurt, Emin, "Yabancı" (S. 1, II, Şr.)
- Yutang, Lin, "Çiçeklere ve Kadınlara Dair" (S. 60, II 1940, Dnm.)
- Yüce, Ali, "Eskici Dükkanından Kaçan İskarpın" (S. 9, VII 1956, Şr.); "Kuru Çaba" (S. 8, VI 1956, Şr.)
- Yüce, Kamran S., "Oda" (S. 2, XII 1955, Şr.); "Sevda Korkusu" (S. 3, I 1956, Şr.); "Acep" (S. 3, III 1950, Şr.); "Ol Hikâye" (S. 6, VI 1950, Şr.); "Ağlamasını Bilmek" (S. 8, VII 1950, Şr.); "Mektup" (S. 8, VII 1950, Sh.)
- Yüce, M., "Türk Cemiyetinde Kadın" (S. 140, VI 1948, Fk.)
- Yücel, Can, "Bildik Hava" (S. 120, X 1946, Şr.); "Yazısız" (S. 5, III 1956, Tnk.)
- Yücel, Hasan Ali, "Aristoteles Dinsiz miydi?" (S. 8, VI 1956, Sh.); "Cemal Nadir" (S. 4, II 1956, Byg.); "Din ve Felsefe" (S. 5, III 1956, Sh.); "Eflatun'un Kurtuluşu" (S. 7, V 1956, Sh.); "Epikuros'un Bahçesinde" (S. 9, VII 1956, Sh.); "Filosoflar Niçin Yadırganırlar?" (S. 6, IV 1956, Sh.); "Yücel'den Yücel'e" (S. 1, XI 1955, Mk.); "Gençler Ve Gençlik" (S. 28, VI 1937, Sh.); "Saatin Tüküsü" (S. 30, VIII 1937, Şr.); "Atatürk'ün Ölümü Üzerine" (S. 46, XII 1938, A.y.); "Atatürk'ün Ölümü Üzerine" (S. 46, XII 1938, A.y.); "Öz Türkçe Nedir?" (S.

50, IV 1939, Sh.)

Yüngül, Naci, "*İstanbul Argosu ve Halk Tabirleri Münasebetiyle*" (S. 1, II 1935, İnc.)

Zaimoğlu, Ziya İlhan, "*Öğüt*" (S. 117, VII 1946, Şr.)

Zati, Hüseyin, "*Kırıldı mı Kanadın*" (S. 5, VI 1935, Şr.); "*Eriyen Dağ*" (S. 8, X 1935, Şr.)

Zetterström, Hassa, "*Dinamit Köpek*" (S. 40, VI 1938, Hk.)

Ziya, Hilmi, "*Sinai, İnkılap ve Felsefe*" (S. 14, IV 1936, Mkl.)

Ziyaeddin, Ahmed, "*Oğlumun Sorduklarına Cevap*" (S. 119, IX 1946, Şr.); "*Geliş*" (S. 125, III 1947, Şr.); "*Sessizlik ve İnsanlar*" (S. 134, XII 1947, Şr.); "*Bırakıyorum*" (S. 137, III 1948, Şr.); "*Şair ve Mesleği*" (S. 139, V 1948, Mkl.); "*Şiir Sevgisi*" (S. 3, III 1950, Fk.)

Zobu, Vasfi Rıza, "*Bizde Sanatkar*" (S. 1, II 1935, Tnk.); "*Tiyatroda Sarhoşlar*" (S. 2, III 1935, Tnk.); "*Heykelin Karşısında*" (S. 5, VI 1935, Şr.); "*Ezeli ve Ebedi Düşmanlar*" (S. 81, XI 1941, Fk.); "*Tiyatroda Edebi Heyet Olur mu?*" (S. 82, XII 1941, Fk.); "*Tiyatroda Edebi Heyet Olur mu?*" (S. 83, I 1942, Fk.)

Zola, Emile, "*İtham Ediyorum*" (Tercüman: Ali Candan, S. 4, IV 1950, Sh.)

Zorlutuna, Halide Nusret, "*Git Bahar*" (S. 43, IX 1938, Şr.); "*Gel Bahar*" (S. 43, IX 1938, Şr.); "*Dağların Efesi*" (S. 75, V 1941, Şr.)

Zosçenko, Mihail, "*Sinir Tedavi Usulü*" (Tercüman: Osman Nabi, S. 68-71, X I 1940 1941, Hk.)

Zweig, Stefan, "*Dostoyevski*" (S. 73, III 1941, Byg.); "*Dostoyevski*" (Tercüman: Fuat Gökbudak, S. 74, IV 1941, Byg.); "*Dostoyevski*" (Tercüman: Fuat Gökbudak, S. 75, V 1941, Byg.); "*Dostoyevski*" (Tercüman: Fuat Gökbudak, S. 77, VII 1941, Byg.); "*Dostoyevski*" (Tercüman: Fuat Gökbudak, S. 78, VIII 1941, Byg.); "*Dostoyevski*" (Tercüman: Fuat Gökbudak, S. 79, IX 1941, Byg.); "*Dostoyevski*" (Tercüman: Fuat Gökbudak, S. 80, X 1941, Byg.); "*Honore de Balzac*" (Tercüman: Fuat Gökbudak, S. 84, II 1942, Byg.); "*Balzac II*" (Tercüman: Fuat Gökbudak, S. 88-90, VI, VII, VIII 1942, Byg.); "*Balzac III*" (Tercüman: Fuat Gökbudak, S. 94, XI 1942, Byg.); "*Balzac IV*" (Tercüman: Fuat Gökbudak, S. 95-96, II 1943, Byg.); "*Herkesin Dostu*" (Tercüman: Yılmaz Akdoruk, S. 137, III 1948, Htr.)

KAYNAKÇA

AKKERMAN,Naci Cevat, “Demokrasi ve Siyasî Partiler Hakkında Kısa Notlar”,Ulus Basımevi,Ank.,1950

AKTAŞ,Şerif, “Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı”,Türk Dünyası El Kitabı,c.3,2.bsk.,Ank.,1992,s.503-547

AKYÜZ, Kenan, “Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri”, İnkılâp Kitâbevi Yayınları

“ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCE SİSTEMİ”, Ank. Üniv.,Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Ankara

BANARLI, Nihat Sami, “Resimli Türk Edebiyatı Tarihi” MEB Yay.,c.2

BARUTÇU,Faik Ahmet, “Siyasî Anılar 1939-1954”,Milliyet Yay.,1997

BURİAN,Orhan, “Kurtuluştan Sonrakiler”,Yücel Yay.,İst.,1946

ÇAĞLAR,Behçet Kemal, “Bitmez Tükenmez Anadolu”,Kültür Bak. Yay.,Ank.,1995

ÇAVDAR,Tevfik, “Türkiye’nin Demokrasi Tarihi,İmge Kitâbevi Yay.,Ank.,1995-

DİNAMO,Hasan İzzettin, “İkinci Dünya Savaşı’ndan Edebiyat Anıları,De Yay.,İst.,1984

DİRİNGİL,Selim, “Denge Oyunu İkinci Dünya Savaşı’nda Türkiye’nin Dış Politikası”,Tarih Vakfı Yurt Yay.,İst.,1994

DOĞAN,Erdal, “Edebiyatımızda Dergiler”,Bağlam Yay.,İst.,1997

ENGİNÜN, İnci, “Yeni Türk Edebiyatı”,Dergah Yay.,3.bsk.,İst.,1998

EROĞLU,Hamza, "Atatürk ve Devletçilik,Atatürk ve Atatürkçülüğe İlişkin Makaleler", MEB yayınları, 2003,Ankara

GEVGİLLİ,Ali, "Türkiye Basını",Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ans.,c.1,İletişim Yay.,İst.,1984

GÜNYOL,Vedat, "Sanat ve Edebiyat Dergileri",Alan Yay.,İst.,1998

GÜVENİR,O.Murat, "İkinci Dünya Savaşı'nda Türk Basını"İstanbul Gazeteciler Cemiyeti Yay.,İst.,1991

HAYDAROĞLU,Mine,101 Dergi "Dünden Bugüne Türkiye'nin Dergileri",Çeviri Yazısı(M. Sabri Koz,Kasım Çelik...)İst.,YKY,2001

HECE Dergisi "Türk Öykücülüğü Özel Sayısı" (S.46/47,Ekim/Kasım 2000KABAKLI,Ahmet, "Türk Edebiyatı", c.4,Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları,İst.,1991

KAPLÂN,Mehmet, "Şiir Tahlilleri2"(Cumhuriyet Devri Türk Şiiri)",Dergah Yay.,7.bsk.,İst.,1996

KOÇAK,Cemil "Türkiye'de Millî Şef Dönemi(1938-1945)"2cilt İletişim Yay., İst. ,1996

KOLCU,Hasan, "Türk Edebiyatında Hece-Aruz tartışmaları",Kültür Bak. Yay.,Ank.,1993

KOLOĞLU,Orhan, "Türkiye'de Basın",İletişim Yay.,İst.,1992

KURDAKUL, Şükran, "Şairler ve Yazarlar Sözlüğü",İnkılâp Yay.,İst.,1999

KURDAKUL, Şükran, "Çağdaş Türk Edebiyatı Cumhuriyet Dönemi",Broy Yay.,İst.,1987

KÜÇÜK,Yalçın, "Aydın Üzerine Tezler" 1830-1980 , 3.basım ,1990 ,İstanbul

MUMCU,Uğur, “40’ların Cadı Kazanı”,Tekin Yay.,10.bsk.,İst.,1994

ORAL,Fuat Süreyya, “Türk Basın Tarihi” Yeni Adım Matbaası,1968

ORHON,Orhan Seyfi, “Dün,Bugün,Yarın”,Çınar Yay.,İst.,1943

ÖNAL,Mehmet, “En Uzun Asrın Hikâyesi”,Akçağ Yay.,Ank.,1999

ÖYMEN, Altan, “Bir Dönem Bir Çocuk”, Doğan Kitap Yay.Ekim2002,İstanbul

ÖZÇELEBİ,Hüseyin, “Cumhuriyet Döneminde Edebî Eleştiri(1939-1950)”Kültür Bak. Yay.,Ank.,1998

ÖZDOĞAN,Günay Göksu, “Turan’dan Bozkurt’a Tek Parti Döneminde Türkçülük(1931-1946), İletişim Yay.,İst.,2001

ÖZGÜL,Metin Kayahan, “Arayışlar Devri Türk Şiiri Antolojisi”,TDV Yay.,Ank.,2000

PALA,İSKENDER, “Divan Edebiyatının Romana İhtiyacı Vardı” E Dergisi, (S.64, Ağustos 2004

SAFA,Peyâmi,“Türk İnkılabına Bakışlar” Kanaat KitâbeviYay.,İst.1838

SAZYEK,Hakan, “Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde Garip Hareketi”,Türkiye İş Bankası Yay.,Ank.,1996

ŞAPOLYA,Enver Behnan, “Türk Gazetecilik Tarihi ve Her Yönü ile Basın”,Güven Matbaası,Ank.,1976

TANPINAR,Ahmet Hamdi, “Edebiyat Üzerine Makaleler”Dergah Yay.,6.bsk.,İst.,2000

TOPUZ,Hıfzı “100 Soruda Türk Basın Tarihi”,Gerçek Yayınevi,1973

TURAL,Sadık, “Yeni Millî Edebiyat Akımı Üzerine”,Edebiyat Bilimine Katkılar,Ecdad Yay.,Ank.,1993

TÜLBENTÇİ,Feridun Fazıl, “Cumhuriyetten Sonra Çıkan Gazeteler ve Mecnualar”,Devlet Matbaası,Ank.,1941

TÜRKİYE’DE DERGİLER ANSİKLOPEDİLER ,Gelişim Yayınları,İstanbul,1984

ÜLKEN,Hilmi Ziya, “Türkiye’de Çağdaş Düşünce Tarihi”,Ülken Yay.,7.bsk.,İst.,2001

YAZAR,Mehmet Behçet, “Genç Şairlerimiz ve Eserleri”,Ahmet Sait Basımevi,İst.,1936

